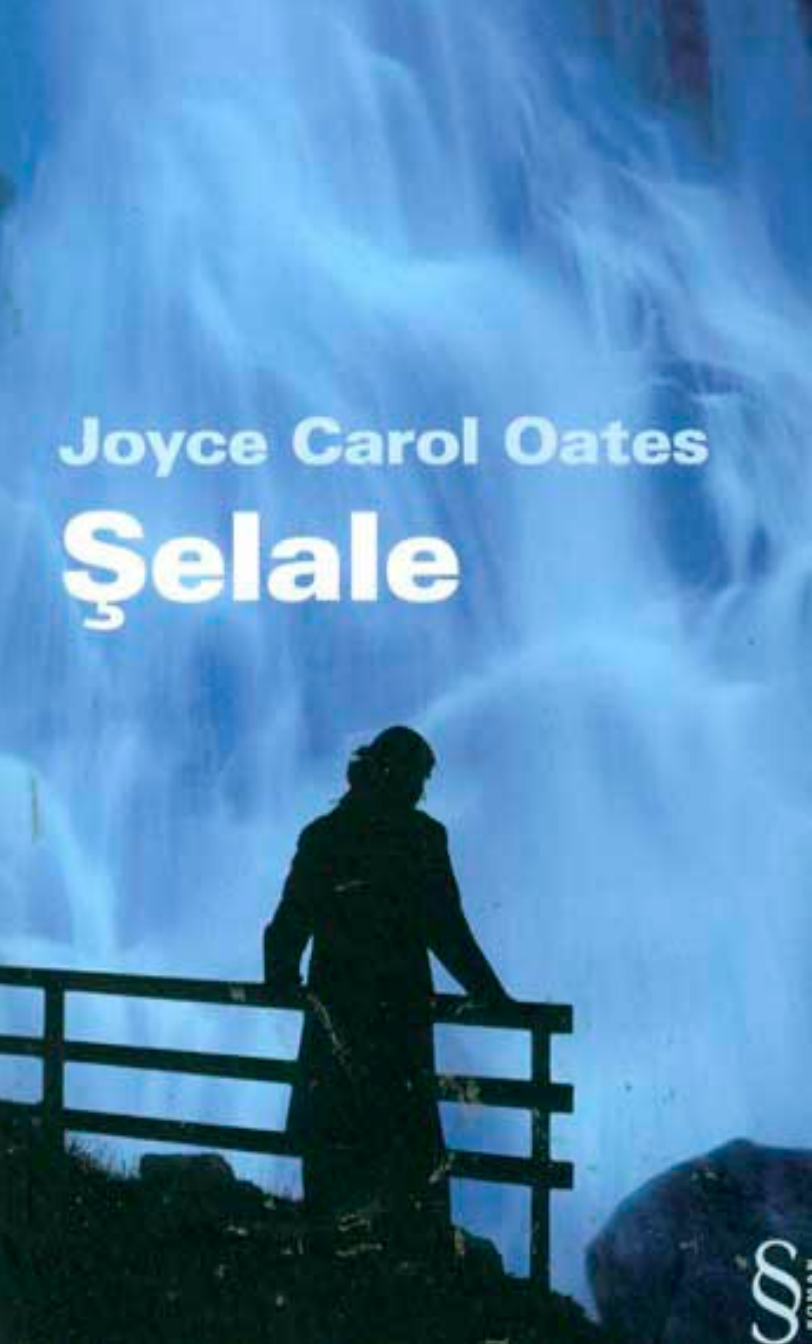
Joyce Carol Oates

Şelale

JOYCE CAROL OATES

1938 yılında Lockport, New York'ta doğdu ve ailesinin şehir dışındaki çiftliğinde büyüdü. 14 yaşındayken büyükannesinden duyduğu öyküleri yazmaya başladı. İlk romanı *With Shuddering Fall*'ı 28 yaşındayken yayınladı. *Them* adlı romanıyla, 1970'de National Book Award'ı aldı. Oates ayrıca, "Rosamond Smith" ve "Lauren Kelly" takma adlarıyla, çoğunluğu polisiye olan birkaç kitap yazdı. 1978'de Princeton'a geçmeden önce, Kanada'daki Windsor Üniversitesi'nde on yıl öğretim görevliliği yaptı. 1996'da, PEN/Malamud'dan "yaşam boyu başarı ödülü" aldı. Çoğunlukla, çağdaş Amerikan yaşamı üzerine yazan Oates, özellikle şiddet ile sevgi arasındaki bağlantıyla ilgilidir. Karakterleri genellikle sıradan ama başlarına korkunç olaylar gelen insanlardır. Bazı romanları gotik olarak nitelendirilse de, kitaplarındaki şiddet ne gizemli ne de mutlaka acıklı bir şiddettir; günlük yaşamın içinde yer alan olaylardan yola çıkar. Olağanüstü bir üretkenliğe sahip olan Oates, aralarında çocuk kitapları da olmak üzere pek çok kitap yayınlamıştır.

DOST KÖRPE

1972'de İstanbul'da doğdu. B.Ü. İş İdaresi bölümünde okuduktan sonra İ.Ü. İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. 1991'de Yunus Nadi Yayınlanmamış Öykü Kitabı Ödülü'nü kazandı. 1993'te ilk öykü kitabı *Zaman Sona Ermeli* (Era), 1997'de ikinci öykü kitabı *Günah Yiyen* (Metis), 1998'de *Kışı* (Şiir Atı) adlı şiir kitapları yayınlandı. Çeşitli dergilerde yayınlanan öykü, şiir, deneme ve fragmanlarının yanı sıra elliden fazla çeviri kitabı bulunmaktadır.

Joyce Carol Oates
Şelale

Türkçesi: Dost Körpe

§

Çağdaş Dünya Edebiyatı 86

Şelale
Joyce Carol Oates

Kitabın Özgün Adı:
The Falls

Yayına Hazırlayan: Tülin Er
İngilizce'den çeviren: Dost Körpe
Kapak Tasarım: Utku Lomlu
Dizgi: Bahar Kuru

© 2004 by The Ontario Review, Inc. Published by arrangement with Ecco, an imprint of Harper Collins Publishers Inc.
© 2006; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Akcalı Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Ekim 2006
ISBN: 975 - 289 - 338 - 4

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Fax: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Nancy Van Goethem ile Larry Joseph'a

İÇİNDEKİLER

Teşekkür ix
Yazarın Notu xiii

1. BÖLÜM: *BALAYI*
Gişe Görevlisinin İfadesi: 12 Haziran 1950 *3*
Gelin *8*
Fosil Arayıcısı *30*
Şelale'nin Dul Gelini: Arayış *46*
Şelale'nin Dul Gelini: Nöbet *83*
Teklif *97*
7 Temmuz 1950 *124*

2. BÖLÜM: *EVLİLİK*
Evlendiler... *129*
İlk Çocuk *157*
Küçük Aile *184*
Öncesi... *211*
... Ve Sonrası *220*
Yeraltı Dünyası *237*
"Zarjo" *289*

Düşüş *295*
11 Haziran 1962 *304*

3. BÖLÜM: *AİLE*
Baltic *313*
Siyahlı Kadın *317*
Hacılar *384*
Rehineler *388*
Şelale'deki Leydimiz *465*
Sesler *469*

EPİLOG: *DIRK BURNABY'NİN ANISINA, 21 EYLÜL 1978*

TEŞEKKÜR

Bu romanın hazırlanışı sırasında Lois Marie Gibbs'in *Love Canal: My Story* (1982) ve *Love Canal: The Story Continues* (1998) adlı kitaplarından faydalanılmıştır.

"Gişe Görevlisinin İfadesi", 2003 senesinde Rainmaker Editions tarafından özel olarak sınırlı sayıda basıldı.

"Fosil Arayıcısı," 2002'de *Conjunctions*'ta yayınlandı.

3. Bölüm'ün bazı kısımları 2002'de *Raritan*'da "Damkoruğu" adıyla yayınlandı.

3. Bölüm'ün bir kısmı, 2003 güzünde *Narrative*'de "Juliet" adıyla yayınlandı.

Şelale'nin zalim güzelliği
Çağırır seni...
Teslim ol!

M. L. Trau,
"Niagara Baladı," 1931

American, Bridal Veil ve devasa Horseshoe Çağlayanı'ndan oluşan Niagara Şelalesi, civarda oturan insanların (yetişkinlerin) belki yüzde kırk kadarına, hidrakropsişik *denen tuhaf bir etki yapmaktadır. Bu garip etki, hayatının en güzel devresindeki faal, dinç insanları, sanki habis bir hipnozcunun etkisine girmişlercesine, geçici bir süre güçten düşürür. Şelale'nin tepesindeki hızlı akıntılara çekilen böyle insanlar, felç olmuş gibi dakikalarca bakakalabilirler. Onlara bağırıp çağırsanız bile sizi duymazlar. Dokunduğunuzda ya da tutmaya çalıştığınızda elinizi öfkeyle itebilirler. Şelale'nin temsil ettiği o gürleyen doğa gücüne yönelik gizemli bir biyolojik çekime kapılmış olabilirler. Talihsiz kurban bu gücü "muhteşem", "muazzam", "Tanrısal" gibi romantik ifadelerle yorumlayarak; engelleyen olmazsa kendini aşağı atabilir.*

Bu konuda tahmin yürütebiliriz: Şelale'nin büyüsüne kapılan bahtsız kişi, yok olurken bir yandan da ölümsüz olmak ister. Hıristiyanlık'taki Bedenin Dirilişi vaadini andıran yeni bir doğuş, umutların en zalimcesi olabilir. Kurban, Şelale'ye sessizce yemin eder... "Evet, binlerce erkeği ve kadını öldürmüş olabilirsin, ama beni öldüremezsin. Çünkü ben benim," diye.
Dr. Moses Blaine,
Bir Niagara Falls Şehri Doktorunun Günlüğü 1879-1905.

1900 senesine gelindiğinde, Niagara Falls şehrinin "İntihar Cenneti" olarak tanınması, yöre halkının ve kârlı turizm sektöründe çalışanların canını sıkmıştı.

Niagara Falls'un Kısa Tarihçesi, 1969

YAZARIN NOTU

New York eyaletindeki Niagara Falls'un bu portresinde verilen çok sayıda tarihsel ve coğrafi bilgi doğru olsa da, şehir ile civarının nihayetinde mitolojik olduğu vurgulanmalıdır.

Özellikle gerçek hayattaki canlı ya da ölü kişilerle kurulabilecek benzerlikler rastlantısaldır.

ŞELALE

I. BÖLÜM

BALAYI

GİŞE GÖREVLİSİNİN İFADESİ: 12 HAZİRAN 1950

Kendini Horseshoe Çağlayanı'na atacak olan ve o sıralar ismi bilinmeyen adam, Goat Adası Asma Köprüsü'nün gişe görevlisinin karşısına sabah tam 6:15'te çıktı. Günün ilk yayasıydı o.

Hemen anladım mı? Hayır. Ama şimdi düşünüyorum da, anlamalıydım. Anlasam onu kurtarabilirdim.

Sabahın körüydü! O saatte şafak sökmesi gerekirdi, ama elli beş metrelik Niagara Kanyonu'ndan sürekli dalgalanarak yükselen sis ve pus duvarları ile fışkıran sular, güneşin görülmesini engelliyordu. Mevsimin yaz başı olması gerekirdi, ama Şelale civarındaki hava rüzgârlı ve nemliydi. İnsanın ciğerlerini çelik tozu gibi aşındırıyordu.

Gişe görevlisi, dalgın dalgın ve tuhaf bir telaşla yürüyen ada-

mın, Prospect Caddesi'ndeki eski görkemli otellerden birinden gelerek, dosdoğru Prospect Parkı'nın içinden geçtiğini tahmin etti. Gişe görevlisi, adamın "genç, ama yaşlı gibi görünen buruşuk bir surata", "balmumu rengi bir tene", "çukura kaçmış öfkeli gözlere" sahip olduğuna dikkat etti. Tel çerçeveli gözlükleri, adama sabırsız bir öğrenci havası veriyordu. Boyu bir seksen ikiydi. Sırık gibiydi. Zayıftı. "Omuzları biraz çöküktü, sanki tüm hayatını masa başında iki büklüm oturarak geçirmiş gibi." Kararlı, ama körlemesine bir telaşı vardı; birileri adını çığırıyormuşçasına. Muhafazakâr ve ağırbaşlı biri gibi giyinmişti. Niagara Falls'a gelen turistler genelde böyle giyinmezdi. Yakası açık beyaz bir koton gömleği ve önü açık siyah bir ceketi vardı. Pantolonunun fermuarı sıkışmıştı, "sanki zavallı adam karanlıkta alelacele giyinmiş gibi." Adamın ayakkabıları şıktı; "düğünde ya da cenazede giyilecek türden", cilalı, siyah, deri ayakkabılar. Balmumu beyazı, çorapsız ayak bilekleri parlıyordu.

O şık ayakkabıların içine çorap giymemişti! Bir ipucuydu bu.

Gişe görevlisi, "Merhaba!" diye seslendi, ama adam onu görmezden geldi. Sadece kör değil sağırdı da. Duymuyordu. Zihninin bir saatli bomba gibi tıkır tıkır işlediği belliydi. Bir yere yetişmesi gerekiyordu.

Gişe görevlisi sesini yükselterek, "Hey bayım, biletler elli sent," dedi, ama adam yine duymamış gibi davrandı. Umutsuzluğun kibri içinde, bilet gişesini bile görmüyor gibiydi. Artık koşar adım yürüyordu, pek zarifçe değil, sallana sallana, sanki altındaki asma köprü yan yatıyormuşçasına. Köprü, hızla akan beyaz suyun bir buçuk metre kadar üstündeydi. Ahşap zemini ıslak ve kaygandı. Adam dengesini korumak için korkuluğa tutunarak kendini ileri çekti. Yuvarlak tabanlı ayakkabıları kaydı. Fiziksel çaba harcamaya alışkın değildi. Parlak, yuvarlak gözlüğü suratından kaydı ve tekrar burnunun üstüne itmese düşecekti. Soluk kafa derisinde seyrelmeye başlamış olan fare rengi saçları ıslak, soluk şeritler halinde yüzünün etrafında dalgalanıyordu.

Gişe görevlisi artık o heyecanlı adamın peşinden gitmek için kulübesinden çıkmaya karar vermişti. "Bayım! Hey bayım!"... "Bayım, bekleyin!" diye seslendi. Daha önce intiharlar gördüğü olmuştu. Hatırlamak istemediği kadar çok kez. Şelale turizm sektörünün otuz yıllık emektarıydı. Altmışlarının başlarında olduğundan, o genç adama ayak uyduramıyordu. "Bayım! Yapmayın!" diye yalvardı. "Tanrı aşkına size yalvarıyorum: *Yapmayın!*"

Kulübeden acil durum hattını arasa daha iyi ederdi, ama artık geri dönmek için çok geçti.

Genç adam Goat Adası'na ulaşınca ne korkuluğun yanında durup nehrin diğer tarafındaki Kanada sahiline baktı; ne de gürleyerek akan azgın suları izledi. Normal bir turist bunları yapardı oysa. Islak yüzünü silmek ya da dağınık saçlarını gözlerinin üstünden çekmek için bile duraksamadı. *Şelale'nin etkisi altındaydı. Hiçbir ölümlü onu durduramazdı.*

Ama müdahale etmeniz gerekir, en azından denemeniz. Bir erkeğin (ya da kadının) gözlerinizin önünde intihar etmesine, o bağışlanmaz suçu işlemesine izin veremezsiniz.

Nefes nefese kalmış olan ve başı dönen gişe görevlisi; Horseshoe Çağlayanı'nın hemen üstündeki küçük Terrapin Point Adası'nın güney ucuna doğru kararlı adımlarla yürüyen genç adamın peşinden, topallayarak ve ona seslenerek koştu. Goat Adası'nın en tehlikeli kısmı burasıydı, çünkü en güzel ve büyüleyici yeriydi. Burada akıntı iyice şiddetlenir. Beyaz köpüklü, çalkantılı sular beş metreye kadar yükselir. Görüş mesafesi yok denecek kadar azalır. Kâbussu bir kaos. Horseshoe Çağlayanı'ndan saniyede üç bin tona yakın su, yaklaşık bir kilometre yükseklikten düşer. Hava gürler, titrer. Ayaklarınızın altındaki yer sarsılır. Sanki yeryüzü lavlı merkezine dek parçalanmaya, dağılmaya başlıyor gibidir. Zaman durmuş gibidir. Zaman patlamıştır. Sanki tüm varoluşun parlak, uğultulu, deli yüreğine fazla yaklaşmışsınızdır. Burada damarlarınız, arterleriniz, minicik

ve kusursuz sinirleriniz bir anda çözülecektir sanki. İçinde yaşadığınız, *size* ait eşsiz bir veri havuzu olan beyninize inen darbeler, onu kimyasal bileşenlerine ayırır: Beyin hücrelerine, moleküllere, atomlara. Her ana dair her gölge ve yankı silinir.

Şelale'nin vaadi budur belki de. Sırrı budur.

Sanki İnsanoğlu olarak kendimizden bıkmışızdır. Çıkış yolu budur, ama pek azımız görebiliriz.

Genç adamın otuz metre kadar gerisinde olan gişe görevlisi, onun bir ayağını korkuluğun en alt kısmına koyduğunu gördü. Kaygan dökme demire ihtiyatla konulan bir ayak. Ama adamın elleri en üstteki demiri sımsıkı kavradılar.

"Yapmayın! Bayım! Kahretsin..."

Şelale, gişe görevlisinin sesini boğdu. Sesini adamın yüzüne soğuk bir tükürük gibi gerisingeri çaldı.

Gişe görevlisi yere yığılmak üzereydi. Goat Adası'nda geçireceği son yaz olacaktı bu. Başı ağrıyordu. Sersemlemiş beynine oksijen göndermek için zonkluyordu. Ciğerleri acıyordu, sadece nehirden sıçrayan can yakıcı su damlacıklarından değil, Şelale'nin doğusunda ve kuzeyinde uzanan endüstri şehrinin havada bıraktığı metal taddan da. Gişe görevlisi hayatı boyunca o şehirde yaşamıştı. *İnsan yıpranıyor. Çok fazla şey görüyor. Her nefes acıtıyor.*

Gişe görevlisi daha sonra, genç adamın atlamadan hemen önce bir veda hareketi yaptığına yemin edecekti: Alaycı bir selam, isyankâr bir selam, zeki ve küstah bir öğrencinin bir büyüğüne verebileceği türden kışkırtıcı bir selam; ama aynı zamanda içten bir veda, bir yabancıya, kötü niyet beslemediğiniz bir tanığa, sizi kurtarabilecekken ölmenize izin verdiği için suçluluk duymasını hiç istemediğiniz birine edilecek türden bir veda.

Gişe görevlisinin tüm dikkatini üstünde toplamış olan genç adam, bir an sonra gözden kayboluverdi.

Bir kalp atışı süresinde kayboluvermişti. Horseshoe Çağlayanı'na düşmüştü.

***

Böyle zavallıları daha önce de görmüştüm, ama bu kesinlikle sonuncusu olacak.

Aklı başından gitmiş gişe görevlisi, kulübesine dönüp Niagara İlçesi Acil Durum Hattı'nı aradığında, saat sabahın 6.26'sıydı. Şafak sökeli tam bir saat olmuştu.

GELİN

1

"Hayır. N'olur Tanrım. Bu olmasın."

Acı. Küçük düşmüşlük. Ağza alınamayacak utanç. Henüz keder yoktu. Henüz keder duyamayacak kadar şoktaydı.

Ariah, kocasının New York eyaletindeki Niagara Falls'ta bulunan Rainbow Grand Oteli'nde tuttukları balayı süitinin yatak odasındaki bir aynaya yaslayıp bıraktığı gizemli notu keşfettiğinde, henüz yirmi bir saatlik evliydi. O günün ikindisinde Niagara Falls polisinden, kocası Gilbert Erskine'e benzer birinin o sabah kendini Horseshoe Çağlayanı'na attığını ve akıntıya kapıldığını ("ortadan kayboldu, henüz kendisinden bir iz yok"), Şeytan Çukuru Türbülansı'nın (Şelale'nin aşağı kısmın-

daki güzel manzaralı, turistik kısma verilen isim buydu) ötesine sürüklendiğini öğrendiğinde, evleneli daha yirmi sekiz saat olmamıştı.

Yüzüne tokat gibi vuran gerçeklerdi bunlar.

"Bir gün bile geçmeden dul kalan bir gelinim ben."

Ariah yüksek sesle, hayretle konuşmuştu. Çok saygın bir Presbiteryen rahibin kızıydı. Bu durumda laik yetkililerin yanı sıra Tanrı'nın da onu kayırması gerekiyordu herhalde?

Ariah birden kendi yüzüne iki yumruğuyla birden vurdu. Gereğinden fazla şeye tanık olmuş olan gözlerini yumruklayarak karartmak istiyordu.

"Tanrım, yardım et! Bu kadar zalim olamazsın... değil mi?"

Evet. Olabilirim. Tabii ki olabilirim salak kadın. Sen kimsin ki adaletimden kaçasın?

Yanıt ne çabuk gelmişti! Bu alaycı yanıt Ariah'ın kafatasının içinde öyle net yankılanmıştı ki, kendisine acıyan bu yabancıların duyabildiğine inanacaktı neredeyse.

Ama bir tesellisi vardı: Gilbert Erskine'in cesedi nehirde bulunup teşhis edilene dek, ölümü resmi değil ancak teorik sayılacaktı.

Ariah henüz dul değildi. Hâlâ bir gelindi.

2

...O sabah uyandığında, acı ve yadsınamaz bir gerçekle yüzleşti: Hayatı boyunca yalnız uyumuş biri olarak, evlendiği günün ertesi sabahı yine yalnızdı. Ama bu kez yalnız uyandığında adı artık Bayan Ariah Juliet Littrell değil, Bayan Gilbert Erskine idi. Artık New York'taki Troy şehrinin rahibi ile Troy Müzik Akademisi'nde piyano ve ses eğitmeni olan Bayan Thaddeus Littrell'ın evde kalmış kızı değil; New York'un Palmyra kasaba-

sının ilk Presbiteryen Kilisesi'nin papazlığına yeni atanmış Rahip Gilbert Erskine'in karısıydı.

O anda artık yalnız olduğunu anladı. Ama gururu buna inanmasına meydan vermeyecek kadar güçlüydü. *Yalnızım*, diye düşünme iznini vermedi kendine. *Öyle miyim?*

Buraya düğün çanları eşliğinde gelmişti. Yüzlerce kilometre boyunca. Başı mengeneyle sıkıştırılmışçasına ağrıyordu. İshal olmuştu. Bağırsakları aşınmış ve çürümekteydi sanki. Islak çarşaf, ıslak ten ve umutsuzluk kokan bu yabancı yataktaydı. Nerede, neredeydi, kocasının onu getirdiği otelin ismi neydi, balayı cennetiymiş, Niagara Falls da Dünyanın Balayı Başkenti imiş, başında bir damar öyle şiddetli atıyordu ki, düşünemiyordu. Çok kısa bir süre evli kaldığından kocalar hakkında bilgisi azdı, ama Gilbert'ın sadece yataktan usulca kalkıp banyoya gitmiş olması pekâlâ mümkündü (Ariah bunu kendine, kötülükleri uzak tutmak için kendine masal anlatan bir çocuk gibi söylüyordu). Sessizce yatıp musluk, duş, sifon sesleri duymak için kulak kabarttı. Bir şeyler duyabilmeyi umuyordu, hassas sinirleri duymamakta dirense de. Böylesine bir mahremlikten kaynaklanan ne yapacağını bilememe durumu, mahcubiyet ve utanç onun için yeniydi. Evliliğin mahremiyetine benziyordu. "Evlilik yatağı." Saklanacak yer yoktu. Kocasının Vitalis marka saç yağı ile kendisinin işveli ve tatlı Lily of the Valley parfümünün kokuları birleşmişti. Ariah ile Gilbert (ona kimse Gil demezdi) baş başa kalmış; birbirlerine karşı tıpkı düğünden önceki gibi neşeli, hoş, kibar olmaya kararlı bir halde, nefes nefese ve ısrarla gülümsemişlerdi. Ama Ariah bir terslik olduğunu biliyordu. Kan ter içinde ve sersemlemiş halde uyanıverdiğinde bunu biliyordu.

Gitti. O gitti. Gitmiş olamaz. Nereye?

Kahretsin! Taze, utangaç bir gelindi. Dünya onu böyle görüyordu ve yanılmıyordu. Otelin kayıt masasında ilk kez *Bayan Ariah Erskine* imzasını attığında yanakları kızarmıştı. Yirmi dokuz yaşında bir bakireydi. Erkekler hakkında öyle tecrübesizdi

ki, onları başka bir canlı türüymüş gibi görüyordu. Devasa yatakta acı içinde uzanırken, kolunu uzatmaya cesaret edemedi, ona dokunmaktan korktuğu için.

Onun dokunuşunu yanlış yorumlamasını istemezdi.

Adını hatırlamakta zorlandı. "Gilbert." Ona kimse "Gil" demezdi. Tanıştığı akrabalarından hiçbiri dememişti. Albany İlahiyat Fakültesi'nden arkadaşları "Gil" demiş olabilirdi, ama onun hayatının henüz görmediği ve bilmediği bir yönüydü bu. Onunla dinsel inancı tartışmak gibiydi: O çok genç bir yaşta Presbiteryen rahibi ünvanını aldığından, inanç onun iş alanıydı. Ariah'ınsa değildi. Böyle bir adama taşralı bir edayla "Gil" demek fazla samimi olurdu. Adamın yeni karısı olmuştu henüz.

Gilbert ona katı ve utangaç edasıyla "Ariah, tatlım" derdi. Kendisi de ona "Gilbert" derdi, ama yakın bir anlarında, belki romantik Hollywood filmlerindeki gibi bir sahnede, ona "sevgilim", hatta belki de "Gil, sevgilim" demeyi planlamıştı.

Bütün bunlar değişmediyse tabii. Böyle bir olasılık vardı.

Düğün töreninde bir kadeh şampanya içmişti. Dün gece de otel odasında bir (ya da iki) kadeh içmişti, hepsi buydu. Ama kendini hiç bu kadar uyuşmuş ve perişan hissetmemişti. Kirpikleri zamkla yapıştırılmıştı sanki. Ağzında asit tadı vardı. Böyle koma halinde, ağzını balık gibi açmış şekilde uyuduğunu düşünmeye dayanamadı.

Horlamış mıydı? *Gilbert duymuş muydu?*

Banyodan gelebilecek sesleri duymaya çalıştı. Antika bir sifon çığlık attı ve guruldadı, ama yakından gelen bir ses değildi. Yine de Gilbert'ın banyoda olduğu kesindi. Ses çıkarmamaya çalışıyordu herhalde. Gece tuvalete gitmişti. Çıkardığı sesleri gizlemeye çalışmıştı. Gizlemek için musluğu açmıştı... Yoksa bunu yapan Ariah mıydı? Umutsuzca lavabonun iki musluğunu birden mi açmıştı? Lekeli, fildişi rengi, ipek geceliğini giymiş, sallanıp duran, kusmamaya çalışan, ama sonunda lavaboya acizce, hıçkıra hıçkıra kusan Ariah.

Sakın. Sakın onu düşünme. Kimse seni zorlayamaz.

Dün akşamüstü geldiklerinde Ariah, haziranda havanın ***bu kadar soğuk*** olmasına şaşırmıştı. Öyle ***nemliydi*** ki. Hava öylesine nem yüklüydü ki, batı göğündeki güneş, su altında yanan bir sokak lambası gibiydi. Üstünde kısa kollu bir poplin elbise olan Ariah, titreyerek kendine sarılmıştı. Nehre kaşlarını çatarak bakmakta olan Gilbert bunu fark etmemişti.

Gilbert ta Troy'dan buraya, doğuya, yüzlerce kilometre boyunca araba kullanmıştı. Ariah'a kendi arabasında yolcu olmaktan hoşlanmadığını söylemişti. Arabası pırıl pırıl cilalı, siyah bir 1949 Packard'dı. Yolda defalarca özür dileyerek gürültüyle sümkürmüştü. Yüzünü Ariah'tan gizleyerek. Teni kızarmıştı, ateşi çıkmışçasına. Ariah, Gilbert'ın annesi Bayan Erskine gibi grip olmadığını umduğunu mırıldanmıştı defalarca. Artık Ariah'ın kaynanası olan kadın, öğle yemeğinde soğuk algınlığından yakınmıştı.

Bayan Erskine, Ariah'a Gilbert'ın bünyesinin boğaz şişmelerine, solunum yolu enfeksiyonlarına, sinüs ağrılarına karşı hassas olduğunu söylemişti. Baharatlı yiyecekleri ve "heyecanları" kaldıramayan "nazik bir midesi" vardı.

Bayan Erskine, Ariah'ı kucaklamıştı. Ariah kendini yaşlı kadının tombul kollarına kaskatı bir halde bırakmıştı. Bayan Erskine, Ariah'a, kendisine Gilbert'ın yaptığı gibi "Anne" demesi için yalvarmıştı.

Ariah evet diye mırıldanmıştı. Evet, anne.

Anne ha! diye düşünmüştü. ***Bu durumda Gilbert'la ben kardeş mi oluyoruz?***

Ariah çaba göstermişti. İdeal bir eş ve ideal bir gelin olmakta kararlıydı.

Kilise çanları. Pazar sabahı!

Tuhaf bir yatakta, tuhaf bir şehirde ve kayıp.

Kulaklarında bir kadın sesi çınlıyor, Erskine Ana'nın talk pudralı bağrının kokusunu alıyordu. ***Ariah, şimdiye kadar tatlı***

elma şarabından daha sert bir şey içmediysen, ikinci bir kadeh şampanya içmen doğru olur mu sence? Daha birinciyi yeni bitirdin.

Bunu söyleyen Gilbert'ın annesi değil, kendi annesiydi herhalde. Veya iki anne de farklı zamanlarda söylemiş olabilirlerdi.

Kıkırdayan, titreyen bir gelin. Üstünde dantelli Chantilly sateni, minik sedef düğmeler, incecik bir duvak ve dirseklerine kadar gelen dantelli eldivenler vardı, ki öğle yemeğinden sonra eldivenleri çıkardığında, hassas teninde elmas şeklinde küçücük izler bıraktıklarını görmüştü, tuhaf bir alerji gibi. Littrell'ların kilisenin yanındaki büyük, kasvetli tuğla evinde düzenlenen öğle yemeğinde, gelinin şampanya kadehini defalarca kaldırarak kaygıyla dudaklarına götürdüğü gözlenmişti. Gelin pek bir şey yememişti. Eli öyle titriyordu ki, düğün pastasının bir parçasını çatalından düşürmüştü. Oldukça küçük olan badem şekilli, çakıl yeşili gözleri sürekli sulanmıştı, alerjisi varmış gibi. Defalarca izin isteyip tuvalete gitmişti. Neon gibi parlak kırmızı olan rujunu tazelemiş, burnunu gereğinden sık pudralamıştı. Yakından bakınca pudra tanecikleri seçilebiliyordu. Zarif olmaya çalışsa da, aslında leylek gibi biçimsiz ve hantaldı. Dirsekleri sivri, burnu gaga gibiydi. Başarılı bir şarkıcı olduğunu asla düşünemezdiniz. Sesi hırıltılı ve zayıftı. Yine de Ariah'ın "çok hoş" ve "güzel bir gelin" olduğunu söyleyenler çıkmıştı. Ama göğüsleri küçücüktü! O mükemmel dantelli Chantilly korsesinin içindeki göğüslerine herkesin acıyarak baktığını fark etmişti. Yaşlı bir kız kurusuyla evlendiği için herkesin Gilbert Erskine'e acıdığını fark etmişti.

Bir bardak şampanya daha?

Kibarca reddetmişti. Veya belki de kabul etmişti. Sadece birkaç yudum.

Gelinin eşit derecede rahatlamış ve kaygılı annesi Bayan Littrell, Ariah'a evet, o koca korsenin içinde o minicik 70-B göğüslerin, 56 santimlik belin ve 82 santimlik kalçaların kendisine cid-

den biraz tuhaf geldiğini itiraf etmişti, evet ama *bu bir düğün, hayatının en önemli günü.* Hem korse, birinci sınıf ipek külotlu çorap için lastik vazifesi de görüyor.

Ariah kahkahayı basmıştı. Ariah şaşkın kadın terziden bir şey, bir parça ipek kaparak içine burnunu sümkürmüştü.

Ama itaat etmişti elbette. Ariah kadınlık kuralları konusunda Bayan Littrell'a asla karşı gelmezdi.

Daha sonra, tören sabahı, Bayan Littrell ile kadın terzi tarafından giydirildikten sonra sessizce dua etmişti, *Ulu Tanrım, n'olur çorabım bileklerimde gevşek durmasın. Görülebileceği tek yer orası,* diye.

Tören başlarken de şöyle dua etmişti: *Ulu Tanrım, n'olur terlemeyeyim. Biliyorum başladım, hissedebiliyorum. Koltuk altlarımda yarım aylar belirmesin. Bu güzel giyside. Sana yalvarıyorum Tanrım!*

Ariah'ın bildiği kadarıyla bu hevesli genç kız duaları kabul olmuştu.

Kendini giderek daha güçlü hissediyordu. Kendini "Gilbert?" diye fısıldamaya zorladı. Sabah uyanınca eşine fısıldayan biri gibi. "Gilbert, ne-neredesin?"

Yanıt yoktu.

Yarı kapalı gözlerle bakınca yatakta, yanında kimseyi göremedi.

Çarpık bir yastık. Buruşmuş keten yastık kılıfı. Bir kenarı sanki özenle katlanmış bir yatak çarşafı. Ama kimse yoktu.

Ariah zorla gözlerini açtı. Oh!

Odanın karşı tarafında duran seramik bir Alman saatiyle parlak yaldızlı numaralar uzun ve çetin saniyeler boyunca Ariah'ın kısık gözlerine hiçbir şey ifade etmedi. Sonra saat 7:10'u gösterdi. Otel pencerelerinin ardındaki sis dağılıyordu. Akşam değil sabahtı galiba.

Ariah günü kaçırmamıştı öyleyse.

Kocasını kaybetmemişti. Bu kadar çabuk değil!

Çünkü Gilbert banyoda değilse, muhtemelen otelde başka bir yerlerdeydi. Gilbert sabahları erken kalktığını söylemişti. Ariah onun aşağıda, Victoria tarzı siyah panelli, deri kanepeli ve parlak mermer döşemeli lobide olduğunu ya da bir ihtimal Prospect Parkı'na ve biraz ötesindeki Niagara Nehri'ne ve Şelalesi'ne bakan geniş, krallara layık verandada kahve içtiğini tahmin etti. *Niagara Gazetesi*'ne, *Buffalo Kurye Ekspresi*'ne çatık kaşlarla göz gezdiriyordu. Veya elinde monogramlı gümüş kalemiyle (Ariah'ın verdiği bir doğum günü hediyesiydi) turist broşürlerini, haritalarını ve BÜYÜK NIAGARA ŞELALESİ: DÜNYANIN YEDİ HARİKASINDAN BİRİ gibi başlıklara sahip kitapçıkları karıştırırken not alıyor olabilirdi.

Yanına gitmemi bekliyor. Elini tutmamı bekliyor.

Ariah genç kocasını hayalinde canlandırabiliyordu. Sertliği çekiciydi. Gözlüğünün ardında kırpışan gözleri, uzun burnunda aşırı geniş ve derin duran burun delikleri. Ariah ona neşeyle gülümseyecek ve yanağına usulca bir öpücük kondurarak selamlayacaktı. Sanki epeydir böylesine rahat ve yakınmışlar gibi. Ama Gilbert birden sakarca ayağa fırlayarak, küçük hezaren masaya çarpıp kahve dökerek o ruh halini bozacaktı; çünkü bir kadının huzurunda asla oturur halde kalmamak üzere eğitilmişti. "Ariah! Günaydın tatlım."

"Bu kadar geciktiğim için üzgünüm. Umarım..."

"Garson? Bir kahve daha lütfen."

O muhteşem beyaz, hasır sallanan koltuklarda yan yana. Balayı çifti. O haziranda Şelale'ye gelmiş kimbilir kaç yüz balayı çiftinden biri. Üniformalı zenci garson geliyor, gülümseyerek...

Ariah yüzünü buruşturarak yataktan indi. Victoria tarzı, pirinç karyolalı yatağın sinekliğe benzer dantelli bir sayvanı vardı: Şilte yerden fazla yüksekte duruyordu. Ariah beli çeşitli yerlerden kırılmış bir yaratık gibi ihtiyatla ilerledi. İpek geceliğinin

düşmüş ya da çekilmiş bir askısını omzunun üstüne çekti. (Omzu nasıl acıyordu, çıkmış gibiydi... Geceleyin omzunda erik rengi bir çürük oluşmuştu.) Yapışık kirpikleri ayrılmıştı, ama biraz. Gözlerinde kuma benzer çapak parçaları vardı. Ağzında da o pis asit tadı.

"Ah. Tanrım."

Zihnini açmak için başını salladı. Bu bir hataydı. Cam parçacıkları! Beyninde ayna parçaları yer değiştirdi, kaydı, parıldadı.

Tıpkı geçen hafta sakarlık edip sedef bir el aynasını ebeveyninin yatak odasının halısına düşürdüğünde, ayna halıdan sekerek sert döşemeye düşüp anında parçalandığında olduğu gibi... korkmuş gelinle afallamış annesi bu kötü şans alametine kaygıyla bakmışlardı, ki şofu Presbiteryenler olarak ikisinin de böyle şeylere inanmaması gerekiyordu. "Ah, Anne. *Affedersin.*" Ariah sakin konuşsa da, metin bir teslimiyetle şöyle düşünmüştü: *Artık başlayacak. Cezam.*

Artık Şelale'nin boğuk gürlemesi uykusuna girmişti.

Artık Şelale'nin Tanrı'nın anlaşılmaz mırıltıları gibi iç karartıcı olan boğuk gürlemesi yüreğine girmişti.

Sevmediği, sevemeyeceği bir adamla evlenmişti. Daha da kötüsü, kendisini sevemeyeceğini bildiği bir adamla evlenmişti.

Barok dinleri Protestanları afallatan ve şaşırtan Roma Katolikleri, *ölümcül günahların* varlığına inanırdı. *Küçük günahlar* da vardı, ama asıl ciddi olanlar *ölümcül günahlardı.* Ariah, Gilbert Erskine'le yaptıkları şeyin, sonsuz lanetlenmeyle cezalandırılacak bir *ölümcül günah* olduğunu biliyordu. Kutsal evlilik bağıyla birleşmiş, onları hayatlarının sonuna dek birbirlerine bağlayan yasal bir evlilik yapmışlardı. Bu, New York'un Troy şehrinde ve başka yerlerde oldukça sık rastlanan bir durumdu muhtemelen. "Zamanla alışılacak" bir şeydi.

(Bayan Littrell bu deyime bayılırdı. Ariah'ın annesi bunu günde en az bir kez söylerdi, hoş bir duyguymuşçasına.)

Ariah, donuk pembe bir pelüş halının üstünde sallanarak du-

ruyordu. Ayakları çıplaktı, terliydi ama üşüyordu. Birden kaşınmaya başladı. Islak koltuk altları, bacaklarının arası. Kasığına minik kırmızı arılar hücum etmişçesine, yakıcı bir kaşıntı.

Cezam. Ariah hâlâ bakire olup olmadığını merak etti.

Yoksa gecenin karmaşasında; o yarı çıplaklık ve çarşaflar, açık ağızlarla öpüşmeler ve solumalar ve genç kocasının hararetli yoklamalarının hezeyanı sırasında Ariah... bir şekilde... hamile kalmış olabilir miydi?

Ariah parmak eklemlerini ağzına bastırdı.

"Tanrım, hayır. Lütfen."

Bu mümkün değildi. Bunu düşünmeyecekti. ***Mümkün değildi.***

Ariah çocuk istiyordu elbette. Öyle demişti. Erskine Ana'yı ve kendi annesini bu konuda temin etmişti. Defalarca. Normal bir genç kadın çocuk ister, aile ister. İyi bir Hıristiyan kadın.

Ama ***bebek sahibi olmak!***.. Ariah tiksintiyle geriledi.

"Hayır. Lütfen."

Ariah banyo kapısına usulca vurdu. Gilbert içerideyse, onu rahatsız etmek istemiyordu. Kapı kilitli değildi. İhtiyatla açtı... Kapının arkasında asılı dörtgen bir ayna, üstüne sırıtan bir karikatür gibi geldi: Yırtık bir gecelik giymiş saçı başı dağınık, benzi sararmış bir kadın vardı. Gözlerini hemen başka tarafa çevirince, kafatasının içindeki ince kırık cam parçacıkları yer değiştirdi ve acıyla parladı. "Ah! Tanrım." Ama banyonun boş olduğunu gördü. İçinde parlak pirinç sabit eşyalar, cicili bicili ambalaj kâğıtları içinde mis kokulu sabunlar, işveyle dizilmiş monogramlı el havluları bulunan geniş, lüks, köreltici ölçüde beyaz bir oda. Ayakları pençe şeklindeki devasa bir beyaz porselen küvet, boş. (Gilbert yıkanmış mıydı? Duş almış mıydı? Küvette ıslaklık belirtisi yoktu.) Odada kesif kusmuk kokusu vardı ve beyaz kalın kumaş havluların pek çoğu kullanılmıştı. Bir tanesi yerde yatıyordu. Zarif gömme lavabonun üstündeki kalp şeklindeki ayna lekeliydi.

Ariah ıslak havluyu yerden alıp bir rafa koydu. Gilbert Erskine'i bir daha görüp görmeyeceğini merak etti.

Aynada bir kadın hayalet duruyordu, ama onun yürek paralayıcı gözlerine bakmadı. Belki de her şeyi hayal etmiş olup olmadığını merak etti: Nişanı ("Hayatım değişti. Hayatım kurtuldu. Teşekkürler Tanrım!"); babasının kilisesindeki düğün törenini ve kutsal evlilik yeminlerini. Ariah'ın en sevdiği film Walt Disney'in *Fantasia*'sıydı. Bu filmi defalarca görmüştü ve evlilik, *Fantasia* filminden çok farklı değildi.

New York eyaletindeki Troy şehrinin Rahip Thaddeus'u ile karısının evde kalmış kızıysanız eğer. Bir hayalperest!

"Gilbert?" Titrek sesini yükseltti. "Sen... buralarda mısın?"

Sessizlik.

Rosebud Balayı Süiti'nde (ismi buydu) banyonun yanı sıra bir yatak odası, bir salon ve iki gardırop vardı. Mobilyaları Victoria dönemi ağırlıklıydı. Yastıklar, kalın perdeler, abajurlar, halılar lale rengiydi. Bazı yastıklar kalp şeklindeydi. Ariah gardıropları teker teker açarken baş ağrısı yüzünden suratını ekşitti. (Neden böyle saçma davranıyordu? Gilbert neden gardıroba saklansındı ki? Düşünmek istemiyordu.) Gilbert'ın otel askılarına düzgünce asılmış ve ellenmemiş halde duran giysilerini gördü. Kaçsa giysilerini yanında götürmez miydi?

Packard'ın kaybolup kaybolmadığını düşünmek istemedi. Erskinelerin birkaç ay önce Gilbert'a verdikleri bir hediyeydi.

Salon! Orada kötü bir anı vardı. Üstü mermer bir masada, içinde biraz solmuş kırmızı güller bulunan bir vazoyla, boş bir Fransız şampanyası şişesi duruyordu. İkisi de Rainbow Grand'in armağanıydı. *Tebrikler Bay ve Bayan Gilbert Erskine!* Şişe yan yatmıştı. Ariah birden utandı. Ağzında safraya benzer ekşi, tatlı bir tat belirdi. Gilbert kendi şampanya kadehinden sadece tek bir yudum almıştı, ihtiyatla. Pek alkol almadığını söylemişti; düğün töreninde bile çok az içmişti. Ariah ise tam tersine.

Akşamdan kalma. Ariah'ın durumu buydu. Gizemli bir tarafı yoktu.

Akşamdan kalma! Düğününün ertesi sabahı.

Çok utanç vericiydi. Neyse ki yaşlılardan bilen yoktu.

Gilbert asla söylemezdi. Ona tapan Erskine Ana'ya bile söylemezdi.

İğrenç. Cidden midemi bulandırıyorsun.

Asla. Gilbert bunu demeyecek kadar nazik ve gururluydu.

Bir centilmendi o, aynı zamanda toy bir çocuk olsa da. Bir centilmen asla karısını üzmezdi; özellikle de sinirleri gergin, çabuk heyecanlanan bir kadını. Evleneli henüz yirmi dört saat bile olmamış bir kadını. *Öyleyse Gilbert otelde başka bir yerde olmalıydı.* Aşağıda lobide, ya da kafede; dışarıda, çimenliğe bakan verandadaydı ya da otel bahçesinde gezintiye çıkmış, Ariah'ın ona katılmasını bekliyordu. (Gilbert onu almadan Şelale'yi gezmeye gitmezdi.) Hem saat daha erkendi, sabahın yedi buçuğu bile değildi. Giysilerini ve ayakkabılarını alıp, sessizce salonda giyinmişti. Bitkin olduğunu bildiği Ariah'ı uyandırmamaya özen göstermişti. Işıkları açmamıştı. Çıplak ayaklarla usulca dışarı çıkmıştı.

Kaçmaya can atıyordu. Görünmeden.

"Hayır! Buna inanamam."

Yapayalnızlık öyle tuhaftı ki. Bu absürd dekorasyonlu odada Ariah'ın sesi bile *yalnız* gibiydi. Evliliğin farklı olacağını sanmıştı.

Bir dilekle başlarsınız, dilek gerçekleşir ve dileği iptal edemezsiniz.

Fantasia'daki o komik-kâbussu bölüm, "Büyücünün Çırağı" gibi. Ama Büyücü'nün bahtsız çırağı olan Mickey Mouse'un içinde bulunduğu zor durum, Büyücü'nün eve dönüp büyüyü bozmasıyla sona ermişti. Oysa Ariah'ın durumu çok farklıydı.

Ev. Ariah'ın evi neredeydi? New York'un Palmyra kasabasına "yerleşeceklerdi". Gilbert'ın rahipliğe atanmasıyla birlikte

gelen ince, uzun bir tuğla binaya. Ariah o ev hakkında pek kafa yormamıştı ve şimdi de yormayacaktı.

Şimdi: *Şimdi* neresiydi?

Niagara Falls mu?

Tam da yeriydi hani! Kaba şakalar. Sanki Ariah'la Gilbert tipik yeni evli Amerikalılar gibi olmayı umuyorlarmışçasına.

Aslında Şelale'ye gelmelerini tuhaf bir şekilde Gilbert istemişti. New York'un kuzeyinin "eski buzul tarihiyle", "jeolojik tarih öncesiyle" uzun süredir ilgilenmekteydi. Buluşmalarından birinde Albany'deki Doğal Tarih Müzesi'ne, bir başkasındaysa Herkimer Şelalesi'ne gitmişlerdi, ki orada emekli bir ordu albayının kamuya açık bir fosil ve tarihi Kızılderili sanat eserleri koleksiyonu vardı. Ariah, babasıyla Gilbert'ın akşam yemeğinde yaptıkları konuşmadan (ki Gilbert'ın Ariah'la yaptığı konuşmadan çok daha canlı ve ilginçti), Gilbert'ın on dokuzuncu yüzyılda bulunduğu iddia edilen fosil keşifleri kanıtları ile İncil'de dünyanın yaradılışına dair anlatılanlar arasında bağlantı kurmanın "yazgısal görevi" olabileceğine inandığı sonucunu çıkarmıştı.

Orta yaşlı, köşeli çeneli ve gürbüz bir adam olan, eski fotoğraflarında Teddy Roosevelt kadar sert bir adam gibi görünen Rahip Littrell, bu fikri duyunca kahkahayı basmıştı. Şeytan'ın o sözde fosilleri yeryüzüne saf budalaları kandırmak için bıraktığına inanan biriydi.

Gilbert bunu duyunca yüzünü ekşitmiş, ama bir centilmen olduğundan itiraz etmemişti.

Bilim yolu ile iman yolu. Ariah nişanlısının bu tutkusunu takdir etmişti.

Kendisi Genesis Kitabı'nı bir Grimm peri masalının İbrani versiyonu olarak görmüştü hep. Çoğu kısmı bir uyarıdan ibaretti: Tanrı Baba'ya itaatsizlik ederseniz, Cennet Bahçesi'nden kovulursunuz. Havva'nın kızarsanız, cezanız iki katına çıkar: *Acıyla çocuk doğuracaksın, kocanı arzulayacaksın ve o seni yönetecek.* Bu yeterince açıktı!

Ariah ne babasıyla, ne de Gilbert'la ilahiyat tartışmalarına girmek istemiyordu. Bu adamlar istediklerini düşünsünlerdi. Bu bizim de iyiliğimiz için.

Ariah resepsiyonu aramaya karar verdi. Pembe plastik ahizeyi cesurca kaldırıp "0"ı çevirdi. Lobide genç bir adamın olup olmadığını soracaktı. Veya... dışarıda verandada? Kafede? Onunla konuşmak istiyordu, lütfen. Yetmiş beş kilo civarında, uzun boylu, zayıf bir adam; yüz kemiklerine sanki dar gelen, parşömen gibi soluk bir teni, tel çerçeveli yuvarlak bir gözlüğü var. Şık, kibar, memnun edilmeyi ya da ne kadar müşfik olabileceğini, beklentilerinden taviz vermeye ne kadar gönüllü olduğunu sergilemeyi (içten içe hoşnutsuz olsa da) sabırla bekler gibi bir edaya sahip... Ama operatör neşeyle, "Günaydın Bayan Erskine, sizin için ne yapabilirim?" deyince Ariah afalladı. Kendisine *Bayan Erskine* denmesine alışması gerekecekti. Ama bir yabancının kimliğini bilmesi daha da afallatıcıydı. Telefon santralinde oda numarasının ışığı yanmış olmalıydı. Ariah usulca, "Ben... ha-havanın nasıl olduğunu merak ediyordum? Bu sabah ne giysem bilmiyorum," dedi.

Operatör dostça, işini bilir bir edayla güldü.

"Haziranda olsak da burası Şelale madam. Sis kalkana kadar sıkı giyinin." Kadın dramatik bir etki için duraksadı. "Kalkarsa tabii."

3

Sabah 7:35. Ariah uçuk pembe bir Rainbow Grand mektup kâğıdına yazılmış ve düzgünce katlanıp yatak odasındaki dolap aynasına yaslanmış olan veda notunu henüz keşfetmemişti. Perişan haldeyken, o küçük, oval, yaldızlı çerçeveli aynaya bakmak istememişti.

Tanrım, hayır. Olamaz. Ben uyurken Gilbert neler görmüştür kimbilir.

Gilbert Erskine'in civarda olmaması rahatlatıcıydı tabii.

Kalabalıklarda; bir sürü boğucu suratın ve sırıtan delilerin arasında, ayrıca birlikte paylaşılan yatağın mahremiyetinde geçen dünden sonra...

Bir banyo. Çabuk, çabuk, Gilbert dönmeden!

Ariah zaten yıkanacaktı. Elbette. Normalde her gece yatmadan önce yıkanırdı, ama dün gece yıkanmamıştı. Bir gece yıkanmamışsa, ertesi sabah mutlaka yıkanırdı. Henüz havalandırmanın keşfedilmediği bu dönemde, New York'un kuzeyinin insanı ter içinde bırakan sıcak yazlarında, günde iki kez yıkanır, ama yine de *pis kokmadığına* ikna olmazdı bir türlü.

Ona bir banyodan daha güzel gelen bir şey yoktu. Şatafatlı banyonun lüks küvetinde (ki sonradan Hollanda malı temizleyici ve tahta fırçasıyla temizlemesine gerek kalmayacaktı), banyo yağı ve leylaklı banyo köpüğüyle (Rainbow Grand sağ olsun) güzelce yıkanmak... Gözleri minnetle dolu dolu oldu.

Bana bir şans daha ver! Tanrım, n'olur.

Hâlâ umut vardı tabii. Ariah, Gilbert Erskine'in cidden *kaçtığına* inanmıyordu.

Presbiteryen rahiplerin oğlu ve damadı olan yirmi yedi yaşındaki bir Presbiteryen rahip *nereye* kaçabilirdi ki?

"O da kapana kısıldı. Tıpkı benim gibi."

Ariah büyük pirinç musluklarını açtı, ta ki banyodaki bütün aynalar buğulanana dek. Nefis, ılık, boğucu parfümlü hava! Ve dayanabileceği kadar sıcak su, vücudunu kurumuş ter kokusundan ve diğer kokulardan arındırsın diye. Vücudunun kokularından.

Gilbert'ın vücudununkilerden de. Gilbert'a beceriksizce dokunduğu yerin kokusundan. Kazayla. Veya o karmaşa içinde ona sürtünmüş ya da yaslanmıştı... Tam olarak hatırlayamıyordu. Daha sonra ne olduysa, adamın lastiksi aletinden fışkıran sütsü sıvı Ariah'ın karnına ve çarşafa akmıştı... *hayır hatırlayamıyordu.*

Şoke olmuş adamın tiz çığlığı. Bir yarasa çığlığı. Sarsılmala-

rı, Ariah'ın kollarında inlemesi. Ariah hatırlayamıyordu ve *onun suçu değildi.*

Ariah saçını da şampuanlayacaktı. Ense kısmı topak topak, yapış yapış olmuştu. Sürekli bakım gerektirecek kadar güzel ve incecik telli, dalgalı, uçuk kırmızı saçı. Madeni tokalarla "toplanan", bigudilere sarılan. (Balayına bunlardan bir kutu getirmiş, valizine saklamıştı. Ama böyle şeylerle *yatağa* giremezdi elbette.) Bu sabah saçını bukle yapmaya vakti yoktu. Geriye tarayıp, Bayan Littrell'ın deyimiyle "şık bir Fransız topuzu" yapacak, cansız perçemleri alnına düşürecekti... evde kalmış bir kütüphaneciden ya da okul öğretmeninden çok bir balerine benzemeyi umarak.

Fransız topuzu yaptığı saçına pembe bir gül goncası takacaktı.

Çok hafif bir makyaj yapacaktı, dün takmak zorunda kaldığı kozmetik maskenin aksine. Ruju parlak kırmızı değil, mercan pembesi olacaktı. *Farklı bir tarz kadınsılık. Baştan çıkarıcılık.*

Böylece Gilbert, Ariah'ı tekrar görünce; çiçek desenli şömizye bluzunu, omuzlarındaki beyaz hırkayı, şık Fransız topuzlu saçını ve ince, kıvrık dudaklarındaki iddiasız ruju görünce, onu tekrar beğenecekti. Ona tekrar hayran kalacaktı. (Bir zamanlar ona hayran değil miydi? Bir süreliğine? Rahip Thaddeus Littrell'ın kasaba aristokratı edalı, "müziğe meyilli" kızına?) Ariah'a utangaçça gülümseyip gözlüğünü düzeltecekti. Ona bakarken gözleri kırpışacaktı, parlak bir ışığa bakarcasına.

Seni affediyorum Ariah. Ama dün beni tiksindirdin. Ben de seni tiksindirdim.

Seni sevemem. Ama seni affedebilirim.

Ariah, geniş dantelli kuşaklı, fildişi rengi ipek geceliğiyle dantelli korsesini fayans zemine bıraktı. Bir yılan yığınına benzediler. Yerde kurumuş sümüksü lekeler vardı. Ve kara lekeler... Onlara bakmayacaktı. Görüş alanını daraltan, dalgalanan buharlara minnettardı. Hâlâ sadece kısmen dolu olan, pençe ayaklı

küvete ihtiyatla girdi. "Oh!"... su haşlayıcıydı. Ama Ariah dayanacaktı. Bu küvet, Littrell'ların evindeki eski küvetten daha büyük ve çirkindi. Fil yalağı gibiydi. Sandığı gibi tertemiz de değildi: Pirinç muslukların etrafında dar pas halkaları vardı; köpüklü suda saç telleri ve minik pis kıllar yüzüyordu.

Ariah yavaşça küvete oturdu. Öylesine ince kemikliydi ki, suyun üstünde yüzüyordu sanki. *Bakma. Gerek yok.* Soluk, çürük içinde kalmış bedeni. Yeşil armutlar gibi sert, küçük göğüsler. Bu göğüslerin üstünde lastik başlıklar gibi duran minik, gergin meme uçları. Gilbert hayal kırıklığına uğramış mıydı acaba? Ariah'ın köprücükkemiği soluk çillerle kaplı, neredeyse şeffaf tenini geriyordu. Kızken parmağını minik, dar göbek deliğine sokmuş; bu yaptığının "pis" bir şey olup olmadığını merak etmişti. Dişi bedeniyle ilgili pek çok eylem gibi.

Bacaklarının birleştiği yerde, ***kasık tüyü*** denen pas rengi kıllar.

Utanç verici! Birkaç yıl önce, bir müzik okulu resitalinde, öğrencileri tanıtıcı bir konuşma yaparken ***kaşık*** diyeceğine ***kasık*** deyivermişti. Hemen düzeltme yaparak "***kaş***ık" demişti. Karşısındaki dinleyicilerin çoğu ebeveynlerden, akrabalardan, öğrencilerinin komşularından oluşmaktaydı. Yüzü kızarmıştı: Yüzündeki çiller takımyıldızındaki her çil, alev alev yanan birer yıldızcıktı.

Neyse ki dinleyiciler arasında Gilbert Erskine yoktu. Onun yüzünü ekşitmesini, göz kenarlarında kırışıklar belirmesini hayal edebiliyordu.

İnsanlar iyi davranmış, kimse Ariah'ın dil sürçmesinden bahsetmemişti.

(Ama kendi aralarında gülmüş olmalıydılar. Başkası böyle bir hata yapsa Ariah gülerdi.)

New York eyaletindeki Troy şehrinde pek çok şey söylenmiyordu anlaşılan. Kibarlıktan, iyi kaplilikten. Acıma hissinden.

Ariah kırık bir tırnağını inceliyordu. Parmağının hassas ucuna batıyordu.

Gilbert'ın sırtını tırmalarken mi olmuştu? Veya...

Gilbert Erskine sana göre fazla genç değil mi Ariah? Sekiz aylık nişanlılık dönemleri boyunca Ariah'ın kuzinleri ve kız arkadaşları bu soruyu hiç sormamıştı. Şakacı bir masumlukla bile soran çıkmamıştı.

Gilbert'a, *Ariah Littrell sana göre fazla yaşlı değil mi?* diye soran çıkmış mıydı acaba?

Oysa birbirlerine çok yakışıyorlardı! Genellikle yaşıt gibi görünüyorlardı. İkisi de zeki, kitap kurdu, sinirli, belki biraz da bencil insanlardılar. Sabırsızlığa, çabuk sıkılmaya meyilliydiler. Kendileri hakkında iyi, başkalarının çoğu hakkındaysa kötü düşünmeye meyilliydiler. (Gerçi Ariah saygılı bir kız olarak bu özelliklerini gizlemeyi bilirdi.)

İki tarafın ebeveyni de bu birleşmeyi canı gönülden onaylamıştı.

O dört ihtiyardan hangisinin en çok rahatladığını kestirmek güçtü: Bayan Littrell'ın mı, Bayan Erskine'in mi; Rahip Littrell'ın mı, Rahip Erskine'in mi.

Her halükârda, Ariah göz açıp kapayana dek nişanlanıvermişti. Yirmi dokuz yaş, ilgisizlik uçurumunun, yani otuz yaşın kenarıydı. Ariah eskiden böyle beylik fikirlere dudak bükerdi, ama yirmili yaşlarının son yılları, orta nokta olan yirmi beş yaşından sonrası; tanıdığı ya da bahsedildiğini duyduğu herkesin nişanlandığı, evlendiği, çocuk sahibi olduğu yıllar, kâbus gibi sinir bozucu geçmişti. *Tanrım, n'olur bana birini gönder. Hayatım başlasın artık. Sana yalvarıyorum!* İtiraf etmesi utanç verici olsa da; başarılı bir piyanist, şarkıcı, müzik öğretmeni olan Ariah Littrell'ın bir nişan yüzüğü uğruna ruhunu seve seve vereceği anlar olmuştu. Bu kadar basitti işte. Erkeğin kim olacağıysa o kadar önemli değildi.

Sonra mucize gerçekleşmişti: Nişan.

Şimdiyse, 1950 Haziranı'nda, evlilik. Bu olay Ariah'a İsa'nın balıklar ve ekmeklerle yaptığı şey gibi, hatta Lazarus'u diriltişi

gibi bir mucize olarak görünmüştü. Artık rahibin kızı Ariah Littrell olmak zorunda değildi. Troy'daki herkesin hayranlık duyduğunu iddia ettiği "kız" olmak zorunda değildi. Artık henüz yirmi yedisinde olmasına karşın, New York'un 2100 nüfuslu Palmyra kasabasında kendi kilisesine sahip bulunan genç ve hırslı bir Presbiteryen rahibin karısı olmanın masumca gururunun tadını çıkarabilirdi.

Arkadaşları nişan yüzüğünü ilk kez gördüklerinde, Ariah onların yüzlerine gülmek istemişti. "Nişanlanacağımı hiç düşünmemiştiniz, itiraf edin!" diye takılmak istemişti onlara, ya da suçlamak. Ama hiçbir şey dememişti tabii. Arkadaşları inkâr ederlerdi o kadar.

Düğün töreni rüya gibi geçmişti. Ariah kilise töreninden önce ağzına şampanya koymamış olsa da, yalpalayarak yürümüştü. Uzun boylu, soluk benizli, kırmızı saçlı kızına aradaki yolda eşlik eden babasının güçlü koluna yaslanmıştı. Çılgınca titreşen yıldızlara benzer, nabız gibi atan parlak ışıklar Ariah'ın gözlerini kamaştırmıştı. *Sen Ariah Littrell. Seveceğine sayacağına itaat edeceğine. Yemin ediyor musun. Ölüm sizi ayırana dek...* Şampanya içmemişti tabii, ama kolayla birlikte bir sürü aspirin yutmuştu. Evdeyken sık başvurduğu bir çareydi bu. Kalbinin küt küt atmasına, ağzının kurumasına yol açmıştı. Gilbert bilse hoş karşılamazdı herhalde. Kilise mihrabının önünde, Ariah'ın yanında dururken ondan uzundu, hareketsiz ve ihtiyatlıydı, törendeki repliğini ciddi bir sesle okurken burnunu çekmemeye çalışıyordu. *Seni alıyorum Ariah. Meşru karımsın.* Kilise mihrabının önünde, adi bir kasap tarafından katletilmeden önce kutsanan sığırlar gibi titreyen iki insan. Korku birbirlerine yakınlaştırmış, ama birbirlerinin farkında değiller tuhaf bir şekilde.

Ariah kendisini neyin beklediğini, gerdek gecesinde ve sonraki gecelerde nasıl bir "fiziksel" sınavdan geçeceğini düşünmekten kaçınmıştı. Yasak eylemler kadar yasak düşüncelere de ilgi duymayan bir kız olmuştu hep. Her ne kadar Beethoven'ın

büyük piyano sonatlarının fırtınalı anlarını çalarken ya da bazı Schubert şarkılarını söylerken şaşırtıcı bir şekilde tutkulu olabildiği gözlense de; Ariah insanların yanında genellikle suskun, utangaç bir kız olurdu. Yanakları hemen kızarırdı. Biri dokunacak olsa geri çekilirdi. Çakıl yeşili gözlerini ışıldatan zekâydı, sıcaklık değil. Arada sırada sahip olduğu erkek arkadaşları onun gibiydiler. Gençken ihtiyar gibi görünen, genellikle toparlak omuzlara sahip, Gilbert Erskine gibi çocuklar. Ariah, Littrell'ların aile doktoru tarafından düzenli olarak muayene ediliyordu tabii. Ama o yaşlı doktor, jinekolojik aletleri kullanırken asla aşırıya kaçmazdı ve Ariah acı ve rahatsızlıkla inlerse ya da panikle onu tekmelerse hemen geri çekilirdi. Bayan Littrell kadınsı kibarlığı yüzünden ve utancından, zifaf konusunu es geçmişti. Rahip Littrell ise gergin, bakire kızıyla "mahrem" meseleleri konuşmaktansa ölmeyi yeğlerdi elbette. Bu zor işi karısına bırakarak konuyu kapatmıştı.

Sıcak su Ariah'ın başını döndürüyordu. Veya başını döndüren böyle düşüncelerdi. Sol göğsünün suyun üstünde yüzdüğünü gördü. Bir kısmı koyu sarıydı, sanki gölgede kalmış gibi. Gilbert sıkmış, çimdiklemişti. Karnının altında ve kalçalarında da çürükler vardı herhalde. Sertçe okşanmış bacaklarının arasında daha az his vardı, vücudunun o kısmı uyuşmuşçasına.

Gilbert ne biçim çığlık atmıştı öyle, yarasa gibi! Kızarmış, parlak, oğlansı suratı çarpılınca *Frankenstein*'daki Boris Karloff'un yüzüne benzemişti.

Seni seviyorum Ariah, dememişti. Yalan söylememişti.

Ariah da onun kollarında yatarken, daha önce provasını yaptığı cümleyi söylememiş, *Seni seviyorum Gilbert* dememişti. Çünkü öyle bir anda bunu duymanın onu kızdıracağını biliyordu.

Ariah küvette, giderek soğuyan ve üstü sabun tabakasıyla kaplanan banyo suyunda yatarken, sessizce ağlamaya başladı. Gözyaşları, zaten acıyan gözlerini yakarak çıkıp yanaklarından

aşağı süzülerek, küvetteki suya aktılar. Yıkanırken dış kapının açılıp kapandığını duyacağını ve Gilbert'ın neşeyle "Ariah? Günaydın!" diye sesleneceğini hayal etmişti. Ama kapı açılıp kapanması filan duymamıştı. Gilbert'ın neşeli sesini duymamıştı.

Gilbert Erskine'le tanışmadan çok önce, daha lisedeyken kendini evde banyoya kilitleyip küçük bir aynayla vücudunu "inceleyişini" düşünüyordu. Ah, neredeyse düşüp bayılacaktı! Kan vermek kadar berbat bir şeydi. Dar kalçalarının arasında, ıslak ve kıvırcık kasık tüylerinin altında, dile ya da tavukları pişirmeden önce içlerinden çıkarılan kaygan organlara benzer, minik ve tuhaf, kabarık bir dokunun bulunduğunu görmüştü. Bir erkeğin "şeyi" o daracık yere nasıl sığabilirdi ki? *Daha da kötüsü, o daracık yerden bir bebek nasıl çıkabilirdi?*

Bu keşiften sonra Ariah korkunun, dehşetin ve tiksintinin verdiği bitkinlikten saatlerce kurtulamamıştı. Belki de hâlâ kurtulabilmiş değildi.

4

İşte oradaydı. Not. Öyle dikkat çekiciydi ki. Bir haykırış gibi. Aynaya dayalı duruyordu. Ariah onu önceden nasıl ve neden fark edemediğini asla anlayamayacaktı.

Ariah otelin gül rengi mektup kâğıdına aceleyle çiziktirilmiş yazının Gilbert'ın el yazısı olduğunu anlamakta başta zorlandı. Notta şunlar yazılıydı:

Ariah üzgünüm... yapamam...
Seni sevmeye çalıştım
Gururumun beni götürmesi gereken yere gitmeliyim
Biliyorum... affedemezsin
Tanrı affetmeyecek

İkimizi de hür kılıyorum... ettiğimiz yemin geçersizdir

Aşağıdaki halının üstünde monogramlı bir gümüş kalem vardı. İlgisizce fırlatılıp atılmış, yuvarlanıp düşmüş olmalıydı.

Ariah çok uzun bir süre (beş dakika? on?) öylece kalakaldı, notu titreyen elinde tutarak. Zihni durmuştu. Nihayet ağlamaya başladı. Vücudu kaba, çirkin hıçkırıklarla sarsıldı.

Neden ağlıyordu ki, sanki onu sevmiş gibi?

FOSİL ARAYICISI

Kaç, kaç! Canını kurtarmak için kaç.

Nihayet şafak sökmüştü. Gürleyen nehir gece boyunca seslenmişti ona. Gece boyunca, yapması gereken şey için güç toplamak üzere dua ederken, nehir ona seslenmişti. *Gel! Burada huzur var.* Tuscaroralar ona yüzyıllar önce Gökgürültüsü Nehri adını vermişlerdi. Gökgürültüsü Şelalesi. Ongiara Kızılderilileri, Aç Su demişlerdi. İhtiyatsızları ve kurbanları yutan. Kendilerini o azgın sulara atanlar, yok oluşa ve huzura götürülüyordu. Tanrı'nın reddettiği kimbilir kaç ruh o sularda huzur bulmuştu, kimbilir kaç kişi yok edilip Tanrı'ya geri döndürülmüştü. Tahmin edemiyordu. Kendisi gibi yüzlercesi olmuştu mutlaka, belki de binlercesi. Kuzey Amerika'nın bu bölgesinin ka-

yıtlı tarihinin başlangıcından, 1500'lerden beri. Bunları çoğu pagan da olsa, İsa onlara acıyacaktı. İsa ona unutuluşu bahşedecekti, tıpkı istese kendisi çarmıha geriliyken kendini unutturabileceği gibi. Ama O böyle bir rahatlık istememişti, çünkü O, Tanrı'nın oğluydu ve günahsız, günah işleme kapasitesinden ya da arzusundan yoksun doğmuştu. O bir kadına asla dokunmamış, bir kadının beceriksiz dokunuşları karşısında kendini hazza teslim etmemişti.

Şafak sökmüştü, vakit gelmişti. Fazla uzun süre yaşamıştı. Tam yirmi yedi yıl üç ay! Ona genç demişlerdi, dâhi olduğunu söyleyip durmuşlardı, ama kendisi gerçeği biliyordu. Bir gün ve bir gece fazladan yaşamıştı. *Bu kadını meşru karın olarak kabul ediyor musun? Ölüm sizi ayırana dek* falan filan. Artık bir saat fazlasına bile katlanamazdı. Yataktan usulca kalktı. Vücut kokularını yayan çarşaftan sıyrıldı. *Meşru karısı* Bayan Erskine horul horul uyurken; sanki yüksekten düşüp bayılmış gibi beyinsizce, sırtüstü yatarken; ellerini bir hayret ifadesiyle yukarıya atmışken, ağzı bir balığınki gibi açıkken ve nefesi damağında ıslak, hırıltılı, salakça, çıldırtıcı bir ses çıkarırken, onun boğazını sıkma arzusunu uyandıran bir ses çıkarırken. Kaç, kaç! Sakın arkana bakma. Elbiselerini, ayakkabılarını toplayarak; pencerelerinden giren tüyler ürpertici, donuk ışıkla aydınlanan zevksizce döşenmiş uçuk pembe odaya parmak uçlarında girdi. *Balayı süiti, çift kişilik cennet. Lüks ve mahremiyet. Asla unutamayacağınız bir mutluluk ve huzur!* Düğmelerini iliklemeye çalışarak alelacele giyinirken kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Çıplak ayaklarını yarı yarıya bağlı ayakkabılarına zorlukla sokup kaçtı.

Kaç, kaç! Canını kurtarmak için kaç.

Asansör bekleyemeyecek kadar sabırsız olduğundan, yangın merdiveninden indi. Beş kat aşağıya. Bileğine takmayı ihmal etmediği Bulova saatine göre (Albany İlahiyat Fakültesi'nden sınıf birinciliğiyle mezun olduğunda gururlanan annesiyle babası armağan etmişlerdi) saat sabahın 6'sını biraz geçiyordu. G., ha-

yatının vecd dolu bu son saatinde bile birtakım rutin ritüellere uyacak biriydi. Otel lobisi neredeyse bomboştu. Birkaç üniformalı otel görevlisi vardı o kadar. Onlar da kendisine pek dikkat etmediler. Dışarıda hava soğuk ve çok nemliydi. Haziran, gelin ayı. Haziran, genç âşıklar ayı. Haziran, bir alay. G.'nin saatine göre şafağın sökmüş olması gerekse de, Niagara Kanyonu'nun üstündeki gökyüzü zamansızlıktaydı, sisliydi, ovulmuş bir tencerenin dibi gibi iç karartıcı bir şekilde parlıyordu, metalik bir kükürt kokusu yayıyordu. *Niagara! Dünyanın Balayı Başkenti.* Daha en başından tahmin etmişti belki de. Kendini asla cidden kandırmamıştı. O kırmızı saçlı kadınla tanıştırıldığında, New York eyaletindeki Troy şehrinin rahibi ve nüfuzlu bir adam olan babası Thaddeus Littrell'la samimiyet kurmaya heveslenmişti. Çakıl yeşili, parlak ve cam gibi sert görünen gözleriyle kendisine bakarken ince dudakları tereddütle ve umutla gülümseyen o kırmızı saçlı kadınla tanıştırıldığında. *Bir rahibe!* diye düşünmüştü salakça, kibirle, umutsuzlukla. *Benim gibi biri.*

Hızlı yürüyordu. Deri ayakkabılarının içindeki ayakları çıplaktı, topukları acıyordu. Çorap giymemekle hata etmişti, ama vakti yoktu ki. Nehre ulaşmalıydı, *oraya* ulaşmalıydı. Sanki sadece *orada* nefes alabilecekti. Prospect Caddesi'nin geniş kaldırımlarında yağmur birikintileri vardı. Islak kaldırım taşları parlıyordu. Sokağa inince birden üstüne tangırdayan bir tramvay geldi ve tiz bir klakson sesi duyuldu. Sonradan gazetelerde fotoğrafını görünce onu tanıyanlar çıkmasın diye yüzünü gizledi. Çünkü yaptığı eyleminin utancının ve acizliğinin ölümünden sonra da süreceğini biliyordu. Gerektirdiği cesaret görmezden gelinecekti. Ama umurunda değildi, çünkü vakit gelmişti, Tanrı onu asla affetmese de özgür kılacaktı. Şelale'nin vaadi buydu. Gece boyunca onun uzaktan gelen uğultusunu işitmişti. Şimdiyse açık havada daha net duyuyor, ayaklarının altındaki yerin onun gücüyle titrediğini hissediyordu. *Gel! Huzur sadece burada.*

***

Ne büyük gurur, ne büyük bir zafer sevinci. On ay öncesinde. Telefonda titrek sesle söylemişti, *Nişanlandım Douglas,* diye. Arkadaşı hemen dostça karşılık vermişti. *Kutlarım Gil!* Bunun üzerine övünürcesine eklemişti: *Düğünüme gelir misin? Önümüzdeki haziranda yapılacak.* D., *Gelirim tabii Gil,* demişti. *Hey, bu harika bir haber. Senin adına çok sevindim.* G. *Ben de sevinçliyim. Ben de... sevinçliyim,* demişti. D., *Gil?* demişti. G., *Evet Douglas?* demişti. D. *Kim bu kız?* diye sormuştu. Bir an G.'nin beyni durmuştu. Kekelemişti, *Kim?* diye. D. gülerek, *Nişanlından bahsediyorum Gil,* demişti. *Onunla ne zaman tanışacağım?*

D., arkadaşının nişanlısının kimliğini öğrenince etkilenmişti (değil mi?). Şeyin kızı. Müzik öğretmeni, piyanist ve şarkıcı.

İlahiyat fakültesindeyken birbirlerinden öyle farklı tiplerdiler ki. Oysa gece geç vakitlere kadar hararetle konuşurlardı: Hayattan ve ölümden, fanilikten ve Sonsuz Yaşam'dan bahsederlerdi. İntihardan hiç bahsetmemişlerdi. Umutsuzluktan da. Rahiplik eğitimi gören genç Hıristiyan erkekler olarak neden umutsuzluğa kapılsınlardı ki? İyi haber taşıyıcılarıydılar bir kere. Daha çok ergenliğin son döneminin şevkiyle aşktan bahsetmişlerdi... "olgun aşktan", "bir erkekle bir kadın arasındaki aşktan", "yirminci yüzyılın ortalarında Hıristiyanca bir evliliğin nasıl olması gerektiğinden." Çocuk sahibi olmaktan da bahsetmişlerdi elbette.

Satranç oynarlardı, ki D. bunda ustaydı. Yürüyüşe çıkarlar, bazen killi şist bakımından zengin vadilerde ve dere yataklarında fosil ararlardı. G. ise çocukluğundan beri bunda ustaydı.

D., G.'nin düğününe gelememişti. Cenazesine gelecek miydi acaba? Cesetsiz bir cenaze töreni yapılabilirse tabii? Ne de olsa cesedini asla bulamayabilirlerdi. Bunu düşününce gülümsedi. Bazen Şelale'ye düşen insanlar asla bulunamazdı. Bazı kayıkların bile bu şekilde ortadan kaybolduğu olmuştu. Parçaları bulunamamış ya da teşhis edilememişti.

Unutuluşun huzuru.

G., D.'ye not bırakmamıştı. Karısı A.'ya alelacele bir not çiziktirmişti o kadar. Sorumluluk hissiyle, o kadına karşı duyduğu tiksintiyi belli etmeyeceğini umarak (ne de olsa zalim değildi). Ama D. onu affederdi. Buna inanıyordu.

Saf ve iyi kalpli D. Doğuştan Hıristiyan. G.'nin yasını tutsa da onu affederdi.

D.'nin artık kendi ayrı hayatı vardı. Springfield, Massachusetts'teki büyük ve zengin bir kilisenin rahibinin asistanıydı. Gururlu bir koca ve iki yaşındaki ikiz kızlarının babasıydı. D.'yi ikinci ya da üçüncü elden de olsa suç ortağı yapmak günah olurdu. D.'yi böylesine utanç verici bir sırrın taşıyıcısı kılmak. Oysa öyle güzel bir sırdı ki. *Hiçbir kadını sevemem. Denedim, Tanrı yardımcım olsun. Sadece seni sevebiliyorum.* D., G.'ye fosil aramalarında eşlik etmişti. G. bu işe çocukken Kızılderili tarihi eserlerini ve ok uçlarını toplayarak başlamış, ama zamanla "fosiller" daha çok ilgisini çeker olmuştu. İnsanlık tarihinden öncesine ait yitik ve hayal edilmesi güç bir zamandan kalma o narin, yapraklarla kaplı kalıntılar. Gizemli sanat eserleri gibiydiler, İsa'nın doğumundan milyonlarca yıl önce (altmış beş milyon yıl, akla hayale sığmayacak kadar eski!) yaşamış organizmaların iskeletlerinin kalıntıları. Zamanın ağır aktığı, bin yılın sadece bir saniye gibi olduğu, altmış bin yılınsa jeolojik fosil yaşı saptama yöntemlerince ölçülemeyecek kadar kısa bir zaman dilimi olduğu bir dünya. On üç yaşında bir çocukken, ahşap bir çerçeveye sık ilmekli bir ağ tutturmuştu; dere yataklarındaki yumuşak, siyah çamurda fosilleşmiş kaya ve kemik parçacıklarını, çok eskiden yaşamış köpekbalıklarının ve vatozların dişlerini, kalkerleşerek bir tür kehribara dönüşmüş kalamarların kalıntılarını aramak için. Troy, New York gibi iç kısımlarda bile rastlanabiliyorlardı! G. babasının aksine, Şeytan'ın o sözde fosilleri yeryüzüne insanları kandırmak; Tekvin kitabındaki yaradılış anlatısının, Tanrı'nın dünyayı, yıldızları ve dünyadaki tüm yaratık-

ları sadece altı bin yıl önce, yedi gün ve gecede yarattığı anlatısının doğruluğundan şüpheye düşürmek için bıraktığına inanamazdı. (Altı bin yıl ha! G. bunu düşününce gülümsedi.) Yine de "evrim" teorisine karşıydı. Körlük, tesadüfler. Hayır! Mümkün değildi.

Yine de: İster flora olsun ister fauna, yeryüzünde yaşamış tüm canlı türlerinin yüzde doksan dokuzunun soyunun tükendiği ve kalanlardan da soyları tükenmekte olanların bulunduğu iddiası doğru olabilir miydi? Günbegün? Tanrı neden bunca varlığı yaratmıştı, sırf hayatta kalabilmek için birbirleriyle vahşice savaşsınlar ve sonra yok olsunlar diye mi? Günün birinde insanoğlu da ortadan kalkacak mıydı? *Tanrı'nın planı bu muydu?* Bir planı vardı mutlaka. Hıristiyanlık bu planı anlamaya ve açıklamaya çalışmalıydı. G.'nin babası böyle konuları G. ile tartışmayı reddederdi. Bilimin sahte, yüzeysel bir din olduğu ve sonuçta önemli olan tek şeyin derin ve kalıcı bir iman olduğu kanısındaydı epeydir. "Anlayacaksın evlat. Zamanla." G.'nin ilahiyat fakültesindeki öğretmenlerinin en gençlerinden birkaçı böyle konuları konuşmaya daha açıktı, ama onların da yanıtları kısıtlıydı ve bilim konusunda cahildiler. Onlara göre altı bin yıl, altmış beş milyon yıl ve beş yüz milyon yıl arasında pek fark yoktu. İman, iman! diye yakınmıştı G., D.'ye. "'İmanın' temelinde cehalet varsa ne işe yarar ki? Ben *bilmek* istiyorum." Ama D., "Bak Gil," demişti. "İman günbegün yaşanan, pratik bir meseledir. Allemin ve senin varlığınıza nasıl inanıyorsam, Tanrı'nın varlığına da o kadar eminim. Önemli olan onlarla ve birbirimizle olan ilişkimizdir. Önemli olan tek şey budur."

Bu yanıt G.'yi etkilemişti. Böyle bir yaklaşımın sadeliği ve sağlamlığı. Yine de kendisini tatmin edebileceğinden şüpheliydi. Hep daha fazlasını isterdi o...

"Belki de senin özel yazgın budur G. Böyle şeyleri anlamak. Bilimle 'imanı' bir araya getirmek. Bunu hiç düşünmüş müydün?"

D. bunu söylerken oldukça ciddi gibiydi. New York'un kuzeyinde, taşrada bir Protestan ilahiyat fakültesinden mezun olmuş, bilim eğitimi almamış G.'nin böyle bir görevin altından kalkabileceğini düşünür gibiydi.

D.'den başka hiç kimsenin G.'den böylesine büyük beklentileri olmamıştı.

D.'den başka hiç kimse ona *Gil* dememişti.

Neyse, bu mesele artık kapanmıştı. G. fosil koleksiyonunu ardında, ailesinin evinde bırakacaktı. Çocukluk odasında, çekmecelerde ve karton kutularda. Lisedeyken bunları bilim öğretmenlerine göstermeye başlamıştı. Onları tanımlamaya ve tarihlendirmeye çalışmışlardı. G.'nin hocaları, kendisinden daha çok şey biliyorlar mıydı acaba? Bildiklerini düşünmek istiyordu. Ona en azından fosillerin kesinlikle milyonlarca yıllık olduğunu söylemişlerdi. Yüzlerce milyon? Kambriyen dönemi vardı, Kretase dönemi vardı. New York'un kuzeyindeki bu fosiller, Buzul Çağı'ndan kalma olabilirdi. Dinozorlar Çağı. Neanderthaller Çağı. Eline bu gizemli nesnelerin geçmesi çok heyecan vericiydi. Tanrı'nın planında tesadüflere yer yoktu. Tanrı onun bir rahip olmasını istemişti, bunu biliyordu. Tanrı bu fosilleri bulmasını da istediğine göre, bunun bir sebebi vardı mutlaka. Bir gün o sebebi öğrenecekti. Corneil gibi saygın bir üniversitede paleontoloji, paleozooloji dersleri almaya niyetlenmişti... ama nedense olmamıştı. Öğrenebileceklerinden mi korkmuştu acaba?

Özel bir yazgın olmadığını öğrenmekten. Ne senin, ne de insanlığın.

Pazarın bu erken saatinde şehir ıssızdı. Yine de kilise çanları durmadan çalıyordu sanki. Rahatsız edici bir gürültü. Elleriyle kulaklarını örtmek istedi. İmanını ne kadar sorgusuzca kabullendiğini ilk kez fark ediyordu. İşte buradayız! Hıristiyanlar! Çevrenizdeyiz! Sizlere İsa'nın öğretisini getiriyoruz! Haberler

iyi! Gelin kurtulun! Şelale'nin tek heceli kükreyişi çok daha cazipti oysa.

Soluk soluğaydı. Kendini normal hızda yürümeye zorladı. Ya bir polis onu görür de niyetini anlarsa? Yüzünden. Çökmüş yüzünden. Bir gecede senelerce yaşlanmış o çocuksu yüzünden. Çukura kaçmış gözlerinden. Acıdan kurtulma arzusunun yüzünden apaçık okunmasından korkuyordu.

Ama sakin görünmesi kolay değildi. Tasma kayışına bağlı vahşi bir hayvan gibi hissediyordu kendini. Birileri yoluna çıkmış ya da kendisini durdurmaya çalışmış olsa, o kadın onu durdurmaya çalışmış olsa, öfkeyle bir kenara iterdi.

Hissettiği şey umutsuzluk değildi. İlgisi yoktu. Umutsuzlukta uysallık, pasiflik, teslimiyetçilik olurdu. Gilbert Erskine ise kesinlikle pes etmiş değildi. Bir başkası olsa, otel süitine, *meşru karısının* yanına dönerdi. O yatağa, o pas rengi kıllarla kaplı kasığa. İnleyen o balık ağzına ve yukarı devrilmiş gözlere, eninde sonunda gelecek olan bebeklere, pis kokulu sıcak bebek bezlerine. Gilbert Erskine'in gerçek yazgısı buydu işte. Palmyra, New York'taki uzun ince ve çamur rengi tuğla bina, çatıda çürük ince tahtalar, sayıları iki yüzü bile bulmayan bir cemaat, genç rahibin kendini "kanıtlaması" gereken çoğu orta yaş ve üstü insanlar. Güvenlerini, saygılarını, nihayetinde de sevgilerini "kazanması" gereken. Öyle mi? Ama hayır.

G.'ye göre değildi bu. Cesurca ve kendinden emin davranıyordu. Tanrı onu affetmeyecekti. *Ama beni olduğum halimle tanıyacak.*

Şelale'nin gürlemesi. Kulaklarında çağlayan kanın sesi gibi. O yatakta uykusuz yatarken hummalı beynine işlemişti. Saçma sapan tanışmalarını hatırlıyordu. Kadını "rahibe" sanmıştı... ne saçma, aptalca bir şaka. Nasıl tanıştıklarını artık biliyordu. Büyüklerinin o görüşmeyi kurnazca planlamış olduklarını şimdi anlıyordu. Kız evde kalmıştı; ailesi o ağırbaşlı, sade kız kurusunu evlendirmeye can atıyordu. (Kendisinin erkekliğinden şüp-

helenmişlerdi herhalde? En azından Rahip Erskine.) Yani "Ariah"la "Gilbert" bir satranç tahtasındaki, kendilerini oyuncu sanan piyonlardılar o kadar!

Dün gece. Hayatı gözlerinin önünden geçmişti, nehirde boğulurcasına. Şelaleye düşüp kırılan ucuz bir plastik bebek gibi. Yanındaki kadın kendinden geçmiş horluyordu. Sarhoş kadın. Gerdek gecesinde sarhoş bir kadın. Kaç, kaç! Kendini şelalelerin en korkuncundan, Horseshoe'dan atmalıydı. Daha azı kesmezdi. Sağ kurtulma olasılığından korkuyordu. Şelale'nin dibindeki girdaplı sudan çekilip çıkarılmaktan korkuyordu, kemikleri kırılmış ve sakat bir halde. Kurtarma ekipleri sabahın bu kadar erken vaktinde işbaşında olur muydu? Tamamen yok olmak, ortadan kalkmak istiyordu. Kırmızı saçlı kadının makyajı akmış, hırslı yüzünü sonsuza dek hafızasından silmek istiyordu. Uzun nişanlılık ayları boyunca iffetli bir bakire, dokunulunca buz kesen biri gibi görünmüştü, o incecik dudakları ve çekingen tavırlarıyla... Oysa G. kandırılmıştı. Şeytan'ın oyuna getirdiği bir budala gibi. O, Gilbert Erskine! İlahiyat fakültesindekilerin en şüphecisi. En "açık fikirlisi". Salak salak gülümseyen, cilveli ve kuş beyinli kadınların oyunlarından yıllarca sakınabilmekle gurur duyan kendisi. Evlenmeye nasıl da meraklıydılar. Hepsi de "nişanlanmaya" can atardı; yüzük takma ve kıvançla dünyaya gösterip, *Gördünüz mü? Seviliyorum. Kurtarıldım,* diyebilme hırslarından utanç duymazlardı. Oysa Ariah Littrell öyle farklı görünmüştü ki. Başka bir tür gibi. Karısı olarak saygı duyabileceği genç bir kadın, sosyal statü açısından dengi olan, entelektüellik açısından da neredeyse kendisiyle boy ölçüşebilecek düzeyde bir kadın.

D.'nin, *Bu kadını seviyor musun Gil?* diye sormamasına kızgındı.

D.'ye, *Senin kendininkini sevdiğin kadar,* demeyi planlamıştı.

Fırsat çıkmamıştı. Aslında kimse G.'ye *Bu kadını seviyor musun?* diye sormamıştı.

G. o kadına onu sevdiğini mırıldanmış olabilirdi. Onu sevdiğini. Utanarak söylemişti herhalde. Çekinerek. Kadın da kaskatı, ne yapacağını bilemez bir halde durup peş peşe göz kırpıştırmış ve yeşil, camsı gözlerini onunkilerden kaçırmış olmalıydı. Karşılık olarak, *Ben de, ben de seni seviyorum,* demişti muhtemelen.

Böylece karar verilmişti. Yüzüğü kadının incecik parmağına takmıştı.

Kaç, kaç! Yüzüne su serpintileri vuruyordu, tükürük gibi. Şelale'nin gürlemesi giderek yükselmekteydi. Gözlükleri buğulandığından, önündeki kaldırımı seçmekte zorlanıyordu. Şu köprü. Goat Adası Asma Köprüsü. *Sev beni Tanrı aşkına neden beni sevemeyesin ki sevemez misin. Yap hadi, YAP!* Goat Adası'nı istiyordu. Turist haritasında işaretlemişti. Kadının verdiği, üstünde adının baş harfleri (*G.S.*) bulunan küçük gümüş kalemle. O el yapımı hediyeyi almaktan ne büyük gurur duymuştu. *Seviliyorum, kurtarıldım.*

Utangaçça, sakarca, kuru ağızlarıyla öpüşmeleri. Kadının kasılan bedeni; kadına dokunduğunda, sarıldığında hissettiği, onu dik tutan küçük sert iskelet. *Filmlerde yaptıkları gibi. Fred Astaire, Ginger Rogers, hadi dans edelim! Öyle kolay ki.*

Kadının onu sevmediğini anlamıştı. Tabii ki anlamıştı.

Yine de kendisinin onu sevdiğine (neredeyse!) inanmıştı. *Zamanla sevecekti, meşru eşini. Zamanla.*

Babasının zamanla annesini sevdiği gibi herhalde. Bütün erkeklerin zamanla karılarını sevdikleri gibi.

Tanrı insanlara *üreyip çoğalmalarını* söylememiş miydi?

Kaç! Yoksa utançtan donakalacaktı.

Yemekte ve otel odasında şampanya. Bilmiyordu. Tahmin etmemişti. Bu incecik kemikli kadının bir işçi gibi içebileceğini. Belki de yeterince içtiği yönündeki kibarca uyarılarına kulak asmadan. Kıkırdayarak, ruju yayılmış ağzını elinin tersiyle silerek. Ayakkabılarını fırlatıp atarak. Ayağa kalkmaya çalışınca sallanmıştı, başı dönüyordu. Kadını tutmak için hemen ayağa fırla-

mıştı. Kadın az kalsın yere düşüyordu, kendini onun kollarına bırakmıştı. Daha önce tanıdığı, sopa yutmuş gibi duran o rahip kızından ne kadar farklıydı. Buruşuk beyaz bluzlar, Peter Pan yakalılar, iyice ütülenmiş şömizye bluzlar ve pazen etekler giyen o kadından. Cilalanıp pırıl pırıl yapılmış topuklular ve lekesiz beyaz eldivenler. Ariah'ın kendisinden üç yaş büyük olması, G.'nin içten içe hoşuna gitmişti. İkramiye gibi olmuştu, çünkü kadının onu seçtiği için kendisine minnet duyması gerektiğini biliyordu. Hem toy bir kadınla evlenmek istemiyordu, toy tarafın kendisi olacağını anlamıştı. Ariah, Gilbert'a bakacaktı; tıpkı ona tapan annesinin yirmi yedi yıl boyunca baktığı gibi. Canı yanarsa, keyifsizse, sinirliyse, hayal kırıklığı içindeyse, Ariah anlayışlı ve affedici davranacaktı. G. bütün bunlara güveniyordu. Genç ve gözü yükseklerde bir rahibin karısının hünerli, olgun, sorumluluk sahibi olması gerekir. Çekici, ama aşırı çekici değil. Hem Ariah kasabanın en yetenekli kişisiydi: Piyano çalışı ve soprano sesinin kalitesi etkileyiciydi. Ariah Littrell bir Noel resitalinde "Silent Night, Holy Night"ı* öyle güzel söylemişti ki, güzelleşmişti sanki. Soluk teni ışık saçmıştı! Soğuk, çukura kaçık gözleri yeşil zümrütler gibi parlıyordu! Normalde büzülü duran minik ağzı zarifçe açılmıştı, insanı şaşırtacak kadar tatlı sözler söylemek için. *Silent night, holy night...* Rahip Littrell ve karısıyla birlikte oturan G. şaşırmıştı. Resitalden pek hoşlanacağını sanmamıştı, oysa Ariah sahneye çıkıp başıyla piyanist-eşlikçisini selamlayarak şarkı söylemeye başlayınca, G. bir tür... heyecana kapılmıştı. Gurur? Elde etme arzusu? Cinsel çekim? Hayranlarına şarkı söyleyen, uzun ve kuşaklı, şarap rengi kadife bir etekle uzun kollu beyaz bir ipek bluz giymiş bu şık, güzel, etkileyici genç kadın. Gözlerini cennete dikmişçesine yukarı kaldırmıştı. İnce konik parmaklarını dua edercesine sinesine bastırmıştı. Normal ışıkta donuk, soluk, cansız olan saçı, sahne ışığında pı-

* Sessiz Gece, Kutsal Gece. (ç.n.)

nl pırıldı. Yüzündeki hafif allık canlılık katıyordu. *All is calm, all is bright...** G. yumruklarını sıkarak evet diye düşünmüştü, evet bu takdir edilesi kadını sevecekti. Onu ***kendisinin*** kılacaktı.

Canını kurtarmak için kaç.

Düğün töreni, hızla ilerleyen ve sallanan bir arabanın camından görülen manzaralar gibi bulanık geçmişti. D. orada olmasa da, gelememiş olsa da, G. onu ısrarla gözucuyla görmüştü. Gülümseyen ve başını sallayıp cesaretlendiren D.'yi. *Evet! Güzel! Ben başardım Gil! Sen de başarabilirsin!* Kadın düğün yemeğinde içmeye başlamış ve Troy'dan Niagara Falls'a arabayla giderlerken yolda uyumuştu. Sallanan kafasını G.'nin omzuna yaslaması sinir bozucu olmuştu. Yakınlıktı, ama bilinçsizce, beyinsizce. Otel odasında da kendilerini bekleyen şampanya şişesinin neredeyse tamamını mideye indirmişti. Huzursuzca gevezelik edip durmuş, peltek peltek konuşmuştu. Kıkırdamış, ağzını silmişti. Dişlerinde ruj vardı. Üstü başı dağılmıştı. Ayağa kalkarken başı dönünce dengesini yitirmişti. G. onu tutmak için ayağa fırlamak zorunda kalmıştı. "Ariah, tatlım!" Kadın yatağa girmeye hazırlanırken kıkırdamış, hıçkırmış, ona yaslanmıştı. Kadının ıslak, aralık dudaklarını öpmek için eğildiğinde, alkol ve panik tadı almıştı. Kalbi tiksintiyle küt küt atmaya başlamıştı. Yatak aşırı büyüktü. Şiltesi yerden çok yukarıdaydı. Ariah onu "itmesinde" ısrar etmişti. Her yerde kalp şeklinde kadife yastıklar, ihtiyatsız balıkları avlamak için konulmuş ağlara benzer dantelli yatak örtüleri. Burası bir türbeydi... ama ne türbesi? Ariah fildişi rengi ipek geceliğiyle yatağa uzanmış, şaşkın bir susamuruna benziyordu. Hıçkırıyor, kahkaha atmamak için parmak eklemlerini ağzına bastırıyordu. Yoksa isterikçe, hıçkıra hıçkıra ağlamamak için mi?

G. ne bekleyeceğini bilememişti, ne olacağını düşünmek istememişti, ama ulu Tanrım, böylesini hiç beklemiyordu. Kadın onu yanına çekip diz çöktürmüştü. Tahrik olmasına, rezilce bir

---

* Her şey sakin, her şey parlak. (ç.n.)

ıslak rüya görürcesine titremesine yol açmıştı. Kararsız G.'nin ağırlığı altında kıvranmış ve inlemişti. Birden kollarını boynuna dolayıvermişti (sımsıkı! Bir ahtapotun dokunaçları gibi sımsıkı) ve dudaklarını var gücüyle öpmüştü. Rahibin evde kalmış kızı Ariah Littrell miydi bu? Beceriksizce baştan çıkarıcı, bir gözünün rimeli akan. G. dayanamıyordu, kadının sıcak elleriyle körlemesine vuruşlarına. Kadın inleyerek ismini söylüyordu, o ağızdan çıkınca müstehcen geliyordu. Elini onun göğsünde, karnında, kasığında gezdiriyordu. Penisinde! Herhangi bir kadının orasına dokunabilmesi, hem de o şekilde... Boğuk bir sesle inleyerek, yalvararak... *Sev beni Tanrı aşkına neden beni sevemeyesin ki. Yap hadi, YAP!* Sergilenen dişetleri, ıslak dişler. Kavrayıcı kalçalarının arasında pas rengi bir kıl yumağı. Kadını çirkin, itici bulmuştu. *Kahrolası lütfen neyin var senin YAPSANA!* Kadın kasığını onunkine sürtmüştü. Sert leğen kemiğini. G. onu yumruklamak istemişti, ta ki bayıltıp kendisini tanıyamaz hale getirene dek. Kendisi de inliyordu, yalvarıyordu... *Dur! Yapma! Senden tiksiniyorum.* Hatta onu tokatlamış olabilirdi, avcunun tam ortasıyla olmasa da kendini koruma içgüdüsüyle elini savurarak, onu bir vuruşta dev yastıkların üstüne gerisingeri sererek. Ama kadın sadece gülmüştü. Belki de ağlamıştı. Pirinç yatak sarsılmış, gıcırdamış, yaylanmış ve yalpalayan bir kayık gibi sallanmıştı. G.'nin dirseği kadının memesine sürtünmüştü. O küçük ve sert göğüslerde, tutuşmuş gibi görünen meme uçlarında rahatsız edici, müstehcen bir şeyler vardı. G. ona bağırmış, tükürmüş, kendisini rahat bırakmasını söylemişti. Ama kadın onu el yordamıyla tutmuş, penisini güçlü parmaklarıyla kavramıştı, en bayağı ergenlik seks fantezilerindeki gibi. G., sütsü dölü dışarı delici bir tatlılıkla, bir balarası sürüsü gibi fışkırırken titreyip tiz bir çığlık atarak kendini dehşete düşürmüştü. Sonra kadının üstüne yığılmıştı, soluk soluğa. Beyni tükenmişti, söndürülmüş bir alev gibi. Kalbi tehlikeli bir şekilde küt küt atıyordu. Bedenleri ter içinde kalmıştı.

Daha sonra kadının banyoda öğürüp kustuğunu işitecekti.

Hezeyanlı bir uykuya kapılmıştı, pis ve köpüklü sulara gömülürcesine. Gördüğü karmaşık rüyalardan birinde, ismini hatırlayamadığı o kadını öldürmüş olabilirdi. *Meşru karın. Ölüm sizi ayırana dek.* Kadının boynunu kırıvermişti. O pis kokulu çarşafın üstünde boğmuştu. Bacaklarının arasına vurmuş, tırmalamıştı. Babasına ve ihanet ettiği arkadaşına, D.'ye açıklamaya çalışıyordu. Dayanamazdı. Bir daha asla.

Kaç, kaç!

Akıntının üstündeki ahşap köprüyü geçti. Deri ayakkabılarının içindeki çıplak ayakları acıyordu. Alelacele, özensiz giyinmişti. Fermuarı sıkışmıştı. Arkasından bir ses yükseldi... "Hey bayım, biletler elli sent." Biri ona sesleniyordu. Elli sent ha! G. dönüp bakmadı bile. İlahiyat fakültesindeyken oldukça mesafeli, hatta küstah biri olarak tanınır ve bu şöhretiyle gurur duyardı. D. tek arkadaşı idi, D. gerçekten dört dörtlük bir Hıristiyan'dı, iyiydi. D. onun umutsuzluğunu anlayacak ve onu affedecekti, Tanrı affetmese bile. Bilete tek kuruş harcamasına gerek yoktu. Gururla gittiği yerde tek kuruşa ihtiyacı yoktu. Şeytan gri saçlı bir gişe görevlisi kılığına girmiş, onunla dalga geçiyordu herhalde. Tıpkı belki de yeryüzüne "fosiller" yerleştirerek insanoğluyla dalga geçtiği gibi. Onu geri dönmeye teşvik etmek için. Korkaklığa teşvik etmek için. Ama G. tepetaklak düşerken boyun eğmeyecekti, çünkü G. bu işi bitirmeye yemin etmişti. Tanrı'ya yemin etmişti. İsa'ya (onun getireceği kurtuluşu reddetse de) yemin etmişti. Gecenin bir vakti, şafaktan önce, altın Bulova saatine göre vakit neredeyse beş iken, banyonun can acıtıcı sert yapay mermer fayanslarında diz çökmüştü. Kadının kokusuna dayanmakta epey zorlanmıştı. Kusmuk, ter. Kirli kadın eti kokusu. Ruhunu yaratıcısına açmıştı, kökünden yok etsin diye. Çünkü artık ruha ihtiyacı yoktu. Bu eylem onun çarmıha ge-

rilişi olacaktı. Bir erkeğin ölümü, bir korkağın değil. D. görecekti. Bütün dünya görecekti.

D.'nin kalbi nihayet kırılacaktı. Dünyanın kalbi kırılacaktı.

Kurtulma ihtimali olmayacaktı.

Gişe görevlisi arkasından seslendi. G., Şelale'nin gürültüsü yüzünden adamın sesini belli belirsiz duyuyordu. Solundaki Niagara Nehri azgındı, sağır ediciydi. Kızılderili yerliler gibi, o nehrin kurbanlarla yatıştırılması gereken canlı bir yaratık olduğuna inanası geliyordu insanın. Aç ve doymak bilmez bir nehir. Kaynağı bilinemez olsa gerekti. Hele ilerideki dev çağlayanlar. Şelale bir at nalı gibi kıvrılıyordu, yükselen sis ve serpinti bulutundan seçilebildiği kadarıyla. (Serpintilerde minik kırpışan fikırdak ebemkuşakları belirip kayboluyordu. Kabarcıklar gibi, ya da kelebekler. İnsanı hayretle, takdirle bakmaya teşvik ediyorlardı; gülümsemeye teşvik ediyorlardı. Böylesine yıkımın ortasında ne beyhude bir güzellik!) G. doğru dürüst göremese de, Şelale'nin ileride olduğunu biliyordu. Terrapin Point diye bir yerdi aradığı, haritaya göre küçük adanın güney ucundaydı. Şelale'nin sesi artık öylesine yükselmişti ki hipnotize edici, yatıştırıcıydı. Uçuşan serpintiler gözlerini köreltiyordu, ama artık görmeye ihtiyacı yoktu. Kahrolası gözlüğü burnundan kayıp duruyordu. Gözlüklerden hep nefret etmişti. On yaşındayken miyop teşhisi konmuştu. G.'nin yazgısı! Hayatında hiç yapamadığı bir şeyi yaptı, gözlüğünü çıkarıp havaya fırlattı. Oh be! Kurtuldum!

Birden kendini korkulukta buldu.

Terrapin Point'te.

Bu kadar çabuk mu?

Elleriyle korkuluğun en üst basamağını kavradı. Sağ ayağını kaldırdı, kaygan topuklu ayakkabısını; az kalsın dengesini yitiriyordu ama dik durmayı başardı, korkuluğun tepesinde konumlanan bir akrobat gibi, zihninin bir bölümü ürkerken, şaşkınca

Ciddi olamazsın Gil! diye düşünürken. *Bu çok saçma, sınıf birincisi olarak mezun oldun, sana yeni bir araba aldılar, ölemezsin.* Ama gururu korkuluktan atlamasına yol açtı, suya düştü, bir lokomotif kadar güçlü olan akıntı tarafından anında sürüklendi ve birkaç kısa saniye içinde kafatası kırıldı, beyni ve içindeki susmak bilmeyen ölümsüz ses sonsuza dek yok oldu, hiç var olmamışçasına; on kısa saniye içinde kalbi durdu, mekanizması ezilen bir saat gibi. Belkemiği kırıldı, kırıldı, kırıldı, kıkırdayan çocuklar tarafından tutulan bir hindi lades kemiği gibi... cansız bedeni Horseshoe Çağlayanı'nın dibine sürüklendi, bez bir bebek gibi, kayaların arasında bata çıka, kırpışan minyatür ebemkuşaklarıyla girdapların arasından aşağı çekilerek, Terrapin Point'teki korkuluğun ardında duran tek tanığın afallamış gözlerinin görüş alanından artık çıkmış halde... gerçi kısa süre sonra Şelale'nin dibinden tekrar yukarı itilecek ve nehir boyunca bir kilometre sürüklenerek Whirlpool Akıntısı'nı geçip Şeytan Girdabı'na girecek ve aşağı çekilip gözden kaybolacak, spiraller çizen suyun içinde hapsolacaktı... kemikleri kırılmış bedeni delirmiş bir ay misali yörüngede gezinecekti, ta ki Tanrı acıdığı ya da sıkıldığı için çürüme mucizesini gerçekleştirerek cesedin gazla dolmasını ve o köpüklü girdabın yüzeyine çıkarak serbest kalmasını sağlayana dek.

ŞELALE'NİN DUL GELİNİ: ARAYIŞ

1

Kahretsin, kendinden bahsedecekti.
Evet, gözlerinden anlaşılıyordu. Zavallı kadın!

Rainbow Grand personelinden hiç kimse, kadının aşağıdaki lobide ilk kez ne zaman belirdiğine emin değildi: Yakında halk arasında Şelale'nin Dul Gelini olarak tanınacak olan kırmızı saçlı genç kadının. Bazıları ona dikkat etmeye (ama fazla önemsemeden) başladığında, 12 Haziran 1950 gününün sabah 10:30'uydu. Rainbow Grand'in lobisi geniş ve kalabalıktı. Oradan geçen bir oda hizmetçisi çocuk, yalpalayarak yürüyen kadının yoluna çıkmış ve ona çarpmaktan kılpayı kurtulmuş, hemen özür dilemiş ama aynı tezlikle yoluna devam etmiş olabilirdi.

Kafe'deki bir garson kız aşağı yukarı o sıralar onu ("Ya da ona çok benzeyen birini,") gördüğünden bahsetmeye başlayacaktı. Ama aylardan hazirandı, düğün sezonu. Niagara Falls'ta balayı sezonuydu ve Prospect Caddesi'ndeki Victoria tarzı Rainbow Grand'in lobisi insanlarla, özellikle de çiftlerle doluydu. Süslemeli ve yaldızlı bir parşömen heykelinin durduğu ve tepesinde gülümseyen Cupid'in elinde patlayan güneş şeklinde bir saati tuttuğu kayıt masasının önünde kuyruklar vardı. AMOR VINCIT OMNIA. Lobinin ortasında, yastıklı hasır koltuklarda bacak bacak üstüne atmış erkekler puro ve pipo içiyorlardı. Sigara içimi daha yaygındı. Lobinin biraz ilerisinde Rainbow Terası bulunuyordu, pazarları geç kahvaltı servisi sunan pahalı bir yemek odası. Lobinin arkasındaki kafede de geç kahvaltı ve başka yiyecek içecekler servis yapılıyordu. Burası rahat atmosferli ama zarif dekorasyonlu bir bölümdü. Etrafı saksılar içindeki ağaçlarla ve tropik çiçeklerle çevriliydi. Yüksek bir platformda, uzun saçlı incecik bir genç kadın arpçı İrlanda ezgileri çalıyordu... "Danny Boy," "The Rose of Tralee," "An Irish Lullaby." Görünmeyen bir erkeğin sesi hoparlörlerden konuklara sık sık çağrı yapıyordu. Ne karmaşaydı ama! Bir arı kovanının huzur verici uğultusu gibiydi. Veya Şelale'nin titreten gürlemesi.

Burada insan hipnotize edilmiş, düşünemez bir halde akıntıya kapılıp girdaba çekilebilirdi sanki. Kalabalığın gürültüsünde belli belirsiz seçilen arpın uzun, muhteşem, okşayıcı seslerinin büyüsüne kapılabilirdi. Nerede ve niçin bulunduğunu bilmeden bir yerde çakılıp kalabilirdi.

Kadın yalnızdı. Dikkat çekiciydi bu. Herkes başkalarıyla birlikteydi ya da bir yerlere yetişme çabasındaydı. O kadınsa farklıydı.

Bakire Gelin ilk bakışta geline benzemediği gibi, dula hiç benzemiyordu. Üstünde çiçek desenli organze bir şömizye bluzla, liseli kızların mezuniyetlerinde giyebilecekleri türden bir kloş etek vardı. Eteğin kızıl kuşağına gevşekçe fiyonk atılmıştı.

Bluzunun sedef düğmelerini yanlış yerlerden ama boğazına dek iliklemişti, sanki gripmişçesine. Görünüşe bakılırsa beyaz eldivenlerinden birini takmış, diğeriniyse elinde tutuyordu. Beceriksizce Fransız topuzu yapılmaya çalışılmış olan soluk pas rengi saçı dağılmaya başlamıştı bile. Topuza taktığı gül goncası sarkıyordu. Çorapları incecik bacaklarına bir-iki beden büyük geliyordu ve ayak bileklerinde toplanmıştı. Orta boy topuklu beyaz ayakkabıları hakiki deriydi: Kilisede pazarları giyilen türden ayakkabılar. Kadının soluk yüzü kirli yağmur damlalarına benzer çillerle kaplıydı. Bazen sanki pastel bir resimmiş de, yer yer silinmiş gibi görünüyordu. Otel kapıcısının sonradan Rainbow Grand'in sahibi Clyde Colborne'a söyleyeceği gibi, bu tuhaf ve yalnız kişi, kalabalık lobide "bir uyurgezer" gibi ağır ağır ve duraksayarak hareket ediyordu. Bir süre asansörlerin yanında durup, açılan kapılara sanki birini beklermişçesine kaygıyla baktı. Yirmi dakika sonra, arpçı kadın çalmaya ara verdiğinde, kırmızı saçlı kadının irkilerek uyanıp etrafına bakındığı görüldü. Kafeden hemen çıkıp gözden kayboldu. Ama bir süre sonra geri döndü: Lobinin ortasına, müşterilerin toplanıp ayakta veya otururak gazete okudukları, sigara içtikleri bölüme. Kırmızı saçlı kadının burada bazı erkek müşterilerin yüzlerine çocuksu bir dikkatle, ama aynı zamanda bir tür körlükle bakarak onları rahatsız ettiği gözlendi. Bu adamlardan birkaçı kadınla konuştular. Kibardılar şüphesiz, ama kadın hayır dercesine kafa sallayarak hemen geri çekildi, hayır, bu kişi tanıdığı ya da aradığı biri değildi, şimdi fark ediyordu. "Onlara uygunsuz teklifte filan bulunmadığı belliydi. İlgisi yoktu. Hiçbiri şikâyetçi olmadı." (Gerçi o adamlardan bazıları sonradan kadını hatırlayınca yerel medyada röportajlara çıkacaklardı. *Evet belliydi. Kocasını arıyordu. Ama söylemeye utanıyordu. Adamın adını söylemeye. Veya belki de unutmuştu. Ama onun öldüğünü bir şekilde biliyordu. Şoka girmişti. Haline içim sızladı!*)

Oda hizmetçisi çocukların sonradan anlattığına göre kadın

asansör koridoruna dönüp bir kenarda durarak ve yüzünü gizleyerek, etrafından bir kayanın çevresinden dolanan hızlı bir akıntı gibi geçip giden müşterileri kaçamak bir edayla izlemişti. Sonra Rainbow Terası'na girmişti. Şef garson onunla konuşmuştu... "Bir zombiyle konuşmak gibiydi. Kibardı ama gözlerine bakınca kendinde olmadığı anlaşılıyordu." Kapıcı, kadının asmakatın kızıl halıyla kaplı merdivenini çıkarken yarı yolda başı dönmüşçesine duraksadığını görünce, bir yardımcısına kadının yanına gidip ona yardımcı olup olamayacağını sormasını söylemişti, ama adam bunu yapınca kırmızı saçlı kadın hayır anlamında kafa sallamıştı... "Cidden çok kibardı. Sanki *beni* hayal kırıklığına uğrattığına üzülmüş gibi." Kadın yine gözden kaybolmuş (bayan oturma salonundaki görevlinin sonradan söylediğine göre oraya girmişti), ama birkaç dakika sonra yüzü yıkanmış halde lobi girişine geri dönmüştü; orada, sürekli hareket halinde olan büyük döner kapının birkaç metre ötesinde durmuştu.

"Sanki o kapıdan birinin girmesini bekliyordu. Ama gelmeyeceğini biliyordu. Bu yüzden... orada öylece duruyordu."

Artık vakit öğleden sonra olmuştu. Kiliseden çıktıktan sonra Rainbow Grand'in popüler pazar kuşluk yemeğinden yemek için akın akın gelen müşteriler yüzünden, içerisi her zamankinden kalabalıktı. Kadının beceriksizce yapılmış Fransız topuzu yer yer çözülüyordu. Elinde tuttuğu beyaz eldiven kaybolmuştu. Kırmızı saçlı kadın bitkin düşmüş olmalıydı, ama yine de bir vitrin mankeni gibi kararlılıkla durmuş ("gözünü bile kırpmıyordu"), döner kapıya bakıyordu. Kapıcı nihayet yanına gelmese, kırmızı saçlı kadın orada daha ne kadar öylece duracaktı acaba? Kapıcı bunu düşünmek bile istemiyordu.

"Madam? Pardon? Rainbow Grand'de mi kalıyorsunuz?"

Kırmızı saçlı kadın başlangıçta kapıcıyı duymamış gibiydi. Adam görüş alanına girince kenara çekilerek döner kapıya bakmayı sürdürmüştü. "Hipnotize olmuş gibiydi ve sanki uyanmak

istemiyordu." Kapıcı sorusunu kibarca ama ısrarla tekrarlayınca, kırmızı saçlı kadın bu defa ona bakarak başıyla evetlemiş ve çok usulca "evet" demişti.

"Öyleyse yardımcı olabilir miyim?"

"'Yardımcı.'" Kadın hırıltılı, neredeyse duyulmaz bir sesle, ağır ağır konuşmuştu. Sanki yabancı, şaşırtıcı bir sözcüktü bu.

"Yardım? Yardım edebilir miyim?"

Kırmızı saçlı kadının gözleri, bir oyuncak bebeğin kafasındaki cam gözler gibi yavaşça yukarıya, kapıcının yüzüne çevrilmişti. Gözlerinin altındaki derisi soluk maviydi. Kadının ince çenesinin bir kenarı kızarmıştı, kendini yaralamış ya da yaralanmışçasına. ("Bir erkeğin parmak izlerine benziyordu. Şekli aynıydı. Sanki onu tutup boğmaya çalışmış gibi. Ama belki de ilgisi yoktu. Belki de hayal gücümün bir oyunuydu. Sonradan geçmiş olmalı.") Kadın gözlerini kısmış, yüzükleriyle oynamıştı. Özür dilercesine kafa sallamıştı, hayır anlamında.

"Hayır mı madam? Size yardım edemez miyim?"

"Sağ olun ama bana kimse yardım edemez. Sanırım ben... lanetlendim."

Kapıcı şoke olmuştu. O anda döner kapıdan içeri gürültücü bir aile, havai fişekler gibi dalınca, kapıcı duyduğu şeyden ya da onu duymayı isteyip istemediğinden şüpheye düşmüştü.

"Madam? Pardon, *ne* dediniz?"

"Lanetlendim."

Kadının dudakları uyuşmuşçasına hareket ediyordu. Kendinden emin konuşuyordu. Dönüp gidecekti, ama kapıcı beline dokunarak onu lobinin daha sessiz bir köşesine götürdü. Kadının iyi durumda olmadığı ortadaydı. Duygusal ve zihinsel sorunları vardı. İyi bir aileden olduğu belliydi. Zengin olmasa da orta sınıf ya da biraz üstü. Kasaba aristokratı. Nereli olduğu şivesinden belliydi: Kuzey New York. Ama batı tarafından değil, doğusundan ya da en kuzeyinden. Evli bir kadın, iyi yetiştirilmiş bir kadın. Başına bir şey gelmişti ya da birileri bir şeyler yapmış-

tı. Her ne olmuşsa, her kim yaptıysa, kapıcı bu olayın otelin içinde gerçekleşmemiş olması için dua etti. Veya orada olduysa bile Rainbow Grand'in sorumlu tutulmaması için.

"Madam, sorun nedir söyler misiniz lütfen? Söylerseniz yardımcı olmaya çalışabilirim."

Kırmızı saçlı kadın içtenlikle sormuştu: "*Bende* ne terslik var? Yoksa sorun *onda* mı?"

"*O* kim?"

"Kocam."

"Ah! Kocanızın ismi..."

"Rahip Erskine."

"*Rahip* Erskine mi? Anlıyorum." Kapıcı, sonradan Bay Colborne'a söyleyeceği gibi, bu kadının dün genç bir adamla birlikte otele gelip yerleştiğini gördüğünü hatırlıyordu şimdi. Ama o çiftle konuşmamıştı ve isimlerini bilmiyordu. "Ona bir şey mi oldu?"

(Kapıcı birden kaygılanmıştı. En kötü ihtimali beklemişti elbette. Yukarıda bir kapıyı açmayı, bir duvar lambasının üstünden sarkan bir adam görmeyi. Banyo küvetinde bileklerini kesmiş bir adam. Rainbow Grand'de daha önce intihar eden evli ve bekârlar olmuştu, ama bunlardan hiç bahsedilmezdi.)

Kırmızı saçlı kadın parmağındaki yüzükleri çevirerek fısıldamıştı: "Bilmiyorum. Bakın... ben onu kaybettim."

"Nasıl 'kaybettiniz'?"

"Kaybettim işte. Gitti."

"Nasıl yani? Nereye gitti?"

Kırmızı saçlı kadın kederle gülmüştü. "Nereden bileyim *nereye*? Söylemedi ki."

"Rahip Erskine ne zamandır kayıp?"

Kadın incecik bileğindeki kol saatine bakmıştı, zamanı anlayamıyormuş gibi bir edayla. Bir süre sonra "Belki de arabasına binip gitmiştir," demişti. "Araba onun. Odamızdan şafaktan önce çıkmış. Sanırım. Veya belki de..." Susmuştu.

"Gitti mi? Tek kelime etmeden mi?"

"Benimle konuşmuş olabilir. Ama uyuduğum için, yani uyuduğum için, ben... sesini duyamadım." Hıçkıra hıçkıra ağlayacak gibi olmuş, ama kendini tutmuştu. Eldivenli parmaklarıyla gözlerini silmişti. "Onu pek iyi tanımıyordum. Alışkanlıklarını... bilmiyordum."

"Peki kocanızı dışarıda aradınız mı Bayan Erskine? Belki de yürüyüşe çıkmıştır."

"Dışarıda." Bayan Erskine ağır ağır başını sallamıştı, sanki böyle bir kavramın enginliğinden ürkmüşçesine. "Nerede arayacağımı bilemem ki. Nereden başlayacağımı bilemem. Araba onun. İstediği yere gidebilir."

"Belki de dışarıda verandada sizi bekliyordur? Hadi gidip bakalım." Kapıcı canayakın konuşmuştu. Umutla. Bayan Erskine'i döner kapıdan geçirecek olmuştu, ama kadın korkuyla geri çekilerek onu itmişti.

"Ben... ben bundan hoşlanacağını sanmıyorum. Yani dışarıdaysa. Verandada."

"Ama neden?"

"Çünkü beni terk etti."

"Ama Bayan Erskine, neden kocanızın sizi terk ettiğini düşünüyorsunuz ki? Mesaj bırakmamış. Hem dışarıda oturuyorsa, biraz abartılı bir düşünce olmaz mı bu? Belki de gezmeye çıkmıştır. Vadiye gitmiştir."

"Yo, hayır." Bayan Erskine çabuk çabuk konuşmuştu. "Gilbert balayımızda bensiz gezmeye gitmez. Göreceğimiz yerleri işaretlemişti. Böyle konularda titizdir. Çok tertiplidir. Koleksiyoncudur, veya öyleydi. Fosiller! Hem yarım yamalak işlerden hazzetmez. Gitmişse gitmiştir."

Balayı. Bu gerçek, kapıcıya meşum gelmişti.

"Rahip Erskine not bırakmadı mı demiştiniz? Haber bırakmadan mı gitmiş?"

"Tek kelime etmeden."

Kızıl saçlı kadın metince bir teslimiyetle söylemişti bunu.

"Odanızı iyice aradınız mı? Resepsiyona sordunuz mu?"

"Sanmıyorum."

"Resepsiyona sordunuz değil mi Bayan Erskine?"

"Hayır."

"Hayır mı?"

"Bana mesaj bırakacaksa öyle umumi bir yere bırakmazdı. Gilbert'ın tarzı değildi bu. Söyleyeceği şey özelse."

Kapıcı izin isteyerek resepsiyon masasına gitmişti, kontrol etmek için. 419 numaraya mesaj var mıydı? Görevli personele bu "Rahip Erskine"i görüp görmediklerini sormuştu, ama görmediklerini söylemişlerdi. Kayıt defterine bakmak istemişti. İşte oradaydı: *Rahip Gilbert Erskine, Bayan Ariah Erskine, Troy, New York.* 1949 model bir Packard'ın da kaydı vardı. Evli çift Rainbow Grand'in Gül Goncası Balayı Süiti'ni beş günlüğüne tutmuşlardı.

Balayı. Bu sözcük sadece meşumca değil, zavallıcaydı da.

"Bay Colborne'u arar mısın? Not bıraksan yeter. Acil bir durum sayılmaz. Kocasını kaybettiğini düşünen kaygılı bir kadın."

"'Kaybetmiş' mi dedin? Bu sabah adamın teki Horseshoe'dan atlamış."

"Adamın teki Horseshoe'dan atlamış." Kapıcı dönüp giderken bu sözü resepsiyon görevlilerinden birinden duyduğunu ve anında göz ardı ettiğini sonradan anımsayacaktı. Veya belki de doğru dürüst işitmemişti. Veya işitmek istememişti.

Rahiplerin Şelale'de intihar edeceğini düşünmezsiniz. Hele balayındayken. *Düşünmezsiniz işte.*

Kırmızı saçlı kadın, resepsiyona kendisi için mesaj bırakılmamasına şaşırmamış gibiydi. Ama kapıcının kendisini dışarı çıkarmasına izin vermişti. Soluk, aydınlık ikindi havasında genç kadın gözlerini kırpıştırmıştı, körelmişçesine. Çilli yüzü sertçe ovuşturulmuş gibi parlıyordu. Tuhaf bir şekilde genç, ama yıpranmış, bitkin görünüyordu. Camsı gözleri tuhaf bir yeşildi. Küçüktü-

ler, ufalıyorlardı. Güzel değildi. Kaşlarıyla kirpikleri öyle uçuk kırmızıydı ki, neredeyse renksizdiler. Şakaklarındaki yarı saydam teninin altında incecik mavi damarlar görülüyordu. Ama vahşi ve amansız bir havası vardı. Neredeyse ışık saçan bir inatçılık. "Sanki çok derinden yaralanmıştı. Küçük düşürülmüştü. Ama sonuna kadar katlanacaktı."

Otelin dörtte üçünü çevreleyen güzel verandayı doldurmuş neşeli müşterilere başını kaldırıp bakmak istememişti. Tökezleyince kapıcı kolunu tutmuştu. Verandanın altındaki, otelle bir teras çimenliği ve gül bahçesi arasında uzanan çakıllı bir yolda yürüyorlardı. Müşteriler açık havada ve çimenliğe kurulmuş, bir masal kitabından çıkagelmişe benzeyen Victoria dönemi tarzı lavanta mavisi bir kameriyede yemek yiyorlardı. Birkaç müşteri, yanlarından geçerlerken başlarını kaldırıp onlara merakla bakmışlardı.

"Kocanızı hiçbir tarafta görmüyor musunuz Bayan Erskine?"

"Ah, onu bulamayacağız. Söyledim size. O gitti."

"Ama nasıl bu kadar emin olabilirsiniz?" Kapıcı sabrını korumaya çalışıyordu. "Haber bırakmadıysa? Basit bir yanlış anlama olabilir."

Kırmızı saçlı kadın ciddiyetle kafa sallayarak onaylamıştı. "Evet. Sanırım öyleydi. Öyleydi. Trajik bir yanlış anlama."

Kapıcı tartışıp tartışmadıklarını sormak istemiş ama soramamıştı.

Tenis kortlarından geçmişlerdi. Badminton ve kriket oyuncularının yanlarından geçmişlerdi. Spor giyimli orta yaşlı adamlar kahkahalar atıyor, bira ve sigara içiyorlardı. Büyük açık hava havuzunda yüzen ve güneşlenen bir sürü kişi vardı. Neşeli, hatta fazla civcivli bir atmosfer hâkimdi. Tepedeki hoparlörlerden popüler şarkılar duyuluyordu. Kırmızı saçlı kadın elleriyle gözlerini örtmüştü, acı çekercesine.

"Arabanıza bakalım madam. Ne olur ne olmaz."

Kapıcı, Bayan Erskine'in yerinde olsa bunu hemen yapardı, ama kadının aklına bile gelmemiş gibiydi. "Arabanızı nereye park ettiğinizi hatırlıyor musunuz Bayan Erskine?" diye sormuştu kapıcı, otelin arkasındaki ve altındaki otoparka yaklaşırlarken. Kadın dalgınca "Arabayı park eden Gilbert'tı tabii ki," demişti. "Arabasını kullanmama izin vermezdi. Asla izin vermeyecekti bence. Oysa on altı yaşımdan beri ehliyetim var. Ama tabii, *onun* arabasıydı ya. Yani, hâlâ öyle. İşte bakın, çitin yanında... gördünüz mü? Packard."

Kırmızı saçlı kadının, otoparkta kocasının arabasını görünce rahatlamış değil sadece biraz şaşırmış görünmesi, ne büyük bir şok yaşadığının göstergesiydi. Aslında olduğu yerde kalıp, arabaya yaklaşmadan bakakalması kapıcının dikkatini çekmişti. Sanki o siyah, parlak Packard kadının o gün uğraşmak zorunda kalacağı bir başka muammaymış da, kadının artık hali kalmamış gibi.

Kapıcı, Packard'ın kapılarıyla bagajını açmaya çalışmıştı... hepsi kilitliydi. Arabanın içi loştu ve soluk yeşil koltukları tertemizdi. Arka koltukta giysi, kâğıt parçası türünden hiçbir şey yoktu. Kapıcı, Bayan Erskine'in kaybolduğunu sanmış olduğu bu arabayı bulmalarını iyiye mi, kötüye mi yoracağını bilemedi. Rahibin başına bir yerlerde kötü bir şey gelmiş olabilirdi. Belki de saldırıya uğramıştı... Nigara Falls'ta tehlikeli insanlar bulunduğu bilinirdi.

Kapıcı candan bir sesle, "Bakın Bayan Erskine, kocanız yürüyerek fazla uzaklaşmış olamaz," demişti. "Otele döndüğümüzde bizi orada bekliyor olacaktır herhalde."

Sabahın sisinden ve soğuğundan sonra öyle ılık ve sakin bir haziran günüydü ki, böyle iyimser bir laf uygun gelmişti. Ama Bayan Erskine ürpermişti. "O odaya mı döneyim? 'Gül goncası Süiti'ne mi? Hayır."

Kaşlarını çatmış, yüzüklerini hızlı hızlı çeviriyordu, parmaklarından çıkarmak istercesine.

Kapıcı onu sakinleştirmeye uğraşmış, kolundan tutarak otele geri götürmeye çalışmıştı, Ama kırmızı saçlı kadın hızlı hızlı konuşmaya başlamıştı. "Lütfen beni kandırmaya çalışmayın! Bana çok iyi davrandınız. Bu işe kimseyi karıştırmak istemiyordum, hele yabancıları hiç. Ama ne yapacağımı bilmiyorum. Nereye bakacağımı. Nerede bekleyeceğimi." Duraksamıştı. Dudakları titriyordu. Sözcüklerini dikkatli seçmeye çalışıyordu. "Hele Gilbert gittiği ve dönmeyeceği için. Ailesiyle yüzleşemem. Benimkilerle de. Beni suçlayacaklar. Suçluyum da, biliyorum. Ama pratik düşünmeliyim. Aklımın bir karış havada olduğu günler geride kaldı. Kasımda otuz yaşında olacağım. Troy'da bir bankada birikmiş param var," diye devam etmişti samimiyetle. "Otel süitinin parasını ödeyebilirim. Para konusunda kaygılanıyorsanız hiç gerek yok. *Ödeyeceğim.*" Bayan Erskine usulca ağlamaya başlamıştı. Veya belki de gülüyordu. Soluk dudakları titriyordu.

Rainbow Grand'de on dört yıldır çalışan kapıcı, bu kadına acımış, onu avutmak istemişti; ama ne diyeceğini bilememişti. *Balayında kocası tarafından terk edilen bir kadına ne denir ki?* Bayan Erskine'in tuhaf kaderciliği onu da etkilemeye başlıyordu, etkisini ağır ağır gösteren bir zehir gibi.

Kadının kolunu kahramanca bir edayla, nazikçe tutarak, "Bayan Erskine, kocanızı bulacağız," demişti. "Söz veriyorum. Merak etmeyin."

2

Patronu Clyde Colborne hangi cehennemdeydi? Kapıcı kaygılı, bitkindi. Elinde fazladan bir sandalye taşıyıp da koyacak yer bulamayan bir otel çalışanı gibi. O kahrolası şeyler odadan odaya taşıdıkça ağırlaşırdı. Bu sandalyeyi başkası alsındı!

"Aşağıya bir daha bakalım. Sonra odanıza bakarız. Bunu yapacak kadar haliniz var mı Bayan Erskine?"

Kırmızı saçlı kadın başını yana eğerek gözlerini indirmişti. *Evet, evet! Başka seçeneğim var mı ki?* dercesine.

Kapıcı bir ara resepsiyona gidip 419 numaralı odada kalan Bayan Erskine'e mesaj bırakılıp bırakılmadığını sormuştu. "Üzgünüm efendim. Mesaj yok." Daha sonra dengesiz, sağı solu belli olmaz bir çocuğu götürürcesine, Bayan Erskine'i iyice kalabalıklaşmış, gürültülü olmuş ve sigara dumanıyla dolmuş ana lobiyle tıklım tıklım kafeden (bir piyanist şimdi neşeli Broadway şarkıları çalmaktaydı) geçirerek Rainbow Terası'na çıkarmıştı. Burada, cam bir duvarın önü boyunca uzanan son derece zengin bir büfenin (sanki tanrılara ziyafet çekiliyordu) etrafında toplanmış şık müşteriler, Bayan Erskine'in solgun, perişan yüzüne merakla bakmışlardı. Kapıcı sesini alçaltarak gereksiz bir soru sormuştu: "Onu hiçbir yerde görmüyorsunuz sanırım, değil mi Bayan Erskine?"

Kadın çok hafifçe kafa sallamıştı.

Hayır. Tabii ki görmüyorum. Burada mı? Gitmişse onu nasıl görebilirim ki?

Artık otel çalışanlarının çoğu Bayan Erskine'in başına gelenlerden haberdar edilmişti. Oda hizmetçisi çocuklara erkek oturma salonlarını, asmakattaki özel görüşme odalarını, yangın merdivenlerini, depoları ve binanın ücra köşelerini aramaları emredilmişti. Otel doktoru McCrady çağrılmıştı, belki Bayan Erskine histeriye kapılır ya da hastalanır diye. Niagara Falls polisine ve Sahil Koruma Kurtarma ekibi gibi nehir yetkililerine telefon edilmişti. Kapıcı bir meslektaşı tarafından bir kenara çekilmiş ve kendisine o sabah erken saatlerde "kimliği belirsiz bir adamın" kendini Horsehoe Çağlayanı'na attığını söylemişti. Goat Adası Köprüsü'nün gişe görevlisi adamı durdurmaya çalışmıştı. Arama ekipleri nehir boyunca çalışıyordu, ama ceset henüz bulunamamıştı ve belediye başkanı ile nüfuzlu Niagara Turizm Komisyonu bu olayı olabildiğince uzun süre "hasıraltı etmek" istiyorlardı.

Kapıcı ürpermişti. Ah, tahmin etmeliydi. Korkunç bir şey!

Sanırım ben... lanetlendim.

Evet, intiharın tasvirine bakılırsa, Rahip Erskine'in yapabileceği bir şey gibiydi.

Kapıcı, kırmızı saçlı kadının resepsiyon masasının yanında, otel doktorunun civardaki rahat koltuklardan birine oturması yönündeki ısrarlı tekliflerine aldırmadan, ne yapacağını bilmez bir halde durduğunu görmüştü. Kayıt defterini imzalarken resepsiyon görevlisiyle şakalaşarak kıkırdayan, kollarını birbirinin beline dolamış genç, çekici bir balayı çiftini kendine özgü silik ve sakin edasıyla izlemekteydi. Fransız topuzunun çözüldüğünü fark etmiş, beceriksiz parmaklarıyla toplamaya çalışıyordu. Kızıl kuşağını sıkmıştı. Rainbow Grand'in lobisindeki onca kadın ve erkek arasında (ki otelin ötesindeki engin ve kalabalık dünyanın kâbussu bir sureti gibi görünmeye başlamışlardı), sadece bu kadın, Bayan Ariah Erskine yabancı gibi duruyordu; fazlalık olan, istenmeyen tek kişi oydu; *hiçbir yere* uymayan tek kişi.

"Kadına söylesek iyi olur ha? Karakola götürelim."

"Ama cesedi daha bulmadılarsa kadın teşhis edemez ki. Hem belki de intihar eden adam rahip değildir. Tanrım, eğer o... o ölmüş adam kocası değilse, kadıncağızın moralini daha da bozmak zalimlik olur."

"Ama ya *oysa*?"

"Dale, kahrolası Bay Colborne nerede?"

"Geliyormuş. Öyle diyor."

Rainbow Grand'in sahibi Clyde Colborne canayakın, samimi bir adamdı ama güvenilir bir işveren sayılmazdı. Yetkilerinin çoğunu personeline devretmişti. Prospect Caddesi'ndeki, dedesi tarafından 1881'de, Niagara Falls'un turizm patlaması yaşadığı zengin ve coşkulu bir döneminde kurulmuş olan bu saygın otel kendisine miras kalmıştı. Otel hâlâ prestijliydi, ama Şelale civarındaki diğer eski, Victoria dönemi tarzı oteller gibi, müşterilerin arabayla değil trenle yolculuk ettikleri ve hizmetçileri için ka-

lacak yer gibi lüks hizmetler talep ettikleri bir dönemde inşa edildiğinden, şehir sınırlarının hemen ardında mantar gibi bitmekte olan motellerle "turist kabinlerinin" rekabetinden etkilenmeye başlamıştı. Bay Colborne bu tehdidin farkındaysa bile, sadece üstü kapalı bahsederdi... "İnsanlar her zaman kalite ister. Rainbow Grand kaliteli hizmet verir. Amerikan tarzı budur."

Personelinin bildiği kadarıyla, Clyde Colborne zamanının çoğunu nehirde ve Büyük Göl'de tekneyle gezerek, sıcak günlerde l'Isle Grand Golf Kulübü'nde golf oynayarak ve kendisine çok benzeyen arkadaşlarıyla kumar oynayarak geçirirdi.

On yıl boyunca Bay Colborne'un asistanlığını yapmış ve şimdi otel müdürü olan Dale adlı kadın, Bayan Erskine'i karakola götürmeden önce süitini aramalarını önerdi. Herkes için korkunç bir durumdu bu, ama halkla ilişkileri göz önünde bulundurmak zorundaydılar. Zavallı Bayan Erskine'in birden histeri krizine kapılması ne korkunç bir skandal olurdu! "Bakın, haziranday ız. Haziranda bir pazar günü. İlk kez yağmur yok. Tanrı aşkına, balayı sezonundayız. *Şelale'de şenlik vakti.*"

Bu yüzden Bayan Erskine'i gönülsüzce de olsa yukarıya, 419 numaraya gitmeye ikna ettiler. Kırmızı saçlı kadın, kocasının orada olmadığını söyledi kederle. "Şu koca dünyada onu *bulamayacağımızı* garanti edeceğim tek yer orası."

Ariah Erskine artık öyle yavaş, öyle dalgın yürüyordu ki, Rainbow Grand çalışanlarına etrafının pek farkında değilmiş gibi geldi. Dördüncü katta asansör kapısı açıldığında onu kibarca dışarı itmek zorunda kaldılar. Yine de Dr. McCrady'ye neredeyse sinirli bir edayla "iyi olduğunu, bayılacak gibi olmadığını, başının dönmediğini" söyledi. Ama oda anahtarını kaybetmişti. Neyse ki Dale'in yanında onları içeri sokacak bir ana anahtar vardı.

Kapıcı 419 numaralı odanın kapısını sertçe, kaygıyla çaldı. Belki içeride birileri vardır diye. "İçeride kimse var mı? Otel personeli. İçeri giriyoruz."

Yanıt yoktu.

Süslemeli kapının dış yüzeyi pembe kadifeyle kaplıydı. Pirinç bir plakada GÜL GONCASI BALAYI SÜİTİ yazılıydı.

Dale kapıyı açtı. Kırmızı saçlı kadınla otel çalışanları tereddütle içeri girdiler. İçinde hiç kimse bulunmayan bir otel odasının benzersiz bir boşluğu vardır. Kısmen indirilmiş jaluzilerin arasından, filtrelenmiş gibi görünen donuk bir güneş parlıyordu. Yukarıda bir yerlerde bir elektrik süpürgesi çalışıyordu. İlk odanın, oldukça şatafatlı döşenmiş olan salonun boş olduğu barizdi. Etrafa saçılmış birkaç turist broşürü, solmuş güller bulunan bir vazo, yan yatmış boş bir şampanya şişesi ve birbirlerinden biraz uzakta duran iki tane boş şampanya kadehi.

Kapıcı yatak odasının kapısını açtı. Orası da boş gibiydi. Bayan Erskine bu odaya girmek istemedi. Girerken gözlerini neredeyse sımsıkı kapadı. "Kimse yok. Hiç kimse." Öyle usulca konuşmuştu ki, sanki konuşmamış gibiydi. Tığla örülmüş dantel sayvanlı, dört direkli karyola alelacele düzeltilmiş gibiydi; buruşuk çarşafın üstüne örtü serilmiş ve onun da üstüne kalp şeklinde yastıklar yerleştirilmişti. İlk bakışta sanki örtünün altında biri varmış gibi geliyordu. Yatağın yapılmış olması kapıcıya titiz birinin işi gibi geldi: Bayan Erskine ziyaretçiler beklediğinden, ortalığın derli toplu olmasını istemişti. Ama havada kesif bir koku vardı. Erkek saç yağı, kadın parfümü, üstünde yatılmış ıslak çarşaf kokusu...

O yatakta neler yaşanmış? Ne şoklar, ne acılar. Ne keşifler.

Kırmızı saçlı kadın gözlerini kaçırıyordu. Bir an ayaklarının üstünde sallandı.

Kapıcı kibarca, huzursuzca sordu: "Banyoya bakabilir miyim Bayan Erskine?"

"Evet. Tabii. Orada kimse yok."

Banyoda bir ışık yanıyordu, ama içerisi boştu. Islanmış havlular raflara geri konmuştu ve duş perdesi pençe ayaklı büyük küvetin içine sokulmuştu. Lavaboda siyah saç telleri vardı: Ba-

yan Erskine'e ait değillerdi. Lavabonun yanındaki sehpadaysa içinde bir erkeğin sıradan tuvalet malzemeleri bulunan bir çanta, fermuarı çekilmiş halde duruyordu.

Hayra alamet değil, diye düşündü kapıcı. Birden kırmızı saçlı kadın soluk soluğa bir kahkaha atarak "Diş fırçası içinde, baktım," dedi. "Yanına alması gerekirdi, değil mi? Ama diş fırçası bulmak kolaydır herhalde. Nereye giderseniz gidin."

Sonra Bay Erskine'in giysilerini astığı gardıroba baktılar. Bayan Erskine bildiği kadarıyla o giysilere dokunulmadığını söyledi. En üst çekmeceye baktılar. Bay Erskine oraya beyaz külotlarını, bokserlerini, siyah ipek çoraplarını, çok sayıda yeni yıkanmış beyaz pamuk mendili düzgünce katlayarak koymuş ve ayrıca bir çift kol düğmesi bırakmıştı. Valiz bölmesinde Bay Erskine'in bavulu duruyordu. İçinde sadece *Niagara Vadisi: Tarihi ve Tarih Öncesi* adlı bir cep kitabıyla bir başka kötü alamet, bir erkek cüzdanı vardı.

"Bayan Erskine, izin verir misiniz?"

"Evet, tabii ki. Alın."

Kapıcı cüzdanı huzursuzca inceledi. İçinde rahibin nüfus cüzdanı, fotoğrafi, ehliyeti, bir çek defterinden koparılmış birkaç boş çek, yarım düzine bozuk para ve çeşitli banknotlar (ellilikler de dahil olmak üzere) vardı. Fotoğrafta kitap kurdu gözlüğü takmış, kanca burunlu, ince suratlı, siyah saçlı, gülümsemeyen genç bir adam görülüyordu. Rahip Gilbert Erskine bu muydu? Kırmızı saçlı gelinin gitmiş kocası?

Bir fanatik. Şu ağza bak. Şu gözlere bak!

Kapıcıya göre tam kendini Horseshoe Çağlayanı'ndan atacak biriydi.

"Bayan Erskine, kocanızın bu fotoğrafını alabilir miyim? Yetkililerin ihtiyacı olacak. Siz de şu cüzdanı alıp emin bir yere koysanız iyi olur. Otel odalarında asla değerli eşyalarınızı bırakmayın."

Kırmızı saçlı kadın kapıcıdan cüzdanı alırken yere bakıyordu,

utanmışçasına. İçindeki banknotları saymadı, ki kapıcının çabucak yaptığı tahmine göre toplam yüzlerce dolardılar.

Salona döndüler. Bayan Erskine pencereye gidip uzaklara dalgınca baktı. Şelale'ye mi bakıyordu? Yoksa... gökyüzüne mi? Profilden bakınca antik bir güzelliği vardı. Yüzü hem narin, hem kararlıydı; eski bir bozuk paranın üstündeki bir profil gibi. Kapıcı, kadının ince kemikli soluk boynunda yine bir erkeğin parmak izlerini, solmaya başlamış kırmızı izler gördü ya da gördüğünü sandı.

Rahip. O yapmış olmalı. Başka kim olabilir ki?

Kapıcıyla diğerleri salonu tekrar hızla ararlarken, kırmızı saçlı Bayan Erskine pencerede öylece durdu. Yüksek sesle düşünürcesine, hülyalı bir sesle konuştu: "Şelale. Tek bir şelale mi var, yoksa birden fazla mı?"

"'Şelale' işte," dedi Dale. "Aslında şehri değil nehri kast ederiz. Sadece American Çağlayanı'nı, Bridal Veil'i* ve... Horseshoe'yu değil. Nehri ve Şeytan Girdabı'nı. Ve vadiyi. Nehrin beş kilometrelik kısmı çok tehlikelidir. Kızılderililer oraya 'Aç Su' derdi. Aynı zamanda buranın ruhudur da."

"'Buranın ruhu.' Evet."

Sonradan düşündüklerinde, sanki kırmızı saçlı kadın *gerçeği biliyormuş* gibi gelecekti. Kocasına ne olduğunu.

Salonda dikkat çekici bir şey bulamamışlardı. Bir sürü açıklamalı turist broşürü ve harita. Amerikan ve Horseshoe çağlayanlarının biraz ilerisinde yapılan popüler *Sis Gelini* gezisinin el ilanı. O genç çiftin balayına çıkmadan önce, ta Troy'dayken o geziye katılmayı planlamış olmaları dokunaklıydı. "Not bulmadığınızı mı söylemiştiniz Bayan Erskine?" diye sordu kapıcı son bir kez. "Bir... veda notuna benzeyen bir şey bulmadınız mı?" Gözleri üstünde buruşturulup atılmış kâğıtlar duran Victoria tarzı bir bayan yazı masasının altındaki bir çöp sepetine ilişti.

---

* Duvak. (ç.n.)

Kırmızı saçlı kadın bir transtan çıkmaya başlamış gibiydi. "Ne? Hayır. Veda notu yoktu. Üzgünüm."

Kapıcı eğilip çöp sepetindekileri çıkarırken yüzü kızardı... iki buruşuk kâğıt peçete, ki birinde ruj izleri vardı. Ama hepsi buydu.

3

"*Otelimden* bir müşteri mi? *Hayır* deyin."

Kötü bir haber olduğunu personelinin gözlerinden okumuştu, herhangi biri konuşmadan önce.

En azından otel yanmamıştı: Yoksa çoktan öğrenmiş olurdu.

En azından otelde cinayet işlenmemişti: Yoksa polis gelmiş, ön otopark polis arabalarıyla ve ambulanslarla dolmuş olurdu.

Clyde Colborne 12 Haziran 1950'nin ikindisinde nihayet Rainbow Grand'e gelmişti, Ariah Erskine'le birlikte karakola gitmek için tam vaktinde.

Otuzlu yaşların ortalarında, iri kemikli, meşgul bir adamdı. Agresif bir dostaneliği, bir Roma heykelini andıran erken kelleşmiş ve donuk donuk parlayan bir kafası vardı. Küçük, kurnaz, fildır fildır gözleri; yıllarca kürek çekmekten, su kayağı yapmaktan, güneş altında golf oynamaktan kırışıklanmış yüzüne gömülmüşlerdi. Elleriyle ayakları iri, meşgul, huzursuzdu. Panikli ve iyi niyetli bir eylemsizlik havası yayıyordu, tıraş losyonu kadar pis kokulu bir hava. Yüksek sesle, aşırı bir enerjiyle konuşuyor ve gülüyordu. Bugün sanki o sabah kiliseye gitmiş gibi giyinmişti, bir gofre takım, yakası açık bir beyaz gömlek ve hasır fötr şapka. Pazarları otele uğradığında genellikle çalışanlarında sanki ailesiyle Ada'daki (l'Isle Grand'deki) kiliseye gitmiş de (ki bu genellikle doğru olmazdı); cumartesi sabaha kadar bir arkadaşının Nigara Nehri'nin Tonawanda Kanalı'ndaki Buckhorn Adası açıklarında demir atmış yatında poker oynayıp içki içtikten sonra, ailesi kilisedeyken eve uğrayıp alelacele duş almak, tı-

raş olmak, üstünü değiştirmek ve tekrar arabasına atlamak gibi bir şey yapmamış olduğu izlenimini uyandırmaya çalışırdı.

Colborne şimdilik karısından boşanmış değildi. Evinde kalıyordu, her ne kadar geceleri genellikle Rainbow Grand'deki süitinde geçirse de. Dün geceki poker oyunu sabah 5'te bitince, yatta beş-altı saatliğine sızmış, kendinden geçmişti. Orada her zaman uyuyabilirdi. Pokerde para kaybettiğinden kendini suçlu ve ahlaksız hissediyordu. Kendisi gibi, Clyde Colborne gibi milyonlarca dolarlık bir adamın (en azından mülkleri ve yatırımları açısından), iffet budalası karısıyla akrabaları tarafından olmasa da diğer insanlar tarafından sevilen ve takdir edilen bir adamın böyle hisler duymak zorunda bırakılmasına sinirleniyordu da. *Çok erken evlendim! Çok fazla evli kaldım.* Yattaki poker partisini düzenlemiş ve gece boyunca Colborne'dan 1400 dolardan fazla para kazanmış olan çocukluk arkadaşı Dirk Burnaby (hiç evlenmemişti), *Homo sapiens* türünün erkeklerinin evcilleştirilmesinin, evrimin "çözülmemiş büyük muamması" olduğunu söylerdi.

Kadınlar sadece bizi kendi emelleri uğruna evcilleştirmekle kalmadılar, evcilleştiremediklerinde kendimizi suçlu hissetmemize yol açıyorlar.

Colborne, Rainbow Grand'e gelmeden önce Şelale'de birinin intihar ettiği söylentisini işitmişti. Artık bir habere dönüşmüş olmalıydı. Burnaby'nin yatta, özellikle uyuyamadığı geceler geç saatlerde (kendi deyişiyle "meraklı mizacı" yüzünden) dinlediği bir polis telsizi (gayri resmi, kayıtsız) vardı. (Burnaby bir yatçı, kumarbaz, spor düşkünü ve zaman zaman "sivil önder" olmasının yanı sıra avukattı da.) Bu sayede, Goat Adası Köprüsü'nde bir gişe görevlisinin, o sırada kimliği belirsiz bir adamın kendini Horseshoe Çağlayanı'na "attığı" haberini, bu sevimsiz haberi, o sabahın erken saatlerinde duymaya başlamışlardı. Bir intihar daha! Balayı turizmi sezonunun doruğunda, Şelale'ye dünyanın her yerinden ziyaretçilerin akın ettiği bir za-

manda. İntiharlara lanet olsun, diye düşündü Colborne tiksintiyle. Geçen seneden beri kaçıncı intihardı bu? Üç, dört? Yetkililerin bildiği kadarıyla. Daha fazlası da olmuştu şüphesiz; parçalanmış cesetleri bulunamamıştı.

Burnaby ne zaman Şelale'ye birinin atladığını duysa üzüldüğünü söylerdi. "Tanrı seni bağışlasın, iyi şanslar, yolun açık olsun." Oysa Colborne'un gerçek hissi bu değildi. Bir işadamıydı o, Şelale'yi satıyordu. Şelale fikrini satıyordu. Nörotik bir zırdelinin Şelale'ye atlaması fikrini satmıyordu.

Yine de en çok erkeklerin intiharına kızardı. Colborne şelaleye atlayan kadınların kadınsı sebeplerden dolayı umutsuzluğa kapıldıklarını kabul ederdi. Kadın olmak, sakat doğmak gibiydi. İntihar eden kadınları kilise gibi suçlamaktan çok, onlara acımak gerekirdi. Çoğu sevgilileri tarafından terk edilmiş genç, çılgına dönmüş, hamile kızlardılar. Kocaları tarafından kötü davranılmış ya da terk edilmiş kadınlardılar. Bebekleri ölmüş olurdu. Veya belki bir şekilde bebeklerini öldürmüş olurlardı. Akıl hastasıydılar, kafadan çatlaktılar. ***Sadece kadın*** değillerdi. Şelale'de intihar eden romantik kadınların sayısının doruğa ulaştığı on dokuzuncu yüzyıl ortalarında; o kadınların hepsi genç, güzel, "trajik"ti... en azından gazetelere göre. Yirminci yüzyılın ortalarında işler değişmişti. Epey. Artık intihar edenler genellikle zengin adamların kadın mirasçıları ya da terk ettikleri metresleri değil, zavallı kızlarla kadınlardı ve ölümleri medya tarafından romantikleştirilmiyordu.

Ya erkekler! Bencil orospu çocukları. Ahlaki açıdan korkak olur, kolay yolu seçerlerdi. Şelale'nin adını lekelerlerdi. Teşhirciler. ***Bakın, bana bakın! Buradayım işte.***

Oysa Colborne, Şelale'ye düşen birinin cesedinin neye benzeyebileceğini biliyordu. Bazen günler, hatta haftalar sonra nehir yüzeyine çıktığında. Kilometrelerce ötede, gölde.

Yine de Şelale'nin asla zayıflamamış habis bir büyüsü vardı. Niagara bölgesinde büyüdüyseniz bunu bilirdiniz. Ergenlik teh-

likeli bir dönemdi. Niagara yerlilerinin çoğu Şelale'den uzak durduklarından güvendeydiler. Ama sırf zihinsel bir meraktan dolayı bile olsa fazla yaklaşırsanız tehlikeye düşerdiniz: O gürleyen sular sanki aklınıza kişiliğinize yabancı düşünceler sokar, iradenizi çalarlardı.

Clyde Colborne böyle düşüncelerden muaf olduğunu düşünmeyi severdi. Dirk Burnaby'nin bir keresinde dediği gibi, insanın kendini yok etmek istemesi için derin, gizemli bir ruha sahip olması gerekirdi. Ne kadar sığ iseniz, o kadar güvendeydiniz.

Colborne gülerek, "Buna içilir," demişti.

Şelale tek bir işe yarardı: Para kazanmaya.

Bu yüzden işçilerinin verdiği haber kötü, her halükârda iyi olmayan bir haberdi. Bütün personel bunu konuşuyordu. Rahip Erskine diye biri ortadan kaybolmuştu ve alınan tüm haberlere göre, sabah atlamış olan adama benziyordu. Sadece bir günlük karısı, soluk çilli yüzlü ve dalgın edalı kırmızı saçlı kadın, onu otelin her yerinde aramış ve sonunda "kayıp" olduğunu bildirmişti. Eyaletin diğer ucundaki Troy'dan gelmeydiler. Rosebud Balayı Süiti'ni beş günlüğüne tutmuşlardı.

"Daha *dün* mü evlenmişler? Tanrım."

Colborne buna inanamamış, sinirlenmişti. On iki yaşında bir kızı vardı. Kendisine tapan, kusurlarını bağışlayan bir annesi vardı. Kadınlar konusunda duygusaldı. Bir adamın, hele bir rahibin, balayında böylesine bencilce davranabilmesi karşısında küplere binmişti.

"En azından bir süre evli kalana dek bekleyebilirdi. Evliliğine bir fırsat tanıyabilirdi. Birkaç hafta ya da ay. Hepimiz gibi. *Tanrım.*"

Colborne dul kadınla tanıştırılınca elini uzattı. Yay gibi gerilmişti. Hemen içki içmek istiyordu. Genç kadının parmakları buz gibi ve güçsüzdü. Colborne birden o parmakları iki eliyle ovalayıp ısıtmak istedi. "Merhaba! Mer*haba.* Bayan Erskine,

ben Clyde Colborne. Rainbow Grand'in sahibiyim. Durumunuzu duydum ve sizi karakola götüreceğim. Ailenizi aradınız değil mi? Rahip Erskine'in ailesini de? Bayan Erskine, bilmenizi isterim ki, bu güç koşullar altında Rainbow Grand'de istediğiniz kadar kalabilirsiniz, misafirimiz olarak, şeye kadar..." Colborne kızararak duraksadı. Ceset bulunup teşhis edilerek evine gönderilene kadar diyecek olmuştu. Ama Bayan Erskine, Şelale'ye atlayan adamdan habersizdi henüz. "...gerektiği kadar."

Kırmızı saçlı kadın tuhaf, camsı gözlerini kaldırarak onunkilere baktı. Clyde Colborne'un kim olduğunu ve şimdi kendisini nereye götürdüğünü hiç şüphesiz çalışanlardan duymuş olsa da, tamamen unutmuş gibiydi. Hırıltılı, şaşkın bir sesle tekrarladı: "'Gerektiği kadar.'" Sanki yabancı sözcüklerdi bunlar, ya da bir bilmece.

South Main Caddesi'ndeki Niagara Falls Polis Karakolu yakındaydı. Yolda, yeni gıcır gıcır arabasını (beyaz tekerlekli, otomatik vitesli, bej renkli deri koltukları kadın kalçası kadar yumuşak olan uçuk mavi bir Buick) kullanan Clyde Colborne; eldivenli ellerini kucağında kenetlemiş, kaskatı oturan yolcusu Ariah Erskine'in varlığından huzursuzdu. (Ariah otel odasından yeni bir çift beyaz, dantelli eldiven almıştı.) Colborne kadına söyleyecek bir şeyler bulmaya çalışıyordu. İnsanlar arasındaki sessizlikten korkardı. Bu berbat deneyimi, eski dostu Burnaby'ye anlatmanın provasını yapıyordu. *Tanrım, ailemle kiliseye gitmeyi bile yeğlerdim.* Kadın ancak Colborne arabasını park ederken, usulca konuştu: "Henüz ailemi aramadım. Onunkini de. Onlara söyleyecek hiçbir şeyim yok. Gilbert'ın nereye ve neden gittiğini soracaklar. Cevabım yok."

4

Salak kadın, sen kimsin ki adaletimden kaçabilesin?

Tanrı'nın sesi onu azarlıyordu. Kafatasının içinde. Gözlerini

dikmiş kendisine bakan yabancılarla dolu bu yerde. Acıyarak, şüpheyle bakan.

"Ama bu nasıl adalet Tanrım? Bunu hak edecek ne yaptım?"

Bekledi. Tanrı yanıt vermeyi reddetti.

Şimdi ne kadar eski, ne kadar uzakta görünüyordu. İncecik kollarını çarmıha gerilircesine kaldırmıştı; üstünde bir sürü ince düğmeler, pililer ve muhteşem dantel süslemeler bulunan beyaz saten gelinliği, zarif bir deli gömleği gibi giydirilirken. Ariah, Bayan Littrell'ın ısrarla giymesini istediği korsenin içinde nefes almakta zorlanmıştı. *Seni kabul ediyorum Gilbert. Meşru kocamsın.* Bir hapşırsa, korse de gidecekti düğün de.

Polis karakolunda, "düşen" adamın karısının suçlandığı belliydi.

Ariah yüzünü yıkamıştı. Panikten kaynaklanan bakır para tadından kurtulmak için ağzını çalkalamıştı. Gilbert onun "Fransız topuzunun" (annesinin tabiriyle) bir kez daha çözüldüğünü görse ne kadar sinirlenirdi kimbilir. Saç telleri rutubetli Niagara atmosferi yüzünden iyice kıvır kıvır olmuştu. Yataktan yeni kalkmış gibi bir hali olduğunu görünce Ariah'ın canı sıkıldı.

Domuz ağılına benzeyen o yataktan.

Midemi bulandırıyorsun. Seni sevmeye çalıştım.

İkimizi de hür kılıyorum.

Bu yeni, kişisellikten uzak yerde. Balayı otelinin gösterişli, lüks odasında değil; yabancıların ona sabırbızca seslendiği çirkin, floresanlı bir odada. "Bayan Erskine?" Ve tekrar, sanki soyadı buymuş gibi: "Bayan Erskine, size söylememiz gereken bir şey var. Lütfen metin olun." Oteldeki adını unuttuğu beyefendi ortadan kaybolmuş gibiydi. Şimdi yanında bu yabancılar vardı, üniformalı olmasalar da polis olduklarını söyleyen kişiler. Bir tanesi tuhaf bir şekilde kadındı, bir "kadın gardiyandı". Kadın suçlularla ve kurbanlarla uğraşmak için bir kadın polise ihtiyaçları vardı. Bu orta yaşlı kadının suratı basıktı. Üstdudağında ince, siyah bir bıyık vardı. İri cüssesine tam oturan gri bir şayak ta-

kım giymişti. Kadın bir şeyler diyordu... ama ne? Kulakları uğuldayan Ariah, kadını dinlemeye çalıştı.

Gilbert Erskine "düşmüş" olabilirdi... neye? Nereye?

"Bir tanığın bildirdiğine göre Horseshoe Çağlayanı'na. Bu sabah altı buçuk civarında."

Ariah bu sözcükleri tek tek duysa da pek anlam verememişti. Kadında şaşırtıcı bir şekilde Ariah'ın cüzdanındaki, Gilbert'ın fotoğrafından vardı. (O fotoğrafın aynısını nereden bulmuştu ki?) Ariah ağır ağır konuştu: "Kocam bensiz gezintiye çıkmaz. Beni terk etmiş olabilir, ama kesinlikle bensiz gezintiye çıkmaz. Bu yolculuğu haftalarca planladık. Çoğunu o planladı. Göreceğimiz turistik ve 'coğrafi' yerleri işaretlemişti, hatta hangi sırada gideceğimizi bile belirlemişti." Israrla devam etti: "Gilbert Erskine'i tanısanız, böyle bir şey yapmayacağını bilirdiniz."

Gri şayak takımlı, iri kıyım ve geniş omuzlu kadının tartışmamaya çalıştığı belliydi. Ama bir tartışma çıkmak üzereydi.

"Bayan Erskine, anlıyoruz. Ama bu fotoğrafı gören tanık, bu sabah Goat Adası'ndaki Şelale'ye düşen kişinin Bay Erskine olduğuna 'neredeyse yüzde yüz' emin. Bay Erskine'in otel odasından kaybolduğunu söylediğiniz vakitten kısa süre sonra Şelale'ye düşen kişinin."

"Öyle mi dedim? Nasıl öyle demiş olabilirim ki?" diye sordu Ariah heyecanla. "Ne zaman kaybolduğunu bilmediğimi söylediğime eminim. Vakitten haberim yoktu. Uyurken vakitle ilgilenmiyordum ki. Birileri yalan söylüyor olmalı."

"Kimsenin yalan söylediği yok Bayan Erskine. Neden yalan söyleyelim ki? Tek amacımız size yardım etmek."

"Kocam gitmişse gitmiştir. Bu konuda ne yapılabilir ki? *Bana* nasıl yardım edebilirsiniz ki?"

"Madem kocanız kayboldu ve madem bir adamın Horseshoe Çağlayanı'ndan nehre düştüğü görülmüş..."

"Gilbert öyle şey yapmaz. Ne demek istediğinizi biliyorum. 'Düşmekten' kastınız 'atlamak'. Ne demek istediğinizi biliyo-

rum. Ama Gilbert asla böyle umutsuzca bir şey yapmaz. Tanrı'ya inanan biridir o."

"Anlıyoruz Bayan Erskine. Ama..."

"Anlamıyorsunuz! Gilbert bana sırt çevirdi, ama Tanrı'ya sırt çevirmez."

Ariah kararlı konuşuyordu. Bu cahil yabancılar onu bilinçli olarak provoke etmeye çalışıyorlardı sanki. Gilbert'ın başına gelenlerden sorumlu olduğunu itiraf ettirmeye çalışıyorlardı. İtiraf etmesini istiyorlardı.

Erkek polislerden biri boğazını temizleyerek konuştu: "Bayan Erskine, kocanızla... tartışmış mıydınız acaba?"

Ariah başını hayır anlamında salladı. "Asla."

"Yani tartışmadınız. Hiç, asla."

"Hiçbir zaman. Asla."

"Canı sıkkın mıydı?"

"Nasıl yani? Gilbert hislerini kendine saklardı. Oldukça içine kapanık biriydi."

"Size canı sıkkınmış gibi geldi mi? 'Ortadan kayboluşundan' önceki saatlerde?"

Ariah düşünmeye çalıştı. Kocasının çarpılmış, terli yüzünü tekrar gördü. Bir Cadılar Bayramı balkabağını andıran gerilmiş ağzını, sıkılı dişlerini. Dudaklarının arasından çıkan o yarasa çığlığını tekrar işitti. Ona ihanet edemezdi. Onun utancı, kendisininki kadar derindi.

Ariah vakarla başını salladı, hayır anlamında.

"Geride not bırakmadı demiştiniz, değil mi?"

"Not bırakmadı."

"Sizi neden... terk etmek istemiş olabileceğine dair bir ipucu bırakmamış mı? Nereye gitmiş olabileceğine dair?"

Ariah hayır anlamında kafa salladı, sıcak yüzüne düşmüş bir bukleyi geriye atarak. Ah, terliyordu! Kabaca söylemek gerekirse, hamama girmiş gibi terliyordu. Sorgu altındaki suçlu bir kadın gibi. Saatlerce buz kesmiş, tir tir titremişti. Şimdiyse burası

birden havasız ve çok sıcak gelmeye başlamıştı. Yer yanlıyor, toprağın derinliklerinden sıcak buhar çıkıyordu. Ariah büyükhalası Louise'in ona çeyizlik olarak verdiği beyaz dantelli eldivenleri ellerinde görünce şaşırıp gülümsedi.

Çeyizlik ha! Ariah kahkahayı basmamak için dudaklarını ısırdı.

"Niagara Falls'a balayı için gelmenizden önce, mesela henüz düğün planları yaparken, aranızda hiç... anlaşmazlık olmadı mı? Bay Erskine'i ya da sizi mutsuz eden bir şeyler?"

Ariah bu kaba soruyu doğru dürüst dinlemedi bile. *Hayır.*

Polisler ona tarafsızca inceleyen gözlerle bakıyorlardı. Ariah'a sanki ona fark ettirmeyecek şekilde bakışıyorlarmış gibi geldi. Bu konuda deneyimliydiler tabii. Suçluları sorgulamakta. Bir müzisyenler üçlüsü gibi usta olmuşlardı. Yaylı çalgılar üçlüsü. Ariah misafir şarkıcıydı, yanlış notalar çıkarıp duran sopranoydu.

"Kocanızın kayıp olduğunu ilan ettik Bayan Erskine. Arama ekipleri de nehrin her iki yakasında o 'düşen adamı' arıyor." Gri şayak takımlı kadın duraksadı. "Artık ailenize haber vermemizi ister misiniz? Ve Bay Erskine'in ailesine?"

Kadın şefkatli bir sesle konuşmuştu. Ama Ariah o koca, amirane suratı tokatlamak istedi.

"Bana bunu sorup duruyorsunuz," dedi sertçe. "Hayır. Kimseye haber verilmesini istemiyorum. Etrafıma bir sürü akrabanın toplanmasına dayanamam. O kahrolası korseyi çöpe attım. *Tekrar giymem.*"

Şaşkın bir sessizlik oldu. Bu kez polislerin bakıştığı daha barizdi.

"'Korse' mi dediniz Bayan Erskine? Anlamadım."

O da korseliydi, bu yüzden Ariah'ın kendi korsesinden nasıl kurtulduğunu anlayamazdı.

"Gilbert beni yalnız bırakmayı seçti. Yalnız kalacağım."

Ama kadın polis de Ariah kadar inatçıydı ve vazgeçecek gibi değildi. "Bayan Erskine, başka seçeneğimiz yok," dedi. "Ailenizin desteğine ihtiyacınız olacak. Bay Erskine'in ailesine de he-

men haber vermeliyiz. Böyle vakalarda standart prosedür bunu gerektirir."

Böyle vakalarda.

İşte o zaman Ariah'ın elindeki ağır fincan parmaklarının arasından kayarak yere düştü, parçalandı ve etrafa su saçıldı. Ariah kendisini suçlayan, acıyan ve etkilemek isteyen bu yabancılara itiraz etmek, kendisinin (ve Gilbert Erskine'in) "böyle bir vaka" olmadığını söylemek istiyordu; ama birden yer ayaklarının altından kayınca dengesini yitirdi. Floresan ışıkları şimşek gibi titreşti. Ariah görememeye başladı, gözleri apaçık olsa da.

Salak kadın, umutsuzluğa kapılma. Adaletim, merhametimdir.

5

"Alo, Burnaby. Tanrı'ya şükür seni buldum."

Lobideki bir ankesörlü telefondan arama yapıyordu. Yardıma ihtiyacı vardı. Bir içkiye de. Moral desteğine. Dick Burnaby tam böyle zor zamanlarda danışılacak bir adamdı. Belki de sadece konuşulacak. Uzman tavsiyesi alınacak. İç rahatlatacak. Gece gündüz her vakitte. Zavallı, savaştan beri uykusuzluk çekiyor. Arkadaşlarının aramalarından hoşlanır. Bekâr erkekler en az evliler kadar yalnızlık çekerler. Grubun en genci olan Burnaby yalnız yaşayan bir bekâr. Sürekli kadınlarla birlikte olur. Aralarında Elmwood Kumarhanesi'nde çalışan muhteşem dansçılar ve mankenler vardır. Şanslı piç kurusu, ama günün birinde şansı tükenecek.

Colborne cep şişesini yanında getirmediğine hayıflandı. İçkiye felaket ihtiyaç duyuyordu. Dün gece hep birlikte Burnaby'nin yatında kafaları çekmişlerdi. *Valkyrie*'de. On iki metrelik, beyaz, pırıl pırıl, güzel bir yattı. Nehirde, L'Isle Grand'in ilerisinde, Burnaby'nin adanın güneydoğu ucundaki konağının karşısına demirlenmişti. Gerçi Burnaby o eski konakta kalmıyor-

du. Burnaby çakırkeyifti. Şelale'nin Uçan Hollandalı'sı olduğunu söylemişti, şaka niyetine. Ne demek istemişti ki?

"Zavallı kadın," diyordu Colborne. "Rainbow'da kalan bir kadın. Ona karşı bir tür sorumluluk duyuyorum. Ailesi gelene kadar. Kocası intihar etmiş galiba. Daha bu sabah. Dirk, dinliyor musun? Bir Presbiteryen rahip."

Burnaby hattın diğer ucundan anlaşılmaz bir ses çıkardı.

"Karakoldayız. Onu sorgulamaya çalışıyorlar. Süitte istediği kadar kalabileceğini söyledim." Colborne duraksadı. *Halkla iyi ilişkiler,* diye düşünüyordu. Ama hayırseverlik de yapıyordu. Dick Burnaby'nin bunu anlamasını istiyordu. Arkadaş çevrelerinde, Burnaby cömert, hatta müsrif biriydi. Asla ödenmeyeceğini bile bile borç verirdi. Ücretini asla ödemeyeceklerini bildiği müşterilerin avukatlığını yapar, kazanamayacağını ya da kazansa bile kendisine kâr getirmeyeceğini bildiği davaları alırdı. Burnaby, Hıristiyan olmamasına karşın örnek bir Hıristiyan gibi davranırdı, ki bu bir Hıristiyan olan Colborne'un rahatsızlık duymasına yol açıyordu. Colborne bu yüzden Burnaby'nin süit meselesini öğrenmesini istemişti. "Bir balayı süitinde kalıyor," dedi. "Ucuz değil."

Burnaby birden pür dikkat kesildi.

"Balayı mı? Neden?"

"Balayındaymışlar. Dün evlenmişler."

Burnaby güldü.

Colborne sinirlendi. "Hey, Burn! Kahretsin, bu şaka değil. Kadıncağız burada tek başına kalakaldı. Üstelik şokta. Kendi ailesini bile görmek istemediğini söylüyor. Ona yardım edeceğimi söyledim ama... ne yapabilirim ki?"

"Eee, genç mi bari? Güzel mi?"

"Hayır!" Colborne öfkeyle duraksadı. "Ama bir hanımefendi."

Hattın Burnaby'nin bulunduğu ucunda meşum bir sessizlik oldu.

Colborne neden arkadaşı Burnaby'yi karakoldan arıyordu? Zor durumda olmalıydı. Dün gece *Valkyrie*'de pokerde 1400 dolar kaybetmişti, çoğunu da Burnaby'ye. Arkadaşına iyi niyetle caka satarak bir çek imzalamıştı. Colborne kurnazca ve dikkatli oynamıştı, ama şansı yoktu. Güzel kartlar hep Burnaby'ye gelmişti. Burnaby kartları dağıtsa da dağıtmasa da, en güzellerini hep o almıştı. Burnaby'yi yıllardır tanıyan arkadaşları, şanslı olduğunu bilirlerdi. Arkadaş gruplarındaki erkeklerden çoğu birbirlerini 1930'ların başından beri, Niagara Falls'taki Mount St. Joseph's Akademisi'nden tanırlardı. Burnaby o zamanlar Colborne, Wenn, Fitch ve Howell'ın iki sınıf altındaydı; ama onlarla çeşitli takımlarda (özellikle futbol ve basketbol) birlikte oynamıştı. Adam gibi kazanmasını da, kaybetmesini de bilirdi. Ama kaybettiği nadirdi. Arkadaşları Burnaby'nin kadınların gözdesi olmasını biraz kıskanırlardı herhalde. Bir seri poligamist olduğunu söyleyerek takılırlardı. Gerçi o kadınların hiçbiriyle evlenmemiş, hatta "nişanlanmaya" bile razı olmamıştı. Burnaby bir şekilde paçayı sıyırmayı başarırdı. Genellikle de o kadınlarla arkadaş kalırdı.

Dick Burnaby ta Mount St. Joseph's günlerinden beri Barıştırıcı'ydı. Bu ismi ona rahiplerden biri takmıştı: "Barıştırıcı". Aslında Burnaby de sinirli biriydi. Ama öfkesi çabuk dinerdi. Diğer çocukların hepsinden daha düşünceli ve akıllıydı. Daha derindi. Belki daha ruhani. Burnaby'nin tuhaf bir alışkanlığı vardı; öyle içtenlikle özür dilerdi ki, onu haksız çıkarmaktan mutluluk duyardınız, genellikle pek haksız olmasa da. Birilerinin kendisinden hoşlanmaması veya arkadaşlarının birbirlerinden hoşlanmaması ona acı verirdi sanki. *Ya bizden biri ölürse?* derdi Burnaby. Samimiyetle derdi! Arkadaşlarının arkadaş olmalarını isteyen biriydi. Burn'ü memnun etmek istediğiniz için boyun eğerdiniz. Burn'ü mutlu etmek için, aslında olduğunuzdan daha iyi birine dönüşürdünüz. Şimdi bile böyleydi. Yetişkinlik hiçbirini fazla değiştirmemişti. Colborne son yirmi yıl içinde bir düzine

kez Burnaby'den yardım istemişti. Birkaç yıl önce Irma, Clyde'ı evden kovmuştu. Irma, Colborne'un kendisini aldattığını iddia ederek boşanma davası açmıştı. Aldatmak ha! Sanki Colborne kadınları önemsemiş gibi. *Önemsememişti. Önemsemediğini* Irma'nın kafasına dank ettirmek imkânsız gibi gelmişti. Irma gibi kadınlar çabuk affetmezdi. Kolay affetmezdi. Colborne yıkılmıştı. Otelin bir süitinde kalıp (işçilerinin onunla arkasından alay ettiklerini görmezden gelmeye çalışarak) durmadan içmeye başlamıştı. Durmadan yemişti. At yarışlarında para kaybetmişti. Görüştüğü kadınlar, parasız kaldığında onunla görüşmeye vakit bulamamışlardı. Gerçi telekız sayılmazlardı (belki de öyleydiler, açıkçası) ama umutsuz vakaları tanıyabilirlerdi. On sekiz ay boyunca harcadığı elli bin doların karşılığında eline sadece cinsel organlarındaki isilikle, beklenmedik zamanlarda kusma eğilimi geçmişti. Clyde çocuklarının kendisine sırt çevirmesinden çok korkmuştu, gerçi bunu yapsalar haksız sayılmazlardı herhalde. Bir kız, iki oğlan. Bu çocuklara layık değildi. Irma gözyaşlarıyla ve incinmiş duygularıyla onları zehirliyordu. Clyde da çocuklarını severdi, ama yerlerde sürünüp af dileyecekse Tanrı belasını versindi. ***Bunu yapmayacaktı*** (yemin etmişti). İçi acıyordu! Bu yüzden bir gece yaralı ruhunu Dirk Burnaby'ye sergiledi, Burnaby'nin işleri yoluna koyacağını bilerek. Burnaby'nin Niagara Falls'ta başarılı bir avukatlık kariyeri olmuştu. Diğer avukatlara, fazla karmaşık gelen ya da açıkça yüzlerine gözlerine bulaştırdıkları davalarda yardım ettiği Buffalo gazetesi tarafından doğrulanmıştı. Burnaby aranacak adamdı. Sırlarınızı ele vermeyeceğine emin olabileceğiniz biriydi. Colborne bu yüzden Burnaby'ye giderek durumunu itiraf etmişti. Burnaby onu dinledikten sonra hemen harekete geçti. Colborne'a ayılmasını söyledi. Colborne sözünü dinledi. Colborne'a Fort Erie, Ontario'daki hipodromdan uzak durmasını söyledi. Colborne sözünü dinledi. Burnaby, Irma ile baş başa zaman geçirdi. Böylece Irma'nın gururunu okşadı. Burnaby, Irma'ya, Colborne'un onu çok ama

çok sevdiği için, bazen sevgisini sınama ihtiyacına kapıldığını söyledi. Onu bir daha asla incitmeyeceğini de söyledi. Böylece kriz geçti. Colborne'lar barıştılar. Clyde bazen bunun iyi bir şey olduğundan şüpheye düşse de, iyi olduğunu tahmin ediyordu. Öyle olmak zorundaydı.

Evlilik, aile. Hayatta başka ne vardır ki? Büyümek zorundaydınız. Bunu kabullenmek zorundaydınız. Burnaby sayesinde, evliliğini ayakta tutacaktı. Bunu Burnaby'ye borçluydu. Irma da aynı şeyi hissediyordu. *Birlikteliğimizi Dick Burnaby'ye borçluyuz.*

Colborne şimdi resmen yalvarıyordu: "Dirk? Hadi bizimle buluş. South Main'de. Bayan Erskine'i otele geri götürüp barda bir şeyler içeriz. Biz ikimiz yani. Onunla değil."

Burnaby hattın öbür ucunda iç geçirdi sanki.

"Tamam Clyde. On dakika sonra oradayım."

6

Otuz üç yaşındaydı, bir ip cambazıydı. Niagara Kanyonu kadar derin bir uçurumun üstünde yürüyen.

Biliyordu ki, 1800'lerin o frapan, açıkça zırdeli maceraperestlerinin soyundandı. Kalabalıkları etkilemek için hayatlarını riske atan, ölümcül Niagara Kanyonu'nun üstüne gerilmiş iplerde yürüyen veya (daha da çılgıncası) fıçıların, Eskimo balıkçı kayıklarının, ev yapımı dahice araçların üstünde Şelale'ye dalan o maceraperestlerin. *Bakın, bana bakın! Hiç benim gibi biri görülmüş mü?*

Onlardan birinin soyundandı. Şöhretli atası BÜYÜK REGINALD BURNABY, 1869'daki Bağımsızlık Günü'nde American Çağlayanı'nın üstünde gerili 320 metrelik bir telde yürümüştü. BÜYÜK REGINALD BURNABY'nin (Kiliseden ihraç edilmiş Galway'li bir Roma Katolik rahibi, Liverpool'lu eski bir mahkûm ya da o liman şehrinden gelme kaçak bir mahkûm ol-

duğunu öne sürenler vardı) o tehlikeli geçişi, uçlarında dalgalanan Amerikan bayrakları asılı dört metrelik bir bambu sırık taşıyarak yaklaşık yirmi dakikada yapmasını sekiz yüzden fazla seyircinin heyecanla izlediği tahmin ediliyordu. Gösteri sırasında bayılan kadınlar olmuştu. En az bir kadın doğum yapmıştı. Reginald Burnaby, o geçişten hemen önce çekilmiş bir fotoğrafına bakılırsa yirmi sekiz yaşlarında, çok zayıf, esmer, kafası tıraşlı, bıyığının uçları aşağı sarkık, hafif şaşı gözlerinde vahşi ve teatral bir ifade bulunan yakışıklı, çingeneye benzer bir adamdı. Telin üstündeyken bir Kuzey ordusu teğmen ceketiyle (kendisinin miydi?) siyah bir sirk cambazı taytı giymişti. Cesurca başarısından ta San Fransisco, Londra, Paris ve Roma'daki gazetelerde bile bahsedilmişti. Burnaby, 1871 Haziran'ında Kanyon üstünde, bir Niagara Falls maden suyu şirketinin sponsorluğunda canını ikinci kez tehlikeye attığında, daha da çok izleyici toplamıştı. Bu geçişin orijinal tarafiysa, Burnaby'nin üstüne giydirilen bir deli gömleğini Kanyon'un yarısında çıkarmayı başarmış olmasıydı. Ne yazık ki Kanada sahilinden ansızın ters yönde bir rüzgâr esince ve yağmur başlayınca, Burnaby telin üstünde çömelmek zorunda kalmış ve Prospect Point'ten Luna Adası'na yaklaşık kırk dakikada güçbela, London *Times* muhabirinin tabiriyle "umutsuz ve hünerli bir maymun gibi" ulaşmıştı. Burnaby'nin 1872 Ağustos'unda yapacağı üçüncü geçişi izlemeye daha da fazla kişi gelmişti. Bu geçişin Amerikan tarafında 600, Kanada tarafındaysa en az 300 metre yüksekten yapılacağı tahmin ediliyordu. Sponsorluğunu bizzat o macera-perest üstlenmişti. Karısıyla yeni doğmuş bebeğine bakmak için paraya ihtiyacı olduğu söyleniyordu. Burnaby, Prospect Point'ten Luna Adası'na dek American Çağlayanı üstünden ve ardından Luna Adası'ndan Goat Adası'na dek Bridal Veil Çağlayanı üstünden yapacağı bu son derece çetin geçiş için kırmızı ipek bir tayt giyerek, tıraşlı kafasıyla yüzünü cesur Iroquois Kızılderililerinin "savaş boyasıyla" boyamıştı. Daha en başından

itibaren ortalıkta saygısızca bir karmaşanın hâkim olduğu söyleniyordu. Kanyon'dan yükselen sis oldukça yoğun olduğundan kalabalık o geçişi doğru dürüst izleyemiyordu. Bu yüzden hoşnutsuzluk ve "sahtekârlık" suçlamaları baş göstermişti. Maceraperest de kendinden pek emin değil gibiydi. Zayıflamış ve daha geçen yaz sahip olduğu gençlik heyecanını, ele avuca sığmazlığını yitirmişti sanki. Telde yirmi beş dakika kadar santim santim yürüdükten sonra, bir şey Burnaby'nin şelaleye düşmesine yol açmıştı. (Kimse tutuklanmasa da, Amerikan tarafındaki kimliği belirsiz bir gencin o maceraperestin sırtına sapanla taş attığı söyleniyordu.) Burnaby kalabalığın dehşet dolu bakışları altında, yaklaşık 80 metreden Şelale'nin dibindeki azgın sulara düşmüştü. Çığlıklar atan ve daha iyi görebilmek için birbirlerini itekleyen insanlar, Burnaby'nin birkaç dakika sonra, muhabirlerin söylediğine göre "yarasız beresiz" su yüzüne çıktığını görünce büyük bir sevince kapılmışlardı. Tıraşlı ve boyalı kafalı maceraperest Luna Adası'na doğru yüzerken, "herkes tezahürata başlamıştı". Burnaby'nin kıyıya varmasına üç metre kalmışken ve insanlar ona ellerini uzatırken, güçlü bir akıntı onu aşağıya, hızla akan o yeşil suyun içine çekivermişti. Görgü tanıkları Burnaby'nin sulara gömülürken, Goat Adası'ndaki bir platformda kucağında sekiz aylık bebeğiyle onu acizce izleyen genç karısına, "Elveda sevgilim! Bebeği benim için öp!" diye seslendiğini iddia etmişti.

O bebek günün birinde Dirk Burnaby'nin babası olacaktı.

Reginald Burnaby'nin parçalanmış, tanınmaz hale gelmiş, ancak dikkat çekici bir şekilde boyalı kafasıyla yüzü sayesinde tanınabilen cesedi günlerce bulunamamış; nihayet nehrin yirmi beş metre kadar aşağısında, Lewiston'un kuzeyinde görülüp kıyıya çekilerek, Burnaby ile genç ailesine acıyan Niagara Falls sakinlerinin ortaklaşa düzenlediği bir Hıristiyan cenaze töreniyle toprağa verilmişti.

BÜYÜK REGINALD BURNABY'nin kaderinin yaygın bir

şekilde öğrenilmesinden sonra, Niagara Kanyonu üstünde ipte yürümek resmen yasaklanmıştı.

"Zavallı budala. Kendini harcadın. Hem de ne için?"

Luna Parkı'ndaki evininin bir duvarında, maceraperest dedesinin bir sürü fotoğrafı vardı. Dick Burnaby bunlara sık sık bakar, o zayıf ve umutlu yüze erkeksi bir hava katan, uçları sarkık bıyığa gülümserdi. Fotoğraflardan birinde, Reginald Burnaby kaskatı bir şekilde gülümsüyor, çarpık çurpuk ve sarı dişleri görülüyordu. Bir başka fotoğraftaysa, üstüne tam oturmuş bir jarse ceket ve taytla, bir sirk cambazı kostümüyle, yumruklarını beline dayayarak durmuş, küstahça bir ifadeyle, *Muhteşem değil miyim?* dercesine bakıyordu. Burada Burnaby'nin tıknaz, kaslı, özellikle göğüs, kalça ve bacak kasları gelişmiş kısa boylu bir adam olduğu görülüyordu. (Dirk Burnaby dedesinin öldüğünde sadece 1.68 boyunda ve 55 kilo civarında olduğunu okumuştu.) Muhtemelen sinirli mizaçlı, kıpır kıpır, kibirli, kadınları peşinde koşturan, genç ölmeye mahkûm biri olduğu belliydi. Evet, yiğitçe yaşamıştı, ama bunun ne anlamı vardı ki?

Kim bir maceraperest olmak ve öldükten sonra tanınmak ister ki?

Dick Burnaby fiziksel açıdan atasına hiç benzemiyordu. Daha gençken boyu 1.80'i aşmıştı. (Bundan hoşlanmıştı! Sınıf arkadaşlarından ve çoğu yetişkinden uzun olmaktan. Limitsiz bir banka hesabı gibi, kendisine hayatı boyunca faydalı olacak otoriterce bir yenilmezlik havasına sahip olmuştu bu sayede.) Çingene gibi esmer değil, açık tenliydi. Ayrıca hiç şaşılığı yoktu, biraz bile. Bıyık ve sakaldan nefret ederdi. Hassas tenini kaşındırıyorlardı. Yakışıklıydı, bu gerçeği saklamanın ne anlamı vardı ki? Pek cesur sayılmazdı herhalde. Mümkün oldukça canını riske atmamaya çalışmıştı.

"Yaşamayı yeğlerim, teşekkürler."

İki yıl boyunca piyade erliği yaptığı A.B.D. ordusundaki zamanının çoğu İtalya'da, kendini düşmana ateş etmeye zorlamakla geçmişti. Bırakın adam öldürmeyi, herhangi birini (bir kez olsun) vurduğu bile söylenemezdi. *Öldürmüş olmak* istemiyordu. Kritik anda, tüfeğini ateşlerken genellikle gözlerini kapardı. Bazen nişan almaz, bazense tetiği bile çekmezdi. (Yıllar sonra Dirk, askerlerden şaşırtıcı oranda bir kısmının aynı şekilde davrandığını, *öldürmüş olmak* istemediğini öğrenecekti; ama savaş her nasılsa kazanılmıştı). Dirk Burnaby yaralanmış ve Napoli'deki bir askeri hastanede haftalarca kalmıştı. 2. Dünya Savaşı adı verilen o şaşkınca, kaotik olayda yiğitçe davrandığını kanıtlayacak madalyaları vardı. Müttefiklerin Mihver Devletleri, o kaçık katilleri yenmelerine çok sevinmişti. Hitler'in, Mussolini'nin, Tojo'nun çılgınlıklarından ve milyonlarca insanın onların peşine takılmasından öfkeyle bahsederdi. Ama şahsi savaş deneyimlerinden geriye, savaşın bitmiş olmasına ve kendisinin sağ salim kurtulmasına dair büyük bir rahatlık hissi dışında pek az şey kalmıştı.

"Senin yaşayamadığın buydu işte dede. Sıradan hayat."

Ne olmadığı kesindi: İlk görüşte aşk.

Böyle şeylere inanmazdı. Romantizme, duygusal ve "anlamlı" tesadüflere inancı yoktu. Kadere inanmadığı kesindi. Doğuştan kumarbazdı ve kaderin sadece kendi çıkarınız uğruna etkilemeye çalıştığınız şans faktörü olduğunu bilirdi.

Yine de Ariah Erskine'i ilk kez gördüğünde etkilendi. Fırfırlı kız elbisesi giymiş o kırmızı saçlı kadın, Burnaby'nin arkadaşı Clyde Colborne tarafından, Niagara Falls Polis Karakolu'nun merdiveninden nekahet dönemindeki bir hasta gibi indirilmekteydi. Kadın kolunu birden çekip Colborne'unkinden kurtardı, ondan sinir bozucu bir lafişitmişçesine. Belki de bir erkeğin yardımına ihtiyaç duymadan yürüyebileceği için, teşekkürler.

Burnaby'yi görünce Colborne ona hevesle seslendi ve "Ba-

yan Ariah Erskine'le" tanıştırdı. Kadın ona gergin bir an boyunca baktıktan sonra gözlerini yarı yarıya kapadı. (Zavallı kadın o an, kederin verdiği kafa karışıklığı içinde, bir yabancı olan Burnaby'yi kayıp kocası mı sanmıştı?) Bayan Erskine, Winslow Homer'ın bazı suluboya resimlerindeki dik duruşlu, kırmızı saçlı kızlar gibi vahşi, dobra ve kibirli görünüyordu. Karatahtanın önünde durmuş profil veren, izleyicinin hayran bakışlarına kayıtsız, o minik ve ağırbaşlı kadın öğretmene; izleyicilerin farkında olmadan çimenlere sere serpe uzanmış kitap okuyan, turuncu elbiseli, kırmızı saçlı kıza. Bu kadının soluk, çilli yüzü parlıyordu, sertçe ovulmuşçasına. Soluk pas rengi saçının telleri kafasının etrafından sarkmaktaydı. Kadın saçını düzeltme çabasından vazgeçmişti sanki. Organze elbisesinin koltuk altlarında yarım ay şeklinde ter lekeleri görülüyordu ve çoraplarının bilek kısımları sarkıktı. Gözleri yaşlı, kıpır kıpır, kanlıydı. Dick Burnaby'nin hayalinde canlandırdığı kederli kadına hiç benzemiyordu. Çok daha ilginçti. Clyde Colborne polisin kadına söylediklerinden, yapılanlardan ve yapılacaklardan huzursuzca bahsederken; kırmızı saçlı kadın Colborne'a da, yanında duran uzun boylu, sarışın, yakışıklı, çapa süslemeli pirinç düğmelere sahip denizci mavisi bleyzeriyle ve düzgünce ütülenmiş beyaz fitilli kadife pantolonuyla *Esquire*'daki erkek mankenleri andıran arkadaşına da ilgi göstermeden, ısrarla başka tarafa bakmıştı. Kadınların taptığı (ki aralarında mutlu evlilikleri olan zengin kadınlar da vardı) Dick Burnaby, bu kadın tarafından görmezden geliniyordu! Elinde olmadan gülümsedi. Ariah Erskine, Colborne'un sözünü keserek otele şimdi dönmek istemediğini, Niagara Kanyonu'na gideceğini söyledi. Colborne onu arabasıyla bırakmazsa taksi tutacaktı. Veya yürüyecekti. Yetkililerin o sabah kocasının nehre "düştüğüne" inandıklarını ve arama ekipleri gönderdiklerini öğrenmişti. Bir Sahil Koruma ekibi nehirdeydi. "Düşen" adamın cesedi bulunursa, Rahip Erskine olup olmadığını teşhis edebilmek için orada olmak istiyordu.

Colborne afalladı. "Bayan Erskine, bu hiç iyi bir fikir değil. Orada olmak istemezsiniz. Eğer o sahiden..."

"Bir adamı arıyorlar. Bir cesedi. Gilbert olduğuna inanmıyorum, ama orada olmalıyım." Bayan Erskine sakin konuşmaya çalışsa da, Burnaby kadının sesindeki titremeyi fark etti. Kadın, erkeklerin karşısında yüzünü yan çevirerek durmuş, gözlerine bakmayı reddediyordu. "O... adamı bulurlarsa, buna şahit olmalıyım. Gerçeği *bilmeliyim*."

Colborne itiraz etti: "Ama Bayan Erskine, otelde bekleseniz daha iyi..."

"Hayır. Hiçbir şey 'daha iyi' olamaz. Gilbert öldüyse *bilmeliyim*."

Colborne yalvarırcasına Dirk Burnaby'ye baktı. Burnaby bu dikkafalı, kırmızı saçlı kadına hayretle bakmaktaydı. Onun hakkında ne düşüneceğini bilemiyordu: Beyni durmuştu. Aklına tuhaf bir düşünce geldi: Kadın öyle minicikti ki, kırk kilodan fazla olamazdı; bir erkek onu omzuna attığı gibi yürüyerek götürebilirdi. İstediği kadar itiraz etsin! Kendi sesinin, "İsmimi duymadınız sanırım Bayan Erskine?" dediğini işitti. "Clyde'ın arkadaşı Burnaby'yim. Avukatım. Üç kilometre ötede, Kanyon civarındaki Luna Parkı'nda oturuyorum. Size yardım etmek için elimden geleni yapacağım Bayan Erskine. Lütfen sözümü dinleyin." Tamamen beklenmedik bir laftı bu. Burnaby bir saat sonra, bunu söylemiş olduğuna inanamayacaktı. Colborne kendisine hayretle bakakalmıştı. Kırmızı saçlı kadınsa dönüp ona bakarak kaşlarını çattı. Yukarı çevirdiği gözlerini kısmıştı, sanki onun varlığını unutmuş da hatırlamaya çalışırcasına. Ağzını açıp konuşacak oldu, ama bir şey demedi. Rujunu yiyip bitirmişti. İnce dudakları çatlak ve kuru görünüyordu. Burnaby içgüdüsel olarak kadının elini tutup sıktı.

Küçük kemikli bir eldi, serçe kadar küçük, ama parmakları o dantelli beyaz eldivenin içindeyken bile sıcacık, hevesli geliyordu.

ŞELALE'NİN DUL GELİNİ: NÖBET

Kadın yedi gün yedi gece nöbet tuttu.

Şelale'nin Dul Gelini yedi gün yedi gece boyunca Niagara Kanyonu'nda, Goat Adası'nda ya da kıyıdaydı. "Kayıp" adamı arayan ekiplere katıldı ve Lewiston ile Youngstown'ın ilerisindeki Ontario Gölü ağzına dek devriye gezen bir Sahil Koruma arama ekibine katıldı. Sahil Koruma teknesindeki tek kadın Ariah Erskine'di. Varlığı diğer erkekleri huzursuz ediyordu. Kanlı gözlerini nehrin kabaran, dalgalı sularına dikmişti; orada her an bir erkek cesedinin belirmesini, böylece arayışının sona ermesini beklercesine. Kendisini dinleyen herkese kısık ve boğuk sesiyle, "Ben Gilbert Erskine'in karısıyım. Gilbert Erskine'in dulu olduysam, bulunuşuna tanıklık etmeliyim. Kocamla ilgilenmeliyim," diyor-

du. Sahil Koruma görevlileri sıkıntıyla bakışıyorlardı: Şelale'den düşen bir insanın cesedinin ne halde olacağını biliyorlardı.

"Bu kadını nerden başıma sardım? Delinin teki."

Daha da kötüsü, Ariah Erskine sanki Dirk Burnaby'yi tanımakta güçlük çekiyordu. Onu ve arkadaşı Clyde Colborne'u tek bir kişi olarak görüyordu şüphesiz. Yine de Dirk ona gerektiği sürece yardım etmeye gönüllü olmuştu. Ofisini arayıp asistanıyla görüşmüştü: Şimdilik bütün işler dondurulacaktı. ("Müşterilerimize acil bir durum çıktığını söyle.") Niagara Falls yetkilileri Burnaby'yi iyi tanırlardı ve varlığına minnettardılar, çünkü söz dinlemeyen Ariah Erskine'le ne yapacaklarını kimse bilemiyordu. Ailesi bile kadına söz geçiremiyordu.

Dirk Burnaby dokunaklı bir konuşmaya kulak misafiri olmuştu: "Ariah, canım? Babanla ve benimle birlikte otele döner misin? Hayatım, çok yoruldun. Hastasın. Şu elbisenin haline bak! Saçının haline bak! Ariah, ***n'olur anneciğinin sözünü dinle.***"

Ama Ariah surat asmış, onu dinlemeyi ısrarla reddetmişti.

"Gilbert Erskine'le evlenmemi istedin, evlendim. Artık karısıyım. Bir eş olarak vazifemi yapıyorum anne! Git başımdan, beni rahat bırak."

Dirk kadının rol yaptığını düşündü, tasvip etmeden. Şelale'de bir hacıya dönüşmüştü... basının tabiriyle Şelale'nin Dul Gelini'ne. Belki de cidden başka seçeneği yoktu.

Nöbetle geçen günler sırasında Ariah Erskine'in, yüzeyi yeşil alevler gibi dalgalanıp duran nehirle saplantı derecesinde ilgilendiği, etrafındaki başka hiçbir şeye dikkat etmediği gözlenmişti. Yanındaki insanları fark etmez gibiydi. Kendisiyle konuşulduğunda çoğunlukla karşılık vermiyordu. Önüne yemek getirip ısrarla yedirmeseler karnını hiç doyurmayacaktı.

Ariah uykudan bitkince uyandığında şaşkın ve dalgın bakışlı görünüyordu... kötü bir rüyadan uyandırılmış bir çocuk kadar

savunmasız. Ama birkaç saniyede çelik gibi iradesini toplayıveriyor (Dirk Burnaby'yi son derece etkileyen iradesini... çünkü Burnaby hayatında böyle bir şeye tanık olmamıştı), nerede olduğunu ve orada bulunuş sebebini anımsıyordu. *Kötü rüya onun dışındaydı, dünyadaydı. Rüyayı yenebileceği tek yer dünyaydı.*

Gazetelerin ilgiyle bahsettikleri gibi, Şelale'nin Dul Gelini Ariah Erskine her sabah 6'da Niagara Kanyonu'nda beliriyordu. Genellikle telaşlı oluyordu, gecikmekten korkarcasına. Sabahın bu vaktinde Kanyon'un atmosferi soğuk, rutubetli ve sisli olurdu. Ariah buhar gibi yükselen sisin içinde, 12 Haziran Pazar günü kendini Horseshoe Çağlayanı'na attığı iddia edilen kimliği henüz belirsiz adamın gittiği söylenen yolda yürüyordu. Üstünde *Maid of the Mist** gezi teknelerinin sahibi tarafından verilmiş sarı bir yağmurluk ve şapkayla, Goat Adası'na uzanan dar yaya köprüsünü geçiyordu, aşağıda hızla akan yeşil sulara dikkatle bakarak ve beyaz eldivenli elini korkuluk üstünde kaydırarak. Dudakları kımıldıyordu. (Dua mı ediyordu? Yitik kocasına mı sesleniyordu?) Kadın o parlak sarı yağmurluğun içinde, büyük kanyondan hiç durmadan yükselen kükürtsü sislerin arasında büyümüş tuhaf bir çiçeğe benziyordu.

(Ariah, "Bağışlanmak isteyen lanetli ruhlar gibi yükseliyor durmadan," demişti Dick Burnaby'ye, onu fark ettiği ender zamanlardan birinde. Hasret dolu sabit bakışları adamı ürpertmişti.)

Ariah yağmurluğun altına bazen yazlık kıyafetler; açık renkli ya da çiçek desenli, uzun kollu koton bluzlar giyiyordu. Çorapları su serpintileri yüzünden hemen ıslanıyordu, tıpkı yüzü ve saçları gibi. Bunun farkında gibi görünmüyordu. Muhabirlerle fotoğrafçılar (ayrıca günler geçtikçe meraklılardan ve tuhaf insanlardan oluşma bir kalabalık) onu saygılı bir mesafeden (Dick

* Sisin kızı. (ç.n.)

Burnaby bu konuda güvence vermişti) takip ediyorlardı. Burnaby parazit olarak gördüğü bu insanlardan tiksiniyordu, oysa Ariah varlıklarına kayıtsız gibiydi. Sadece nehirde odaklanıyordu o. Kendisine bir yabancı seslenirse ("Bayan Erskine? Pardon, Bayan Erskine?"... "Merhaba Bayan Erskine? *Niagara Gazetesi*'ndenim. Sizinle sadece beş dakika konuşabilir miyim?") duymamış gibi davranıyordu. Ancak Dirk'ün görebildiği kadarıyla kadın, yüzünü ya da kendini saklamaya kalkmıyordu. Bunları kolayca yapabilirdi oysa. Dul Gelin'in gazetelerde çıkan bazı fotoğraflarında, Ariah'ın su serpintileriyle ıslanmış, beyaz mermer gibi pürüzsüz yüzü soluk soluk parlıyordu; bu yüzden sürekli ağlıyormuş gibi, ağlayan bir heykelmiş gibi bir ifadesi oluyordu, kendini bırakmış ve sakin.

Dirk, Ariah Erskine'in ağlamadığını biliyordu. Gözyaşlarını saklayan, akıllı bir kadındı o. Yakında bütün gözyaşlarına ihtiyacı olacaktı.

Niagara Nehri'ndeki cesetler genellikle bir haftada bulunurdu. Batmışlarsa, çürümenin korkunç etkileri sonucunda "yüzücülere" dönüşürlerdi. Sadece zaman meselesiydi.

Ariah, Goat Adası'na ulaşınca güney yolundan, yani intihar eden kişinin gittiği yoldan Terrapin Point'e yürüyordu. Orada yarım saat kadar öylece duruyordu, melankolik edasına hiç uymayan canlı renkli yağmurluğunun içinde, tek başına, gürleyen Horseshoe Çağlayanı'nın büyüsüne kapılmış halde. Hava aydınlandıkça, Şelale'nin o tuhaf cam yeşili rengi belirginleşiyordu. Siste titreşen soluk gökkuşakları beliriyordu. Çavlanın gürlemesi Terrapin Point'te öyle yüksekti ki, insanın içine işleyerek tutarlı düşüncelerini kovuyordu. Böyle bir gürültüde isminizi bile hatırlayamazdınız, hatırlamak istemezdiniz de. Kendiniği varoluşun temel özünden bir kalp atışı uzakta hissederdiniz: İsimsiz ve bozulmamış saf enerjiden. Dul Gelin'in Terrapin Point'teki, intihar yerindeki fotoğrafları oldukça popülerdi. Oysa çoğunda o yas tutan kadın ancak arkadan görülüyor, başıyla yüzü geniş

kenarlı yağmur şapkası tarafından gizlenmiş oluyordu. Dick Burnaby yolda, kadının bir metre kadar arkasında duruyor, onu huzursuzca izliyordu, herhangi bir çılgınca harekete karşı tetikte kalarak. Ariah korkuluğa fazla yaklaşırsa, gövdesini yaslarsa, Dirk hemen öne bir adım atıyordu. Onu tutmaya, sarılmaya ve çekip tehlikeden uzaklaştırmaya hazırdı. Şelale'nin ilkel, habis büyüsünü anlıyordu: Yıllarca önce ergenken, duyguları daha ham ve yüzeye yakınken hissettiği sinsi çekimi tekrar hissetmeye başlamıştı. O dağılma, yitmişlik, panik hissi; istemeden âşık olma hissine çok benziyordu.

Şelale! *Seni öldürebileceğine inanamazsın. Safi ruh gibi gelir.*

Ariah, Terrapin Point'te nöbet tuttuktan sonra derin bir uykudan yavaşça ve gönülsüzce uyanırcasına dönüp batı yolundan giderek Bridal Veil Şelalesi'yle Luna Adası'nın, Bird Adası'yla Green Adası'nın yanından geçiyordu; her ne kadar intihar Goat Adası'nın bu tarafından yaşanmamış olsa da, Ariah korkuluktan ayrılmıyor, nehrin bu kısmına özlemle, aç gibi bakıyordu, kayıp kocasının cesedi bir şekilde belirebilirmişçesine. Ufka ve sonsuzluğa dek uzanır gibi görünen nehre bakarken, o vahşi ve şiddetli dalgaların yaklaşmasını izlerken, öyle çok şey mümkün geliyordu ki. Orada, nehrin kaynağında geleceğiniz vardı: Arkanızdaysa geçmişe dönüşüyordu. Sadece o hızlı geçiş anı canlıydı, içinizde canlıydı.

Ariah Erskine daha sonra yaya köprüsünü tekrar geçiyordu, kendisine kabininden kaygı ve dehşetle bakan gişe görevlisine (intihara tanıklık etmiş kişi olarak, kadının kendisini tanımasından korkuyordu) aldırmadan; American Çağlayanı'ndan geçerken, durup uzun süre dibindeki azgın sulara bakıyordu; dönüp nehir boyunca uzanan yolda yürüyor, arada sırada duraksıyor (kesinlikle düzenli olmayan aralıklarla), korkuluğun üstünden sarkıyor ve o azgın, köpüklü suya bakarak dalıp gidiyordu. Şelale'nin Dul Gelini bu şekilde, Niagara Gözlem Kulesi'nin yanından ve turist dolu *Maid of the Mist* yolcu limanından, Rüzgârlar

Mağarası'ndan ve Şeytan Girdabı'ndan geçiyordu, ki buraya bazen bir saat boyunca ilgiyle baktığı olurdu.

Şeytan Girdabı! Dirk Burnaby daha sonradan kadının gerçeği sanki hissettiğini düşünecekti. Sezmişti. İçerideki ölü adamı. Merkezkaç kuvvetiyle hapsedilmiş adamı. O dönen cehennemdeki.

Kadının nehre karşı beslediği tuhaf ilgiyi neredeyse paylaşır olmuştu. Nehrin her an cesedi kusma olasılığı vardı. Burnaby bunun olmayacağını umuyordu, kadının yanındayken olmasına dayanamazdı.

Korkulukta kadının yanında durup ona sarılmak istiyordu. Bu müthiş ilgiyi, bu bağlılığı kendine istiyordu. Rahip Gilbert Erskine'in bunu hak ettiğine inanamıyordu. O heriften nefret ediyor, tiksiniyordu. Ölüyken bile kadının aklını bu kadar çelebilmesinden. Yine de, ***Bu kadın artık acının ötesinde,*** diye düşünüyordu. ***Herhangi bir erkeğin sevgisinin ötesinde.***

Bir fotoğrafçı, girdabın tepesindeki korkuluktan eğilen Ariah Erskine'e fazla yaklaşınca, Dirk Burnaby gelip müdahale etti. Adamın fotoğraf makinesini elinden kaptığı gibi korkuluğun üstünden nehre fırlattı. Adam ağzını bir turnabalığı gibi açıp itiraz edince, Dirk sakin bir sesle, "Şimdi defol buradan, yoksa seni de atarım," dedi.

Fotoğrafçı AP muhabiri olduğunu, polise şikâyet edeceğini söyledi.

"Ben polisim," dedi Dirk Burnaby. "Bu bayanı tacizcilerden korumakla görevli bir sivil polisim. Şimdi defol git, yoksa tutuklanırsın."

Avcunu fotoğrafçının göğsüne dayayarak itti.

Olanları anlamadıklarını söylüyorlardı. Gilbert'a olanları. Ariah'a olanları. Sanki bu genç insanlara, evlenip Niagara Falls'a

balayına gelir gelmez korkunç (şeytani) bir şeyler olmuştu. "Ariah neden bu kadar tuhaf davranıyor Bay Burnaby? Neden bizimle vakit geçirmiyor?" Orta yaşların sonlarında, yıpranmış ve yalvaran bir yüze, korkmuş gözlere ve yumuşak bir bedene sahip olan Bayan Littrell, Dirk Burnaby'ye kızının durumuna müdahale etmesini rica ediyordu, Rahip Littrell kederli bir ifadeyle durup çenesini okşarken. Burnaby'nin, Clyde Colborne'un partneri gibi göründüğüne göre Rainbow Grand'le ilgisi olduğunu düşünüyor olabilirlerdi; işi kayıp insanlarla intihar edenlerin yıkılmış yakınlarını teselli etmek olan bir tür Niagara Falls görevlisi olduğuna inanıyor olabilirlerdi. Dirk, Littrell'ların haline üzülüyor, onlara böylesine kaba davranan Ariah'a ise kızıyordu; bir yandan da kızın annesiyle babasına hiç benzememesinden hoşnuttu. O kırmızı saçlı kız "orijinal" biriydi... tam Dirk'ün tahmin ettiği gibi!

Littrell'lara kibarca, Ariah'ın şokta olduğunu, onun tuhaf davranışlarını üstlerine alınmamaları gerektiğini söyledi. Geçmişte, yakınlarını ansızın kaybedenlerin benzer davranışlarına tanık olduğunu söyledi. (Romantik ilişki yaşadığı iki kızdan birini düşünüyordu. Dirk Burnaby tarafından terk edilmeyi hazmedemeyen kız epey sorun çıkarmıştı. Ayrıca annesini de düşünüyordu. Kadın ellili yaşlarında güzelliğini kaybedince tuhaf bir içe kapanıklığa bürünmüş, eski dostlarını görmek için bile Ada'daki evinden çıkmayı reddeder olmuştu. Hatta çocuklarını görmek için bile!) "Büyük şoklar yaşayan insanlar tuhaf davranır," dedi Dirk. "Şelale'de... şey, görülmüş olan adamın Ariah'ın kocası olup olmadığı şimdilik belli değil. Ariah gerçeği bilemediğinden, gergin bir şekilde bekliyor." Rahip Littrell ile karısının şaşkın, korkulu yüz ifadelerinden, onun söylediklerini tam olarak anlamak istemediklerini görmüştü. Onlar da damatlarının ölmediği, sadece "ortadan kaybolduğu" umuduna tutunmaktaydılar. (Belki de "geri döneceğine"?) Littrell'lar ne zavallı durumdaydılar! Dirk onlara sempati duyuyordu; hâlâ umut

olduğuna ve dualarının, ettikleri duaların Tanrı tarafından dikkate alınacağına inanmak istemelerindeki acizliğe. Dirk sanki Ariah Erskine'i iyi tanıyormuş gibi, "Bu koşullar altında kızınızın bir şeylerle meşgul olması iyi olur bence," dedi. "Otelde pasifçe beklemek yerine."

Bir kadından beklenen şekilde beklemek yerine, diye düşündü Dirk.

Bayan Littrell itiraz etti. "Ama Bay Burnaby, bildiğimiz kadarıyla Ariah otelde kalmıyor. *Nerede* ki? Burada yemek yemiyor. Bize ve Erskine'lere bizimle vakit geçiremeyeceğini, 'vakti olmadığını' söyledi. Gilbert'ın annesi babası çok kaygılı, ama Ariah onlarla görüşmüyor. Prospect Parkı mıdır nedir... orada Ariah'ı gördüm. İğrenç bir sarı yağmurluk giymişti. Her tarafta fotoğrafçılarla muhabirler var. Radyocular *bizimle* röportaj yapmaya çalışıyorlar." Bayan Littrell ürperdi. "Onun hakkında neler yazdıklarını gördünüz mü Bay Burnaby? Troy gazetelerinde de çıkıyor. 'Şelale'nin Dul Gelini.' O biricik evladımız! Daha geçen cumartesi evlendi." Bayan Littrell konuşurken destek almak için Rahip Littrell'a baktı, ama kocası onu duymaz gibiydi. Dirk zavallı adamın şaşkın, pasif olduğunu gördü. İriyarı, orta yaşlı cüssesi şekilsizleşiyor, eriyordu sanki. Geniş klapalı, kolalı beyaz gömlekli ve iç bayıcı, "güzel" bir kravatlı sıradan bir siyah takım giymişti. Çift mercekli gözlüğünün ardındaki gözleri odayı fildır fildır inceliyordu (Littrell'ların Rainbow Grand'deki otel odasındaydılar, Dirk onlarla Ariah adına konuşmak için uğramıştı), bulunduğu yere ve olanların anlamına dair bir kanıt aramak istercesine. Dirk adamın haline üzüldü. Adamcağız otoriterliğe alışmış olduğundan, "otoritesini" yitirince rüzgârsız, sakin havadaki bir bayrak gibi kendini salıvermişti. "Bay Burnaby, Ariah'a onu... sürekli düşündüğümüzü söyler misiniz? Onun için kaygılandığımızı? Bu mesele sona erince bize geri döneceğini umduğumuzu? E-evine döneceğini?"

Demek Bayan Littrell damadının öldüğünü biliyor, diye düşündü Dirk.

İyi bir işaret.

Ama Dirk'ün Littrell'ların yanından ayrılmasından sonra Rahip Littrell koridora çıktı, onunla erkek erkeğe konuşmak istercesine. "Bay Burnaby, Gilbert'ı tanıdığınızı mı söylemiştiniz? Hayır, *söylememiştiniz* galiba? Onu tanımıyordunuz. Anlıyorum. Öyleyse Gilbert'ın şeylere... (neydi?)... 'fosillere' tuhaf ve sağlıksız bir ilgi beslediğini ya da onları hobi olarak gördüğünü bilmiyordunuz herhalde. Hani şu kayaların içinde bulunan salyangoz ya da kurbağa kalıntıları gibi minik iskeletlere? Milyonlarca yıllık olduklarını söylerdi, oysa altı bin yıldan eski olduklarını kanıtlamanın yolu yok. Sözde bilim adamları böyle şeylere neden ilgi duyar, onlar sayesinde Tanrı'nın dünyayı yaratışı ve dünya tarihi hakkında neyi kanıtlamaya çalışırlar bilmem. Siz biliyor musunuz Bay Burnaby?"

Dirk başını nazikçe hayır anlamında salladı. Hiçbir fikri yoktu.

"Ben bilim adamı değilim Rahip. Avukatım."

Rahip Littrell kaşlarını çatarak, "Damadım, Ariah'la birlikte o şeyleri, 'fosilleri' aramaya gitmek istemiş olabilir," dedi. "Dere yataklarında ve bataklıklarda gezinmek. Bildiğiniz üzere, keçi gibi inatçı olan kızım da balayında onunla gitmeyi reddetmiştir belki... olanların bu olduğunu düşünüyorum, umuyorum. Sadece bu olabilir mi? Ne dersiniz Bay Burnaby?"

Dirk Burnaby yaşlı adama emin olmadığını mırıldandı. Ne düşüneceğini bilemiyordu.

Dirk, Ariah Erskine'in neden annesiyle babasından olabildiğince uzak durmaya çalıştığını anlayabiliyordu. Kocasının akrabalarından da! Rahip'le Bayan Erskine o genç adamı görür görmez, aç vizonlar gibi üstüne atlamışlardı. Onlara hemen oğulla-

rına dair verecek bir haberi olmadığını söylemek zorunda kalmıştı. Niagara Falls polisinden ya da Sahil Koruma'dan olmadığını, sadece onlara bu zor zamanlarında yardım etmeye çalışan sıradan bir vatandaş olduğunu açıklamaya çalışmıştı, ama Erskine'ler onu duymamışlardı sanki. "Oğlumdan haber var mı?" diye sormuştu Rahip Erskine, azarlarcasına. Dirk şimdilik haber olduğunu sanmadığını söyleyince Rahip Erskine, "Ama *neden*?" demişti. "Bir adam kaybolmuş, karısı perişan ve medyada teşhir ediliyor, sizse kalkmış *haber* yok diyorsunuz? Anlamıyorum."

Erskine'ler, Littrell'larla yaşıt gibiydiler, ellilerin ortasında ya da sonlarındaydılar, ama gerginlik ve uykusuzluk yüzünden daha yaşlı görünüyorlardı. Bayan Erskine, Gilbert Erskine'in fotoğrafındaki gibi dikdörtgen, kemikli bir yüze sahip (ama oğlunun huysuz ve zeki görünüşünden yoksun) sessiz, ezik görünüşlü bir kadındı; Rahip Erskine ise orta boyuttaki bir kilisenin kürsüsünden duyulacak şekilde ayarlanmış gür bir sese sahip, etkileyici biriydi. Sesi otel odasında Dirk Burnaby'yi rahatsız edecek kadar yüksek çıkıyordu. Dirk kulaklarını elleriyle kapamak dürtüsüne direnmek zorunda kalmıştı. Yaşlı adamın düşmanca tavırları da biraz sinirini bozmuştu. "Bay Burnaby, neler yazıyorlar! Kasabamızın gazetesinde bile! Buradaki *Gazete*'de ve *Buffalo News*'te de. İsimlerini vermeyecek kadar korkak memurlar, Gilbert'ın kendini Horseshoe Çağlayanı'na 'atan' adam olduğunu söylüyorlar. Hem de ellerinde hiç kanıt yokken! Buna iftira denir Bay Burnaby. Lütfen arkadaşlarınıza söyleyin."

Dirk biraz itiraz ederek, o kişilerin arkadaşı filan olmadığını söyledi.

"Oğlumuz hakkında söyledikleri şeyler *doğru değil*. Gilbert asla böyle bir şey yapmaz... Şelale'ye 'kendini atmaz'." Rahip Erskine horgörüyle konuşmuştu. Orta boylu, incecik bir adamdı. Dirk Burnaby'den epey kısaydı. Ancak öyle sinirliydi ki, ondan daha uzun gibi görünüyordu. Gözlük camları parlıyordu. Ağız kenarlarında tükürük birikmişti. Dirk, Gilbert Erskine'in

rahip babasından kurtulmak için intihar ettiğini düşündü. *Tanrı'nın gazabından kurtulmak için. İşte Tanrı!*

Dirk, Bayan Erskine'e özür dilercesine bakarak usulca konuştu: "İnsanların bazen bizi şaşırttığı olur. Tanıdığımızı sandığımız insanların."

"Evet," dedi Rahip Erskine kabaca. "Ama oğlumuzun asla. Gilbert 'başkaları' gibi değildir."

Dirk'ün buna verecek yanıtı yoktu.

"Gilbert asla... intihar etmezdi. Asla."

Dirk uzun tüylü kızıl halıya kederle bakmıştı.

"O gazetelerin tekzip yayınlamalarını bekliyorum. Özür dilemelerini. *Gilbert asla öyle bir şey yapmazdı.*"

Dirk, Luna Parkı'ndaki evinin arka tarafındaki arabasında uyuyan Ariah Erskine'in yanından gönülsüzce ayrılmıştı. O kırmızı saçlı kız (Ariah nöbeti sırasında öyle zayıflamış ve dalgınlaşmıştı ki, Dirk artık onu olgun, yetişkin bir kadın olarak görmekte zorlanıyordu) dinlenip uyumak için Dirk'ün evine gelmeyi reddetmişti. Onunla birlikte Rainbow Grand'e gitmeyi de reddetmişti. *O da bu yaşlılardan korkuyor. Sağ kalma içgüdüsü iş başında.*

Dirk, Erskine'lerin otel odasından ayrılırken, onu kapıya kadar geçiren ve elini kaygıyla sıkan kişi Bayan Erskine olmuştu. Kadının parmakları terli ve yapışkan, ama şaşılacak kadar güçlüydü. "Bay Burnaby? 'Dirk'? Kim olduğunuzu ya da Ariah'a (ve bize) neden bu kadar iyi davrandığınızı bilmiyorum, ama size teşekkür etmek istiyorum. Tanrı sizi korusun. Gilbert'ın başına ne geldi bilmiyorum ama," (Dirk'ün gözlerine bakan gözleri dehşetle parlıyordu) "eminim o da size teşekkür ederdi."

Dirk teselli edici ve merhametli sözler fısıldamıştı.

O, intihardan nasıl da nefret ediyordu! *Bencil, içten pazarlıklı piç kurusu.*

***

Luna Parkı'ndaki, kahverengi kumtaşından yapılma evine giden bir kilometrelik yolu yürüdü. İçi öfke doluydu! Zevk düşkünü, hayal gücü geniş bir adamdı. Bazen olayları ve insanları mercek gibi büyütmekle suçlanırdı. Sonra da o kadar küçültürdü ki, gözden kaybolabilirlerdi.

Bununla suçlandığı olmuştu. Göreceli olarak kısa olan, otuz üç yıllık yaşamında sık sık. "Sanki benim suçummuş gibi. Niye ki?" Dirk cidden anlayamıyordu.

Ariah evine gelmeyi, doğru dürüst bir yatakta, hatta açılmamış bir yatakta bile uyumayı reddetmişti. Ona bir kere olsun "Dirk", hatta "Bay Burnaby" diye bile hitap etmemişti. *Kahrolası ismini bilmiyordu.*

Dirk, Lincoln Continental'inin kumaş kaplı arka koltuğunda Ariah Erskine'in; yara bere içinde kalmış kâğıt rengi bir tene sahip, açık ağzından tükürük sızan, dizlerini düz göğsüne çekmiş, tırnakları yenmiş ve soluk kırmızı saçının acilen yıkanması gereken o kızın uyuduğunu görünce, *Değilsin. Âşık filan olmuyorsun. Değilsin,* diye düşündü öfkeyle.

"Pardon, Bay Burnaby? Sahil Koruma onu buldu."

Bir insandan değil, nesneden bahseder gibi konuşmuştu.

Dirk, Ariah Erskine'in yanında olup da bir Niagara Falls devriyesinin söylediği bu kabaca lafı duymadığına memnundu.

19 Haziran sabahının ortasıydı. Çanlar çalıyordu: Pazar.

Yedi gün yedi gece baş döndürücü bir hızla geçip gitmişti.

Ceset bulunduğunda, Dul Gelin uykuda değildi. Prospect Parkı'ndaki bayan tuvaletine gitmişti.

Midesi bulanan Dirk, "Tanrım! Nerede!" dedi.

"Girdap'ta."

Şeytan Girdabı'nda! Dirk bunu önceden sezmişti.

Ontario Gölü'yle Niagara Falls arasında nehir günlerce aranmıştı, oysa müteveffanın beyaz cesedi Horseshoe Çağlayanı'nın

sadece birkaç kilometre ötesinde, Girdap'ta kısılı kalmış halde beklemişti onca zaman. Cesedi nehirde sürüklendikten sonra girdaba çekilmiş ve orada kalmıştı. Şeytan Girdabı, Şelale kadar sıradışı bir fenomendi. Altmış metre yükseklikteki Kanyon'un dibindeki, suların çılgınca ve köpüre köpüre döndüğü yuvarlak, devasa bir havzaydı. Bu girdapta çeşitli boyutlardaki nesnelerin bazen günlerce, haftalarca kısılı kaldığı olurdu. Bir cesedin Erskine'inki kadar uzun süre kısılı kalması nadirse de, görülmemiş şey değildi.

Ceset nehrin dibine çekildiğinden, kıyıdan görülememişti. Yedi gün yedi gece boyunca, girdabın içinde dönüp durmuştu.

Dirk artık intihar eden adamdan nefret etmiyordu. Onu kıskanmıyordu da. Hatta o zavallı piç kurusunun Girdaba girdiğinde çoktan ölmüş olduğunu umuyordu.

"Ariah, bunu yapamazsın. Geri dur."

"Yapacağım. Yapmalıyım."

"Ariah, hayır."

Dirk sert bir ağabey sesiyle konuşmuştu. Ariah ince, çatlak dudaklarını yaladı. Kâğıda benzer yüz derisi kemiklerinin üstünde öyle gerilmişti ki, ani bir ifade değişikliği ya da harekette yırtılıverecekti sanki.

"Ama *yapmalıyım*."

Rol yapıyor, diye düşündü Dirk. Ariah rolünü sonuna kadar oynayacaktı.

Yetkililerin boyun eğmekten başka seçeneği yoktu. Muhtemelen ölü adamın dul karısı olan Ariah Erskine, cesedi hemen görüp teşhis etme hakkına sahipti.

Nehrin biraz ilerisinde, Şeytan Girdabı'nın kıyısında küçük bir kalabalık toplanmıştı. Muhabirlerle fotoğrafçıların sayısı her zamankinden fazlaydı. Acil durum çalışanları, cesede yaklaşmakta olan Ariah'a gönülsüzce yol verdiler. Yaklaşıp on metre kala,

Ariah ansızın Dirk Burnaby'nin onu dizginleyen kolundan kurtularak koşar adım ilerlemeye başladı. Cesedi örten branda bezi açılmıştı. Ah, bu koku da neydi? Bu *koku*? Dulun yüzünde çocuksu bir şaşkınlık belirdi. Ceset, klasik bir "yüzücüydü". Dulu hiç kimse bu deneyime hazırlamamıştı. Dirk Burnaby bile bunu yapacak kadar cesur ya da güçlü değildi.

Yirmi yedi yaşındaki Gilbert Erskine'in gazlarla şişip acayipleşmiş olan cesedinin insana benzer yanı neredeyse hiç kalmamıştı. Bir zamanlar incecik olan bedeni balon gibi şişmişti, çıplaktı, kılsızdı, el ve ayak tırnaklarından yoksundu. Açılmış, tuhaf bir şekilde gülümseyen ağzından kararmış, şişmiş dili çıkmıştı. İrissiz ve kapaksız gözleri süt beyazıydı. Cinsel organları yarık erikler gibi şişmişti. En iğrenciyse, derisinin üst tabakası soyulmuş ve patlak kılcal damarlar yüzünden kırmızı-kahverengi bir renge bürünmüş olan alt tabakası açığa çıkmıştı. Cesetten kükürtdioksitten daha kesif, pis bir koku yayılıyordu. Ariah kahkahayı andırır bir sesle haykırdı. Yaygaracı bir çocuğun korku ve öfkeyle karışık kahkası.

Kocasını cesedin "öfkeli sırıtışından" tanıdığını iddia etti. Ayrıca şişerek birkaç misli büyümüş olan kararmış yüzük parmağındaki, kendisininkinin eşi olan beyaz altın alyanstan.

"Evet. Gilbert bu."

Fısıltıyla konuşmuştu. Dul Gelin takdire şayan dayanıklılığını ve gücünü ancak o zaman yitirdi. Yedi gün yedi gecelik bekleyişi sona ermişti. Sarsılmış bir oyuncak bebek gibi gözleri yukarı çevrildi. Az daha yere yığılacaktı, kaderine lanet okuyan Dirk Burnaby onu tutmasaydı.

TEKLİF

1

Şelale'den ve Dirk Burnaby'nin hayatından ansızın gidiverdi.

"Tanrı'ya şükür! Ne kâbustu ama."

Uykusuzluğunu şiddetlendirecek bir anıydı. İç organlarını didikleyen kara tüylü dev bir leş yiyici kuş gibi. Dirk bu kadar savunmasız olduğunu bilmezdi. Sonuçta savaşa katılmış, çirkin sahnelere tanık olmuştu... Bazen l'Isle Grand Golf Kulübü'nün güzel, eğimli sahasında arkadaşlarıyla golf oynarken, nehirde yat ya da tekneyle gezerken birden midesi bulanır, başı döner, mutluluğunu sadece tesadüfe ya da şansa borçlu olduğunu anlardı: Dick Burnaby kadar şanslı olmayan milyonlarca kişi için hayat acı verici, korkunç olmuş ve ansızın, vaktinden önce bitivermiş-

ti. Şimdi nehir kıyısındaki o şişkin, solmuş cesedi ve durdurmasına fırsat kalmadan elinden kurtularak cesedin neredeyse üstüne atlayan o kırmızı saçlı, aceleci kızı görüyordu.

Kız bunu yaptığına pişman olmuştu. Herhalde.

Sevmiyorum. Tipim değil. O zamandan beri kızdan haber almamıştı. Tabi ki almamıştı. Ne beklemişti ki? Hiçbir şey beklememişti. Ceset bulunup da nöbet sona erer ermez, Dirk Burnaby'nin bu dramdaki rolü bitmişti. Yıkılmış haldeki Ariah Erskine'in ambulansla hastaneye götürüldüğünü görmüştü, ama sonra ailesi ona göz kulak olmaları için çağrılmıştı. Ceset gemiyle Troy'a geri yollanacaktı. Müteveffa Rahip Gilbert Erskine hemen törenle gömülecekti herhalde.

Başına gelene "kaza" denecekti muhtemelen. "Bilimsel araştırmaya" meraklı o ihtiyatsız genç adam Niagara Nehri'ne "düşmüştü". Yerel gazeteler ketumluk yapacaktı. Polis "kaza" hükmüne varacaktı. Sonuçta ortada belirgin bir intihar sebebi, geride bırakılmış bir not yoktu...

Dirk, Troy'a hiç gitmemişti. Albany'nin ötesinde, Mohawk Nehri boyunca 450 kilometre doğuda, sıradan bir şehirdi.

Sevmiyorum. Bu gerçekti: Dirk Burnaby, Ariah Erskine'i sosyal bir ortamda görse, hiç dikkat etmezdi. Arkadaşları bu konuda soru sorduğunda Dirk sadece kadınla o nöbetten beri hiç temas kurmadığını, yalnızca içgüdüsel olarak yardım etmiş olduğunu söylüyordu o kadar. Kadın ona teşekkür bile etmemişti. Onu hiç görmemiş gibi davranmıştı. Clyde Colborne, "Bana lanetli olduğunu söylemişti," dedi. "Yüzündeki ifadeye bakınca, onunla tartışmak istemedim."

Lanetli mi? Dirk bu konunun üstüne gitmemişti. Kart dağıtıyordu, becerikli ellerinin kusursuzca yaptığı bir eylemdi bu, ancak birden yere bir kart düşürüvermişti. Arkadaşları bir şey demeden gülümsediler. O gece Dirk 3100 dolar kazandı (nehirde, Tyler Wenn'in yatında poker oynuyorlardı) ve parayı arkadaşlarına geri verdi, istemiyordu. Pokerden bıktığını söyledi.

Bu insanları yirmi yıldan fazladır tanıyordu... Buzz Fitch'i, Stroughton Howell'ı, Clyde Colborne'u, Wenn'i. Kardeşi gibiydiler ve onları bir daha görmese umurunda bile olmazdı.

Aşk acısı çekmiyorum. Burnaby'yim ben, aşk acısı çekmem! Gazeteleri, haber dergilerini karıştırıyor; fotoğraflara, manşetlere bakıyordu. Bundan tiksineceğini biliyor, ama dayanamıyordu.

ŞELALE'NİN DUL GELİNİ'NİN NÖBETİ

ŞELALE'NİN DUL GELİNİ'NİN 7 GÜNLÜK NÖBETİ TRAJEDİYLE SON BULDU

27 YAŞINDAKİ TROYLU RAHİBİN CESEDİ NIAGARA KANYONU'NDAN ÇIKARILDI

7 Gündür Kayıptı
Gelini Tarafından Aranıyordu

Life, Time ve *The Saturday Evening Post*'ta benzer laflar söylenmişti. Hiçbir yerde *intihar* sözcüğü kullanılmamıştı.

Dirk makalelere pek dikkat etmedi. Onun ilgisini çeken fotoğraflardı. Bunlardan bazılarında kendini görünce kaşlarını çattı. Belirsiz, karanlık bir figür. Dirk Burnaby'yi tanıyorsanız fotoğraftakilerin o olduğunu fark edebilirdiniz. Dikkat çekici bir fiziği, keskin hatlı olmayan yakışıklı bir profili, alnından alev almış yaylı kanatlar gibi yükselen sarı saçları vardı. O noktalı gazete fotoğraflarından birinde Dirk sanki fotoğrafi çeken fotoğrafçıyı engellemeye çalışırcasına bulanık çıkarken, yağmurluklu ve şapkalı Ariah Erskine bir korkuluğun başında heykel gibi durmaktaydı. 29 YAŞINDAKİ TROYLU KADIN NIAGARA KANYONU'NDA KOCASI İÇİN YAPILAN ARAMAYA KA-

TILDI. O upuzun nöbetin içerdiği sayısız eylem ve izlenimin böyle basit ifadelere indirgenmesi Dirk'e çok tuhaf geliyordu. Ariah Erskine o fotoğrafların tekinde bile Dirk'ün anımsadığı gibi değildi.

Dul Gelin yeni bir Niagara efsanesine dönüşmüştü, ama kimse ismini hatırlamayacaktı.

Dirk'ün annesi Bayan Burnaby için güzel bir gün değildi. Altmış üç yaşındaydı ve artık pek az günü güzel geçiyordu.

"Beni görmeye hiç gelmiyorsun Dirk. Neredeyse benden kaçtığını düşüneceğim."

Bayan Burnaby zalimce güldü. Oğluna çok tanıdık gelen o ses, buza saplanan gümüş bir buz kıracağının sesi. Yaşlı kadın, oğlunun kendisinden kaçtığını ve, kaçmadığını göstermek için, Ada'ya ondan kaçmasa geleceğinden daha sık geldiğini pekâlâ biliyordu.

"Dirk, tatlım! Annen biliyor ve bağışlıyor."

Claudine Burnaby artık l'Isle Grand'de, Dirk'ün yerel işler ve gayrimenküller sayesinde zengin olan babasının 1924'te yaptırdığı yirmi üç odalı "konakta", bir kâhya kadınla birlikte kalıyordu. Nehir kıyısındaki, en değerlisinden üç dönümlük bir arazide inşa edilmiş olan Burnaby konağı, Surrey'deki bir kır konağının küçük bir kopyasıydı. Koyu pembe kireçtaşından yapılmaydı ve Niagara Nehri'ndeki Chippawa Kanalı'na (Ontario, Kanada'ya) bakan bir tepeciğin üstüne kurulmuştu. Aydınlık günlerde, uzun ve haşmetli pencereleri, içerideki gizemli yaşamların ışıltısıyla parlardı. Niagara Falls'ta daha tipik olan kapalı ve iç karartıcı havalardaysa, kireçtaşları kurşunu andırır ve dik arduvaz çatı sanki ağırlaşırdı. Ada'daki 1920'lerin tarzında yapılmış diğer konaklar gibi onun da romantik ve şaşaalı bir ismi vardı: "Shalott." Dirk on sekiz yaşında Shalott'tan kaçarak Colgate Üniversitesi'ne ve Cornell'deki hukuk fakültesine gitmişti. Sha-

lott'ta bir daha asla uzun süre kalmamıştı, ama annesi eski odasını hep hazır tutardı, bir türbeymişçesine. Aslında artık orası bir odalar süiti, yeniden tasarlanmış ve güzelce dekore edilmiş bir daireydi. Dirk'ün babası on iki yıl önce, 1938'de ölmüştü (aniden, kalp krizinden); annesiyse bundan kısa süre sonra dünyadan beklenmedik ve sapkınca bir şekilde elini eteğini çekmişti.

Annesi Dirk'e defalarca, Shalott'un evli ablalarına değil kendisine miras kalacağı konusunda güvence vermişti. Tabii ki Shalott'ta yaşayacak ve çocuklarını orada yetiştirecekti. Eğer günün birinde bu olacaksa (diye mantık yürütürdü Bayan Burnaby kursuzca) neden şimdi olmasındı ki? Neden tüm yaşıtları gibi evlenip aile kurmuyordu? Claudine, Shalott'ta, evin "kendisine ait" kısmında yaşamaya devam ederdi. Dirk ile ailesiyse geri kalanında yaşarlardı, ki onlara yetecek kadar geniş olduğu kesindi. Nehir vardı, iskele vardı, artık kimsenin kullanmadığı sürat teknesi vardı, Dirk'ün çocukken bayıldığı yelkenli tekne vardı, ki Dirk'ün çocukları ona bayılacaktı. Babalarının onları nehre götürmesine, tekne kullanmayı öğretmesine...

"Ama daha evlenmedim ki anne. Nişanlı bile değilim." Dirk bu ayrıntıyı anımsatmaktan utanıyordu. "Unutuyorsun."

Claudine hiç istifini bozmadan, "Hayır Dirk. Hiç unutmuyorum," dedi.

Claudine oğluyla flört eden, ancak ahlaki bir azarlama edasını koruyan bir anneye dönüşmüştü. Dirk'e başka hiç kimsenin söyleyemeyeceği şeyler söyleyebilirdi. Dirk ise bunlara katlanmak ve ona tapınmayı sürdürmek zorundaydı.

Claudine, Shalott'ta, odalardan oluşma ağında bekleyen güzel, egzotik bir örümceğe dönüşmüştü.

Çok eskiden, 1907'de Claudine Burnaby, sosyeteye yeni adım atmış Buffalo'lu bir genç kızdı. Dönemin modasına uygun geniş, iri göğüslü bir gövdesi, incecik bir beli vardı. Kum saati şeklindeydi. Doğuştan sarışındı. Yüzü çocuksuydu. An sokmuşçasına dolgun dudakları, huysuz bir ifade taşırdı. Niagara

Falls'ta yaşayan zengin bir ailenin (evlatlık) oğlu olan Virgil Burnaby adlı, Niagara Falls'ta yaşayan bir işadamıyla evlenmişti. Çoğu güzel ve zengin kadın gibi onun da kusurları ve karakter yetersizlikleri bağışlanmıştı. Ancak meşhur güzelliğini yitirmeye başladıktan sonraki bir-iki umutsuz sene boyunca "iyi insan" olmaya çalışmıştı. Belki de çok geç kalmıştı ya da "iyi insanlık" onu sıkıyordu. Dinin sıktığı kesindi. Pazar ayinleri Claudine Burnaby'nin kendini hayran bakışlara sergilemesi için bir fırsat olmasa, kiliseye gitmesi için sebep kalmazdı. Genç sayılabilecek bir dul olarak bir sürü erkek arkadaş, kavalye, sevgili (?) edinmişti; ama bunlardan hiçbiri birkaç aydan fazla kalmamıştı hayatında. Ellilerinin başlarındayken kafayı görünüşüne, yaşlanmanın hassas, incecik cildindeki etkilerine takmıştı. Yüzünü gerdirmeyi yıllarca düşünerek kaygılarıyla ailesini canlarından bezdirmişti. Ya ameliyat sırasında bir terslik çıkarsa ne olacaktı? Ya sonucu iyi olmazsa? Claudine'in çocuklarının ona hâlâ güzel bir kadın olduğunu söylemeleri işe yaramamıştı. Oysa orta yaşlı da olsa cidden güzel bir kadındı. Ama Claudine teselli edilmeyi reddetmişti. "Nefret ediyorum. Bundan. *Kendimden* nefret ediyorum. Aynadan bana bakan ***benden*** nefret ediyorum." Ne de olsa Claudine aynanın neyi yansıtması gerektiğini ve yansıtmadığını en iyi bilen kişiydi.

Ama cidden kalbi kırılmış, diye düşündü Dirk. Annesi eskiden oldukça sosyal biriyken artık bir münzeviye dönüşmekteydi. Eski arkadaşlarının davetlerini kabul edip evlerine gittiğinde, genellikle açıklama yapmadan ya da veda etmeden erkenden ayrılıyordu. L'Isle Grand, Buffalo, Niagara Falls'taki, müteveffa kocasıyla birlikte yıllarca saygın üye olarak kaldığı özel kulüplerde görünmez olduğundan yakınıyordu: "İnsanlar benden tarafa bakıyorlar, ama bana bakmıyorlar. Kimse ***beni*** görmüyor aslında."

Bir kadının ağzından çıkan çocuksu bir sızlanmaydı bu.

Dirk'ün ablaları Clarice'le Sylvia itiraz eder, onlar ya da çocukları için Claudine'in görünmez olmadığını söylerlerdi. Bunu

duyunca Claudine'in yüzünde beliren bezgin, dalgın ifadeden, bu kişiler için görünür olmanın ona hiçbir şey ifade etmediği anlaşılırdı.

Clarice'le Sylvia, Dirk'e acı acı yakınırlardı. Çocukken annelerinin onlarla pek ilgilenmediğini, onları dadılara emanet ettiğini hatırlıyorlardı. Oysa Claudine güçlü, yakışıklı, iyi huylu, tatlı bir çocuk olan oğlu Dirk'e bayılırdı. "Annemiz erkeklerin ilgisini özlüyor o kadar," derdi ablaları tiksintiyle. "Onun için önemli olan tek şey *seks*."

Dirk ise bunun doğru olmadığını düşünürdü. Claudine için önemli olan tek şey seks değildi, asla da olmamıştı. Onun için önemli olan tek şey kibirdi.

Annesinin onu açıkça ablalarına yeğlemesinden hep suçluluk duymuştu. Ergenliğinde annesinin verdiği paraları ve pahalı armağanları hep normal karşılamıştı. Yirmili yaşlarının başındayken, kendi ayaklarının üstünde durabilirmiş numarası yaparken bile...

Claudine ellilerinin sonlarında, bir depresyon döneminden sonra, nihayet Buffalo'da bir klinikte yüzünü gerdirmeye karar vermişti. Sonrasında hassas teni morarmış ve haftalarca şişkin kalmış, gözleri kan çanağına dönmüş, yüzünün sol tarafı donmuş ve ifadesini yitirmişti. Artık gülümsemeye ya da hislerini göstermeye cesaret edemiyordu, çünkü yüzünün sadece sağ tarafı kımıldıyordu. "Zombiye döndüm! Hem içten, hem dıştan," derdi acı acı, ama halinden memnun bir edayla. "Cezamı çekiyorum. Virgil olsa gülerdi. 'Tekrar evleneceğini mi sanmıştın? Başka bir erkeğin seni seveceğini mi sanmıştın?' derdi. *Gençleşmeye* çalışan yaşlı bir kadındım. Başıma geleni hak ettim."

Dirk ameliyatın sonuçlarının geri döndürülemez olduğunu öğrenmişti. Sinirler hasar görmüştü. Claudine'in yüzündeki ve kulaklarının arkasındaki dokular kalıcı olarak "zarar görmüştü". Claudine dava açmasını önleyecek bir belge imzalamıştı.

Sonra bir sürü hastalığa tutulmuştu. Bronşit, kansızlık, halsiz-

lik. Hem de ne halsizlik! Gerçi Claudine herhangi bir tür egzersizden nefret ederdi, ama bazen öyle bitkin oluyordu ki tek başına giyinemiyordu bile. Çoğunlukla günde on iki saat uyuyordu. Claudine bir keresinde Dirk'ü haftalar süren ısrarlardan sonra, Dirk'ün o sıralar birlikte olduğu ve evlenmeyi düşündüğü bir kızı onunla tanıştırmak için eve getirmeye ikna etmişti. Ancak eve geldiklerinde Claudine, Ethel aracılığıyla alt kata mesaj göndermişti: "Bayan Burnaby hastaymış. Kusura bakmasınlar diyor."

Claudine artık Shalott'tan pek çıkmıyordu. Ziyaretçileri, hatta akrabalarını bile kabul ettiği de nadirdi. Torunları gürültücüydü ve sinirini bozuyorlardı, kızları şirret ve sıkıcıydılar. Dirk annesinin *yaralılık hissini* ruhsal bir değermişçesine beslediğini fark etmişti. Kendi kibrinin şehidi olmuştu. Onun gözünde, başkaları uzun süredir alışık olduğu ilgiyi kendisinden esirgemekle zalimlik ediyorlardı. "Sıradan kadınları kıskanıyorum," derdi öfkeyle. "Sadece 'hoş' olan, özel olmayan kadınları. Onlar ne kaybettiklerini bilmiyorlar, bense *biliyorum.*"

Dirk, haziran sonunda, bir hafta sonunu Shalott'ta geçirmek üzere arabayla Ada'ya gitti. Şelale'de yaşadığı zor deneyimlerden bitkin düşmüştü. Luna Parkı'ndaki evinde gözüne uyku girmiyordu. Niagara Kanyonu öyle yakındaydı ki, Şelale'nin gürlemesi kendi kanının gürlemesine karışıyordu ve yazın bile kuzey rüzgârları su serpintileri taşıyordu. Dirk istemeye istemeye Shalott'a, annesinin, ağında titreyerek duran o kadifemsi kara örümceğin beklediği yere geri kaçtı.

Ama Claudine onu aralık yatak odası kapısının ardından karşıladı.

Çünkü "iyi" günlerinden birinde değildi. Oğlunun onu değil öpmesine, selamlamasına bile izin vermedi. Gelişine çok heyecanlandığı halde... Yatak odasındaki bir şezlongta yatarken, migrenini dindirmek için kafasına ıslak bezler bastırırken, oğlu-

nun kendisiyle ancak sırtı dönük halde konuşmasına izin vermesi Dirk'ün canını sıktı. Claudine titrek, azarlayıcı bir sesle, "Bana bakmadan da benimle konuşabilirsin hayatım," dedi. "Hep *yüz yüze* olmamıza gerek yok."

Yüzünü kafaya takmıştı. Dirk gülmek istedi, ama bu komik miydi ki?

O akşam daha geç bir saatte, Claudine kendini daha güçlü hissettiğinde, alt kattaki loş bir odada, romantik mum ışıklarında birlikte yemek yiyeceklerdi. Gerçi o zaman da Dirk'ün *gözlerini dikip bakması* yasaktı.

Otuz yıldan fazladır Bayan Burnaby'nin yanında çalışan kâhya kadın Ethel dışında artık kimsenin onunla *yüz yüze* durmasına izin verilmiyordu anlaşılan.

Dirk çekici, sağduyulu annesinin tuhaflaşmasından nefret ediyordu. Kadın henüz sadece altmış üç yaşındaydı!

Claudine her zamanki gibi onu soru yağmuruna tuttu. Birlikte bolca meyveli kırmızı şarap içtiler. Şarabı Dirk koydu. Claudine'in şarap kadehini her boş görüşünde şaşırır gibi yapması aralarında bir şakaya dönüşmüştü.

Dirk, Şelale'de yaşadığı "can sıkıcı olaylardan" bahsetti. Horseshoe Çağlayanı'na atlayan genç bir adamı yedi gün boyunca aramışlardı. Dirk gönüllü olarak aramaya... bir ölçüde katkıda bulunmuştu.

Claudine hoşnutsuzlukla ürpererek, "Yabancılarla yüz göz olmaya bayılırsın hayatım," dedi. "Tuhaf tuhaf maceralar yaşamaya." Niagara Falls'un yerlisi olarak, Şelale'ye kayıtsız, orayı görmek için "dünyanın dört bir yanından akın eden" turistlere karşıysa horgörülüydü. Muhtemelen Şelale'yi görmeye hiç gitmemişti bile. ("Kartpostallarda gördüğüme eminim. Çok ilginç, öyle şeylerden hoşlanan biri için.") Claudine diğer tüm yerliler gibi çocukluğundan itibaren intiharların bilincindeydi, ama bunları aşkta ya da işte başarısızlığa ya da akıl hastalığına bağlıyordu. Onunla ilgisi olmayan şeylerdi bunlar. 1872'de Kan-

yon'a düşüp ölen efsanevi maceraperest kayınpederi Reginald Burnaby hakkında bilgisi varsa bile, ondan şaka yollu dahi olsa bahsetmezdi.

Dirk'ün babası Virgil Burnaby tuhaf koşullar altında yetişmişti: O ve genç annesi, Niagara Falls'ta yaşayan hayırsever bir bankerin, Hıristiyan Yardımseverler Derneği'nde görevli olan MacKenna adlı birinin evine kabul edilmişlerdi.

Claudine'in, Dirk'ün son zamanlarda yaşadığı can sıkıcı olaylara pek ilgi göstermemesi normaldi. Dirk ablalarının annesine gazete ve fotoğraflardan kestikleri sayfaları gönderdiklerini biliyordu. Bazı fotoğraflarda Dirk'ün karanlık figürünün bulunduğunu ona göstermişlerdi şüphesiz, ama Claudine hepsini okumadan elinin tersiyle itmiş olmalıydı. "'Şelale'nin Genç Dulu'ymuş... O kaba manşeti görmem yetti."

Daha sonra, Dirk tekrar Şelale'den bahsetmeyi denediğinde Claudine sinirlenip "Bir kişi daha intihar etmiş ya da etmemiş, ne önemi var ki?" dedi. "Lütfen bu güzel akşam yemeğini kedi leşlerinden filan bahsederek berbat etme, Dirk. *Sana yalvarıyorum.*"

Dirk gülümsedi. Claudine yalvaracak kadın değildi.

Daha da sonra, Claudine her zamanki gibi hevesle Dirk'ün evlenmesinden, karısıyla ailesini alıp gelerek Shalott'a yerleşmesinden bahsetmeye başladığında, Dirk laf arasında, geçen hafta Şelale'de bir kadınla tanıştığını söyledi. "Bir rahip kızı. Troylu. Ama pek sofu değil. Hatta müzik öğretmeni." Ama viski ve su yudumlayan Claudine onu duymamış gibiydi.

Gerçi o gece Claudine yatmadan önce sert bir sesle, "Troylu hiç tanıdığımız yok Dirk," dedi. "Hiç olmadı."

Dirk, Shalott'a her gidişinde içkiyi fazla kaçırırdı. Claudine'in izniyle, odaya çıkarken yanına bir şişe viski almıştı. Claudine'in felsefesi şuydu: *Hayat bir kere yaşanır*. Bunu söylerken se-

giren ağzında tuhaf bir neşe belirmişti. Dirk bunu bir anlığına görmüştü, annesi yüzünü kapamadan önce.

Evet, yüzü kısmen felç olmuştu. Ama Claudine'in yüzünün hangi tarafının felçli olduğunu kestirmek güçtü.

Dirk, Shalott'un manzarasına bayılırdı. Zevksizce döşenmiş konağı sevmese de (hoşnutsuzluğu prensiplere dayanıyordu: Çağdaş zevklere sahip bir adamdı o; Avrupa hayranı değildi, Frank Llyod Wright'ın tarzından hoşlanırdı), bahçeye, manzaraya, nehre bayılıyordu. Çocukluğunun nehrine. L'Isle Grand'i ikiye bölen Niagara Nehri'ne; tıpkı kilometrelerce ötede, Şelale'de, çok daha küçük Goat Adası'nı böldüğü gibi. Niagara Nehri'nin Buffalo endüstrisi yüzünden tehlikeli bir şekilde kirlendiği söyleniyordu. Ama L'Isle Grand'in batısındaki Chippawa Kanalı'nda bulunan kısmı; doğusundaki, endüstriyel bir varoş olan Kuzey Tonawada sınırındaki Tonawada Kanalı kısmından daha az kirliydi. *Kirliliği düşünmeyeceksin. Kokusunu, tadını almıyorsan, görmüyorsan düşünmeyeceksin.* Dirk Burnaby'nin arkadaşlarının çoğu fabrika sahibi ya da yatırımcıydı. Müşterilerinin çoğu da bu sınıftandı. Dirk'ün etrafından dolanmayı öğrendiği bir sahaydı bu. Yelkenlilerden ve yatlardan nehre bakarken güzelliği düşünürdünüz; bir yaz gününün solan ışığında doğal nesnelere benzeyen insan yapımı nesnelerin zarafetini. Nasıl nehrin ilerisindeki ölümcül şelaleyi düşünmezseniz, sudaki zehri de düşünmezdiniz. Burada Niagara Nehri herhangi bir geniş, hızlı akıntılı nehirden farksız görünürdü. Güneşli günlerde, kobalt mavisi göğü yansıtırdı; diğer zamanlardaysa kurşun rengi olurdu, ama değişken, titreşen bir kurşun rengi, kürkünün altında kıpraşan bir canlı gibi. Akıntının hızlandığı köpüren kısımlar kilometrelerce ilerideydi. Nehir Goat Adası'nda ikiye ayrıldığında akıntı tehlikeli olmaya başlıyordu. Şelale'nin üç kilometre yukarısında bu bölgeye "Yasak Bölge Sınırı" denirdi.

Bir tekne Yasak Bölge Sınırı'nı geçti mi, içindekilerin sonu gelmiş demekti.

Bir yüzücü Yasak Bölge Sınırı'nı geçti mi, sonu gelmiş demekti.

Yasak Bölge Sınırı. Dirk viski içerken bunun anlamını bulmaya çalıştı.

Dirk, Shalott'a her gelişinde, yirmili yaşlarının çoğu kısmında (A.B.D. ordusundayken okyanus ötesine gittiği zaman dışında) annesiyle şimdi utanç duyduğu bir ilişkiye girmiş olduğunu anımsayıp rahatsız olurdu. Onunla fazla zaman geçirmiş değildi. Bunu yapmamıştı. Ama ondan gizli gizli para almıştı. Bilse bundan hiç hoşlanmayacak olan babasından habersiz. Claudine, Dirk'ün Cornell'deki hukuk fakültesini bitirmek için aldığı 12.000 dolarlık borcu, her zamanki gibi duygusalca ve müsrifçe ödemekte ısrar etmişti. Sonrasında da Dirk'ün gündelik masraflarını ve kumar borçlarını karşılamıştı... Dirk yıllarca Fort Erie'de at yarışı oynayarak büyük meblağlar kaybetmişti. Sonunda bunun bir bağımlılık olduğunu fark etmişti. Kazanmaya değil, oynamaya ihtiyaç duyuyordu. Neyse ki pokerde daha becerikliydi. Pokerde kaybettiği nadirdi. Sosyetede popüler bir bekâr genç olmuş; lüks ve seçkin Luna Parkı'nda bir ev, pahalı bir araba, yeni bir yelkenli tekne ve 12 metrelik bir yat satın almıştı. Ebeveyninin ve arkadaşlarının üye olduğu özel kulüplere girmiş ve sık sık gitmeye başlamıştı. Sosyeteye yeni girmiş genç kızların anneleri peşinden koşuyorlardı. Babaları onu golf, pinpon, tenis oynamaya davet ediyorlardı. Poker. Dirk masum ve güleç yüzlü bir poker oyuncusuydu. Çocuksu gülümsemesi ve içten bakışları, içindeki rekabetçi ruhu gizliyordu. Neredeyse tesadüfen kazanır gibi görünürdü. Şanslı, tılsımlı bir genç olarak tanınmıştı. (Fort Erie'deki kayıplarından pek az kişi haberdardı. 1949'dan itibaren orada ancak küçük, üç haneli bahisler oynar olmuştu.) Dirk Burnaby zamanla avukatlıktan para kazanmıştı, ancak harcamaları gelirini aşıyordu. Claudine ise, onun kulağını çekmek bir yana, teşvik ediyordu sanki. "Hayat bir kere yaşanır. İtalya'da öldürülmedin. Alan Ladd gibisin, ama ondan daha uzun boylu ve erkek-

sisin. Neden herkes sana tapmasın ki?" Dirk annesinden gizlice para almayı kabul etmişti. Bunun sebeplerinden biri de, annesini mutlu etmek istemesiydi; artık Claudine'i mutlu eden o kadar az şey vardı ki. Ama Dirk bu konuda suçluluk duymuştu. Babasının ve giderek ablalarının bu meseleyi öğrenmesinden ödü kopmuştu. (Dirk, Clarice'le Sylvia'nın artık bildiklerini tahmin ediyordu. Akbaba gibi dikkatliydiler. Onlardan sır saklamak imkânsızdı.) Dirk'ün babası öleli on yıldan fazla olsa da, Dirk hâlâ onun gerçeği öğrenmiş ve oğlundan tiksinmiş olduğu hissini belli belirsiz de olsa taşıyordu. Dirk annesinin suç ortağı olmaktan nefret etmeye başlamıştı. *Hayat bir kere yaşanır,* ne demekti ki?

Dirk artık Claudine'den kesinlikle para almıyordu. Ama ondan aldığı paraları geri ödemiş de değildi.

Buna kalkışsa Claudine çok gücenirdi. Reddedilmiş bir kadın gibi öfkelenirdi. Kıyameti koparır, ikisinin de sırrını ele verirdi.

"Belki de evlenirim anne. En azından denerim."

Pazar günü geç bir kuşluk yemeğindeydiler miskince. Çırpılıp yağda pişirilmiş yumurta, somon buğulama, Bloody Maryler. Nehre bakan terasta oturmaktaydılar. Claudine geniş kenarlı bir hasır şapka ile incecik bir dantelli peçe takmıştı, mahvolmuş yüzünü oğlundan gizlemek için.

Bir an sessizlik oldu. Claudine işitememişçesine öne eğildi. "Ne dedin Dirk?"

"Belki. Belki evlenirim."

Seni istemeyecek, diye düşündü. *Seni neden istesin ki?*

Midesi bulandı. Sıcak, baharatlı domates suyu görünümündeki votkasından büyük bir yudum aldı.

Claudine hafif bir kahkaha attı. "Neden... evlenesin ki?"

"Bilmem."

"Ciddi değilsin yani." Claudine dikkatli konuşmuştu, üzülmüşçesine.

"Herhalde."

"Elsie'yle mi?"

"Hayır."

"Gwen?"

"*Hayır.*"

"Ha, şu sarışın... 'June Allyson'..."

"Harriet Trauber."

"Onunla mı?" Claudine biraz neşelenmiş gibiydi. Harriet Trauber, eskiden Buffalo'nun sosyetik genç kızlarından biriydi.

"Hayır anne. Harriet Trauber da değil."

Claudine iç geçirdi. Peçesini zarifçe kaldırarak Bloody Mary'sini ağır, düşünceli yudumlarla içti. "Şu Elmwood Kumarhanesi'nde çalışan dansçı kızlardan birini düşünmüyorsun umarım."

Buna gücenen Dirk yanıt vermedi.

Claudine rahatlamış gibi yaparak iç geçirdi. "Ne yapayım şekerim? Az buçuk kaçıksın. Vahşi, farklı kızları seversin."

Dirk omuz silkti. O anda kendini ne vahşi hissediyordu, ne de farklı.

Akşamdan kaldığı söylenebilirdi.

Uykusuz geçen saatlerden sonra gözleri acıyordu. Şimdi nehrin parıltısından güneş gözlüğüyle korunmaktaydılar.

Claudine hesaplı bir umursamazlıkla, "Seksi kadınlar artık daha mı *seksi*?" diye sordu. "Yani gerçek anlamda?"

"Ne demek 'gerçek anlamda' anne? Başka nasıl olabilir ki?" Dirk huzursuzca güldü.

"Cinsel cazibeleri sadece yüzeysel olabilir. Bir oyun, bir taklit. Ama bazıları cidden..." Claudine utanmışçasına duraksadı. Dirk onun sağ kulağının arkasındaki yaralı dokuyu parmağıyla okşadığını fark etti. "Boş ver."

Nehirden bir sürü büyük, beyaz yelkenli tekne geçmekteydi. Bir tanesi rüzgârı yandan yiyordu. Dirk bir kaza olmamasını umdu.

Ethel mutfaktan çıkagelerek Claudine'le Dirk'e biraz daha sigara böreği, büyük fincanlarda buzlu çay, dörde bölünerek üstüne çırpılmış krema dökülmüş portakallar getirdi. Claudine peçesine karşın rahatça yiyip içebiliyor gibiydi. Yemek her zamanki gibi rahatlatıcıydı. Anneyle oğul, anneyle yemek. Annenin oğlunu beslemesi. Claudine anne olmaktan pek hoşlanmasa da, bazı ritüelleri ve onların getirdiği saygı ve itaati sevmişti.

Dirk çocukluğuna dair benzer sahneler hatırladı. Çok eskiden. Belki o kadar da eski değil. Claudine yazın pazarları kuşluk yemeğiyle ilgilenirdi. Ama masa dolu olurdu. Dirk'ün babası, Dirk'ün ablaları, akrabalar, misafirler. Öğle sonrasında kanalda tekne gezintisine çıkılır, Fort Erie ile Buffalo'nun yanından geçilir, Peace Köprüsü'nün altından geçilerek, bir iç deniz kadar geniş olan engin, rüzgârlı Erie Gölü'ne çıkılırdı. Çiçek desenli pembe bikinisinin üstüne giydiği yarı saydam yazlık elbisesinin düğmelerinin sadece yarısını iliklemiş olan sarışın Claudine, kahkahalar atardı. Claudine Burnaby'ye takılanlar, Betty Grabble'ımız diyenler olurdu. Sonra Claudine yukarıda giysi değiştirirken Dirk'ü çağırtırdı. Dirk on üç, on altı, hatta on sekiz yaşlarındayken; okuldan birkaç günlüğüne eve gelmişken. Annesi üstünü değiştirirken ona doğrudan bakması yasaktı. Görmesi yasaktı. Claudine sanki telefondan konuşuyormuş gibi çıkan canlı sesiyle, Dirk'ü sorguya çekerdi (bütün sabah neredeydi? Kiminleydi? Sonra nereye gidecekti? Gece eve kaçta dönecekti?). Peş peşe bir sürü ilgisiz soru sorardı. Dirk rahatsız olur, huzursuzlanır, tahrik olur ve kendinden tiksinir, annesinin yatak odasının loş ve parfümlü havasından kaçmak isterdi.

Kız arkadaşları olmuştu... bazıları kendisinden "büyüktü", birkaç yaş kadar. Cinsel ihtiyaçlarını onlarla tatmin etmişti, o gecelerde. O sıralar durumu anlayamayacak kadar gençti. Şimdiyse, iç sıkıntısına ve sabırsızlığa kapılmış bir yetişkin olarak, anlayabildiğini düşünüyordu.

Annesi onun çocuk kalmasını istiyordu. Kanı kaynayan, toy

bir erkek olarak. Dirk bir baştan çıkarıcıydı, bir seks fatihiydi. Annesinin rakipleri, Dirk'ün şehvetine ve şehvetinin yöneldiği hedeflere karşı kayıtsızlığına yenik düşmüşlerdi. Cinselliğini serbestçe yaşayan bir adamdı, ama bir yandan da bir tür hadımdı, annesinin oyuncağı olmuş bir hadım.

"Hayır, gitmeliyim."

Ama Claudine ona biraz daha kalmasını, geceyi orada geçirmesini rica etti. Her zamanki gibi tam Dirk gitmeye hazırlanırken söyledi bunu, oysa Dirk'ün gitme vakti konusunda önceden anlaşmışlardı. Oldukça komik bir şekilde tanıdık gelse ve Dirk tarafından beklense de, hâlâ rahatsızlık verici bir konuşmaydı.

Dirk yapılacak işleri olduğunu söyledi. Şelale'de gönüllü çalıştığından, ofisindeki işleri aksatmıştı.

Claudine hoşnutsuzca burun kıvırdı. Bir intihar olduğunu biliyordu ve bu konuda soru sormayacaktı. Oğlunun cesedi bulan kişi olup olmadığını ya da ona dokunup dokunmadığını sormayacaktı.

Tıpkı Burnaby'lerin tanıdığı hiç kimsenin yaşamadığı küçük bir kuzey kenti (hangi kentti?) hakkında soru sormayacağı gibi.

Claudine, Dirk'ü garaj yoluna, arabasına kadar geçirdi. Peçeli hasır şapkasını takmıştı. Oldukça güzel bir şapkaydı. Mavi kadife bir kurdelesi ve yapay çiçekleri vardı. Claudine giderek sarkan bedenine biraz bol gelen, çiçek desenli mavi bir askılı yazlık elbise giymişti. Dirk ona veda ederken, hâlâ o komik peçenin ardına gizlenen Claudine'e acıma ve öfke duydu. Claudine incinmiş münzevi rolü oynuyordu. Belki de bu rolde kısılı kalmıştı. Kurtarılmayı bekleyen Shalott Leydisi. Onu kendi büyüsünden kurtaracak, ya da en azından peçeyi çekip atacak bir sevgiliyi bekleyen.

Dirk kendini tutamayıp peçeyi çekti. "*Hadi* ama anne. Sende bir terslik yok ki."

Ama Claudine şaşkınlık ve öfkeyle haykırarak direndi. Geriledi. Dirk peşinden gitti. Claudine iki eliyle şapkayı sımsıkı tuttu. Dirk şapkayı bir darbede yere düşürdü, gülerek. Bu bir oyun muydu? Tamam: Bir oyundu. Şapkayı (ve peçeyi) yerden kaptı. Karşısında soluk tenli, şaşkın görünüşlü, hafif kanlı gözlerini kendisine dikmiş, soluk sarı saçını geriye yatırmış, kırışıksız ama solgun yüzü kaskatı ve ürkmüş, dudaklarındaki kırmızı ruj biçimsiz duran bir kadın vardı. Claudine öfkeyle Dirk'ü tokatladı. Dirk sadece gülünce, Claudine onun sol yanağına tırnaklarını geçirdi. "Tanrı belanı versin. Bu ne cüret! Defol! *Senden nefret ediyorum!*"

Dirk arabasıyla Shalott'tan uzaklaşırken gülüyor ve titriyordu.

Annesinin yüzündeki incinmiş, korkulu, öfkeli utanç ifadesi aklından çıkmıyordu. Sinirini bozan o yüz, hiç tahmin etmediği kadar genç çıkmıştı.

2

Şelale'deki nöbetin sona erişinden on sekiz gün sonra Dirk Burnaby arabasını New York Eyaleti'nden, buzulu andırır tepelerin arasından sürerek Troy'a gitti.

Belirgin bir planı yoktu. Heyecanlıydı, bitkindi ama bir yandan da tuhaf bir şekilde kaderciydi. *Alınyazısı neyse o olur. Hayat bir kere yaşanır.* Genç ve kariyerinde yükselen bir avukat olarak hukuk stratejilerine kafayı takmış biriydi, oysa bu sabah hayatı dengeliydi ve aklında sadece Rainbow Grand Oteli'nin müdüründen aldığı, Littrell ailesinin adresi vardı. Bir telefon numarası da almıştı, ama karşısında durduğu halde ona bakmamış olan o kırmızı saçlı kadını aramamıştı. Belki de onu ilk ve son kez kendisine bakmaya zorlamak istiyordu.

Neredeyse beş yüz kilometrelik bir yolculuktu. Üstünde gar-

dırobunda bulduğu, satın aldığını anımsamadığı yepyeni giysiler vardı. Çapa desenli pirinç düğmelere sahip lacivert bir bleyzer, çizgili bir spor tişört, beyaz bir fitilli kadife pantolon ve beyaz bir gemici şapkası. Küçük bir pirinç tokası bulunan bir kendir kemer. Lacivert keten ayakkabılar.

Dick Burnaby, *Esquire*'ın parlak sayfalarından çıkagelmiş bir adamdı sanki.

Yine de, Mohawk Nehri boyunca araba sürerken, birkaç kez durup yol kenarında işemek zorunda kaldı. Auburn, Canastota ve Fort Hunter köylerinin yakınından geçen anayoldan biraz uzaklaşıp gizlenerek. (Gergindi! Mesanesi sızlıyordu.) Şu uyanık halinde bile uykusuzluğu habis mavi alevler gibi titreşiyor, harlıyordu.

"Kahretsin. Yeter artık. Yeter!"

Amsterdam Köyü civarında gözüne rüzgârda dalgalanan bir papatya tarlası ilişti. Bunlar aslında gözü olan çiçeklerdi. Güldü, hayatı öyle basit görünüyordu ki. Dizboyu çimenler arasında paytak paytak yürüyerek, kırmızı saçlı kız için, onun kendisine bakmasını sağlamak için çiçek toplayıp düzensiz buketler oluşturdu. Kalın, lifli bir kır çiçeğini çekiştirdi (hindiba mıydı? Küçük mavi taçyaprakları vardı?), ellerine batan dikenli kökleri, asmaları kopardı. Yaban gülleri, beyaz ve uçuk pembe çiçekler. Ama elleri kanıyordu! Biraz daha papatya ve küme küme düğünçiçekleri topladı. Bu küçük, altın sarısı çiçeklerin düğünçiçeği olduğunu tahmin ediyordu. Bir çukurda, kırmızı saçlı kızın cildini anımsatan soluk, anemona benzer çiçekler buldu. Bunları köklerinden söktü doğal olarak. Arabasının bagajındaki litrelik bir cam kavanozu çukurdan aldığı suyla doldurdu ve içine olabildiğince çok kır çiçeği tıkıştırdı. Büyük, çirkin bir buket. En az yüz çiçek. Kalbi küt küt atıyordu, saçma bir umutla.

Albany'de bir içki içmek için durdu. Bir şarap ve likör dükkânından bir şişe şampanya satın aldı. Gülümseyen satıcıya "Dur," dedi. "İki şişe ver."

"İki *Dom Pérignon* mu? Peki *efendim.*"

Kısa süre sonra Hudson Nehri üstündeki bir köprüden geçerek, bir tepeye kurulu Troy şehrine girdi. Orada, Rahip Littrell ile karısının kızlarının, artık Troy'un ilk Presbiteryen Kilisesi'nin yanındaki papaz evinde onlarla birlikte kalmadığını öğrenecekti. Kapıyı Bayan Littrell açtı. Dirk Burnaby'yi tanıyınca nefesi kesildi ve gözlerini kırpıştırdı. Kızı artık Troy Müzik Akademisi civarındaki kiralık bir dairede yalnız yaşıyordu.

Bu iyiye alamet, diye düşündü Dirk. Öyle miydi?

Dirk neo-gotik tarzı inşa edilmiş eski Müzik Akademisi'ni ve Ariah'ın kaldığı, bir sokak ötedeki kırmızı tuğla binayı buldu. Çakıl döşeli yolda binaya doğru yürürken, bir kadının şarkı söylediğini işitince duraksadı. Ses yukarıdan gelir gibiydi. Başını kaldırınca ikinci kattaki bir pencerenin açık olduğunu gördü. Çiçek dolu litrelik kavanozu iki eliyle tutarak durup dikkatle dinledi. Titrek ama saf, net, tatlı bir soprano sesiyle, oldukça coşkulu bir savaş marşı söyleniyordu tuhaf bir şekilde:

"Gözlerim gördü Tanrı'nın
Muhteşem gelişini!
Bağbozumunda toplanmış
Gazap üzümlerini ezdi!
Yazgının şimşeği gibi indirdi..."

Her şeye karşın Ariah'ın sesi öyle tanıdıktı ki! Dirk eğitimsiz ama gür sesini yükseltti: "...korkunç, tez kılıcını!"

Ariah'ın duyabileceği kadar yüksek sesle söylemediğine emindi. Ama Ariah nakarata geçip, *Ulu Tanrım, şükürler olsun sana,* demek yerine susuverdi.

Dirk küçük sundurmada durup zili çaldı. Tepesindeki pencereden bakan kadını görmezden geldi.

Ya açacak, ya açmayacak. Böylece hayatım belirlenmiş olacak.

Dirk Burnaby öyle sakindi ki. Bu iyiydi, doğruydu. Hayatını doğru dürüst tanımadığı bir kadına teslim etmişti.

Yine de Ariah'ın kapıyı açması afallatıcıydı, beklenmedikti.

Upuzun bir an boyunca konuşamadan bakıştılar.

Dirk'ün ilk izlenimi şu oldu: Ariah'ın artık Dul Gelin'le ilgisi yoktu. Uçuk kırmızı, kuştüyümsü saçları rüzgâr yemişçesine, çok hoş bir şekilde dağılmış, ince yüzüne bukleler ve saç telleri düşmüştü. Parlak gün ışığı altında, saçında yer yer gümüşi şeritler ışıldıyordu. Kırmızı saçlı kızın saçı grileşmekteydi!

Yine de yas tutan biriyle ilgisi yoktu. İncecik yazlık eteğinde, altın sarısı gagalı parlak yeşil papağanlar vardı. Yeni yıkanmış beyaz tişörtü, bir genç kız tişörtü gibi spor ve sadeydi. Bacakları ve ayakları çıplaktı. Pürüzsüz, çilli yüzünde özlemden ve pişmanlıktan eser yoktu. Yaşadığı şaşkınlık yüzünden boynundan yanaklarına doğru kızarmaktaydı. Kirpikleri açık kırmızı ve güzeldi. Artık kanlı olmayan gözleri berrak ve cam yeşiliydi; tıpkı Dirk Burnaby'yi derinden etkilemiş olan nehir gibi. Bu gözler onu tanıyınca hemen faltaşı gibi açıldılar.

Dirk kendi sesinin kekelediğini işitti: "Bayan Erskine?.."

"Hayır. Artık değilim." Korkmuş görünse de sakin konuşmuştu. Kemirilmiş gibi duran kısa tırnaklı parmakları, papağanlı eteğin bir kıvrımıyla oynadı. "Artık kendime tekrar 'Ariah Littrell' diyorum. Aslında diğeri hiç olmadım."

Diğeri sözcüğünü şaşkınca bir soğuklukla söylemişti, anlamı tamamen kavranamayacak yabancı bir terimmiş gibi.

Ağzı iyi laf yapan, etkileyici, duruşma salonlarında bir pitbul kadar ölümcül bir avukat olan Dirk Burnaby yutkunuyordu. Ağzı kupkuru kesilmişti. Ah, ona neler oluyordu böyle! Şık lacivert bleyzerine su dökmüş olduğunu fark etti. "Beni... hatırladınız mı? Dirk B-Burnaby. Ben şeydim... hani şu... yani..."

Ariah güldü. "Sizi tabii ki hatırladım."

"*S-sahi* mi? Ben... hatırlamazsınız sanmıştım..."

Salakça bir laftı. Neden söylemişti ki? Ama Ariah Littrell şapşallığını görmezden gelmişçesine onu içeri davet etti.

Dirk, Ariah'a çiçek dolu o ıslak, beklenmedik ölçüde ağır kavanozu verirken kendini yine şapşal gibi, bir Bob Hope filmindeymiş gibi hissetti. "Umarım rahatsız etmemişimdir," diye mırıldandı özür dilercesine.

"Ah. Teşekkürler."

Çiçeklerden bazıları kavanozun dışına sarkıyordu. Sapları kırık papatyalar, minik minik dikenli uçuk pembe yaban gülleri. Kökler, çamur topakları vardı. Kır çiçeklerinin arasına karışmış yabani otlar. Hindiba yapraklarının altında böcekler. Ama Ariah, "Ne güzeller," diye mırıldandı.

Ufak bir salondaydılar. Bir duvara açık bir Steinway yaslıydı. Piyanonun üstünde Mozart'ın, Chopin'in, Beethoven'ın, Irving Berlin'in besteleri vardı. Dirk'ün lastik tabanlı keten ayakkabıları her nasılsa yerdeki halının püsküllerine takıldı. Parlak kireç yeşili papağanlı eteğin kadının çıplak, çok solgun, incecik bacaklarına sürtünmesi, Dirk'ün gözlerini karartıyordu. Boğuk bir erkek sesi, "Albany'de işim vardı da... gelmişken uğrayıp seni göreyim dedim," dedi. "Ariah. Önce telefon etmem gerekirdi ama... numaran yoktu." Duraksadı. Kafasında nabızlar atıyordu, normal kalp atışlarıyla alay edercesine. "Demin şarkı söylediğini işittim. Kaldırımdan."

Yani kaldırımdayken, şarkı söylediğini işittim. Ne diyorum ben?

Ariah, Dirk'ün anlayamadığı bir şeyler mırıldanarak yan odaya daldı. Orası içinde derin ve çirkin bir lavaboyla paslı musluklar bulunan ufak, eski tarz bir mutfaktı. Dirk körlemesine Ariah'ı takip etti. Ariah lavabonun başında durup döndü. Dirk'ün hemen arkasında olduğunu görünce irkildi. Dirk birden mutfağa davet edilmediğini fark etti, ama artık çok geçti: Şimdi dönüp çıkarsa, iyice salak durumuna düşecekti. Bleyzerindeki ıslaklıklara çaktırmadan dokundu. Aman Tanrım. Is-

laklıkların bazıları kana benziyordu. Çizilmiş parmakları kanamıştı.

Ariah çiçek dolu kavanozu lavaboya koymuş, titreyen çıplak parmakuçlarında yükselerek lavabonun üstündeki bir rafta duran bir vazoya uzanmaktaydı. Ayakları nasıl da solgun, nasıl da incecikti! Dirk bakakalmıştı. Eğilip o ayakları tutmak, avuçlarına alıp Ariah'ı kaldırmak istedi. Bunu yapabilecek kadar güçlüydü. Ariah'ı henüz çekilmemiş bir filmin ışıl ışıl bir dans fantezisi sahnesinde, Fred Astaire'in Ginger Rogers'ı kaldırması gibi kaldırabilecek kadar güçlüydü (yoksa çekilmişti de Dirk böyle bir sahne mi hatırlıyordu?) İnce koton tişörtün altında kadının küçük, beyaz omurlarının sıkılmış bir yumruğun eklemleri gibi gerildiğini görünce bir an başı döndü. Öylesine mahrem bir görüntüydü ki bu. "Bırak. Ben alayım." Kristal vazoyu Ariah'a vermek üzere indirdi. Bayan Littrell'ın vazolarından biri olmalıydı. Bir düğün hediyesi. Vazonun ıslak parmaklarından kayıp mutfak zeminine düşerek tuzla buz olduğunu gördü. Ama her nasılsa bu gerçekleşmedi ve vazo lavabonun içine sağ salim konuldu. Demek ki Ariah, Dirk'ün kendisine verdiği her şeyi titreyen parmaklarının arasından alarak güvenli bir yere koyacaktı. "Sesin çok güzel Ariah," diyordu Dirk. "Hemen fark ettim."

Ne demek istemişti? Güzel sesten anlayacak kadar müzik kulağına sahip olduğunu mu (ki bu tartışılırdı), yoksa Ariah'ın sesini hemen tanıdığını mı (bu da tartışılırdı)?

Ariah güldü. Utanmıştı. "Ah, böyle şeyler söylemek zorunda değilsiniz Bay Burnaby."

"Dirk de lütfen."

"'Dirk.'"

Ne tuhaf, ahenksiz bir isim! Dirk ismini ilk kez net duymuş gibiydi. Bu ismi annesi takmış olmalıydı. "Dirk" bir akrabasının ismiydi sanki, ama anne tarafından, baba tarafından değil.

"Sesim güzel değil," dedi Ariah. "Aslında..."

"Kuzey New York'a göre oldukça güzel. *Cidden.*"

Sert bir kabadayı gibi görünmek istememişti. Oysa boğuk sesi o sıkışık mutfakta gürlemişti, fazla açılmış ucuz bir plastik radyodan çıkarcasına.

"...*insan sesine* benzemiyor bile," dedi Ariah üzgün, ama gerçekçi bir edayla.

Müzik uzmanı oydu. Gerçeği bilen oydu.

Ariah lavabodaki kır çiçekleriyle ilgileniyordu. Çoğunun sapları kırıktı. Nasıl olmuştu ki? Dirk neden Albany'den bir buket almamıştı? *Hiç aklıma gelmedi.* Ariah papatyaların çoğunun saplarına yapışmış minik çamur parçalarını bir patates soyma bıçağıyla kazımak zorunda kaldı. Hindiba neredeyse kesilemeyecek kadar sertti. Dirk onu çıplak elleriyle topraktan sökmeyi nasıl başarmıştı? Ariah bu otsu bitkinin bir filizini yere düşürünce, almak için Dirk'le birlikte aynı anda eğildi. Dirk, Ariah'ın incecik, çilli ellerinin takısız olduğunu görünce heyecanlandı: Yüzük yoktu.

Arabasındaki Dom Pérignon'ları unutmuştu.

"Pardon. Ariah. He-hemen dönerim."

Dirk evden çıkıp arabasına yürürken Ariah'ın onun çekip gittiğini sanıp sanmadığını merak etti. Ne yapacağını söylememişti. Belki de Ariah onun geldiği gibi ansızın gitmesini bekliyordu? Belki de cidden gitmeliydi? Ona çiçek vermişti, belki de bu yeterliydi. Bu ikindi vakti her şey baş döndürücü bir hızla olup bitiyordu. Bir lunaparkta hızlı trene binmişti sanki. Dirk Burnaby bu kadar çabuk olan şeylere güvenmezdi. Hayatta en nefret ettiği şey başının dönmesi, kayıp düşme hissi yaşamasıydı.

Şişelerin bulunduğu kâğıt poşeti kaptı. Canı felaket içki çekiyordu.

Mutfağa döndüğünde, Ariah çiçeklerin çoğunu kristal vazoya koymayı başarmıştı. Saplarını kısaltmış ve kırılmış çiçekleri bir kenara ayırmıştı. Bir yaban gülünün altından fırlayıp tezgâhtan hızla geçerek duvardaki bir deliğin içine gizlenen tombul, benekli bir örümceği ezmeye çalıştı.

Dirk, "Şampanya!" diye haykırdı. "Hadi kutlama yapalım."

Ariah ağzını açtı, itiraz etmek için ya da kaygıyla, veya sırf şaşkınlıktan.

Sonra Dirk Burnaby bir çatal, bir patates soyma bıçağı ve bir buz kıracağı kullanarak birinci Dom Pérignon şişesini açmaya dakikalarca, kan ter içinde çabaladı. Ariah'ın mutfağında tirbuşon bulunmayacağını tahmin edebilirdi oysa. Ariah'ın şampanya kadehleri de yoktu, hatta şarap kadehleri bile. Ama Dirk'ün o köpüklü sıvıyı dökebileceği, pırıl pırıl meyve suyu bardakları vardı. Sonra bu meyve suyu bardakları çok hafifçe tokuşturuldu: "Bize içelim!" Dirk güldü. Bardakların çok sert tokuşturulup kırılacağını, kendisinin ve Ariah'ın üstüne şampanya dökülece-ğini hayal etmişti, *ama öyle olmadı.*

Aralarında elektriklenme oldu. Konudan konuya atladılar. Müzik çalıyor muydu? Dirk hafif bir müzik sesi duyuyordu. Melodi olmasa da, neşeli bir perküsyon ritmi. Glenn Miller. "String of Pearls."* Ariah'ın şaşkın ve halinden memnun bir şekilde etrafa bakınmasına bakılırsa, o da duymaktaydı.

Her nasılsa salonda, el yordamıyla oturacak yer aramaktaydılar. Dirk lacivert bleyzerini çıkarmıştı. Ateş basmıştı. Kendini sarsak bir piyano sırasında, üst üste konulmuş sarı Czerny ders kitaplarıyla *Yetişkin Öğrenciler İçin Piyano Tekniği*'nin arasında oturur halde buldu. Ariah yanında, bir sandalyede oturmaktaydı. Çıplak ayak parmaklarını oynatıp duruyordu. Kır çiçekleriyle dolu kristal vazoyu salona getirip piyanonun üstüne koymuştu. Vazo orada, tepelerinde duruyordu.

Dirk sanki şampanya istemediği bir şekilde gerçeklik serumu etkisi yapmışçasına, gönülsüzce, "Albany'ye iş için gelmedim," dedi. "Albany'de işim yok. Troy'a seni görmeye geldim Ariah."

---

* İnci Kolye. (ç.n.)

Ariah hemen bardağını kaldırıp içindeki fışırdayan, kabarcıklar salan sıvıyı kokladı. Soluk kirpikleri titreşti. Bu itiraf karşısında sarsılmış da olabilirdi, hiç şaşırmamış da; ama yanıt vermemeyi seçti. Bunun yerine, Dirk'ün duymakta zorlandığı bir fısıltıyla "Hayatımda daha önce sadece iki defa şampanya içtim," dedi. "İkisinde de aynı sebepten. Bu şampanya kadar güzel değildi."

Güldü, titredi. Dirk ona hayranlıkla bakıyordu. Ariah'ın minik, dolgun, kusursuz ağzı ona çok tuhaf bir şekilde, güzel bir tropik balığın mavili morlu, yarı saydam bedenini anımsatmıştı; çocukken Shalott'taki akvaryumuna aldığı birkaç santim uzunluğundaki o narin balıklardan birini. Dantel gibi kuyruklara ve yüzgeçlere sahip o gizemli minik yaratıklar, Dirk'ün suyun üstüne serptiği yemleri yemek için nasıl da ok gibi fırlar ve aynı anda geri çekilirlerdi. Tepelerinde sakar bir yarı tanrı gibi yükselen o çocuğun hayal gücünün çok ötesindeki minicik, sihirli bir cana sahiptiler.

Dirk konuşmayı sürdürdü: "Sana âşığım Ariah. Burada bulunmamın başka sebebi yok. Bunun farkındasın sanırım?" Kendi ağzından çıkanlara inanamıyordu. Niyeti bambaşka bir şey söylemekti oysa, onu tekrar görmek istediğini. Ariah'ın asık suratla içkisine baktığını görünce, bir ekleme yapma ihtiyacı hissetti: "Lütfen yanlış anlama Ariah. Normalde pazartesileri işlerim çok yoğun olur. Pazartesiden cumaya kadar çalışırım. Normalde New York Eyaleti'nde gezmeye çıkmam. Ben avukatım. Müddeiyim. Serbest çalışıyorum. Ortağımla birlikte. Niagara Falls'ta ve Buffalo'da ofislerimiz var." (Ariah'a kartvizit verse miydi? Cüzdanında bir sürü vardı.) Duraksayarak konuştu: "İşleri erteleyerek Şelale'de seninle geçirdiğim... o hafta... benim için sıradan bir hafta değildi. Gönüllü bir kurtarma işçisi değilim. Normalde her gün çalışırım. Hem de durmadan. Yani..." Dili şişmişti sanki. Ne dediğini bilmiyordu. "Sana âşığım Ariah. Seninle evlenmek istiyorum."

İşte. Sonunda söylemişti.

İçkisine bakmayı sürdüren bir kadına bu saçma sapan lafları söylemek için neredeyse beş yüz kilometre boyunca araba kullanmıştı. Ariah burnunu kıvırdı, hapşırmamaya çalışırcasına.

Sonunda sert bir sesle konuştu. "Benimle evlenmek ha! Neden? Beni tanımıyorsun bile."

"Tanımama gerek yok ki," dedi Dirk acizce. "Seni seviyorum."

"Bu çok saçma."

"Neden saçma olsun? Aşk bu."

"Sen de beni hemen terk edersin. Diğeri gibi."

Ariah'ın sesinde özlem vardı. Bir yudum şampanya içti.

"Seni neden terk edeyim? Asla terk etmem."

Ariah başını hayır anlamında salladı ve gözlerini sildi. Birden gözleri dolmuştu.

Dirk usulca, "Biliyorum, korkunç bir deneyim yaşadın," dedi. "Ama ben..." Duraksadı. *Onun gibi değilim,* diyecek olmuştu; oysa *diğerinden* mümkünse hiçbir şekilde bahsetmek istemiyordu. "Ben kimseye benzemem. Tanıdığın hiç kimseye. Beni tanısaydın bilirdin, sevgilim."

Bu cüretkârca söz havada asılı kaldı, tıpkı piyanonun üstündeki kır çiçeklerinin polenli kokusu gibi.

"Ama sizi tanımıyorum Bay Burnaby."

"Lütfen bana 'Dirk' de Ariah. Diyemez misin?"

"Bay Burnaby. *Sizi* tanımıyorum."

"Tanırsın. İstediğin kadar uzun süre nişanlı kalabiliriz. Hem birlikte bir hafta geçirdik. Nöbet sırasında. Çok uzun bir haftaydı bence."

Ariah dikkafalı bir çocuk gibi kaşlarını çattı. Dirk'e itiraz edecek gibi oldu, sonra vazgeçti ve bir yudum şampanya daha aldı. Kirpikleri vecdle titreşti.

Bu sağı solu belirsiz kadının aşkı öyle güçlüydü ki, Dirk ayaklarının altındaki yerin sarsıldığını hissetti. Bir an kendini ne-

hirde sandı; öyle küçük bir kayığın içindeydi ki, ne görebiliyor ne de hissedebiliyordu.

"Ariah, seni öpebilir miyim? Sadece bir kez."

Ariah duymamış gibiydi. Başını salladı, kafasını toplamak istercesine. "Şampanya bende tuhaf bir etki yaptı."

"Nasıl?"

"Muzır bir etki."

Dirk güldü. "Umarım öyledir."

Ariah da güldü, tuhaf bir şekilde. Dirk onun kocasının şişmiş cesedini görünce attığı kahkahaya benzer çığlığı anımsayıp rahatsız oldu.

"Ama sana göre yaşlı sayılırım. Erkekler daha genç kızları yeğler... değil mi?"

Dirk sinirlendi. "Ben o 'erkeklerden' değilim. Ben benim. Bir genç kız istemiyorum. Seni istiyorum."

Ariah şampanya içti. Ariah gizemli bir edayla gülümsedi.

"Adım 'Dul Gelin'e çıktı. Çok cesursunuz bayım."

"Zihnine saygı duyabileceğim bir eş istiyorum. Benden daha zeki, daha duyarlı ve güçlü bir eş. Yeteneksiz olduğum bir konuda yetenekli bir eş."

Ne savaşçı bir yaklaşım! Dirk, canını kurtarmak için savaşan bir adam gibi konuştuğunu düşündü.

Ariah düşünceli bir sesle, "Ama belki sen de beni terk edersin," dedi. "Balayımızda."

Bu kadın amma sinir bozucuydu! Dirk hayatları boyunca didişeceklerini tahmin etti.

"Ariah, seni neden terk edeyim? Sana tapıyorum. Sen *ruhumsun.*"

Ani bir dürtüyle öne eğilip Ariah'ın minik, sıcacık yüzünü ellerinin arasına aldı ve dudaklarını öptü. O dudaklar şaşırtıcı bir şekilde uysal, sıcak, dostaneydiler. Dirk kadının onu öperken bir yandan da sanki onunla birlikte gülüyor gibi olmasına biraz şaşırdı.

7 TEMMUZ 1950

Ariah evet diyecekti. Şevkli, sinirli bir kedininki gibi güçlü minik bedeninin o adamınkine uymasına evet diyecekti. Onun ay gibi büyük, yakışıklı yüzüne evet. Bozuk paraya benzeyen şaşkın gözlerine evet. Göğsünün derinliklerinden zorlanmadan çıkan bariton sesine evet. Ariah'ın kurnazlığı sayesinde adamda keşfettiği iyi kalpliliğe, onurluluğa evet. Dikkatsizce sarf ettiği tek bir sözle incitebileceği o ağza evet. Adamın cesaretine evet. Cüretkârlığına. Ne de olsa Ariah başka bir adamın gelini olmuştu, karısı olmasa da. Onunla başka bir adam evlenmişti, onu sevmese de. Ariah'ın kalbi de, bedeni de bakireydi; genç kocasının tükürük gibi sıcak asitli dölünün karnına ve bacaklarının arasındaki nemli kabarık kılların arasına döküldüğünü hissetmiş olsa da. Ama evet,

Dirk Burnaby ile evlenecekti. Kır çiçeği buketine evet. Adamın iri, şefkatli ellerine ve diline evet. Penisinin inanılmaz sıcaklığına, ağırlığına, sertliğine ve boyutuna evet. Daha bir saat önce Ariah'a düşüncelerin en yasağı gibi gelirdi bu, iki kadeh şampanyayı peş peşe devirmeden önce. Şimdiyse düşüncelerin en güzeli ve hoşu gibi geliyordu. Adamın öpen, hırpalayan dudaklarına evet. Hafif yağlı, kaslı omuzlarına, sırtına, kalçalarına evet. Kendisinin ve Ariah'ın yüzüne düşen saçlarına evet. Evet, her ne kadar Ariah bir yandan onun da kendisini terk edeceğini bilse de. Evet, her ne kadar bir yandan kendisinin lanetli olduğunu bilse de. Ama evet, lanetli olsa da mutluluğu hak edip etmediğini ve lanetli olup olmadığını umursamadığı için. Adamın bariz zekâsına evet. Görgülülüğüne ve nüktedanlığına evet. İkisini de istemeden güldürmüş olduğu için evet. Açık tenli, çocuksu yüzünü kızartan gür kahkahasına evet. Ariah'ın gövdesine ağırlığını vermesine evet. Ariah'ın hiç beklemediği o rahatlığa evet. Hayal bile etmediği. Gebelik riskine evet, ki kendini bu anın aniliğine kaptırmış olan Ariah'ın umurunda değildi, tıpkı ilk cinsel birleşmesini yaşayan herhangi bir dişi yaratığın umurunda olmayacağı gibi. Aşk ateşine kapılmış. İlk aşkın ateşine, coşkunluğuna, çılgınlığına kapılmış. Doğru dürüst tanımadığı bir adamdan hamile kalma riskine evet. Evet, her ne kadar (tuhaf biri olduğundan) o korkunç gerdek gecesinde hamile kalmış olduğundan ödü kopsa da. Üstüne tek bir kez dökülen o tükürük gibi sıcak asitten. Ama bu adamın ona duyduğu ilkel arzuya evet. Pişirilen mayalı ekmek hamurunu çağrıştıran kokusuna evet. Adamın gözlerinde parlayan şeye, Ariah'a beslediği sevgiye evet. Adamın onu henüz doğru dürüst tanımıyor oluşuna (Ariah bunu biliyordu!) evet. Ariah'ın kasıklarındaki yangına evet. Giderek kalkmasına, pınar gibi fışkırmasına evet. Ariah'ı inletmesine, çığlık attırmasına evet. Gerçi ağzı açılınca çok çirkin görünmüş olmalı. Geriye çekilerek sıkılı dişlerini sergileyen dudakları. Onunla böylesine güzel sevişen; hem minik hem de sonsuz, tükenmek bilmez bedenini dolduran adama evet.

II. BÖLÜM

EVLİLİK

EVLENDİLER...

1

Evlendiler.

1950 Temmuz'unun sonunda alelacele.

"Nişanlanmaya vakit yok. Dirk'le ben böyle burjuva geleneklerine inanmıyoruz."

Ariah nefes nefese konuşuyor, kahkahayı basmamak için dudağını ısırıyordu.

Hem Dirk Burnaby'nin daha ciddiyetle dediği gibi: "İlk görüşte âşık olduysanız teslim olun. Artık mahkûmsunuzdur."

Mutluluğa mahkûm olmak! Sevgililer durumlarının bu olduğuna inanıyorlardı.

***

Evlenerek onları tanıyan herkesi şaşırttılar. Özellikle de Troy, New Yorklu Littrell'ların akrabalarını, arkadaşlarını, tanışlarını. "Tabii ki kimsenin hoşuna gitmedi," dedi Ariah, "ama aldırmamaya karar verdik." *O kahrolasıcalara aldırmamaya karar verdik,* diyecekti ama kendini tuttu.

Dirk Burnaby'ye âşık olduğundan, aşk sayesinde böylesine mutlu olduğundan, patavatsızlık etmek korkusuyla yaşıyordu. Düşüncesizce konuşmak korkusuyla. Gerçekleri söylemek korkusuyla.

Ariah otuz yaşında sadece aşkı değil, seksi de keşfetmişti. Sadece seksi değil, Dirk Burnaby ile seksi. *Aşk yapmak* deniyordu buna. *Sevişmek.* Ah, ne güzel demişlerdi! İnsanı dobralığa, şoke edici ve gücendirici bir şekilde konuşmaya itebiliyordu. İnsanı daha önce hayal bile edemeyeceği şeyler söylemeye itebiliyordu; şimdiye kadar hep görgülü, hanım hanımcık bir rahip kızı, bir "hanımefendi" olmaya çalışmışken (en azından çoğunlukla denemişken).

"Başkalarının hoşnutsuzluğunu umursayamayız," dedi Dirk. "Ne senin aileni, ne de benim annemi." Birden duraksadı, gözlerini yerdeki bir noktaya dikti. Çünkü *diğerini* düşünüyordu. *İlk kocayı. Erskine'leri.* "Hayır, umursamamalıyız ve umursamayacağız. Biz evlendik, o kadar."

"Hayır. *Bu* kadar," dedi Ariah.

Kocasına kendi özel tarzıyla dokundu. Artık neredeyse kusursuzlaştırdığı "gizli okşama yöntemiyle". Dirk'ün sert ve ciddi bakmaya çalışan gözleri birden şehvetle doldu.

Evlenmişlerdi. Ariah güldü: "Bunu hep yapabiliriz, değil mi? Tanrım, ne şanslıyım."

"Asıl *ben* şanslıyım."

Ariah'ı, Troy, New York'lu bir rahip kızıyken hayal bile edemeyeceği şekilde soluklarını hızlandıran, çığlık attıran, merhamet etmesi için yalvartan o gizli tarzıyla okşadı.

***

Evlenmişlerdi ve Niagara Falls'ta, Luna Parkı'ndaki kahverengi kumtaşından yapılma evde oturuyorlardı. Orada durmadan sevişiyorlardı. Daha doğrusu neredeyse durmadan.

Dirk'ün onu günün birinde terk edeceğini biliyordu. Ama öyle mutluydu ki, bu konuyu hiç düşünmüyordu.

Sakın düşünme. Tuhaflaşma.

Ariah kendi kendine böyle diyordu. Bu mucizevi evlilikte pratik, gerçekçi bir kadın olmak istiyordu.

Sınırsızca seven bir kadın olmak istiyordu. Her akşam yemekte Dirk'ün parlak kristal kadehlerine şarap dökülüyordu.

O muzır, harika his. Ariah'ın bedeninde erimiş bal gibi gezinen. "*Seni* seviyorum seviyorum seviyorum." Bazen Dirk gülerek onu kaldırıp omzuna atar ve üst kata taşırdı.

Ariah henüz hamile değildi. Yoksa hamile miydi?

Tuhaflaşma Ariah!

Yukarı çıkarlarken Ariah genellikle şarap şişesini yanına alıyordu. Özellikle Chianti'yi. Açılmışsa bozulmadan bitirmek lazımdı.

Evlenmişlerdi ve geçmişi hiç düşünmüyorlardı.

Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evin üçüncü, en üst katındaki o gıcırtılı pirinç yatak! Çıplak ayak parmaklarınızı gömmenin acayip zevkli olduğu kabarık, parlak yeşil Çin halısının bulunduğu, duvarları Fransız ipeğiyle kaplı o bekâr odası. Niagara Kanyonu'nun bir kilometre kadar ötesindeki neo-Georgia tarzı o bina. İçinde, yaz geceleri pencereleri açıkken, pervaneler camlara heyecanlı düşünceler gibi usulca çarparken, Şelale'nin uzaktan gelen kesintisiz mırıltısını duyabildikleri o ev.

Evlenmişlerdi ve gençleşmişlerdi.

İkisi de çocukken bile bu kadar genç olduklarını hatırlamıyorlardı.

"Ben 'Shalott'ta büyüdüm."

"*Ben* de papaz evinde."

"Biz ayrıcalıklıydık. Paramız vardı."

"Asıl *biz* ayrıcalıklıydık. Tanrımız vardı."

Güldüler, ürperdiler, birbirlerine sarıldılar. Yılanbalıkları gibi çıplaktılar. Yatağın ucundan, yorganın altından öyle çok ayak parmağı çıkmıştı ki (yirmi tane!).

Tanışmalarının ve âşık olup evlenmelerinin ne kadar tesadüfi olduğunu ikisi de düşünmek istemiyordu.

Diğer koca kendini Horseshoe Çağlayanı'na atmasa hayatlarının ne kadar boş olacağını ikisi de düşünmek istemiyordu.

Hayır. Bir daha asla tuhaf şeyler düşünmeyeceksin.

Evlendiler ve birbirlerinin en yakın dostu oldular.

İkisi de şimdiye kadar gerçek bir dostları olmadığını fark ettiler.

Evlendiler. Dirk Burnaby'nin efsanevi uykusuzluğu geçti.

Zaten iriyarı bir adamken, Ariah'ın nefis ev yemekleri yüzünden iyice semirdi. Ama karısının böğrüne, beline sokulmayı; yüzünü boynuna gömmeyi; aklından olumsuz tek bir düşünce bile geçmeden (ne işine, ne paraya, ne de giderek tuhaflaşan annesine dair) tamamen huzur içinde uyumayı sevdiğini keşfetti.

Ariah uyumadan onu kollarının arasında tutuyordu. Uyanık kalmak, Dirk'ün tadını çıkarmak istiyordu. Övünmek istiyordu. Kocasıyla! Erkeğiyle! Bırakın tanışmayı, hayatında gördüğü en

mükemmel erkekti o. Bırakın dokunmayı ya da öpmeyi. Troy, New York'taki herhangi bir kızın düşleyebileceği en mükemmel erkekti. Kadınların sokakta ona nasıl baktıklarını görüyordu. İleride kıskanabilirdi, ama henüz değil.

Kocasının omuzlarını, alnını, çenesinin altındaki pis sakalı usulca okşadı. Dirk Burnaby'nin iri bir adam olmasına, hayatında böylesine yer kaplamasına bayılıyordu. Onsuz geçirdiği hayatı düşündükçe şaşıyordu. *Hayat değildi ki. Daha başlamamıştı.* Saçını okşadı, gözlerinin üstünden çekti. Kalın ve sert, sarı saçlarında tek bir gri tel bile bulamamıştı. Bazen ona gıpta ediyordu. Çünkü kendi sözümona kırmızı saçı hızla solmaktaydı. Gri, gümüşi, hatta beyaz tellerce işgal edilmekteydi. Bir tür şok yaşadığı belliydi (tahmin edilebilirdi). Bir kız yüzüne sahipti, ama saçlarında gri teller görülüyordu. Yakında İrlanda efsanelerindeki o çığlık atan dişi ruhlara dönecekti. Ama saçını boyamayacak kadar kibirliydi. (Belki de yeterince kibirli değildi?)

Dirk uykudaydı. Uyurken ağırlaşıyordu sanki. Ağzından nefes alıyor, ıslak bir ıslık sesi çıkarıyordu. Ariah bu sese bayılıyordu. Alnını öptü. Uykusunda mırıldandığını işitti. Ne dediği duyulmuyor, anlaşılmıyordu ama, *Riah seni seviyorum,* gibi bir şey demişti sanki. Sonra tekrar derin uykusuna döndü. Gece sekiz saatten az uyuduğu nadirdi. Artık sağ salim evlendikleri için. Ariah çıplak ve terli bedenini; kocasının ağırlığı yüzünden kan dolaşımı kesilip kolu, bacağı ve yan tarafı uyuşmayacak şekilde konumlandırmaya çalıştı. O ağırlığa bayılıyordu. Kocasıyla sevişirken ezilmek, dümdüz edilmek istiyordu. Boğulmak. "Ah içime ak! Daha derine." Adamın, vücuduna girdiğinde sanki vücudunu sarar gibi olması tuhaftı. Birbirlerine tam uymaları tuhaftı, eldivenli bir el gibi, gerçi aralarındaki boyut farkı bir bakışta görülüyordu.

Kanyon'un uzaktan gelen uğultusu. Kanlarının uğultusu.

Belki de hamileydi? Dirk buna amma şaşırırdı.

Belki de şaşırmazdı. Ariah'ın Troy'daki evinde korunmadan

sevişmişlerdi. O zamandan beri de. İkisinin de çocuk istediği ortadaydı değil mi?

Hayat bir kere yaşanır. Ariah hem kaderci, hem de iyimser gelen bu sözü Dirk'ten kapmıştı.

Hayat bir kere yaşanır. Onu gülümseten bir sözdü. İnsanı istediği her şeyi yapması için serbest kılıyordu sanki.

Evlendiler ve her geceleri bir maceraydı.

Adam Ariah'ın içsel, gizli yaşamında öyle yeniydi ki, her zaman adı yoktu.

Koca yeterliydi.

Bu kocaya sımsıkı tutunuyordu. Hafif çilli kolları ince ama güçlüydü. Kurnazlığın ve umutsuzluğun gücü. Sekiz yaşından beri piyano çalıyordu, yani fanatik bir şekilde durmadan gam çalışmıştı. Bu yüzden kolları, bilekleri ve parmakları güçlenmişti. Bu kollarla böyle harika bir erkeği kapabilmiş olmasına şaşıyordu. Ama alçakgönüllüydü de. Hatta belki de korkuyordu. Tanrı'nın (ki inanmazdı, en azından gündüzleri) onu her an eski haline döndürebileceğini deneyimlerinden biliyordu.

Gündüz sevişmeleriyle gece sevişmeleri farklıydı. Gündüz sevişmeleri neredeyse fark edilmeyecek kadar yavaşça (yemekten önce çikolata yemek gibi yasak bir eylem havasında) sona ererken (tıpkı evlilik hayatının eninde sonunda mutlaka heyecanını ve yeniliğini yitireceği gibi), gece sevişmeleri şehvetli ve huşulu bir şekilde epey sürüyordu. Sevişmelerden sonra Ariah, çocuk gibi mutlu mutlu koynuna sokulan kan ter içindeki kocasını kucaklıyor, iri ve muhteşem gövdesini okşuyor, sert saçlarını avcuyla gözlerinin üstünden geriye itiyor, *Seni seviyorum! Kocam,* diye mırıldanıyordu. Herhangi bir kadının kocasını bu kadar sevebileceğine inanamazdı. Artık uzaklaştığı annesiyle babasının bir zamanlar birbirlerine bu kadar taptıklarına inanamazdı. Onlar hep orta yaşlı olmuşlardı. Ariah onlara acıyordu. Ariah onla-

rın halinden ürküyordu. *Ben asla o duruma düşmeyeceğim. Bu adamla ben asla onlar gibi olmayacağız.*

Ariah Littrell'ın bir zamanlar papaz evinde büyüklerinin sıkı gözetimi altında büyümüş somurtkan, asık suratlı, huysuz bir kız; sivri dilli ve sivri dirsekli, sınavlardan hep tam not alan, kilisede kendi babasının vaazlarını dinlerken sıkılıp sabırsızlanan (belli etmeden) bir öğrenci olduğunu düşündükçe gülümsüyordu. Ama her nasılsa, hak etmese de, artık *mutluydu.*

Bir gece, Bayan Burnaby oluşunun henüz on beşinci gününde, yataklarının yanındaki kafesli pencereden bakınca, dalgalanan sisin içinde kırpılmış bir gözü andıran orak şeklinde bir ay gördü. Derin uykuda olan kocası kollarının arasındaydı. Onu sonsuza dek korumak istiyordu! Ama gözkapakları titreşmeye başladı. Gözleri kapanıyordu. Onları faltaşı gibi açınca, kocasının engin Niagara Kanyonu'nu geçtiğini gördü, bir şeyin üstünde... neydi? Gerilmiş bir ip mi? *Gerilmiş bir ip mi?* Sırtı Ariah'a dönüktü. Sarı saçları rüzgârda dalgalanıyordu. Üstünde rahip kıyafetini andıran siyah bir giysi vardı. Dengesini korumak için dört metrelik bir bambu sırık taşıyordu. Yaptığı şey bir sirk gösterisi gibiydi ama burada ölümcüldü. Ayrıca rüzgâr vardı. Neden böyle bir şey yapıyordu, birbirlerini bu kadar çok severlerken neden?

Kıyıda duran Ariah, karnına yaslanmış demir bir korkuluğun üstünden eğilerek vahşi, korkmuş bir sesle haykırdı. *Geri dön! Seni seviyorum! Beni terk edemezsin!*

2

Evlendiler, severek ve alelacele.

Fısıltılar, mırıltılar, suçlamalar eşliğinde. Gözyaşları ve itirazlar eşliğinde. *Bunu nasıl yaparsın? Ne yapmaya çalışıyorsun? Kendinden başkasını düşünmez misin sen? Gilbert öleli daha ne kadar oldu? Hiç utanman yok mu senin?*

Kilisede değil, kısa bir törenle, rahip çağırmadan evlendiler. Gelinin memleketi Troy'da değil, Nigara Falls'ta evlendiler. Belediye Konağı'nda kısa bir törenle, akrabalarını davet etmeden. *Utanç verici!*

Ariah'ın kalbi küt küt atıyordu. Ağlamayacaktı.

Öyle mutluydu ki, bir daha asla ağlamamaya niyetliydi.

Ariah vakarla açıkladı: "Evet, utanılacak şeyler var. Dünya kokuşmuş bir çöplük gibi. Mesela toplama kampları? Nazilerin toplama kamplarını hatırlıyor musunuz? Yakılacak odun gibi üst üste yığılmış cesetler. İskelete dönmüş 'kurtulanlar'. *Life* dergisindeki fotoğrafları siz de gördünüz. Aynı geçmişi siz de yaşadınız. İşte asıl utanılacak şeyler onlar. Hatta utanmak az kalır. Ama Dirk Burnaby ile ben utanmıyoruz, anlıyor musunuz? Birbirimizi seviyoruz ve sevmiyormuşuz gibi davranmak anlamsız geliyor. Hem özel hayatımız bizden başka kimseyi ilgilendirmez."

Neredeyse kusursuzca söylenmiş, kısa ve mükemmel bir konuşmaydı bu. Ariah'ın altdudağındaki hafif titreme, duygularını biraz ele veriyordu.

Bayan Littrell hastalandı. Tapınaktan tefecileri kovan İsa kadar öfkeli olan Rahip Littrell, kızının papaz evine bir daha ayak basmasını yasakladı.

Evlendiler. *Ölüm bizi ayırana dek* yeminini etmeye gerek duymadan.

Evlendiler. Mutluluklarında Tanrı'nın parmağı yoktu.

Evlendiler ve gelin muhtemelen hamileydi.

Ariah ilk sevişmelerin vecdi sırasında, sevişmenin sonuçlarını düşünmemeye çalıştı. O ilk günlerde ve haftalarda, aşk beynini döndürmüştü. Bütün gece hiç yorulmadan dans! dans! dans! edip duran havai bir genç kızdı.

Kocama hamile olabilirim, çocuğumun babası sen olmayabilirsin, diyemezdim. Tıpkı beni bir gün terk edeceksin biliyorum, lanetli olduğumu biliyorum, ama o zamana dek seni seven karın olacağım, diyemeyeceğim gibi.

Evlendiler. Evlenince çocuk yapılması beklenir. Er geç.

Evlendiler, yani çiftleştiler. *Çiftleşmek, evliliğin* fiziksel sonucuydu ve pek soyut bir tarafı yoktu.

"Gerçekçi olmalıyım."

Ariah kendini bu şekilde payladı. Mutlu bir evliliği vardı, ama bazı gerçeklere gözlerini kapayamazdı. Onlar üstünde düşünmeliydi.

Bunlardan biri: Haftalardır "âdet" görmüyordu. (Bu sözcükten öyle nefret ediyordu ki! Aklına gelince burun kıvırıyordu.) Son "âdetini" Paskalya'dan önce görmüştü: 15 Nisan'da. Bayan Erskine olmasına yol açan o korkunç evlilikten çok önce. Ariah düğün stresi ve paniği yüzünden âdetten kesildiğine emindi. Kilo vermişti. Tıp literatüründe "normal" denen kişilerden biri asla olmamıştı zaten. Buluğ çağına (bir başka çirkin sözcük) geç girmişti. On altısına kadar göğüsleri ve kalçaları büyümemiş, aybaşı olmamıştı (en çok da bu çirkin sözcükten nefret ediyordu). Lisedeki sınıfında en geç âdet gören kız olmuştu. Sonrasında da asla "düzenli" âdet görmemişti. (Aşağılayıcı bir sözcük daha!) İri göğüslü ve kalçalı bir kadın olan Bayan Littrell, kızının fiziksel durumuna kaygılandıysa bile bundan bahsetmeyecek kadar utanmış olmalıydı. Ariah liseye gelip de hâlâ "âdet" görmeyince, Bayan Littrell onu aile doktorlarına götürmüştü. Doktor gözlerini masasındaki bir prespapyeye dikerek, Ariah'ın "yavaş büyümeyi seven" ("yavaş olgunlaşan") kızlardan biri olduğunu, *amenoreye* meyilli olduğunu söylemişti.

Amenore! En çirkin sözcük.

Ariah, Dr. Magruder'in ofisinde yerin dibine geçmiş halde oturarak, kucağında duran, tırnakları kemiriliş çilli ellerine bakmıştı.

Amenore. Dr. Magruder hemen, bu durumun "yavaş" olgunlaşan zayıf kızlarda tipik olduğunu söylemişti.

Evet, Ariah'ın nihayet evlendiğinde gebe kalmakta zorlanabileceği anlamına geliyordu.

(Veya belki de, Ariah'ın şimdi tahmin ettiği gibi, gebelik başlangıcının anlaşılmasını güçleştireceği anlamına gelmekteydi. Hemen bir doktora koşup gebelik testi yaptırmazsa, ki buna şimdilik niyeti yoktu.)

Aman Tanrım. Dirk Burnaby'yle böylesi çirkin kadınsal meseleler konuşmak onu yerin dibine geçirirdi. "Kadınsal dertler." Burnaby'ler, Fred Astaire ile Ginger Rogers gibi romantik bir çiftti. Birinin bulunduğu odaya diğeri girdiğinde, dans müziğinin başladığını duyabilirdiniz.

Evlendiler ve böylece ***karı koca*** oldular.

Bu roller onları Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evde bekliyordu; üstlerinde ***erkek*** ve ***kadın*** yazan, seve seve giydikleri cüppeler. Minnetle.

"Sensiz nasıl yaşamışım bilmiyorum Ariah," dedi Dirk hayretle. "Herhalde çok yüzeysel bir hayatım vardı... oksijensiz bir hayat."

Ariah gözlerindeki yaşları sildi ama ne diyeceğini bilemedi. Dirk'ten önceki hayatını çok iyi anımsıyordu. Vücuduna sımsıkı bağlanmış bir önlük gibi bir hayat; rahibin kızının düzenli, yoğun, kısıtlanmış hayatı. Müzik vardı elbette. Öğrencileri. An-

ne babası, ailesi. Yine de şimdi o hayatı düşününce boğazı kasılıyor, boğulacakmış gibi oluyordu. Oksijensiz!

Kocasına koştu (yalınayaktı, sisli bir ağustos sabahı yatak odalarında giyinmekteydiler) ve minik, güçlü bedenini onun şaşkın kollarına atarak beline sarıldı.

Adamın yumruk büyüklüğündeki kalbi, Ariah'ın kulağının dibinde metronom gibi çalışıyordu.

Dirk. Sevgilim. Galiba ben... galiba... bazen şey hissediyorum, acaba... hamile olabilir miyim?

Ama hayır. Ariah korkusundan bahsedemez, kocasının yüzünde o panik ifadesini görme riskine atılamazdı. Henüz değil.

Evlendiler ve hayatlarının geri kalanı balayı olacaktı. Buna emindiler!

Evlendiler ve Dirk Burnaby, kırmızı saçlı karısına hayatında aldığı en güzel hediyeyi verdi: Kiraz ağacı kerestesinden yapılma küçük bir Steinway piyano. Salonda küçük mumlar yakmıştı. Minik alevler cilalı tahtadan yansıyordu.

"Ama neden? Bunu hak edecek ne yaptım?"

Ariah'ın haykırışı kocasını irkiltti. Sesi korkmuş gibi çıkmıştı.

Dirk piyanonun bir tür yıldönümü hediyesi olduğunu açıkladı. "Birbirlerini ilk görüşlerinden" beri üç ay geçmişti.

Üç ay. Ariah bunun ne anlama geldiğini hesaplamayacaktı.

Üç ay. Hayır, düşünmeyecekti.

Başı dönüyor, gözleri kararıyordu. Ama Chianti yüzündendi herhalde.

Kasıklarındaki o sıcak bal hissi ve Chianti yüzünden.

Ariah kocasını öptü. Ona öyle sıkı sarıldı ki, Dirk güldü. "Ya-

vaş!" Ariah'ı nazikçe itti. Ona kendisi için bir şeyler çalmasını istediğini söyledi. Ariah, Dirk'ün onu almak için Troy'a gittiği günden beri piyano çalmamıştı, tek bir nota bile.

Ariah piyanonun başına oturup kocası için çaldı. Şarkı aralarında parlak bir kristal kadehten şarap yudumladı. Bu piyano Ariah'ın, bırakın çalmayı, hayatında dokunduğu en güzel enstrümandı. Gözlerinden akan yaşlar yanaklarından süzüldü. Dirk yana eğdiği iri kafasıyla ritim tutarak ciddi bir ifadeyle dinlerken, Ariah ona genç kızlığında en sevdiği resital parçalarından oluşma bir konser verdi. Bir Mozart menueti, Chopin valsleri ve mazurkaları, Schuman'dan "Träumerei", Debussy'den "Clair de Lune." Dirk her parçanın sonunda avuçlarını patlatırcasına alkışlıyordu. Gerçekten derinden etkilenmişti. Karısının sadece Troy, New York'lu vasat bir kız piyanist değil, yetenekli bir piyanist olduğuna gerçekten inanıyordu. Buffalo'daki Kleinhan Konser Salonu'na sık sık gittiğini söyledi. Manhattan'daki Carnegie Hall'da çalan piyanistleri dinlemişti. Metropolitan Opera'sında muhteşem *Carmen* ve *La Traviata* prodüksiyonlarını dinlemişti. Ölmüş babası Virgil Burnaby'nin (Ariah onunla asla tanışamayacaktı) Caruso plakları vardı. Dirk onları çocukken bol bol dinlemişti. Caruso'nun *Seville Berberi*'ni, *Uçan Hollandalı*'yı söyleyişini işitmişti. Caruso'yu *Othello* rolünde dinlemişti.

Ariah cilalı ve ağırbaşlı piyano tekniğinden bahsederlerken, konunun nasıl yüce Caruso'ya geldiğini anlamasa da, gururu okşanmıştı.

Beni seviyor. Her şeye inanır.

Tuhaf, değerli bir gerçekti bu. Avcunuzu açıp içinde minik, benekli bir kızılgerdan yumurtası bulmak gibiydi.

Evlenmişlerdi. Ansızın ve özür dilemeden. Davetiye göndermeden. *Böyle şeylerin nasıl yapılacağı* üstüne düşünmeden. *Böy-*

le şeylerin nasıl yapılmayacağı üstüne de. "En azından," dedi Ariah, "kaçıp da evlenmedik."

Dirk okumakta olduğu gazetesini indirerek şakacıktan yüzünü ekşitti.

"Kahretsin, Ariah, neden o zaman aklına gelmedi ki?"

Evlendiler ve birkaç hafta sonra Niagara Falls'taki Luna Parkı'nda bulunan 7 numaralı eve, üstünde gönderenin adresi olarak *Bayan Edna Erskine* yazılı el yazısı bir mektup geldi. Zarfın üstündeki üç sentlik pul ters yapıştırılmıştı.

"Gilbert'ın annesinden. Aman Tanrım. Bilmek istiyor. Hamile olup olmadığımı. Hayır, olamaz!"

Ariah bu mektubu açmadan, korkakça yırtıp attı.

Evlendiler ve Ariah'ın kaynanası Claudine Burnaby, Dirk'ün kız kardeşleri Clarice ve Sylvia aracılığıyla, hain oğlunu "vasiyetinden çıkarmayı ciddi ciddi düşündüğünü" bildirdi.

Evlendiler. Dirk Burnaby'nin Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evinde yaşıyorlardı. Ariah'a bu evde başka kadınlar yaşamasa da arada sırada uğradıkları olmuş gibi geldi. Bunu biliyordu çünkü komşuları bilmesine izin vermişlerdi. Bitişik evde oturan Bayan Cotten, Park'ın diğer tarafında oturan Bayan Mackay. *Bazıları bir içim suydu! Dansçıydılar galiba.* Dirk'ün ablaları (Ariah onları sadece iki kez görmüştü) bilmesine izin vermişlerdi. *Dirk'ün o hayatı bırakıp evleneceğini hiç sanmazdık. Kardeşimiz şımarık veledin tekiydi hep.*

"'Clarice ile Sylvia'," demişti Dirk, kazılı isimleri okurcasına. "Üç kader tanrıçasının ikisi. Üçüncüsü de Claudine'dir."

Luna Parkı'ndaki ilk haftalarında zaman zaman telefon çalar-

dı. Ariah açıp "Alo?" dediğinde hattın diğer ucunda paylayıcı, kötü bir sessizlik olurdu. "Burası Burnaby'lerin evi. Alo?" (Ariah herhalde bu yeni evde biraz yalnızlık çektiği için öyle hissediyordu. Bir zamanlar Şelale'nin Dul Gelini'nin halkın dikkatini çektiği, ama Ariah Burnaby'nin tanınmadığı Niagara Kanyonu'nun yanındaki bu şehirde.) "Oradasınız biliyorum. Soluklarınızı duyuyorum. Kimsiniz?" Ariah'ın ahizeyi tutan eli titrerdi. Hayır, korkmazdı; siniri bozulurdu. Burası eviydi, bu telefon numarası kocasının olduğu kadar onundu da. Hattın diğer ucunda bir kadının soluklarını işitirdi. "Dirk Burnaby ile konuşmak istiyorsanız, kendisi maalesef burada değil." *O artık evli. Ben karısıyım,* diye ekleyecekken kendini tutardı.

Bazen Dirk evdeyken de telefon çalardı. Ariah dinlemekte kararlı olurdu. "Kulak misafiri" de olmazdı. (O tarz bir eş olmayacaktı. Kocasının onunla tanışmadan önce bekâr hayatı yaşadığını biliyordu, ama bu çok eskidendi. Aylar önce.) Gwen diye, ısrarla arayan biri vardı. Bir de Candy isminde, cidden ısrarcı biri. ("Candy": Tam dansçı ismi.) Bir-iki kez Vi diye biri aramıştı. "Kocanızla, avukat beyle," görüşmek istediğini kibarca söylemeden önce ismini vermekten kaçınmamıştı. Buffalo'dan parfüm kokulu, eflatun bir mektup gelmişti. Dişi olduğu belli olan, *H. T.* baş harfli biri tarafından, *Bay Dirk Burnaby*'ye gönderilmişti; ama Ariah kocasının zarfı açışına tanık olmamıştı. (Açmış mıydı ki? Herhalde Ariah'a duyduğu saygıdan dolayı yırtıp atmıştı.) Telefon sabahın köründe ısrarla çalmaya ve uyanan Dirk homurdanarak kalkıp, "Alo? *Alo*?" ve "Tahmin ettiğim kişiysen lütfen vazgeç. Böyle davranmak sana yakışmıyor," demeye başlayınca, Dirk Burnaby'nin telefon numarasını değiştirme ve rehbere koydurmama vakti gelmiş oldu.

O gizemli telefonlar kesiliverdi. Parfümlü mektuplar da.

Steinway piyanonun başında oturmuş, o mükemmel fildişi tuşlara basmakta olan Ariah, telefonun çaldığını duyarak ya da duyduğunu sanarak başını kaldırdı. Ama hayır.

3

Amenore. Yavaş olgunlaşan.

Kendine âdetinin haftalarca gecikmesinin bir şey ifade etmediğini söylüyordu.

Hatta aylarca gecikmesinin...

Hep zayıf, hatta sıska bir kız olmuştu. Şu bir deri bir kemik kızlardan. Böyle kızlar *hamile kalmaz.*

Yine de: Ariah kilo aldığını kabul etmek zorundaydı. Karnı tuhaf bir şekilde şişmişti. Küçük ve sert göğüsleri dolgunlaşıyor, meme uçları hassaslaşıyordu. Ama bunun saçma olduğunu kabul etmeliydi. *Bu konuda düşünmeyecekti.*

O sırada bakireydi. Gilbert o sıcak, öfkeli, asitli dölünü gelininin vücudunun dışına (içine *değil*) dökmüştü. Ariah buna emindi! Yemin edebilirdi! O sahneye istemeden tanık olmuştu.

"O şekilde bebek olmaz. Hiç sanmam."

Tanrım, o kadar zalim olamazsın değil mi! Teşekkürler Tanrım.

Yıl 1950'ydi. Ariah Burnaby evde kalıyordu.

O evde kalan *eş* idi. *Kocası* ise hafta içi her sabah arabayla şehre, hukuk bürosuna gidiyordu.

Dirk Burnaby başarılı bir avukattı. Bir "dava avukatı." Hukuku pek sevmediğini itiraf ediyordu, ama başarılı olduğu bir işti ve rekabeti seviyordu.

Ariah aslında utangaç bir kadın değildi, ama bir gece akşam yemeğinde kendi sesinin utangaççа, usulca, yoklayarak, "Burada piyano dersleri vermemden rahatsız olur musun hayatım?" diye sorduğunu işitti. "Ses dersleri de? Gündüzleri biraz yalnızlık çekiyorum da. Öğrencilerimi özlüyorum ve oyalanmaya ihtiyacım var, şeye kadar..."

Ariah sustu. Afallamıştı. Az kalsın *bebek doğana kadar* diyecekti.

Dirk bunu işitmedi elbette. Ariah'ın söylemediği sözcükleri.

Ariah yine de ağzından laf kaçırıp kaçırmadığını merak etti. Kocası kendisini süzüyordu çünkü. Onun için piyano çaldığı zamanlar süzdüğü gibi. Son zamanlarda çoğunlukla Beethoven'ın do diyez minor sonatını, *Ay Işığı Sonatı*'nı çalıyordu. Dirk Burnaby'nin buna, özellikle de ağır, düşsü açılışına bayılacağını biliyordu. Dirk hayatında hiç bu kadar güzel bir şey duymadığını söylemişti, samimiydi de. Ama Ariah şimdi fazla ileri gidip gitmediğini merak ediyordu. Sene 1950 idi, 1942 değil. Amerikalı kadınlar çalışmıyorlardı. Özellikle de Ariah'ın sosyal sınıfından olan evli kadınlar çalışmıyordu. Ariah, kendi annesi böyle bir teklifte bulunsa babasının vereceği tepkiyi tahmin edebiliyordu. Littrell ailesinde kadınlar çalışmazdı. Tek bir kadın bile çalışmamıştı. (İlkokul öğretmenliği yapan, evlenmemiş bir-iki halası dışında. Onlar sayılmazdı.)

Ama Dirk elini tutup öperek ve çocuksu bir hevesle, "Ariah, canın ne istiyorsa yap lütfen," diyerek onu şaşırttı. "Seni mutlu eden her şey beni de mutlu eder. Bütün gün dışarıda oluyorum. Burada yalnızlık çekiyorsundur. Bir 'kariyer kadınısın' sen... biliyorum. Seninle gurur duyuyorum. Şehirdeki tanıdıklara haber salarım. Bir sürü arkadaşım var. Çocuklarının kültürlü olmasını istiyorlar ve durumları iyi. Sana iş buluruz tatlım, çalışırsın." Şarap kadehini kaldırdı, Ariah da kendisininkini. İçtiler. Öpüştüler. "En azından ailemizi kurana kadar," dedi Dirk.

Tanrım, yapamazsın. Bu kadar zalim olamazsın. İkinci kez olmaz.

Ariah'ın mantığına göre, ne kadar uzun süre beklerse ve Dirk Burnaby ile ne kadar çok sevişirse, taşıdığı (veya belki de

taşımadığı) bebeğin *diğerinden* değil Dirk'ten olma ihtimali o kadar artacaktı.

Doktora gidemiyordu. Yapamıyordu. Çünkü o zaman gerçeği bilecek, kaçamayacaktı. Hamile olduğunu (belki de olmadığını) öğrenecek ve Dirk'e söylemek zorunda kalacaktı. Peki ona nasıl anlatacaktı?

Bu mesele yüzünden biraz kafayı yemeye başladığını biliyordu. Karamsarlaşıyordu!

Aynadaki yüzü solgun, gözleri iri iri açıktı. Saçlarında gümüşi teller vardı, İrlanda efsanelerindeki dişi hayaletlerin saçlarındaki gibi.

Soluk, gergin karnını okşuyordu. Göğüslerini çimdikliyordu. (İtiraf et: Göğüsleri dolgunlaşmıştı. Hâlâ küçük, ama daha dolgundular. "Duyarlıydılar" da. Ariah'ın ateşli kocasının o meme uçlarını koca, fesat bir bebek gibi öpüp emmesi, burnunu sürtmesi yüzündendi herhalde. Ariah'ın onu kırmadan bundan vazgeçirmesi gerekecekti.)

Piyanonun başındayken, Chopin'in o yavaş, muhteşem noktürlerinden birini çalmaya başladığını fark etti. İnsanı ninni gibi uyutan.

Evlendiler, yıl 1950 idi ve *koca,* hafta içi pazartesiden cumaya dek günlerin çoğunu dışarıda geçiriyordu. *Karı* ise evde oturuyordu. *Karı* yalnızlık çekmeye başlamıştı, tekrar müzik dersleri vermeye başladıktan sonra bile.

(Sadece çok genç öğrencilere, piyano dersleri veriyordu. Troy'dayken daha büyük ve çok daha yetişkin öğrencileri vardı. Onları özlüyordu. Niagara Falls'taki müzik çevrelerinde onu tanıyan yoktu.)

Dirk düşünceli davranarak, sabahın geç saatlerinde ve öğlenleri bürosundan Ariah'ı anıyordu. İşi çıkmışsa ve gecikecekse ya da bir müşterisiyle buluşup içecekse, akşam 6 civarı da aradığı

oluyordu. "Selam tatlım! Seni özledim." Sesi yumuşaktı, sevgi ve esef doluydu. Akşam yemeğine geç kalacağına cidden üzülürdü. Ariah onu rahatlatır, üzülmemesini, akşam yemeği için onu bekleyeceğini söylerdi. Arabasının garaj yoluna girdiğini duyar duyar Dirk'ün içkisini hazırlardı: Buzlu martini.

Kendisine de bir tane hazırlardı. O minik zeytinleri sevmeye başlıyordu!

Sesi kısık ve baştan çıkarıcı olurdu. Kocasına telefonda, yüz yüzeyken asla cesaret edemeyeceği şeyler söylerdi. "Ah tatlım," diye inlerdi Dirk, giysilerinin içinde kıvranan bir erkeğin edasıyla. "Ben de."

Dirk bazen Ariah'ın bir taksiye atlayıp şehre, onun yanına gelmesinde ısrar ederdi. Şelale Yat Kulübü'ne, Prospect Caddesi'ndeki lüks otellerden birine ya da Mario's Restorant ve Pizzacısı'na. Ariah, Dirk Burnaby'nin arkadaşları arasında ne yapacağını bilemezdi (öyle çok arkadaşı vardı ki, Ariah isimlerini hatırlamaya çalışmakla pek uğraşmıyordu, içine kapanık biri olarak tanınmaya başlamıştı); ama Buffalo'daki Berger's'ten aldığı yeni şık kıyafetleri ve topuklu ayakkabılarını giyip makyaj yapmaya fırsat çıkmış oluyordu. Saçını kabartıp, gri tellerini egzotik olarak görmeye çalışıyordu. Troy'dayken süslenip püslenince kendini ucube gibi hissederdi. Bu yeni hayattaysa, Dirk Burnaby'nin koluna girince kendini muhteşem hissediyordu. (Hayal mi görüyordu, yoksa eskiden incecik ve kibirli görünüşlü olan dudakları dolgunlaşmış mıydı? O kadar öpüşmekten şişmişlerdi.) Dirk onu kendine çekip öptü: "Her halinle Susan Hayward'dan daha güzelsin ve *benimsin*."

Susan Hayward'dan! Ariah cidden ona benziyordu galiba.

Kalabalık, tıklım tıklım olan Mario's, Falls yerlilerinin, özellikle de işadamlarının, politikacıların, hukukçularının ve belediye çalışanlarının en gözde restoranıydı. Yatçılarla kumarbazların

da. Mario's'un Buffalo'lu bir mafya ailesi tarafından işletildiği herkesin bildiği ama kimsenin açıkça söylemediği bir sır gibiydi. (Ariah bu tuhaf tabiri Dirk Burnaby ile tanışmadan önce hiç duymamıştı: "Mafya ailesi". Suç dünyasına beklenmedik bir sevecenlik, hatta şefkat katan bir ifadeydi.) Mario's'ta herkes Dirk Burnaby'yi tanıyordu. Barın bir duvarında imzalı fotoğrafi asılıydı, bir yerel ünlüler galerisinde. Şef garson hemen onu ağırlamak için koşup geldi. Restoran sahibi Mario bizzat Dirk'ün elini sıkarak ona ana yemek salonunun arka köşesindeki en sevdiği masaya kadar eşlik etti. Daracık siyah ipek üniformalar giymiş kadın garsonlar ona gülümsediler ve Ariah'a dikkatle baktılar. Diğer kadınlar da ona bakıyordu.

Ariah kızardı. Ne dediklerini duyabiliyordu sanki. *Bu mu? Dirk Burnaby bu sıska kırmızı saçlıda ne bulmuş ki?*

Dirk'ün koluna daha sıkı tutundu. Dirk onun elini sıktı.

Dirk'ün çok eski arkadaşlarıyla tanıştırılmak daha da sinir bozucuydu. Ariah'a gözlerini kırpıştırarak, onu hatırlamaya çalışırcasına bakıyorlardı. Mario's'ta dalgalanan pis mavi duman Ariah'ın gözlerini sulandırıyor, görüşünü bulandırıyordu. Dirk'ün onun arkadaşlarını sevmesini çok istediğini biliyordu. Arkadaşlarının da Ariah'ı sevmelerini istiyordu. Neyse ki bu adamlardan çoğu Mario's'a karılarını almadan gelmişlerdi. Dirk'ün en yakın arkadaşları, Mount St. Joseph Lisesi'nden beri (savaş zamanı hariç) birlikte poker oynayan içkici ve şamatacı bir gruptu. Bunlar Dirk'ten birkaç yaş büyük, kurnaz bakışlı insanlardı. Zengin ve itibarlı görünüşleri, Ariah'ın kocasını yeni bir açıdan görmesine yol açtı. *Onlardan biri. Onlara sadık.*

Ariah bu adamlarla sohbet etmeye çalıştı ve çeşitli karşılıklar aldı. İri kemikli, kelleşmeye başlamış bir adam olan Clyde Colborne tuhaf bir şekilde tanıdık geliyordu; Dick Tracy çizgi romanındaki önemsiz bir karaktere benziyordu. Harold "Buzz" Fitch, Niagara Falls Polis Departmanı'nda üst düzey bir memurdu. Bir "avukat arkadaş" olan tombul, sulu gözlü Strough-

ton Howell, Ariah'ın elini dostça sıkıp evliliğini kutladı. Tyler "Spooky" Wenn, Ed Wynn kadar girgin ve espritüel biriydi; savaşta deniz kuvvetlerinde yüzbaşılık yapmış ve Mor Kalp madalyası kazanmış ("Vurulan kalbimin yerine verdiler,"), geçenlerde Niagara İlçesi müfettişi seçilmişti. Ariah kahkahalar atıp duran bu gürültücü erkeklerin arasında kendini biraz olsun rahat hissedebilmek için biri içkiye muhtaçtı. Onu genellikle sohbetlerinin dışında tutuyorlardı. Dirk Burnaby aralarında sakin görünüyordu. Onların gurur duydukları, sarışın kardeşleriydi. Ona dokunmayı, dürtüklemeyi seviyorlardı. Şaka yapacaklarsa mutlaka Dirk'ün duymasını istiyorlardı. Ariah, Dirk'ün karısı olduğu için ona saygı göstereceklerini ve iyi davranacaklarını anladı. Hatta bir-iki tanesi ona asıldı. Ama Ariah kendisini asla Dirk Burnaby'ye layık görmeyeceklerini biliyordu.

Ariah bunu anlıyordu. Kıskançlık duymuyordu. Henüz değil.

Mario's'daki ilk gecesinden, uzun ve baş döndürücü bir akşamdan sonra gecenin birinde Luna Parkı'na dönerlerken, araba kullanan Dirk'ün omzuna başını yaslayan Ariah "Şu iriyarı, kel adam var ya," diye mırıldandı. "Colborne mu ne? Onu tanıyor muyum hayatım? Beni tanıyormuş gibi davrandı da."

Mario's'ta bir başka akşam. Dikkat çekici görünmeyen siyah saçlı, orta yaşlı bir adam yanında bir sürü başka adamla birlikte yemek salonuna girince herkes pür dikkat kesildi: Ariah *Pollidino* isminin fısıldandığını işitti.

Sonrasında Dirk'e, "O adamın elini sıkmadığını fark ettim," dedi. "Masanın yanından geçerken."

"Gözünden hiçbir şey kaçmaz değil mi tatlım?" dedi Dirk. "O kadar belli olduğunu düşünmemiştim."

"Kötü biri mi? 'Mafya ailesinden' mi?"

Ariah düşünmeden konuşmuştu. Biraz başı dönüyordu.

Dirk arabayı Rainbow Bulvarı'nda sürerken, karşıdan gelen arabaların farları Ariah'ın gözlerinde patlıyordu, usulca ve sessizce.

"İşadamı olduğunu söylüyor. Ama bana göre bir iş değil."

Mario's'ta bir başka akşam. Ariah *gnocchi* denen nefis bir hamurlu yemekten bir tabak dolusunu mideye indirdikten ve bir martiniyle iki buçuk kadeh şarap içtikten sonra, izin isteyip telaşla kadınlar tuvaletine gitmek zorunda kaldı. Çok zor geçen on dakika boyunca aralıklarla, yediği her şeyi kustu.

Her şeyi kusmuştu sanki!

Sonrasında beti benzi atmış, tir tir titrer ve bitkin bir halde olsa da, kendini çok daha iyi hissetti.

Komik olma. Randevu alıp bir doktorla görüş. Hamileysen Dirk'ün çocuğudur. Başka kimin olacak ki?

4

Evlendiler. Bu neden yeterli değildi?

Kayınlara ne ihtiyacı vardı ki? *Kayınlarmış!*

Ariah kocasının evliliği yüzünden "vasiyetten çıkarılmasına" için için seviniyordu. Bunu duyunca omuz silkip güldüğü için onunla gurur duyuyordu. İnsan para için değil, aşk için evlenirdi. Ömür boyu evli kalmak için evlenirdi.

Ariah'ın bazen ebeveynini özlediği doğruydu. Aslında pek değil... sorununu annesine açamazdı zaten. Ya Rahip Littrell'a? Asla.

Ariah zayıf anlarında, babasının sert sözlerini anımsıyordu.

Bir daha buraya asla gelemezsin. Ne sen, ne de o adam. Yaptığın korkunç bir şey. Tanımadığın bir adamla alelacele evlenmek. Zavallı Gilbert öleli daha bir ay bile olmadı. Utan Ariah!

Ariah, onu Gilbert Erskine'le, hiç tanımadığı bir adamla evlenmeye zorladıklarını haykırmak istemişti.

Hayır. Kendini savunması da, özür dilemesi de işe yaramazdı. Papaz evinden başını dik tutarak çıkıp gitmesi en iyisiydi. İtaatkâr kız hayatına veda etmesi.

Bayan Ariah Burnaby'nin sırtında ailesinin kamburu yoktu. 1950'de oldukça ilginç bir durumdu bu. Tek gözünü ya da uzvunu yitirmek ama her nasılsa önemsememek gibiydi.

Yine de işte Eylül'de bulutlu bir pazar günü Ariah ve Dirk arabayla Shalott'a ("Shalott!" Ne züppece bir ev ismi!) gitmekteydiler.

Claudine Burnaby her nasılsa hain oğlunu vasiyetinden çıkarmaktan vazgeçmişti. Hem yeni gelinini merak ediyordu. Nihayet.

Bir bakışta durumumu anlayacak. Çabucak evlenmemizin sebebinin bu olduğunu düşünecek.

Ariah kaynanasına yapacağı bu felakete mahkûm ziyaret için kefene benzer, bol yenli pembe bir keten gömlek giymişti. Bilekleri incecik görünüyordu. Yüzündeki çilleri pudralamış ve ağzına özenle parlak kırmızı ruj sürmüştü.

"Ah Dirk, çok korkuyorum. Ya annen beni beğenmezse?"

"Ah Ariah, çok korkuyorum. Ya annemi beğenmezsen?"

Ariah ciddiydi. Dirk ise şaka yapıyordu. Ama Ariah kocasının gergin olduğunu çenesinden anladı. Sert bir ifadeyle parlayan gözlerinden. Dirk Burnaby'nin huysuz annesinin yaptıklarını hiç onaylamasa da, onu sevdiğini tahmin edip huzursuz oldu.

Dirk karısının da annesini sevmesini isteyecekti.

Dirk, Ariah'a Claudine Burnaby'nin fotoğraflarını göstermişti: Delici bakışlı, dudaklarında alaycı bir gülümseme olan çekici, güçlü çeneli, sarışın bir kadın. Dudaklarını Joan Crawford gibi birbirine bastırmıştı, dişlerinin sayısı normalden fazlaymışçasına. Dirk hafifçe gülerek, "Annemin tatlı görünüşüne kanma güzelim," deyince Ariah şaşırmıştı.

Ariah'ın l'Isle Grand'e ilk gidişiydi bu. Niagara Falls ile Buffalo arasındaki bu ada, çağlayan Niagara nehrinde asılı duruyordu sanki. Shalott, blok şeklindeki, çoğu kırsal olan bu adanın güneydoğu ucuna, Kanada'daki Ontario'nun karşısına inşa edilmişti.

(Ontario! Ariah, Gilbert Erskine'in ölümünden beri ilk kez onun balayılarının bir bölümünü Ontario'da geçirmelerini istediğini anımsadı: Niagara Falls'un batısındaki, Thames Nehri'nin yanındaki bir kırsal bölgede zengin fosil yatakları bulunduğu söyleniyordu.)

Ariah başparmak tırnağını kemirip duruyordu. Bunu belli etmeden yaptığını sanıyordu, ta ki kocası dönüp ona bakarak kaş çatma zahmetine bile girmeden elini tokatlayıp ağzından uzaklaştırana dek. "Ariah. İstersen hemen geri döneriz. Seni kaygılı görmekten hiç hoşlanmıyorum."

"Kaygılı mı? Kaygılı filan değilim." Ariah arabanın ön camına baktı: Tarlalara, ormanlara, uzaktaki bir nehre. Evlere. Ne güzel evlerdi! Malikâne demek gerekirdi. Gösterişliydiler. "Bilinçsiz tüketim." Zenginliğin böyle sergilenmesine bir yönüyle karşıydı. Küçük bir şehrin rahibinin kızıydı. Kibri görünce tanırdı. "Çok şaşırdım. Çocukluğunda nasıl yaşadığını görünce."

Dirk huzursuzca güldü. Kendine hiç bu açıdan bakmamıştı sanki.

Dirk arabayı Shalott'a çıkan bayır yoluna saptırınca, Ariah dudağını ısırdı. Aptalcaydı bu. O kadar büyük bir evde yaşamak! Bayan Burnaby'yi ilkesel olarak sevmediğine karar verdi.

Tam öğle vakti brunch'a davet edilmişlerdi, ama saat yarımda Bayan Burnaby hâlâ ortalarda yoktu. Nehre bakan parke kaplı bir sundurmadaki cam bir masada üç kişilik bir sofra hazırlanmıştı. Kâhya üniformalı yaşlıca bir kadın ara ara gelip, "Bayan Burnaby birazdan inecek. Sizi beklettiği için özür diliyor," diyordu. "Rahat" etsinlerdi. Onlara çerez ve içecek ikram edildi: Buzlu bir sürahinin içindeki, domates suyuna benzer Bloody Mary. Ariah'ın ilk kez tattığı ve çok hoşlandığı nefis bir içki.

"Yavaş ol Ariah," dedi Dirk. "Votka fena çarpar."

Ariah neşeyle güldü. O sabah biraz midesi bulanmıştı ve hafif bir kahvaltı bile yapmamıştı. Şimdiyse garip bir şekilde karnı acıkmıştı. Minik ay çöreklerini ve ekşi kremaya bandığı kırmızı turpları iştahla mideye indiriyordu. Tırnaklarını kemirmeyi kesmişti. Bir pencere camındaki yansıması gözüne ilişince özgüveni yerine geldi. Cidden hoş görünüyordu: Bu mucizeyi kocasının sevgisine borçluydu.

"Dirk, beni sevmekten asla vazgeçmeyeceksin değil mi? Sevgilim? Günün birinde fikrini değiştirmezsin değil mi?"

"Saçmalama Ariah."

"Öyle bir şey olursa sönebilirim. Bir ışık gibi 'sönebilirim'."

Dirk huzursuzca etrafa bakındı, konuşmalarını dinleyen olabilirmiş gibi. Sundurmaya bakan pencereler beyaz panjurlarla örtülüydü. Bunları aralayan biri, sundurmadan görülmeden oraya bakabilirdi. Ayrıca o pencerelerin çoğu açıktı. Dirk bir sigara yakmış, ikinci içkisini içiyordu. Kahrolası Claudine nerede kalmıştı?

Dirk, Ariah'la birlikte nehre inen çimenlikte yürüdü. İskeleye çıkıp biraz dalgın bir tavırla ona çocukluğundaki teknelerden bahsetti. Tekneleri ve nehri ne kadar sevdiğinden. Babası sağ iken... "Yaramaz bir çocuktum galiba. Bazı tehlikeler atlattım." Dirk özlemle konuşuyordu. Ariah onun geçmişteki davranışlarından ya da geçmişinden pişmanlık duyup duymadığını merak etti. Nehirden esen rüzgâr taze ve harika bir şekilde canlandırıcıydı. Biraz ötede yelkenli tekneler rahatça süzülüyorlardı. Buradan, Shalott iskelesinden Şelale'nin korkunç gürlemesi duyulabiliyordu; Şelale nehrin aşağısında, kilometrelerce ötedeydi. Bu iskele civarında yüzülebilirdi; buradaki akıntı ölümcül değildi. İnsan çığlıklar atarak ölümüne sürüklenmezdi. *Burada yaşayabilirim. Çocuklarımız da yaşar. Neden bize miras kalmasın ki?* Beklenmedik, uygunsuz bir düşünceydi bu. Ariah buna ne anlam vereceğini bilemedi.

İskelenin bakıma ihtiyacı vardı. Ağırlıklarının altında bariz bir şekilde sallanıyor ve gıcırdıyordu. Burada sadece eski bir yelkenli tekne durmaktaydı. O tekneye binip dalgaları hissetme fikri Ariah'ın paniğe kapılmasına yol açsa da, işveli bir edayla kocasının koluna yaslanıp, "Eski yelkenli teknen terk edilmiş görünüyor," dedi. "Neden beni gezdirmiyorsun Dirk? Yemekten sonra?"

"Evet. Hoş olur."

Dirk zorlama bir hevesle konuşmuştu. Ariah onun dalgın olduğunu, saatine ve dönüp dönüp eve baktığını fark edebiliyordu. Normalde Ariah'ın yanındayken onunla ilgilenirdi. Ariah o evdeki diğer kadının çekim gücünü hissetti.

"Annen çıktı galiba? Şu o değil mi..."

"Hayır. Ethel. Nereye kaybolduğumuzu merak etmiştir."

Saat 1'e geliyordu. Dirk'ün suratı asılmış, saçı rüzgârdan dağılmıştı. Ariah'ı sundurmaya geri götürdü. Henüz tam tepede olmayan güneş şaşılacak kadar sıcaktı. Bu sıcak ve nemli iklimde gökyüzü sürekli bulutlu olur, beyaz güneş onların arasından yer yer parlardı. İki büyük gölün, Erie'yle Ontario'nun arasındaydılar. Havanın ne zaman açılıp kapanacağı hiç belli olmazdı. Şimdiki soluk ışıkta, Shalott'un çimenliğinin yer yer yabani otlarla kaplı, kahverengi, kuru olduğu görülüyordu. Gül çalılarında kara lekeler vardı. Arazinin ihmal edilmeye başlandığı belliydi. Can çekişiyordu sanki. O görkemli kireçtaşı ev de, arkadan bakıldığında (sahne arkasından bakar gibi) yıpranmış görünüyordu. Duvarlarında çatlaklar vardı. Evin eni boyunca uzanan paslı yağmur oluğunda, upuzun ve ince bir yılanı andıran ıslak, yeşil yosunlar bitmişti.

Ariah huzursuzca güldü. "Belki de pazarları karıştırdık Dirk?"

"Aynı şeyi düşünmeye başlıyorum," dedi Dirk asık suratla.

Ariah uzun boylu, yakışıklı, özgüvenli kocasını hiç bu kadar dalgın ve huzursuz görmemişti. Terasa geri döndüler. Claudine hâlâ ortalarda yoktu. Utanmış kâhya yine özür diledi. "Annem

onun peşine düşeceğimi ve gelip bize katılması için yalvaracağımı sanıyorsa yanılıyor," dedi Dirk. Çerez atıştırmakta olan Ariah bunu duymamış gibi yapmaya çalıştı. Kendine o kan kırmızısı, baharatlı, nefis içkiden biraz daha koydu; Dirk ona servis yapmaya gönüllü gibi görünmediğinden. Ay çöreği yiyip Bloody Mary içti. Ağzına tükürük doldu. Midesi kazınıyordu, hafifçe bulanırken bile.

Dirk birden, "Hadi Ariah, gidiyoruz," dedi. "Çantan nerede?"

Ariah donakaldı. Derin soluklar aldı. Bu zayıflık anını yenecekti. Boyun eğmeyecekti. Gözkapakları titreşti. İskelede unutulmuş halde sallanan, salakça durmadan hareket eden o yelkenli tekneyi görmek istemiyordu. Deniz tutmuşçasına midesi bulanıyordu. Nehre sırtını dönünce, dört metre kadar ötedeki bir pencerede hayalete benzer bir surat gördü ya da gördüğünü sandı. Ama anında inen bir panjur o suratın gözden kaybolmasına yol açtı.

Dirk'ün görmediğini umdu.

"Ethel. Hanımına çok büyük kabalık ettiğini söyle. Bir daha beni de, karımı da buraya davet etmesin, asla."

Dirk, Ariah'ı pazusundan tuttu. Onu hiç bu kadar sert tutmamıştı! Topuklu ayakkabıları yüzünden tökezleyen Ariah itiraz edecek oldu. Birden, dehşet verici bir şekilde nefesi kesildi, öğürmeye başladı. Birden midesi kalktı. Akılsızca yiyip içtiği her şeyi acizce kasılarak kusarken, pembe keten elbisesinin önüyle cam masanın üstünü ve sundurmanın parkelerini batırdı.

"Ariah, Tanrı aşkına," dedi Dirk sinirle. "Seni uyarmıştım değil mi?"

5

1905 senesiydi ve herkes hamileydi. Ariah'ın midesi giderek daha sık bulanır oldu, özellikle de sabahları.

Dick Burnaby ile evlenişinden üç ay sonra, on iki hafta ve iki gün sonra Ariah nihayet bir doktora göründü. Niagara Falls telefon rehberinden bulduğu bir isme: Piper.

"Bayan Burnaby, haberler iyi!"

Ariah gözyaşlarına boğuldu. Ah, bu anı tahmin etmişti. Gülümsemiş, metin olmuş, Dr. Piper'la hemşiresinde iyi bir izlenim uyandırmak için şık giysiler bile giymişti. Ama artık o an geldiğinde, bir lokomotif gibi üstüne geldiğinde, gücü ve hâkimiyeti kalmamıştı. Yanan elleriyle yüzünü örttü. Muayenehanesi Niagara Falls'un merkezinde, Luna Parkı'na koşar adım yürümeyle on beş dakikalık mesafede bulunan vakur, yaşlıca bir adam olan Dr. Piper ona hayretle bakakaldı.

"Doktor bey, lütfen bana ne zamandır hamile olduğumu söylemeyin," diye yalvardı Ariah. "Ne zaman doğuracağımı söylemeyin. Söylemeyin!"

"Ama Bayan Burnaby..."

Ariah açıklamaya çalıştı. Hayır, açıklayamazdı ki. Ağlıyor, burnunu siliyordu. Ah, o adam neden gerdek gecesinden önce değil de sonra intihar etmişti ki? Kekeleyerek konuştu:

"Dr. Piper, evet... sevindim. Evliyim ve se-sevindim. Kocamı seviyorum... geçen temmuzda evlendik... çocuk da istiyoruz... ama şeyden emin değilim... yani... bilmek istemiyorum... babasının kim olduğunu."

Ariah, Dr. Piper'ın kendisine şimdi dehşetle, tıpkı Rahip Littrell gibi dehşetle bakmaya başladığını görünce ilk evliliğindeki durumu açıklamaya çalıştığı... kısalığını, "trajedisini". Utançtan kıvranarak, ilk kocasının üstüne, bacaklarının arasına "boşaldığını" söyledi. Ah, bekâretini korumuştu... ama bakirelerin de hamile kalabileceğini biliyordu. Lisede böyle kaba pratik bilgiler ağızdan ağıza dolaşırdı. Bir Presbiteryen rahibin kızı bile bunlara hayret ve dehşetle kulak misafiri olabilir, belki bir gün işe yarar diye aklının bir köşesinde tutabilirdi. *Ama benim başıma gelmez. Asla gelmez. Yo, hayır!*

"Bilmek istemiyorum Doktor bey. On altı haftadır hamileysem, çocuğun babası... ilk... kocam demektir. Sadece on iki haftadır hamileysem, ba-babası ikinci kocam demektir. Belki de bebek erken doğar? Ya da geç?" Ariah, Dr. Piper'ın yüzüne bakamıyordu. Zavallı adamın utandığını ve bu berbat durumun sorumlusunun bir kadın olarak kendisi olduğunu biliyordu. "Lütfen Doktor bey: Her şeyi bilmeme gerek yok, değil mi? Kocamın da bilmesine gerek yok?"

Dr. Piper, Ariah'a bir kâğıt mendil kutusu uzattı. Ariah minnetle bir kâğıt mendil alarak yüzünü sildi. Doktor, daha önceki sözlerine bakılırsa, Ariah'ın kocasını şahsen tanımasa bile Burnaby ismini bilmekteydi ve duymaktan etkilenmişti. Bu sefer Ariah'ın beklediğinden daha otoriter bir edayla konuşunca, Ariah'ın içi rahatladı hemen: "Bayan Burnaby, rahminizdeki bebek en fazla on üç haftalık. Bu sadece bir tahmin, ama genellikle yanılmam. Birkaç günlük hata payı olabilir, belki bir hafta, ama daha fazla değil. Yani bebeğin babası Bay Burnaby. Önümüzdeki yılın nisan ayında doğum yapacaksınız. Bir sonraki gelişinizde daha kesin konuşabilirim, isterseniz."

"Hayır Doktor bey," diye fısıldadı Ariah. "Yeterince kesin. Nisanda."

Dr. Piper masasından kalkıp Ariah'ın elini sıktı, ölmüş ve canlandırılması gereken bir kadının soğuk ve nemli elini. Şefkatli bir sesle, "Bayan Burnaby, o saçma sapan fikirleri unutmanızı tavsiye ederim," dedi. "Bana söylediklerinizi kimseye söylemeyin. Kocanıza müjdeyi verin, çıkıp kutlama yapın. Sizinle yakında görüşürüz. Bu arada, tebrikler."

Evlendiler ve Ariah hamileydi. Kutladılar.

İLK ÇOCUK

1

Takvime göre bahar bebeğiymişim.
Bir hafta erken doğmuşum. Ya da iki.

Ancak New York'taki Niagara Falls'ta mart sonu sert rüzgârlı, karlı, sıfırın altında geçti, Şükran Günü'nden itibaren olduğu gibi. Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evin bahçesinde ve sokağın diğer tarafındaki küçük, kapılı parkta zamansız açmaya cesaret eden kardelenlerle çiğdemler, yeni bir kar tabakasına gömülmüştü.

O kış Niagara bölgesinin 275 santimlik karla kaplanması hakkında çok konuşuldu. 26 Mart'ta bu karların çoğu henüz erimemişti.

Hastaneden eve dönerlerken, yüzü sevinçle ışıldayan Ariah, Dirk'ten arabayı nehir kıyısından sürmesini rica etti, bir haftalık oğulları Chandler, Şelale'yi görebilsin diye.

"Lütfen hayatım? Orayı sonsuza dek anımsayabilir. İlk görsel anısı orası olabilir."

Dirk bir an tereddüt etmiş olabilirdi. Karısının ruh halleri değişken ve anlaşılmazdı. Ama betonarme bir köprünün altındaki çelik kirişler kadar sağlam ve dirençli, gizli bir mantık tarafından belirlendiklerini fark etmişti zamanla. Hem Dirk sağlıklı bir oğlunun olmasından dolayı öyle şaşkın, sevinçli ve rahatlamış haldeydi ki, elbette pes etti.

Sinekkaydı tıraş olmuştu. Uzamış saçını kestirmişti. Günlerdir dağınık, bakımsız bir adam olmuştu. Ama artık yeterdi.

Yılın bu vakti Şelale ay gibi ıssız olurdu. Prospect Parkı'nı duman sala sala temizleyen, belediyeye ait bir kar sabanı dışında, ortalıkta kimseler yoktu.

"Hiç turist yok! Ne güzel."

Dirk arabayı Prospect Parkı'nın içine sürerek Point'te park etti. Arabanın motorunu çalışır halde bıraktı ve ısıtıcıyı sonuna dek açtı. Lincoln Continental'in arka tarafının neredeyse tamamı çiçeklerle, taze sayılmasalar da hâlâ güzel kokulu ve görünüşlü olan, kâğıt gibi bembeyaz lale ve sümbüllerle kaplıydı. Ariah'ın hastanedeki odasından alınmış olan bu çiçeklerin neredeyse hepsini Dirk onun için satın almıştı.

Fred Astaire'in hastanede yatan sevgilisi Ginger Rogers'a çiçek getirmesi gibi. Artık dans etmeyen kırmızı saçlı dans partnerine. Ama yakında kendini toplayacak olan.

Evine karısıyla birlikte minicik ama mükemmel şekilli, iki buçuk kiloluk bir erkek bebek götürmekte olan Dirk, hayatının artık eksiksiz olacağına emindi. Evet, sonsuza dek!

Kanada'dan kuzey rüzgârı esiyordu. Görebildikleri kadarıyla kış göğü parlak seramik mavisiydi. On bir saatlik doğumda çok kan kaybettiği ve hastanede kısa süren ama ateşini yükselten bir

enfeksiyon kaptığı için sararmış ve dermansız halde olan Ariah, bebeğiyle konuşarak kırmızı yüzünü öptü. "Gördün mü tatlım? Annenle babanın seni nereye getirdiğini gördün mü? Şelale'ye." Ariah gülerek Chandler'ı havaya kaldırdı. Kolları çok hafif titriyordu. (Dirk yanı başında tetikte durmaktaydı. Gerekirse bebeği tutacaktı. Ariah hastanede, yüksek ateş yüzünden sayıklarken, bazı şeyler haykırmıştı. Uyarı denebilecek şeyler. Bu sözleri dinleyen Dirk tetikte olacaktı.)

Chandler mavi bir kaşmir bebek battaniyesiyle güzelce sarmalanmıştı. Durmadan hareket eden minik elleri minik kolçaklarla korunuyordu. Arabanın geniş ön camına şaşkınca baktı. Balık ağzına benzeyen minik, ıslak ağzı açıktı. Yuvarlak, kara gözlerini de iri iri açmıştı. Gözlerini kırpıştırıyor, kısıyordu. Yüzü küçük bir lastik bebeğin yüzü gibiydi. Ariah bebeğin alnının üçgen şeklindeki bir peynir parçası gibi tuhaf bir şekilde eğimli olduğunu ve çenesinin erimişçesine geriye kıvrıldığını düşündü. Ama güzel bir bebekti. Onun ve Dirk'ün bebeğiydi ve onca kana değmişti.

Ariah heyecanla, "Görebiliyor," dedi. "Yani, sadece gözlerinin açık olmasını kast etmiyorum. Gördüklerinin farkında. Sanki o gözlerle bütün araziyi sindiriyor."

Chandler gördüklerini anlıyordu sanki. Kanyon'da sis yükselen yerlerdeki, nehir kıyısındaki uzun, yapraksız karaağaçlar ve meşeler buz tutmuştu. Güneşin altında Mozart'ın tiz notaları gibi parlıyorlardı. Niagara Nehri'nin üstünde, peri masallarındaki gibi buzdan bir köprü oluşmuştu. Hayali ebemkuşakları göz açıp kapayana dek belirip kayboluveriyordu. Sıfırın altındaki o havada bile, sıcak buharı andırır sis yükseliyordu.

American Çağlayanı'na bakıyorlardı. Ondan büyük olan Horseshoe daha uzakta, Goat Adası'nın güneybatısındaydı. Dirk'ün arabasından o tarafa bakılınca ancak bir sis perdesi görülebiliyordu.

Arabada dakikalarca sessizce oturdular.

Chandler kımıldandı, mırıldandı. Minik, kolçaklı ellerini salladı. Meraklı bir bebek olacaktı, kıpır kıpır ve hırçın. Dudaklarını büzmüştü. Yüzünde hayvansı bir kaygı vardı. Balıksı ağzı açıktı. Yakında tekrar beslenmek isteyecekti: Emzirilmek. *Emzirmek* Ariah için yepyeni, şaşırtıcı ve çok yoğun bir deneyimdi, bu yeni annenin hazır olmadığı bir *sevişme* deneyimi.

Ariah bunu düşününce hülyalı hülyalı gülümsedi.

Bir an sonra, "Sence bizi buraya getiren nedir Dirk?" dedi. "Üçümüzü."

Ariah heyecansız, gerçekçi bir ses tonuyla konuşmuştu. Avukatına pratik bir soru soran bir müşteriydi sanki. Chandler'ın sıcak ağırlığını paltosunun göğsüne bastırmış, hafifçe kuruyup çatlamış dudaklarını bebeğin kafasının tepesine dayamıştı. Bebeğin kafasında, Dirk'ün bir akrabasının verdiği ufacık bir örme bere vardı, ama alnının sıcaklığı Ariah'ın dudaklarına ulaşıyordu.

"Bizi buraya getiren ne mi? Yani, *burasını* mı kast ediyorsun? Bizi buraya ben getirdim tatlım. Sen istediğin için."

Dirk alçak sesle konuşmuştu, çünkü yeni doğum yapmış bir anneyle böyle bir zamanda alçak sesle konuşulurdu.

Ama Ariah ısrar etti, çünkü Ariah hep ısrar etmeliydi. "Yani bizi, üçümüzü buraya getiren ne? Ve bu anı yaşatan? Koca evrende ve sonsuz zaman içinde?"

Ariah bu kadar uzun konuşmakta biraz zorlanmıştı. Hastanedeyken, beyaz duvarlı odasında çiçeklerin arasında yatarken ve doğumhanedeyken çığlıklar atmış, yalvarmış, tehditler savurmuştu. Hassas gırtlağı; elinde olmadan, can çekişen bir hayvan gibi attığı boğuk çığlıklar ve iniltiler yüzünden sızlıyordu.

Dirk alçak sesle ve ısrarla konuştu: "Bizi buraya getiren şey neydi biliyorsun: Sevgi."

"Sevgi ha! Umarım öyledir." Ariah bunu hiç düşünmemiş gibi tepki vermişti. Bebeğin kafasını tutan elini okşayan kocası, kendi iri ve biraz sakar eliyle ona destek oluyor, tıpkı hastane-

deyken olduğu gibi yanı başında tetikte bekliyor, yüreğinin sıkıştığını hissediyordu. Karısına ve oğluna karşı öyle güçlü bir sevgi hissediyordu ki, konuşmak istemiyor, kendine güvenemiyordu.

Ariah kaş çatarak konuşmayı sürdürdü: "Sevgi hayatta en az yerçekimi kadar güçlüdür değil mi? 'Yerçekimini' de göremezsin."

Dirk gülümseyerek, "Senle Chandler pekâlâ görünüyorsunuz," dedi. "Ben de görünüyorum."

Göbeğine pat pat vurdu. Ariah'ın hastaneye yatışından beri neredeyse beş kilo kaybetmişti, ama beş kilo daha verse iyi olurdu.

Ariah ısrarla devam etti: "Ama aşk tesadüfidir. Bir zar atılışıdır."

"Daha çok pokere benzer. Eline kâğıtlar verilir, ama iyi kâğıtları iyi oyuncular alır. İyi bir oyuncu onları kullanmayı bilir."

Ariah, Dirk'e gülümsedi. Bu yanıttan hoşlanmıştı.

"'İyi bir oyuncu onları kullanmayı bilir.'"

Dirk'ün Chandler'ın kafasını tutan parmaklarını oyuncu bir edayla çekiştirdi. Dirk'ün avucu, bebeklerini başka desteğe ihtiyaç duymadan taşımaya yetecek kadar iriydi. Yeni, toy, hasretli bir sesle, "Beni artık en azından bir süre terk etmezsin, değil mi?" dedi. "Artık bebeğimiz olduğuna göre."

"Ariah, neden böyle konuşuyorsun?"

Dirk geri çekildi. İncinmişti.

Ariah kocasına masumca bir şaşkınlıkla baktı. Geçen haftanın onca işinden sonra yorgun görünen o iri yakışıklı yüz, fazla erken büyümüş bir Amerikalı çocuğunkine benzeyen o yüz, rencide olmuşçasına buruşmuştu. Ariah bunun sebebini anlayamıyordu.

O anda Chandler kıvranarak sesini yükseltti. Minik ciğerlerini havayla doldurarak ağlamaya başladı. Neyse ki meme vakti gelmişti.

***

Böylece Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evde bir bebek yaşamaya başladı. Bir bebek!

Bazen bir melek gibiydi. Bazense kükreyen, kırmızı suratlı minik bir iblis. Annesiyle babası ona hayretle bakakalıyorlardı. Ariah onun başka bir gezegenden geldiğine yemin edebilirdi, kendi bedenindeki daracık bir delikten çıkmamış olsa. Krypton'dan mı? Oranın doğa kuralları bizimkilerden farklıydı.

Chandler ağlamaya, bebek ciğerlerine egzersiz yaptırmaya bayılıyordu. Sinemalardaki, dünya haberlerinin verildiği filmlerdeki o çılgın, kabadayı faşist liderler gibi, halk meydanlarına toplanmış ve büyülenmiş dinleyicilerine kükreyen Hitler ve Mussolini gibi öfkeli ve kararlıydı. Ariah bir espri yapacaktı. "Belki de birinci yaş gününde bir vaiz kürsüsü ister, vaaz vermeye bir an önce başlamak için." Burada gönderme yapılan kişi Rahip Littrell'dı elbette. Ama Ariah dudağını ısırıp sustu.

Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evde, Dirk Burnaby'nin eski bekâr dairesinde geceler eskisi kadar romantik değildi artık. Geceler karanlık, çalkantılı bir nehirde yapılan bir yolculuk kadar sersemletici, mide bulandırıcıydı. Şafağın sökmesine dua ediyordu. "Sen en azından 'işe' gidebiliyorsun. Babalar oraya gider." Ariah duruma esprili tarafından bakmaya çalışıyordu. Dirk itiraz ediyor, Ariah isterse evde kalıp yardım edebileceğini söylüyordu. Hem Ariah çok yorulduğunda ona yardım edecek bir dadı tutmuştu. Ama Ariah dadıyı sevmiyordu, çünkü Chandler ***kendisinin*** bebeğiydi.

(Bir daha asla çocuk doğurmayacağına yemin etmişti. Ah, canı ne biçim yanmıştı! Doğum sancılarının unutulduğunu söyleseler de, Ariah unutmayacaktı. Asla.)

Bir bebek-melek, bir bebek-iblis. Her gece beş-altı kez uyanan. Açlıkla uluyan. Meme talep eden. İkisini de. Altına sıçan. (Uykusuzluktan serseme dönmüş olan Ariah, tuhaf bir şekilde, bu kokuya giderek aldırmaz olmuştu. "Aslında çok da

kötü kokmuyor. Zamanla alışıyorsun. Şey gibi kokuyor... bebek gibi."

Dirk Burnaby iki ucundan da püskürten bu volkana şaşakalmıştı.

Bir de emzirme meselesi vardı.

Emzirmek! Bebekle anne bu işi bebek ne zaman isterse yapıyorlardı. Mahrem bir meseleydi. Bebeğin balık ağzına benzer minik ağzı, Ariah'ın dolgun, sütlü memesini emiyordu. *Sevişmenin bir başka çeşidi,* diye düşündü Ariah. *Ama babana söylemeyelim.*

Evet, babanın bunu bilmemesi en iyisiydi.

Gerçi baba, bebeğe tapmıyor değildi, tapıyordu. Ama baba, bebeği kendisine rakip bir erkek olarak görmek istemezdi.

Teşekkürler Tanrım. Artık günahlarımdan arındığıma göre, senden bir daha asla bir şey istemeyeceğim.

2

"Affedildim galiba. En azından Presbiteryenler tarafından."

Birkaç hafta sonra Bayan Littrell torununu görmek için trenle Niagara Falls'a geldi. "Ah Ariah! Ah bebeğim." Niagara Falls'un gürültülü tren istasyonunda ağlayarak barıştılar. 1940'larda, savaş zamanı çekilmiş aşırı duygusal ama hoş bir filmden bir sahne gibiydi. Artık evli bir kadın ve anne olan ve yaşadıklarından sonra kendisiyle gurur duyan Ariah, annesine sarılırken iri göğüslü yaşlı kadının yumuşak ve sıcak bedenini hissedince irkildi, hissettiğinden daha sevecen davrandı, ama gözlerinden bir-iki damladan fazla yaş çıkarmayı başaramadı. *Asla! Zor zamanımda beni yalnız bıraktığın için seni asla bağışlamam.* "Ariah, hayatım, beni bağışlayabilecek misin?" diye sordu Bayan Littrell. Ariah annesinin tombul ellerini hemen

tutup sıkarak, "Ah anne, tabii ki," dedi. "Bağışlanacak bir şey yok ki." Damat Dirk Burnaby, Bayan Littrell'ın elini gülümseyerek, kibarca ve sevecenlikle sıktı. Pusetteki bebek Chandler, ağlayıp duran o orta yaşlı devasa kadına gözlerini kırpıştırarak ve parmaklarını ağzına sokarak baktı. Bayan Littrel onun üstüne eğildi, baş döndürücü bir uçuruma eğilircesine. "Ah, bu bir mucize," diye kekeledi. "O bir mucize. Mucize değil mi? Ah, ne güzel, minicik bir bebek." Ariah annesinin yanlışını düzeltmek istedi. Chandler güzel bir bebek sayılmazdı. Abartmaya gerek yoktu. Ama evet, belki de ninesine öyle görünüyordu. Bayan Littrell, Ariah'a bebeği kucağına almasına izin vermesi için yalvardı. Ariah razı oldu elbette. "Chandler, bak bu büyükannen."

"Umarım bana 'nine' der. Ah, ne güzel şey bu böyle!"

Bayan Littrell, Niagara Falls'ta, Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evin konuk odasında sadece iki gece kalmayı planlamıştı. Ama altı gece kaldı.

"Aslında insanların küsmesi bir bakıma daha iyi oluyor. Kafanı dinliyorsun," dedi Ariah kuru bir sesle. (Oysa bebek Chandler sayesinde annesini dize getirdiğine seviniyordu içten içe. Nefis bir intikamdı bu.)

Bayan Littrell yanında iki büyük valiz getirmişti. Biri bebek eşyalarıyla doluydu, "yeni ve eski" şeylerle. Aralarında Ariah'ın otuz yıl önceki bebeklik giysileri vardı. "Şu minik başlığı hatırlıyor musun hayatım? Ninen sana örmüştü." Ariah gülümseyerek, "Evet, hatırlıyorum sanki," dedi. Oysa hatırlamıyordu. Bu eski püskü şeyler herhangi birine ait olabilirdi. Hatta annesi onları Troy'daki yardım dernekleri için düzenlenen kullanılmış eşya satışlarından almış bile olabilirdi! Kilisenin bodrumunda böyle açık arttırmalı satışlar yapılırdı. O mutlu barışmanın ortasında Ariah birden hiddete kapıldı. Tam her şeyi yoluna koymuşken, hayatını annesi ve Rahip Littrell olmadan gayet güzel yaşamaya başlamışken, annesinin gelip tekrar hayatına girmeye hak-

kı yoktu. Nasıl Gilbert Erskine dirilse bile Ariah'ın yeni hayatına giremezse, Bayan Littrell'ın da geri dönmeye hakkı yoktu.

Gilbert Erskine. Ariah onu artık aklına bile getirmiyordu. Ama çok kötü bir rüyada görmüştü: Ariah'ın yeni evinin kapısını ısrarla çalıyordu. "Maymun Pençesi"ndeki o canavar evlat gibi. Ariah korkakça yorganın altına saklanıp, Dirk'ü kapıyı açmaya göndermişti.

Bayan Littrell'ın Dirk Burnaby'nin mali durumundan habersiz olduğu belliydi. Genç çifte bir sürü şey getirmişti, hem yeni hem de ikinci el şeyler. Ariah ona Niagara Falls'taki evlilik hayatından hiç bahsetmemişti. Basılı bir doğum ilanı ve Chandler'ın birkaç fotoğrafını göndermişti o kadar. Luna Parkı'nın Troylu rahip karısının sinirini bozduğu belliydi. Nehir kıyısındaki o ağaçlık semtin zarif tuğla evleri; küçük ama çok bakımlı çimenlikleri ve siyah, dövme demirden çitleriyle parka bakan neo-Georgia tarzı evler; Dirk Burnaby'nin bekâr evinin ferah, gözalıcı ve modern dekorasyonu; Ariah'ın muhteşem Steinway piyanosu... bütün bunlar Bayan Littrell'ı şaşırtmıştı. İrlandalı dadıya, kâtibe, aşçıya da (hem de erkekti, Dirk'ün senede birkaç aylığına iş yemekleri için tuttuğu biriydi) şaşırmıştı. Üstüne üstlük bir de küçük çimenlikle ilgilenen bir zenci vardı. Bayan Littrell sersemlemiş gibiydi. Başka bir kadının evli kızının evine gitmişti sanki, ama ayrılmakta acelesi yoktu.

Ariah'ın kulağına birkaç sözcük mırıldandı, "Haliniz vaktiniz yerindeymiş kızım. Çok mutlu olmalısın!"

Bayan Littrell'ın bu gözlemi hayretle yaptığı üçüncü kez; Dirk, Chandler'ı ninesine Dirk'ün tabiriyle o muhteşem "helikopter numarasını" göstersin, yani tekme ve yumruklar savursun diye havaya kaldırırken, fesat Ariah, "Beni kolay mutlu olan biri mi sandın anne?" diye karşılık verdi.

Aynı sene içinde Rahip Littrell, Bayan Littrell'a Niagara

Falls'a yaptığı yolculuklarda eşlik etmeye başladı. Ariah'ın babası da Burnaby ailesinin büyüsüne kapıldı.

Özellikle de yeni bebeğin büyüsüne.

Ariah'ın babası bir senede çok yaşlanmış gibiydi. Ariah bunun suçlusunun herhalde kendisi olduğunu düşündü. Babası bir Hıristiyan olarak kilisede alçakgönüllülük vaazları verse de, aslında çok gururlu biriydi ve Ariah yaptıklarıyla onu rezil etmişti. Adamın yüzünde derin çizgiler belirmişti ve Teddy Roosevelt'inkine benzeyen sivri çenesiyle artık eskisi kadar kendinden emin görünmüyordu. Boyu kısalmış gibiydi. Göbeği büyümüştü. Konuşmadan önce ve sonra, sözlerini anlaşılmaz kılmak istercesine boğazını temizlemek gibi sinir bozucu bir huy edinmişti. Ariah'ın sulu gözlü annesinin tersine, Ariah'tan ne doğru dürüst özür diledi, ne de ona annesinin yaptığı gibi sarıldı. Elinden gelenin en fazlası, Ariah'la baş başa kaldıklarında İncil okurcasına şunları söylemek oldu: "Anladım ki acele verilen kararlar her zaman yanlış olmayabiliyormuş. Kocan ve çocuğun sana Tanrı'nın lütfu. Ariah, bu duruma geldiğin için Tanrı'ya hep şükrediyorum."

Ariah usulca, "Sağ ol baba," dedi.

Fesatça gülümseyerek, *Evet ama hâlâ lanetliyim. Bu değişmeyecek,* demek istedi.

Ariah yine de minnettardı. Babasının gönülsüzce de olsa söylediklerine... Artık onlara ihtiyaç duymadığı bir zamanda...

(Neden herhangi bir insanı umursasındı ki? Artık bebeği vardı. Kendi bebeği.)

"Annenle baban ne iyi, ne kibar insanlar." Dirk her zamanki gibi hevesle konuşmuştu. Ariah onun yüzünde ve sesinde en ufak bir alaycılık belirtisine rastlayamadı. *Benim annemden ne*

kadar farklılar, diye düşündüğünü biliyordu. Littrell'lar ona elbette iyi, kibar, ideal birer kayınpeder ve kayınvalide gibi görünmüş olabilirlerdi.

"Elbette öyle olacaklar. İkisi de Hıristiyan."

Ariah neşeyle konuşmuştu. Hayır, dalga geçiyordu!

Aslında, konukları her zaman cana yakın ağırlayan kocasının onun ebeveynine o kadar hürmetle davranmasına çok, çok minnettardı. Böylece istediği zaman susabilme fırsatı buluyordu. Zaman zaman sıvışıp Chandler'la birlikte kestirebilme fırsatı buluyordu.

Rahip Littrell'ın; iş hayatı, politika, ekonomi ve hukuk hakkında rahatça ve otoriter bir edayla konuşan ve Niagara bölgesinde "hidrolik güç" kullanımına dair güncel gelişmeler hakkında çok şey bilir gibi görünen o uzun boylu ve özgüven sahibi damadının karşısında genellikle hürmetkâr olması Ariah'ın hoşuna gidiyordu. "Evet. Anlıyorum. Ah, evet." Troy'dayken kendi kişiliğini ön plana çıkarırdı; burada, Luna Parkı'ndaysa süngüsü düşmüştü. Dirk Burnaby, Littrell'ların bilmediği bir sosyal sınıftandı. Dinsel inançları belirsiz, esprileri karmaşıktı. Emeklemeye ansızın başlayıvermiş olan Chandler'ın bile sağı solu belli olmuyordu. Nine Littrell ile, torunlarının oynak ilgisi için çekişen dede, genellikle kaybediyordu. Çocuk o ihtiyara gülümsemeden, ağır ağır göz kırpıştırarak, merakla bakıyordu. Bazen dedesini çılgınca iterek uzaklaşıyordu. Ariah böyle zamanlarda babasının yüzüne bakınca, adamcağızın ne yapacağını bilemediğini görüyordu.

Düşüncesiz bir çocuğun gücü. Reddetme gücü, daha geç ölecek olma gücü.

Bir nesil bir başka nesli ezip toza toprağa karıştırıyordu. Kemiğe, toza dönüştürüyordu. Yok ediyordu. Ariah zalimce gülümseyerek, yeryüzü cennetini yitirenler için cennet vaadinin ne kadar önemsiz olduğunu düşündü.

"Chandler! Yaramaz çocuk. Deden sana kitap okuyacak,

gördün mü? İşte bak, en sevdiğin kitap, Koca Aslan." Ariah oğlunu neşeyle kaldırıp babasına geri veriyor, kanepeye, o şaşkınca gülümseyen ihtiyarın yanına oturtuyordu.

Ariah tekne gezintisinden korkardı. Nehir boyunca Erie Gölü'ne kadar gidip gelen, dalgaları yaran on iki metrelik *Valkyrie*'ye binmeyi de pek sevmiyordu. Ama genellikle, Dirk'ün keyfi kaçmasın diye severmiş gibi yapıyordu. Gelecekte kendisi evde kalacak, Dirk ile Chandler birlikte gezmeye çıkabileceklerdi. Ama henüz erkendi.

Ancak Dirk'ün kayınpederiyle kayınvalidesini yatla sekiz kilometre güneydeki Erie Gölü'ne götürmesi ve Buffalo Yat Kulübü'nün muhteşem açık terasında akşam yemeği yedirmesi tam bir şenlik oldu. Ariah, Dirk'ün onları ilk kez marinaya götürüşünde, babasının o ince ve uzun, beyaz, parlak yata hayran hayran baktığını görünce bir tür gurura kapıldı. Babası yatın fiyatını tahmin etmeye çalışıyordu herhalde. (Asla tahmin edemezdi.) Bayan Littrell heyecanlı ve kaygılıydı. O parlak, rüzgârlı günde nehirde başka bir sürü araç vardı... tekneler, yatlar, sürat motorları. Ya bir kaza olursa, ya dalgalar teknelerini devirirse? Ariah annesinin cidden korktuğunu gördü. Kadıncağız damadı duymasın diye utana sıkıla, fısıltıyla konuşuyordu. "Bu imkânsız anne," dedi Ariah neşeyle. "Dirk tecrübeli bir yatçıdır." *Yatçı!* Dirk Burnaby ile evlenip Şelale'deki bu yeni hayata başlamadan önce *Valkyrie* gibi bir yatı, binip gözkamaştırıcı güvertesinde yürümek bir yana, ömründe görmemiş olan biri için son derece rahatça söylenmiş bir sözdü bu. Nehre açıldıklarında Ariah'la Bayan Littrell kamarada, Chandler'la birlikte kaldılar. Niagara Nehri'nde azgın rüzgârlar esiyordu. Dirk sabit hızda gitmelerinde ısrarlıydı. "İte kaka" gitmekten nefret ederdi. Bulutlar güneşi örtünce hava sıcaklığı on derece düşüyordu. Ariah gitmekte oldukları gölün tepesinde toplanan bulutlardan kaygılandıysa

da annesine bir şey demedi elbette. Büyük Göller bölgesinde hava çabucak değişiverirdi: Hava tahmincileri yanılıp dururlardı. Chandler babasının büyük teknesine ilk başta bayılmıştı, ama çabucak sıkılıverdi. Huysuz, sabırsız, sulu gözlü, bebeksi olmaya başladı. "Sinirli, hassas bir çocuk," dedi Bayan Littrell himayeci bir edayla. "Anasına çekmiş."

Ariah güldü. "Ben öyle miyim sence anne? 'Sinirli, hassas' mıyım?" Bunu iltifat mı, hakaret mi kabul edeceğine karar veremedi. Bugünlerde kendisiyle çok gurur duyuyordu. İlk kez anne olmuştu.

Chandler'ın doğumundan sonra bir ara başka birine dönüşmüştü sanki. Bitkin, melankolik birine. Yorganın altına girip saklanmak isteyen. Ama bunu yapmamıştı, değil mi? Küçük sert göğüsleri sütle, emilmek istenen leziz sütle dolup balon gibi şişmişti.

Bayan Littrell hızlı hızlı konuşuyordu: "Ama çok da yetenekliydin Ariah. Çok... zekiydin. Biraz esrarengizdin. Babanla ben hep öyle düşündük."

Esrarengiz ha! Ariah bundan hoşlanmıştı.

"Peki Chandler babasına hangi açılardan benziyor sence?" diye sordu.

"Babasına mı? Şey... gözlerini ondan almış galiba. Ağzı da benziyor. Kafasının şekli de." Ama Ariah'ın annesi tereddütlü gibiydi.

"Chandler doğduğunda saçı siyahtı," dedi Ariah. "Deniz yosunu gibi tutam tutam ve siyah. Şimdi giderek açılıyor, Dirk'ünki gibi. Büyüdükçe babasına benzeyecek galiba. Sayıları seviyor. Dirk de onun yaşlarındayken sayılarla oynamayı severmiş. Dirk'ün annesi, Chandler'ın Dirk'ün o yaştaki haline çok benzediğini söylüyor." Bu öyle büyük bir yalandı ki, Ariah kendi ağzından çıktığına inanamadı. "Chandler birkaç hafta erken doğdu tabii, bu yüzden değişmesi biraz zaman alacak. Ama değişecek."

Tanrı'ya şükür ki Ariah bebeğinin babasının kimliği konusunda endişelenmiyordu artık. O kaygıları ancak hayal meyal hatırlıyordu, çok eskiden izlediği bir filmin sahnelerini hatırlar gibi. Dirk'ü Chandler'la görünce, baba oğul oldukları anlaşılıyordu. Chandler babasına, babası da ona tapıyordu. Ariah eski kaygılarını şimdi hamilelik semptomu olarak görüyordu, tıpkı sabahları midesinin bulanması ya da aşermesi gibi (soğuk yulaf ezmesi, turşulu sandviç, hardallı "parmak balıklar", DiCamillo's Fırını'ndan alınmış haç şeklinde sıcak çörekler.) Dr. Piper, en tuhaf hayalleri ilk kez gebe kalan kadınların kurduğunu söylemişti. Sakat çocuklar, canavarlar doğurabileceklerini hayal ederlerdi. Ariah en azından o kadar kafayı yememişti.

Huysuz Chandler sayı oyununu bırakıp uykuya dalmıştı. Bayan Littrell ıslak kamara lombozundan dışarıya, güvertedeki erkeklere gözlerini kısmış bakıyordu. "Babanı bir cankurtaranda göreceğim hiç aklıma gelmezdi," dedi Bayan Littrell hayretle. "Kaptana benzemiş." Gülmeye çalıştı, oysa *Valkyrie,* az önce tedirgin edecek kadar yakınından geçmiş dev bir Büyük Göller kömür mavnasının dalgaları yüzünden sarsılmaya başlamıştı. Bayan Littrell ürkek bir gülümsemeyle, "Ariah, harika bir adamla evlenmişsin," dedi. "Umutsuzluğa kapılmamakta haklıymışsın."

Umutsuzluğa kapılmamak mı? Dirk'e olan aşkı bu muydu yani?

"Evet anne. Bu konuyu konuşmamıza gerek yok."

Ariah gözlerini kapadı. Kahrolası tekne! Sallanıyor, sarsılıyordu. Ariah boğulmaktan çok deniz tutmasından korkuyordu.

Ama Bayan Littrell ısrarla devam etti, tekne motorunun gürültüsü yüzünden sesini yükselterek: "Ah, Ariah. İncil'de dendiği gibi, Tanrı'nın işine cidden akıl sır ermiyor."

"Belki de Tanrı'nın fesatça bir espri anlayışı var," dedi Ariah.

Littrell'lar, Troy'da yakından tanıdıkları Erskinelerden Ari-

ah'a hiç bahsetmediler; Gilbert Erskine'den hiç bahsetmediler. Sanki Littrell'lar Luna Parkı'na gelip de Burnaby ailesinin büyüsüne kapıldıklarında, geçmişin bir bölümü siliniyordu.

Erie Gölü'ne yatla gidip geldikleri günün gecesi (Dirk bu gezinin çok iyi geçtiğine inanıyordu), yatağa girmek için soyunurlarken ve gezi hakkında konuşurlarken, Ariah birden anne babasını da, başkalarını da bir daha asla görmemeyi istedi. Ruhu eski, kullanılmış bir havlu gibi incelmiş ve kirlenmişti. Kendi sesinin donukça, "Anlaşılan artık tamamen bağışlandım," dediğini işitti. "Rahip, *Valkyrie* sayesinde beni affetti." Aynaya göz atınca, kafasında yeni, oldukça bariz gümüşi teller bitmiş olduğunu fark etti. İnsanın kökünden söküp atmak istediği melankolik düşünceler gibiydiler. "Ama biliyor musun? Hâlâ eskisi kadar günahkârım."

Dirk kıkırdayarak ona uzandı. "Umarım öylesindir tatlım."

3

Ansızın oluverdi!

1953 Kasımı'nda hafta içi bir günün ikindisinde, Ariah'ın öğleden sonra gelecek piyano öğrencisi için vakit henüz erkenken, zil çalınca Ariah kapıyı açmaya gitti. Hafif bir huzursuzluk hissediyordu o kadar. Bu saatte kapıyı çalan, postacı ya da bir teslimatçı olamazdı. Ariah, Luna Parkı'ndaki komşularıyla pek samimiyet kurmadığından, onlar da beklenmedik bir şekilde davetsizce gelmezlerdi. (Yalnızlığı seven sevimsiz biri olarak tanınıyordu herhalde. Haklı olabilirlerdi.) Ariah haftada birkaç saat verdiği piyano dersleri dışında, tüm vaktini Chandler'la geçiriyordu. Kendini çocuğuna adamış bir anneydi. Dirk'ün tuttuğu İrlandalı dadıyı kovmuş, Dirk'ün kâhya kadınının çalışma saatlerini de azaltmıştı. "Burası benim evim. Yabancılarla pay-

laşmaktan nefret ediyorum." Chandler'ı biraz uzaktan seyretmeye, çocuğun onun farkına varmadan uzun süre tek başına oynamasını izlemeye bayılıyordu. Chandler kendi kendine bir şeyler mırıldanıyor, tartışıyor, gülüyor; sabırla kuleler, köprüler, uçaklar inşa ediyor; sonra babasının sesini taklit ederek, kısa ve hafif bir çığlıkla ("Defol!") onları çarpıştırıyor, yıkıyor, deviriyordu.

Oyunun gizli bir adı vardı. Annesinin kulağına fısıldamıştı, kimseye söylememesi şartıyla: "Deprem."

İki yıl yedi aylık olan Chandler zayıf, sinirli, heyecanlıydı; diğer çocukların yanında utangaç ve şüpheciydi. Dağ gelinciğini andıran yüzü ufak ve üçgendi. Ariah onun gözlerini de gelincik gözlerine benzetiyordu... kıpır kıpır, huzursuzdular. "Chandler, *bana* bak. *Anneye* bak." Chandler bazen söyleneni yapıyordu, ama hızlı çalışan minik beyninin daha acil meselelerde odaklandığı belliydi.

Ariah ön kapıya varmadan zil ikinci kez çalındı, sertçe. Ariah kapıyı sinirle açtı... "Evet? Ne istiyorsunuz?" Eşikte hayal meyal hatırladığı bir kâbustan çıkıp gelmişçesine tanıdık, şık, parfümlü, yaşlıca bir kadın duruyordu. Ariah'ın ilk kez gördüğü ama tanıdığı (buna emindi!) biriydi.

Kadın ağzını tuhaf bir şekilde oynatarak, bir süredir kullanılmamışa benzeyen dikkatli ve eğitimli bir sesle, "Ariah," dedi. "Merhaba. Ben Dirk'ün annesi Claudine Burnaby'yim." Ariah'ın hayrete ve can sıkıntısına kapıldığını fark etmemiş gibi yaparak eldivenli elini yavaşça uzattı. Parmaklarında hiç güç yok gibiydi. Güneş gözlüğünün camları öyle karaydı ki, Ariah kadının gözlerini hiç göremiyordu. Kadının ağzı parlak itfaiye arabası rengiydi, ama gülümsemeye gönülsüz bir ağızdı.

Bu o! Kaynanam.

Ariah upuzun, korkunç bir an boyunca donakaldı. Tuhaf düşüncelere meyilli bir gelinin üç yıldan fazla süredir hayal edebileceği türden, gerçekleşmesi pek mümkün olmayan bir görüş-

meydi bu. Ama şimdi olmaktaydı ve ilk kez olduğu ortadaydı. Kontrol kaynanadaydı.

Kaldırımın kenarına cenaze arabasına benzer, şoförlü bir araba park edilmişti.

Ariah amatör bir şarkıcı gibi kekelediğini fark etti. Var olmayan notalara ulaşmaya çalışıyordu. "Bayan Burnaby! Me-merhaba. Lütfen... buyurmaz mısınız?"

Kadın hoş bir kahkaha attı. "Yapma şekerim! İkimiz birden 'Bayan Burnaby' olamayız ki. Aynı anda olmaz."

Ariah bu sözler üstünde sonradan düşünecekti, vücudundaki morlukları ve kesikleri sonradan fark edip inceleyen biri gibi.

Ariah kekeleyerek Dirk'ün evde olmadığını, annesinin ziyaretini kaçırdığına üzüleceğini söyledi. Oysa Bayan Burnaby'nin gelmek için Dirk'ün evde olmayacağı bir saati seçtiğini biliyordu. Neden saf, aptal gibi davranıyordu ki? Bayan Burnaby'nin paltosunu almayı teklif etti. Alırken eli ayağına dolaştı. Aslında palto değil, Bayan Burnaby'nin altına giydiği takıma uyan, yumuşacık yünden yapılma, muhteşem bir koyu kırmızı tonunda bir pelerindi. Takım 1940'ların modasına göre yapılmıştı. Vatkalı ve ince belliydi. Bele doğru genişleyen eteği dizlerin epey üstündeydi. Bayan Burnaby kaskatı, metal sarısı saçının üstüne, örümcek ağını andırır ufak bir peçesi bulunan siyah bir kadife şapka geçirmişti. Gardenya ve naftalin kokusu yayıyordu. Ariah bu kadının gözünde düğünden beri kendini bu kadar salmış biri olarak görünmekten dehşete kapıldı. Üstünde eski bir hırka, biçimsiz bir pantolon ve topukları aşındığı için yatak odası terliklerini andıran "makosenler" vardı. Ariah'ın pantolonun paçalarında, aylar önce Chandler'la Paskalya yumurtası boyadığı zamandan kalma lekeler görülüyordu. Ayrıca Ariah'ın (grileşen) saçı, soluk ve sarı yüzünü sergileyecek şekilde geriden toplanmıştı ve şampuanla yıkanmaya fena halde ihtiyacı vardı elbette. Ariah beşte gelecek olan piyano öğrencisi için kendine çekidüzen vermeyi düşünmüştü...

Ama Bayan Burnaby, Ariah'a pek dikkat etmez gibiydi. Dikkatle etrafa bakınıyordu. "Yıllar oldu. Dirk beni hiç davet etmiyor. Hem tuhaf, kinci bir çocuk oldu. Beşikteyken şımartıldı. Evleneceğini kimse tahmin etmiyordu. Evlenmenin türlü türlü sebepleri vardır tabii. Bazıları oldukça geçerli sebeplerdir. Buradaki duvarkâğıdını değiştirmişsin. Yerdeki fayanslar da yeni. Bildiğim kadarıyla senden öncekilerin hiçbiri burada, Luna Parkı'nda kalmamıştı. Takdire şayan. Kızım bana, 'Dirk evleniyor anne,' dedi. 'Hem de kiminle? Dünyada tahmin edemezsin, çünkü gazete okumuyorsun.' Tuhaf bir espri anlayışları var. Bu da kim?" Bayan Burnaby yüksek topuklarının üstünde çok hafif sallanarak salona daldı. Oyuncaklarının başında duran Chandler irkilerek yukarı baktı. O metalik sarı saçlı, kırmızı dudaklı ve parlak siyah güneş gözlüklü geveze kadın tepesinde bir anda hayalet gibi bitivermişti.

"Bu... Chandler mı? Sanırım o."

Ariah hemen gözlerini faltaşı gibi açmış, Bayan Burnaby'ye sessizce bakmakta olan Chandler'ın yanına koşup çömeldi. Onu sevip okşar gibi yaparak üstünü başını ve ince, dağınık saçını düzeltti. "Chandler, bu Burnaby ninen. Babanın annesi? Hoşgeldin de bakayım..."

Bayan Burnaby tatlı ama buyurgan bir sesle, "'Büyükanne' de lütfen," dedi. "Kimsenin ninesi olmak istemem."

Ariah kekeledi: "'Burnaby bü-büyükannen.' Chandler, selam desene."

Chandler parmaklarını ağzına soktu. Küçük, zayıf cüssesini annesine yasladı, koltuk altına saklanmak istercesine. Başını kaldırıp babaannesine bakarak gözlerini kırpıştırdı ve güç duyulan bir sesle "Slam," gibisinden bir şey fısıldadı.

Ariah anne sesiyle konuşarak, sanki Chandler'ın çok sevinmesi gereken inanılmaz güzel bir haber verircesine, "Chandler, bu bayan senin babaannen Burnaby," dedi. "Babaannen Burnaby ile tanışmamıştın, değil mi? Bak, bizi görmeye gelmiş, ne

güzel sürpriz! Canım, insanlar seni görmeye gelince ne diyordun? Biraz daha yüksek sesle tatlım... 'Selam.'"

Chandler tekrar denedi, sinerek: "*Slam.*"

"Selam Chandler," dedi Bayan Burnaby. "Kocaman çocuk olmuşsun, değil mi? Dört yaşına girmene az mı kaldı? Yoksa çok mu? Orada ne yapıyorsun Chandler? *Çubuklardan* oluşma minik, dâhice bir şehir mi?" Bayan Burnaby, odaya koşarak dalmışçasına soluk soluğaydı. Deri bir el çantasıyla ambalajlı armağan paketleriyle dolu bir alışveriş torbası taşıyordu. Alışveriş torbasını Ariah'a bakmadan verdi, ağır bir yükü hizmetçisine verircesine. "Peki neden burada oyun oynuyorsun Chandler? Yukarıda oyun odan yok mu? Yukarıda bir çocuk odası vardır herhalde? Burada oynaman hem senin için, hem de annenle baban için pek rahat olmasa gerek? Ayak altında durmuyor musun? Hem mobilyalara çarpıp duruyorsun değil mi Chandler?"

Bu öyle telaşla, kaygıyla ve sinirle sorulmuş bir soru gibiydi ki, Ariah yanıtlamak zorunluluğu hissetti, Chandler'ın ürkerek kendisine yaslandığını hissederken. "Şey, Chandler kafasının estiği yerde oyun oynar. Üst katta da oynar burada da. Bazen ben de onunla birlikte oynarım, değil mi Chandler? Hem mobilyaları çok zekice şekillerde kullanır. Bakın Bayan Burnaby..."

Yaşlı kadın soğuk bir sesle, "Lütfen bana 'Claudine' de," dedi. "Söylediğim gibi, herkes aynı anda Bayan Burnaby olamaz."

"'C-Claudine.'"

Ariah'ın içinden bunun ne güzel bir isim olduğunu söylemek geldi, çünkü gerçekten beğenmişti, ama kasılan gırtlağı bunu söylemeyi reddetti.

"Sen de 'Ariah'sın. Dirk'ün Troylu karısı. Kızlık soyadını unuttum, kusura bakma. Baban vaiz miydi?"

"Rahip. Presbiteryen."

"Ama vaaz da veriyor değil mi? Yoksa o mezhepte vaaz verilmiyor mu?"

"Şey, veriliyor. Ama..."

"Neyse. En azından görüşüyoruz. Gazetelerde çıkan fotoğraflarını gördüm tabii. Kızlarım gösterdiler." Bayan Burnaby duraksadı. Her an gülümseyecek ya da kaşlarını çatacak gibiydi. Ama yüzü ifadesiz kaldı. "Her fotoğrafta farklı çıkmışsın şekerim. Şimdiyse karşımda... bambaşka biri gibi duruyorsun."

Dirk ile Ariah, Dirk'ün evli ablalarını ve ailelerini ziyarete pek sık gitmezlerdi. Ariah genellikle tatillerde yaptıkları bu ziyaretlerden nefret ederdi: Şükran Günü'nde, Noel'de, Paskalya Yortusu'nda. Görümceleri Clarice ile Sylvia'nın kendisini onaylamadıklarını, hatta sevmediklerini daha en başından sezmiş ve umursamamaya karar vermişti. Şimdi annelerine neler söylemiş olabileceklerini düşününce ürperdi.

Hem ne tuhaftı. Claudine Burnaby, kırklı yaşların başında olan kızlarından çok yaşlı görünmüyordu.

Ariah kaynanasını defalarca davet etmiş, ama kadından hiç ses çıkmamıştı. Çay yapmayı teklif etti, ama Bayan Burnaby alt katı gezmeyi, mobilyaların ve tabloların yeni olup olmadıklarını ve onları Ariah'ın mı seçtiğini sormayı yeğler gibiydi. Üstü ders kitaplarıyla kaplı olan piyanoyu beğenmiş gibi yaptı. Birkaç gürültülü akort basınca, Ariah karatahtaya sürtülen tırnak gıcırtısı duymuşçasına dişlerini sıktı. "Eskiden çalardım. Çok eskiden. Çocuklarım doğmadan önce." Sonra yemek salonuna girdi. Çift kanatlı kapının camlarından arka avluya baktı. Mutfakta birkaç dakika kaldı. Ariah eşikten onu kaygıyla izlerken, lavabonun, gazocağının, buzdolabının halini görünce irkildi. *Yarın temizlikçi kadın gelecek,* demeyi çok istedi, ama bu doğru da olsa yalan gibi gelirdi. *Beni gördüklerinle yargılama!* diye itiraz etmek istedi.

Salona geri döndüklerinde, Bayan Burnaby torununun yanındaki bir sandalyeye oturdu. Alt uzuvları çok az kımıldayabilen bir balmumu heykel gibi kaskatı duruyordu. Tekrar Chandler'la sohbet etmeye çalıştı. İlgisini çekmek istercesine torbadan parlak ambalajlı armağanlardan birini çıkardı, ama Chandler ön-

ceki gibi ürkerek Ariah'a yaslandı. Chandler da Ariah da, Bayan Burnaby'nin Chandler'a aldığı hediyelerin, boyutlarına ve göreceli hafifliklerine bakarak, pek heyecan verici olmadığını anlamış gibiydiler. Giysiler, doldurulmuş hayvanlar. Ariah, Chandler'ın kollarının arasından sıyrılıp kaçmasından korktu. Oyun oynarken rahatsız edilince bazen huysuzlanır, bazen de tuhaf bir şekilde incinmiş, korkulu bir ifade takınırdı. Özellikle de Bayan Burnaby'nin yaptığı gibi sorguya çekilmekten hiç hoşlanmazdı. Hem bu büyükannesi ne tuhaftı. Diğer büyükannesine hiç benzemiyordu. Hem o parlak, donuk, siyah gözlüğün ardından bakıyor; hem de onun kendisine gülümsemesini bekliyordu, kendisi Chandler'a gülümsemese de. Kadının zımpara kâğıdı rengi suratı kırışıksız, ama solgundu. Ağzı fazla parlaktı. Dudaklarının dolgunluğunu abartacak ya da inceliklerini gizleyecek şekilde boyanmıştı. Sanki ağzı misketlerle doluymuş gibi konuşuyordu. Saçını okşamak için öne eğildiğinde Chandler geriye çekildi. Annesi hafif, neşeli bir kahkaha atarak onu tutmasa, halının üstünde emekleye emekleye yan odaya kaçacaktı.

"Utangaç bir çocuktur Bayan Burnaby. O..."

Yaşlı kadın alayla homurdandı, "utangaç" kelimesi anlamını bildiği bir şifreymişçesine.

"Diğer büyükannesinin yanında da bu kadar utangaç mı? Şu Troylu büyükannesinin?"

"Daha çok küçük Bayan Burnaby. Baharda üç yaşına basacak."

"Üç ha?" Bayan Burnaby iç geçirdi. "Yirmi birinci yüzyılı görecek. Hem bu kadar genç, hem de insan olabilmek ne tuhaf, değil mi? Ama erken doğmuş diyorlar."

Ariah buna karşılık vermedi. Claudine Burnaby'nin Chandler'ı çok iyi tanırmış gibi konuşmasına, bu onun ayrıcalığıymış gibi davranmasına sinir olmuştu.

Ariah çay ya da kahve teklifini yineledi. Bayan Burnaby bu kez "Viski soda. Teşekkürler," dedi. Ariah kaynanasının içkisini

hazırlamak ve Chandler'la kendisine alkolsüz bira koymak için mutfağa kaçtı. Yalnız kalabilmek ne güzeldi! Bayan Burnaby'nin şevkle sesini yükselterek Chandler'ı armağanlarını açmaya teşvik ettiğini duyabiliyordu, ama Chandler'dan ses çıkmıyor gibiydi.

Burada ne işin var. Bizden ne istiyorsun. Defol git, örümcek ağına geri dön.

Yine de Ariah kadının Chandler'ın büyükannesi olarak bazı haklara sahip olabileceğini düşündü. Hem Chandler'ın zengin ve yaşlı bir akraba edinmesi iyi olurdu. Değil mi? Pratik bir meseleydi bu. Ariah önyargılarını bir kenara koymalıydı.

Ama önyargılarım benim parçam! Önyargılarımı seviyorum.

Dirk'ün pahalı viskisinin kokusu ne kadar yoğundu. Ariah kendine de bir viski soda hazırlamayı düşündü. Veya burada, mutfakta çabucak sek viski içmeyi. Ama bu kaygılı haliyle talihsiz bir şeyler olabilirdi. Viskinin yakarak midesine inmesi hissi harikaydı, belki de fazla harika. Ariah'ta Dirk'e sarılıp sevişme arzusu uyandırırdı. Veya ağlamasına yol açardı, yalnız olduğu için. Bir Katolik rahip bulup günahlarını itiraf etmek isteyebilirdi (hayatında bir Katolik rahiple konuşmamıştı bile). *Lanetliyim, beni kurtarabilir misiniz? İlk kocamı intihara sevk ettim. Üstelik ölmesine sevindim!* Dirk'ün hukuk bürosunu arayıp o kadife sesli sekreterine (Ariah o kızın Dirk Burnaby'ye âşık olduğunu biliyordu) acil bir durum çıktığını söylemek ve Dirk hatta gelince ona, *Eve gel! Bu korkunç kadın senin annen, benim değil. Yardım et bana!* diye haykırmak istedi. Claudine Burnaby'nin içkisini titreyen parmaklarla hazırlamıştı. Öyle güzel kokuyordu ki. Ariah şişenin kapağını kapamadan önce bir yudum, ama ufacık bir yudum aldı.

O tatlı yanma hissi boğazından aşağı kaydı.

1950 yazında Shalott'a yaptıkları başarısız ziyaretin ardından üç yıldan fazla geçmişti. O zamandan beri Claudine Burnaby ile genç çift arasında pek temas olmamıştı. Chandler doğunca Ariah, Bayan Burnaby'ye bir doğum ilanı yollamıştı. Bayan Bur-

naby bunun üzerine torununa pahalı hediyeler göndermişti (aralarında pahalı ama Victoria tarzı, aşırı büyük, hantal, süslemeli ve kullanışsız bir puset de vardı, ki Dirk onu hemen bodruma indirmişti.) Chandler'a Noel ve Paskalyalarda da armağanlar göndermişti. Bunlar her seferinde üstünde BAY CHANDLER BURNABY yazılı ambalajlı paketlerdi. İçlerinden notlar, Chandler'ın anne babasına yönelik herhangi bir yazı çıkmazdı. "Belki de Chandler'ın babasının eski bekâr evinde yalnız yaşadığını sanıyordur," diye gülmüştü Ariah. Sadece şakaydı (elbette), ama annesi konusunda hassas olan Dirk gücenmişti. "Annem sağlıklı bir insan değil. Bunu kabullenmeye çalıştım. Sen de kabullenmelisin. Kabalık etmek istemiyor. Kendi boğucu dünyasında yaşıyor o, kabuğuna çekilmiş bir kaplumbağa gibi." Ama kaplumbağalar boğucu bir dünyada yaşamazlar, diye itiraz etmişti Ariah içinden. Kaplumbağalar diğer kaplumbağalarla görüşürler herhalde. Kaplumbağalar hiç çalışmadan, sadece miras yoluyla tonla para kazanmazlar. Ama Ariah bu görüşlerini sinirli kocasına söyleyecek değildi.

Ariah, Dirk'ün ablaları Clarice ile Sylvia'nın, Dirk'e annesiyle ilgili sinir bozucu haberler verip durmalarından nefret ediyordu. Claudine "tam bir hastalık hastası" olmuştu. "Zavallı, acınası" bir haldeydi. Ama bazen cidden hastalanıyor gibiydi. Migreni tutuyor, solunum yolları iltihaplanıyor, safra taşları oluşuyordu. (İnsan safra taşları konusunda sadece kuruntu yapıyor olamazdı, değil mi?) Claudine bütün Burnaby'leri "manipüle" ederek istediğini yaptırmak istiyordu. "Bir Roma imparatoriçesi kadar zalim ve kinci olması" dışında "hiçbir tersliği yoktu." Claudine Burnaby'nin onlara oyun oynadığına inananlar Dirk'ün ablalarıydı (ve kocaları): Onları vekaletname almak için yerel mahkemede dava açmaya zorluyordu; böylece hepsini mahkemeye verip skandal çıkaracaktı. Dirk ile ablaları dışında, ailenin işleriyle ilgilenen başka Burnaby'ler ve tanıdıkları vardı ki, Ariah bu kişiler hakkında çok az şey biliyor ve o kadarını da

bilmek istemiyordu. Gayrimenkuller, yerel fabrikalarda yatırımlar, Niagara Falls'ta bir emlak şirketi. Patentler? Dirk huysuzca, "Avukatlıktan kazandığımız paranın tek kuruş fazlasına ihtiyacımız yok," demişti. "Hem bu konuyu tartışmak istemiyorum." Bu konuyu tartışmaya hiç niyeti olmayan Ariah hemen parmakuçlarında yükselerek kocasının sinirli, ısınmış yüzünü öpmüş ve ona olabildiğince sarılmıştı.

Ah, onu seviyordu! Kesinlikle seviyordu.

Şimdi düşünüyordu da, belki de Claudine Burnaby'ye canayakın olmasa bile kibar davranabilirdi, hatta ondan hoşlanmaya başlayabilirdi (annesinin eskiden pazarları bıkmak bilmeden verdiği Hıristiyan sevgisi derslerini anımsayarak). "Deneyeceğim!" Dirk'ün nefis viskisinden ufak (ufacık) bir yudum daha aldıktan sonra salona döndü. Bayan Burnaby, torununun armağan paketlerinden ikisini açmasına "yardım etmişti". Paketlerden Chandler'dan daha küçük bir çocuğa göre giysiler çıkmıştı. Chandler bu armağanlarla ilgilenirmiş gibi yapmak için çok az çaba sarf ediyor, diğerlerine karşı da pek merak sergilemiyordu. Ariah bunu telafi edebileceğini umdu. Bayan Burnaby viski sodasını konuşmadan alıp kana kana içti, ödülü buymuşçasına. Ariah ise Chandler'ın yanına oturup alkolsüz birasını onunla paylaştı. Ama Ariah mutfaktayken odanın havası değişmişti.

Bayan Burnaby alaycı bir sesle, "Armağanlar getiren kişi kendini getirir," dedi. "Yüreğini getirir. Ama yüreği her zaman istenmez."

Ariah itiraz edecek oldu. Ama mutfakta çabucak içtiği içki yüzünden az kalsın kahkahayı basacaktı.

Bayan Burnaby devam etti: "Eskiden piyano çalardım, ama Chopin, Mozart, Beethoven değil. Tekniğim zayıftı. Sosyete kızı olarak yetiştirilmiştim. O zamanın tabiriyle 'göz kamaştırıcı bir dilberdim'. Sen şanslısın. En azından sana böyle demiyorlar."

Ariah bu defa kendini tutmayıp güldü. Bu hakaret öyle çocukçaydı ki. Yoksa... hakaret değil de ince bir iltifat mıydı? Ba-

yan Burnaby işaretparmağını içkisinde gezdiriyordu. "Kızlarımla kocaları Shalott'un ve arazisinin kendilerine miras kalacağını umuyorlar, ama Shalott, Dirk'ün olacak. Oğlum olduğu için. Onca yere sığacak kadar büyük tek evladım olduğu için. Anlıyor musun? Kalbimi kırmış olmasına rağmen. Evlat olarak da, muhtemelen koca olarak da güvenilir olmamasına rağmen. Bunu zamanla keşfedersin şekerim."

Öfkelenen Ariah usulca, "Sizinle kocamı tartışmak istediğimi sanmıyorum, Bayan Burnaby," dedi. "Özellikle de oğlunun yanında! Bunu anlayabilirsiniz umarım."

Bayan Burnaby bu sözleri duymazdan gelerek içkisinden koca bir yudum aldı. "Kızlarım iyi bir amatör piyanist olduğunu söylüyor. *Onlar* seni dinlemişler anlaşılan. Benim için de çalar mısın?"

"Şey. Bir ara olabilir. Şimdi..."

"Ayrıca bu evde de 'ders veriyormuşsun', Troy'dayken 'ders verdiğin' gibi. Bunun bir sebebi var mı şekerim?"

"'Ders vermemin' mi? Gençlere ders vermeyi seviyorum. Hem... bir şeylerle uğraşmaya ihtiyacım var. Sadece bir eş ve anne olmanın ötesinde."

"'Sadece bir eş ve anne' ha! Dirk buna ne diyor?"

"Neden kendisine sormuyorsunuz Bayan Burnaby? Eminim size söyler."

"Evlenmeden önce müzik dersleri veriyormuşsun. İlk evliliğinden önce. Birden fazla kez evlendiğinin farkındayım Ariah. Genç yaşta dul kaldın. Savaş sırasında daha sık rastlanan bir durumdu bu. Oğlumun geliri göz önüne alındığında, karısının piyano dersleri 'vermesi' biraz tuhaf kaçıyor, ama belki de Dirk'ün gelirini artık bilmiyorumdur. Bana bildirmeyi kesti. Sebebini kimse bilmiyor. O ihmalkâr çocuğun bana hâlâ 12.000 dolar borcu var. Ama faiz işletmediğimden, geri ödemekte acelesi yok. Aaa, şaşırmış gibisin Ariah? Evet ama Dirk'e böyle konularda soru sormak anlamsız, çünkü cevap vermez. Hayatında

hiçbir kadına güvenmemiştir o. Tuhaf bir şekilde içine kapanıktır. Kadınları birbirine düşürür. Bazıları bana gelirdi, az çok saygın olanlar yani. Kalpleri kırılmış olurdu. Bir de hiddet dolu olurlardı, henüz farkına varmasalar da. Böyle meselelere doğrudan karışmazdım (Dirk'ün babası da karışmazdı, bunu bilmeni isterim), ama Dirk'ü içinde bulunduğu ve başkalarını düşürdüğü utanç verici olabilecek durumlardan kurtarmak için bazı müdahaleler, 'tıbbi' müdahaleler yapılırdı. Ne demek istediğimi anlıyor musun Ariah? Çillerin dışında, ki bence gayet çekiciler, insanı rahatsız edecek kadar boş görünüyorsun."

Tam o anda Chandler halıya alkolsüz bira döktü (belki de Arialı dökmüştü). Lekenin bir peçeteyle hemen silinmesi gerekti.

Bayan Burnaby devam etti: "Dirk hâlâ Fort Erie'ye gidiyor mu acaba? Seni hipodroma götürdü mü şekerim?"

"Hi-hipodroma mı?" Ariah, Fort Erie'de meşhur bir hipodrom bulunduğunu biliyordu elbette. Ama Bayan Burnaby'nin sorusu onu afallatmıştı.

"Hâlâ gitmedi mi? Hımm."

Artık Ariah'ın şakakları acı verici bir şekilde atmaya başlamıştı. Hızla içiverdiği viski, midesini bulandırmıştı. Sanki karşısındaki o siyah kadife şapkalı ve donuk güneş gözlüklü, şık kaynanası yavaşça eğilip göğüs kemiğini dürtüklemiş gibi geldi. Chandler'ın bütün bunları ilgiyle izlediğini dehşetle fark etti. Normalde yetişkinlerin konuşmalarından sıkılan çocuk, bu kez onları dinliyor, ağzı açık bir şekilde büyükannesine bakıyordu. "Tatlım, sadece bir dakikalığına öbür odaya gider misin? Annen hemen yanına gele..."

"Hayır, hayır. Buna gerek yok şekerim. Kalkıyordum."

Ariah, Claudine Burnaby'yi sendeleyerek takip etti, kadının ardında bıraktığı parfüm kokusunu alarak. Bayan Burnaby'nin pelerinini almayı akıl edemediğinden, kadın onu ön gardıroptan bizzat aldı. "Dirk'e sevgilerimi ilet lütfen. Ada'dan bir daha ne

zaman çıkarım bilmiyorum. Bunun için öyle az sebep var gibi ki. Üstelik çok zahmetli. Açıkçası sağlığım da kötü." Bayan Burnaby kapıda eldivenli elini bir kez daha uzattı, Ariah'ın elini tutmak değil veda niyetine dürtmek için. Sesini alçaltarak, "Merak etme şekerim. Sırrını kimseye söylemeyeceğim," dedi.

"Sır-sırrımı mı? Ne sırrı?"

"O çocuk Dirk'ün oğlu değil. Bunu sen de biliyorsun, ben de. Torunum filan değil. Ama dedim ya, merak etme. Kinci bir kadın değilim."

Ariah yüksek topuklu ayakkabılarıyla güçbela ön kaldırıma doğru yürüyen kaynanasına bakakaldı. Şoför hemen koşup kadının limuzinin arka koltuğuna oturmasına yardım etti.

Ariah salona döndüğünde, Chandler yine oyuncaklarıyla oynuyordu. Yanında duran ambalajlı armağan paketleri yığınına bakmıyordu bile.

Ariah viski şişesini alarak üst kata çıktı. Dirk akşamüstü işten döndüğünde, onu yatak odalarında, henüz bozulmamış yataklarında bulacaktı.

KÜÇÜK AİLE

1

Gayet mantıklıydı, değil mi?

İlk çocuğunuzun başına her an bir şey gelebileceğine göre, ikinci bir çocuk sahibi olmalıydınız. Hem bir anne olarak ilk çocuğunuzu gereğince sevemezseniz, durumu düzeltmek için ikinci bir çocuk sahibi olmanız şarttı.

"Gerçi bazı durumları düzeltmek imkânsız olsa gerek."

Bu mantığa göre, iki çocuğunuz da erkekse, kız sahibi olana kadar denemeye devam etmeniz gerekirdi.

Bir kız. "O zaman hayatta her şeyim olmuş olur. Tanrım, yemin ederim ki senden başka hiçbir şey istemem."

***

Gayet mantıklıydı. Kocanız günün birinde sizi terk edebileceğine ya da elinizden alınabileceğine göre, bir sürü çocuğunuz olmalıydı. Gayet mantıklıydı. Ariah Burnaby mantıklı bir kadındı. Yıllar geçtikçe umudun getirdiği kaygılardan soyutlanacak, en kötü olasılıkları bekleyen bir kadına dönüşecekti. Kaderci ilkelere sahip, sakin, geleceğe bir hava tahmincisinin temkinliliğiyle bakan bir kadına dönüşecekti. Kocasının günün birinde hayatından "çıkıp" gideceği beklentisi, kocasını kendisinden uzaklaştırma riskini doğuracaktı (bunu biliyordu, çünkü en nevrotik zamanlarında bile zekâsını korurdu).

Ona sımsıkı sarılırken bile biliyordu. Asla yeterince sıkı sarılamıyordu.

Bu çok mantıklıydı, değil mi? Oysa sonraki on yıl boyunca kimbilir kaç kez dua edecekti, dualara inanmamasına karşın.

"Tanrım, o kadar zalim olamazsın, değil mi? N'olur bu kez hamile kalmış olayım. Ah, n'olur!"

Mantıklı bir istekti bu. Yine de gerçekleşmesi yıllar alacaktı.

"Beni seviyorsun değil mi Dirk? Değil mi?"

Arzulu bir sesle soruyordu. Geceleri, uykuyla uyanıklık arasındayken, gündüz vakti söyleyeceğimiz şeyleri söylediğimiz zamanlarda.

Dirk yanıt veremeyecek kadar uykulu oluyordu. Ama ağır ve sıcak gövdesiyle onu sarıyor, yatıştırıyordu. Ariah kocasının kolunun üstünde yatarken planlar kuruyordu. Bir bebek daha!

Birbirlerine olan sevgileri hiç azalmamıştı (en azından Ariah buna inanıyordu), ama zaman geçtikçe daha az sevişir oldular. Daha az tutkuyla. Sevişirken birbirlerini daha az şaşırtır oldular. Sonunda gündüz vakti, o büyük ve rahat yataklarının dışında son kez seviştikleri bir gün, bir saat gelmiş olmalı; Ariah'ın hay-

kırmamak için ıstıraplı ağzını Dirk'ün terli göğsüne son kez bastırdığı bir saat.

Ariah, Claudine Burnaby'nin yaptığı o korkunç ziyaretten sonra, *bir daha asla, asla içki içmemeye*, akşam yemeklerinde en sevdiği kırmızı şaraptan bir kadehcik olsun içmemeye, önemli bir yıldönümünde tek bir kadeh *Don Périgno*n bile içmemeye karar verince; kasıklarındaki yanma hissi hiç var olmamışçasına sönüp gitti ve Ariah kocasına daha az şehvetle sarılır oldu, hatta bazen hiç şehvet duymadan, sadece hamile kalmaya, bebek sahibi olmaya yönelik katı bir kararlılıkla.

Bebek sahibi olmaya.

Belki de pek mantıklı bir istek değildi bu. Ama çocukları olduktan sonra geçmişe baktığında mantıksız bulmayacaktı.

Çünkü geçmişe bakınca, en rastlantısal ve riskli kararlar bile kaçınılmaz görünebilir.

Kimbilir kaç yıl sonra. "Ama asla şüpheye düşmedim. Asla."

Bu sayede doğdum. Ama neden?

2

Bir mucize! Ariah nihayet ikinci çocuğuna gebe kaldı ve oğlunu 1958 Eylül'ünde doğurdu. Otuz yedi yaşındaydı.

"Az kalsın çok geç kalıyordum. Son anda!"

Ariah bu gebelik dönemini daimi bir vecd hali olarak anımsayacaktı. Çok eskiden yaşadığı o kâbus gibi gebelikten ne kadar farklıydı! Royall Burnaby tam vaktinde doğdu. Babası gibi sarışın ve kobalt mavisi gözlü, dokuz aylık, üç buçuk kiloluk sağlıklı bir bebekti. Annesi kimselere söylemese de, *En azından bu seferki gerçekten bizim*, diye düşündü. *Bu bebeği sevebiliriz.*

Babasının işlerinin tıkırında gittiği, Niagara Falls ekonomisinin canlandığı bir zamanda doğmuştu.

Tarihte evrenin sonsuzluğa doğru genişler gibi göründüğü bir zamanda doğmuştu.

Ariah'ın evliliği "çözülmeye", "yıpranmaya" başladıysa (bunlar akla gelen diğer sözcüklerden daha az zalimceydi), Royall Burnaby'nin doğumu işleri bir süreliğine yoluna koyacaktı.

"Artık beni cidden terk edemezsin, değil mi Dirk? Artık iki çocuğumuz olduğuna göre." Ariah gözlerinin kenarlarını sert hareketlerle silerken kocasına takılıyordu.

Dirk yüzünü buruşturuyordu. Karısının bu şakalarına ne diyeceğini bilemiyordu, ama pek hoşlanmadığını biliyordu. Ama onunla sert konuşmaması gerektiğini de biliyordu.

Babasının iri ellerinin arasında tekmeler ve yumruklar savuran minik Royall'ı havaya kaldırmak. Gürbüz, minik, enerjik bir bebek olan, kişilik sahibi biri olacağını şimdiden belli eden Royall'ı havaya kaldırmak. Chandler'dan çok farklı olacağı da belliydi. Ariah onları izlerken, Dirk'ün, ***Bu seferki benim, benim oğlum,*** diye düşünüyor olamayacağını biliyordu; ama Dirk'ün yüzündeki vecd ve incinmişlik ifadesi bunu söylüyordu sanki.

1950'ler. "Ekonomik kalkınma" dönemi.

Yerel tarihçiler bunun Nigara Falls'ta tıpkı 1850'ler gibi bir dönem olacağını iddia ediyordu. Ama Niagara Falls'ta 1850'lerde turizm patlaması olmuşken, 1950'lerde endüstri gelişecekti. 1960'ta bölge nüfusu iki mislinden fazlaya çıkmış, 100.000'i geçmiş olacaktı.

1970'te, Birleşik Devletlerde en çok kimya fabrikasına sahip bölge olacaktı.

Niagara Nehri'nden ve sisli, fantastik Kanyon'dan uzaktaki, kara içlerindeki Nigara Falls şehriyle banliyöleri hızla kalkınacaktı. Royall Burnaby'nin dünyası.

Başka bir dünya varsa bile Royall bilmeyecekti.

Ariah olup bitenlerin pek farkında değildi, çünkü "yerel siyasetle" pek ilgilenmezdi. (Aslında siyasetle pek ilgilenmezdi. Neden uğraşsındı ki? Erkeklerin dünyasıydı.) Ama şehrin etrafındaki açık arazilerin, ormanlık arazilerin, tarlaların kazıldığını, düzleştirildiğini, yüzlerce (hayır, binlerce) dönümlük endüstri bölgelerine dönüştürüldüğünü Ariah bile fark etti. Pazar günleri arabayla gezerlerken, Dirk küçük ailesini kuzeydeki nehre ya da kara içlerindeki Lockport'a götürürken, Chandler şaşırarak "Neler oluyor baba? Neredeyiz?" diye soruyordu (Chandler, Erie Kanalı'yla ve Lockport'taki büyük kanal havuzlarıyla ilgileniyordu.) Ama tanıdık manzaralar tanınmaz hale geliyor, "depremde" yıkılmış oyuncak evler gibi paramparça ve karmakarışık oluyordu.

"Chandler, gördüğün şeye ***kalkınma*** denir."

Dirk böyle diyerek arabanın ön camından dışarıyı gösteriyordu. Arka koltukta oturan Ariah, kucağındaki Royall'ın kulağına ninniler fısıldıyordu.

Etkileyici bir gerçekti bu: Toprağın betona dönüşmesi. Ağaçlar devriliyor, doğranıyor, götürülüyordu. Her tarafta dev vinçler ve buldozerler vardı. Lockport'a giden eski çift şeritli yol üç şeride çıkarılmıştı. Bir gecede tarlaların arasından geçen otobanlar belirliveriyordu. Tabanca metali grisi, kaba saba yeni köprüler kuruluyordu. Ariah uzaktan ve hoşnutsuzlukla izliyordu. "Kalkınma" Luna Parkı'ndan kilometrelerce ötede gerçekleşmekteydi. Neden umursasındı ki? Luna Parkı, Rainbow Caddesi'yle 2. Sokağın bölgesinde, şehrin en eski semtindeydi. Bütün değişimlerse doğuda ve kuzeyde, Hyde Parkı'nın ardında; Buffalo Caddesi'nde, Veterans Sokağı'nda, Swann Sokağı'nda, 100. Sokak civarında ve ötesinde gerçekleşmekteydi. Oralar Ariah'a ay kadar uzaktı.

Fabrikalar, depolar, işçi otoparkları yapmak için el konulan sahipsiz topraklar. Yedek parça üreticileri, buzdolabı üreticile-

ri, kimya fabrikaları, gübre fabrikaları. Alçıtaşı fabrikaları, tabakhaneler ve deri fabrikaları vardı. Deterjan, çamaşır suyu, dezenfektan ve endüstriyel temizlik maddeleri fabrikaları. Asfalt, asbest. Böcek ilaçları, yabani ot öldürücüler. Nabisco, Swann Kimyevi Maddeler Şirketi, Dow Kimyevi Maddeler Şirketi, United Zımparaları, NiagChem, Occidental Kimyevi Maddeler Şirketi ("OxyChem"). Güneyde, nehir boyunca dev elektrik santralleri kuruluyordu. Şelale'nin suyunun "dizginleneceği", üçte birinin elektrik üretiminde kullanılacağı, büyük bir reklam kampanyasıyla ilan ediliyordu. Ariah *Niagara Gazetesi*'nde Burnaby Şirketi'nin yüzlerce dönümlük değerli araziyi Niagara Hydro'ya sattığını okuyunca öyle şaşırdı ki, gazete elinden kayıp yere düştü.

"Tanrım, bu biz miyiz? Zengin mi olduk?"

Bu olasılık dehşete kapılmasına yol açtı.

Royall artık beş aylık bir bebekti. İştahlı ve enerjikti. Ariah'ın göğsünden meme emiyordu. Biraz sakar bir çocuk olan yedi yaşındaki Chandler (bebek kardeşinin doğumundan sonra daha da utangaçlaşmış ve sakarlaşmıştı), çocuk odasının kapısının ardına sinmiş, annesini kaygıyla izlemekteydi. Annesinin şaşırdığını ve kaygılandığını görünce sorunun ne olduğunu sordu. Ariah hemen "Şey, b-bir şey yok tatlım! Sorun yok," dedi.

Royall'ın doğumundan beri, Chandler'ın varlığı Ariah'ı çoğunlukla huzursuz ediyordu sanki. Onu elbette ki seviyordu, ama varlığını unutma eğilimindeydi. Uykusuz zamanlarında ismini geçici olarak unutuyor, *diğeri* olarak düşünüyordu.

Ariah, Chandler'ı Royall'dan daha az sevmeyeceğine yemin etmişti. Ama bu yeminini de unutma eğilimi sergiliyordu.

Ariah batıl inançlı bir kadın değildi, ama dehşeti andıran bir hisse kapıldı. Şelale'nin suyunun "dizginlenmesi" bir şekilde tehlikeli gelmişti. Hızla akan o milyonlarca tonluk güzelim nehir suyunun yönünü değiştirmek, "tüketicilerin" kullanacağı elektriğe dönüştürmek.

Royall'ın elinden tuttuğu gibi telefonlu yatak odasına giderek, Dirk'ün hukuk bürosunu aradı. Ah, Dirk neden hiç evde olmuyordu ki! Ona ihtiyaç duyduğunda hiç evde olmuyordu. Kadife sesli sekreter ona sakin bir sesle, "Bay Burnaby"nin belediye başkanıyla görüşmek ve yeni üye olduğu Niagara İlçesi Şehir Planlama Kurulu toplantısına katılmak için Belediye Konağı'na gittiğini söyledi. (Ariah'ın bunu bilmesi gerekiyor muydu? Yoksa unutmuş muydu?) "Oranın numarası ne? Verir misiniz?" Kadife sesli sekreter gönülsüzce de olsa Bayan Burnaby'ye belediye başkanının numarasını verdi. Niagara Falls'un yeni seçilmiş belediye başkanı, Tyler ("Spooky") Wenn idi. Ariah kocasını aramaya hakkı olduğuna inanıyordu; özellikle de Dirk'ün evini nadiren arar olduğu şu sıralar, tıpkı yeni evlilerken, Chandler henüz bebekken yaptığı gibi. Ariah'ın eli titriyordu. Annesinin kucağında kıpraşıp duran, minik yumruklarını sallayan Royall huzursuzlanmaya başlamıştı. Yine altına yapmış olmalıydı. Ariah başparmak tırnağını kemirerek, Wenn'in ofisini arayıp ailevi bir acil durum olduğunu söyleyerek kocasıyla hemen görüşmeyi talip edip etmemeyi düşündü. Ariah'ın daha önce de kullandığı bir stratejiydi bu, belki biraz fazla kullandığı. Ama bazen dayanamıyordu. Evde iki küçük çocukla yanlız kalınca, kaygılara kapılıyordu.

Royall'a hamile kaldığı o dokuz ay boyunca mutlu yaşamıştı. Erkek olduğunu bilmiyorlardı elbette. Ariah, Royall'ı delice seviyordu, ama bir kızı olsa daha da mutlu olacağını düşünmekten kendini alamıyordu.

"Ariah? Alo? Ne oldu?"

Dirk'ün sesi yüksek ve telaşlıydı. Ariah onu aradığını anımsamıyordu. Royall soluk almaya çalışıyor, geğirmeye hazırlanıyordu. Ariah hemen meme ucunu onun ağzına soktu. Sızlayan, yıpranmış meme ucu, fesat biri tarafından çimdiklenmiş gibi görünüyordu. Royall emmeye başladı.

"Ariah? Canım? Bir şey mi oldu?"

Demek ki Ariah'ı seviyordu. Sesi giderek telaşlanıyordu.

Ariah ahizeyi düzgün tutmaya ve konuşmaya çabaladı, ama kesik kesik konuştu. Niagara Falls'un belediye başkanıyla toplantıda olan Dirk'ü aramasının belirli bir sebebi olduğunu biliyordu, ama hatırlayamıyordu. "Bir sorun çıktı da..." dedi. "Bebek doğru dürüst soluk alamıyordu... ama şimdi alıyor, şimdi iyi."

"Tatlım, seni duyamıyorum. Bebekle ilgili bir sorun mu var?"

"Doğru dürüst soluk alamıyordu. Ama şimdi alıyor. Rahatsız ettiğim için üzgünüm. Ne yapacağımı şaşırdım."

"Şimdi iyi mi? Royall iyi mi?"

"Royall iyi. Dinle."

Ariah ahizeyi Royall'ın minik, ıslak ağzına tutup, ses çıkarsın diye dürtükledi. Royall'ın çıkardığı seslerden biri, bir tavuskuşunun tiz çığlığını andırıyordu.

"Ariah? Bu... Royall mı? Royall iyi mi?" Dirk'ün sesi şaşkındı, görmeye çalışan kör bir adamınki gibi.

"Royall gayet iyi canım. Dünyanın en muhteşem bebeği o."

"İyi mi? Emin misin?"

Ariah öfkeyle güldü. "Eminim. Bana inanmıyorsan gel de kendin bak."

Şaşkınca bir sessizlik oldu.

"Şey. Beni çok korkuttun." Dirk ihtiyatlı konuşuyor, onu daha fazla kızdırmak istemiyordu. Ariah bunu biliyordu: İhtiyatlı avukat kocası, dengesiz karısının sinirini bozmak istemiyordu. Dirk'ün çalışma odasındaki çerçeveli bir fotoğrafta, meşhur dedesi Reginald Burnaby'nin soluk bir resmi vardı. Sisli Niagara Kanyonu'nun üstünden yürürken fotoğrafi çekilmiş bir ip cambası. Omuzlarında dengesini korusun diye konulmuş dört metrelik bir sırık. Ariah o dengenin hassasiyetini anlıyordu.

Royall'ın meme ucunu çekiştirmesini hissederken, Ariah birden karnındaki boşluğa ham ve ıslak bir özlemin bıçak gibi sap-

landığını hissedince yüksek sesle inledi. "Ah Dirk. Seni özledim. Hadi eve gel de benimle seviş sevgilim."

"Ariah? Ne?"

"Seni özledim Dirk. Seninle sevişmek istiyorum. Eskisi gibi. Bebeklerden önceki gibi. Hatırlıyor musun?"

Yine sessizlik. Ariah kocasının soluklarının telaşla hızlandığını işitti.

"Toplantıdayım canım. Önemli bir toplantı. Oy kullanmazsam Tanrı bilir neler olur. Yani sen de bebek de iyiyseniz hoşçakal diyeyim, tamam mı?" Dirk duraksadı, bir şeyi anımsamaya çalışırcasına. "Chandler da iyiyse tabii?"

Royall'ın var gücüyle emip göğsünü acıtması ve bacaklarının arasındaki tahrik olmuşluk hissi Ariah'ı güldürdü. "Oğlun harika bir sevgili Dirk. Pişman olacaksın." Royall'ın azgın, minik ağzından dışarı süt sızıyordu. Ariah'a sulandırılmış süt gibi geldi, yağsız süt. Belki de kaliteli süt değildi. İyi bir annenin sütü değildi. Belki de vitaminleri eksikti. Dirk bir şeyler diyor, bir şeyler soruyordu. Ariah bebeğin emme sesleri yüzünden duyamıyordu. O kafa karışıklığı içinde, birden Dirk'ü neden aradığını anımsadı. "Gazetenin manşetini gördün mü? Hidrolik güç santralleri? Neden adımız geçiyor?"

Dirk hemen, "O anlaşmanın bizimle hiçbir ilgisi yok tatlım," dedi. "Ailenin benimle ilgisiz bir kolu. Doğrudan ilgim yok. Kaygılanma. Bizimle ilgisiz bir mesele."

"Bizimle ilgisiz. Anlıyorum."

"Burnaby Şirketi'nin bir miktar hissesine sahibim. Ama o işle ilgim yok. Benim kendi hayatım var. Kendi gelirim."

Ariah öyle tahrik olmaya ve rahatsızlık duymaya başlamıştı ki, hevesle emmekte olan bebeği göğsünden uzaklaştırmaya cesaret etti. Bebek bir an havayı şaşkınca emmeyi sürdürdü. Pudinge benzeyen yüzü ifadesizdi. Minik, nemli, kobalt mavisi gözleri (kirpikleri incecik ve soluktu) donuktu: Hedefine ulaşamamış saf arzu vardı onlarda. Bebeğin babası hattın diğer ucun-

dan, toplantısına geri dönmesi gerektiğini, on civarında eve gelmeyi umduğunu söylüyordu. "Sen de çocuklar da iyisiniz değil mi? Seni seviyorum."

"Ya? Ben senden nefret ediyorum."

Ariah öfkeyle gülüp telefonu kapadı, Dirk'ün o gece de geç geleceğini, zengin iş arkadaşlarıyla Mario's'ta ya da yat kulübünde ya da Rainbow Grand terasında akşam yemeği yiyeceğini söylemesine fırsat vermeden.

Chandler gazeteyi almış, Niagara hidrolik santralleriyle ilgili haberi merakla okumaktaydı. Okumaya bayılıyordu. Okula başladığında, kendi kendine çoktan okuma yazma öğrenmiş gibiydi. Şimdiyse öğretmenine göre ikinci sınıfın en iyi öğrencisiydi. Ama genellikle loş ışıkta okuduğundan, Ariah çocuğun gözlerinin bozulacağından korkuyordu. "Anne, bu bizim ismimiz mi?" dedi Chandler. "Burnaby? Yoksa başkası mı?"

"Başkası."

Royall öfkeyle çığlıklar atmaya başlamıştı. Yüzü bir iblisinki gibi kızarmıştı. Ariah çocuğun ateşinin çıktığını hissedebiliyordu. Bir an zihninde korkutucu bir görüntü belirdi: Haşlanan, kızaran bir ıstakoz. Birden ondan çok korktu. Neden bir bebek daha istemişti ki, bu yaşta? Kocası onu her an terk edebilecekken? Çığlığı basarak, çırpınan Royall'ı elinden bıraktı... (nereye?) yatağın kenarına. Yatak yumuşaktı, ama bebeksi bir hiddetle çırpınan Royall her nasılsa sekerek yere düştü. Hem kafasının arkasını, hem de bezli kıçını neredeyse eşit şiddetle yere çarptı. Bir an yatak odasına sessizlik çöktü. Haşlanmış gibi görünen bebek soluk almayı kesmişti. Sonra minik ciğerlerini sonuna kadar havayla doldurup ağlamaya, haykırmaya, böğürmeye başladı, ta ki Ariah perişan bir halde ellerini kulaklarına bastırana dek.

Yedi yaşındaki Chandler hemen koşup çırpınan bebek kardeşini yerden alarak yatağın üstüne koydu. Bebek orada aralıksız böğürmeyi sürdürdü. Ariah odanın bir köşesine doğru yalınayak geriledi. Her iki meme ucundan da süt aktığını hissedi-

yordu. Sıcak teninden aşağı derecikler halinde akıyordu. Üstünde sadece kirli bornozu vardı. Chandler içtenlikle sordu: "Onu geri götürebiliriz değil mi anne? Aldığın yere bırakabiliriz değil mi?"

3

Artık Burnaby'lerin evinde iki küçük erkek çocuk olmasına karşın, Ariah kendini eskisinden de yalnız hissediyordu: Bir kız çocuk sahibi olmak istiyordu.

Bu özlemi Royall'ın memeden kesilmesinden kısa süre sonra baş gösterdi. Ah, göğsünde bir bebek hissetmeyi özlüyordu! *Bana bir kız ver. Beni kurtaracak, işleri yoluna koyacak bir kız,* diye yalvarıyordu.

Ariah'a bir şekilde başarısız olmuş gibi geliyordu çünkü. Bir kadındı (elbette!) ama her nasılsa kadınsı bir kadın değildi, iyi bir kadın değildi.

Aylar, yıllar geçtikçe Ariah öyle duygusallaşmış ve çocuk doğurma yaşını geçmekten öyle korkar olmuştu ki, az kalsın derdini annesine açacaktı. "Sen de böyle hislere kapılmış mıydın anne? Kız çocuk istemiş miydin?" Ama Bayan Littrell gülümseyip hayır anlamında kafa sallamakla yetindi. "Ben Tanrı bana ne gönderdiyse onu 'istedim' Ariah. Baban da öyle."

Kendini beğenmiş budala. Ariah ondan nefret ediyordu.

(Hayır, Ariah annesiyle "yakın" değildi, Littrell'lar Luna Parkı'ndaki 7 numaralı eve gitmek için sık sık arabayla Niagara Falls'a gelseler de... ayrıca Burnaby'ler yılda en az bir kez, bir bayramda Troy'a giderlerdi. Ariah ebeveynini memnun etmek için, kızlıktan anneliğe geçmiş rolü oynadı, dişlerini gıcırdatarak. Bayan Littrell, Ariah'la "yakın" olduklarını sanıyordu herhalde, oysa yanılıyordu. Ariah bu meseleyi Dirk'le mantıklı bir şekilde konuşmuştu: "Chandler'la Royall'ın dedeye, nineye ihtiyaçları var. Annemle babam onlara çok düşkünler. Bence bu

yüzden onlarla görüşmeyi sürdürmeliyiz, çocuklar adına." Dirk bunları rahatça söyleyivermesine afallamış gibiydi. "İyi de ben hepimiz birbirimizi seviyoruz sanıyordum Ariah? Arkadaş olmak konusunda hemfikiriz sanıyordum?" Ariah dostane kocasına kafa sallamıştı. "Tabii ki 'hemfikiriz' hayatım. Ben hep hemfikir olurum. Ama işin aslı öyle değil. Yapmamız gerekeni yapıyoruz, çocuklar için."

(En azından Claudine Burnaby konusunda yanlış anlama yoktu. O kadın kendini Ariah'dan tamamen soyutlamıştı. Ne güzel!)

Burnaby'lerin evinde iki küçük erkek çocuk. Biri, küçük olanı, babasına çok çekmişti. Büyük olanıysa muhtemelen annesine benziyordu. En azından yapı itibariyle.

Chandler okulda çok başarılıydı. Notları yüksekti, ama asla tatmin olmuyordu. İlkokulda bile notlarını yükseltmek için ek ödevler yapıyordu, genellikle Buz Çağı, tüylü mamutlar ve uzun azı dişli kaplanlar, Neanderthal adamı, Haley Kuyrukluyıldızı, güneş sistemi gibi konularda. (Chandler teller kullanarak güneş sisteminin dâhice bir modelini yapmıştı... güneşi bir greyfurtla, gezegenleriyse daha küçük meyvelerle temsil etmişti, mesela Pluton bir üzümdü. Haley Kuyrukluyıldızı içinse daha da dâhice, taşınabilir bir model hazırlamıştı... bunda kuyrukluyıldız bir buji, dünya gezegeniyse boyalı bir lastik toptu. Chandler, on yaş ve altı çocukların katıldığı Niagara İlçesi Bilim Fuarı yarışmasında bununla ödül kazanmıştı.) Dirk, Chandler'la gurur duyuyordu. Ariah da gurur duyuyordu galiba. Ama çocuk sinirini öyle bozuyordu ki! Müziğe hiç yeteneği yoktu, oysa sürekli piyanonun başındaydı. Ariah'ın daha küçük öğrencilerini taklit ediyordu. Ariah ellerini kulaklarına bastırarak ona çalmayı kesmesi için yalvarırdı: "Tatlım, öğrencilerim senden iyi çalmıyor olabilirler, ama annen en azından onlardan para alıyor." Chandler'ın gömlek düğmeleri genellikle yanlış iliklenmiş olurdu, Ariah onları bizzat, dikkatle iliklediğine emin olsa bile. Okuldan

döndüğünde sokak çocukları gibi görünürdü. Giysileri pis olur, pantolonunda yemek lekeleri görülürdü. Oysa Ariah onu okula yeni yıkanıp ütülenmiş bir pantolonla gönderirdi. Ayakkabıları hep çamurluydu, yağmursuz havalarda bile. Ayakkabılarının bağcıkları genellikle çözük olurdu. Kendi uzun, orantısız ayaklarına basarak merdivenden düşünce çenesinde açılan korkunç bir yara zamanla beyaz, fosilimsi bir yara izine dönüşmüştü. Aniden bastıran yağmurlara, sulusepkenlere, dolulara sık rastlanan bu oynak iklimde, sağlıklı yöre sakinleri soğuk algınlığına bağışıklık kazanmış gibiyken, zavallı Chandler hep solunum yolu hastalıklarına yakalanıyor ve midesini üşütüyordu. Durup dururken ateşi yükseliveriyordu. Sırf fesatlığından. Annesinin menenjitten ve çocuk felcinden ödünün koptuğunu bildiğinden. Ancak 39 derece ateşi varken bile yağmurda on sokak ötedeki okula yürümekte ısrar ediyordu, "derslerinden geri kalmaktan" korktuğu için. Öyle çok itiraz ediyordu ki, Ariah pes etmek zorunda kalıyordu. "Ama menenjite ya da çocuk felcine yakalanırsan acil servise kendin gidersin Bay Chandler Burnaby. Minik mezarını da bizzat kazarsın. Mezartaşına da UKALA yazarsın. Ne halin varsa gör."

Dirk, Ariah'ı çocuğun üstüne fazla düştüğü, sağlığı konusunda fazla pimpirikli olmasına yol açtığı için azarlıyordu. Onun için söylemesi kolaydı tabii. O da Royall da turp gibiydiler. Ariah, "Ben annesiyim. Üstüne ben düşmezsem kim düşecek?" diye itiraz ediyordu. "Başına bir şey gelirse... ölürse suçlanacak kişi benim." Dirk ona gülerdi. Ariah'ı televizyondaki Lucille Ball'a benzetiyordu. O kadın da kızıl saçlıydı ama Ariah kadar kavgacı ve sivri dilli değildi. "Ah Ariah, Chandler'ın hali ne olacak böyle? Çok sağlıklı ve iyi huylu bir çocuk. Ama göğsü biraz dar sanki." Ariah hemen parlardı: "Ne yani, oğlun sıskaysa suçlusu ben miyim? Yemek mi vermiyorum? Yemiyor. Başını kitaplardan kaldırdığı yok ki. Belki kurtlanmıştır."

Daha da kötüsü, Chandler dalgın bir çocuktu. Royall karşın-

dakine dikkatli bakan, gülümseyen, başını sallayan, daha yirmi aylıkken "konuşmaya" başlamış bir çocuktu. Üç yaşında misafirlerin ellerini sıkıp hatırlarım sormayı öğrenmişti. Chandler ise genellikle dalgın ve düşünceli olurdu. Beyninin bir makine gibi işlediğini duyabilirdiniz sanki. Okuldan çıkınca doğrudan eve gelmek yerine şehirde ya da Niagara Kanyonu'nda gezer, eve polis arabasıyla ya da başka şehirlerin plakalarını taşıyan yabancıların arabalarıyla getirilirdi. Çocukların yanlarında yetişkinler olmadan Kanyon'da nehir kıyısında gezinmeleri, özellikle de Goat Adası'na geçmeleri yasaktı, ama Chandler Burnaby hep oralara gitmiş olurdu tabii. Sonrasında, "Sadece keşfe çıkmıştım. Oralarda ne var diye bakıyordum," derdi. Dördüncü sınıftan itibaren şehir merkezindeki Niagara Falls Halk Kütüphanesi'ne gitmeye başladı. Oradaki kütüphaneciler onu ait olduğu yerde, yani çocuk bölümünde değil, yetişkinlere ayrılmış bölümde, "çocuklara göre olmayan" kitaplara bakarken yakalıyorlardı. Doğal olarak annesini gelip onu alması için çağırarak utandırıyorlardı. Ariah çocuğa çok kızsa da, durumun komik tarafını da görebiliyordu. "Evden kaçacaksan şehir merkezinden çok daha uzağa gitmen gerek bayım." Chandler böyle durumlarda özür dilerdi, ama bunu o kadar alçak sesle yapardı ki, Ariah çocuğun bile kendi sesini zor duyduğunu bilirdi.

En çok da onu uyku saatinden sonra kitap okurken yakalayınca sinirleniyordu. Chandler battaniyesini çadıra dönüştürüp içine el feneriyle girerdi. Bunun gözlerine zararlı olduğu kesindi. "İleride gözlük takman gerekirse sakın bana gelip sızlanayım deme. Ayrıca kör olursan eline bir teneke kutu alıp sokaklarda dilenmeye çıkabilirsin bayım. Ama sakın ***bana*** gelip yalvarma."

Chandler annesinin öfkesi karşısında gözlerini faltaşı gibi açarak sinerdi. Ama Ariah bir keresinde gülümseyip onu bağrına bastı. "Hey, gel buraya çocuk. Annen seni seviyor."

4

Bir kız. Bu açgözlü erkeklerin arasında. O zaman küçük ailemiz tamamlanmış olacak.

Ariah bekledi.

5

"Saçma! Masallardan bile kötü!"

Ariah bazen bebeğinin pusetini iterek Luna Parkı'nda gezinirken, diğer annelerle ya da dadılarla neşeli ve geveze Lucille Bell edasıyla çene çalmak için uzun, muhteşem çınarların altında mola verdiğinde (aslında hem bu insanlarla karşı beslediği horgörüyü -sosyal hayatı renkli olan avukat kocası Dirk Burnaby bambaşka insanlarla görüşmekteydi-, hem de kendi sahte ve değişmiş kişiliğini gizliyordu), Şelale'nin Genç Dulu'ndan bahsedildiğini işitiyordu. Ama Horseshoe Çağlayanı'ndan düşüp ölmüş kocasını yedi gün yedi gece boyunca Niagara Kanyonu'nda arayan o güzel, genç, kırmızı saçlı gelinin adını kimse hatırlamıyordu. Kimse bu trajedinin birkaç sene önce mi, yirmi beş sene önce mi, yoksa yüz sene önce mi gerçekleştiğinden emin değildi.

Genç bir Macar dadı, Ariah'a Dul Gelin'in hayaletinin hâlâ kocasını beklediğini söyledi. "Sisli gecelerde. Sadece haziranda. Onu görürsen konuşmaman gerekiyormuş, yoksa kaçarmış. Ama sessiz kalırsan *sana* gelebilirmiş."

Ariah güldü. Kalbine bir buz kıymığı saplandı sanki. Bu öyle saçmaydı ki.

Ariah güldü, yüzünü örterek. Şık çocuk arabasının içindeki Royall kıpraşarak tekmeler savurdu.

Ariah, Macar kıza Dul Gelin'i bizzat görüp görmediğini kibarca sordu. Kız hayır anlamında kafa sallayarak, kalın saç örgülerini savurdu. "Ben Katoliğim. Bize hayaletlere inanmamamız

öğretilir. Hayaletlere inanmak günahtır. Hayalet görsem gözlerimi kaparım. Gözlerimi açıp da hâlâ görüyorsam tabana kuvvet kaçarım."

Kız sırıttı ve ürperdi. Bütün bunlar ona öylesine gerçek geliyordu ki.

Ariah bir çocukla konuşurcasına şüpheci ama nazik bir şekilde, "Ama neden Lena?" dedi. "Neden kaçasın ki? O zavallı Dul Gelin ölmüş, değil mi?"

Kız içtenlikle, "Hayaleti ölü, evet," dedi. "Ama ait olduğu yerde değil. Bu yüzden lanetli bir ruh. Hayalet budur zaten. O yüzden, onu görürsem kaçarım Bayan Burnaby. Kesinlikle!"

Ariah şunu itiraf etmek zorundaydı ki, kendisi de kaçardı. Seçeneği olsaydı.

Chandler'ın Luna Parkı İlkokulu'ndan eve dönüşte anlattığı öyküler Ariah'ın tüylerini ürpertti.

Çok eskiden, Onigara Kızılderilileri Niagara Nehri'nde, Kanyon'un üstünde adaklar adamışlardı. Her ilkbaharda Goat Adası'na, akıntının hızlı olduğu ve yöre sakinlerince Sınır olarak bilinen yere on iki yaşında bir kız getirilir, gelin gibi giydirilerek bir kanoya bırakılır, kabile rahibi onu kutsar, sonra kano Horseshoe Çağlayanı'na doğru itilir ve oradan düşerdi. Kız, Şelale'de yaşayan Gökgürültüsü Tanrısı'nın gelini olurdu.

"Yani Şelale'nin hayaletli olmasının sebebi bu," dedi Chandler heyecanla. "Bazen sisli havalarda görülebiliyorlar. İnsanların Horseshoe Çağlayanı'na atlamak istemelerinin sebebi de bu. Gökgürültüsü Tanrısı yüzünden. Karnı aç."

Ariah ürperdi. Bunlar doğruydu elbette. Veya bir zamanlar doğruydu.

Ama etkilenmeye müsait genç oğluna karşı alaycı bir edaya

büründü. Sanki *ona* kızmış gibiydi. "Saçma. O sözde adakların muhtemelen kimsenin istemediği çocuklar, öksüz ya da tuhaf, sakat çocuklar olduğunu düşününce meselenin romantikliği, 'mitselliği' filan kalmıyor. Harcanabilir dişilerdi onlar." Ariah öfkeyle konuşmuştu. Chandler ona bakakaldı. Bir yetişkinin zekâsının hiddetle dokuz yaşında bir çocuğa yöneltilmesi, bir havantopunun bir sinekkuşunu paramparça etmesi gibiydi. Ama bazı sinekkuşları can sıkıcı olabilirler ve paramparça edilmeyi hak ederler. "'Ayinsel adaklar', 'ayinsel öldürmeler, 'Gökgürültüsü Tanrısı'nın gelini olmak'... bütün bunlar *cinayeti* allayıp pullamaktan başka bir şey değil. Cahil, ilkel, batıl inançlı insanların işi. Tıpkı on iki yaşında bir bakireyi bir erkekle evlendirmek gibi, ama daha da kötü. O kahrolası 'yiğit' Kızılderililerin de Niagara Nehri'ne atılmaları gerekirdi. O zaman ne kadar yiğitlermiş görürdük. Piç kuruları." Ariah öyle sinirlenmiş ve tiksinmişti ki, tükürür gibi yaptı.

Tuhaftı: Chandler'ın gözleri renksizdi. Bazen balık pulları gibi parlıyor, bazense bataklık çamuru kahverengisine ya da elaya dönüşüyorlardı. Ariah böyle zamanlarda onun yüzüne bakınca, Chandler'ın irisleri küçülüyordu sanki. (Ah, Ariah sebebini biliyordu. Chandler miyop oluyordu. Sırf Ariah'ı sinirlendirmek için.) "Tatlım, anlıyor musun? Anneciğin seni eğitmeye çalışıyor o kadar. Hayatın boyunca duyacağın saçmalıklara inanmayasın diye."

Chandler tekmelenmiş bir köpek gibi kafa sallayarak evetledi. En azından öğreniyordu. Sadece ilkokulda en iyi notları almayı değil, düşünmeyi ve şüpheciliği öğreniyordu. Lanetli annesine çekmeyi öğreniyordu.

6

Bunlar mutlu zamanlardı. Ariah bunu biliyordu.

Ilık ilkbahar günlerinde Royall'ı gezmeye çıkarıyordu. Luna

Parkı'nda, Prospect Parkı'nda ve çocuğun hep bayıldığı sisli Niagara Kanyonu'nda geziniyorlardı. Royall daha on aylıkken, Ariah elini sıkı tutunca "yürüyebilmeye" başlamıştı. Luna Parkı'nın ortasındaki kameriyenin etrafını gururla turluyorlardı. O sarışın ve tombul küçük çocuk, ona destekleyici sözler mırıldanmaktan hiç bıkmaz gibi görünen annesinin yanında sendeliyor, koşturuyor, çığlıklar atıyordu. "Evet tatlım. İşte böyle. Çok güzel. Ups! Hadi kalk bakalım, Royall. Royall ne iyi çocukmuş. Koca çocuk olmuş. Ne güzel de yürürmüş." Royall bir başkası tarafından övüldüğünde, alkışlandığında gözleri parlıyordu, hiç abartısız.

Luna Parkı'ndaki diğer annelerle dadılar Royall'ın adını kısa sürede öğrendiler.

Royall... Burnaby'lerin güzel, tapılası oğlu.

Ariah'ın kalbi o çocuğa duyduğu sevgiyle dolup taşıyordu. Artık bebeklikten çıkmış, eskisi kadar zahmet vermez olmuştu. Artık kişiliği gelişiyordu. Ariah'ın ona duyduğu şefkat, onun ağabeyine karşı hiç beslemediği kadar güçlüydü. Chandler dünyanın karmaşasından ürker gibi görünürken, Royall ise göz kırpıştararak bakıyor, gülüyor ve daha fazlasını istiyordu.

Ariah ona hayrandı. Bu çocuk dünyanın ona karşı sevecen olduğunu bilir gibiydi. Ona taptığını. Ona hep daha fazlasını sunacağını.

Ariah sabahları Royall'la birlikte yürüyüşe çıkarken bazen Chandler'ın arkalarından seslendiğini işitirdi: "Anne? Ben de gelebilir miyim?" Yaz mevsiminin geldiğini, Chandler'ın okulunun tatil olduğunu unutmuş olurdu. Veya Chandler'ın evde olduğunu. Suçluluk duyar ve hemen, "Elbette tatlım," derdi. "Gelmek istemezsin diye düşünmüştük. Puseti itebilirsin." Royall gücü yettiğince Ariah'ın yanında yürürdü. Yorulunca Ariah onu pusete oturtup bağlar ve iterdi. Piyano dersi yoksa, Luna Parkı'ndaki 7 numaralı eve dönmekte hiç acele etmezdi. O yokken zil ya da telefon çalsa ne olacaktı ki?

Dirk bazen Ariah'a ulaşmakta zorlandığından yakınırdı. Ariah evde hizmetçi istemediğine karar vermişti. Royall'a bakacak bir dadı bile istemiyordu. Dadı olarak Ariah yeterdi.

Ariah serin, aydınlık bir sonbahar günü Prospect Parkı'na çekildiğini hissetti. Yanında yürüyen Royall bir köpek yavrusu gibi hevesle öne atılıyor, zaptedilmesi gerekiyordu. Sokaklarda karşıdan karşıya geçerken, tepelere çıkılırken Ariah'ın güçlü kollarında taşınması gerekiyor; Chandler ise puseti gayet güzelce itiyordu. Anne ve iki oğluydu onlar. Bir tek baba eksikti, bir de küçük kız.

Ariah kızına *Juliet* adını verecekti. *Juliet* kadar güzel isim var mıydı?

Ariah lisedeyken, hayatındaki tersliklerin sebebinin annesiyle babasının kendisine verdiği komik isim olduğuna emin olmuştu. Babasının çoktan vefat etmiş, kızkurusu bir halasının ismiydi.

Yürüyüşe çıkalı daha yarım saat olmadan Ariah'ın topukları su toplamaya başladı. Kahretsin, yanlış ayakkabı seçmişti. Çimenlerde yalınayak yürüyebiliyordu. Kaldırımlardaysa yanan izmaritlerden, taşlardan ve cam parçalarından çekiniyordu. Ayrıca nehir kenarındaki korkuluklarda öyle çok turist vardı ki, ayağına basılmasından korkuyordu. Bu yüzden Royall'la birlikte bir piknik masasına oturdu. Chandler onlara alkolsüz bira almaya gitti. Bu yürüyüşlerde alkolsüz bira içmeleri âdettendi. Goat Adası'na götüren yaya köprüsüne, akıntının hızlandığı kesime yakındılar. Yeni evliler köprüde fotoğraf çektiriyordu. İrikıyım insanlardan oluşma, kahkahalarla konuşan bir aile, asker gibi önlerinden geçti. Ariah onları uyarmak, sırf gün ortasındalar ve bağıra çağıra konuşuyorlar diye Şelale'yi küçümsememelerini söylemek istedi. Gürültünün altında daha hafif, titreşim gibi bir ses gizliydi. Dikkatli bakarsanız, nehrin üstünde titreşen ve ışıldayan hayalet gökkuşaklarını görebilirdiniz. Ariah ürperdi ve gülümsedi. American Çağlayanı'nın yakından gelen gürlemesi ruhuna işliyordu sanki.

Bunlar mutlu zamanların. Otuz dokuz yaşındasın. Bu güzel çocuklar sonsuza dek senin olmayacak.

(Bu kez Ariah'la konuşan Tanrı mıydı? Öyle gibiydi. Ama emin olamıyordu.)

Doğru, olacak olan buydu. Çocuklar çabuk büyürdü. Ariah'ın sosyal hayatında tanıştığı neredeyse herkes, Dirk'ün dostları ve iş arkadaşları, Burnaby'lerinkinden çok daha büyük çocuklara sahiptiler. O çocuklardan bazıları yetişkin olmuştu.

Ariah o insanların ne kadar horgörülü olduğunu, Dirk'ün tuhaf karısına nasıl tepeden, hoşnutsuzlukla baktıklarını düşündü. Bir bebek sahibi daha olmayı ne kadar istediğini bilselerdi. Ah, bir tane daha!

Chandler soğuk alkolsüz biralarıyla döndü. Ama Royall birkaç yudumdan fazla alamayacak kadar heyecanlıydı. Fıkır fıkırdı. Çimenlerde koşmaya, çemberler çizmeye başladı. Haykırdı, düştü, ayağa kalktı ve bir tur daha attı. Yorulmamıştı. Güzel sarı saçları donuk gün ışığında parlıyordu. Mükemmel biçimli, tombul, minik kollarını açarak dengesini koruyordu. Tamamen içgüdüleriyle hareket eden bu çocuğu izlemek ne büyüleyiciydi. Yaşam alevi Royall'ın varlığının yüzeyinde gibiydi hep. Akan sıcak kanı derisini ısıtmıştı. Dalgalı saçına karşın, kimse bu çocuğu küçük bir kız sanmazdı. Ariah dün gece onu yatırmadan önce yıkayışını anımsadı. Çocuk Ariah'ın üstüne ve yere su sıçratarak onunla şakalaşmıştı. Ariah onu özenle yıkarken, çocuğun sabunlu suda yüzen yumuşak, minik penisine hülyalı hülyalı bakakalmıştı. İlk kez olmuyordu bu. Öyle temiz, öyle kusursuzdu ki. Altında yastık gibi duran minicik, etten torbacıklar da öyle. (Yetişkin erkeklerde bu torbalar dölü, spermi mi taşıyordu? Ariah erkek anatomisini yeterince tanımıyordu. Bir ara Dirk'e sorabilirdi.) Chandler'ın aksine, Royall'ın annesini böyle altüst edebilmesi tuhaftı. Chandler'ın cinsel organı sıska ve çarpık çurpuk bedenindeki, Ariah'a kendi vücudunu anımsatan bedenindeki bir uzantıdan ibaretti. Royall'ın organıysa

minik, sağlam bedeninin merkeziydi. Cinsellik onun varoluşunun anlamıydı ya da bir gün olacaktı. Babasının diriliği yeniden doğmuştu. Ama böylesine küçük bir çocukta görülmesi tuhaftı.

"Royall! Ateşin çıkacak."

Royall sonunda koşarak çemberler çizmekten ve kafayı yemiş bir yavru köpek gibi havlamaktan yoruldu, ama hâlâ kıpır kıpırdı. Ariah ona sarılıp banka uzatarak uyutmaya çalıştığında onu itti. Hayır, hayır! Royall şekerleme yapmaya hazır değildi. Bunun üzerine Chandler onu pusetiyle birlikte iterek parkta gezdirmeyi önerdi. Ariah, Royall'ı pusete oturtup kayışları bağladı ve küçük siperlikli beyzbol şapkasını düzeltti, çünkü Royall'ın cildi de babasınınki gibi güneşe hassastı. Ariah, Chandler'a kardeşini hızlı itmemesini, fazla uzağa gitmemesini ve en önemlisi kesinlikle yokuş aşağı inmemesini tembihledi. Arkalarından seslendi: "Bir de, sakın kaybolmayın. Duydun mu?" Ama Chandler'ın yaklaştığı Şelale'nin gürültüsü öyle yüksekti ki, şimdiden duyma mesafesinin dışına çıkmıştı.

Chandler'la puset birkaç saniye içinde bir grup kameralı turistin arasında gözden kayboldular. *Maid of the Mist* teknesine doğru gidiyorlardı. Biraz ötede, Kanyon'un kenarında tepeye çekilmiş bir Amerikan bayrağı dalgalanıyordu.

Tanrım, bana onları verdiğin için şükürler olsun.

Ariah iç geçirdi, esnedi, iri ve tembel bir kedi gibi gerindi ve güneşin altında park bankına uzandı. Çıplak, beyaz ayak parmaklarını oynattı. Ah, cennette gibiydi. Bunu hak etmişti. Öyle yorgundu ki! Kapalı gözkapaklarının içinde kuyruklu yıldızlar dans ediyordu.

Nehir kıyısındaki beton yol, sıçrayan sulardan ıslanmıştı. Ama koruyucu parmaklıklar vardı tabii. Turist ailelerin arasına karışmış olan Chandler'la puset, onlardan birine ait gibi görüneceklerdi. Kimse onun annesinden uzakta, kardeşinin pusetini iten dokuz yaşında tek başına bir çocuk olduğunu düşünmeye-

cekti. Chandler gibi olgun ve akıllı bir çocuk böyle park kurallarından muaftı.

Ariah uykuya dalmaya başladığını hissetti. Nehirde, akıntının hızlandığı kesimin biraz ötesindeki bir kanodaydı. Akıntı burada çok hızlı değildi. Zaman zaman yanından geçen insanların yüksek seslerini ve kahkahalarını işitiyordu. Bilmediği bir dilde konuşuyorlardı. Fransızca mıydı? (Bu yabancılar ona bakıyorlar mıydı? Hakkında kaba sözler söylüyorlar mıydı? Uzaktan bakınca genç kız gibi görünen, fidan gibi, çilli yüzlü, kırmızı saçlı, sert ifadeli bir kadın. Yaklaşınca yol yol boyanmış saçıyla yüzündeki incecik beyaz kırışıklar belli olurdu. Beyaz boğazındaki tendonlar. Ama bu kadın gülümsüyordu, değil mi?) Aradan kaç yıl geçtiğini düşündü. Dokuz yıl olmuştu. Niagara Falls'a getirildiğinde saf bir kızdı. Aşkı da seksi de tanımıyordu. Erkekleri tanımıyordu.

O zamandan beri, artık doğru dürüst hatırlamadığı, hatırlamak da istemediği ilk ve genç kocasının ölümünden beri Ariah, onun annesi Bayan Erskine'den bir sürü mektup almıştı. Ariah bu mektuplara cevap yazmamıştı. Hatta onları açmamıştı bile. Cesaret edememişti. Royall'a gebeyken gelen son mektup öyle korkutmuştu ki (bir ölüden gelmişti sanki) Ariah zarfı, üstüne İADE: ADRES BİLİNMİYOR yazdıktan sonra bir posta kutusuna atmıştı.

Dirk'e bir şey söylememişti tabii. Bütün karılar gibi o da ne kocasının, ne de çocuklarının haberdar olduğu gizli, sessiz bir hayata sahipti.

Kocası! Kocası Dirk Burnaby idi, *diğeri* değil.

Ama bazen, böyle acizce uykuya dalarken, ***kocasının*** kim olduğunu bilemediği oluyordu.

Hayır, kocası kesinlikle Dirk Burnaby idi. Ariah'tan çok daha gerçek bir adamdı; boyuyla posuyla, bel ölçüsüyle, dünyevi konumuyla.

Ariah, Dirk'e Claudine'in yaptığı korkunç ziyaretten bahset-

memişti. Sonradan hissettiği huzursuzluğu açıklamak için bile. Dirk'ün onu sarhoş halde bulmasını. Claudine'in suçlamalarını da anlatmamıştı. Dirk'ün ona borçlu olduğunu, kumar oynadığını, "tıbbi müdahaleler" yaptırılmış metresleri olduğunu... *Bir kız. Çok geç olmadan bir kız ver bana.*

Dün gece Dirk'ün güçlü, etli kollarında yatmıştı. Uyumamış, onu beklemişti. Ah, eve geç dönmüştü, gece yarısından sonra. İçmişti de. Ariah bunu anlamış ve bağışlamıştı. Kocasının bir şeye canı sıkkındı. Ariah'ı karıştırmayacak olması rahatlatıcıydı. Çünkü Dirk Burnaby'nin de özel hayatı olmalıydı. Gizli hayatı. Ariah'ı pek ilgilendirmeyen avukatlık mesleği, bu gizli hayatın önemli bir bölümüydü. Evlenmesi gereken kadının Ariah olmadığı açıkça ortadaydı. Dirk'ün arkadaşlarıyla eşlerinin yanındayken, Bayan Burnaby olarak sakince gizemli laflar ettiğinde veya daha da kafa karıştırıcı bir şekilde hiç konuşmadığında, Dirk'ün yüz ifadesini görmüştü,. Ariah akşam yemeği partilerinde, etrafında insanlar konuşurken öylece oturup gözlerini bir yere dikmeye ve parmaklarıyla masaya vurmaya (aslında görünmez bir klavye üstünde piyano çalışıyordu) alışkındı. L'Isle Grand Golf Kulübü'ne son gidişinde diğerlerinden uzaklaşarak bir dans salonunda bir piyano bulmuş ve oturup hülyalı bir şekilde, genç kızlığında sevdiği ve zamanında hayli övgü almasını sağlayan parçaları çalmıştı... *Ay Işığı Sonatı*'nın ilk bölümünü, Mozart'ın gençken bestelediği bir menüetini, Chopin'in inanılmaz güzel mazurkalarını. Kendini öylesine kaybetmişti ki, nerede olduğunu unutmuştu. Birden, Dirk'ün arkadaşları Wenn ile Howell'ın alaycı alkışları yüzünden uyanmıştı. Arkasında sırıtarak duruyorlardı. Neyse ki tam o sırada Dirk içeri girmişti. İncinmiş, küçük düşmüş olan Ariah kaçıp gitmişti. *Ama sizden intikamımı alacağım. Bir gün.*

Dün gece ağlama modundaydı. Mutsuzluktan değil, sırf o modda olduğu için. Zaman zaman herkesin "ağlama" moduna girdiğini parktaki diğer annelerden (çoğu Ariah'tan çok daha

gençti!) öğrenmişti. Kadınsanız buna izin vardı. Ariah aslında mutluydu. Dirk'ün kollarında yatarken mutluluktan ağlamıştı. Neden? Çocukları öyle güzeldi ki. Kimse bu kadar güzel çocuklara sahip olmayı hak etmiyordu. "Ama hayatım," diye fısıldamıştı Ariah, yüzünü Dirk'ün flanel pijamasının yakasına gömerek, "bir kıza da ihtiyacımız var. Küçük bir kıza. Ah, vazgeçemeyiz! Ailemizin tamamlanması için bir kıza ihtiyacımız var." Dirk konuşmaya hazırlanırken Ariah kaskatı durup, titrememeye çalışmıştı. Çünkü bu konuyu defalarca konuşmuşlardı. Sevişme öncelerinde. Evliliklerinin ilk yıllarındaki gibi plansızca, şakacı, tutkulu bir şekilde sevişmiyorlardı artık. Artık sevişirlerken Ariah, Dirk'e kararlı bir şekilde, var gücüyle tutunuyordu. Gerilmiş yüzünün altındaki kafatasının hatları görünüyordu. Dirk böyle zamanlarda ondan ürker gibi oluyordu. Karısı olan kadından ürken bir adam. İç geçiriyor, Ariah'ın sıcak alnını okşuyordu, onu yatıştırmak istercesine. Ariah'a sırılsıklam âşıktı, ama artık onu doğru dürüst göremiyordu. Tıpkı insanın aynaya fazla yaklaşınca kendi yansımasını görememesi gibi. "Kızımız olmasını elbette ben de çok isterim. Ama denemeye devam etmemiz akıllıca olur mu dersin? Bu yaşta? Hem ya bu seferki de erkek olursa?" Ariah kaskatı kesilmişti. Ariah gülmüştü. "Benim yaşımı kast ediyorsun tabii." İncindiğini gizlemek için fısıltıyla konuşmuştu.

Sabahları Dirk'ü tutkuyla öperek, "Bir oğlumuz daha olsa ne olur ki?" diyordu. "Basketbol takımı kurarız."

Ariah güneşin altında nehirde yüzercesine salınırken gülümsedi. Bunu düşününce.

Çünkü en sonunda sevişmişlerdi. Gebe kalmaya kararlı bir kadın olarak, istediğini başka bir zaman elde etmişti.

Bir kız! Oğullarımı al, yerlerine bir kız ver, senden başka bir şeycik istemem Tanrım, yemin ederim.

***

"Bayan? Uyanın bayan."

Sert, telaşlı bir ses. Kimin?

Ariah uyanıktı, ama nedense gözleri kapalıydı. Kanyon'un parlak, ıslak, sarp, granit duvarlarına tırmanmaya çalışırken kalbi nasıl da küt küt atıyordu. Biri ona sesleniyordu.

"Bayan? *Lütfen* uyanın."

Ariah omzunun dürtüklendiğini hissetti. Neler oluyordu! Kamusal bir alanda, savunmasızca uzanmışken yabancının teki ona dokunmaya cüret ediyordu. Gözleri birden açıldı.

Panikle kekeledi: "Ne... neler oluyor? Kimsiniz?"

Oldu. Şimdi.

Ariah doğrulup ayağa kalkmaya çalışırken, bir yabancı onunla samimi bir sesle konuşuyordu. (İyi ama neden yalınayaktı? Ayakkabıları neredeydi?) Üstünü başını alelacele düzeltip, ellerini darmadağınık olmuş saçlarında gezdirdi. Koyu yeşil üniformalı genç bir adam, bir park görevlisi, onunla sert bir sesle konuşmaktaydı. Ariah bunu çok ters buldu, çünkü adam Ariah'tan gençti. "Bayan? Bunlar sizin çocuklarınız mı? Goat Adası'nda tek başlarına geziniyorlardı."

Chandler utanmış, annesinin yanına sinmişti. Pusetin içindeyse bebek vardı, kayışları bağlanmış, kafasındaki küçük beyzbol kepi yana kaymış. Ah, adı neydi: Royall. *Gazeteden bulduğum bir isim. Hoşuma gitmişti. Kraliyet Sarayı. Royal krallara göre demek. Etkileyici bir isim.* Ariah çocuklarına onları uzun zamandır görmemişçesine baktı. İyi ama nereye gitmişlerdi ki? Aradan ne kadar zaman geçmişti? Dirk Burnaby'nin karısı Ariah neden bu kamusal alanda yalınayak durmuş, münasebetsiz bir yabancı tarafından azarlanıyordu? "Evet, tabii ki benim çocuklarım," dedi Ariah öfkeyle. "Chandler, nereye kayboldun? Meraktan öldüm. *Uzaklaşma* demiştim."

Chandler, park görevlisinin kuşkulu bakışları altında bir özür mırıldandı. Adamın yüzünde, Ariah'ın bu çocukların annesi olduğuna inanmazmış gibi bir ifade vardı. Chandler'ın düğmele-

ri yanlış ilikl'enmiş kırmızı ekose gömleğiyle haki şalvar pantolonu nehirden sıçrayan sularla ıslanmıştı. Çocuk Luna Parkı'nda oturan Dirk Burnaby'nin oğlundan çok bir sokak veledine benziyordu! Ariah onu tutup sertçe sarsmak istedi. Royall da kendisinin gibi değildi sanki. Herhangi birinin bebeği gibiydi. Burun deliklerinde sümük parlıyordu ve açık bebek ağzından tükürük sızıyordu. Yüzü şekilsiz ekmek hamuru gibiydi. İblisçe enerjisi tükenmişti sanki. Uykulu, uyuşmuş bir hali vardı ve gözlerini zor açık tutuyordu.

Ah, Tanrım. Koruyucu kepe rağmen, Royall'ın minik, kalkık burnu güneşte yanmış gibiydi.

Ariah, Chandler'ı azarlıyordu. Yine sözünü dinlememişti. Alıp başını gitmişti. Güvenilmezdi! Park görevlisi çıldırtıcı bir haşinlikle dinlerken kafa sallıyordu. Kendini ne sanıyordu ki, F.B.I. mı? Ariah adamın kendisini tutuklama ya da mahkemeye verme yetkisi olsa, bunu çoktan yapacağına karar verdi. Bunu düşününce rahatladı. Royall daldığı transtan çıkıp yüksek sesle ağlamaya başladı. "Anne-*ciğim*! Anne-*ciğim*!"

Ariah hemen onun yanına diz çöküp sarıldı.

"Anneciğin *burada* hayatım."

Anneciği gerçekten de oradaydı.

Annecikle Chandler puseti Luna Parkı'na kadar ittiler, "Little Baby Bunting" şarkısını mırıldanarak. Ağlamaktan bitkin düşen Royall uyumuştu.

7

"Bayan Burnaby. İyi bir haberim var!"

Ah, neydi ki? Ariah'ın kalbi kurudu, gözeneklendi, eski bir kil topağı gibi çatladı.

"Doktor. Ah, aman Tanrım. Sağ olun."

Çok şaşırmıştı tabii. Sevinçten kalakalmıştı.

Ariah bir hesaplama yaparak, Prospect Parkı'nda güneşin altında yattığı o gün hamile olduğuna karar verdi. Rüya görmüş, salınmıştı. Her nasılsa bunu bilmişti: Bir şeyler olduğunu bilmişti. Daha o zamandan mutluluğu en derin pınarından fışkırmaya başlamıştı bile.

Juliet 1961 Mayıs'ının sonunda doğacaktı.

Küçük ailem tamamlanacak.

ÖNCESİ...

Kadın, Dirk'e akbaba gibi görünüyordu. Görüş alanının kenarından süzülen. Tüneyen, kamburunu çıkaran, gözlerini kırpmadan ona bakan. Bekleyen.

Siyahlı Kadın'dı o. Onu izliyordu. Pusuya yatmıştı. Sabırlı, amansızdı. Onu bekliyordu. Dirk Burnaby'nin zayıf anını kolluyordu. Onun adını biliyordu, telefon numarasını da. Dirk onun Luna Parkı'ndaki evine gelmesinden çok korkuyordu.

Sekreteri Dirk'e kadının ismini defalarca söylese de, Dirk her seferinde hemen unutmuştu.

Ölümün de öyle bir şey olduğunu hayal ediyordu. Keskin gözlü ve sonsuz sabırlı bir akbaba. Bunu hayal eden vicdanıydı, yaşamından biraz ötede duran vicdanı.

Sakın bulaşma. Tanrı aşkına.
İhtiyaç duyduğun en son şey bu, Burnaby.

"Madelyn, lütfen başka bir zaman şu kadına durumu açıkla. 'Cidden üzgün olduğumu', kendisiyle görüşememekten 'cidden esef duyduğumu', davasını alamayacağımı söyle. Çok meşgulüm. Elimde bir sürü dava birikti. 'Bay Burnaby bu tarz tazminat davalarıyla uğraşmıyor,' de."

Bay Burnaby'nin on bir yıllık sekreteri olan Madelyn, işvereninin bu aralar "uğraşmamak" sözcüğünü çok sık kullandığını fark etmişti. *Uğraşmamak*tan kastı, uzmanlık alanının bu olmamasıydı. Avukat Dirk Burnaby'nin, yeteneklerinin ve zekâsının böyle davaları kazanmaya yetmeyecek olduğunu bilmesiydi.

Başka bir seferde, "Madelyn, hayır," dedi. "Bu materyalleri kendisine iade et lütfen. Lütfen ona bir ara 'Bay Burnaby cidden davanızı alamamaktan büyük üzüntü duyuyor,' vs. de. Bu tarz davalara bakmıyorum. Hem zaten işim başımdan aşkın. Önümüzdeki birkaç yıl boyunca doluyum."

Madelyn duraksadı. Bay Burnaby'nin sözünü dinleyecekti elbette. Nihayetinde onun yanında çalışıyordu. Yıllardır ona âşıktı. Ama karşılık, hatta fark edilmeyi beklemeyen bir aşktı onunkisi. "Ama Bay Burnaby, bana mektubunu okuyup okumadığınızı soracak. En azından fotoğraflara baktı mı, diyecek. Ne diyeyim?"

"Hayır, de."

"'Hayır' mı? Sadece 'hayır' mı diyeyim?"

"Hayır. Mektubunu okumadım ve fotoğraflara bakmadım."

Sabrı tükenmeye, sinirlenmeye başlamıştı. Soğukkanlılığını yitirmeye başlamıştı. Takip ediliyor hissine kapılıyordu giderek. Onu en çok şaşırtan şeyse, Madelyn gibi birinin kendisine özür dilercesine ve paylarcasına bakmasıydı. Sanki ondan bağımsız bir şekilde, bu konu hakkında şahsi bir kanıya varmıştı.

"Şey, Bay Burnaby, sizinle sadece birkaç dakikalığına görüşmek istiyor. Söz verdi. Belki... kabul etseniz iyi olur? O öyle..." Madelyn duraksadı. Kendi cüretkârlığına şaşmıştı. En uygun ve ikna edici sözcüğü aradı. "...içten bir kadın ki."

"İçten kadınlar en tehlikelileridir. Tanrı bizi onlardan korusun!"

Dirk ofisine doğru gerilerken Madelyn'i güldürmeyi başarmıştı. Ama acı bir kahkahaydı onunkisi. "Beni hayal kırıklığına uğrattınız, Bay Burnaby," tarzı bir kahkaha.

Akbaba. Siyahlı Kadın. Dirk Burnaby'yi ofisinin bulunduğu binanın lobisinde bekler olmuştu. Dışarıdaki basamaklarda. Kaldırımda. Yağmur çiselerken bile, Dirk'ün onu bekletmek için değil sırf işi çıktığı için ofisinde kaldığı, kendini işine kaptırdığı alacakaranlıklarda bile.

Göz kenarıyla onu görüyordu, bekleyen o karanlık figürü. Yakından bakmıyor, göz teması kurmuyordu. Kadının adını söylemesine fırsat vermeden, hemen dönüp koşar adım uzaklaşıyordu.

Ona bulaşmaması gerektiğini biliyordu. Sempati ya da merhamet yüzünden yenik düşmemeliydi.

Kadın ardından seslenirse, duymuyordu.

Hayır. Duymayacağım. Duyamam.

Ariah'a âşık olup onunla evlendiğinden beri, kendini gergin bir ipin üstünde yürüyen yalnız, romantik bir figür gibi görmekten vazgeçmişti. Bir uçurumun üstünde gerili bir ipte! Artık o adam değildi. Asla o adam olmamıştı. Dedesi Reginald Burnaby'nin Şelale'de başına gelen şey onun başına gelmeyecekti. Yıl 1961'di, 1872 değil. Dirk Burnaby artık yalnız değildi, bir daha da asla yalnız olmayacaktı. Kaderini belirlemişti. Veya kaderi onu belirlemişti.

Ariah ona açılmıştı. "Artık güvendeyiz hayatım! Birimiz elimizden alınsa bile, geride iki tanemiz daha kalır. Beni terk eder-

sen..." (kısık, boğuk bir kahkaha atarak kendi korkusuyla dalga geçmişti) "...elimde *onlardan* üç tane olacak."

Dirk gülmüştü, çünkü Ariah böyle şeyleri onu eğlendirmek için söylerdi. Dirk, aralarındaki âdet uyarınca azarlar numarası yaparak kafa sallamıştı. "Ariah! Ne biçim konuşuyorsun."

"Şey. Bunları birilerinin söylemesi gerek."

Ariah'ın verdiği yanıt zekice, cesurcaydı. Yeşil, camsı gözleri, kırk yaşındayken bile genç ve toy görünmesini sağlayan kırmızı saçları ve soluk teni. Ariah'la on yıldan fazladır yaşamış olan Dirk, onu şimdi en baştakinden de az anladığına inanıyordu. Bu herhangi bir kadın için geçerli olur muydu acaba?

Ariah "herhangi bir kadın" değildi elbette.

Ariah'ın söylediklerini düşündü. "Artık güvendeyiz." Ne demekti bu? Aile hayatının temel ilkesi bu muydu, soyunu devam ettirme güdüsü mü? İnsanların bir masaldaki gibi, öldükten sonra çocukları aracılığıyla yaşamayı sürdürmek arzuları. Kendisine tanınan zamandan fazlasını yaşamak, varlığını belli etmek arzusu. Başkasının gözünde derin anlamlar taşıma, önemli olma arzusu.

Yalnız kalmamak. Yalnızlıkta kendini tanıma olasılığından kurtulmak.

Kırklı yaşlarının ortalarında evli bir adamdı, karısına sırılsıklam âşık bir adam. Çocuklarını seven bir adam. Sorumluluk sahibi bir vatandaş. *Kim olduğum belli. Artık şüpheye yer yok. Biliyorum.*

Bazen bu sevgiyi öyle yoğun hissediyordu ki, nefes alamıyordu. Göğsünün sıkıştığını hissediyordu. Küçük oğulları, bebek kızı. Annelerinin muzafferce kaldırdığı, Dirk'e bakan gözleri. Ama korkulu, tehlikeli bir zafer. *Artık gergin ipim onlar,* diye düşündü Dirk şefkatle. *Uçurumum olmazlarsa tabii.*

O kadın, o Siyahlı Kadın, Niagara Falls'taki başka avukatlara da başvurmuştu. Haftalardır hukuk bürolarını geziyordu. Sıra-

nın Dirk Burnaby'ye bu kadar geç gelmiş olması tuhaftı. Kadın onun ücretini karşılayamayacağının farkındaydı herhalde. Dirk'ün çalıştığı binadaki herhangi bir avukatın ücretini karşılayamazdı herhalde. Kuleye benzeyen bu yeni binaya Two Rainbow Square adı verilmişti. Şehir merkezinin göbeğinde, Rainbow Bulvarı'yla Ana Cadde'nin köşesindeydi.

Kadın Nigara İlçesi Sağlık Departmanı'na başvurmuştu. *Niagara Gazetesi*'nin editörüyle konuşmaya çalışmış, bir muhabirle görüşmeyi başarmıştı. Fabrika işçisi ve ağır işçi sayısı hızla artsa da aslında küçük ve birbiriyle samimi bir nüfusa sahip olan şehirde haber çabucak yayılmıştı. Şehrin merkezindeki, güce sahip önemli şahsiyetlerin sayısı elliden azdı ve hepsi erkekti. Dirk Burnaby bu adamlardan biriydi elbette. Çoğu da arkadaşları ya da tanışlarıydı. Önceki kuşaklardan adamlar, babası Virgil Burnaby'nin arkadaşları ya da tanışları olmuşlardı. Dirk onların ait olduğu özel kulüplere aitti. Kadınları ona tapıyordu.

Siyahlı Kadın'a şu açıklamayı nasıl yapabilirdi ki: *Dostlarım senin düşmanların. Dostlarım düşmanlarım olamaz.*

Dirk bu aciz kadının Niagara Falls Şehri'ne açmayı umduğu davanın ayrıntılarını bilmiyordu. Bildiği tek şey, kadının böyle bir davayı kazanmasının, hatta bir yargıç tarafından ciddiye alınmasının küçük bir olasılık olduğuydu. Kadının ailesinin ciddi sağlık sorunları olduğu, kadının muhtemelen düşük yaptığı söyleniyordu. Kadın 99. Sokak ile Colvin Bulvarı arasındaki mahallesinde bir ev sahipleri derneği kurmaya çalışıyor, bir ilkokuldaki sağlık koşullarını protesto ediyordu. Dirk *Niagara Gazetesi*'nde, AİLELER 99. SOKAK İLKOKULU'NU PROTESTO ETMEK İÇİN BİR ARAYA GELİYOR gibi yanıltıcı bir başlığın altında, kısa ve tarafsız bir haber yazısı okumuştu.

Dirk'ün eski dostu olan Niagara Falls Belediye Başkanı "Spooky" Wenn, Siyahlı Kadın'ın (ismini hatırlamakta o da zorlanıyordu) "Komünist olduğunu herkesin bildiğine" kesinlikle emindi. Aslında ünlü bir Komünist'in kızıydı; 1930'larda Kuzey

Tonawanda'da CIO* organizatörlüğü yapmış, grev kırıcılarla ve polisle yapılan bir çatışma sırasında ölmüş birinin. "Bu insanlar" geçmişte bir sürü sorun çıkarmıştı. O kadınla güya plastik fabrikalarından birinde montaj işçiliği yapan kocası "profesyonel provokatörler"diler. Yahudi oldukları kesindi. "Emirlerini Moskova'dan alıyorlar"dı. Rosenberg'lerin idamı sırasında Buffalo'da gösterilere katılmışlardı. O ikisi muhtemelen evli değillerdi; birlikte "tezgâh açmışlardı", bir "komünün parçası" olarak. Komünistlerin "Tanrısız" olduğu herkesin bildiği bir gerçekti. Bu ikisi 93. Sokak'taki bir bungalovu "göstermelik olarak" taksitle satın almışlardı. New York ya da Detroitliydiler. Kadın geçmişte "akıl hastalığı" geçirmişti. Adamınsa "hapishane kayıtları" vardı. Kendilerinin olduğunu iddia ettikleri çocuklarla yaşıyorlardı. Kadın düşükler yaptığını ve bunun kendisinin değil şehrin suçu olduğunu iddia ediyordu. Çocuklarının şehir suyu yüzünden hastalandığını iddia ediyordu... ya da toprağı, havası, 99. Sokak İlkokulu'nun oyun bahçesi yüzünden. Zaten sürekli bir şeyler iddia edip duruyordu. Şimdiden okulda ve Nigara İlçesi Sağlık Departmanı'nda sorunlar çıkarmıştı. Wenn uzun uzun konuştu, öfkeyle, sanki Siyahlı Kadın tarafından bizzat tehdit edilmişçesine. Bir pazar sabahı saat 2'ydi. Stroughton Howell'ın yeni aldığı, Buckhorn Adası'na bakan beyaz, koloni dönemi tarzı evinde poker oynamaya ara verilmişti. Clyde Colborne, Buzz Fitch, Mike MacKenna, Doug Eaton (ağabeyi Dirk'ün ablası Sylvia'yla evliydi) ve Dirk de oradaydılar. "Şu Kızıllar yok mu!" dedi Wenn. "Tıpkı Rosenberg'ler gibi, amaçları Amerikan Hükümeti'ni devirip yerine komünler ve cinsel serbestlik getirmek. 'Şikâyetlerinin' sebebi bu aslında. Onlar için her yol mübahtır. Marx, *Kavgam* kitabında bunu açıkça söylüyor zaten." Stroughton Howell, Dirk'le bakıştı, güldü ve "Adolf da *Kapital*'de öyle diyor," dedi.

---

* Endüstriyel Organizasyonlar Kongresi.

Wenn öfkeyle devam etti: "Demek istediğim şu: Niyetlerini gizlemiyorlar. Asıl yeraltına indiklerinde, 'sıradan vatandaş' numarası yaptıklarında tehlikeli oluyorlar."

Dirk Burnaby keyifliydi. Kaliteli viski içmiş, akşam boyunca kumarda talihi yaver gitmişti, ama sürekli kazanmasına ve arkadaşlarının moralini bozmasına, sinirlenmelerine yol açacak kadar değil. Oyun sırasında, talihin ne zaman kendisini terk edeceğini parmakuçlarında hissedebiliyordu. Bilge bir avukat edasıyla konuştu: "'Bu insanlar' tazminat istiyorlar... mahkemeye gitmeden anlaşmak istiyorlar. Amerikan Hükümeti'ni devirmek umurlarında değil."

Gelişigüzel söylediği bu lafta ciddi miydi? Muhtemelen evet. Peki bunu söylediğine pişman olacak mıydı?

Siyahlı Kadın! Akbaba.

Kadın henüz isimsizken, henüz Dirk'ün gözünde kanlı canlı bir insana dönüşmemişken. Öncesinde bir tehditti. Dirk'ün küfürler fısıldamasına yol açmıştı. *Canı cehenneme. Hayır, yapmayacağım. Yaparsam götün tekiyim demektir.*

Dirk, Ariah'a Siyahlı Kadın'dan hiç bahsetmemişti. İsteyerek hayır. Çabuk heyecanlanan karısıyla herhangi bir sorunu paylaşmaması gerektiğini öğrenmişti (onca zamandan sonra yeterince deneyim kazanmıştı!). Böyle konuşmalar normal başlayabilirdi, ama Ariah birkaç dakika sonra kaygılanır, huzursuzlanırdı. Luna Parkı'ndaki evlerinin dışındaki engin dünya onu giderek daha fazla huzursuz eder olmuştu. Gazetenin ilk sayfasını okumayı reddediyordu... "Yapacak bir şey yoksa her şeyi bilmek korkunç." "Dış" haberleri hiç duymak istemiyordu, çünkü hep

kaygılandırıcı oluyorlardı. Televizyonda haberleri izlemeyi reddediyordu. Eve gelen dergiler arasından da *Life*'ı ve *Time*'ı değil; *Saturday Evening Post*'u, *Ladies' Home Journal*'ı ve *Reader's Digest*'ı okuyordu. Başkalarıyla görüştüklerinde, sohbet sırasında sevimsiz konulardan, mesela Dirk'le arkadaşlarının savaş anılarından bahsedilmeye başlanırsa izin isteyerek kalkıp gidiveriyordu. (Dirk'ün arkadaşlarından biri meşhur "alev bombası" saldırısından sonra Dresden'e girmişti. Bir başkası, L'Isle Grand'de nehir manzaralı bir evi olan bir banker ise, Auschwitz'in "kurtarılışına" tanıklık etmişti.) Ariah, Chandler'ın Luna Parkı İlkokulu'nda, olası bir Sovyet atom saldırısına hazırlık olarak yaptırılan saklanma tatbikatını anlatışını tuhaf bir dikkatle dinlerken başparmağının tırnağını kan çıkarana dek kemirmişti. Sıradan yangın tatbikatları sırasında çocukların okuldan çıkarıldığını duymak bile altüst olmasına yol açıyordu. Ama Ariah bu tür prosedürlerin gerekliliğinin de farkındaydı... "En kötü ihtimale hazırlıklı olmak gerekir." Yine de Dirk mesleki kaygılarından bahsederse, mesleğiyle ilgili en ufak bir sorundan bile bahsederse Ariah'ın yüzü kaskatı kesiliyordu. Dirk onu eğlendirebilirdi. Ariah eğlendirilmeye bayılırdı. Luna Parkı'ndaki 7 numaralı evin ardındaki dünyanın aptallarla ve düzenbazlarla dolu olduğunu duymak istiyordu. Aptal ya da düzenbaz değilseniz, o dünyanın parçası olmak istemezdiniz. Onlardan üstün olduğunuz için tek başınıza dururdunuz. Ariah eğlendirilebilirdi, kahkaha attırılabilirdi. Dirk'ün yerel yargıçların, siyasetçilerin, meslektaşlarının ve rakiplerinin taklitlerini yapmasına bayılıyordu. Çok hoş, muzipçe bir espri anlayışı vardı. Ama Dirk ciddi konuşmaya başladı mı Ariah kaskatı kesiliyordu. Dirk'e davalarının nasıl sonuçlandığını asla sormazdı. Herhalde Dirk arada sırada kaybettiğini ya da davanın müşterilerini tatmin edecek şekilde sonuçlanmadığını söylemek zorunda kalacağı için. Ariah, Dirk'ün başarısız olmasından, meslek hayatında küçük düşmesinden, iflas etmesinden korkuyordu. Annesinin mirasından

"men edilmesinden" korkuyordu (Dirk annesinin parasını istemediğini, hatta kendini şimdiden "mirastan men edilmiş" kabul ettiğini söylese de). En çok da onun ansızın ölüvermesinden (kalp krizi, trafik kazası), "ortadan kaybolmasından", "yok olmasından" korkuyordu.

Dirk bunu ilk kocasıyla yaşadıklarına bağlıyordu.

Ama tuhaf bir şekilde, Ariah daha önce, Dirk Burnaby'den önce bir kocası olduğunu artık hatırlamıyordu sanki.

İkinci oğullarının doğumundan beri; oğulları yaygaracılığıyla, bitmek tükenmek bilmez enerjisiyle sürekli meşguliyet verdikçe, Luna Parkı'ndaki 7 numaralı zarif ev dar gelir olmuştu. Dirk, Arialı'ın itirazlarına kulak asmayarak, evlerinin neredeyse tam karşısındaki, 22 numaralı, daha büyük, beş yatak odalı bir evi satın aldı. Yeni evleri eskisine benziyordu. 1920'lerde inşa edilmişti. Alt ve üst katlarda geniş odaları vardı. Kumtaşından yapılmaydı. Etrafı karaağaçlarla ve sarıçamlarla çevrili bir dönümlük araziye inşa edilmişti. Şehrin bu bölgesindeki en pahalı yerlerden biriydi. Ariah yine de taşınmamakta direnmişti. Haftalarca huysuzlanmıştı. Bu yeni evde, kocasının tam günlük bir hizmetçiyle dadı tutmasına göz yummaktan başka seçeneği bulunmamasından nefret ediyordu. "Zenginiz galiba," dedi soğuk bir sesle. "Bütün Burnaby'ler gibi. Belamızı arıyoruz."

"Bela gelecekse gelir zaten Ariah," dedi Dirk. "Zengin de olsak fakir de."

Ariah ürperdi. Dirk'e şakacıktan tokat attı. Kısa, kemirilmiş tırnaklarını Dirk'ün koluna batırdı. Tuhaflık konusunda rakip tanımak istemiyordu.

Önemli olan, Burnaby'lerin yeni evinin de eskisi gibi 99. Sokak'la Colvin Bulvarı'ndan kilometrelerce uzakta oluşuydu; tıpkı Chandler'ın artık beşinci sınıfta okuduğu Luna Parkı İlkokulu'nun 99. Sokak'taki okuldan kilometrelerce uzakta oluşu gibi.

... VE SONRASI

Ama sonunda olacaktı: Dirk Burnaby, 1961 Eylül'ünde o "kaybedilmeye mahkûm" davayı alacaktı. Başlangıçta Olshaker davası denen, sonraysa "Love Kanalı" ismiyle tanınan hukuk davasını.

Haber Niagara Falls'ta çabuk yayılacaktı (duyan şaşacaktı!). Herkesin herkesi tanıdığı ya da tanıdığını düşünmek istediği o küçük adli toplulukta; Belediye Konağı'nda ve Şehir-İlçe Adliye Sarayı'nda; Dirk Burnaby'nin ait olduğu ya da o tuhaf, kırmızı saçlı karısı biraz daha girgin olsa ait olabileceği sosyal çevrede. Bu haber bazı kesimlerde hayretle, bazılarındaysa hiddetle karşılandı.

"Dirk Burnaby mi? Herifçioğlu kafayı mı yemiş? O davayı kazanamayacağını biliyor olmalı."

Ve, "Burnaby ha! Herifte mangal gibi yürek varmış. Hakkını teslim etmek gerek."

Ve, "Burnaby ha! Vay orospu çocuğu. Sınıfına ihanet etti. Artık kariyeri bitmiştir."

Love Kanalı. Dirk Burnaby'nin diyeceği gibi: "O bir kanal değil. Asla bir kanal değildi. Aşkla da ilgisi yok."*

Kararını verdiğini sanmıştı: Siyahlı Kadın'la konuşmayacaktı. (Adını bir türlü anımsayamadığı o kadınla.) O küstah kadın büro dışında yanına yaklaşmaya cüret ettiğinde kaçıyor, bürosuna ettiği telefonlara çıkmıyordu. 1961 Haziranı'nın ortalarında, kadın artık peşine düşmekten vazgeçmişti. Dirk'ün uykularına girmeye başlayan, rüyalarını zehirleyen ve çocuk gibi inlemesine yol açan o sinsi akbaba edasıyla karşısına çıkmaktan vazgeçmişti. Ariah sesini duyunca onu dürtükleyerek uyandırıp nesi olduğunu soruyordu. Kâbus mu görüyordu? Kalp krizi mi geçiriyordu? Geceleri, evin en üst katındaki yatak odalarında, Ariah elini kaygıyla onun göğsüne, gövdesinin kâbus yüzünden ter içinde kalmış olan, sert kıllarla kaplı üst kısmına koyuyordu. Orada, titreyen bedeninin birkaç santim içinde, kalbi çan tokmağı gibiydi.

Dirk, "Ariah, hayır," diye mırıldanıyordu. "Bir şey yok. Uykuna geri dön tatlım."

Bir karar verdiğini sanmıştı. Her halükârda, Siyahlı Kadın yaşamından çıkıp gitmişti. Nihayet kendine bir avukat bulabildiyse bile, Dirk haberini almamıştı. Öğrenmekten ödü kopuyordu.

Derken haziran sonunda, ansızın kopan bir fırtınada, gürleyen ve kararmış göğün altında arabasıyla evine doğru yol alırken, Ana Cadde'yle Ferry Sokağı'nın kavşağında, St. Anne's Hastanesi civarında bir trafik ışığının değişmesini beklerken; genç bir kadınla küçük bir çocuğun bir otobüs durağında bir

* Love: Aşk, sevgi. (ç.n.)

şemsiyenin altına sığınmış beklemekte olduklarını görmüştü. Üstlerinde yağmurluk yoktu; yazlık giysiler vardı o kadar. Fırtına her zamanki gibi ansızın kopuvermişti. Ilık haziran havası birkaç dakikada on derece birden soğumuştu. Yağmur makineli tüfek ateşi gibi yağmaya başlamış, oluklar kirli sularla dolmuştu. Kadın çocuğun üstünde iki büklüm olmuş, şemsiyeyi yağmurdan koruyacak bir açıda tutmaya çalışıyor, ancak pek başarılı olamıyordu. Neredeyse yatay esen şiddetli bir rüzgârla sarsıldılar. Dirk kaldırıma yanaşıp, "Hey, binmek ister misiniz?" diye seslendi. "Atlayın." Kadın sadece bir anlık tereddütten sonra o büyük, lüks arabanın ön koltuğuna oturdu, titreyen küçük kızı kucağına oturttu ve şemsiyeyi kapattı. Soluk soluğaydı ve biraz sersemlemiş gibiydi. "Bu iyi kalpli amcaya teşekkür et Alice! Bayım, gerçek bir hayırseversiniz." Kızın yüzünü siliyor, gözlerine düşmüş karamela rengi ıslak saçlarını geriye atıyordu. Kadının saçı da ıslaktı ve kapkaraydı. Yirmi sekiz yaşında görünüyordu. Dinç bir işkadınına benziyordu. Teni uçuk zeytuniydi. Makyajsızdı. Siyah gözleri mineral gibi parlaktı. Gözlerinin altında mor torbalar olsa da, Dirk kadının oldukça hoş göründüğünü düşündü.

Kadından ya da kızdan meyve kokusu geliyordu, meyveli sakız ya da dondurma kokusu gibi. Dezenfektan kokusuna karışmıştı.

Dirk kibarca onları nereye götürebileceğini sordu. Kadın bir adres verdi ve uzak bir yer olduğu için özür diledi. "Bizi sadece otobüs terminaline kadar götürseniz yeter. Minnettar kalırız." Adres Dirk'ün canını sıkmıştı. Niagara Falls'un bildiği bir kısmı değildi. Kilometrelerce doğudaydı. Yeni evlerin, fabrika ve depoların inşa edildiği, toprağın kazıldığı ve ağaçların kesildiği sahipsiz bölgeydi orası. Ama bu zavallı kadınla çocuğu elbette evlerine kadar bırakacaktı. Ariah'ın (defalarca belirttiği gibi) gösterişli bir tabuta benzettiği o beyaz jantlı, otomatik şanzımanlı, kadife koltuk kaplamalı, pahalı, son model, camgöbeği

Lincoln Continental'ının içindeyken, en azından bu kadarını yapmalıydı. Bu çekici kadınla kızına acımıştı. Hastaneye gitmiş olmalıydılar. Bu berbat havada belediye otobüsü beklemek zorunda kalmışlardı. Kadının parmağında bir alyansla bezelye boyutunda taşlı bir nişan yüzüğü görünce sinirlendi. Her erkeğin, her kocanın karısıyla oğluna bundan biraz daha iyi bakabilmesi gerektiğini düşündü.

Yapma Burnaby: Fakirler işte, ne yapsınlar?

Kendine bu gerçeği sık sık hatırlatmak zorunda kalıyordu. Bu bir gerçekti.

Dirk o azgın, gökgürültülü fırtınada arabasını doğuya sürüyor, 10. Sokak'tan, Memorial Bulvarı'ndan; kararan havada ışıklı, yeşil bir ada gibi görünen Hyde Parkı'nın yanından geçiyor, doğduğu kentin pek bilmediği bir bölgesine giriyordu. Taşıdığı yolcuların tuhaf kokusu havada giderek kesifleşir halde beliriyordu sanki. Tatlı bir şeyle bir kimyevi maddenin kokularının karışımı. Lincoln'un silecekleri geniş ön camı temizlemekte zorlanıyordu. Dirk siyah saçlı kadının kendisine profilden baktığını hissediyor ve huzursuz oluyordu.

Kadın hayret dolu, çocuksu bir sesle, "Bay B-Burnaby?" dedi.

"Evet? Beni tanıyor musunuz?"

Kadının gözleri faltaşı gibi açıldı. Işıl ışıl gülümsedi. "*Sizi* tabii ki tanıyorum! Bay Burnaby, ben haftalardır sizinle konuşmaya çalışan şu sinir bozucu kadınım. Hatırladınız mı?"

Dirk kadına bakakaldı. Siyahlı Kadın! Onu tanıyamamıştı.

Adı Nina Olshaker'dı. Siyah giyinmemişti. Üstünde sadece sıradan, hafif yazlık giysiler vardı, koton gömlek ve pantolon, çıplak ayaklarında yağmurdan ıslanmış hasır ayakkabılar. Sitemli ya da akbabaya benzer bir hali yoktu. Hevesli ve kaygılı görünüyordu o kadar.

Dirk bu zavallı kadının kendisine yönelik tehdidini abarttığı

için utandı. Dirk'ün hukuk bürosuna her gelişinde siyah ya da koyu renk, daha resmi kıyafetler giymiş, yas tutan bir kadın gibi giyinmişti. Aslında gerçekten yas tutuyordu.

Dirk onu haftalarca önce ilk görüşünde daha fazlasını öğrenmek istememişti. Kadının kim olduğunu biliyordu ya da bildiğini sanıyordu. Kendisinden ne istediğini biliyordu ya da bildiğini sanıyordu. Kadının gözlerine bakmaktan çekinmişti, bir korkak gibi.

"Sanırım size bir özür borçluyum Bayan Olshaker."

"Bana mı? Bana mı özür borçlusunuz? *Hayır* Bay Burnaby."

Dirk açıklama yapamayacak kadar utandığı için, kaderine razı oldu. Her şey çabucak olup bitecekti. Sonrasında, kadını şehir merkezindeki otobüs terminaline bırakma fırsatına sahip olduğunu hatırlayacaktı; onu evine bırakıp, içeri gelmesi teklifini reddetme fırsatına sahip olduğunu hatırlayacaktı. İçeri girince de, kadının hararetli yakarışlarını dinlerken, ona davasını almayı düşüneceğini söyleyip gitme fırsatına sahipti. Bütün bu fırsatları harcamıştı, doğru olanı yapmak uğruna.

Çünkü yüreği kadından etkilenmişti. Anormal bir şekilde uyuşuk, pasif görünen o karamela rengi saçlı, güzel, soluk benizli küçük çocuktan da.

Üç yaşındaki, enerjiyle dolup taşan, keyifli Royall'dan ne kadar farklıydı!

Bu yüzden Dirk, Nina Olshaker ile kızını evlerine götürdü; Colvin Bulvarı'yla Black Creek adlı, suyu hafif tuzlu bir suyolunun civarındaki 93. Sokak'ta bulunan, 1182 numaralı küçük bir ahşap bungalova. Kenarları koyu yeşile boyanmış, uçuk sarı renkte olan ev, benzeri düşük fiyatlı evlerin bulunduğu bir semtteki, sokağa yakın, dar bir arazide ya da alandaydı. Öyle küçüktü ki, oyuncak eve benziyordu. Burnaby'lerin Luna Parkı'ndaki 22 numaralı evlerinin iki arabalık garajına sığabilirdi sanki.

Niagara Falls'un bu doğu bölgesine *Colvin Heights* adı verilmişti. Ancak sonraki yıllarda oraya ve temsil ettiği fenomene *Lo-*

ve Kanalı adı verilecekti. Dirk o zamanlar bir kanalın varlığından habersizdi. Ortalıkta kanal filan görülmüyordu. Kanal yoktu. Colvin Heights yakın zamanda kurulmuş gibiydi. Ev sahiplerinin küçük bahçelerinde pek ağaç yoktu. Dirk'ün gördükleri de güdük ağaçlardı ve yaprakları kâğıt gibiydi. Büyük ve lüks arabasındayken, süzülürcesine gitmek üzere tasarlanmış o camgöbeği gondoldayken, giderek kesifleşen bir bataklık ve tatlı kükürt kokusu içeren bir atmosfere gömülmekte olduğu hissine kapılmıştı. Arabasının güvenliğini terk ettiğinde, karanlıkta yağan yağmur korumasız yüzüne çarpmıştı. Ama o neşeyle haykırıp gülmüştü, bu keyifli bir oyunmuş gibi. Büyük, siyah golf şemsiyesini açarak koşar adım yürüyüp, eve doğru koşan Nina Olshaker'la kızını yağmurdan korumaya çalışmıştı.

Dirk orada yaklaşık iki saat kalacaktı. Bir beyefendiye yakışır şekilde, doğru olanı yapma arzusuyla.

"Ariah? Benim. Gecikeceğim tatlım. İşyerindeyim. Acil bir durum çıktı da."

Ariah'ın sesi hafifçe yükseldi. Sanki aralarında on kilometreden az değil, yüzlerce kilometre vardı. "Acil durum mu?"

Dirk hemen, "Ciddi bir şey değil Ariah," dedi. "Kişisel bir şey değil."

"Şey. Tamam o zaman. Eve bir an önce gelmeye çalış Dirk. Çocuklar uyumuş olur herhalde. Akşam yemeğini senin için sıcak tutarım."

Dirk hafif bir mide bulantısı hissetti. İştahı yoktu!

"Çok düşüncelisin tatlım," dedi. "Çok teşekkürler."

Ariah güldü. "Evliyiz. Karınım. Bir şeyleri sıcak tutmak görevim, değil mi?"

Dirk şunları öğrenecekti: Nina Olshaker, ilçenin en büyük

fabrikalarından biri olan Parish Plastik Fabrikası'nda şu sıralar gece vardiyasında çalışmakta olan Sam Olshaker'la on yıldır evliydi. Altı yıl önce Colvin Heights'a taşınmışlardı. Billy adında dokuz yaşında bir oğullarıyla altı yaşında bir kızları, Alice vardı. Bir başka kızları, Sophia, 1961 Mart'ında, üç yaşındayken lösemiden ölmüştü. "Onu burası zehirledi Bay Burnaby. Bunu kanıtlayamam, doktorlar söylemek istemiyorlar, ama biliyorum."

Nina'yla Sam'in aileleri yöredendi. Sam, Niagara Falls'ta doğmuştu. Babası Occidental Petrol Şirketi'nde çalışıyordu. Nina, Kuzey Tonawada'da doğmuştu. Babası Tonawada Çelik Fabrikası'nda otuz beş yıl çalıştıktan sonra geçen yaz elli dört yaşında amfizemden ölmüştü. Nina, "Babam da o yüzden öldü," dedi acı acı. "Akciğerlerine küçük çelik parçaları dolmuştu. Öksürünce ağzından kan geliyordu. Son zamanlarında nefes almakta zorlanır olmuştu. Bunun sebebini biliyordu. Çelik fabrikasında çalışan herkes biliyor. Kaderlerine razılar. Maaşları iyi, bu yüzden razılar. Hem belki de başlarına geleni bilseler de inanmıyorlar. Biz de Sophia'nın başına gelen şeye inanmamıştık. Giderek zayıflıyor, kilo kaybediyor, beyaz kan hücreleri azalıyordu. Ama hep dua ettik, hep iyileşeceğini düşündük. Düşük yaptığım zamanki gibiydi: Sadece bu seferki ters gitti, diye düşünürdüm. Bir kereliğine ters gitti. Kem talih gibi. Ama bir sonraki farklı olacak. Sophia ölünce otopsi yapılmasını istedim, yani istediğimi sandım, ama otopsinin ne olduğunu öğrenince vazgeçtim. Şimdi acaba doğru mu yaptım diye merak ediyorum. Lösemi gibiymiş, kalıtsalmış, Eyalet Sağlık Departmanı öyle dedi. Ama belki de başka bir şeydi? Buradaki bir zehir yüzündendi? Ben o zehrin tadını alabiliyorum. Böyle yağışlı havalarda. Ama bize bir şey yok dediler, havada ve suda zehir yokmuş, testler yapmışlar. Öyle iddia ediyorlar. Ah Bay Burnaby, şimdi de Alice için çok korkuyorum. Kilo almıyor, iştahı yok. Kan testlerinden 'değişken düşük beyaz hücre sayısı' diye bir şey çıkıyor. Bu ne demek? Billy'nin de okulda başı ağrıyor.

Gözleri acıyor ve çok öksürüyor. Ve Sam." Birden susup Sam'i düşündü.

Dirk mırıldanarak başsağlığı diledi. Çok, çok üzgündü. Sesi ne kadar zayıf geliyordu, Nina konuşmayı sabırsızca sürdürürken:

"Ben sadece adalet istiyorum Bay Burnaby. Para filan istemiyorum. Sophia için adalet istiyorum. Billy ile Alice'in başına kötü şeyler gelmesin istiyorum. Sophie'nin ölümünden ve mahalledeki diğer hasta ya da can çekişen çocukların halinden sorumlu olan kişilerin, çıkıp sorumlu olduklarını söylemelerini istiyorum. Burada bir terslik var, biliyorum. Kokusunu alabilirsiniz. Bazen gözlerinizi ve burun deliklerinizi yakar. Arka bahçede, buradaki pek çok arka bahçedeki gibi, topraktan çamur gibi, iğrenç, kara bir sıvı çıkıyor. Petrol gibi ama daha koyu. Size gösteririm. Bodrumumuzda da var. Yağışlı havalarda duvarlardan içeri sızıyor. Belediyeyi arıyorum, bir sekreter çıkıyor, beklememi söylüyor. Bekliyorum. Hat kesiliyor. Belediye Konağı'na gidiyorum, orada da bekletiyorlar. Haftalarca, aylarca. Yıllarca bekletebilirler herhalde, ömrüm yeterse. Bay Burnaby, 99. Sokak'taki okuldaki çocuklar içme suyunun tadının tuhaf olduğunu söylüyor. Dışarıda, oyun bahçesinde oynarlarken gözleri ve derileri yanıyor. Okulun ilerisinde bir tarla ve bir çukur alan var. Oğlanlar gidip orada oynarlar. Derileri yanıyor. Billy eve o 'sıcak taşlardan' getirdi. Beyzbol topu boyunda, bir tür fosforlu taş. Yere atınca maytap gibi patlıyor ve için için yanıyor. Çocukların oynayacağı bir şey mi bu? Okul müdürüyle konuştum. Hiç dostça, sempatik davranmadı. Okulundaki öğrencileri düşünmesi gerekir, değil mi? Umurunda değil. Bana kaba davranıyor, sanki zaman ayıramayacağı kaçık, fazla titiz bir anneymişim gibi. Billy'nin okul sınırları içinde kalması gerektiğini, oyun oynamak için tarlaya ya da çukura gitmemesi gerektiğini söylüyor. Ama çocuklar oyun alanında oynuyor. O kara çamur yerdeki çatlaklardan fokurdayarak çıkıyor. Elimde bütün bunların fo-

toğrafları var Bay Burnaby. Sophia'nın fotoğrafları da var. Görmenizi istiyorum. Billy? Billy, buraya gel."

Salonun kapısında durmakta olan, burnunu çekip duran koca kafalı bir çocuk, Bay Burnaby ile tanışmak için gönülsüzce yaklaştı. "O bir avukat Billy. Ünlü bir avukat."

Dirk yüzünü buruşturdu. Ünlü ha!

"Billy'nin başka bir okula sevk edilmesini istiyorum, ama kabul etmiyorlar. Çünkü bana boyun eğerlerse, bir terslik olduğunu kabul etmeleri gerekecek, ki bunu istemiyorlar. Çünkü o zaman herkes çocuğunun daha güvenli bir okula sevk edilmesini isteyecek. Çünkü o zaman belki de okul yönetimi, Eğitim Kurulu, belediye başkanı... 'sorumlu' tutulacaklar? Hepsi birbirini koruyor. Başlarından savdıkları, yalan söyledikleri belli oluyor... mesela Sağlık Departmanı'nın. Ama elden ne gelir? Burada yaşıyoruz, evimizle arabamızın taksitlerini zar zor ödüyoruz. Mesela Alice'i test yaptırmak için onların dediği gibi ilçe tıp kliniğine götürmek yerine St. Anne's hastanesine götürmek istersek, bu da fazladan bir masraf olarak bütçemizi zorluyor. Sadece Sam'in maaşıyla bunları karşılayamayız. Başına bir şey gelirse, Parish'te sağlık sigortası ve emeklilik hakkı var. Ama sorun çıkarırsak ona 'misilleme' yapabileceklerinden korkuyor. Böyle bir şey mümkün mü Bay Burnaby? Sendikalı olduğu... AFL'de olduğu halde?"

Dirk düşünceli bir edayla kaşlarını çattı. Ama gerçeği biliyordu: Evet, bu mümkündü. Parish Plastik Şirketi katı işverenlerden biriydi. Sahibi ihtiyar Hiram Parish'i tanırdı. Virgil Burnaby'nin arkadaşıydı. Bayan Parish de Claudine'in arkadaşlarından biriydi. Dirk; Parish, Swann, Dow, OxyChem gibi şirketlerin nasıl tanındıklarını bilirdi. Yerel ekonominin hızla büyümesine karşın, işçi sendikaları bu şirketlere istedikleri sözleşmeleri kabul ettirememişlerdi. Dirk Burnaby işçi sendikalarıyla ilgili davalara bakmazdı, ama bakan avukat arkadaşları vardı: Bu şirketler adına çalışan. İşçi kanunları üstünde uzmanlaşsa (ki ona

hiç çekici gelmemişti), kendisi de muhtemelen Parish Şirketi için çalışacaktı. "Bayan Olshaker, bu mümkün," dedi. "Fikir sahibi olmak için kocanızın sözleşmesini incelemem gerek."

Dirk bunun ilk ve ölümcül adım olup olmadığım merak edecekti. Düşüncesizce yaptığı o jestin. Yabancıların hayatlarına girip kendini *Ben*, Dirk Burnaby olarak tanıtmasının.

"Bay Burnaby! Çok sağ olun."

Nina Olshaker o kara, parlak, mineralli gözleriyle bakıyordu; Dirk Burnaby söylediğinden daha fazlasını ima etmişçesine gülümseyerek.

O ziyaretin geri kalanı Dirk için kesik kesik bir rüya gibi, hızlı ve kopuk fragmanlar şeklinde geçecekti. Nina onunla hararetli, agresif bir tavırla konuşuyordu, aralarında bir anlaşmaya varılmışçasına.

Ona evle ilgili "trajik hatayı" anlattı: Otuz yıllık borca girmişlerdi. Eve ilk başta bayılmışlardı. Komşuları kendileri gibi "hoş", "sıcak", "dostane" insanlardılar; bir sürü çocuk vardı, Billy'nin okulu iki sokak ötedeydi, arka bahçe Sam'in sebze yetiştirebileceği kadar büyüktü. "Buna bayılıyor. Görmelisiniz. Belki genlerinden filan geliyordur? Bende yok. Tohum eksem filizlenmezler herhalde. Filizlenseler bile kahrolası böcekler onları yer." Nina'nın eli neredeyse kendiliğinden karnında gezindi. Yaptığı düşük aklına gelmişti belki de. Veya ölen küçük kızını düşünüyordu.

Dirk dinledi. O akşam birkaç soru sordu. Yakından görünce, tanıştığı hiçbir kadına benzemeyen Nina Olshaker'dan büyülenmişti. Kadında biraz Tuscarora kanı olabilirdi. Saçları öyle simsiyah ve mattı ki. Gözlerinin etrafında yorgunluk ve kaygıdan halkalar oluşmuştu; ama Dirk'ü çekip suç ortağı yapan karanlık, ışıltılı bir bilgeliği barındırıyorlardı. Erkeksi bir kız gibi sinirli, kavgacıydı. Koyu teni biraz sert, ama çekiciydi. Ah, Dirk Bur-

naby, Nina Olshaker'ı çekici buluyordu. Bunu itiraf etmek zorundaydı. O kadın özel biriydi, kendini özel gören biri. Bir misyonu vardı, yenilse bile bir misyonu olacaktı. Rahat, dağınık evinde ucuz yazlık giysilerle ve yalınayak gezinirken; yalınayaklığından (ve pek temiz olmayan ayaklarından), çocuklarının akan burunlarından, rutubetli havadaki kesif çürük kokusundan pek rahatsız olmadan Dirk Burnaby'ye öyküsünü anlatırken, Dirk'ün normalde hiç görmediği bir tipten ve sınıftan olduğunun hiç farkında değil gibiydi.

Gerçi Dirk Burnaby demokrasiye inanmazdı. Bütün erkekler ve bazı kadınlar eşit yaratılırdı. Tanrı'nın gözünde. (Ekonominin gözünde olmasa da.) A.B.D. Anayasası yaşama, özgürlük ve mutluluğu arama hakkı tanırdı. Mutluluğu en azından arama hakkını. (Mutluluk her neyse. Sıkıştırılarak tuğla şekline getirilmiş paralardan yapılma züppece bir ev.)

Claudine Burnaby olsa alayla şöyle derdi: *Böyle insanlar yok ki. Hem varsalar bile bize ne?*

Nina evin bir tuzak olduğunu, Sophia'yı hastalandırdığını, hepsini hasta ettiğini, şimdi bazı komşuların Nina'ya düşman kesilmeye başladığını, okulda sorun çıkartıp milleti korkuttuğunu ve 'isteriyi', 'alt tabaka değerlerini' yaydığını söylediklerini... kendisini ve Sam'i Komünist olmakla suçladıklarını söylüyordu. "İnanabiliyor musunuz Bay Burnaby? Sam ve ben? Ne komik değil mi? Bizler Katoliğiz."

"Evet," dedi Dirk. "Komik."

"Cidden çok komik! Saçma. Tek istediğimiz sorularımıza dürüstçe cevaplar almak, yalanlar işitmemek. Tanrı aşkına, bu bizi neden Komünist yapsın ki?"

Dirk 1950'lerin başlarında "vatana hıyanet" ettiklerinden şüphelenilen ya da kara listeye alınan erkeklerle kadınları savunmuş avukatlar hakkında söylenenleri anımsadı huzursuzca. Buffalo Üniversitesi'ndeki birkaç fakülte üyesi, sadakat yeminleri imzalamayı reddetmişlerdi. Bir Protestan rahip, bir gazete köşe

yazarı, yerel sendika görevlileri. Sayıları fazla değildi. Onları savunan avukatlar aşağılanmıştı, *Komünist avukatları, Kızılların avukatları, Yahudi avukatları* gibi sözlerle.

"Artık 1961 yılındayız Nina," dedi Dirk içtenlikle. "Artık çok ilerledik."

Nina Olshaker daha sonra Dirk'e bazı fotoğraflar gösterdi. Gözyaşlarını silerek, titreyerek. Billy ile Alice'i başka bir odaya götürmüştü, ısıtılmış güveç yiyip televizyon izlesinler diye. Bu fotoğrafları görmelerini istemiyordu. Dirk kendini güzel, ölmüş Sophia'nın fotoğraflarını görmeye hazırladı. Bir bebek, emeklemeye başlamış bir bebek, babasının kaslı ve bronz kollarında gururla taşıdığı sıska bacaklı küçük bir kız. (Sam, gün ışığında gülümseyen kaslı bir genç adam; beyzbol kepli, tişörtlü ve şortlu. Dirk bir an cinsel kıskançlığa kapıldı.) Sonra çocuğun bir hastane yatağındaki resimleri. Beyaz teni şeffaflaşmış, soluk mavi gözleri donuklaşmış. Sonra çocuk ölmüştü, saten kaplı beyaz bir tabutun içindeki balmumu tenli bir oyuncak bebekti. Dirk'ün gözleri kısılmıştı. Nina Olshaker'ın titrek sesini dinlemiyordu artık.

Kendi kızını, Juliet'i düşünüyordu. Daha altı haftalıktı. Yutkundu. Dehşete kapılmıştı.

Dirk bir çocuk daha istemediğini şimdiden unutmuştu bile. Karısının çocuk yapma arzusu karşısında irkilmişti. Ondan biraz korkmuştu.

Seviş benimle! Tanrı aşkına, yap hadi! Yapsana!

Ariah değildi o, azgın ve aç bir kadındı. Evlendiği Ariah değil, yerini almış bir başkasıydı.

Yine de: O birleşmeden Juliet doğmuştu.

"Benim de bir kızım var."

"Sahi mi? Adı ne?"

"Juliet."

"Ne güzel isim! K-kaç yaşında?"

"Yeni doğdu."

Bunu söylemek ne tuhaftı. Pek doğru sayılmazdı. Dirk birden bebeklerin yaşama ne kadar ince bir iplikle bağlı olduğunu fark etti. Kolayca kopabilecek bir iple. Annelerinin göğsünü ya da biberon emerlerdi. Tamamen başkalarına bağımlıydılar. Güçsüzdüler, yürüyemez ve konuşamazlardı. Bir an tuhaf bir dehşete kapıldı; evine doğrudan gitmediği için ceza olarak kızının başına bir şey gelecekmiş gibi.

Nina ona 99. Sokak'taki okulda çektiği fotoğrafları gösteriyordu. Kara "çamurun" asfalttaki çatlaklardan fokurdayarak sızdığı oyun alanını. O "pis kokulu çamurun" bulunduğu çukuru. Gür yabani otlarla ve devedikenleriyle kaplı, yer yer hafif tuzlu su birikintileri bulunan tarlayı. Billy Olshaker'ın şişmiş ve kızarmış gözlerini, "yanmış" ellerini ve başka çocukların "yanmış" ellerini. "Okul müdürü biz annelere, 'Çocuklarınız ellerini yıkamayı ihmal etmesinler. O zaman sorun kalmaz,' dedi." Nina öfkeli görünüyordu. Bir masanın üstüne başka bir sürü fotoğraf yaydı... mahallede, Olshaker'ların bodrumunda ve arka bahçesinde çekilmiş fotoğraflar. Son yıllarda bazı kimya şirketlerine, Dow'a, Swann'a, Hooker'a, OxyChem'e davalar açılmıştı. İşçilerin açtığı bu tazminat davalarının hepsi de bölge yargıçları tarafından reddedilmiş ya da taraflar açıklanmayan meblağlarla (hiçbiri çok yüksek değildi) kendi aralarında anlaşmışlardı. Bazı fabrikalarda çalışmanın riskli olduğu ve verilen ücretin bu riske karşılık ödendiği kabul ediliyordu.

Verilen ücret asla yeterli değildi tabii. Asla değildi. Ama bu başka bir meseleydi.

Bir mahallenin, toprağın altının ve üstünün, suyun kirlenmesi ve bu kirliliğin insanlar üstündeki etkileriyse yeni ve çok farklı bir durumdu. Dirk Burnaby şimdiye kadar bu konuyu pek düşünmemişti. Avukatlık mesleğinin böyle kimyasal konularla hiçbir ilgisi yoktu. New York Eyaleti yasalarının ayrıntılarını, perişan edici bir şekilde kullanmaya eğitilmiş bir avukattı o. Müşterileri genellikle statülerini korumak ya da yükseltmek isteyen

zengin işadamlarıydı. Dirk'ün bazen iflasını ilan etmiş müşterilerle ya da hayır kurumları için çalıştığı olurdu. Ama bunlar uzmanlık alanları değildi. Kendisi avcunun içi gibi bildiği bir satranç tahtasında oynayan ve o tahtadayken tanınan, sayılan ve korkulan usta bir satranççıydı.

Birden heyecana ve korkuya kapıldı. Yeni bir oyun! Dirk Burnaby bu oyunda da ustalaşacaktı.

"Doğduğum kentte."

Dirk yüksek sesle konuşmuş olacaktı ki, Nina Olshaker ciddi bir sesle, "Evet! Doğduğunuz kentte," dedi.

Fotoğraflardan bazıları yere düşmüştü. Dirk onları yerden aldı. Yüzüne kan hücum etmişti. Nina, "Bunlar kanıt, değil mi Bay Burnaby?" diyordu. "Bir mahkemede jürinin görmesi işe yarayabilir. Çocuklar önemlidir. İnsan hayatı önemlidir." Dirk hayır diye düşündü. Önemli olan bilimsel kanıtlardı, doktorların ifadeleriydi... bunlar en azından önemli kılınabilirlerdi. Tanık kürsüsünde sükûnetini korusa da ağlayarak böyle şeyleri anlatan, çocuğunun ölümünü, kendisinin ve çocuklarının hastalıklarını anlatan bir anne önemli kılınabilirdi.

"Bay Burnaby! Buraya gelin. Gitmeden önce." Nina, Dirk'ü kolundan tutarak mutfağa götürdü, iki musluğu açarak bir bardağı doldurdu ve suyu koklamasını, tatmasını istedi. Dirk kokladı, ama tatmayı reddetti; her ne kadar suyun Luna Parkı'nda kendisinin ve ailesinin içtiği sudan pek de farklı kokmadığını düşünse de (farksız gibiydi). Nina gülerek suyu lavaboya döktü. "Doğru, niye içesiniz ki? Kimse *sizi* suçlamaz." Nina daha sonra onu bodruma indirdi. Tanrım, içerisi ne pis kokuyordu. Ucuz ahşap basamaklar ağırlıklarının altında gıcırdıyordu. Tepedeki çıplak ampülün ışığında bodrum lağım ve katransı, pis bir şey kokan çirkin bir mağaraydı. Yerde ağ şeklinde, parlak, siyah izler vardı. Akan yağmur suları, su birikintileri vardı. Yüksekliği bir buçuk metreyi bile bulmayan beton duvarlardan boka benzer çamurumsu bir şey sızıyordu. Bir su pompası gürül-

tüyle çalışıyordu, patlamak üzere olan bir kalp gibi. "Şimdiki gibi çok yağmur yağdığında bodrumu sel basıyor. Pompayı Sam kontrol eder, ama o eve gelene kadar bozulabilir. Kahretsin!" Nina burnundan soluyordu. Öfkelenmişti. Dirk'ün kolunu sımsıkı tuttu, yukarıya kaçmasını engellemek istercesine. "Gördünüz mü Bay Burnaby? Hayal görmüyorum. Mahalledeki insanlar Niagara Falls'ta yağmur yağdığında 'böyle şeyler olur' diyorlar. Sam bile böyle demeye çalışıyor. Ben burada doğdum, hep böyleydi, diyor. Kimse bunun yeni bir şey olduğunu itiraf etmeye yanaşmıyor. 'Emlak değerlerinin düşmesinden' korkuyorlar. Saçmalık! Bu sadece yağmur suyuyla çamur değil, lağım da değil. Test edilmesi gerekiyor, Colvin Heights'taki bütün toprak ve suların test edilmesi gerekiyor. İnsanlara bunu söyleyip duruyorum. Eskiden hastalıklı biri değildim. Şimdi de değilim, ama burası yüzünden bazen migrenim tutuyor, zavallı Billy ile Sam gibi astım krizleri geçiriyorum, kendimden pek bahsetmiyorum çünkü kimin umurundayım ki? Mesele ben değilim. Mesele çocuklar. Onları korumalıyız, değil mi? Sam bana kızıyor. Bütün bunların çoğunu kafamda kurduğumu söylüyor, ama düşük yapmam hayal değildi, öyle değil mi? Kızımın lösemiden ölmesi hayal değildi, değil mi? *Değil mi?*"

Nina duygusallaşmış, gözyaşlarını siliyordu. Yüzü keder ve hiddetten çarpılmıştı. Oradaki pis havayı solumamaya çalışan Dirk onu teselli edemiyordu. Yukarı kaçmak zorunda kaldı. Orada, kapı eşiğinde çocuk Billy çömelmiş duruyordu.

Tanrım! Dirk tam zamanında kaçmıştı, yoksa öğürecekti. Kaşlarının arasına birden ağrı saplanmıştı. Gözleri yanıyordu.

Nina ona mutfakta yetişip özür diledi. "O kokuya alışmışım galiba. Başkalarına nasıl gelir, hayal bile edemiyorum." Kararsızca güldü.

Dirk kaçıp kurtulma arzusuyla evden çıkarken Nina ona eşlik etti. Yağmur hafiflemişti. Dirk şemsiyesini açmaya gerek görmedi. Tanrı'ya şükür, tekrar nefes alabiliyordu. Çok, çok uzun

bir süre boyunca unutmayacağı o bodrum kokusundan sonra, Doğu Niagara Falls'un kirli havası neredeyse mis gibi geliyordu.

Erken çökmüş akşamda, bataklık ve katran kokulu o havanın tuhaf bir parıltısı vardı. Bulutlu gökyüzünün batıdaki, Kanada tarafındaki bölümü kısmen açılmakta, güneş batmaktaydı. Yaz ortasındaydılar: Yaz gündönümündeydiler: Şehrin, uzun bacalarından alevler çıkan, engin arazilerinde ışıklar saçılı bu fabrika bölgesinde gece gecikecekti.

Dirk arabasına binince de Nina onunla konuşmayı sürdürdü. Artık daha hızlı konuşuyordu, onu rahatsız etmiş ve kaçmak istemesine yol açmış olabileceğini sezmişçesine. "Buralarda bir yerde içi doldurulmuş eski bir kanal varmış. Kimse yerini tam olarak bilmiyor. Colvin Heights'ın müteahhidi savaştan sonra burada inşaat yapmaya başlamadan önce doldurulmuş. Düşündüm de... kanalı neyle doldurdular acaba? Belki de sadece toprakla değil, atık maddelerle? Kimyasallarla? Swann Kimyevi Maddeler Şirketi, Portage'in diğer tarafında, Colvin Bulvarı'nın hemen yanında. Kimse bize bu konuda bir şey söylemiyor. Sağlık Departmanı'na ve belediyeye sordum. Gazetecilere sordum. İşte bu yüzden bir avukat bulmaya çalışıyorum. Bay Burnaby, herkes *sizin* Niagara Falls'taki en iyi avukat olduğunuzu söylüyor."

Dirk kaşlarını çattı. Bu muhtemelen doğruydu. Dirk Burnaby kendi satranç tahtasındayken, bildiği kurallarla oynarken muhtemelen yenilmezdi. Hayatının olduğu gibi kariyerinin de doruğundaydı.

"Bay Burnaby, hemen 'evet' diyemeyeceğinizi biliyorum. Ama lütfen 'hayır' da demeyin. Lütfen! Bu konuyu mutlaka düşüneceğinizi biliyorum. Fazla paramız yok, bunu bildiğinizi de biliyorum. Bu konuda kaygılanan bütün komşular bir araya gelirsek... birkaç bin dolar toplayabiliriz. Sizin çok daha fazla kazandığınızı biliyorum. Büronuzdaki o hoş bayan bunu anlatmaya çalıştı. Ama ben sizinle konuşmak istiyordum ve başardım. Sağ olun!"

Dirk, "Bayan Olshaker, sizinle temas kuracağım," dedi. "Bana üstünde düşüneceğim iyi bir teklif sundunuz."

Nina, Dirk'ün elini iki eliyle birden cüretkârca tutarak var gücüyle sıktı. Mineralli gözleri bir tür işveli acizlikle parlıyordu. Sesini alçaltarak "Size bir itirafta bulunacağım Bay Burnaby," dedi. "Kızmayın! Söyleyeceğim şeyi bana karşı kullanmayın. Bakın, bunun olması için dua etmiştim. Bu akşam için. Sizin için dua etmiştim. *Sizi bana Tanrı gönderdi.*"

YERALTI DÜNYASI

Asla zina yapmadım. Asla karısını aldatan bir koca olmadım. O kadına âşık filan da olmadım.

Oysa kaybedilmeye mahkûm Love Kanalı davası uğruna kendini de, evliliğini de mahvedecekti.

1

Ariah biliyordu, ama bilmiyordu da. Tıpkı bir kadın eşin bildiği, ama bilmediği gibi.

Veya bildiğine inandığı gibi.

1961 yazının sonuydu. Sonra sonbahar geldi ve Nigara Kanyonu'nun yanı başındaki Şelale'de bir kış daha başladı. Luna Parkı'ndaki 22 numaralı evde yeni bir bebek vardı! Annesi Ari-

ah, bu kız bebeği evin gizemli nabzı olarak görüyordu. Muzaffer, ama bitkin annesi. Chandler'la Royall'ı seviyordu, ama Juliet, Ariah'ın ruhuydu.

"Gözlerimiz. Gözlerimiz aynı. Ah Bridget! Baksana!"

Islak ağzıyla gülümseyen, iri gözlü bebeği kaldırıp başının yanında tutmuş, aynaya bakıyordu. Boncuk gibi yeşil gözler, hafif kanlı camsı yeşil gözler... yeni işe alınmış İrlandalı dadı gözlerini kırpıştırarak birinden öbürüne bakıp duruyordu. Bir bebeğe bakıyordu, bir anneye. Kurnaz bir İrlandalı olduğundan, ağır şivesiyle heyecanla "Ah, Bayan Burnaby! Kesinlikle hık demiş anasının burnundan düşmüş," dedi. "Tanrı ikinizi de kutsamış."

Ama yine de.

Kocam beni seviyor. Beni asla aldatmaz. Buna yıkılacağımı bilir. Hem o beni seviyor.

Kahretsin! Telefon çalıyordu. Ariah telefonun fişini çekmeyi unutmuştu. Perşembe akşamı saat beşteki dersinin ortasında olan Ariah (öğrencisi, bir komşusunun on iki yaşındaki tombul, sevimli, az çok yetenekli, Ariah'ın çok sevdiği bir kızıydı) piyanonun başından kalkmadan, "Royall, tatlım, telefonu açıp kapar mısın lütfen?" diye seslendi. "Arayan her kimse tek kelime etme. Açıp kapat yeter. Sağ ol canım."

Ama Royall, Royall olduğu için, annesinin sözünü dinlemişse bir yandan da mutlaka karşı gelirdi. Royall'ın oyunuydu bu. Üç yaşındaydı ve oyunlara düşkündü. Çalan telefonun ahizesini iki eliyle tutup, çıldırmış bir maymun gibi konuştu: "Anne yok! Anne yok, güle güle!" Çocuğun kıkırdayarak bıraktığı ahize yumuşak halıya düşerek boğuk bir gürültü çıkardı. Çocuk ellerini ağzına bastırarak, yüzünde yaramazca bir gülümsemeyle gerile-

di. Ariah onu azarlayamadı, çünkü telefondaki her kimse duyabilirdi.

Ariah bu okul sonrası piyano derslerinin, Burnaby'lerin evinin gergin atmosferinde kendisini sakinleştireceğini, hatta yaşamına biraz güzellik katacağını düşünmüştü; ama her zaman öyle olmuyordu.

Ariah iç geçirerek öğrencisine döndü. Kız kaşlarını çatmış, güç bir egzersizle uğraşıyor, kesik kesik çalıyordu: Si majör akordu ile dominant 7'li arpejler. Kalın parmaklarıyla egzersizi başaracak gibi olsa da, yapamıyordu. Yine de kız yetenekliydi. En azından Ariah'ın bugünkü öğretmenlik kariyerinin kıstaslarına göre yetenekliydi. Ariah her zamanki gibi heyecan ve şevkle, "Çok güzel Louis!" dedi. "Gelecek vaat ediyorsun! Şimdi tekrar dinleyelim bakalım, akıcı çal, dört/dörtlük ölçüde..."

Tuhaf bir avunmaydı bu. Piyano öğretirken sık sık, *Çok güzel! Gelecek vaat ediyorsun! Şimdi tekrar dinleyelim bakalım,* diye mırıldanmak.

Dirk'ün akrabalarıyla arkadaşlarının bunu tuhaf bulduğunu biliyordu. Dirk Burnaby'nin karısının piyano dersleri vermesini. Saati beş dolardan. Üç küçük çocuklu bir kadının. Sanki paraya ihtiyacı olan züppe, parasız bir kızkurusuymuş gibi. Ariah, Dirk'ün bu konuya eleştirel yaklaşan ablalarına gözlerini iri iri, masumca açarak "Ah, ileride terk edilirsem ve ortada kalırsam kendimle çocuklarımı geçindirecek bir mesleğim olsun istiyorum da," demişti. "Bütün evli kadınların buna hazırlıklı olması gerekmez mi?" O ağır makyajlı, kibirli suratlarındaki ifadeyi görmek buna değmişti. Komikti! Ariah bunu anımsayınca gülümsedi.

Gerçi Dirk o kadar komik bulmamıştı. Hatta küplere binmişti.

Ariah, *Ama bütün evli kadınların buna hazırlıklı olması gerekmez mi?* diye itiraz etmek istemişti.

İşte Louis yine uslu uslu arpej çalıyordu; hızla, usulca, kaya-

ların üzerinden dalgalanarak akan su gibi parıltılı, düzensizce, her nota küçük bir tokmak sesi gibi çıkacak şekilde çalması gerekirken, kesik kesik çalıyordu. "Tempoyu unutma şekerim: Bir ölçü dört vuruş, çeyrek nota bir vuruş." Ariah kurşunkalemiyle tempo tuttu. Kulaklarım ayrı ayrı kullanma yeteneğini geliştirmişti. Bir kulağıyla öğrencilerini dinlerken diğeriyle evin diğer kısımlarına kulak kabartabiliyordu. Dirk'ün satın almakta ısrar ettiği bu yeni ev rahatsız edecek kadar büyüktü. Büyük çocukların girebileceği bir sürü oda vardı. "Anneciğin piyano odası" adı verilen oda eskiden salona açılan bir ön odaydı. Mutfağa ve merdivenlere açılan bir koridorun yanındaydı. Bridget neredeydi? Herhalde bebekle birlikte mutfakta. Onun da Royall'a gözkulak olması gerekiyordu, ama Royall kolay göz kulak olunacak bir çocuk değildi. Ariah, onu arayan her kim idiyse artık kapatmış olmasını umdu.

Ama seslere bakılırsa Bridget mutfaktaydı. Bebeği besliyor ve Ariah'ın hiç hoşlanmadığı bir şekilde mucu mucu yapıyordu. *O güzel bebeğin annesi olmak istiyor. Ama o bebeğin annesi benim.*

Ariah, Royall'ın İrlandalı dadının peşinde koşmasından da hoşlanmıyordu. İrlandalı dadının Royall'ın o güzelim sarı saçlarını okşayıp durmasından, mavi gözlerini övmesinden, onu kucaklamasından da hoşlanmıyordu. Onunla İrlandaca'yı andıran bir dille konuşmasından. Birlikte gülerek kumpaslar kuruyor, Annecik'ten sırlar gizliyorlar mıydı acaba?

Chandler, Bridget'in üstüne düşemeyeceği kadar büyüktü. Hem hiç evde olmuyordu. Neyse ki!

Ariah açık duran telefonları severdi. Kendini güvende, korunaklı hissederdi. Çalan telefonlar onu kaygılandırırdı. Bazen telefon çalınca elleriyle kulaklarını örterek hızla uzaklaşırdı. Diyelim ki arayan Dirk ya da Ariah'ın nefret ettiği o kadife sesli sekreter Madelyn'di. Ne diyeceklerdi ki? Dirk'ün yine akşam yemeğine gecikeceğini veya gelmeyeceğini. Ariah neden böyle incitici haberlere koşa koşa gitsindi ki? Bilmemek daha iyiydi. Bekle-

yip olacakları görmek. Telefonu açık bırakmak ve çevir sesinin bir süre sonra kesilmesini beklemek, her zamanki gibi. Gerçi bazen hizmetçinin, hatta görevi hizmetçilik yapmak olmayan Bridget'in bile müdahale ettiği oluyordu. Telefonun sesi evin huzurunu bozuyor ve ardından o sesleniş geliyordu: "Bayan Burnaby? Hammefendi, telefon."

"Hanımefendi" neredeydi peki? Yukarıda banyosunda. İki musluğu da açmış halde. Şarıl şarıl akan sular.

Ariah'ın son kalan öğrenciye verdiği dersler hep uzardı. Bu seferki de altıyı çeyrek geçeye dek sürdü. Louise huzursuz, kararsız görünüyordu. Üstünde haftalarca çalıştığı o kısa Mozart rondosunu öyle kötü çalmıştı ki, Ariah'ın başka bir zaman ona bizzat çalması gerekecekti. Ne güzel, güneşli, saat gibi tıkır tıkır işleyen bir parçaydı. Hep parlak yüzeyleri sergiliyordu, iç karartıcı derinlikleri ya da yarıkları değil. "Şimdi bir daha dene Louis. Yapabilirsin, biliyorum." Ama Louis daha ilk notayı yanlış çalınca kafasını iki yana salladı. "B-ben gitsem iyi olacak galiba Bayan Burnaby." Kız piyanonun başından sakarca kalkıp kitaplarını toplamaya başladı. Ariah şaşırmıştı. Louis utangaç bir yüzle, "Artık sizden piyano dersi almayacağım galiba," dedi. "Üzgünüm."

Ariah öyle şaşırmıştı ki nasıl tepki vereceğini bilemedi. "Louise, ne? Bu son dersin miydi?.."

"A-annem diyor ki..."

"Annen mi?"

"Ona babam söylemiş galiba. Bugünden sonra piyano dersi yok demiş."

Yüzü kıpkırmızı kesilen kız, Ariah'ın gözlerine bakmadan kaçtı.

Ariah onun peşinden ön kapıya kadar gitti, kapıyı usulca kapadı ve antrede dakikalarca afallamış halde durdu, kafasına darbe yemişçesine. Louise Eggers, Ariah'ın en çok gelecek vaat eden öğrencilerinden biriydi. Eggers ailesi parkın diğer tarafın-

da, Burnaby'lerin yıllar boyu defalarca ziyaret ettikleri eski, güzel bir koloni dönemi tarzı binada oturuyorlardı. Ariah, Bayan Eggers'in sıcakkanlılığına her zamanki mesafeli tavrıyla karşılık verse de, Bayan Eggers'in ondan hoşlandığını farz etmişti hep. Niagara Hydro Şirketi'nde CEO'luk yapan Bay Eggers, Dirk'ün iş hayatından tanıdığı bir arkadaşıydı.

En azından öyle görünmüştü.

"Ah, ***kahretsin.***" Ariah acıyla yüzünü ekşitti.

Birileri telefonu kapatmış olmalıydı. Çalıyordu.

Galwayli, iyi niyetli ama can sıkıcı kız, canlı ve lirik İrlanda aksanıyla "hanımefendiyi" telefona çağırdı. Ariah sersemlemiş bir halde Dirk'ün odasına girip oradaki telefonu açtı. "Evet." Beylik bir soru soracak gücü bile yoktu.

Ama bir şok yaşadı. Ariah'ın görümcesi Clarice.

Clarice! Burnaby'nin ablalarının en yaşlısı, Ariah'ı daha çok korkutan ablası. Gözlerinden ateş saçan, Joan Crawford tipli biri. Sıkı permalı saçları minik sosisler gibiydiler. Ariah'a sevecen numarasıyla gülümserken, üstdudağını yukarı kıvırmak gibi bir huyu vardı. Clarice ellili yaşların başında, soğukkanlı bir kadındı. Otoriter ve paylayıcı edasıyla Claudine Burnaby'yi andırıyordu biraz. "Ariah? Orada mısın?"

"Ah. Evet."

Ariah'ın sesi neredeyse işitilmeyecek kadar zayıf çıkmıştı. Davranışlarını kontrol etmek için güç topluyordu. Ama nasıl davranacaktı? Kibirli insanların normal bulduğu şekilde.

Ah Tanrım. Ariah'ın zihninden düşünceler hızla geçti. Yoksa Clarice tarafından çocukları L'Isle Grand'deki eve götürmeye davet edilmişlerdi de unutmuşlar mıydı? Yine mi? (Ariah bunun o seneki Paskalya Pazarı'nda başlarına geldiğini düşündükçe utanıyordu. Ariah kabahati üstlenmişti. Tarihi takvimine işaretlemeyi unutmuştu.) Dirk'ün ablaları senede iki-üç kez dosta-

ne davranmaya çalışır, Dirk'ün genişlemekte olan yeni ailesini bir "tatili" bahane ederek evlerine davet ederlerdi. Ariah bu ziyaretlerden nefret ederdi. Bazen başının ağrıdığı ya da bir piyano dersinin tarihinin değiştiği bahanesiyle gitmezdi. Artık yetmişli yaşlarda olan, münzeviliğini ısrarla sürdüren ve bir yobaza dönüştüğü söylenen Claudine Burnaby, çocuklarının evlerine asla gitmese de, kendisinden öyle çok bahsediliyor ve çekiniliyordu ki, Ariah sonunda elleriyle kulaklarını kapatıp odadan koşarak kaçmak istiyordu.

(İnsanın canı isterse evinde gizlenmesi neden "tuhaf" olsundu ki? Paranız varsa? Özellikle de Niagara Nehri'ne bakan Shalott gibi bir evde yaşıyorsanız?)

Clarice, Ariah'ın kibarca hatrını sordu, çocukların nasıl olduğunu sordu. Clarice çocukların isimlerini hep karıştırırdı, ama Ariah bu yanlışı düzeltme zahmetine hiç girmezdi. Ariah herkesin iyi olduğunu söyledi çabucak, her ne kadar o anın kafa karışıklığı ve huzursuzluğu içinde ne dediğini hiç bilmese de: Chandler günlerdir eve gelmemiş olsa, Royall bodrumda kibrit yakarken evi tutuşturup kül etse veya Bridget güzelim bebek Juliet'i kaçırmış olsa da Ariah neşeyle, "Ah, *her şey yolunda*!" derdi. Ama Clarice'e ailesinin nasıl olduğunu soracak gücü yoktu.

"Şey. Aramamın sebebi şu Ariah," dedi Clarice, dökülen betonu andıran bir sesle. "Kulağıma çalınan birtakım çirkin dedikoduları sen de duydun mu diye merak ettim." Dramatik bir sessizlik oldu. Ariah ahizeyi kulağına sertçe bastırdı; sanki dedikodular telefonun içindeydi de onları duyması gerekiyordu.

Clarice ağırbaşlı bir sesle devam etti: "Kardeşim Dirk hakkında."

Ariah umutsuzca işi espriye vurdu: "Ah, kardeşin Dirk ha! Kocam Dirk değil yani. Çok rahatladım."

"Ariah, umarım söyleyeceklerim seni eğlendirir şekerim."

Ariah güldü. "Clarice, umarım öyle olur. Bugün öğleden sonra üç piyano dersi verdim ve tam gülme modundayım."

"Buna gülemeyeceksin ama: Dirk'ün başka bir kadınla ilişkisi var."

İlişkisi var! Ne tuhaf bir tabir. "Ariah? Duydun mu beni? Dirk başka bir kadınla görüşüyormuş."

Ariah, odaya her nasılsa sızmış olan bir sis bulutuna bakarak gülümsüyordu. Bulut nesneleri kaplıyor, silikleştiriyordu. Şelale'nin dibindeki soğuk, nemli sisin tadındaydı.

"Yapma Clarice. Dirk kadınlarla sürekli 'görüşür'. Bunu engelleyemez ki, değil mi? O güzel gözlere sahipken?" Ariah güldü. Boynu kırılan bir tavuğunkine benzer bir ses. "Bunun nene-neresi tuhaf?"

"Ariah, oturuyor musun? Otur."

Ariah başını inatla iki yana salladı. Oturmayacaktı! Tıpkı ilkesel olarak itaatsizlik eden Royall gibi. En azından üç yaşındaki oğlu kadar gururluydu. Dirk'ün çekmeceli masasının başında durmuş, dermansızca yaslanıyordu. Dirk'ün ağır döner koltuğunu çekip oturacak dermana sahip değildi. Dirk'ün çalışma odasına nadiren girerdi. Çocukların girmesi güya yasaktı. Ariah da mali kayıtlarla, iptal edilmiş çeklerle, faturalarla ve gelir vergisi formlarıyla hiç ilgilenmezdi. Dirk'ün bütün şahsi belgeleri bu odada tutulurdu, yani ailevi belgeleri de, ama Ariah böyle resmi belgelerden uzak durmayı yeğlerdi. Evlendiğinden beri tek bir fatura ödememişti. Faturalı bir zarf bile açmış değildi. Niagara İlçesi'nden, New York Eyaleti'nden ya A.B.D. Federal Hükümeti'nden gelen her şeyi omuz silkerek kenara iterdi. Becerikli, iyi huylu kocasının böyle korkunç şeylerle başa çıkabileceğini bilirdi.

Bu odada hassas burun delikleri titreşiyordu. Dirk'ün arada sırada içtiği puroların hafif, yatıştırıcı kokusunu alıyordu. Saç losyonunun, kolonyasının. Ariah'ın ona armağan ettiği bir şişe Fransız kolonyasının. *O beni seviyor. Böyle bir şeyin beni yıkacağını bilir.*

Ariah, Bridget'in Juliet'i üst kattaki çocuk odasına taşıdığını,

İrlandaca mucu mucu yaptığını duyabiliyordu. Bez değiştirme vakti gelmişti! Ariah korkunç bir kayıp hissine kapıldı. Bebek bezleri, bebek sidiği ve bebek boku! Kızının bebekliğini kaçırıyordu. Royall, Bridget'in arkasından, ayaklarını asker gibi vura vura ve gevezelik ederek merdiveni çıkıyordu. Ariah onların yanında olmaya ihtiyaç duyuyordu. "C-Clarice?" diye kekeledi. "Kapatmalıyım, çocuklarım sesleniyor."

Clarice öfkeyle, "Hayır," dedi. "Sakın kapatayım deme Ariah! Kafanı yeterince uzun zamandır kuma soktun. Bu çirkin söylentiler sırf seni ilgilendirmiyor, Burnaby ailesini de ilgilendiriyor. Hepimizi. Zavallı hasta annemi. Oğlunun, 'en sevdiği' çocuğunun ne kötü davrandığını duysa yıkılır. Hem de herkesin gözü önünde yaptığını duysa. Dirk, alt tabakadan bir kadınla, evli ve çocuklu bir kadınla ilişkiye girdiği yetmezmiş gibi, onun adına ipe sapa gelmez davalar da alıyor. Ahlakının yanı sıra aklını da yitirmiş. Delirmiş gibi. Sense, kendini hep çok zeki ve kültürlü ve espritüel ve hepimizden üstün sanan sense bunları fark etmedin, öyle mi? Kör müsün sen Ariah?"

Sis giderek yayılıyor gibiydi. Ariah gözlerini ovuşturdu. Belki de kör oluyordu? Kulaklarında da bir uğultu vardı, uzaktan dökülen su sesi gibi.

Dirk'ün masasının arkasındaki duvarda, gözü pek dedesi Büyük Reginald Burnaby'nin çerçevelenmiş fotoğrafları duruyordu. Kafası tıraşlı, kenarları sarkık bıyıklı, bilyeye benzer parlak ve kara gözlerle delici bakışlara sahip, sırım gibi, çingeneye benzeyen, kibirli, seksi, genç bir adam. Ariah onun alaycı varlığını hissetti. *Sen de gergin bir ipin üstündesin! Kendini karada güvende sanma hülyasındasın.*

Ariah yıllarca kendine ve Dirk'e, onun tarafından terk edileceğine dair şakalar yapmıştı. Oysa şimdi.

"Kardeşim eve gelince ona 'Nina'yı sor," diyordu Clarice. "'Nina Olshaker.' Eve gelirse tabii. Niye onun adına kariyerini mahvettiğini sor. Niagara Falls Şehri'ne, Eğitim Kurulu'na,

Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'ne ve başka kimbilir kimlere dava açtı! Kendi arkadaşlarına! Birlikte okula gittiği insanlara! Aile dostlarımıza! Niagara Falls ve Buffalo'daki en güçlü insanlara! Hem de dediklerine göre güzel bile olmayan bir kadın uğruna. Kocası fabrika işçisiymiş. Provokatör bir Komünistmiş. İki çocukları varmış, ikisi de gerizekâlıymış. Ama Olshakerlar artık ayrı yaşıyorlar. Dirk kadına Mt. Lucas'ta bir daire tuttu. Kadın orada Dirk'ün parasıyla yaşıyor ve sen, Ariah, Dirk'ün karısı, bütün bunlardan habersizsin öyle mi? Saklanıyor, değerli piyanonu çalıyorsun. 'Steinway piyano'ymuş! Kocanın metresinde Tuscarora kanı varmış diyorlar. Daha da kötüsü, Katolikmiş."

Ariah işkence gören minik bir hayvan gibi inledi. "Sana inanmıyorum! Beni rahat bırak." Görümcesinin kuzgun gibi sesini yayan ahizeyi sertçe kapadı.

Duvardaki Büyük Reginald Burnaby ona gülümseyerek göz kırptı.

"Bu doğru değil. Dirk yapmaz."

Ariah, Dirk'ün masasını körlemesine araştırmaya başladı. Ne arıyordu? Kocasının sırlarını. Masa eski ve güzeldi. Oymalı maundandı. Öyle ağırdı ki, halıda derin çukurlar açmıştı. Dirk'e babası Virgil Burnaby'den değil, babasının zengin hamisi Angus MacKenna'dan gelmişti. Ariah bu ölü insanlar hakkında pek az şey biliyor, bildiklerini de unutmak istiyordu. Dirk'le evlenmişti, ailesiyle değil. Ailesinden nefret ediyordu! Ah, çekmeceli bir masa sır kovanıdır. Erkek sırları. Bir sürü kâğıt gözü, çekmeceler vardı. Masanın üstüne selofanlı purolar saçılmıştı, çoğu Sweet Corona. İptal edilmiş çekler, makbuzlar, faturalar lastik şeritlerle bağlanıp tomar yapılmıştı. (Hiç özel mektup yok muydu? Şüphe uyandırıcıydı bu.) Ariah tekmelenmiş bir köpek gibi kendi kendine inildeyerek, çekmeceleri açıp içlerini deli gibi karıştırdı. *Ben bu değilim. Ariah bu değil.* Şelale'nin sisi oraya girmişti, soğuk tükürük kadar iğrençti. Ariah görmekte zorlanıyordu.

Dirk'ün çek defterini soluk soluğa karıştırdı. Kanıt? Bir kocanın ihanetinin kanıtı? Kadının ismini unutmuştu. *Ama kadın filan yok, olamaz.*

Dirk özenli elyazısıyla 1961'in Ağustos, Eylül, Ekim ve son olarak Kasım aylarında "N. Olshaker"a 500'er dolarlık çekler yazmıştı. Ariah soluk soluğaydı, başı dönüyordu. "'N. Olshaker.' Bu kadın müşterisiyse, neden kendisi *ona* para veriyor?"

Ne için para veriyor?

Hizmet karşılığı mı?

Gizemli (şüphe uyandırıcı) başka kayıtlar da vardı. Burnaby Emlak Firması'na her ay 365 dolarlık ödeme yapılmıştı. Dirk neden kendi aile şirketine para ödüyordu? Bunun anlamı neydi? "'Mt. Lucas'ta bir ev.' Metresini yerleştirdiği yer. Aman Tanrım."

Ariah arkasında bir hareket olunca suçluluk duygusuyla döndü. Kapıda yaşı belli olmayan, kemikli suratlı bir çocuk duruyordu. Çocuk olamayacak kadar ciddi, ama yetişkin olamayacak kadar ufak tefekti. Soluk benzi kırışıklıydı. Tel gözlüğünün ardındaki kaygılı gözleri balık pulları gibi parlıyordu. (Ah, şu kahrolası gözlük! Alınalı daha birkaç hafta olmuştu. Ariah onu her görüşünde çocuğun burnundan çekip alarak iki parçaya ayırmak istiyordu.) Çocuğun flanel gömleği buruş buruş olmuş, düğmeleri yanlış iliklenmişti. Okul pantalonunun iki dizi de lekeliydi. Oysa bu giysiler daha o sabah yıkanıp, ütülenip giydirilmişti. Ariah bir an çocuğun ismini hatırlayamayıp paniğe kapıldı.

O benim, benim kefaretim.

Çocuk bir terslik olup olmadığını sordu kaygıyla.

O cırlak ses: Zımpara konuşabilse, böyle bir ses çıkarırdı.

Ariah kendini bir ölçüde toplamayı başardı. "Tanrı aşkına Chandler. Ödümü patlattın. Arkamdan öyle... kaplumbağa gibi sinsice yaklaşmasana!" Ariah ellerini titremesinler diye kenetledi. Yüzü ceset gibi bembeyaz kesilmiş, çilleri ünlemler gibi be-

lirginleşmiş olmalıydı. Yine de Ariah, Chandler'la her zamanki azarlayıcı tonuyla konuşmuştu, sanki çocuk bunu hak ediyormuş ve ancak bu şekilde rahat edebilirmiş gibi.

Chandler tereddütle "Ben... ben ağladığını duydum anne," dedi. "Çığlık... attığını duydum."

Ariah öfkeyle "Çığlık filan atmadım Chandler," dedi. "Saçmalama. *O ben değildim.*"

2

Sonra yeraltına indim. İnsanın göremediği, soluk alamadığı yere. Kara çamurda boğuldum. Utançla.

Bu haftalar, aylar. Dirk Burnaby için sabahın köründe başlayan ve sabahın köründe biten yorucu, ama mutluluk dolu günler. Love Kanalı uğruna diğer müşterilerini, para veren müşterilerini ihmal ediyordu.

Evet, doğruydu. Dirk Burnaby, Niagara İlçesi Bölge Mahkemesi'nde davalar açıyordu. Müşterilerinin hizmetinde; Niagara Falls Şehri'ne, Niagara Falls Sağlık Kurulu'na, Niagara Falls Eğitim Kurulu'na, Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'ne, Niagara Falls Belediye Başkanı'na ve Niagara Falls Adli Tıp Dairesi'ne savaş açmıştı. İlk kez böylesine güzel ve etkileyici yazılar yazıyordu. Ama daha çok keşfe çıkıyordu; arabasıyla veya bazen yürüyerek, yeraltına iniyordu.

Böyle zamanlarda kendini iki devasa gölü birleştiren engin nehirde kano süren, akıntının hızlandığını ve Sınır'ı geçip, Goat Adası'nın hemen ilerisindeki çalkantılı, beyaz sulara girdiklerini çok geç fark eden o eski, ölüme mahkûm kâşiflere benzetiyordu. İlk başta küçük kayığınızı sizin hızlandırdığınızı sanırdınız; sonraysa o hızın, ivmenin sizinle ilgisiz olduğunu fark ederdiniz. Başınıza gelen bir şeydi.

Dirk girdiği böyle translardan uyandığında kendini genellikle ilçenin Sicil Müdürlüğü'nde ya da tekneyi andıran büyük,

lüks arabasında buluyordu (onu Styx Nehri'nden geçirerek bilinmeyen bir diyara götüren, Charon'un kayığıydı sanki.)

O başka diyar, endüstriyel Niagara Falls şehriydi. Niagara Nehri kıyısındaki ışıl ışıl, turistik şehirden ne kadar farklıydı. Meşhur Niagara Kanyonu'nun yanındaki, güzel manzaralı şehirden. Dünya Harikası'ndan, Dünyanın Balayı Başkenti'nden. Prospect Caddesi'ndeki, bir başka dönemden kalma eski, görkemli otellerin yerini daha yeni yeni, 1960'ların başlarında, daha çağdaş otel ve "moteller" almaya başlamıştı. Hele Prospect Parkı'yla bahçeleri. Gürleyen Şelale'den sürekli yükselen sis. Dirk o ikinci şehirle, doğuda kilometrelerce uzanan o yeraltı diyarıyla, nehir kıyısındaki şehir arasında bağlantı kuramıyordu. Bir ikizdi, ama çarpık çurpuk bir ikiz. Şelale ile Niagara Falls şehri birbirlerinden farklıydılar. Biri güzellik ve güzelliğin dehşetiydi; diğeriyse banal faydacılığın ürünü insan işi çirkinlik.

İnsan işi zehir, ölüm.

"Kasıtlıysa cinayettir. İhmalkârlığın ötesindedir. 'İnsan hayatına karşı ahlaksızca kayıtsızlık.'"

Şelale ile o büyümekte olan endüstriyel şehir arasındaki tek bağlantı, bazı Niagara Falls endüstrilerini işletmek için Şelale'den alınan muazzam enerjiydi. Ama bu bağlantının varlığını ve multi-milyon dolarlık bir iş olduğunu bilmeniz gerekiyordu: Niagara Hydro Şirketi. Bilmeyen biri böyle bağlantıları göremezdi.

Bilmeyen biri pek çok şeyi göremezdi.

"Vicdanları yok. Benim gibilerin."

Dirk Burnaby, *benim gibiler* dediği kişileri attığı her adımda keşfedecekti.

Nina Olshaker sorular sorduğunda terslenmiş, atlatılmış, yalan söylenmişti. Dirk Burnaby ise çok daha başarılı oluyordu. New York Eyaleti'nde çalışmaya yetkili bir avukat olduğundan, yurttaşlık ve avukatlık haklarını biliyordu. Eyalet kayıtlarını ve tapuları görmeyi talep etti. Eyalet sağlık kayıtlarını görmeyi ta-

lep etti. Niagara İlçesi Şehir Planlama Kurulu'nun toplantı kayıtlarını da. Şehir ve eyalet binaları arasında, Niagara İlçesi Adliye Sarayı'nda, Niagara Falls Savcılık Ofisi'nde yolunu bulmayı biliyordu. Sorular soruyor, ısrarla yanıt bekliyordu. Tanıklara sadece mahkeme celbi gönderileceği tehdidinde bulunmakla kalmıyor, tehdidini gerçekleştiriyordu da. Belediye Başkanı Wenn'in personeli gibi ikinci dereceden memurların ve dalkavukların örtbas çabalarına ("saçmalık") pabuç bırakacak biri değildi. Yerel idarenin ve Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'nde çalışan müdürlerle yönetim kurulunun emrinde çalışan avukat arkadaşlarının da.

Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'nin baş avukatı, Dirk'ün uzaktan tanıdığı ve çekindiği, Brandon Skinner diye bir adamdı. Skinner da Dirk Burnaby'yi tanırdı. Aralarında samimiyet olmasa da saygı vardı. Skinner, Burnaby'den on-on iki yaş büyüktü. Shalott civarında, nehir kenarında konak sahibi zengin bir adamdı.

"En azından asla dost numarası yapmadık. Böyle bir numarayı sürdürmeye gerek yok."

Dirk umutluydu. İyimserdi. Belirtileri tanıyordu: Sıkı ve adil bir kavga öncesi heyecanını.

Skinner'la diğer avukatların sürekli geciktirme taktiği uygulayacaklarını biliyordu tabii. Bu numaraları bilirdi, kendisi de sık sık kullanmıştı. Avukatların bir sürü numaraları vardır, tıpkı cerrahların bir sürü aletleri olması gibi. Ama onu kandıramazlardı. Davacıları büyük avukat masraflarıyla korkutup kaçıramazlardı da, çünkü Dirk Burnaby bedavaya çalışıyordu.

Hatta muhtemelen sonunda kendi cebinden para harcamak zorunda kalacağını anlamaya başlamıştı.

"Aman, ne olacak. Zenginim."

Yeraltında. Boğulacağım yerde.

Çünkü bir gün Dirk, "Angus MacKenna" ismini "Hiram S. Swann"ınkinin yanında görüp irkildi. Angus, Virgil Burnaby'nin hamisiydi! O sevecen görünüşlü ihtiyar çok eskiden Dirk'e dede gibi davranmıştı.

Yine bir gün Dirk, Virgil Burnaby'nin ortak olduğu MacKenna Laboratuvarları şirketinin 1939'da MacKenna-Swann Kimyevi Maddeler Şirketi adıyla yeniden kurulduğunu; Swann'ın 1941'de MacKenna'nın hisselerini satın aldığını ve şirketin adının Swann Kimyevi Maddeler Şirketi olarak değiştiğini keşfetti. Bu şirket savunma sanayinde patlama yaşandığı savaş yıllarında, kuzey New York'un en kârlı işletmelerinden biri haline gelmişti.

"Bunu neden kimse söylemedi? Babam..."

Ama Dirk'ün babası ona böyle konulardan pek bahsetmezdi. Hayatının son yıllarında iş hayatından ve sosyal hayattan tamamen soğumuş ya da tiksinmişti sanki. Kendini tekneciliğe, balıkçılığa, golfe adamıştı. Kendini içkiye adamıştı, derin hüznünü maskeleyen canayakın bir beyefendi edasıyla (Dirk bunu ancak şimdi tahmin ediyordu: O zamanlar aklına bile gelmemişti.) Dirk'ün annesiyle babası orta yaşlarda hayatlarını gittikçe ayırmışlardı. Claudine kendini tamamen sosyal hayata verirken, Virgil ısrarla münzevileşmişti. Dirk babasıyla birlikte tekne gezintisine çıktıkları zamanları çok net hatırlıyordu. Yalnızken sözsüz iletişim kurarlardı, sanki her an herhangi bir şeyin olabileceği o rüzgârlı, dalgalı nehirde tek bir kimliğe indirgenmişçesine. Virgil Burnaby diğer zamanlardaysa gülümseyen, soğuk birine dönüşürdü. *Başkasının hayatını yaşamış bir adama.*

Dirk yıllar sonra, L'Isle Grand Golf Kulübü üyesi olan, bir mirasyediyle evlenmiş babasının Büyük Reginald Burnaby'den utanıp utanmadığını merak etti. Şöhret ve birkaç yüz dolar uğruna Şelale'de can vermiş olan o bıyıklı, gözü pek adamdan. Belki de Virgil gizliden gizliye gurur duymuştu. Dirk, babasının

kendisine özel, duygusal hayatı konusunda hiçbir şey anlatmamış olmasının eksikliğini hissetmişti.

Dirk büyürken, babasının Angus MacKenna ve oğulları Lyle ve Alistair ile çeşitli iş projelerine atıldığının az çok farkındaydı. Böcek ve yabani ot zehirleri geliştirmek, başarı kazandıkları sahalardan biri olmuştu. MacKenna Laboratuvarları pek çok patentli ilacın sahibiydi. Şirket satıldığında bunlar elde tutulmuştu ve Virgil'in varislerine hâlâ kâr payı getiriyorlardı (oldukça yüklü kârlar.) Swann tarafından tamamının satın alınmasından iki yıl önce şirket, yöre halkınca Love Kanalı adıyla bilinen on kilometrelik, tamamlanmamış bir kanalı, atık madde çöplüğü olarak kullanmak üzere açık arttırmada satın almıştı. O gizemli kanal asla su aktarımında kullanılmamıştı. Yapımına 1892'de, yerli bir müteahhit olan William T. Love adlı biri tarafından başlanmıştı. O hırslı adamın niyeti Niagara Nehri'nin yukarı ve aşağı kısımlarını birleştirerek, Kanyon'dan geçme zorunluluğunu ortadan kaldırmaktı. Ama Love iflas edince kanal yarım kalmıştı. Şehrin doğu kısmındaki sahipsiz bir arazideydi. O zamanlar orada yirmi bin civarında kişi yaşıyordu ve bölgenin endüstriyel gelişimi henüz başlamıştı. Göl kıyısındaki, çok daha büyük bir liman şehri olan Buffalo ile endüstriyel Kuzey Tonawanda ve Lackawana banliyölerinde olduğu gibi, yerel kalkınma patlaması 1941'de savaşın patlak vermesiyle başlayacaktı. Askeri araçlar, uçaklar, savaş gereçleri, konserveler ve botlar, eldivenler, üniformalar, hatta bayraklar! Ve her çeşit kimyevi maddeler. Savaş, Niagara Falls'un başına gelen en iyi şeydi, 1850'lerdeki turizm patlamasından bile iyiydi.

Dirk o zamanların heyecanını anımsadı. Yirmi dört yaşındaydı, arkadaşlarıyla birlikte A.B.D. ordusuna koşa koşa yazılmıştı. Yurtta kalan Amerikalılar (mesela Virgil Burnaby ile iş arkadaşları) için savaşın çok iyi bir şey olduğu aklına gelmemişti.

Açık bir hendek olarak duran Love Kanalı, 1936'dan 1952'ye dek belediyenin çöp döktüğü ve kimyevi maddelerin

atıldığı bir yer olarak kullanılmıştı. Swann Kimyevi Maddeler Şirketi oraya tonlarca atık madde dökmüş, Niagara Falls belediyesine ve 1940'larda A.B.D. ordusuna oraya çöp dökme hakkını satmış, ordu Manhattan projesiyle ilgili gizli (radyoaktif) kimyevi savaş atıklarını oraya atmıştı. Swann Kimyevi Maddeler Şirketi 1953'te orayı kullanmayı birdenbire keserek, tehlikeli atık maddelerin üstünü toprakla örtmüş ve o on kilometrelik tehlikeli araziyi Niagara Falls Eğitim Kurulu'na bir dolara satmıştı. Bir dolara!

Sözleşmede, o tehlikeli atık maddelerin verebileceği zararlardan ("fiziksel zarar ya da ölümlerden") Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'nin *hiçbir zaman* sorumlu tutulamayacağı yazılıydı.

Dirk okudu, tekrar okudu. Afallamıştı.

Bu nasıl olabilmişti? Buna nasıl izin verilebilmişti? Hem de 1953 gibi yakın bir tarihte? Hiroşima'dan, Nagazaki'den sekiz yıl sonra. Radyoaktivite zehirlenmesinin bazı sonuçları artık bilinirken.

Swann Kimyevi Maddeler Şirketi çevrenin başlıca kirleticisiydi, ama atık maddeler dökme uygulaması MacKenna-Swann döneminde başlamıştı. Böcek ilaçları, bitki ilaçları, zehirler. Kimyevi maddeler. Dirk ailesinin aldığı kâr paylarının kökeninde bunların yattığını gördü. Umursamazmış rolü yapsa da bütün Burnaby'ler gibi doğal kabul ettiği o patentlerin kökeninde.

Dirk tiksindi, utandı. Kendisi de bu işin içindeydi.

Hayatı boyunca bilmeden içinde olmuştu.

(Ama ne kadar bilmeden?)

Ariah onu azarlarken "zengin Burnaby'lerden" bahsederdi mırıldanarak. Dirk, Ariah'ın alay mı ettiğinden, suçlama mı yaptığından emin olamazdı. Sözlerinin şaka mı, yoksa zalimce mi olduğundan. Çıldırtıcı bir ahlaki üstünlük edası sergilediği kesindi. (Clarice'le Sylvia'nın, yengelerini hâlâ sevmemelerine şaşmamalıydı. Dirk onları suçlayamazdı.) Ama Ariah'ın parayı horgörmesinin sebebi, kendisine ve çocuklarına rahat bir hayat su-

nan Dirk Burnaby ile evlenmiş olmasıydı. Bunda nasıl bir ahlaki üstünlük vardı ki?

Korktuğu Nina Olshaker'dı... kendisinin, Dirk Burnaby'nin Love Kanalı'yla ilişkili olduğunu öğrenmesinden korkuyordu. Dolaylı yoldan da olsa, suçsuz da olsa.

(Ama ne kadar suçsuz?)

Tehlikeli atık maddelerin bulunduğu arazinin Niagara Falls Eğitim Kurulu'na bir dolara satılmasından sonra, kurul arazinin çoğunu hemen Colvin adlı yerli bir müteahhite satarak, bir ilkokul inşasına başlamıştı. 1955 güzünde 99. Sokak'taki okul açıldığında, Colvin Heights'ın çoğu inşa edilmiş ve küçük ahşap bungalovların çoğu satılmıştı bile. Dirk okul idaresiyle öğretmenlerin okul arazisi hakkında bir şey bilmediklerini... bir zehirli atık madde çöplüğünde çalıştıklarını bilmediklerini tahmin ediyordu. O zamanlar okul müdürü bile durumdan gerçekten habersiz olsa gerekti. Eğitim Kurulu, Hiram S. Swann ve ortaklarıyla yaptığı anlaşmayı gizli tutmuş olmalıydı. Müteahhit Colvin de... o da mutlaka biliyordu, değil mi?

İlçe sağlık kayıtlarına bakılırsa, Colvin Heights sakinleri tam o sıralar pis kokulardan, "kara çamurdan", rutubetli bodrumlardan, süngere dönmüş bahçelerden, "yanmış" çocuklardan ve evcil hayvanlardan, bahçelerinde yeryüzüne çıkan ve içi zehirli bir tür katranla dolu varillerden şikâyet etmeye başlamışlardı. Colvin ve Niagara Falls belediyesi, en kötü bölgelerde temizlik yapmışlardı. Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'nin üç kilometre doğusundaki, hilal şeklinde bir bölge imara kapatılmıştı. (Etrafı çitlerle çevrilse de, çocuklar orada oyun oynuyorlardı. İlk başta kirli şiltelerden, kırık ev eşyalarından, eski bina materyallerinden ve yanabilir Noel ağaçlarından kurtulmak isteyen ev sahipleri tarafından gayri resmi bir çöplük olarak kullanılmıştı.) 1957'de ilçe sağlık kurulunun tıbbi müfettişleri, 99. Sokak'taki okulun bulunduğu araziyi inceleyerek, "sağlığa zararlı olmadığını" bildirmişlerdi. Sağlık sorunlarından yakınan mahalleliyi muayene

etmiş, "kaygılandırıcı bir duruma" rastlamamışlardı. Vardıkları sonuca oybirliğiyle ulaşmışlardı: Colvin Heights'ta bir terslik yoktu ve eskiden var idiyse bile sorun halledilmişti.

Dirk, Eğitim Kurulu'nun 1952'deki kayıtlarını inceledi. Kurulun, Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'ne satış yaptığı zamanki başkanı şimdi ölü olan, Ely adında yerli bir işadamıydı. Dirk, Ely'nin ya da benzer isimli birinin Hiram Swann'ın iş arkadaşı olduğunu hatırladı. MacKenna'ların da tanışıydı o halde; hele Virgil Burnaby'yi tanıdığı kesindi.

Eğitim Kurulu, Swann'ın şirketinin *hiçbir zaman* suçlanamayacağı yönündeki o emsalsiz koşulunu bu yüzden kabul etmişti. Birbirlerini kollayan arkadaşlardılar. Aynı özel kulüplere üye; ticaret ve hatta belki evlilik ve kan bağıyla birbirine bağlı insanlar. Rüşvet de verilmişti herhalde. Ely, Colvin Heights'a gizlice yatırım yapmış olabilirdi. Ely, Hiram Swann'ın poker arkadaşı olabilirdi. Veya MacKenna'ların golf partneri. Muhtemelen Shalott'ta misafir olmuştu. Eğitim Kurulu'na üyelik bazı durumlarda politikti. Gönüllü olunan, maaşsız bir işti.

Dirk başını ellerinin arasına almış oturuyordu. Ağır, şaşkın başını. Nerede olduğunu, saatlerce önce hangi belediye binasına girdiğini anımsamıyordu. Bir kütüphaneyi andıran, ama kitap değil belgeler barındıran tozlu alüminyum raflar arasında saatlerce tek başına araştırma yapmıştı. Öyle çok not almıştı ki sağ eli pençeye dönmüştü. Doğru dürüst kalem tutamıyordu. Burnunun içi, ağzı, boğazı sızlıyordu, bir ocağın dumanını içine çekmişçesine. Nina Olshaker'a ne diyecekti? Nina Olshaker'a söylemek zorundaydı. Nehri ne kadar özlüyordu! Çocukluğunun nehrini. Nehrin üstünde uzanan gökyüzünü, kırık beton parçalarını andıran ve rüzgâr estikçe gözlerinin önünde dağılarak donuk sonbahar güneşini sergileyen bulutları. Ama nihayetinde güneşti. Ontario'dan esen tertemiz rüzgâr burun deliklerini temizlerdi. Babasıyla birlikte, Virgil Burnaby'nin on iki metrelik yatı *Luxe II*'nin ıslak, kaygan güvertesindeydiler.

Uzun, beyaz, pırıl pırıl bir tekneydi. Dirk'e güzel gelirdi, her ne kadar çocukken babasının yelkenlisini çok daha fazla beğense de. Ama Virgil hayatının son yıllarında yelkenlisini kullanmak istememişti. Hasta haliyle onu fazla yoruyordu. (Kalbi mi zayıftı? Dirk bunu asla bilememişti.) Yalnızdılar, yalnız kalmak ne güzeldi. En uzun yolculuklarıydı bu. Engin Erie Gölü'nden ve upuzun Huron Gölü'nden geçip, yüzlerce kilometre ötedeki, Kanada sınırındaki Sault Sainte Marie'ye gidiyorlardı. Virgil Burnaby, Dirk Burnaby. Baba ve oğul. Dirk teknenin pruvasındaki, göle ve sisli ufka bakan babasını izlerken elini gözlerine siper etmişti. Yaşlı adamın duruşunda, omuzlarının çöküklüğünde ve başının yana eğikliğinde, Dirk'ü huzursuz eden bir şey vardı. "Baba?" diye seslenmişti Dirk, ellerini ağzının etrafında boru şeklinde birleştirerek. "Hey, baba?" Sesi genç ve umutsuzcaydı. Ama Virgil Burnaby motor gürültüsüyle rüzgâr yüzünden onu duymamıştı.

3

Nina Olshaker'a âşık değil. Ama yine de.

Ariah, Dirk'ün dokunuşlarından içgüdüsel olarak kaçıyordu. Nefesinden. Suçluluk duyan, hasta beyninden. Belli belirsiz, zehirli bir kokudan kaçarcasına. Görünmez ama var olan radyoaktif bir auradan. Dirk, Ariah'a Love Kanalı'ndan hiç bahsetmemişti, çünkü Ariah'ın kendisinin ve çocuklarının yer almadığı, Dirk'ün en derin ve anlamlı hayatına dair hiçbir şey duymak istemediğini biliyordu. En koruyucu annelerden birine dönüşmüştü. Şaşmaz sezileri hep tetikteydi. Dirk'ün artık daha uzun süreler ve genellikle hafta sonları da çalıştığını, neşesinin ve iştahının çoğunu yitirdiğini fark etmiyor muydu? (Fark ediyordu mutlaka!) Dirk daha çok sigara içiyordu. Daha az uyuyordu. Evde kendini çalışma odasına kilitliyor ve Ariah'la çocukların yatmasından çok sonra bile telefon görüşmeleri yapıyordu. En

şaşırtıcı olanıysa, 1931'den beri katıldığı poker gecelerinden vazgeçmiş olmasıydı. Bundan önce, pokeri ayda bir geceye kadar azaltmıştı. Ama artık tamamen bırakmış gibiydi. Ariah, Juliet ve Royall'la öyle meşguldü ki, kocasının durumunu pek fark etmez gibiydi. Arada sırada hafifçe, incinmiş bir edayla gülümseyip, "Ooo, kimler gelmiş? Luna Parkı'na birkaç saatliğine de olsa dönmenizden şeref duyduk Bay Burnaby," dediği zamanlar dışında, kocasını fark etmiyordu sanki. Dirk'ün yanında çocuklarla şakalaşıyordu. "Pahalı avukatla müşterisinin fıkrasını bilir misiniz? Müşteri, avukatını aramış. 'N'aber! Nasılsın?' demiş. Avukat karşılık vermiş: 'Elli dolar.'" Ariah kahkahayı basarak, büyük çocuklara gülmeleri gerektiğini işaret ediyordu. Çocuklar da mutlaka gülüyorlardı. Henüz bebek olan Juliet ise minik, tombul yumruklarını heyecanla sallıyordu. Gülün, gülün! Dirk de gülüyordu.

Bütün avukatlar gibi o da avukat fıkralarına bayılırdı. Avukatlara ne kadar haksızlık ediliyorsa o kadar komiktiler.

Keskin gözlü Ariah bazı geceler Dirk'ün gülümseyen gözlerinin altındaki hilal şeklinde torbaları ve nefesindeki içki kokusunu fark ediyor olmalıydı. Ama nereye gittiğini ya da kiminle olduğunu asla sormazdı. Veya bunca saati ofisinde çalışmakla geçirip geçirmediğini. Tek başına içip içmediğini.

Ariah'ın sadece birkaç arkadaşı var, dostuysa yok gibiydi. Bu yüzden dedikoduları duymuyordu. Dirk'ün paralı müşterilerini ihmal ettiği ya da savsakladığı, birkaçının onunla çalışmaktan vazgeçtiği ve daha birçoğunun da aynı yolun yolcusu olduğu söyleniyordu. Dirk Burnaby paralı müşterilerini ihmal etmekle kalmıyordu; temmuzda tahmin ettiğinden çok daha fazla hazırlık gerektirdiği ortaya çıkmakta olan emsalsiz ve zor bir davanın masraflarını kendi cebinden karşılamaya başlamıştı. Ama çocuklardan, evinden, piyano derslerinden ibaret olan yoğun, sınırları dar ve rahatlatıcı dünyasına gömülmüş olan Ariah, bunlardan habersizdi.

Bazen geceleri birbirlerine sarılırlardı. Ariah kocasının güçlü kollarının arasına oyuncu bir maymun gibi sokulurdu. Derin bir uçurumu andıran uykunun kenarına gelmiş halde, tuhaf bir huzur duyarak, konuşmadan öylece dururlardı. Bu kucaklaşma yılların alışkanlığıydı. Ariah uykuya dalarken Dirk, eski uykusuzluğu yıkıcı dalgalar gibi geri dönmekte olan Dirk, düşüncelere dalardı. Kimi düşünürdü? Siyahlı Kadın'ı mı?

Nina Olshaker'a böyle demek komikti. Bilmediğimiz, tanımadığımız insanları nasıl da iblisleştiririz.

Dirk, şehirdeki tüm diğer avukatlar gibi Nina'yı geri çevirmeye ne kadar yaklaştığını hatırladıkça utanıyordu.

Onu kaybetmeye ne kadar yaklaştığını.

"Başarısız olmayacağım. Olamam."

Dirk'ün kollarının arasında uyuyan Ariah, bunları mırıldandığını duyunca çocuksu bir keyifle kıpraşırdı.

"Mmm, tatlım. Ben de seni seviyorum."

Ariah gündüzleri telefonları açmaktan kaçınıyordu. Mektupları antredeki sehpanın üstüne düzgünce istifliyordu. Ama kendisine nadiren de olsa gelen mektupları açmayı sık sık erteliyordu. (Mesela annesinden gelen bir mektubu. Rahip Littrell o sonbahar ani bir kalp krizinden ölmüştü. Troy'da kendini yapayalnız ve işe yaramaz hisseden Bayan Littrell, gelip Luna Parkı'nda yaşamayı ne kadar çok isteyeceğini ima edip dursa da - "çocuklara bakmana yardım etmek için"-, Ariah hiç olumlu davranmıyordu.) "Kötü haberlerden" uzak durmak için, asla televizyon haberleri izlemiyor ve gazetelerin ilk sayfalarını okumuyordu. Hemen köşe yazılarına, kadın sayfalarına, eğlenceli bölümlere, bant karikatürlere geçiyordu. Bant karikatürleri Royall'la Juliet de seviyordu. Özellikle Katzenjammer Çocukları'na, Minik Abner'e, Donald Duck'a bayılıyorlardı. Ariah, *Niagara Gazetesi*'nin ya da *Buffalo Evening News*'ün bazı sayfalarını okusa; Colven Heights'lı ev sahiplerinin açtığı ses getiren dava konusunda yazılar, röportajlar, hatta başmakaleler keşfede-

bilir, Dirk Burnaby'nin ismini de görebilirdi. Ama bunu yapmadı ve yapmayacaktı. Bazen gazete sayfalarını hızlı hızlı çevirirken gözlerini kapatıp altdudağını ısırırdı. Hayır, hayır! Yerel haberler onun gözünde Meksika'da olmuş büyük bir depremden, Jamaica Koyu'nda düşmüş bir American Airlines yolcu uçağından, Buffalo'da on bir çocuğu öldüren bir apartman yangınından, Küba'da Amerikalılar tarafından silahlandırılmış Kübalı mültecilerin yaptığı gizli bir işgalden (sonraki yıllarda 'Domuzlar Körfezi mi?' diye soracaktı masumca. 'Başka isim bulamamışlar mı?'), bir ayaklanmadan, iç savaştan ya da istiladan... dünyanın uzak bir köşesinde giderek kötüleşen durumlardan (hangi ülkeydi? Asya'da bir yerler. Ay kadar uzak.) daha ilgi çekici değildi.

Ama Chandler, yorulmak bilmez Chandler, meraklı bir gazete okuyucusuydu. "Burnaby" ismini nasıl da çabucak buluvermişti. "Baba? Gazetede bahsettikleri sensin, değil mi?" Çocuğun sesi heyecandan titriyordu.

Dirk metin olmaya çalışarak okudu. Niagara Falls'ta "Burnaby'ler" hakkında bugünlerde iyi yazılar çıkmıyordu.

COLVIN HGTSLI EV SAHİPLERİ ŞEHRE VE SWANN KİMYEVİ MADDELER ŞİRKETİ'NE DAVA AÇIYOR

"Ahlaksızca Kayıtsızlık" Suçlaması

"Evet, Chandler. Benim."

"Bu 'Love Kanalı'... gerçek bir kanal değil herhalde?"

"Hayır. Asla olmadı."

"Bizden ne kadar uzakta?"

"On beş kilometre kadar. Şu tarafta." Dirk gösterdi.

"On beş kilometre yakın mıdır?" Chandler kaşlarını çattı, alnı kırıştı. Öğrenme açlığı çektiği, gerçeklerin söylenmesinin ötesinde, gerçeğin anlamını merak ettiği belliydi.

"Bence fazla yakın. Ama hayır, tehlikeli olacak kadar yakın değil."

Dirk gülümsedi, Chandler'ı rahatlatmak için. Gerçi artık gülümseyişi, aylar öncesindeki kadar rahatlatıcı değildi.

Chandler başını utangaçça eğerek, "Baba?" dedi. "Sana... yardım edebilir miyim?"

"Yardım mı? Nasıl?"

"Bilmiyorum. Bir şekilde. Mesela 'yasal danışmanın' olarak."

Dirk güldü. "Hayır, Chandler. Daha çok küçüksün. Hem eğitimin de yok. Ama teklifin için sağ ol, cidden."

Dirk etkilenmişti. On bir yaşındaki Chandler, büyümüş de küçülmüş tavırlı, yetişkince bir sorumluluk duygusuna sahip, ağırbaşlı, tuhaf bir çocuktu. Miyop gözlerinin sis tonunda olması huzursuz ediciydi. Yeni gözlüğüne karşın, odaklanma zorluğu çekiyor gibiydiler. Dokuzuncu sınıfta okuyan, bütün derslerinden en yüksek notları alan (Ariah'ın söylediğine göre) bir çocuktu, ama pek arkadaşı yoktu ve okulda pek rahat değildi. Gülümseyişi hızlı, utangaç, çekingendi. Annesiyle babasını sürekli sorgular gibiydi: *Beni seviyor musun? Kim olduğumu biliyor musun?* Kardeşleri Royall ile Juliet titiz annelerinin ilgi odağı olduklarından, Chandler genellikle kıyıda köşede kalıyordu. Onunla baş başa nadiren vakit geçiren Dirk, birden ona dokunmak, sarılmak istedi; içini rahatlatmak, *Baban tabii ki seni seviyor,* demek istedi. Kendi babası gibi olmaktan öyle korkuyordu ki...

Chandler sesini alçaltarak "Merak etme baba," dedi. "Anneme söylemem. Gazetede senin hakkında okuduğum şeyi anneme asla söylemem."

Niagara İlçesi Bölge Mahkemesi, Love Kanalı davasında, şubat ortasında bir ön duruşma yapılmasına karar verdi. Ama davalı tarafın talebiyle ön duruşma ertelendi. Sonra bir erteleme

daha yapıldı, bu kez nisan sonuna. Niagara İlçesi Sağlık Kurulu, savunmalarını hazırlamak üzere bulguları güncelliyordu. Davacı avukatı böyle aşırı ertelemelerden hoşnut olmadığını belirtse de, aslında için için çok rahatlamıştı. Dirk'ün yazdığı dava dilekçesi, kariyerindeki en uzun ve istatistiki belgeydi. Yine de daha da uzun, daha çok belgeye dayalı olabilirdi (bunu kabul ediyordu).

"Ah, Bay Burnaby! İnsanlar neden bu kadar *kötü*?"

Nina Olshaker ne kadar genç görünüyordu. Gözlerindeki keder ve hiddet gözyaşlarını siliyordu. Sorusu makuldü. Mesleği sözlerden para kazanmak olan Dirk Burnaby verecek yanıt bulamadı.

Yahudi Soykırımı'na dair keşfettiği bazı bilgiler, ona insan doğası hakkında bazı gerçekler öğretmişti. Yahudi Soykırımı hakkındaki her şeyi bilmediğine de emindi. Bilim adamlarının, doktorların, hemşirelerin, yardımsever müdür tipinin, hatta öğretmen tipinin ve (özellikle de) hukukçu tipinin rollerini. Peygamber havasındaki liderlerin, gizemcilerin. Bu insanlardan bazılarına "bencil" bile denemezdi, çünkü meselenin "benlikle" pek ilgisi yoktu. Nazilerin deli olduğu söylenemezdi, çünkü kayıtlara göre akıllı ve hesapçıydılar. Deliliğe hizmet etseler de akıllıydılar. Hukuk mahkemelerinde yargılanacak kadar akıllıydılar. Cahiller, zalim kabadayılar, doğuştan sadistler, katiller ve cellatlar anlaşılabilirdi, ama diğerleri hayır. Bu diğerleri nasıl anlaşılacaktı peki!

Benim cinsimden, bazıları. Ah, kesinlikle.

Mesela Nevada'daki atom testleri. Hiroşima ve Nagazaki'den önce ve sonrakiler. 1950'ler (gizli) nükleer testlerin yapıldığı dönemdi. İnsanlar vatanperver olmak istiyordu. Amerikalı vatanperverler olmaları gerekiyordu. Girmekte haklı oldukları bir savaşı yeni kazanmışlardı. Girilmesi zorunlu (herkes bu

konuda hemfikirdi), girilmemesi imkânsız olan, girilmiş ve kazanılmış bir savaş. Dirk Burnaby'nin de o zaferde payı olmuştu. Bu yüzden, emrinde savaştığı hükümet hakkında çok fazla şey öğrenmek istememişti. Bir vatanperverin çok şey bilmesi asla iyi olmazdı. Dirk, bir *Buffalo Evening News* muhabirinden, Nevada'daki Nellis test arazisinde, 1952 ila 1953 yılları arasında bazı askerlere koruyucu giysiler verildiğini, bazılarınaysa verilmediğini öğrenmişti (adam bu bilgiyi yayınlatamamıştı). Patlamalara çeşitli mesafelerden "tanık olmaları" üstüne filmler çekilmişti. Atom bombası patlamasından hemen sonra koruyucu giysili ve koruyucu giysisiz bazı askerler Hava Kuvvetleri araçlarıyla patlama yerine gönderilirken, bazıları da çeşitli uzaklıklarda konumlandırılmıştı. Patlama noktasından ne kadar uzağı "güvenliydi"? Ne kadar yakını "tehlikeliydi"? Bilim adamlarıyla politikacılar bilmek istiyordu.

Benim cinsim orada işbaşındaydı. Yüksek rütbeli askerler, imtiyazlı ve dolgun maaşlı bilim adamları. Dirk bunu biliyordu.

Öyleyse Love Kanalı'na niye şaşırmıştı? Neden kırk beş yaşındaki, zeki, görmüş geçirmiş bir adamdan beklenmeyecek kadar safça tepki vermişti?

Yine de Nina Olshaker'ın sıkıntısını, tiksintisini paylaşıyordu. Kendini bu "davayla" özdeşleştirmemeye çalışmıştı, hâlâ çok çaba sarf ediyordu, Ariah ne kadar çaba sarf ettiğini tahmin bile edemezdi. Duygusal olmamaya çalışıyordu. Nina Olshaker'ın avukatıydı o, hamisi değil. Sevgilisi olmayacaktı.

Asla. Bu asla olmayacak. Delilik olur.

Bu saygıdeğer kadın, tanıdığı tüm kadınlardan farklıydı. Migrenden, kronik öksürük ve enfeksiyonlardan (astım başlangıcı gibiydi) ve "sinir bozukluğundan" mustarip olsa da, Nina her gün Colvin Heights'ta bir sürü kişiyle konuşuyor, yandaş toplamaya çalışıyordu. Biraz yardımla, Colvin Heights Ev Sahipleri Derneği'ni kurmuştu. Şimdi yaklaşık üç yüz elli ev sahibinden yetmiş kadarı bu derneğe üyeydi. Nina yorulmak bilmez gibiydi. Ener-

jik, iyimser, kendini davasına adamış biriydi. Öğrendikleri iç karartıcı olsa bile moralini bozmamaya çalışırdı. Dirk'ten kurnazlık öğrenmeye başlıyordu. Hinlik de denebilirdi. Mesela Dirk ona bir kayıt cihazı vermişti, komşularıyla konuşurken bir öğrenci gibi, sonradan mahkemede inkâr edilebilecek notlar almak yerine söylenenleri kaydedebilsin diye. Nina, Dirk'ün bir yasal danışmanının yardımıyla, Colvin Heights'ta 1955'ten beri görülen hastalıkların, kronik tıbbi durumların ve ölümlerin listesini çıkarmaya başlamıştı. 99. Sokak'taki okula giden öğrencilerin aileleriyle görüşüyor, öğretmenlerle konuşmaya çalışıyordu. Okul müdürü onun "okul arazisine adım atmasını" yasaklamıştı. Bazen kapılar suratına kapanıyordu. "Sorun çıkarıcı", "provokatör", "Komünist" olmakla suçlanıyordu. O ve Ev Sahipleri Derneği, "mülk değerlerini düşürüyorlardı"... "kötü reklam oluyorlardı". O ve avukatı "vurgun vurma", "anlaşma yoluyla büyük paralar koparma" peşindeydiler. Dirk'e, "Bizimle konuşmayan insanlardan bazıları öyle zavallı ki," dedi. "Öksürüyorlar, gözleri Billy'ninkiler gibi şiş ve kıpkırmızı. 99. Sokak'ta bir adam var... en fazla elli yaşındadır, ama sinir gazı koklamış gibi zangır zangır titriyor. Koltuk değneği kullanıyorlar. Tekerlekli sandalyeler! Dow'da çalışan bir adam oksijen maskesi takıyor. Amfizemden. Doktoru 'Sigara yüzünden,' demiş."

Ama Nina Olshaker, Niagara İlçesi Sağlık Kurulu'nun birkaç yıl önce incelediğini iddia ettiği bölgenin bir kısmıyla ilgili bilgiler topluyordu. Dirk bu bilgilerin kanıt teşkil ettiği fikrindeydi. Herhangi bir tarafsız yargıcı ve herhangi bir tipik jüriyi etkilerlerdi. Nina, 108. Sokak'la 89. Sokak arasındaki bölgede odaklanmıştı. Colvin Bulvarı'yla Veterans Sokağı arasında. Burada Love Kanalı'nı (gizli, gömülmüş) kesen sokaklarda tuhaf hastalıklar kol geziyordu ve rastlanma oranları şehrin diğer kısımlarıyla A.B.D. genelinkine kıyasla oldukça yüksekti. Düşükler, ölü ya da sakat doğan bebekler. Nörolojik bozukluklar, kalp krizleri. Kalp hastalıkları, solunum problemleri. Amfizem. Kara-

ciğer, böbrek, safra kesesi sorunları. Düşükler. Göz enfeksiyonları, kulak enfeksiyonları, boğaz enfeksiyonları. Yine düşükler. Kanser! Her türden kanser. Çeşit çeşit kanser vakaları. Akciğer, kolon, beyin, göğüs, yumurtalık, rahim, prostat, pankreas. (Pankreas kanseri normalde nadir görülürdü, ama Colvin Heights'ta değil.) Lösemi. Çocuk lösemisi. (Ortalamanın yedi kat üstündeydi.) Yüksek tansiyon, çok düşük tansiyon. Nefroz, nefrit. (Normalde çocuklarda çok nadiren görülen hastalıklardı, ama Colvin Heights'ta değil.)

Ve düşükler.

"Öğrendikçe kendimi daha az yalnız hissediyorum," dedi Nina. "Öfkelenmekte haklıymışım gibi geliyor."

Bir başka sefer, "Bay Burnaby, ne yaptığımı biliyorum," dedi. Sinirliydi. Ona gözlerini hiç kırpmadan, öyle karanlık ve delici bir ifadeyle bakıyordu ki, gözleri acıyor olmalıydı.

"Nasıl yani? 'Ne yaptığımı biliyorum,' derken neyi kast ediyorsun Nina?" diye sordu Dirk.

"Sophia'yla ilgili olmalı. Küçük kızımın yasını tutuyorum herhalde. Vazgeçmem, evime dönmem bu yüzden zor. Ne kadar yorulursam yorulayım. Sam fazla abarttığımı, durumu zorlaştırdığımı söylüyor, ama kendimi böyle şeylerle meşgul etmezsem, insanlarla konuşmaya, o kahrolasıları bunun kendi iyilikleri için olduğuna ikna etmeye çalışmazsam, Sophia'ya haksızlık etmiş olacağım, anlıyor musunuz? Bunu ona yapamam; Billy'ye de, Alice'e de."

Ocak ayında Olshaker'ların oğlu Billy, 99. Sokak'taki okula karşı iyice alerjik olmuştu. Midesi bulanıyor, gözleri sulanıp şişiyor, astım krizleri geçiriyordu. Nina onu okula göndermeyerek, eyalet kanunlarını "çiğnedi". Kendisine bir celp gönderildi ve tutuklanmakla tehdit edildi. "Beni zorlayamazlar, değil mi? Zorlayabilirler mi Bay Burnaby? Orası Billy'yi hasta ediyor. Oraya birlikte yürüdüğümüzde hastalandığını hissedebiliyorum. Beni hapse mi atacaklar? Ne yapabilirim?" Dirk bazı insanları

bizzat telefonla tehdit ederek bu sorunu halletti. Niagara Falls'un kuzeybatısındaki kırsal bir banliyö olan Mt. Lucas'ta, Nina'nın Colvin Heights'tan kurtulmak isterse kalabileceği bir bungalov kiraladı. (Sam, Parish Plastik Fabrikası'na on dakikalık mesafede olan 93. Sokak'taki evde kalmayı sürdürdü. Sam evlerinden taşınmayı "pes etmek" olarak görüyordu.)

Ama Nina dayanıklıydı, direndi. Dirk kadının kararlılığına hayrandı. Davalarına katkıda bulunmak için kıllarını bile kıpırdatmayan, sadece Dirk'ün ücretini ödemekle yetinen müşterilere alışmıştı. Kendi hayatları için savaşmayan müşterilere alışmıştı. Bir ara Olshaker'ların evlerini satın almayı, kalan borçlarını ödemeyi ve Niagara Falls'un başka bir kesiminde ev almalarına yardımcı olmayı teklif etmeyi düşündü. Ama Sam'in böyle bir yardımı kabul etmeyeceğini biliyordu. Sam'in gururu, Dirk Burnaby'nin Nina'nın hayatına girmesi yüzünden yeterince incinmişti zaten. Hem gurur doğru bir histi.

Yoksa Nina'nın kocasını terk etmesini mi istiyorum? Sadece bir süreliğine!

Nina'nın keşfettiği korkunç şeylerden bir tanesi, onu en çok altüst edeni, 98. Sokak'ta, okulun arkasında yaşayan bir ev kadınının anlattıklarıydı. Kadın 1957 ilkbaharındaki sağanak yağmurlardan sonra, asfaltın çoğunun pis kokulu kara bir çamurla kaplandığında, oyun alanının "çabucak temizlendiğini" söylemişti. Nina'nın anlattığına göre kadın bir sabah bir belediye aracının geldiğini, içinden koruyucu giysiler giymiş bir işçi ekibinin çıktığını söylemişti. Astronot gibiydiler. Kasklı, çizmeli, eldivenliydiler. Bazıları gaz maskesi takmıştı. Gaz maskesi! Ancak birkaç gün sonra okul tekrar açılmış, çocuklar oyun alanında eskisi gibi oynamaya başlamışlardı. Nina titreyen bir sesle, "Çocuklarımız oraya gidiyor! O okula!" dedi. "Biz orada yaşıyoruz! Belediyede çalışan o koca koca adamlarsa havayı solumaktan korkmuşlar! Ama herkes bize yalan söylüyor. Belediye Başkanı eminim bütün bunları inkâr eder. Sağlık Kurulu da. Burada hiç

terslik yokmuş, öyle diyorlar. Hastalanmak bizim suçumuzmuş. 'Fazla sigara ve içki' içiyormuşuz. Öyle diyorlar. Çocuklarımızın ölüp ölmemesi umurlarında değil. Bay Burnaby! İnsanlar neden bu kadar *kötü*?" Gerginlikten bitkin düşmüş olan genç kadın hıçkırarak ağlamaya ve öksürmeye başladı. Dirk ona sarıldı, biraz gerilerek. Ona karşı isimsiz bir duygu besliyordu, cinsel arzu ya da sadece tutku değil; sempati, yeterince güçlü olmadıklarına, düşmana yenileceklerine dair ortak, hayvansı bir panik. Düşman *kötüyse*, onları yenerdi.

Mt. Lucas'taki, Nina'yla çocukları için kiraladığı evdeydiler. Saat gece 11'di. Çocuklar yatmıştı. Dirk'le Nina, aydınlık mutfaktaydılar. Masaya Colvin Heights haritası serilmişti. Sam, Parish Plastik Fabrikası'nda çalışıyordu. Dirk, Luna Parkı'ndan, kendi evinden ve ailesinden otuz kilometre kadar uzaktaydı. Hıçkıran Nina Olshaker'a sarılırken, kadının ateş gibi olduğunu hissediyordu. Ağır bir koku, kadın teri ve öfke kokusu alıyordu. Kadının düzensiz kalp atışlarını hissediyordu. Bu kadını sevmek istiyor, ama sevemiyordu. Cesaret edemiyordu. Kadına gergin bir halde sarıldı, kendini tuhaf hissederek. Sanki Dirk Burnaby hayatında hiç ağlayan bir kadına sarılmamıştı, kendisini açıkça arzulayan ve rahatlatmasını bekleyen karısı dışında.

Mesleği sözcüklerle ilgiliydi, ama şimdi aklına hiçbiri gelmiyordu.

"Dirk. Selam."

İç karartıcı bir görüşme. Clarice'in sesi, Dirk'ün kulaklarına bir taşa sürtünen paslı bir eğenin sesi gibi geldi.

Nina Olshaker'ın ağlamasının ertesi sabahıydı. Dirk onu ve sorduğu soruyu düşünüyor, şimdi de kendini o zamanki kadar aciz hissediyordu. *Başarısız mı olacağım? Hayır, olmayacağım.*

Dirk'ün ablası bürosunu aramış, Madelyn'e "patronuyla" hemen görüşmek istediğini söylemişti. Telefon görüşmesinde olması önemli değildi, hemen onunla konuşmalıydı. Ailevi bir mesele miydi? Acil bir durum mu vardı? Evet.

Dirk, Burnaby ailesinden herhangi biriyle konuşmayalı ne kadar olmuştu? Anımsayamıyordu. Aylar olmuştu. Kendisini arayan ablalarını aramayı ihmal etmişti (bu Love Kanalı meselesi yüzünden küplere bindiklerini biliyordu). Claudine'i aramayı da ihmal etmiş, hele o huysuz ihtiyarla görüşmeyi tamamen reddetmişti.

Günün birinde suçluluk hissine kapılacağını biliyordu. Claudine öldükten sonra. Ama henüz değil.

Clarice, Dirk, ile ailesinin çabucak hatırını sorduktan ve Dirk'ün kibarca yanıtlarını kulak arkası ettikten sonra, hemen saldırıya geçti. "İlişki kurduğun o kadın evli, çocukları var, bir Tuscarora Kızılderilisi, değil mi? Bir *Kızılderili*'yle mi birliktesin? Mt. Lucas'ta bir Kızılderili'yi metres tutmaktan utanmıyor musun?"

Dirk hep görgü budalası ve tutucu olduğuna inandığı bu kadının kaba saldırısına öyle şaşırmıştı ki, bir an konuşamadı.

Clarice hiddetle devam etti: "Dirk, beni *dinliyor musun* kahrolası? *Kendinde* misin yoksa *sarhoş* musun? *Delirdin* mi sen? Burnaby ailesini mahvetmeye mi çalışıyorsun?"

Sarsılmış olan Dirk, "Clarice, ne diyorsun sen?" demeyi başardı. "Bir 'Tuscarora Kızılderilisi'ni metres mi tutmuşum? Böyle saçmalıkları dinleyemem."

"Sakın kapama! Sakın kapayayım deme! Sana ulaşmak da imkânsız, karınla konuşmak da. Siz ikiniz hayal dünyasında yaşıyorsunuz, biz geri kalanlara aldırmadan, yaptıklarınız yüzünden ne kadar utanç duyduğumuzu bilmeden. Ariah'la sen ne güzel bir ikili olmuşsunuz. Ariah, ne komik isim, kimsenin duymadığı bir isim. Biriniz zinacısınız, öbürünüzse gözlerini kulaklarını kapamış..."

"Ariah'ın bu konuyla ne ilgisi var? Ariah'la konuşmanı yasaklıyorum."

"Yasaklarsın tabii! 'Ariah'la konuşmamı yasaklıyormuş!' Peki ya diğer kadınla? 'Nina'yla? Onunla konuşmamı da yasaklıyor musun?"

"Evet. Telefonu kapıyorum Clarice."

"İyi! Güzel! Hayatını mahvet! Kariyerini bitir! Seni mahvedecek düşmanlar edin! Baban bu halini görseydi, 'en sevdiği çocuğunun' ne hallere düştüğünü görseydi..."

"Clarice, bunu başka zaman konuşuruz. Söyleyeceğim tek şey şu: Nina Olshaker'la aramda hiçbir şey yok. Hoşça kal."

"Ariah da telefonu yüzüme kapamıştı. O kadın kör, senin kadar kör. Senin kadar bencil. Annem onun için 'İblis,' diyor. Ne güzel bir çift olmuşsunuz. İki cehennem kaçkını."

"Clarice, saçmalıyorsun. Hoşça kal."

Dirk telefonu kapadı. Titriyordu. Ablasının bağırarak söylediklerinden çok azını hatırlayacaktı. *Ariah da telefonu yüzüme kapamıştı.*

"Kimsenin 'sevgilisi' filan değilim tatlım. Kocanım ben."

Dirk kibarca açıklamaya çalıştı. Gözlerinin arkasına bir baş ağrısı saplanmaya başlamıştı.

Evet, karmaşık bir kamu davasıyla ilgileniyordu, meslek hayatının en zor davasıyla. Ama baş davacı Nina Olshaker'la ilişkisi yoktu.

Evet, Bayan Olshaker'ı temsil ediyordu. Bayan Olshaker'ın sevgilisi değildi.

"Avukatıyım. Kendimi işime adadım. Diğer davalardan farkı yok, sadece..." Dirk duraksadı. Sesi titremeye başlamıştı. Çünkü bu dava elbette ki baktığı diğer tüm davalardan farklıydı. "Sadece daha karmaşık. Daha çok hazırlık gerektirdi."

Dirk Burnaby'nin Love Kanalı'ndan dava sonuçlanmak üze-

reymiş gibi bahsetmesi ne kadar yanıltıcıydı. Sanki o muazzam hazırlık dönemi bitmiş gibi.

Ariah gözlerini yere çevirmiş, dikkatle dinliyordu. Yüzü soluk mermerden bir genç kız büstüne benziyordu, üstünde incecik çatlaklar belirmiş olan. Kaçırdığı gözlerinin kenarlarında ve kabuğuna çekilmiş bir salyangoz kadar küçülmüş, büzülmüş ağzında.

Dirk açıklamasına devam etti, ki bir özür değildi (neden olsundu ki?). Uzun ve yorucu bir gün geçirmişti, uzman tanıklarından biri daha şahitlik yapma sözünden geri adım atmıştı. Dirk'ün telefonda dil dökmekten, yalvarmaktan, küfretmekten, sinirden sesi kısılmıştı. Yine de şimdi sakin konuşmayı başarabiliyordu. Suçlu gibi davranmıyordu çünkü suçluluk duymuyordu. (Değil mi? Onu gören hiç kimse suçluluk duyduğunu düşünmezdi. Karısıyla gece yarısı yaptığı bu konuşma için tıraş olmayı ve yanan çenesine yumuşatılmış losyon sürmeyi bile ihmal etmemişti. Deve tüyü spor ceketini çıkarmıştı. İpek kravatını çıkarmıştı. Monogramlı altın kol düğmelerini çıkarıp, kolalı beyaz koton gömleğinin kollarını sıyırmıştı, samimi bir koca gibi görünebilmek için.) Clarice ne derse desin, Ariah'ı hiçbir şekilde "kandırmadığını" açıklıyordu. Ariah'ın tavrından, Love Kanalı davasıyla ilgilenmediğini anlıyordu ve onu suçlamıyordu. ("Tam bir kâbus. Bilmesen daha iyi.") Ariah'ın yıllar boyunca söylediği laflardan, avukatlık mesleğinin ayrıntılarıyla pek ilgilenmediği kanısına varmıştı. Şimdiye kadar üstlendiği en zor dava olan bu seferkinden özellikle bahsetmemişti, canını sıkmamak için.

"Sahi mi!"

Ariah inlercesine mırıldandığı bu sözü alaycı bir edayla söylemek istemiş olabilirdi.

Arialı ne tuhaf davranıyordu. Sanki Clarice'in "foyasını meydana çıkardığı" kişi Dirk değil de kendisiydi. Sanki kocasının yaptıklarını öğrenip de aylarca bu konuyu hiç açmamakla, suç ortağı olmuştu.

Dirk huzursuzca, "Ariah, tatlım?" dedi. "Canın sıkılmadı, değil mi?"

"'Canın sıkılmadı.'"

Salyangoza benzer o ağız belli belirsiz kımıldamıştı. Ariah öyle vurgusuzca konuşmuştu ki, söylediği şey anlamsızdı.

"Tatlım."

Dirk onun koluna dokundu, ama Ariah zarifçe geri çekildi. Bir kedinin, henüz dokunmasını istemediği, ama gücendirmek de istemediği, çünkü ileride faydası dokunabilecek birinden geri çekilmesi gibi.

Yalınayak Ariah hızla yürüdü. Tek kelime açıklama yapmadan, Dirk'ün yanından geçerek odadan çıkıp merdivenden indi.

Konuşmayı yatak odalarında yapmışlardı. Orada yatağın kenarındaki tek bir başucu lambası yanıyordu. Dirk usulca konuşmuştu. Karanlık odaya girip de onu uyandırdığı için özür dileyerek ışığı açar açmaz Ariah geceliğinin üstüne balkabağı rengi saten bir sabahlık geçirmişti. Dirk tekrar özür dilemişti, ama Ariah saçmalamamasını, uyumadığını söylemişti. Onu bekliyordu. Parmak uçlarıyla Chopin mazurkaları çalarak, bu yatakta sık sık yaptığı gibi. Özre gerek yoktu!

Ariah alt kata inince dosdoğru yemek salonundaki içki dolabına gitti. Bir tavuğun boynunu kıran, bu işi defalarca yapmış birinin soğukkanlılığı ve tezliğiyle, Dirk'ün Black&White İskoç viskisinin kapağını açarak, bir raftan alelacele kaptığı bir şarap kadehini doldurdu.

"Ariah! Tatlım."

Dirk bu manzara karşısında afallamıştı. Ariah'ın bir şarap kadehi kapmış olması, manzarayı nedense daha da dokunaklı kılıyordu.

Ariah gözlerini kapatarak içti. Dirk onun incecik boynunu delen bir alevin burun deliklerine kadar yükseldiğini gördü sanki. Ariah derin ve titrek bir nefes aldı, ama soğukkanlılığını ve sakinliğini korudu.

"Ariah, lütfen bu kadar bozulma. Hiç gerek yok, cidden!"

Yine de Ariah ona bakmıyordu. Kısık gözleri yuvalarına kaçmıştı, sanki gizli gizli ağlamaktan aşınmışlarcasına. Çilleri de kaybolmuştu, gençliğindeki gibi. Titreyerek şarap kadehini kaldırıp viskiden bir yudum daha aldı. Gözkapakları titreşerek kapandı.

"Ariah, ablam sana ne dedi bilmiyorum," dedi Dirk. "Hiçbir fikrim yok. Ama yaptığı korkunç suçlamalar kesinlikle asılsız." Dirk duraksadı. Clarice'in ne gibi suçlamalar yaptığından emin değildi. Gereksiz bir pot kırmak istemiyordu. "Ailemin her iki tarafından da akrabalarım bana kızgın. Sadece Burnaby'ler değil, annemin akrabaları da. L'Isle Grand'deki herkes. 'Sınıfıma ihanet ettiğimi' söylüyorlar... tıpkı FDR* gibi. Onu hiç sevmezler! Ariah, Clarice'in Bayan Olshaker'a dair yaptığı suçlamalar tamamen asılsız. Bayan Olshaker hakkında ne söylediyse. Nina Olshaker'la tamamen mesleki bir ilişki içindeyim, yemin ederim."

İnandırıcılıktan ne kadar uzaktı: *Yemin ederim.*

Her yalancının iddiası.

"Ayrıca Nina Olshaker, Tuscarora Kızılderilisi filan değil. Olsaydı bile..." Dirk'ün sesi zayıfladı ve kesildi. Ariah'a ne demeye çalışıyordu ki?

Ariah bu itirazları dinlemiyor gibiydi. Sorularını epeydir hazırlıyor olabilirdi. Usulca sordu: "Mt. Lucas'ta ev tutmuşsun? Neden?"

Dirk hemen, "Sıhhi sebepler yüzünden," dedi. "Özellikle çocuklar için. Dokuz yaşındaki Billy Olshaker'ın astımı var ve okulun bulunduğu bölgeye karşı çok alerjik. Okulu, varlığını ortaya çıkardığımız o Love Kanalı denen atık madde çöplüğünün üstüne kurmuşlar. Daha küçük olan kız kardeşinin de beyaz kan hücrelerinin sayısı düşük ve solunum problemleri var. Love Kanalı'na 1936'dan beri atılan iki yüz kadar kimyevi mad-

* Franklin Delano Roosevelt. (ç.n.)

deden bazılarının, mesela benzen ve diyoksin gibi maddelerin etkileri üzerine rapor hazırlayacak uzman tanıklar tuttum. Özellikle bu ikisi gençlerde lösemiye..."

Ariah başını hafifçe iki yana salladı, nahoş bir rüya fragmanını unutmak istercesine. "İyi de kocası nerede? Bay Olshaker ailesiyle birlikte Mt. Lucas'ta kalıyor mu?"

"Bazen, hafta sonları."

Dirk bunun doğruluğundan emin değildi. Ama makul geliyordu.

"Sam Olshaker, Parish Plastik Fabrikası'nda çalışıyor," dedi Dirk. "Fabrika, Colvin Heights'taki evlerine on dakikalık mesafede. Mt. Lucas çok daha uzak."

"Öyleyse neden daha yakında bir ev tutmadın?"

Ariah ne kadar kurnaz bir avukat olabilirdi. Kendi kendini suçladığının farkına varmayan bir tanığı sorgulayabilirdi. Hele sesi, öyle çıldırtıcı bir şekilde alçak ve sakindi ki.

Şaşıran Dirk, "Daha... yakında bir ev mi?" dedi. "Şey, aslında Nina'yla çocuklarını doğu Niagara Falls'un havasından kurtaracak kırsal bir kesim istedik... yani ben istedim." Dirk daha çabuk ve ikna edici konuşmaya başlamıştı. "Doğu Niagara Falls, Luna Parkı'na hiç benzemez Ariah. Hayal bile edemeyeceğin bir yer. O taraflara yıllardır gittiğini sanmıyorum. Burada, nehre ve Kanyon'a, Kanada'da çok yakın olduğumuzdan hava hep temiz. Ama birkaç kilometre doğuda..."

"Olshaker'lar resmen ayrıldılar mı?"

"*Ayrılmış* filan değiller. Hayır."

"Ama birlikte yaşamıyorlar."

"Bazen... çoğu zaman yaşıyorlar. Birlikte yaşıyorlar. Ama sağlık sorunları yüzünden..."

"Evet, söylemiştin. Nina Olshaker'a âşık mısın?"

"Ariah." Dirk bu soru ve soruluşundaki sakinlik karşısında afallamıştı. "Benden böyle bir şeyi nasıl beklersin? Kocandan! Beni tanırsın."

Ariah kapalı gözlerini bir an açıp Dirk'ün gözlerine baktı. Sinirli değil, şaşkın gibiydi. "Ah, evet. Tanıyor muyum?"

Dirk gücenmişti. "Ariah, beni tabii ki tanıyorsun. Kalbimi senin kadar bilen yok." İri omuzlarını huzursuzca kımıldattı, gömleği dar geliyormuşçasına. Gömleğinin zaten açık olan yakasını çekiştirdi. Boğazını rahatsız ediyordu. "Sevgilim, beni benden daha iyi tanıdığına inandım hep. Karşında çırılçıplak, apaçık olduğuma."

Ariah hafifçe güldü. "Ne basmakalıp bir laf. 'Beni benden daha iyi tanıyorsun.' Evlilik karşılıklı sürdürülen bir akıl hastalığıdır. Altta güvenlik ağı olmadan gergin bir ip üstünde, hiç aşağı bakmadan yürümek gibidir. Yani birbirimizi ne kadar iyi tanırsak o kadar önemsizleşir. Siz bir avukatsınız Bay Burnaby. Bunu bilmeniz gerekir."

Ariah'ın yaptığı bu soğuk, kısa konuşma Dirk'ün canını sıkmıştı. Ariah'ın kendisine sempati duyabileceğine inanmaya başlamıştı. Ama şimdi suçlanıyordu. Tam olarak neyle peki?

"Ariah, anlamadım ki. Ne biliyormuşum?"

"Bazı sözcükleri mi anlamadın, yoksa genelde söylediğim şeyi mi?"

"Genelde söylediğin şeyi."

"Paylaşılan akıl hastalığı ne demek bilirsin, değil mi?"

"Ariah, evliliğimiz paylaşılan bir akıl hastalığı değil! Bu çok saçma. Kaba ve zalimce. Birbirimizi neredeyse on iki senedir tanıyoruz."

Ariah ısrarla, "Bütün evlilikler... bütün aşklar... paylaşılan bir akıl hastalığı olmak zorundadır," dedi. "Yoksa ne evlilik olurdu, ne de aşk."

Dirk'ün yanakları kızardı. Karısını dar omuzlarından tutup var gücüyle sarsmak istedi. Evliliklerinde bir kez olsun ona öfkeyle, hatta sabırsızlıkla dahi el sürmemişti. Ona bağırdığı da nadirdi; dayanamayacak kadar provoke edildiği zamanlarda yapmıştı ancak. Böyle zamanlarda. Ariah'ın kendini suçlayan sözle-

rinde ölümcül bir kibir vardı. Kendini suçlamakta ölümcül bir kibir vardı. "Akıl hastası olup olmadığımı şimdilik boş ver! Diyelim ki öyleyim. İyi, peki. Seni sevdiğimi düşünüyorum ve..." Dirk duraksadı. Tahammül sınırlarını zorlayan karısına, Nina Olshaker'ın ismini bu şekilde telaffuz etmek istemediğini fark etmişti birden. "...o diğer kadına âşık değilim. Clarice sana ne demiş olursa olsun. O ve Sylvia bizi hep kıskandılar biliyorsun. Boşanmamızı çok istiyorlar."

Ariah bunu düşündü. Doğru olduğunu elbette biliyordu.

Dirk, Ariah'ın bileğine dokundu. Hafif, çekingen bir dokunuştu; Ariah'ın ne reddettiği, ne de kabullendiği bir dokunuş. "Seni de, ailemi de seviyorum tatlım," dedi Dirk. "Ailem en gerçek yaşamım."

"Sahi mi!"

"Tabii ki sahi." Dirk, Black&White şişesini Ariah'ın elinden alıp almamayı düşündü. Şişeyi tutuş tarzından rahatsız oluyordu. Hem canı biraz içki çekmişti. Eve gelmeden önce Mario's'ta bir-iki kadeh içmişti, ama aradan çok zaman geçmiş gibi geliyordu şimdi.

Dirk usulca, "İşlere fazla gömüldüğümün farkındayım," dedi. "Daha bir süre... böyle devam edecek, etmesi gerekiyor. Ön duruşmada kaybedersek temyize başvuracağım. Ama kazanırsak (diyelim ki yaz başında), o zaman da diğer taraf temyize başvuracağından..."

"Avukatlar nasıl da birbirlerine iş çıkarıp duruyorlar! Hepiniz aynı tanrıya tapan rahiplersiniz. Birbirinize hayran olmanıza şaşmamalı."

"Şu sıralar Niagara Falls'ta kimse *bana* hayran değil."

Dirk usulca konuşmuştu, acı acı değil. Meslektaşları tarafından dışlanmak umurunda mıydı? Kahretsin, değildi. Ama en azından karısının sevgisini ve desteğini istiyordu. En azından bunu hak ediyordu. Önemli bir meseleyi tartışırlarken konu saptırılmışçasına konuştu: "Ariah, sonunda davayı kazandığı-

mızda, ki en azından önümüzdeki sonbahara kadar kazanırız bence..."

"Hangi yılın sonbaharı? Bu yılın mı?"

Ariah'ın sorusu Dirk'ü afallattı. Pek gizlenmemiş alaycı bir ima olarak söylendiğini biliyordu. Yine de... *Hangi yılın?* Love Kanalı davasının çok, çok uzun bir süre devam etmesi mümkündü.

"Ariah, bu karmaşık bir dava. Çok karmaşık. Uzman tanıklara danışıyorum, hazırlıklara yardım etsinler diye doktorlar, bilim adamları tuttum. Sağlık Kurulu'nun Love Kanalı'nda 'sorun olmadığı' veya olduysa bile çözdükleri yönündeki iddiasını çürütecek veriler toplamaya çalışıyoruz. Ama direnişle karşılaşıyorum. Yerel doktorlar, hatta Buffalo ve Amherst'tekiler bile, AMA'daki* meslektaşlarının aleyhine ifade vermek istemiyorlar. Ayrıca Buffalo Üniversitesi'ndeki, anlaştığımı sandığım bir organik kimyager birdenbire Love Kanalı sakinleri uğruna ifade verme riskine giremeyeceğine karar verdi. Laboratuvarı New York Eyaleti'nden gelen ödenek sayesinde ayakta duruyormuş. New York Eyaleti Sağlık Departmanı'nı da bu işe karıştıramıyorum. Orospu çocukları işbirliğini reddediyor." Dirk giderek artan bir heyecanla konuşurken, Ariah sessizce durdu. Çıplak, beyaz ayak parmaklarını kıvırarak halıya gömdü.

Dirk telaşla devam etti: "Bu bir inanç meselesi Ariah. Seni ve çocukları dünyadaki her şeyden fazla sevdiğimi biliyor olmalısın tatlım ve..."

Ariah gözlerini açtı ve ilk kez Dirk'e gözlerini kırpıştırmadan baktı. "Ama hepimizi tehlikeye atıyorsun. Evliliğimizi tehlikeye atıyorsun. Ailemizi."

"Ariah, hayır."

"Aradığın, ihtiyaç duyduğun bir şeyler var. Nedir bilmiyorum. Bunları ailenin dışında arıyorsun. Sana yetmiyoruz."

---

* Amerikan Tıp Derneği. (ç.n.)

Ariah, Black&White şişesini sımsıkı tutarak usulca uzaklaştı. Bir peri gibi havada süzülüyordu sanki. Dirk'ün onu takip etmekten başka seçeneği yoktu. Kolundan tutmak, durdurmak, kendini dinletmek istedi. Ariah kararlı adımlarla, yalınayak yürüyerek karanlık bir koridordan geçip ön kapıya doğru yürüdü. Luna Parkı'ndaki 22 numaralı ev büyüktü, bu koridor da uzundu. Antre pencerelerinin kurşun kaplı tirizlerinin arasından, parlak ve donuk bir ay görülüyordu. Şaşılacak kadar güçlü bir rüzgâr, ağaçları sallıyordu. Kanyon'dan sürekli esen rüzgâr! Dirk o rüzgârın tüm direnişleri kırdığını düşündü. İnsanı taşa dönüştürebilirdi; yüzeyi aşınıp pürüzsüzleşmiş, insanlıktan çıkmış ve acılardan kurtulmuş.

Dışarıda, bu rüzgâr Luna Parkı'nın güzelim yaşlı karaağaçlarını tokatlıyordu. Yüzlerce yıllık karaağaçlar ve yüzlerce yıldır esen rüzgâr... yine de son on senedir karaağaçlar belli belirsiz yıpranmaya başlamıştı. Görkemli dalları kuruyor, çatlıyordu.

Ariah yalvarırcasına konuştu: "Dirk. Bu 'Love Kanalı' davasından vazgeçmeni istiyorum. Hemen şimdi, bu gece. Bence... bence bunu yapmalısın."

Dirk itiraz etti: "Ariah, hayır! Ne yapmamı istiyorsun? Tatlım, bunu yapamam."

"'Yapamazsın.'"

"Yapamam ve yapmam. O zavallı insanların yardımıma ihtiyaçları var. Adaleti hak ediyorlar. Herkes onlara yalan söylüyor. Ben de yalan söyleyecek değilim. Onları yalnız bırakmayacağım."

"'Yapamazsın.' 'Yapmazsın.' Anlıyorum."

"Kendine saygısı olan hiçbir avukat böyle bir davadan vazgeçmez. Durum bu kadar ciddiyken ve davacılar bu kadar çaresizken."

"Mahkeme masraflarını kim ödeyecek peki? O 'çaresiz' davacılar değil herhalde."

"Şey, evet."

"Bay ve Bayan Olshaker?"

Dirk sabırsızca, "Sam Olshaker, Parish Plastik Fabrikası'nda çalışıyor," dedi. "Karısına ve iki çocuğa bakıyor. Bir yılda kazandığı para benim..." Dirk kararsızca duraksadı. (Aslında övünmek istememişti. Ama bu bir övünme miydi ki? Dirk Burnaby son zamanlarda hiç para kazanmıyordu. Sadece harcıyordu o kadar.) "Birikmiş paraları yok. Parish'in karşılamadığı tedavi masraflarını ödemek zorundalar. Otuz yıllık borca girerek bir ev almışlar. Şimdi Colvin Heights'taki komşuları gibi orada kapana kısıldılar. Ancak Swann Kimyevi Maddeler Şirketi veya ilçe belediyesi ya da devlet tazminat ödemeye zorlanırsa kurtulabilecekler. Birileri ev borçlarını öderse. Bir yandan sağlıkları giderek bozuluyor. Bu zavallı insanlara acımaya çalış Ariah. Onları görsen, çocuklarını..."

Ariah, "Ama görmedim," diye atıldı. "Görmeyeceğim de. Onlarla ilgim yok benim. Onların da benimle yok. Çin'de, Hindistan'da, Afrika'da açlıktan ölen insanlar var! Ben kendi çocuklarıma bakmak, kendi çocuklarımı korumak zorundayım. Onlar önce gelir... her şeyden önce!"

"Ariah, ne kadar çirkin bir laf bu. Sana yakıştıramadım."

"Karına yakıştıramamış olabilirsin. Ama *bana* göre bir laf."

Ama Ariah tereddütlü konuşmuştu, sarf ettiği sert sözlerden pişman olmuşçasına. Şarap kadehini tekrar kaldırdı ve açgözlülükle viski içti. Dirk ona karşı gelmemesi gerektiğini biliyordu. Şimdi onu daha da heyecanlandırmak hata olurdu. Duygusallaşmaya başladığına göre Dirk dikkatli olmalıydı. Ariah babasının ölümünden beri iyice dengesizleşmiş, sağı solu belli olmaz hale gelmişti. Adamın ölümüne pek üzülmemiş gibi görünse ve Dirk'ün teselli çabalarını gülerek geri çevirse de; Dirk, Ariah'ın derinden etkilendiğini biliyordu. Annesinin dul ve tek başına kalmasına da üzülmüş olmalıydı. Dirk ihtiyatla geri çekilmesi gerektiğinin farkındaydı. Ya da Ariah'ın yanında hiç konuşma-

dan durmalıydı. Teselli etmek için. Bir koca neyse odur. Aralarındaki sessiz, gizemli bağı harekete geçirmeliydi.

Yukarıda, yakında bir yerlerde bir döşeme tahtası gıcırdadı. Koridordaki dededen kalma saatin iç karartıcı, yüksek tıkırtıları bile bir anlığına dramatik bir şekilde kesildi sanki.

Dirk, Ariah'ın titreyen sırtına dokundu ve ona sarılmaya çalıştı. Ariah irkilerek refleksle Dirk'e dirsek attı. Elinden kurtuldu. Nefes nefeseydi. Canı acıyan Dirk, "Ariah, Love Kanalı'ndan vazgeçemem," dedi. "Bunu benden isteme. Bir sürü kişiye söz verdim. Umutlarını bana bağladılar. Bu sıradan bir dava değil. Mesele zenginlerin parasına para katmak değil. Mesele hayat. Onların hayatları. Şimdi vazgeçersem..."

"Dirk Burnaby'nin gururu incinir öyle mi? Anlıyorum."

"...onları yüzüstü bırakmış olurum. İhanet etmiş olurum. Hem düşmanlarımızın teşhir edilmesi gerekiyor. Cezalandırılmaları. Canlarını yakmanın tek yolu onlara para ödetmek. Swann'la ortaklarını iflas ettirmek istiyorum! Piç kuruları. Ayrıca şehir ve ilçe belediyeleri, Eğitim Kurulu ve Sağlık Kurulu da yıllardır suç ortaklığı yapıyorlar. Bölge savcısıyla yargıçlar da. Bu davayı benden başka üstlenmek isteyen avukat yok gibi. Vazgeçersem aynada yüzüme..."

"Peki kiminle yaşayacaksın? *O kadınla* mı?"

Ariah beyaz, buruşmuş yüzünü Dirk'e çevirdi. Öyle hiddetli bir yüzdü ki, Dirk'ü rahatsız etti.

"Ariah, dedim ya. Nina Olshaker'a âşık değilim."

"Ama o sana âşık."

"Hayır! Bana âşık olmadığı kesin."

Dirk öyle hararetle, tiksintiyle itiraz etmişti ki, gerçeği söylediği belliydi.

Ariah ona sırtını döndü. Dirk'ün bildiği kadarıyla yıllardır şarap bile içmemişti. Oysa şimdi şarap kadehine biraz daha viski koyuyordu. Umutsuz ve kasıntılı bir edayla içti. Dirk, o kuvvetli alkolün Ariah'ın mantığını ve hareketlerini etkilediğini göre-

biliyordu. Yine de şişeyi elinden almakta tereddüt etti. Ariah inatçı bir çocuğa benziyordu, Royall gibi kaprisliydi. Ama incinmişlik ve incinmekten haz alma edası Ariah'a aitti. Aslında zeki bir kadın olmasına karşın, tehlikeli bir kusuruydu bu. Dirk yıllar önce, L'Isle Grand Golf Kulübü'nde arkadaşlarıyla akşam yemeği yerlerken Ariah'ın gidip boş bir dans salonunda bir piyano bulduğunu ve çalarken keşfedilip alkışlanınca, tekmelenmiş bir köpek gibi kaçtığını anımsadı. Dirk'ün arkadaşları Ariah'ın piyano çalışını cidden beğenmişlerdi, oysa Ariah alkışlarken kendisiyle alay ettiklerini sanmış ya da sanmayı yeğlemişti. Sonra bir sürü açıklama yapılmasına ve özür dilenmesine karşın fikrini değiştirmemişti.

Ariah titrek bir sesle, "Pekâlâ Bay Burnaby," dedi. "Neredeyse kızınız yaşındaki o çile ve erdem timsali 'Nina Olshaker' ile çocuklarının yanına taşının. Madem kendi çocuklarınızdan daha değerli. Mt. Lucas'daki o kır evine, balayı evine taşının. Size burada ihtiyacımız yok. Zaten sizi hiç görmüyorduk. Ben piyano dersleri vererek bize bakabilirim. Hadi durmayın, gidin."

"Ariah, böyle şeyler söyleme. Ciddi olduğuna inanamıyorum."

"Aileni terk ettin. Hepimize ihanet ettin."

Ariah dönüp gidecekken Dirk onu tutmaya çalıştı, ama sadece viski şişesini yakalayabildi. Ariah halılı merdiveni yalınayak, inleyerek, koşarak çıktı. "Git, git! Senden nefret ediyorum, hepimiz senden nefret ediyoruz, *git*."

"Ariah..."

Dirk merdivenin dibinde soluk soluğa ve kan ter içinde durdu. İsterik karısının yalınayak koştuğunu duyabiliyordu... artık zarafetten yoksun, paldır küldür bir şekilde çocuk odasına daldığını. Ariah oraya mı girmişti? Hayır, çocuk odasının yanındaki Royall'ın odasına girmişti. O şaşkın küçük çocuğu derin uykusundan uyandıracak, sürükleyerek bebeğin odasına sokacak ve kendisiyle Royall'ın peşine bir iblis düşmüşçesine kapıyı ka-

patıp kilitleyerek, İrlandalı dadıyı şaşırtacaktı. Uyuyan bebeği beşiğinden kapacak, dehşete kapılmasına yol açtığı çocuğa tatlı sözler sarf edecek, korkmuş Bridget'e kapıdan uzak durmasını söyleyecek ve eğer Dirk merdiveni çıkıp kapıyı usulca çalmaya cesaret ederse (ama Dirk bunu yapmaması gerektiğini bildiğinden yapmayacaktı) Ariah ona kapının ardından bağıracaktı, yavrularını koruyan bir anne kuşun hiddetiyle.

Zavallı Chandler koridorda, çocuk odasının önünde duruyor olabilirdi. Hem de buruşuk flanel pijamasıyla yalınayak. Chandler gözlüğünü takmaya zaman bulmuş olabilirdi, ama muhtemelen bulamamıştı. Chandler, öfkeli Ariah'ın kilitlediği kapının önünde duran şaşkın babasına gözlerini kırpıştırarak ve kısarak bakacaktı.

Ama Dirk karısının peşinden gitmemesi gerektiğini biliyordu. Elinde şişeyle, Luna Parkı'ndaki 22 numaralı evden kaçtı.

Bir daha geri dönecek miydi? Ariah onu isteyecek miydi, o Ariah'a dönmek isteyecek miydi? Onunla tekrar bir araya gelecek, ama Love Kanalı'yla uğraşmayı sürdürecek gücü var mıydı? İkisinden de vazgeçemezdi. O anda, arabasının gaz pedalını köklerken, nereye gittiğini bilemezdi, Ariah'la yaptığı o yıpratıcı konuşmanın anlamını bilemezdi. Öyle tükenmişti ki, kumarbaz sezileri bile onu terk etmişti.

Rüzgârlı gecede araba sürüyordu. Hayatının kırk altıncı yılında. Yasak Bölge Sınırı'nın kenarındaydı. Hızlı akıntının daha da hızlandığını hissedebiliyordu. Artık geri dönemezdi, hatta yolundan biraz olsun sapamazdı bile. Böyle zamanlarda kendisine hep bir tekneyi, Dirk Burnaby'nin Styx Nehri'nde kullandığı bir tekneyi çağrıştıran o büyük, lüks Amerikan arabasını sürerken. Durmadan sürecekti. Uyumayacaktı. Luna Parkı'nın doğusuna gidecek, Şelale ile civarından uzaklaşacaktı. Bir şey onu mıknatıs gibi çekiyordu. O kadın değildi çeken, isimsiz bir şeydi. Dow Kimyevi Maddeler Şirketi'nin, Carborundum'un, OxyChem'in, Swann Kimyevi Maddeler Şirke-

ti'nin ahlaksızca göz kırpan, dalga geçen ışıkları. Alliance Petrol Rafinerisi'nin, Allied Çelik Fabrikası'nın. Soluk dumanlar, havada uçuşan bandajlar gibi salınıyordu. Ve sis. Ay ışıklı gökyüzünü örten sis. Doğu Niagara Falls'ta sürekli yağmur çiselerdi. Kokular görünür olmuştu. Çürük yumurta kokusu, ekşi ve tatlı ama dezenfektan gibi keskin kokular. Eter tadı. Dirk büyülenmiş halde araba sürüyordu. Love Kanalı civarına doğru gidiyor olmalıydı. 101. Sokak'la Buffalo Caddesi'ne. Buffalo'dan Veterans Sokağı'na sapacaktı. Bütün gece vakti vardı. Acelesi yoktu. Hedefi yoktu. İçmek üzere viski şişesini kaldırırken minnettardı. Bir erkek olarak, bu avutucuya güvenebileceğini biliyordu.

Beni içine almak için açılan yeraltına giriyorum.

4

Kış sonunda ve 1962 baharının başında, erkek kardeşleri ona birer birer sırt çevirdiler.

Bir gün Belediye Konağı'nda Tyler "Spooky" Wenn, Dirk Burnaby'ye ters ters bakarak, yanından tek kelime etmeden geçip gitti. "Merhaba Başkan Bey!" diye seslendi Dirk, adamın kaskatı kesilmiş ve uzaklaşan bir sırtlar falanjının, arkadaşlarının arasında kaskatı kesilmiş ve uzaklaşan sırtına bakarak. Dirk Burnaby mükemmel bir şekilde alaycı bir tonla konuşmuştu.

Bir gün Buzz Fitch yanından geçip gitti. Daha doğrusu az daha geçip gidecekti. Dirk'ün Yat Kulübü'ndeki masasında durakladı. Gülümsemiyordu. Başını hafifçe sallayıp selam verdi. Ciddi, kalın bir sesle konuştu: "Burnaby." Dirk başını kaldırıp zorla gülümsedi. Ama elini uzatmadı, çünkü sıkılmayacağını biliyordu. "Fitch. Komiser Muavini Bay Fitch. Tebrikler!"

(Yat Kulübü'nde arkadaşlarıyla yemek yiyen, takım elbiseli ve kravatlı Fitch tabanca taşıyor muydu? Muhtemelen evet.)

Bir gün Stroughton Howell yanından geçip gitti: Dirk'ün hukuk fakültesinden eski arkadaşı, Niagara İlçesi Bölge Mahkemesi'nde yargıçlığa yeni atanmış Howell, teatral görünüşlü kara bir yargıç cüppesi giymişti. Ama Dirk'e bakan sulu gözlerinde (Dirk sonradan anımsayacaktı) acı ve pişmanlık vardı; Howell ilçe adliye sarayının yüksek tavanlı açık fuayesinde, kâtiplerinden biriyle hararetle konuşarak bir asansöre doğru yürürken ve Dirk Burnaby bir yan kapıdan çıkıp gitmeye hazırlanırken. Howell bakmıştı; Howell, "Dirk!" gibisinden bir şey mırıldanmıştı ve sanki daha fazlasını söyleyecekken vazgeçip yoluna devam etmişti. "Yargıç Howell, merhaba," diye seslenmişti Dirk, adamın arkasından.

Ama asansöre binen Yargıç Howell dönüp bakmamıştı.

Yargıçlığa atanmanızı kutlarım. Bunu diğer saygıdeğer meslektaşlarınızdan daha çok hak ettiğinize eminim.

Rainbow Grand'de de kötü bir gece geçirmişti. Oraya eski dostu Clyde Colborne'la birlikte, içmeye gitmişti. Yorucu bir günün ardından. Çok yorucu bir günün ardından. Clyde Colborne usulca, "Burn. Umarım ne yaptığını biliyorsundur," demişti. Dirk sinirlenip, "Hayır Clyde. Sen söyle," demişti.

Clyde ağırbaşlı bir edayla kafa sallamıştı. Sanki Dirk ondan çok şey istemişti, bir dosttan bile istenmeyecek bir şey.

"Yaptığım şu Clyde," demişti Dirk. "Bir kez olsun içgüdülerimi dinliyorum. Paranın peşinden gitmiyorum. Vicdanımı dinliyorum."

Vicdan! Clyde, Dirk'e kaygıyla bakmıştı.

"Sen bir vicdana sahip olmayı kaldırabilirsin Dirk. Sen bir Burnaby'sin. Ama bu sonsuza dek sürmeyecek." Clyde duraksamış, fesat bir ağabey gibi gülümseyecekken kendini durdurmuştu. "İşlerin bozuluyor. Sene sonuna kalmaz iflas edersin."

"Umurumda değil. Adalet istiyorum."

Adalet! Tıpkı vicdan gibi, bu da Clyde'ın kaygıyla bakmasına yol açmıştı.

Clyde Colborne yakışıklılığını hızla yitiriyordu. Hâlâ zengin çocuklarına özgü cakalı bir edası vardı, insanı gücendirmeyen çünkü ona katılmaya teşvik eden bir eda. Hâlâ dost canlısı bir otel sahibi edasına sahipti. Ama Rainbow Grand'de son yıllarda işler kesatlaşmıştı. Müşterilerin, özellikle de zengin müşterilerin sayısı her sezon azalıyordu. Prospect Sokağı'ndaki diğer eski ve lüks otellerin yeğlenmeye başlandığı görülebiliyor, hissedilebiliyordu. Niagara Falls'un iklimindeki değişimler gibi. Sanki şehrin iklimi değişiyordu: Kanyon'dan gelen taze ve soğuk rüzgârların yerini kesif kimyevi madde kokuları almıştı. Geceleri sokak lambalarıyla ayın ışığında yapay bir sis görülüyordu. Hızla büyüyen şehrin sınırlarında sürekli ucuza inşa edilen moteller, "motor kabinler" açılıyordu. Arabalı Amerikalılar ve kampçılar için ucuza kalacak yerler. Balayına gelenler ve küçük çocuklu aileler için. Otobüsle gelmiş turistler için. Emekliler için. Gurme yemeklerini, kaliteli kabare şarkıcılarını, pahalı otel süitlerindeki taze çiçekleri, lobideki İrlandalı arpçıları umursamayan insanlar için. Yirminci yüzyılın gerçek Amerikalılarıydı bu kişiler. Clyde Colborne bunu düşündükçe ürperiyordu.

Şimdi şöyle diyordu: "Burn! Bu yaptığın şey... kahretsin. Kötü reklam. İmajımızı zedeliyor. Turizmi kötü etkiliyor. İşler zaten kesat. Hatta bazıları için berbat. Bir de sen çıkmış..." Clyde duraksadı. Utançtan kıpkırmızı kesilmişti. Akademi'de üç yıl Latince dersi almış, Cicero'yla Virgil'i Dirk Burnaby'nin yardımıyla çevirmişti. Şimdiyse kendisine de, Dirk Burnaby ile olan arkadaşlığına da yakışmayan laflar eden piç kurusu bir çizgi roman karakteri gibi kekeliyordu; ama kahretsin, aklına kendisine daha çok yakışacak sözler gelmiyordu ki. Buna üzülüyordu ve üzülmekten nefret ediyordu. "'Love Kanalı.' Kahretsin. Şelale kadar ilgi çekiyor, hatta daha da fazla. Ne zaman bir kahrolası gazeteyi açsam karşıma çıkıyor."

Sustular. Söyleyecek çok şeyi olan, söyleyemeyeceği kadar çok şeyi olan Dirk Burnaby (bu upuzun, yorucu günü uzman

tanıklarla ve son iki sene içinde çocukları lösemiden ölmüş üç Colvin Heights'lı ebeveynle konuşarak geçirmişti) söyleyecek hiçbir şeyi olmadığını fark etti. Ayrıca dostu Clyde Colborne'la son kez konuştuğunun farkında gibiydi.

Dirk bir an içkisini Clyde'ın yüzüne çalmak istedi. Tehlikeli bir an. Ama hayır. Böyle dürtülere ancak melodramatik Hollywood filmlerinde teslim olunur. Burası Hollywood değildi. Filmde olmadıkları da kesindi. Çünkü filmlerde yakın çekimler, uzak çekimler, ana çekimler, karartmalar ve peş peşe gösterilen kısa sahneler olur. Hayat denen şeydeyse daimi bir akış vardır, Şelale'ye ve ötesine akan nehirdeki gibi. O nehirden kurtulmak imkânsızdır.

Bu yüzden Dirk içkisini Clyde Colborne'un yüzüne çalmadı. Bitirmedi de. Kendisinin ve Clyde'ın bacaklarının arasındaki cam masaya oturdu. Yirmi dolarlık bir banknot fırlattı ve Clyde'ın itiraz etmesine, içkileri kendisinin ısmarladığını söylemesine fırsat vermeden ayağa kalktı.

"Evet. Love Kanalı bize zarar veriyor. Hoşça kal Clyde."

Poker gecelerini özlediğini itiraf etmeliydi. Kahretsin, yüreğinde bir delik vardı. O piç kurularını özlüyordu.

Dirk'ün bacanaklarından biri vardı. Sylvia'yla evli olanı. Küçük, kurnaz gözlere ve fok derisi gibi parlak, yağlı bir cilde sahipti. Dirk bir an bu bacanağının onu Ada'daki evlerine akşam yemeğine davet etmeye kararlı olduğunu düşünerek paniğe kapıldı. *Seni epeydin görmüyorum Dirk. Özlemişim. Sylvia da özledi.* Ama böyle bir şey olmayacaktı. Kurnaz bacanağın aklında yemek daveti yoktu. Dirk'ün dirseğini hararetle tutarak, "'Love Kanalı'," dedi. "Bir zenci mahallesi, değil mi? Doğu tarafında?"

Dirk görümcesine Love Kanalı'nın bir zenci mahallesi olmadığını kibarca açıkladı.

"Peki öyle olsaydı?"

İki adamın birbirlerini görmeye alışık olduğu topluluklarda genellikle dostane bir ifadeye sahip olan Dirk'ün yüzündeki şimdiki ifadeyi gören bacanak, Dirk'ün dirseğini bırakarak geriledi. Birkaç sözcük daha kekeledikten sonra veda etti. Evet, Sylva'ya selam söyleyecekti. Evet, akrabalarına Dirk Burnaby'nin değiştiğini, artık sinirli ve tehlikeli bir adam olduğunu bildirecekti. Tam da herkesin dediği gibiydi. *Sınıfına ihanet etmiş bir hain.*

Dirk Burnaby'nin çerçeveli, imzalı, parlak fotoğrafı hâlâ Mario's'un ünlüler duvarında asılıydı. Henüz kimse Mario'ya onu indirmesini önermemişti. Mario onu asla indirmeyecekti muhtemelen.

Kazanınca tam kazanacağım.
Beni izleyin.

Dirk bir gece arabayla L'Isle Grand'e gitti. Oraya aylardır uğramıyordu. Claudine'e yabancılaşmıştı. L'Isle Grand Golf Kulübü'ne yabancılaşmıştı. Yine de merak ediyordu... Kulübe giderse onunla konuşan çıkacak mıydı? Selam veren? Sırf bunu merak ettiği için gecenin geç bir vakti orada yemek yiyecekti.

"Bay Burnaby. Hoş geldiniz."

İç karartıcı bir ifadeyle gülümseyen şef garson, Bay Burnaby'nin geniş omuzlarının üstünden arkasına baktı, yanında kaç kişi olduğunu görmek için. Kimse yok muydu?

Saat gecenin 10'unu biraz geçiyor olmasına karşın, şık ye-

mek salonunun dörtte üçü hâlâ doluydu. Çiftlerden, altı ve sekiz kişilik masalarda oturan insanlardan hiçbiri Dirk Burnaby'yi tanımamış gibiydi. Hiçbiri başını kaldırıp Dirk Burnaby'ye bakarak gülümsemedi. Aralarında tanıdık tek bir yüz bile yoktu. Bulanık ve şekilsiz görünüyorlardı, dağılmış parmakizleri gibi. "Sanırım barda oturacağım. Barda oturmak istiyorum."

Beyefendilerin gittiği, puro içilen bir bardı. Dirk hatta barda yemek yiyecekti. Deney olarak. Eski arkadaşları ve tanışları ona eşlik edecek mi diye.

Kimse ona eşlik etmedi. Servis bile yavaştı. Hafif alaycı bir servis gibiydi.

İnsan onyıllardır aidat ödediği bir kulüpten *hafif alaycı* bir servis beklemez.

Dirk bir sek viski söyledi. Barmenin içkisini hazırlamasını dakikalarca bekledi. Akşam yemeğinden vazgeçmeyi düşünüyordu. Biftek yemek için geç bir saatti. Veya Puro Barı'nın spesiyalitesi olan üç buçuk kiloluk, kimmelwichli yuvarlak hamburgerlerden yemek için. İki gündür eve gitmiyordu. Ariah onu resmen kovamayacak kadar gururluydu. Yine de, kovulduğunu biliyordu.

Ariah'ı omuzlarından tutup *Seçim yapamam, yapmayacağım, ailemle vicdanım arasında nasıl seçim yapabilirim!* demek istiyordu.

Dirk istediği zaman eve dönebilirdi tabii. Katlanabilirse. Çünkü Arialı ondan vazgeçmişti. Kalbinde, onu diğer kadına bırakmıştı.

Oysa *diğer kadın* Arialı'ın kafasında kurduğu bir hayaletti o kadar.

(Dirk, Nina Olshaker'ı düşünmemeye çalışıyordu. O kadının, çocuklarına va Love Kanalı'na dair kaygılarını. Geleceğe dair kaygılarını. Dirk Burnaby kendini hep müşterilerinin kaygılarından korumuştu, ama bu seferki durum istisnaydı. Nedense bu seferki istisnaydı. "Bize ne olacak? Ya kaybedersek? Kaybe-

demeyiz, değil mi? Bay Burnaby, kaybedemeyiz değil mi?" O *diğer kadın*, Dirk Burnaby'ye yalvarmıştı, bir kurtarıcıya yalvarırcasına.)

(Ama hayır. İnsan bir kurtarıcıya asla yalvarmazdı. Kurtarıcının vaadi bu değil miydi zaten, yalvarmak zorunda bırakmamak? İnsanı kötü durumlardan kurtarmak?)

(Böyle şeyleri düşünmek imkânsızdı. Canının kırmızı et istememesine şaşmamalıydı. Bir içkiyi daha yeğlerdi!)

"Bay Burnaby?"

"Evet Roddy?"

"Şu beyefendi size bu içkiyi gönderdi. Saygılarını sunuyor."

Toprağa gömülü Love Kanalı'yla kesişen dereciklerin beslediği Black Creek'in koyu, çamurlu sularına bakakalmış olan Dirk; başını kaldırınca nerede olduğunu anlayamadı. Saat tuhaf bir şekilde geçti. 11'i geçiyordu. Yemek yiyip yemediğini anımsamıyordu. Epey içmişti herhalde. Puro Barı neredeyse bomboştu, ama gözlerini sulandıran, uyuşturucu puro dumanıyla kaplıydı. Dirk Burnaby, Love Kanalı'yla ilgilenmeye ve Colvin Heights'ta saatler geçirmeye başladığından beri, gözleri sulanır ve acır olmuştu. Gözlerinin arkasına da ağrı saplanıyordu; hızla çalınan bir davuldan çok, bir davulcunun boğuk ses çıkaran büyük bir enstrümanı andante ritmiyle çalmasını andıran bir ağrı. Dirk gözlerini kısarak, kiraz ağacı tahtasından yapılma cilalı barın diğer ucundaki, kadehini Dirk'e doğru kaldıran uzun boylu adama baktı. Bir dost muydu? Tanıdık bir yüz? Bir yabancı? Dirk'ün gözleri eskisi kadar keskin değildi artık. Barın diğer ucundaki, siyah takımlı, beyaz gömlekli, geriye taranmış siyah saçlı adamın, L'Isle Grand Golf Kulübü'ne üye olmasına karşın Dirk Burnaby'nin Love Kanalı'yla ilgili çabasını destekleyen biri olabileceğini düşündü.

Dirk elyordamıyla viski kadehini bulup barın diğer ucundaki adama doğru kaldırdı, onun hareketini tekrarlayarak. İkisi de içtiler.

Baş ağrısı yüzünden görüşü bulanmış olan Dirk, yabancının birden pis pis sırıttığım gördü. Kafatasındaki karanlık, donuk gözlerini gördü. Kemikli alnının radyum ışıltısı yaydığını gördü.

"Bay Burn'by! İyiii şanslar!"

Para kaybediyordu. Vakit de.

Farkında olmadan, dik duran bir iğneye dönüşmüştü. (Boş) kafası iğnenin ucuydu. İçinden zaman düzensiz, ama daimi bir şekilde akıyordu. *Geçiyor, geçiyor, geçmişe doğru hiç durmadan akıyor.*

"ZARJO"

Love Kanalı duruşmasının arifesinde Dirk Burnaby, SPCA* barınağından aldığı bir yavru köpeği eve getirerek ailesini şaşırttı.

Tarih 28 Mayıs 1962'ydi. Niagara İlçesi Adliye Sarayı'nda yapılacak olan, epeydir ertelenmiş duruşmanın arifesi (duruşmanın yargıcı Stroughton Howell'dı), Juliet Burnaby'nin ilk doğum gününün de arifesiydi.

Hatırladım mı? Tabii ki hatırladım.

Tüm hayatım boyunca hatırladım.

Babacığın o gece Zarjo'yu eve getirmesi tesadüf müydü?

---

* Hayvanlara Zulmü Önleme Derneği. (ç.n.)

Babası gücenmişçesine itiraz etti. "'Tesadüf' mü? Tabii ki hayır. Einstein'ın dediği gibi, Tanrı zar atmaz."

Dirk Burnaby, Luna Parkı'ndaki 22 numaralı evde Babacık'tı.

Dirk Burnaby sadece Luna Parkı'ndaki 22 numaralı evde Babacık'tı ve kendisine Babacık olarak sadece orada tapılıyordu.

Bir masaldaymışlarcasına, köpeğin zaten ismi vardı: "Zarjo."

Babacık "'Zar-yo' diye okunur. Macar ismi," dedi ısrarla.

Oğlanlar, Royall'la Chandler, yavru köpek istemişlerdi elbette. Royall bağıra çağıra istemişti, Chandler ise arzuyla ve usulca. Royall başka çocukların köpeklerini görür görmez, kendisinin de bir köpeği olmasını istemişti doğal olarak. Royall "yavyu köpek" diyebilmeye başlar başlamaz bir tane alınması için yalvarmıştı.

Annelerin en ihtiyatlısı olan Ariah, bu isteklere kulak tıkamıştı. Açıkça itiraz etmemesi, *Hayır, tabii ki hayır, bu eve asla yavru köpek giremez, asla,* dememesi gerektiğini biliyordu. Oğullarının arzulu yüzlerine gülmemesi gerektiğini biliyordu. *Yavru köpekmiş! Evi altüst edecek, sevilmek isteyecek aciz bir bebek yaratık daha ha? Anneciğiniz bunu kesinlikle istemiyor.*

İki gündür eve uğramayan Dirk Burnaby, bir bulutun içinden çıkıveren Zeus misali durup dururken, heyecanla eve geldi; tam şaşkın ailesi akşam yemeğine, erkenden, saat 6'da, Ariah'la Bridget'in mutfakta neredeyse iki kız kardeş gibi hazırladıkları yemeğe oturmak üzerelerken, Babacık birdenbire mutfakta yanlarında beliriverdi, kucağında inleyen, işeyen, minicik, tüylü bir yaratıkla. Afallayan Ariah, en kötü ihtimalin gerçek olduğunu anladı: O yaratık canlıydı.

Canlıydı! Zarjo'ya canlı demek yetmezdi. Zarjo fişek gibiydi. Zarjo atomik füzyon gibiydi. Sallayıp durduğu tüylü kuyruğu kirli karamela rengiydi. Kırpıştırıp durduğu sulu gözlerinin etrafında siyah halkalar vardı. Yarı tazı, yarı koker spanyeldi.

Melezdi. Ama SPCA'daki veteriner Dirk Burnaby'ye, "Muhtemelen iri bir köpek olmaz," diye güvence vermişti.

Dirk Burnaby'nin hayatına giderek hükmeden ani kararlardan biriydi bu. Neyin doğru olduğunu bir anda bilivermesini sağlayan bir sezgi. Dirk ofisinden çıktığında heyecanlı ve ertesi günkü duruşma hakkında iyimserdi. Bir içki içmek için Mario's'a gitmeye niyetlenmiş, ama sanki bir mıknatıs tarafından 5. Sokak'la Ferry'ye çekilerek SPCA barınağına yönelmişti. Orada çılgınca havlayıp, inleyip duran tüylü yaratıkların arasından, en küçüklerinden birini seçmişti.

Ariah afallamıştı, belli etmemeye çalışsa da. Bugünlerde hissettiklerinin çoğunu çocukları düşünerek gizlemeye çalışıyordu. Neredeyse sakin bir sesle sormuştu: "Dirk, bunu niye yaptın hhayatım, neden? Yani, neden şimdi? Bu sence... uygun bir zaman mı? Ah, Tanrım... bir yavru köpek. Ah Dirk."

Batıl inanç, diye düşünmüştü. *Bu gece bir iyilik yaparsa, Tanrı'nın ertesi gün ona ve müşterisine yardım edeceğine inanıyor.*

"Niye mi? Ariah, bunu sormaman gerek."

Royall'la Chandler neden diye sormuyorlardı. Royall'la Chandler sevinçten deliye dönmüşlerdi.

Yüksek sandalyesinde oturan küçük Juliet de sevinç çığlıkları atıyordu.

Ariah'ın çocukları, ışıl ışıl yanan Noel süslemeleri gibiydiler. Royall yerde Zarjo'ya sarılıp öperken, Chandler yanlarına çömelmiş, yavru köpeğin hızla çevirip durduğu kafasını okşamayı başarıyordu. İki çocuk da haykırıyorlardı, "Anne, Zarjo'yu gönderme! Lütfen anne! Anne, *hayır*!" diye.

Yalvardılar. Dakikalar boyu isterikçe yalvardılar! Ariah, Zarjo'yu Babacığa geri vermek üzere kucağına almaya çalışınca Royall ağladı, tekmeler savurdu, minik yumruklarını yere vurdu (aslında artık pek de minik sayılmazlardı). "Anne, *hayır. Anne.*" Annesi yelkenleri suya indirmeye başlamıştı bile, çünkü mavi gözlü Royall'ın canını kurtarmak istercesine yalvarmasına kim

karşı koyabilirdi ki? Hem Chandler da beklenmedik bir şekilde duygusallaşmıştı. "Anne, Zarjo bize gönderilmiş olmalı! Babam onu SPCA'da görüp seçmese, onu iğneyle uyutabilirlerdi. Bunun anlamını biliyorsun, değil mi anne? 'İğneyle uyutma'nın?" Chandler'ın miyop gözleri, gözlük camlarının ardında dalgalanıyordu.

Royall birden pür dikkat kesilip sordu: "O ne ki? 'İğneyle uyutmak'? Nasıl yani?"

Chandler ciddi bir sesle, "Yani onu öldüreceklerdi demek. Ölünce de gömeceklerdi. Tüm ölü yaratıkların gömüldüğü gibi."

Royall bağırarak karşı çıktı. "Anne, hayır. Anne, HAYIR."

Artık Juliet de ağlamaya başlamıştı. Daha bir yaşında bir bebek olduğundan olup bitenleri anlamasa da (Ariah anlamadığını umuyordu), bu yapılanın ne tür bir duygusal şantaj-terörizm olduğunu anlamasa da. Zinacı koca ve baba, kırk sekiz saatlik yokluktan sonra eve koşa koşa gelip Ariah'ın kucağına kıpır kıpır, ciyak ciyak, sulu gözlü, sidikli, beş haftalık, dünya tatlısı bir spanyel tazıyı attıktan sonra, mis kokulu bahar akşamına koşa koşa geri dönüyordu.

"Dirk? Sakın gideyim deme! Dur! Bunu cidden yapıyor ola..."

Ama evet, Dirk gidiyordu. Arabasını garaj yolunda çalışır halde bırakmıştı. Büroda işleri vardı, kalamazdı. Daha sonra gelip yemek yiyecekti. Aç değildi. "Hepinize iyi akşamlar! Babacığınız sizleri seviyor! Zarjo'ya iyi davranın. Ariah, tatlım, seni yarın ararım, şeyden sonra..." Dirk'ün cesurca sesi ancak şimdi belirgin bir şekilde titredi. "...karardan sonra."

Adam çıldırmış gibiydi. Sarımsı kahverengi gözlerindeki neon ışıltılar, titrek sesi. Evet, Tanrı'yla pazarlık yapmaya kalkıyordu. Sanki Tanrı'yla pazarlık yapılabilirmiş gibi! Ah, Ariah bunun imkânsız olduğunu bilirdi. Bu adam onu aldatmış ve kalbini kırmış olmasa, Ariah ona acıyabilirdi.

Ariah arkasından seslendi: "Bana 'tatlım' filan deme! Boşanmak istiyorum."

Mutfak tımarhaneye dönmüştü. Akşam yemeği, tonbalıklı güveç mahvolmuştu. Çocuklar bağrışıp duruyordu, "Anneciğim, bizim olsun mu! Anneciğim, bizim olsun mu!" diye. Bebek minik ciğerlerini paralarcasına ağlıyor, Bridget saçı başı dağılmış bir halde, hızlı hızlı İrlandaca konuşarak onu yatıştırmaya çalışıyordu. Minik yavru Zarjo'nun havlamaları ve iniltileri, insanoğlunun şimdiye kadar yaptığı en berbat müzik parçaları olan "Anvil Chorus"u ya da "Wellington's Victory"yi andırıyordu. Bir dilenciler korosu, Ariah'ın yüreğinin gergin tellerini çekiştiriyordu. Seçme şansı var mıydı ki? Haksızlıktı bu! Hepsine avazı çıktığı kadar bağırmak istedi, ama bunu yapmak yerine bir sandalye çekip otururak o kıpır kıpır, iki buçuk kiloluk Zarjo'yu kucağına aldı. Gömleğinde şimdiden sidik lekeleri vardı, biraz daha lekelense ne olurdu ki?

Ariah tavizsizce azarladı: "Sakın öyle 'Anneciğim' filan demeyin. Bu minik şeyin 'Anneciği' olmayı reddediyorum. Sizin 'Anneciğiniz' olmam yeterince kötü zaten. Eğer bizimle kalacaksa..."

"Anneciğim! Ah Anneciğim, ***kalabilir*** mi"

"...sen, Chandler, ve sen, Royall, ona siz bakacaksınız. Onu besleyecek, yürüyüşe çıkaracak, pisliğini temizleyeceksiniz. Hadi hemen başlayın. Şu yerdeki gölcüğü temizleyin bakalım. Bunları yapacağınıza söz veriyor musunuz?"

Ne biçim soruydu.

"Evet anne! Söz veriyoruz!"

"Söz veriyoruz anne!"

Aslında daha mantıklı davranması gereken Ariah, iç geçirip yavru köpeğin sallanan kafasını okşadı. Kulaklarını, pempe sarkık dilini. Minik kıçı Ariah'ın kucağında sallanıyordu; Zarjo samba yapmaya çalışıyordu sanki. "Sevimli bir şeye benziyor. Yavru köpekleri sevenlere hoş gelebilir. Chandler, evin diğer

tüm kapılarını kapa. Royall, buraya, yere gazete kâğıdı ser. Zarjo'yu kırk sekiz saatlik deneme süresine tâbi tutacağız. Bir dakika bile fazla değil."

Gözlüğünün altından gözyaşlarını silen Chandler, "Sağ ol anne," dedi.

Annesiyle yavru köpeğe sarılan Royall, "Anne! *Seni seviyorum,*" dedi.

Böylece Zarjo, Burnaby'lerin evinde yaşamaya başladı, Babacık olan Dirk Burnaby'nin gidişinden kısa süre önce.

DÜŞÜŞ

İp cambazı uçurumun üstündeki yiğitçe, felakete mahkûm yolculuğuna başlıyor. Birazdan, yoğunlaşan sisin içinde gözden kaybolacak. Sert bir rüzgâr ya da sırtına atılan bir taş yüzünden dengesini yitirecek. Tuhaf bir sessizlik içinde düşecek.

Belki de Şelale'nin gürültüsü çığlıklarını boğacak.

Dirk Burnaby sessizce düşmeyecekti. İtirazları altmıştan fazla tanık tarafından duyulacak ve başkalarına anlatılacaktı.

Yargıç hüküm verdi. Dava reddedildi. Dirk'ün beyninde kır-

mızı bir sis zonkluyordu. Birden ayakları onu yukarı kaldırdı. Davacı masasındaki, oturduğu sandalyeyi devirip yargıcın karşısına dikildi. Hiddetliydi. Gözü dönmüş bir boğa gibi öfkeliydi. Yargıç Stroughton Howell'ı "tehdit ettiği" duyulacaktı. "Yalancı piç kurusu", "rüşvetçi orospu çocuğu", "ikiyüzlü piç", "düzenbaz", "foyanı meydana çıkaracağım", "hepinizin foyasını meydana çıkaracağım!" dediği duyulacaktı. Dirk Burnaby'nin birkaç kez sohbet ettiği, hatta şakalaştığı, afallamış bir mübaşir kolunu tutunca; dönüp adamın suratına körlemesine öyle sert bir yumruk vuracaktı ki, mübaşirin burnu, sol elmacıkkemiği ve sol göz çukuru çatlayacak, Dirk Burnaby'nin gri çizgili, parlak kumaştan takımıyla kolalı beyaz koton gömleğine kan sıçrayacaktı.

Niagara Gazetesi duruşma salonunda "kıyamet koptuğunu" bildirecekti hevesle. Şerifin adamları davacının avukatı Dirk Burnaby'yi "zor kullanarak, kısa ve şiddetli bir itiş kakıştan sonra" zapt edecek, saldırı suçlamasıyla tutuklayacak ve zorla götüreceklerdi.

Kırmızı sis zonkluyordu. Serbest kalmak istiyordu. Tam o anda bir mesleki kariyer mahvoldu. Bir hayat mahvoldu. Sadece bir kibrit çakımı süresinde, hareketsiz minerallerin minik bir mavi aleve dönüştüğü sürede.

O anı tekrar yaşayabilseydiniz.

Yine aynı şeyi yapar mıydım? Kesinlikle evet. Evet! Ama mübaşire vurmazdım. Howell'a vururdum. O ikiyüzlü piçkurusunun suratına yumruğu çakardım.

"Çıldırmıştı", "kendini kaybetmişti"... tanıklar Dirk Burnaby'nin Howell'ın duruşma salonundaki tavrını böyle tasvir edeceklerdi. Bazıları onun öğlen arasında civardaki bir restoranda içtiğini gördüklerini iddia edeceklerdi. Bazılarıysa bunun

doğru olmadığını söyleyecekti. Yüzü ter içinde kalmış, yargıç cüppeli Stroughton Howell'ın, Dirk Burnaby kıskıvrak yakalanana kadar yüksek yargıç kürsüsünün ardına korkuyla sindiği anlatılacaktı.

Sonra Howell, Dirk Burnaby'nin mahkemeye saygısızlık ettiğini bildirecekti.

Saygısızlıkmış! Bu mahkemeye elbette saygısızlık ederim. Bu tamamen çürümüş adli topluluğa. Suçlu davalılardan rüşvet alan yargıçlara. O piç kurusu Howell'a.

İkiyüzlü piç kurusu, eskiden dostumdu.

Dirk Burnaby eyalet şerifinin grili mavili üniformalı adamlarından oluşma bir falanj tarafından duruşma salonundan yaka paça, sendeleyerek, küfürler savurarak çıkarılırken, Nina Olshaker'ın arkasından seslendiğini işitti. Kadın onun peşinden gitmeye, ona dokunmaya çalıştı. Polisler tarafından engellendi. Ağladı ve, "Bay Burnaby!" diye haykırdı. "Dirk! Tekrar deneyeceğiz, değil mi? Temyize başvuracağız? Pes etmeyeceğiz. *Pes etmeyeceğiz.*"

Pek çok tanık, Nina Olshaker'ın aynı zamanda, "Bay Burnaby, sizi seviyorum! Ah Tanrım, Dirk, seni seviyorum!" diye haykırdığına tanıklık etti.

Asla. Aramızda asla kişisel hisler olmadı. Ne bende, ne de Nina'da. İkimizin de mutlu evliliklerimiz var. Yemin ederim.

***

Love Kanalı davalarının ilkiydi bu. 1978'e kadar sürecek davaların. Ama 1962 Mayıs'ındaki ilk Love Kanalı davasıydı ve kısa sürede reddedilmişti.

Tek bir yargıcın, güçlü davalıların tarafında olduğu açıkça belli olan bir yargıcın kararıyla, on aylık emek hiçbir değeri yokmuşçasına kenara itilmişti. Davacıların ve uzman tanıkların neredeyse bin sayfayı bulan yazılı ifadeleri, bilimsel ve tıbbi veriler, fotoğraflar, belgeler. Dirk Burnaby'nin duruşma için özenle, canla başla hazırladığı dosya.

Artık duruşma filan olmayacaktı. Colvin Heights'lı hasta, sağlık sorunlu, evlerinin değeri düşmüş sakinlere uzlaşma teklifi yapılmayacaktı. Davacının saldırıyla suçlanan avukatı için temyize başvurulmayacaktı.

Tabii ki suçumu kabul ettim. Etmesem ne olurdu ki, suçluydum işte. O zavallı mübaşire vurdum, yanlış adama. Kem talihime lanet olsun.

Yerel medya, Dirk Burnaby'nin öfke patlamasına ve tutuklanmasına şahit olan kişilerle bol bol röportaj yaptı; özellikle de Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'yle diğer davalıların baş avukatı olan Brandon Skinner'la. Skinner kendini Dirk Burnaby'nin "eski bir dostu ve rakibi" olarak tanıttı. Muhteşem bir avukat olan Burnaby'yi ilk kez bir davaya bu kadar kafayı takmış ("tuhaf bir şekilde kafayı takmış") halde görüyordu. Burnaby'nin ancak dava kazanılırsa ücret almayı kabul ettiği söyleniyordu. Genel kanı bu davanın kazanılamayacağı yönünde olduğundan, Burnaby sadece kamu yararına, bedavaya çalışmıştı. Sadece bu bile öyle düşüncesizce, ihtiyatsızca bir tavırdı ki, Burnaby'nin sağduyusunu tamamen yitirmiş olduğu belliydi. Bir avukat olarak, sağ kalma içgüdüsünü yitirmişti.

Yine de Skinner bu "meseleden" önce Burnaby'nin mükemmel bir kariyer geçmişi olduğunu defalarca yineledi.

Burnaby çabuk sinirlenen biri olarak tanınmış olabilirdi. Skinner bunu kabul ediyordu. Ama mesleki hayatında asla böyle davranmamıştı. Örneğin, kurnaz bir poker oyuncusu olarak bilinirdi. Dirk Burnaby ile poker oynamak istemezdiniz. Love Kanalı meselesi çıkana kadar.

Skinner gönülsüzce, Burnaby'nin içkiye düşkün biri olarak tanınmaya başlamış olabileceğini de söyledi. Yani bir "ayyaş" olarak. Bu yeni bir durumdu. Son birkaç ay içinde olmuştu.

En azından herkesin içinde çok içmeye başlaması yeniydi.

Dirk Burnaby'nin müşterisi Nina Olshaker'la "ilişkiye girdiği" ve Bayan Olshaker'ın şu anda Burnaby tarafından Mt. Lucas'ta onun için kiralanan bir evde kaldığı dedikodusu hakkındaki fikri sorulduğunda, Skinner soğuk bir tavırla, bu konuda bilgisi olmadığını, dedikodulardan tiksindiğini, ama eğer doğruysa pek çok şeyi açıklayacağını söyledi.

Bir insan neden sırf jest yapmak uğruna kariyerini mahvetsindi ki?

Skinner, Burnaby'nin kariyerinin bittiğine inanıyor muydu?

"Üzgünüm. Yorum yok."

Yargıç Stroughton Howell, duruşma salonundaki "olay" hakkında asla kamuya açıklama yapmayacaktı. Eskiden dostu olan Dirk Burnaby'nin davranışı hakkında da. Love Kanalı davası konusunda, özenle kaleme alınmış ve davacının suçlamalarını reddederek bir duruşmaya gerek olmadığını belirten yazılı kararı hakkındaysa ayrıntılı açıklamalarda bulunacaktı.

Howell bunun "zor" bir karar olduğunu kabul ediyordu. Pek çok kişinin karıştığı ve pek çok çelişkili kanıtı içeren bu da-

va "sıradışı zorluktaydı". Ancak Howell ortada sadece iki temel mesele olduğunu söyledi: Birincisi, Swann Kimyevi Maddeler Şirketi ile Niagara Eyaleti Eğitim Kurulu'nun 1953'te imzaladıkları, Love Kanalı'na gömülen atık maddelerin "fiziksel zarara ya da ölüme" yol açması durumunda Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'nin yasal olarak hiçbir şekilde suçlanamayacağını belirten anlaşma; ikincisiyse, Love Kanalı (yani Colvin Heights olarak bilinen parsellenmiş bölgedeki yerleşim merkezi) ile o semtte 1955 ila 1962 yılları arasında rapor edilen çeşitli hastalıklar ve ölümler arasında bir bağlantı olduğuna dair "kesin ve çürütülemez kanıtların" bulunup bulunmadığı.

Yargıç Howell, 1953'te imzalanmış ve çok tartışılan o sözleşmenin "gayri resmi", yani New York Eyalet yasaları uyarınca "geçersiz" olduğuna hükmetmişti. Ama davacı taraf; Swann Kimyevi Maddeler Şirketi, Niagara Falls Şehri, Niagara İlçesi Eğitim Kurulu ve Niagara İlçesi Sağlık Kurulu'na yönelik suçlamalarını kanıtlayamamıştı. Howell bu karara, her iki tarafında sunduğu, hastalıkların ve ölümlerin "sebebi" konusunda birbiriyle tamamen çelişen kanıtları "dikkatle inceledikten" sonra varmıştı. Sonunda Niagara İlçesi Sağlık Kurulu'nun 1957'de hazırladığı ve 1962 Mart'ında güncellediği raporun geçerliliğine hükmederek, Colvin Heights'taki "hastalık ve ölüm vakalarıyla, rapor edilen çevresel faktörler arasındaki bağlantıyı ispatlayacak çürütülemez kanıtlar bulunmadığına" karar vermişti.

Bu karar sonucunda, dava reddedilmişti.

Bu karar sonucunda, Dirk Burnaby'nin avukatlık kariyeri ani ve beklenmedik bir şekilde son buldu.

O piç kurusunun gırtlağını dişlerimle parçalayabilirdim.

Adalete ve bana ihanet etti. O ikiyüzlü, yalancı, rüşvetçi yargıç bozuntusu piç. Onu şimdi bile ellerimle öldürebilirim.

Aslında şaşırmamıştı. İçine doğmuştu. Bir sürü şey içine doğmuştu. Dirk Burnaby hayal dünyasında yaşamış ve bu yüzden acze düşmüş olabilirdi, tıpkı karşılıksız aşka kapılmış bir adamın acze düşmesi gibi, ama neler olabileceğinin farkındaydı. Hasımlarının gücünün, Niagara Falls'taki herhangi bir yargıcın onların tarafını tutacağının farkındaydı.

Stroughton Howell'ın neden davacı avukatıyla yirmiden fazla senelik yakın arkadaşlığını gerekçe göstererek davadan alınmasını talep etmediğini merak etmişti. Şimdiyse sebebini biliyordu.

Dirk bunu Nina Olshaker'a ya da başkalarına anlatmamıştı. Kaygılarını kimseyle paylaşmamıştı. Hasımların, onun temel "sebep" savım çürütmek için uzman tanıklarını etkilediğini fark etmesi, midesinde endişe hissinin belirmesi zaman almıştı. Colvin Heights sakinleri lehine yeminli ifade vermeyi kabul eden kadınlı erkekli on dokuz kişi (doktorlar, sağlık çalışanları, bilim adamları) arasından sadece on biri duruşmaya katılmıştı. Bunların da çoğu gönülsüzce konuşmuş, "kesin ve çürütülemez kanıt" sayılabilecek laflar etmekten kaçınmışlardı. Ne de olsa bir insanı hasta edebilecek genetik faktörler ile içki ve sigara içmek, aşırı yemek gibi davranışsal faktörler her zaman vardı.

Buna karşın Skinner'la ekibi "sebep" iddiasını çürütmek için otuzdan fazla uzman tanık toplamışlardı. Bunların arasında en saygın yerel doktorlar vardı. Niagara Genel Hastanesi'nin müdürü, Buffalo'daki Millard Fillmore Sağlık Merkezi'nde çalışan ve çocuk kanserlerinde uzmanlaşmış bir onkolog, Dow Kimyevi Maddeler Şirketi'nde çalışan Nobel ödüllü bir kimyager. Savları ortaktı, aynı anda çalınan çok sayıda davulun sağır edici rit-

mi gibi: Pek çok faktör arasından bazı faktörlerin hastalığa "yol açtığım" kanıtlamak olanaksızdı.

Tıpkı sigara içmenin kansere "yol açtığının" kanıtlanamayışı gibi. 1962'de tıp dünyasında bu kanıtlanamamıştı.

Swann'ın adamları. Swann'ın parası. Rüşvetler. Piç kuruları!

Dirk, Howell'ın da rüşvet aldığım düşünmek istemiyordu. Howell avukatken epey para kazanırdı. Şimdiyse eyalet yargıcı olarak yıllık geliri epey düşmüştü. Kamusal hayatın bir gerçeğiydi bu: Yargıçlar, politikacılar, polisler rüşvet alabilecek konumda olan insanlardılar ve bazıları rüşvet isteyecek kadar ileri giderdi. Tıpkı Buffalo'da olduğu gibi Niagara Falls'ta da 1920'lerdeki Yasaklı Yıllar'dan beri organize suç örgütleri oldukça güçlüydü. Bunu herkes bilirdi, ama Dirk Burnaby fazla bilmemeye çalışırdı.

Yıllar önce, soyadı "temiz" olan, yani İtalyan soyadlarıyla karıştırılmayacak genç ve hırslı, çekici bir avukatken, Pallidino ailesinin hizmetindeki Buffalolu bir avukat Dirk'e bir teklifte bulunmuştu. Meydan okuyucu Kefauver'in senatodaki suç araştırma komitesi döneminde, suçlulara savaş açmış bir eyalet başsavcısının yaptığı suçlamalara karşı Pallidino ailesinin savunmasını hazırlaması karşılığında yüklü bir meblağ teklif edilmişti. Dirk kabul etmeyi bir an bile aklından geçirmemişti.

Suçlulardan nefret eder ve korkardı. "Organize" suçlulardan. Hem o piç kurularının parasına ihtiyacı yoktu.

Şimdi düşünüyordu da, kahretsin, kendisi de birkaç önemli tanığı rüşvetle ayartmaya çalışmalıydı. Bu işe zaten bir sürü para harcamıştı, birkaç bin dolar daha ne fark ederdi ki? Artık çok geçti. Artık düşmanları onu yenmişti. Swann'ın önemli tanıklarına ulaşıp, Swann'dan daha çok para teklif etmeliydi. Nina Olshaker, ölü kızı ve sevmeye başladığı hasta çocukları uğruna, evet... ve kocası Sam uğruna, gelecekleri Doğu Niagara Falls göğü kadar karanlık olan Olshaker'lar uğruna daha fazla riske girmeliydi. Ama yakalanmaktan korkmuştu. Ahlaki bir sebepten

dolayı değil, yakalanıp ifşa edilmekten korkmuştu. Profesyonellik dışı davranmaktan. Düşmanlarına onu barodan attırmaları fırsatını vermekten.

Oysa bunu kendisi bizzat yapmıştı. Neden?

Neden, neden kariyerinden vazgeçtin. Yaşamından.

Öyle olması gerekiyordu. Pişman değilim.

Niagara İlçesi Hapishanesi'nde, "mahkemeye saygısızlıktan" dolayı on saattir içinde tutulduğu zemin kat hücresinde. Dirk Burnaby bu düşünceleri, atıldığı ilk hücrede düşünüyordu. Hâlâ hiddetliydi. Beyninde hâlâ kırmızı sis vardı. Ah, ama öyle yorgundu ki: Nabzı çılgınca atmasa uyumak isterdi. Güzel, sert bir viski içmek isterdi. Sağ elinin eklemlerinin derisi soyulmuştu. Bir adamın yüzüne attığı yumruk yüzünden eli morarmış ve şişmişti: O yüzün ardındaki sert ama kolay kırılan kemikler yüzünden.

Öyle olması gerekiyordu. Pişman değilim.

Ah, kahretsin: Hep pişman olacağım. Ama öyle olması gerekiyordu.

11 HAZİRAN 1962

Öyle gerekiyordu. Öyle gerekiyordu. Ne seçeneğim vardı ki?

Dirk Burnaby'nin hangi gün olduğunu bilmediği bugünün gece yarısı civarında, Niagara Nehri üstündeki gökyüzü bir sağanaktan sonra açılmaya başladı ve ansızın dolunay belirdi. Öyle parlaktı ki göz kamaştırıcıydı. Ama Dirk onu görünce gülümsedi. Böyle beklenmedik zamanlar dışında nadiren gülümseyen bir adam. Böyle tek başınayken. Gece geç vakitte (yoksa sabahın çok erken bir vakti miydi) saati ve tarihi bilmeden, sadece geciktiğine dair bir suçluluk hissi duyarak tek başına araba kullanırken.

Dirk Burnaby'nin herkese rezil olmasının, "saldırıda bulunup" tutuklanmasının ardından henüz iki hafta geçmemişti.

Şimdi çamur kaplı olan lüks arabasıyla, su birikintileriyle kaplı geniş Buffalo-Niagara Falls Otobanı'nda gidiyordu. Niagara Nehri boyunca. Batıya ve kuzeye, Niagara Falls'a doğru. Evine! Evine gitmek istiyordu. Şehrin tepesinde gece göğü uzanıyordu. Parçalı bulutlar, radyoaktivite ışıltısını andırıyordu.

Sarhoş değildi. On altı yaşından beri sarhoş olmamıştı, eylemlerinin sorumluluğunu üstlenen bir adam olarak.

Çocuklarının onu anlayacaklarını umuyordu. Bir gün anlayacaklarına inanıyordu. İnsan eylemlerinin sorumluluğunu üstlenerek kendini temize çıkaramayabilirdi, ama temize çıkmanın başka yolu yoktu.

Dirk Burnaby o gece Luna Parkı'na doğru araba sürüyordu, bu yüzden Dirk Burnaby'nin evine gittiği düşünülebilirdi doğal olarak.

O evde iyi karşılanıp karşılanmayacağı konusunda kaygılıydı. *Anneciğinle konuşabilir miyim?* diye sormuştu Royall'a. Çocuk nefes nefese koşarak gitmiş ve en az on uzun saniye sonra nefes nefese koşarak, canı sıkılmış halde dönüp, *Babacığım! Anneciğim diyor ki evde yokmuş. Babacığım, benimle konuşabilirsin!* demişti. Bu yüzden Babacık, Royall'la konuşmuştu, ta ki hattın diğer ucunda biri usulca yaklaşana (Dirk o kişinin kim olduğunu ve soluk çilli yüzündeki ifadeyi hayalinde canlandırmamaya çalıştı) ve ahizeyi dört yaşındaki çocuktan alıp telefonu kapatana dek.

Dirk, Luna Parkı'ndaki 22 numaralı eve günlerdir gitmiyordu. Buffalo'ya gitmiş, avukat meslektaşlarıyla görüşmüştü. Love Kanalı davasında sadece geçici olarak yenildiğine inanıyordu. Avukatlık mesleğinden men edilmiş olsa da temyize başvurulmasını sağlayabilir, Colvin Heights Ev Sahipleri Derneği'nin bağış toplamasına yardım edebilirdi. Duruşma salonundaki o öğle sonrasının ardından Dirk Burnaby'nin yaşamı kendisi için bir sır olmuştu. Ancak sezilerini takip edebiliyordu. Bir kavanozdaki numuneye dönüşmüştü. Formaldehit kokuyordu. Ama henüz ölü bir numune değildi.

Barodan kovulacağı kesindi. Saldırı konusunda suçlu olduğunu kabul etmeye karar vermişti. 15.000 dolar kefalet ödeyerek "serbest" kalmıştı. Bir haftadan az bir sürede mahkûm edilecek ve cezasını kabullenecekti. Şartlı tahliye ya da hapis.

Hapis! Dirk'ün yirmi yıldan fazla süren avukatlık mesleği boyunca, tek bir müşterisi bile hapse girmemişti.

Saldırı suçunu kabullenmek zorundaydı çünkü suçluydu. Meşru müdafaa savunması yapabilirdi, ama meşru müdafaa yapmamıştı, öfkeyle ve refleksle yumruk atmıştı o kadar. Masum bir adamın suratını dağıtmıştı. Dirk utanıyordu ve ömrü boyunca utanacağını biliyordu. Ama *Niagara Gazetesi*'nde ve Buffalo gazetelerinde Dirk Burnaby fütursuz ve kendine zararlı biri olsa da, bir kahraman olarak gösterilmeye başlanmıştı.

LOVE KANALI AVUKATI BURNABY
YARGICIN KARARINI PROTESTO ETTİ

Duruşma Salonundaki Saldırısı Yüzünden Tutuklandı

ve,

LOVE KANALI DAVASI DÜŞTÜ,
AVUKAT BURNABY DURUŞMA SALONUNDA
SALDIRI SUÇUNDAN TUTUKLANDI

Ariah o günden beri kendisiyle konuşmuyordu. Dirk, Ariah'ın bir daha asla kendisiyle konuşmayabileceğini biliyordu.

Neredeyse bomboş otobanda yaklaşık yüz beş kilometre hızla gidiyordu ki, dikiz aynasında büyük bir kamyonun yansımasını gördü. Kamyon, arabanın arka tamponundan sadece üç buçuk metre gerideydi. Dev bir dizel kamyonuna benziyordu. Çok yüksekti. Dirk uzaklaşmak için gaz pedalına basıp hızlandı.

Ağır Lincoln su birikintilerinin arasından hızla geçerken, bir yarış teknesi gibi etrafa köreltici sular sıçrattı. Dirk sileceklerini çalıştırdı. Paniğe kapılmaya başlamıştı. Arkasındaki araç da hızlandı. Bu tesadüf olamazdı. Kamyon yine Dirk'ün dikiz aynasını kaplamıştı. Neredeyse arka tamponuna değecekti. Dirk yine gaz pedalını körükledi. Artık saatte yüz on beş-yüz yirmi kilometreyle gidiyordu. Bu yol koşullarında tehlikeliydi. Gerekirse kamyonu geride bırakacak kadar hızlı gidebilirdi tabii, ama neden gereksindi ki? Kamyonu doğru dürüst göremese de aklına tüyler ürpertici bir düşünce geldi: *Swann Kimyevi Maddeler Şirketi. Onların kamyonlarından biri.*

Lincoln artık saatte yüz otuz kilometreyle gidiyordu. Dirk direksiyonu iki eliyle sımsıkı kavramıştı. Otobanın kenarında, Dirk'ün solunda, Niagara Nehri azgınca akıyordu. Nehrin, bu hızlı kısmında yola bu kadar yakın olduğunu görmek hep şoke ediciydi. Yasak Bölge Sınırı. İleride Goat Adası vardı, ıssız ve karanlıkta şekilsiz. Goat Adası'nın ötesindeyse Şelale ile Kanyon, turistik yaz mevsiminde karnaval renkleriyle aydınlatılmışlardı. Işıkları Dirk'ün zevksizce, kaba bulduğu bir şekilde, kaleydoskop gibi dönüyordu. Goat Adası'nın yanından geçmeyi planlamamıştı. Niyeti 4. Sokağa sapıp Luna Parkı'na gitmekti.

"Hey. Ne yapıyorsun kahrolası?"

Dirk hızlanan arabasıyla arkasındaki hızlanan kamyon arasındaki güvenli mesafeyi korumayı başardı, ama Lincoln zorlanmaya, sarsılmaya başlamıştı. Dirk'ün direksiyonu kavramış elleri birden ter içinde kalmıştı. O lanet olası kamyon hemen arkasındayken nasıl yavaşlayıp otobandan çıkabileceğini hesaplayamıyordu. Zaten sağ şeritteydi, gidebileceği banket kalmıştı sadece. Banketse derin su birikintileriyle kaplı ve tehlikeliydi. Hem Dirk, yüksekteki ön camının ardında görünmez olan kamyon şoförünün onun bankete geçmesine göz yummayacağını seziyordu.

Bir buçuk kilometre daha böyle ilerlediler, Dirk'ün Lincoln'üyle o ne idüğü belirsiz kamyon, kenetlenmişçesine.

Sonra Dirk arkasından, sağından, köpekbalığı gibi sessizce yaklaşan ikinci bir araç gördü. Polis arabası? Tepesinde yanardöner ışık yoktu, Dirk siren sesi de duymuyordu. Ama arabanın bir NFPD* arabası olduğunu gördü. Saate yüz otuz kilometreyle giden Dirk'ün arabasına sağdan, banketten yaklaşıyordu.

Dirk dönüp sürücüye kaygıyla baktı. Siperlikli kepi alnına kadar indirilmiş, kara gözlüklü birini gördü. Tek bir polis mi? Dirk bunu kötü bir alamet olarak yorumladı. Sağa dönüş sinyali verdi, ama çıkışa sapamadı. Hızını ne yeterince arttırabiliyor, ne de azaltabiliyordu. Sağındaki polis arabasıyla arkasındaki dizel kamyonu onu sıkıştırmışlardı. *Beni öldürmek istiyorlar. Beni tanımıyorlar!* Ansızın ve neredeyse sakince belirmiş bir düşünceydi bu. Her ne kadar Dirk'ün lisede ezberlediği iç rahatlatıcı geometri teoremleri kadar mantıklı olsa da, nedense inandırıcı gelmedi. Gıcırdattığı dişlerinin üstündeki dudakları horgörülü bir gülümsemeyle gerildi. Olamazdı! Olamazdı. Böyle ansızın, böyle kaba bir şekilde bitemezdi. *Şimdi olmaz. Yapacak onca işim varken olmaz. Hâlâ gencim. Karımı seviyorum. Ailemi seviyorum. Beni tanısaydınız!* Polis arabası azar azar Dirk'ün şeridine yanaşıyordu. Dirk korna çaldı, bağırarak ve küfrederek. Mesanesi yanıyordu. Vücudu neonumsu asidi andıran adrenalinle dolmuştu. Lincoln saatte yüz kırk kilometreye çıkmış, hızlanmayı sürdürüyordu. Dirk hayatında herhangi bir aracı bu kadar hızlı sürmemişti. Araba daha hızlı gidemezdi, ama Dirk gaz pedalına daha sert bastı. Canını kurtarmaya çalışıyor, polis arabasından uzaklaşıyor, otobanın orta şeridine ve ardından sol şeride geçmeyi hedefliyordu, karşıdan gelen bir arabayla çarpışmayacağını umarak. Lincoln'ün tekerlekleri derin, geniş bir su birikintisine daldılar. Arabanın ön camına sular saçıldı, alevler gibi. Far ışıklarıyla aydınlanmış koruyucu parmaklıkların hızla yaklaştığını gördü. Araba sarsılıyor, kayı-

* Niagara Falls Polis Departmanı.

yordu. Azgın Niagara Nehri'nin gökyüzünden gelen tuhaf bir ışıkla parladığını gördü. Nehir otobana öyle yakındı ki, taşıyor gibiydi.

Dirk Burnaby sadece bunları gördü.

Zavallı budala. Kendini harcadın. Hem de ne için?

3. BÖLÜM

AİLE

BALTIC

"Aile bu dünyada her şeydir. Görünüşe göre bu dünyada Tanrı olmadığına göre."

Veterans Sokağı civarındaki Baltic'te, 1703 numaralı dökün-tü, alçılı bir tuğla eve taşındık. Doğusunda Buffalo & Chauta-uqua Demiryolu Şirketi'ne ait araziler bulunan bir mahalleye. 50. Sokağın hemen ilerisinde, Love Kanalı'ndan kilometrelerce uzaktaydık. Evimiz 1928'de inşa edilmişti. Ariah orası için "iç yakıcı bir çirkinliğe sahip" diyecekti.

Luna Parkı'ndaki diğer evin kısa süre sonra, 1962 yazının so-nunda satılması gerekti. Annem sattı.

"Fakir sayılırız," dedi bizim için. Bu gizemli tanıma tutunarak büyüyecektik, anlamını tam olarak bilmeden. *Fakir sayılmanın* bize özgü, ruhani, kalıcı bir durum olduğunu bilerek. Babasız Burnaby çocuklarına.

"Onu sorarlarsa, ben doğmadan önce olmuş dersin."

Hep *onlar* vardı. Hep *biz* vardık.

Ariah kapıyı *onlara* kapadı. Bütün pencereleri kapatıp jaluzileri indirdi. Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı eve sadece piyano öğrencilerini kabul ediyordu. Salonu yıllarca müzik odası olarak kullandı, evin arka kapısının önünü tadilatla kışlık, kapalı hale getirip "yeni" müzik odasına dönüştürene dek.

Ben doğmadan önce olmuş. Bunu öyle sık söyledik ki, sonunda biz de inanmaya başladık.

"Bugünkü ilmihalimiz: İnsan hak ettiğini mi alır, yoksa aldığını mı hak eder?"

Ariah'ın gözleri tutuşmak üzere olan yeşil benzin gibiydi, ama yine de: Sonradan Ariah'ın gülümsediğini anımsayacaktık.

Yıllarca gülümsedi. İnce, güçlü kollarıyla bizi kucakladı. Kayıp, dağılış, kaos içinde geçen kâbus gibi bir çocukluğun anılarını unutturmak için sıcak, ateşli, alevli öpücükler kondurdu.

"Anneciğin burada tatlım. Anneciğin hep burada."

Sahiden de öyleydi. Zarjo onun arkadaşıydı. Sert tüylü, dikkatli ve kaygılı gözlere sahip spanyel. Özlemle burnunu sürten, dürtükleyen, pençeleriyle beceriksizce okşayan, neredeyse insan gibi görünen.

Birimiz bir kâbustan uyandığımızda annemiz yanımızda yatamıyorsa Zarjo yatardı. Köpeksi bir hazla titreyerek koynumuza sokulurdu. Soğuk, nemli burnu giderek ısınırdı, bir çocuğun koltuk altında.

***

"Anneciğin burada." Gözlerini göğe çevirirdi. (Aslında sadece tavana. Evde sürekli yapılan bir şakaydı bu, sürekli devam eden bir radyo programı gibi. Tanrı Baba'nın o su akıtan padavra çatının bir metre kadar altında, havada asılı duran bir varlık olduğunu söylerdik.) "Veya belki de ben Anneciğinin hayaletiyimdir. Asker gibi direnen."

Evin çalılı, çamurlu bir arka bahçesi vardı. İçinde paslı telden yapılma kümesler, ardında bir metre uzunluğunda bir hemzemin geçit bulunurdu. Yük trenleri gündüzleri iki-üç kez, geceleriyse defalarca, müthiş bir hızla geçip giderlerdi. *Buffalo & Chautauqua. Baltimore & Ohio. New York Central. Shenandoah. Susquehannah.* Kara duman salan o lokomotiflerle evimizin sarsılmasına yol açan o gürleyen vagonların tek güzel yanı, üstlerindeki yazılardı: *Chautauqua, Shenandoah, Susquehannah.*

"Asla ağlamayın. Ne başkalarının yanında, ne de bu evde. Birinizin ağladığını görürsem, sizi kendi ellerimle..." Ariah dramatik bir şekilde sustu. Benzin gözleri parlıyordu. Zarjo kısa kuyruğunu hevesle sallayarak sahibesini izliyordu. Ariah'ın televizyon seyircileriydik biz: Annemizin normaldeki düzgün telaffuzu ve kibar tavrıyla, konuşmasının böyle zamanlarda argolaşması arasındaki komik farkı görmemiz isteniyordu. "...patlaklarım. Anlaşıldı mı?"

Anlaşılmıştı. Anlamıştık.

Aslında hiçbir zaman anlamadık, ama uyanıktık.

Chandler üçümüzün en büyüğüydü ve hep öyle kalacaktı. Royall, ağabeyinden yedi yaş küçüktü. Juliet ise 1961'de doğmuştu. Çok geç.

***

O eski, paslı tel kümesler! Hâlâ rüyalarıma girdikleri oluyor.

Yan komşumuz eskiden tavşan kümesi olarak kullanıldıklarını söyledi. İri, yumuşak tüylü, uzun kulaklı, hassas yaratıklarmışlar. Parlak gözleri oyuklarına sığmayacak kadar iriymiş. Bazen tellere bastırdıkları tüyleri rüzgârda hafifçe salınırmış. Her kafeste bir tavşan yaşarmış. Yedi kafes saydık. Evimizin mahzeninde de kafesler vardı. Bunlar çok paslı ve kıraktılar. Chandler tavşanların böyle küçücük kafeslere neden tıkıldığını sordu, ama cevabı anlayamadık.

Kafeslerin altında kurumuş tavşan pislikleri vardı. Çalıların arasında neredeyse kaybolmuş, az çok değerli mücevherleri andırıyorlardı.

Ben doğmadan önce olmuş. Cesedi asla bulunamamıştı. Araba Niagara Nehri'nden, bükülmüş korkulukların civarından çıkarılmıştı. Ama ceset asla bulunamadığından cenaze töreni yapılmamıştı. Mezarı da yoktu.

Kimse yas tutmayacaktı. Kimse hatırlamayacaktı.

Ariah ondan hiç bahsetmeyecekti. Ariah onun hakkında soru sormamıza hiç izin vermeyecekti. Mesele isimsiz babamızın ölmüş (ve sonradan öğreneceğimize göre esrarengiz bir şekilde ölmüş) olması değildi... babamız olmamıştı. Ölümünden çok önce bizim açımızdan ölmüştü, kendi seçimiyle.

Bize ihanet etmişti. Ailesini terk etmişti.

SİYAHLI KADIN

1

Bu mezarlık!

Royall sıcak gün ışığının buraya hiç uymadığını düşündü. Burada bir terslik vardı, adını koyamasa da.

Buraya uğramak epeydir aklındaydı. Fikirlerini eyleme geçirmesi zaman alırdı. Ama sabırsızlanmazsanız Royall eninde sonunda eyleme geçerdi, belki.

1977 Ekimi'nin bir cuma sabahıydı. Royall on dokuz yaşındaydı ve yakında evlenecekti.

Royall kederliydi. Sebebi neydi kimbilir? Genellikle söylemezdi.

Portage Sokağı'ndaki bu mezarlık, bir yıldan fazladır arabay-

la yanından geçtiği ve keşfetmek istediği bir yerdi. Terk edilmiş bir kilisenin yanındaki, ıssız görünüşlü, ziyaretçiye ihtiyaç duyan, eski, ihmal edilmiş bir yer. Royall böyle şeylere dikkat ederdi. Duyduğu hissin acıma veya hatta merak olduğunu sanmıyordu. *Beğenilmeye çağrı gibi,* derdi Ariah olsa.

Ariah onu burada görse küplere binerdi. Ama Ariah bilmeyecekti.

Royall mezarlığa açık ön kapıdan girdi. Dökme demirden yapılma, çok eski bir kapıydı. Tepesindeki yazılar öyle paslanmıştı ki, okunmaz haldeydiler. Kapıya yakın mezar taşları eski ve yıpranmıştı. En eskileri... ne zamandan kalmaydı? Gördüğü en eski mezar taşı iskambil kâğıdı gibi incecikti. Devrilmek üzereymişçesine eğikti. Harfleri öyle silinmişti ki Royall doğru dürüst seçemedi, ama üstündeki tarihler 1741-1789 gibi duruyordu. Öyle eskiydi ki, aradan kaç nesil geçtiğini hesaplamaya kalkınca Royall'ın başı döndü.

Şelale'yle Kanyon milyonlarca yıllıktı elbette, tıpkı dünya gibi, ama bunlar canlı değillerdi. Asla yaşamamış ve ölmemişlerdi. Önemli bir farktı bu.

Royall tanıdığı hiç kimsenin ölmediğine seviniyordu. Asla belirli bir mezarı ziyaret etmek için bir mezarlığa gitmemişti.

Bu tuhaf değil mi, diye sormuştu nişanlısı. Çoğumuzun tanıdığı bir sürü kişi ölmüştür.

Royall gülerek ona Burnaby'lerin herkese benzemediğini söylemişti. Annesi de böyle derdi herhalde.

Mezarlık gür çimenlerle, iri dikenli yabani çalılarla kaplıydı. Özellikle mezar taşlarının etrafıyla aşınmış kaya duvarın diplerinde yoğundular. Bekçi (varsa) bunları biçememişti herhalde. Royall o çimenlerle çalıları bizzat biçme dürtüsüne kapıldı. (Bazen bu işi severdi. Her zaman değil ama arada sırada kesinlikle. Sırtı, omuzları, kolları kaslıydı. Elleri öyle nasırlıydı ki, neredeyse boğum boğum olmuşlardı. İri ve becerikli eller. Evde çimleri Royall biçerdi, küçük bir çim biçme aletiyle. Savsaklarsa Ari-

ah bıçakları körelmiş o aleti elinden kaptığı gibi ıslak çimenleri bizzat biçerdi, soluk soluğa, öfkeyle; Royall'ı utandırmak için.)

Bu ihmal edilmiş güzel yerde sıcak bir sonbahar günüydü. Bu Royall'a çok ters geldi, çünkü ölüler güneşi hissedemez. Çünkü ölülerin ağızları toprak doludur. Gözleri de dikilerek kapatılmıştır. Radyoaktif kemikler yeraltının karanlığında ışıldar.

Böyle tuhaf fikirleri nereden buluyorsun, diye sorup duruyordu nişanlısı. Sonra Royall'ı hemen dudaklarından öpüyordu, alınmasın diye.

Düşlerimden, demeyi istememişti Royall. *Yeraltından.*

Aslında Royall bir yerlerde, bir kitapta ya da dergide radyoaktif kemik fotoğrafları gördüğüne emindi. Belki de röntgen ışını fotoğraflarıydılar. Ayrıca bir Japon ailesinin fotoğrafını görmüştü. Royall'la Candace'ın doğumundan epey önce, Başkan Harry S. Truman'ın düşman Japonların üstüne atom bombası atılmasını emretmesinden sonra yanıp kararak Hiroşima'daki evlerinin duvarına yapışmış o kara silüetlerin kalıntılarını.

Royall, Candace'ı altüst edecek şeyler söylemeyi asla istemezdi. Bazı şeylerin söylenmeyeceğini ve istenmeyeceğini daha bebekken öğrenmişti. Pot kırarsanız anneniz kaskatı kesilir ve gerilerdi, sanki üstüne tükürmüşünüz gibi. Doğru davranırsanız anneniz sizi kucaklar, öper, ince ama güçlü kollarında sallardı.

Royall ıslık çalmakta olduğunu fark etti. Uzun bir karaağaçtaki bir kuş onu taklit etti. Royall'ın nişanlısı ona, şimdiye kadar ıslık çalmayı onun kadar seven bir çocuk görmediğini söylerdi.

Nişanlısı! Yarın, gündüz 11'i biraz geçe, Candace McCann karısı olacaktı.

Tuhaf bir gelenekti. Royall daha önce üstünde hiç düşünmemişti. Dünyaya yeni bir kişi gelecekti: *Bayan Royall Burnaby.* Ama o kişi henüz yoktu.

Baltic'teki alçı kaplı tuğla eve bazen *Bayan Dirk Burnaby*'ye ya da *Bayan D. Burnaby*'ye gönderilmiş mektuplar gelirdi. Niagara Falls Belediyesi, New York Eyaleti tarafından gönderilmiş

resmi görünüşlü mektuplar. Ariah mektupları hemen kapardı. Kimsenin umurunda mıydı bilmiyordu ama, kendisi *Ariah Burnaby* idi.

Royall mezarlığın yoldan göründüğünden daha büyük olduğunu keşfediyordu. Neredeyse iki dönüm vardı. Kısmen ölmüş, sarkık dalları yarılmış, yaprakları kurumuş uzun meşelerle karaağaçlar. Her tarafı kaplamış, dikenli telleri andıran yabani çalılarla yaban gülleri. Sonbahara özgü yaprak ve yumuşak, çürük şeyler kokusu. Mezarlığın kenarları bayırdı. Bu da ters geliyordu. Tepelerdeki mezarlar, yağmurlu bir fırtınada kayacakmış gibi görünüyordu. Kırmızı toprağın erozyonla aşındığı yerlerde ağaç kökleri meydana çıkmıştı. Bu kökler ıstırap ya da tehdit çağrışımı yapıyorlardı; sanki yeraltında kısılı kalmış bir ceset, toprağı kazarak kurtulmaya çalışmaktaydı.

Royall'ın bir an başı döndü. Islığı yavaşladı, sonra tekrar canlanıp hızlandı.

Birileri onu mu izliyordu? Kaşlarını çatarak etrafa bakındı. Kilisenin yanına kendi arabasından eski bir Ford'un park edilmiş olduğunu anımsadı. Royall'ın arabası, Şeytan Çukuru Turları'ndaki patronundan 300 dolara satın aldığı ve yeni boyattığı (gök mavisi, kenarları fildişi rengi) 1971 model Chevy sedanı, mezarlık kapısının önüne park edilmişti.

Patronu Kaptan Stu da, annesi Ariah gibi, onu bu işe yaramaz yerde görse küplere binerdi. Islık çaldığını, nemli toprakta ayakkabılarının çamur içinde kaldığını görse. Royall arabasına binip işe gidiyor olmalıydı tabii. (Royall, Kaptan Stu'nun yardımcısıydı. Royall kendisini denizci gibi gösteren su geçirmez bir üniforma giyiyordu ve unvanı Kaptan Yardımcısı Royall idi. Kaptan Stu'dan yirmi yaş genç ve çok daha yakışıklı olduğundan, neşeli kadın ve çocuk turistler genellikle onunla fotoğraf çektirirlerdi. Royall 1976'da Niagara Falls Lisesi'nden mezun olmadan önce bile Şeytan Çukuru'nda çalışıp iyi para kazanmıştı.)

Royall kendine, *Burada niye durdum ki?* diye soracak biri değildi.

Royall her hareketini bir satranç oyuncusu gibi hesaplayan biri değildi. *Neden şimdi? Tam da yarın sabah evlenecekken?* diye soracak biri değildi.

Royall yeni mezarlar keşfediyordu. Bu ölüler 1900'ların başlarında doğmuşlardı. Bazılarıysa 1940'lara kadar yaşamış, savaşta ölmüşlerdi. 1898'de doğmuş ve ta 1962'ye kadar yaşamış Broemel diye bir adamın mezarını kör gözlü ve kanatlı, bir kulağı kopuk bir beton melek koruyordu. *Dikkatli ol,* diye uyarılıyordu Royall. *Dikkatli olmalısın evlat.* Bu sesi, kurnaz ama iyi kalpli birine ait olan bu sesi, bazen hata yapabileceği zamanlarda duyardı.

Royall genellikle sesin ne dediğini anlamazdı. Dikkatli dinlemeye çalışırsa ses kesilirdi. Ama onu duymak içini rahatlatırdı. Sanki birileri onu, Royall Burnaby'yi düşünüyordu; mantığı kimsenin düşünmediğini söylese de.

Royall'ın kız kardeşi Juliet ona kendisinin de sesler duyduğunu söylemişti. Ona incitici şeyler yapmasını söyleyen sesler.

İncitici şeyler! Royall gülmüştü. Juliet bir örümceği bile incitemeyecek bir kızdı.

Bir ses sana neden böyle tavsiyeler versin ki? diye sormuştu Royall. Juliet sanki dünyanın en doğal şeyini söylercesine, Çünkü üstümüzde bir lanet var, demişti. Soyumuz lanetli.

Lanet! Bir mumyanın laneti gibi mi? Frankenstein'ın mı? Bu konuşma öyle komikti ki, Royall kendini tutamayıp gülmüştü. Lanet diye bir şey yoktu. Chandler'a sor. Annemize sor.

Juliet içine kapanık ve dikkafalı edasıyla, Sesler öyle diyor Royall, demişti. Onlara ne diyeceklerini söyleyemem ki.

Yine de Royall lanet diye bir şeye inanmıyordu. Ailenin beyni olan Chandler da inanmazdı.

Ama adımları hızlanmıştı, sanki öylesine gezinmek yerine bir hedefi varmışçasına. Tepesindeki gökyüzü aydınlıktı. Beyaz gü-

neş yakıcıydı. Eriyen bir şey gibiydi. Işığın eğimi, mevsimin sonbahar olduğunu ele veriyordu. Niagara Kanyonu'nun havası soğuk, sisli ve nemli olmalıydı. Oysa burada, kara içlerinde, çimenlerden tatlı bir çürük ve toprak kokusu yükseliyordu. Royall duraksadı, gözlerini kapadı. Ona neyi anımsatmıştı... tütün mü? Sweet Corona puroları. Royall sigara içmezdi (Ariah çocuklarının kafasına sigaranın eroin kadar zararlı olduğu fikrini zorla yerleştirmekle övünürdü) ama şehir merkezinde takıldığı kendisinden büyük kumarbaz adamların ikram ettiği birkaç puroyu denemişti. Öksürüp tıksırmış, gözleri sulanıp yanmıştı. Puronun kendisine göre olmadığına karar vermişti. Yine de toprak kokusunu andıran o ağır tütün kokusunu seviyordu.

Yarın evleneceğini düşününce tahrik oldu. Candace McCann'le ilk kez tüm bir geceyi gerçek bir yatakta geçirecekti.

Açık kapıdan geçen dar bir çakıllı yol mezarlığın ortasına doğru uzanıyordu, ama yolu takip ederseniz birden duruyordunuz. Yol bitiyordu. Burada sıra sıra uzanan mezar taşları, yirminci yüzyılın başlarında doğmuş ve çoğu 1940'larda, 1950'lerde, 1960larda ölmüş insanlara aitti. Ekim ayına göre tuhaf bir şekilde sıcak bir gündü. Güneş vardı, rüzgâr yoktu. Şelale'nin üç kilometreden yakında olduğu belli değildi.

Royall mezarlığın bir şehre benzediğine karar verdi. Şehrin ve şehir hayatının adaletsizliğini sürdürüyordu. Mezar taşlarından çoğu sıradan taşlardan yapılmış, yıpranmış ve kuşlar tarafından pisletilmişti. Bazılarıysa daha pahalı ve büyüktü, granit ya da mermerden yapılmaydı, parlak ve oymalıydılar. Buranın Hıristiyan toprağı olduğu belliydi. Her tarafta ölümün ve cennetin güzelliğine dair yazılar vardı. *Tanrı Çobanımdır Hiçbir Şeyden Yoksun Kalmayacağım.* Ve, *Bugün Seninle Cennette Olacağım.*

Hıristiyanlar bedenin dirileceğine cidden inanıyor muydu? Candace'ın anlatmaya çalışıp başaramadığı bu şey, Royall için bir sırdı.

Ariah hep yeryüzünde Tanrı olmadığını söylerdi horgörüyle. Yine de... "İzleyen bir Tanrı olabilir"di. İnsanların durumunu daha da kötüleştiriyordu bu. Çünkü Tanrı numaracıydı, sağı solu belli olmazdı. Kumar terimleriyle konuşursa, bütün güzel kâğıtlar Tanrı'nın elindeydi. Tanrı kumarhanenin sahibiydi. Kumarhane Tanrı'ydı. Tanrı'yı ya da planını asla kavrayamazdınız, ama Tanrı var olabilirdi, bu yüzden dikkatli olmak gerekirdi. Ariah beklenmedik zamanlarda (nezleye tutulmuşçasına) yaşadığı dinsel coşku anlarında, çocuklarının kendisiyle birlikte kiliseye gitmelerinde ısrar edebilirdi; ama genellikle böyle batıl inançlı (korkakça) davranışları horgörürdü. Royall bu konuyu pek ciddiye almazdı. Başkalarının neden ciddiye aldıklarını anlayamıyordu, cehennem meselesi dışında.

Niagara Falls'ta şöyle bir şaka yapılırdı: Cehenneme ne gerek var ki? Love Kanalı'mız var ya.

Royall başını uzatarak, taş bir hacın üstündeki üç metrelik bir İsa heykeline baktı. Hacın üstündeki bir oyuğa bir kuş çerçöple yuva yapmıştı. Bu İsa'nın güzel, biçimli bir kafası vardı. Dikenlerden bir taç takmış olsa da muzafferdi. *Ama dirileceğim.* Royall ürperdi. Burada heyecan verici bir şeyler vardı. Yine de Hıristiyan olarak vaftiz edilmediğine memnundu. İnsandan öyle çok şey bekliyorlardı ki! Civarda bir sürü taş melek vardı. Bir-iki tanesi öyle yıpranmıştı ki, kadın mı erkek mi oldukları anlaşılmıyordu. Yoksa meleklerin cinsiyetleri yok muydu? Royall'ın en hoşuna gideni, şahin kanatlı, kaslı görünüşlü, hırçın bir üstdudağa sahip bir melek oğlan oldu. Biraz Royall'a benziyordu. Meleğin kafasında ve kanatlarında uçuk radyum yeşili kuş bokları parlıyordu, ama melek aldırmadan yukarı bakmaktaydı. *Sen Dinlenmeye Giderken Uçan Melekler Şarkı Söyleyerek Eşlik Ediyor.* Royall melek kavramını hangi özlemin doğurduğunu merak etti.

"Birisi rüyasında görmüştü herhalde?"

Royall yüksek sesle konuşmuştu, yalnızken genellikle yaptığı gibi. Çocukluğundan beri sahip olduğu bir alışkanlıktı; ıslık çal-

mak, şarkılar mırıldanmak ve hatta yüksek sesle söylemek gibi. İnsanlar onu duyunca gülümseme eğilimindeydiler. Royall Burnaby'nin karmaşık olmayan, mutlu biri olduğunu düşünürlerdi.

Ama pek olgun ya da hırslı olmadığını. Yeterince zeki olmasına karşın (öğretmenlerinin ısrarla belirttiği gibi), sırf tembellik yüzünden liseyi güçbela bitirmişti. Okulda kafeteryada masa ve sandalye taşımak, malzeme dolu karton kutuları merdivenlerden çıkarmak gibi işlere gönüllü olabilecek iyi huylu bir çocuk olarak tanınmıştı. Öğretmenlerinin patlak lastiklerini değiştirmiş, arabalarını iterek kar yığınlarından çıkarmalarına yardım etmişti. Final günü, kıyağa ihtiyaç duyan bir arkadaşına gönüllü olarak yardım ettiği için bir dersten kalacak türden bir çocuk. "En yakışıklı" son sınıf öğrencisi seçilen Royall Burnaby, geçen yıl az kalsın sınıfta kalacaktı. Dikkati o kadar dağınık olmasa, NFL'den mezun olan yüz on bir kişi içinden üniversiteye giden on-on iki kişi arasına girebilirdi. New York Eyaleti'nin tamamında geçerli olacak bir diploma bile alamamıştı, sadece yerel bir diploma almıştı.

Ağabeyi Chandler NFL'den takdirle mezun olmuştu, ama kim Chandler olmak isterdi ki? Zavallıcık, fazla akıllıydı. Hem aslında pek de akıllı değildi sanki. Buffalo State'te burslu okuduğu ilk sene, "sinirsel rahatsızlık" yüzünden az kalsın sınıfta kalıyordu. Şimdi Niagara Falls'ta ortaokul öğretmenliği yapmakta ve büyük ihtimalle, turistleri azgın Niagara Kanyonu'nda çığlık çığlığa gezdirip onları sağ salim geri getiren Royall'dan daha az kazanmaktaydı.

Royall mezarlığın diğer ucunda, kilisenin yakınında bir kıpırtı gördü. Bir mezarın bakımını yapan biri vardı. Tek başına diz çökmüş, elindeki bahçe makasını kullanıyordu.

Royall yine tahrik oldu. Durup dururken.

Mezarlığın arka tarafındaki bir tepeye koşarak çıktı. Oradaki tabelalarda, 1977 Ağustos'u gibi yakın tarihler vardı. Bunlardan fazla görülmüyordu, çünkü mezarlık neredeyse tamamen dol-

muştu. Bu çimensiz kısımda mezarlar daha düzenli ve tekdüze bir şekilde sıralanmıştı ve çeşitli boyutlardaki mezar taşlarının hepsi de dimdikti. Ön yüzleri formika gibi dümdüzdü. Yasçılar saksılar içinde sardunyalar ve ortancalar getirmişlerdi. Çiçeklerin çoğu çoktan ölmüştü. Plastik Bermuda nilüferleri ve plastik sarmaşık çelenkleri vardı. Değneklere küçük, eğik A.B.D. bayrakları asılmıştı. Royall'ın gözleri mezarları hızla ve kaygıyla taradı, tanıdık bir isim ararcasına. Ancak ona hangi ismi aradığı sorulsa söyleyemezdi.

İşi şakaya vururdu, Ariah gibi.

"Görünce bileceğim."

Siyahlı kadın onu bekliyordu, tepenin dibinde.

Royall erozyona uğramış bayırdan kayarak inerken, dengesini korumak için açıktaki ağaç köklerine tutunuyordu. İşe yetişmek için beş dakikası vardı. Tipik! Tam Royall'a göre bir durum! Saati tamamen unutmuştu. Şeytan Çukuru Turları iskelesine vardığında kaygılanmayacak, kolayca bir bahane bulacaktı. Sıra sıra mezarların arasından, ağır ayaklarının nereye çarptığına aldırmadan yürürken, kadının yirmi metre kadar ötede durmuş kendisini izlediğini gördü. Kadın çok dikkatli bakıyordu. Royal'ın tanıdığı ve kibarca selamlaması gereken biri miydi? Kendisini tanıyan biri mi? Kadının üstünde kat kat siyah giysiler vardı, ayak bileklerine kadar. Dağınık siyah saçlarındaki gri teller, çatlaklar gibiydi. Dudakları hülyalı bir gülümseyişle titriyordu.

Royall okla vurulmuş bir geyik gibi yavaşladı. Ölümcül bir darbe değil, ama duraksamasına yetecek kadar ağır. Kadına gözlerini dikerek kabalık etmek istemiyordu, ama gözlerini alamıyordu. Kadın uzaktan bakılınca Juliet'in yaşlarında bir genç kız sanılabilirdi, ama bu parlak güneşin altında yakından bakıldığında çok daha yaşlı, belki kırkların başında olduğu görülüyordu. Ama tavrı genç kızsıydı. Soluk soluğaydı. Teni kâğıt gi-

bi beyaz, gözleri hafif çukura kaçıktı. Zayıf yanaklarına hafif allık sürülmüştü. Solgun, hafif hırpani bir çekiciliği vardı; 1940'lı yıllarda meşhur olup sonradan yaşlanmış bir film yıldızı gibiydi. Omuzlarından aşağı dökülen gri telli siyah saçları dağınık ve dalgalıydı. Giysileri, herhangi bir mezarlığa gelmiş herhangi bir ziyaretçi tarafından giyilmiş en tuhaf giysilerdi: Sıska bedeninin üstünde ayak bileklerine kadar gecelik gibi inen parlak bir siyah kokteyl giysisi ve bunun üstünde, kenarları siyah tüylü ve önü açık siyah bir saten ceket. Ceketin düğmeleri siyah ve parlak, suni elmastan yapılmaydı. Kadının boğazına örümcek ağı gibi incecik siyah bir dantel eşarp dolanmıştı. Kadının ayakları çıplak, uzun, ince ve bembeyazdı. Royall çimenlerin arasında o çıplak ayakları görünce yutkundu. Kadının beklentili bir şekilde eski bir mezar taşının arkasına yaslanmış, yaklaşmasını izlemesi karşısında da.

Royall kadının kendisini beklemekte olduğunu fark etti. Tepeye çıktığını görmüş olmalıydı. Geri dönmesini beklemişti. Bakımını yaptığı mezarın yanına bahçe makasım bırakmıştı.

"Selam." Kadının sesi alçak, boğuk, kısıktı.

Kızaran Royall "S'lam," gibi bir şey mırıldandı.

"Tanışıyoruz değil mi?"

"Şey... sanmıyorum bayan."

"Ah, bence tanışıyoruz." Kadın gülümsedi. Sarımsı kahverengi gözleri vahşice parladı. Royall kadının sarhoş, uyuşturucu almış ya da biraz kaçık olup olmadığını merak etti. Kadın kaskatı sağ elinin açılmış parmaklarını, örümcek ağına benzer eşarbın, sağ göğsünün üstündeki kenarına bastırmıştı; içinde küt küt atan bir yürek olduğunu belirtmek istercesine. Royall'ın dizleri titredi.

Huzursuz olmuştu. Kasıkları tutuşmuş, zonklamaya başlamıştı. Bunun kötü bir şey olduğunu biliyordu. Yersiz olduğunu biliyordu. Kadın Royall'ın annesi yaşındaydı! Bu arada cidden tanıdık geliyordu. Ariah'ın yıllardır gittiği küçük kiliselerde ar-

kadaşlık kurduğu kadınlardan biri olmalıydı. Veya Baltic Sokağı'ndan bir komşu. Veya Royall'ın lise arkadaşlarından birinin annesi. Yoksa eski bir kız arkadaşının annesiydi de, kendisinin ve kızının onu ne kadar özlediklerini mi söyleyecekti? Royall tanıştığı insanların çoğunun ismini öğrenme zahmetine girmeyen dikkatsiz bir çocuktu. Çocuksu bir mantık yürütürdü: Onlarla nasıl olsa tekrar karşılaşacaktı; karşılaşmayacaksa da isimlerini ezberlemenin ne anlamı vardı ki? Royall özellikle kendisinden yaşlı insanların isimlerini unutmaya meyilliydi. L'Isle Grand'de yaşayan sözde halalarının isimlerini hatırlayamazdı. Yaz tatillerinde de okuldaki öğretmenlerinin isimlerini unuturdu.

Kadın ergenlik paniğinin eşiğindeki bu dağınık düşünceleri okumuşçasına, hızla Royall'a yaklaşıp elini sımsıkı tuttu. Onu gülümseyerek çekiştirdi. Royall'dan epey kısaydı. Başını kaldırıp ona, güneşi arayan bir çiçeğin saf, fütursuz arzusuyla baktı. "Seni tanıyorum," diye fısıldadı. "Evet. Onun oğlusun sen. Ah, bu... bu bir mucize." Kadın Royall'm yüzünü zayıf ellerinin arasına şefkatle alarak ona cesurca uzandı ve ağzını bir anne gibi usulca öptü. Royall tepki veremeyecek kadar afallamıştı. İçinden kadını itmek geldi; çünkü bu bir hile, numara olmalıydı. Ama kendisinden büyüklere saygılı olmaya eğitilmişti, özellikle de yardımına ihtiyaç duyar gibi görünen kadınlara. Donakaldı, bir çocuk çizgi filmindeki bahtsız bir karakter gibi. Hem iyice sokulmuş olan kadın öyle sıcak bakıyordu ki. Gözleri gölgeliydi ve hafif kızarmıştı, ama Royall'a parlak gözler gibi geldiler, kara ve parlak, ela ela ışıldayan güzel gözler. Yüzünün zarif kemiklerini kaplayan teni yarı şeffaf gibiydi. Şakaklarında uçuk mavi damarlar vardı. Kadının yüzü hafifçe pudralanmıştı. Koyu kızıl dolgun dudakları Royall'a güzel geldi. Siyah, parlak elbisesinin boyun kısmı açılmıştı. Royall kadının elbisenin altındaki soluk ve beyaz tenini, çıplak göğüslerinin üstlerini görebiliyordu. Birden içine sıcaklık ve şefkat yayıldı. Birden öyle yoğun bir mutluluğa kapılmıştı ki, gözleri yaşardı.

"Sevgili çocuğum. Sen olduğunu biliyordum. Gel buraya. Gel!"

Kadın gülerek Royall'ın elini çekiştirdi. Yanaklarını okşamayı ve dudaklarını çabuk çabuk, hafifçe öpmeyi sürdürdü. Royall'ın dudaklarına gizemli ve kaçamak gece kelebekleri sürtünüyordu sanki. Kadına sarılmaktan korkuyordu. Ama kadın ona tanıdık ve sıcak bir şekilde dokunuyordu, çocuğuna dokunan bir anne gibi, sevgi dolu ama hafif azarlayıcı. "Çabuk. Hadi, çabuk." Bir çocuğun keşfedebileceği türden bir gizlenme yerine, iki uzun mezar taşının arasına girdiler (biri soluk kanatlı melankolik bir melek tarafından korunuyordu, diğeriyse el havlusu boyutunda eski bir A.B.D. bayrağıyla süslenmişti). Kadın Royall'ı dirseklerinden tuttu ve yüzündeki kaygıyı görünce güldü. Şimdi onu daha sert öpüyordu. Hevesli dudaklarıyla onunkileri ayırıyordu. Royall kadının, ağzına giren sıcak, kıpır kıpır, okşayıcı dilini hissetti. Heyecanlanmaya müsait genç bir adam olan Royall artık epey heyecanlanmıştı. Bir seksen sekiz boyundaki cüssesi kanla doluydu ve bütün bu kan kasığına hücum edip, sopa gibi şişirmişti. Kulakları uğuldamaya başladı. Tepelerinde arılar vızıldıyordu. Yakından, kilisenin diğer tarafından bir yük treni yaklaştı ve geçip gitti: Burnaby'lerin Baltic'teki 1703 numaralı evlerinin yanından hızla geçerken pencereleri zangırdatarak Ariah'ın parmakuçlarını acı ve öfkeyle şakaklarına bastırmasına yol açan trenlerden biriydi. "Sevgili çocuğum. Onun saçlarını almışsın. Onun gözlerini. Ah, biliyordum." Kadın parmakuçlarında yükselmişti. Çıplak beyaz ayakları titriyordu. Royall kadını avuçlamaya başladı. Başlangıçta sakarca, sonra sertçe. Öyle mutluydu ki! Vecd halindeydi. İsmini bilmediği bu kadın, Royall'ın hayal edecek kapasiteye sahip olmadığı bir rüyadaymışlarcasına, elbisesinin gevşek üst kısmını, Royall'ı bıçak gibi delen bir edayla açtı. Serselemiş halde olan, başı dönen Royall eğilip kadının yumuşacık ve solgun göğüslerini öptü. Kadının gül kahverengisi meme uçları Royall'ın dudakları değince büzülüp sert-

leşti. Kadın inleyerek Royall'ın kafasını kendine bastırdı. "Biliyordum. Bu sabah gelirsem seni göreceğimi biliyordum. Ah, bu bir mucize. *Sen.*" Birlikte soğuk çimenlere uzandılar. Royall'ın beyni durmuş gibiydi. Bir düğmeye basılınca duruvermişti sanki. Elleri kadının gövdesinde çılgınca geziniyor, parlak elbisesini çekiştiriyordu; kadın çimenlerde sırtüstü yatıp kalçalarını ve uzun eteğini kaldırarak külodunu çıkarırken. Bütün bunları rahatça yapması Royall'ı derinden etkiledi. Kadının soluk, zayıf kalçalarını ve bacakarasındaki siyah kıl yumağını bir anlığına gördü.

Birden utangaçlığa kapılan Royall pantolonunun önünü açamadı. Elleri fazla iriydi, beceriksizdi, kanca gibiydi. Kadın onun fermuarını açtı, gülümseyerek ve "Sevgili çocuk. Sevgilim," diyerek. Royall'ın kulaklarındaki uğultu yükseldi. Kanyon'un azgın sularının derinliklerine çekiliyordu. Şeytan Çukuru'nun altındaki azgın sulara, turist teknesinin sarsıldığı ve kadınlarla çocukların dehşet çığlıkları attıkları yere. Tekneyi kullanan Royall onları tam hedeflenen yere götürüp sonra nihayet iskeleye geri döndürürdü. Şimdiyse bu tanımadığı kadınla birlikte yere uzanmıştı. Ani bir yakınlıkla yan yana çıplak uzanmış, birbirlerinin kollarındaydılar. Artık geri dönüş yoktu. Tek yön ilerisiydi. Dünya küçülüp bir mezar taşı kadar olmuştu ve tek yön ilerisiydi. Royall kadının üstüne beceriksizce eğildi. Ağırlığıyla onu ezmekten korkuyordu. İri, kaslı, sıcak, ağır bedeninin kadının zayıf bedenini ezmesinden. Ama kadın *Çabuk! Çabuk!* diye mırıldanarak onu işveli bir edayla üstüne çekti. Boynundaki kirişler gerilmişti. Royall'ın dizleri titriyordu. Sanki on dört yaşında toy bir çocukmuş gibi panik içindeydi. Ama kadın onu çekiştiriyor, eline alıyor, okşuyordu; Royall'ın gergin ve titreyen bedeni kendisininki kadar tanıdıkmışçasına, onunmuşçasına. Royall'ın penisini içine soktu, kalçalarının arasındaki o sert kıl yumağına, sonra içinin derinliklerine. İçi şaşılacak kadar yumuşacıktı. Royall'ın asla inanamayacağı kadar yumuşacık, sıvı alev kadar yu-

muşacık. Royall o alevde kendini kaybetmek üzereydi. Kadın çimenlere sırtüstü uzanmış, saçı ipeksi bir ağ gibi yayılmıştı. "Oh. Oh. *Oh.*" Kadın hemen zevk almaya başlamıştı. Hayret vericiydi bu: Royall neredeyse hiçbir şey hissetmez gibi görünen ya da hissetmeleri gerektiğine inandıkları şeyleri hisseder gibi yapan kızlara alışkındı. Bu kadınsa, Royall'ın seviştiği tüm kadınlardan daha yaşlı, duyarlı ve şehvetli olan bu kadınsa kendini önce güçlenen, sonra dermansızlaştıran ritimlere kaptırıyor, Royall'ı öpüyor, ellerini sırtında gezdiriyor, içine giren penisini hafifçe sıkıyordu; ta ki Royall kendisini sımsıkı kavramış o güçlü, ince bacakların arasında alev alev yanarak, canını kadının içine akıtana dek. Kadın ürperdi, kıvrandı ve Royall'a sımsıkı tutundu, sanki birlikte boğuluyorlarmış gibi.

Royall, *Seni seviyorum,* dememek için çenesini sımsıkı kapadı.

Kendine geldiğinde, tanımadığı o kadının üstünde yatıyordu. Sanki çok yüksekten birlikte düşmüşler gibi, koyun koyuna yatmaktaydılar. Neredeydiler, saat kaçtı? Royall sersemlemiş haldeydi. Çocukluğundan beri hep çok derin uyur ve uyandığında kendini genellikle şaşkın ve yorgun hisseder, uykuda olanları hayal meyal hatırlayabilirdi. Şimdi de o durumdaydı, Portage Sokağı'ndaki terk edilmiş taş kilisenin yanındaki mezarlıkta. Royall birkaç dakika hiç kımıldamadan durdu; kadın ona bir şeyler mırıldanırken, öperken, okşarken. Nihayet kadının üstünden kalkmaya davrandığında, kadın bacaklarıyla onunkileri sımsıkı yakalayarak ve ellerini sırtına sertçe bastırarak onu tuttu. Boğuk, kısık sesiyle, "Hayır. Biraz daha kal," dedi. "Öyle yapayalnız kalacağım ki. Dayanamam. Benimle kal. Hemen gitme." Öpmeye, eline alıp okşamaya, usulca sıkmaya başladı yine. Ritmi Royall'ı öyle heyecanlandırıyordu ki. Onu sarmalamış dev bir kalp atıyordu sanki. Ana rahmindeki bir bebekti sanki. "Hemen gitme. Hemen gitme. Beni hemen terk etme." Nihayet Royall yine sertleşti.

2

Islık çalmayı seven bir çocuk. Tam da bir kızın güvenemeyeceği bir tipti.

O gün. Royal Burnaby'nin hayatındaki o uzun gün. 1977 Kasım'ının ilk cuması. Royall'ın sevdiği ve asla, asla incitmek istemeyeceği Candace McCann'le evleneceği günün arifesi.

Ama: Royall artık nasıl evlenebilirdi ki?

Kalbi utançla çarpıyordu. Royall daha evlenmeden karısını aldatmıştı.

Juliet ne derdi? *Biz Burnaby'ler lanetliyiz. İnsanların ismimizi söyleme tarzından anlayabilirsin.*

Royall nehirdeki iskeleye bir saat yirmi dakika geç gitmişti. Teknesini kaçırmıştı. İki tekne de denize açılmıştı. Kaptan Stu sinirden deliye dönmüştü. Royall bir özür mırıldanmıştı. Öyle şaşkındı ki, o siyahlı kadına duyduğu aşk ağzını öyle kurutmuştu ki, bahane bulmaya çalışmadı. Lisede girdiği bir edebiyat sınavındaki gibiydi. Zihni silinmiş bir karatahta gibiydi. Temiz değildi, ama silinmiş ve bulanıktı. Gözlerini yere çevirip öylece durarak ve kafa sallayarak, Kaptan Stu'nun onu bezgin bir baba gibi azarlamasını ve 11 turu için üniformasını giymesini söylemesini dinlemişti.

Royall'ın bütün gün uyurgezer gibi gezdiği; gülümseyerek, göz kırpıştırarak, kibarlık ederek, Şeytan Çukuru Tur Şirketi'ndeki çok sayıda kaptanın en genci, "Kaptan Yardımcısı Royall" rolünü oynadığı o uzun gün. Her yaştan kadın turistlerin gözdesiydi, onunla birlikte fotoğraf çektirmek için ortalığı ayağa kaldıran çocukların da. Islak teknenin dümeninde bininci kez fotoğrafi çekilirken içtenlikle, ışıl ışıl gülümsedi. Her zamanki gibi Şelale'ye ne kadar su aktığı sorulduğunda her zamanki gibi, "Dakikada iki yüz on bir bin sekiz yüz desimetre küp... saniyede bir milyon banyo küvetini dolduracak kadar," dedi, bunu ilk kez söylercesine.

Şeytan Çukuru Şirketi için turist gezdirmek el becerisi, sabır, "karakter" ve minimum hırs gerektiren bir işti. Tam liseden zar zor mezun olmuş Royall Burnaby'ye göre bir işti. Royall'ın en azından Buffalo State gibi bir yerel üniversiteye başvuracağını uman Chandler hayal kırıklığına uğramıştı, ama Royall, Şeytan Çukuru'ndaki işini seviyordu. Hem meşgul oluyor, hem de fazla kafa yormasına gerek kalmıyordu. *Düşünmek çok acı verici. Bana göre değil.* Royall'ı bu işte çalışmaya Ariah teşvik etmişti, eve yakın olsun diye. Aslında Ariah, Royall'ı ana evinde istediği kadar kalmaya teşvik ediyordu.

Royall'la müstakbel karısı Candace'ı. O genç çift "doğru dürüst" bir ev tutabilecek hale gelene dek.

Royall telaşla turist teknesine bindi. Burada bir hedefi ve gücü vardı. "Kaptan Yardımcısı Royall." O kalabalık teknenin dümeninde kendini tuhaf bir şekilde özgür hissetti. Çalışmaya ve sorumluluk duymaya ihtiyacı vardı. Belki de tanıdığı ve önemsediği insanlar yerine yabancılara sorumluluk duyması daha iyiydi. Turistler insanlığın Paralarının Karşılığını En İyi Şekilde Almakta odaklanmış bir alt koluydu. Özel Şeyleri görmeye hevesli ve hırslıydılar. Odaklanma süreleri kısaydı, ki bu iyi bir şeydi. Kolay memnun edilebiliyorlardı. Şelale cidden muhteşem olduğundan, asla hayal kırıklığına uğramıyorlardı. Bazıları (sadece çocuklarla yaşlılar da değil) Şelale'den öyle korkuyorlardı ki bayılacak gibi oluyorlardı. Heyecanlı ve dramatik bir şeydi bu, Hatırlanacak Bir Şey. Böyle durumlarda, birileri paniğe kapıldığında ve bir görevli tarafından sakinleştirilmeleri gerektiğinde, izleyiciler Paralarının Karşılığını En İyi Şekilde Aldıklarını düşünerek tatmin oluyorlardı.

"Bazen sizi de korkutuyordur herhalde?" diye defalarca sorulmuştu Royall'a. "Burada hiç kaza yaptınız mı?" Royall böyle soruları ciddiye aldığını göstermek için gülümseyerek, hep aynı şeyi söylerdi:

"Evet ve hayır. Evet, bazen ödüm patlıyor. Hayır, hiç kaza yapmadım. Şeytan Çukuru Tur Şirketi, Niagara Kanyonu'ndaki yirmi iki yıllık hizmet süresi boyunca tek bir müşteri bile kaybetmedi."

Bu yanıtı duyanlar rahatlar ve kıkırdardı. Her halükârda, söylediği doğruydu.

Usta kaptanlar tarafından kullanılan gezi teknelerindeki hiç kimse için Şelale tehlikeli değildi. Gezi rotaları dikkatle planlanır ve hiçbir kaptan rotanın dışına çıkmazdı. Saat gibi tıkır tıkır işleyen, güvenilir bir düzendi. O dev şelale muazzam ve "kâbus gibi" olsa da, tehlikesi bilinen ve bu yüzden sakınılabilir bir tehlikeydi, bir eğlence türüydü. Ve iş.

Tehlike Şelale'nin altında değil üstündeydi. Yukarıdan Şelale'ye düşüp akıntıya kapılırsanız tehlikede olurdunuz.

Royall'a Şelale'de "bir sürü" insanın intihar edip etmediği de sık sık sorulurdu. Niagara Falls turizm endüstrisindeki her çalışan gibi Royall'a da kibarca gülümseyip, "Kesinlikle hayır. Medya böyle şeyleri abartıyor," demesi tembihlenmişti.

Şeytan Çukuru turuna çıkabilmek için iskelede verilen su geçirmez yağmurlukları ve şapkaları giymek gerekiyordu. Yolculuğun sırılsıklam geçeceği söylenerek, yanlarında taşıdıkları kol saatleriyle kameraların su geçirmez olup olmadığını kontrol etmeleri yolunda uyarılan yolcular; ilk su serpintileri vurmaya ve tekne dalgaların üstünde bir lunapark çarpışan arabası gibi sallanmaya, zıplamaya, sekmeye başlar başlamaz çığlığı bastılar. Sol taraflarındaki American Çağlayanı'nın ve ardından sonbahar güneşi altında erimiş cam gibi yeşil yeşil ışıldayan dev Horseshoe Çağlayanı'nın yanından geçtiler. Kulakları sağır edici bir gürültüyle dökülen sular. Ama suya benzemiyorlardı. Royall bu gürültüyü şöyle tanımlamayı severdi: Bir milyon teneke kutunun yuvarlandığını düşünün, ama sürekli yuvarlanıyorlar. Royall'ın artık buna alıştığı düşünülebilirdi, ki bir ölçüde alışmıştı da. Bazı günler gemiyi otomatik olarak, tamamen mekanik bir şekilde

kullanırdı. Bazense bugünkü gibi dalgın olurdu. *Bunları yaşamış olamam,* diye düşünüyordu. *O ben değildim.* Siyahlı kadın Royall'ın gevşek, hülyalı ağzını öpüyordu. Tekne sisin içine dalarken, siyahlı kadın yılansı kollarını Royall'ın boynuna doluyordu. Royall yukarıdan dökülen sulara baktığını fark etti. O yoğun, azgın sular insanı birkaç saniyede öldürebilirdi. Adamın belkemiğini incecik bir dal gibi kırabilirdi. Royall'ın belkemiği yay gibi kıvrılmıştı. Okla vurulmuş yaralı bir hayvan gibi inlemişti. Kasığından fırlayan ok, kendi gövdesine gömülü oktu aynı zamanda. O sabah yaptıklarını yaptığına inanamıyordu. O siyahlı kadın onu hipnotize etmiş olmalıydı. *Onun gözleri,* demişti kadın. *Ah, biliyordum. Seni tanıyorum.*

Tuhaf bir şekilde, Şelale'nin altındaki su Şelale kadar derindi. Yani Şelale her ne ise, yarısı gizliydi. Şelale'yi görünce, Niagara Kanyonu'nun sadece yarısını görmüş oluyordunuz.

Royall yaptığı şeyi Candace'a asla anlatmayacaktı. Tanımadığı bir kadınla, anası yaşında bir kadınla sevişiğini. *Bayıldın değil mi. Tekrar yapmaya can atıyorsun değil mi.* Royall karısına onu aldattığını asla itiraf etmeyecekti.

Yirmi dakika sonra, tekneyi tam vaktinde iskele yönüne çevirdi. O gün öğleden sonra bunu defalarca tekrarladı, saat gibi.

Kahretsin, olmuş olamaz. Rüya gördüm herhalde.

Yolculardan biri Royall'ın kolunu çekiştiriyordu. "Bayım? Bir fotoğrafınızı çekebilir miyiz? Şu küpeştenin önünde, tamam mı? Linda yanınızda dursa olur mu? Sağ olun!"

Günün son turundan sonra, Kaptan Stu, Royall'ı birkaç bira içmeye götürmekte ısrar etti. Royall ertesi gün bir haftalık balayı tatiline çıkacaktı. O arada mevsimlik Şeytan Çukuru tekne turları son bulacak ve ancak gelecek mayısta tekrar başlayacaktı. "Seni özleyeceğim evlat. İyi çocuksun." Kaptan Stu kaba saba eliyle Royall'ın elini candanlıkla sıktı, o sabah geç kalışını affettiğini göstermek için. Royall'a imalı imalı göz kırptı ve "yolculuğunda" iyi şanslar diledi. "Ne yolculuğu Stu?" Kaptan Stu

güldü. "Evlilik, evlat. Toplayabileceğin tüm beygirgücüne ihtiyacın olacak."

Stu Fletcher elli yaşlarında, beyaz saçlı, cüsseli bir adamdı. Burnundaki çatlak kılcal damarlar radyum gibi parlardı. Alkolik olduğunu ve fazla puro içtiğini itiraf ederdi. Royall'ı "çok sevdiğini" söyledi... "Oğlum gibisin, ama oğlum yanımda çalışmak istemiyor. Kaptan Stu'nun yanında çalışmayacak kadar burnu havada." Royall huzursuzca güldü. O yaşlı adamla yaptığı sohbetlerden anladığı kadarıyla Stu, Royall'ı, Royall'ın tam olarak bilmediği bir şekilde tanıyordu; çünkü Ariah, Royall'ın böyle şeyler bilmesini yasaklamıştı. *Senin annen var. Başkasına ihtiyacın yok.* Royall'ın anladığı kadarıyla babası kendisi daha çok küçükken ölmüştü. Babası ölmeden önce, Ariah'la çocuklarını terk etmişti. Dirk Burnaby affedilmez günahı işlemiş, ailesine ihanet etmişti. Royall babasının bir trafik kazasında öldüğünü Chandler'dan öğrenmişti. Arabası Buffalo-Niagara Falls Otobanı'nda korkuluğa çarparak Niagara Nehri'ne düşmüştü. Chandler, Royall'ı uyararak, bunları bildiğini Ariah'a kesinlikle belli etmemesini tembih etmişti. Yoksa Ariah çok kızardı. Juliet lanetli olduklarını söyleyip duruyordu. "Burnaby" ismi lanetliydi. Ama Royall bunun doğru olmadığını biliyordu. Okulda bir sürü arkadaş edinmişti ve Niagara Falls Lisesi'nde 1976'da sınıfın "en yakışıklı çocuğu" seçilmişti... bu bir lanete benziyor muydu?

Royall, Niagara Falls'un merkezindeki, turistlere pek hitap etmeyen ve çekmeyen Old Dutch Inn adlı dumanlı bir tavernanın barında Kaptan Stu'yla takıldı. Kaptan Stu'nun çenesi düşmüştü. Bu iyiydi, çünkü Royall'ınki düşmemişti. Özellikle bu akşam hiç konuşkan değildi. O yaşlı adama soracak bir-iki sorusu olsa bile, çenesini kapalı tuttu.

Siyahlı kadın, Royall Burnaby'ye kimsenin dokunmadığı kadar şefkatli dokunmuştu. *Tanışıyoruz değil mi?* Siyahlı kadın,

Royall'ı kimsenin öpmediği kadar şefkatli öpmüştü. *Gözlerin. Onun gözleri.* Siyahlı kadına kimin gözlerini kast ettiğini sormaya cesaret edememişti. Her nasılsa, yanıtı biliyordu.

Candace'a ayaküstü uğraması gerekiyordu. Royall yolu biliyordu, ama araba kullanırken düşüncelere dalıp durdu. Taştan bir meleğin yukarı çevrilmiş yüzüne beyaz bir günışığı huzmesi düştü. Royall soluk soluğa ağzının üstüne düşmüş siyah kadın saçının nemli, biraz pis kokusunu aldı. Ah Tanrım. Royall'ın kasığına kan hücum etti, siyahlı kadın onu yanına, çimenlerin üstüne çekerken. *Güzel çocuk. Tanışıyoruz değil mi?* Rüyadaymışçasına, kadın birden pantolonunun fermuarını indirivermiş, onu içine sokmuş, penisini öyle şefkatli ve tanıdık bir edayla okşayıp tutmuştu ki, sanki daha önce defalarca sevişmişlerdi. Kolayca yapılan, mutluluk verici, basit bir eylemdi. Üstelik tekrar tekrar yapabilirlerdi. Royall yutkundu. Gözleri yaşardı. Royall bir kavşaktan körlemesine geçerken turuncu bir trafik ışığı kırmızıya döndü. Birileri korna çaldı ve bir Mayflower kamyonun içindeki bir adam penceresinden eğilip bağırdı. Royall, "Kahretsin," diye fısıldadı. Ferry'de olduğunu gördü. 5. Sokağı epey geçmişti.

Arabayı kullanmayı sürdürdü. Kendini 33. Sokak'ta buldu. Bloğu turlamıştı, sadece lisenin önünden geçmek için. Neden? O kahrolası yeri özlemiyordu ki. Gittiğine memnundu. Ama gençliği orada geçmişti. O zamanlar Candace McCann'le tanışmıyordu bile. (Onları bir araya Ariah getirmişti: Candace'la komşu kiliselerden birinde tanışmıştı. Candace kilise korosundaydı. Ariah koroyu aylarca yönetmeyi kabul etmişti, ta ki zamanla kiliseye ilgisini yitirene dek.) Royall'ın başka kız arkadaşları da olmuştu. O kızlara da haksızlık etmişti galiba. *Royall Burnaby denen o çocuk kalbini kıracak.* Her seferinde aynı şey olmuş gibiydi, Royall farkına varmadan. İstemeden. Kızlar, tatlı ve rahat gülümseyişine, içten mavi gözlerine, usul dokunuşla-

rına âşık olmuşlardı. Royall onlara en çok inanmak istedikleri şeyleri söylemişti, inanmamaları gerekirken bile. *Royall, seni seviyorum. Seni çok seviyorum. Royall beni seviyor musun? Biraz olsun?*

Sözcüklerin Royall'ın ağzından kendiliğinden çıkmaları onun suçu muydu? *Evet. Seviyorum galiba.*

Sahi mi? Beni seviyor musun? Oh, Royall!

Candace McCann, Royall'ı adam eden kızdı. O yılın ilkbaharında, bu arabanın içinde Royall'ın kollarında ağlamış, Royall'a "bir âdetinin geciktiğini, çok utandığını, çok korktuğunu", onu çok sevdiğini, Royall onu sevmiyorsa "ölmek istediğini" söylemişti. Royall, Candace'ı avuturken, lütfen ağlamamasını, ona bakacağını söylerken bile ürpermiş, bir yandan da Candace'ın nasıl hamile olabileceğini anlamaya çalışmıştı şaşkınlıkla. Royall çok dikkatli davranmıştı oysa .. üstelik çok sevişmemişlerdi de, bir kızın hamile kalabileceği şekilde sevişmemişlerdi. Ama kız hamileyse hamileydi; Royall özde annesi gibi bir kaderciydi.

Seni seviyorum tatlım. Her şey güzel olacak.

Emin misin? Ah Royall, beni sevdiğine emin misin? Çünkü eğer...

Candace, emin olduğuma eminim! Her şey güzel olacak, söz veriyorum.

Anneme söylemeye çok korkuyorum. Anneme söyleyemem. Ancak...

Şimdilik söyleme. Kesin emin olana dek...

Royall, eminim. Kesinlikle eminim. En az on iki gündür eminim. Ah Royall, beni sevmiyorsan...

Seviyorum tatlım! Seviyorum dedim ya.

Ama... benimle yine de evlenmek ister miydin? Yani... şey olmasaydım...

Candace hüngür hüngür ağlıyordu. Royall'ın onu avutmaktan başka ne seçeneği vardı ki? Heyecan, gurur, dehşet hissetmişti; ama en çok da, çoğu zaman kendini on iki yaşlarında bir

çocuk gibi hissederken dokuz ay içinde baba olacak olmanın şaşkınlığını. Yine de Candace'ı yüzüstü bırakamazdı. Onu cidden seviyordu. Hayatında gördüğü en güzel kız sayılırdı, en azından Niagara Falls'ta.

Böylece Royall şehir merkezindeki bir kuyumcudan bir nişan yüzüğü aldı. Tanıdıklar sayesinde indirim yaptırarak sadece doksan dolara aldığı, minicik elmas taşlı gümüş bir yüzük. Böylece Royall resmen evlenme teklif etti ve Candace McCann ağlayarak kabul etti.

Önce haziranda evlenmeleri kararlaştırıldı. Sonra Candace'ın hamile filan olmadığı ortaya çıkınca, düğün ekime ertelendi. Royall'ın Şeytan Çukuru Şirketi'ndeki çalışma sezonu ekimde bitecekti.

Beni hâlâ seviyor musun Royall? Şey olmasam da...

Tabii ki tatlım. Seni eskisinden de çok seviyorum.

Emin misin? Çünkü eğer...

Eminim.

Ama bebeklerimiz olacak. Değil mi?

İstediğin kadar olacak Candace. Söz veriyorum.

Royall Burnaby'nin ağzından ne tuhaf laflar çıkıveriyordu!

Ama Royall, Candace'la evlenmeyi cidden istiyordu. Onu seviyordu ve üzmeye dayanamazdı. O kızın hüngür hüngür ağlamasını duyunca yüreği burkuluyordu, plastikten olduğunu düşünmeye başladığı yüreği. Ucuz, kolayca çatlayan bir yürekti, ama yok edilemez materyallerden yapılmaydı.

Royall en çok Ariah'ın tepkisine şaşırmıştı. Annesinin sinir krizi geçireceğini, hatta kendisini evden kovacağını sanmıştı. Oysa Royall utançla kekeleyerek "artık evlenmek istediğini, vaktinin geldiğini" söylediğinde, Ariah derin bir nefes alarak evet demişti. Evet, vakti gelmişti. Royall artık on dokuz yaşındaydı, koca adam olmuştu. Bütün kızlarla kadınlar peşinde olduğuna göre, başına bir felaket gelmeden, Candace McCann gibi iyi, tatlı, sade, onu zorlamayacak bir kızla bir an önce evlenmesi en

iyisiydi. (Royall'ın kendisine yakışmayacak bir kızı hamile bırakmasını kast ediyor olmalıydı! Sanki Royall mahallede gezinen bir köpekmiş de, azgın dişi köpeklere hayır diyecek iradeden yoksunmuş gibi.) Ariah nasıl Royall'ın üniversiteye gitmemesine üzülmediyse, hatta sevinmiş göründüyse; oğlunun genç yaşta evlenmesi fikrini gülümseyerek karşılamıştı. Hatta yeni evliler Baltic'teki 1703 numaraları evde kalabilirlerdi, bir süreliğine. Ariah üst kattaki yatak odasından çıkıp, yeniden dekore ederek onlara verirdi.

O küçük, daracık evde Ariah'la birlikte yaşamak! Royall bunu düşündükçe ürperiyordu. Ariah o zavallı kızı çiğ çiğ yer, kendisi için ikinci bir kız çocuğuna dönüştürürdü.

Hayır. Yeni evliler 5. Sokak'taki bir evde kalacaklardı. Orası Royall'ın mayıstan ekim ortasına dek çalıştığı Niagara Kanyonu'na ve Candace'ın tezgâhtarlık ve müdür yardımcılığı yaptığı, Niagara Falls'un en ünlü dondurmacısı olan King's Dairy'ye arabayla birkaç dakikalık mesafedeydi. Yeni evliler yalnız yaşayacaklardı!

Ariah hayal kırıklığına uğramıştı. Çok hayal kırıklığına uğradığı belliydi.

O benzin yeşili gözler alev alacak gibi olmuştu. Şakaklarındaki soluk, çilli derisi gerilmiş, alttaki damarları atmaya başlamıştı.

Royall, kira parasını biriktirebilirsiniz. Sizden tek kuruş almam.

Sağ ol anne. Ama istemem.

Candace'la konuşayım. O akıllı bir kız.

Hayır anne.

Kira parasını biriktirerek bir ev satın alabilirsiniz. Ah Royall! Bırak Candace'la konuşayım.

Hayır anne, istemiyorum. Candace senin karşında nasıl oluyor biliyorsun. Sana öyle tapıyor, senden öyle çekiniyor ki, doğru dürüst düşünemiyor.

Benden akıl almayacak da kimden alacak? Senden mi?

Hey anne. Kavga etmeyelim, tamam mı? Candace benim karım olacak, senin değil.

Belki de sorun bu. Zavallı kızın daha büyük bir aileye ihtiyacı var. Sadece bir kocaya değil.

Anne, bu ev çok küçük! Chandler gittiği halde bile küçücük. Hem Juliet üst katı ben ve Candace'la paylaşmaktan rahatsız olur.

Saçma. Juliet'in gideceğine ne kadar üzüldüğünü pekâlâ biliyorsun Royall. Sana tapıyor. Candace'ı da çok seviyor, kız kardeşi gibi.

Öfff, yeter ama anne. Lütfen.

Candace'la konuşmamdan korkuyor musun yoksa? Korkuyorsun!

Anne, Candace'tan uzak dur.

Müzik odamı kışa hazırladım. Senle Chandler çok yardımcı oldunuz. Yatağımı alt kata taşırım. Senle Candace'a çift kişilik güzel, kocaman bir yatak alırız. Şu maun şifoniyeri de alabilirsin. Antikadır. Candace istediği duvar kâğıdını seçer. Ne isterse. Perdelere gelince! Fırfırlı beyaz perdeler güzel durur bence. Royall, bana bak. Böylesine önemli bir konuda nasıl bu kadar bencil olabilirsin? Candace olabildiğince çok sevilmeyi hak ediyor. Aile bu dünyada her şeydir. Görünüşe göre bu dünyada Tanrı olmadığına göre.

Ariah bunları bir çırpıda söyleyip bitirdiğinde, tir tir titriyordu. Royall da öyle. Pes etmeye ne kadar yaklaştığını sonradan dehşetle anımsayacaktı. Ariah'a pes etmek, direnmekten çok daha kolaydı hep.

Ama Royall inatçıydı. Ariah'ın teklifini reddetmişti. Hayır, hayır! Eğer annesi karısını kendi kızına dönüştürürse, o zaman Royall kız kardeşiyle yatıyor olacaktı. Tanrım!

Ariah sonunda pes etmişti. Ama ertesi sabah Candace'ın nişan yüzüğünün parasına katkıda bulunmayı önermişti. Royall

yine dişlerini gıcırdatarak annesine kibarca teşekkür edip hayır demişti.

(Neyse ki Ariah, Candace'ın o sıralar hamile olduğunu sandığını bilmiyordu ya da tahmin etmemişti. Ariah bunu asla bilmemeliydi.)

Royall, beyninin zonklamasına yol açan bu düşünceler eşliğinde, lise otoparkının bir ucunda çalışır vaziyette duran Chevy'nin içinde oturdu. O açık sarı, düz çatılı, fabrikaya benzer tuğla binaya bakıyordu. Sıradan, hatta çirkin bir binaydı; ama günbatımında ve akşamın erken saatlerinde, sokak lambaları yanmaya başlarken, kararan pencereleri gizemli bir havaya bürünen o bina, lekeli asfalt kaldırımın üstünde yüzmeye başlıyordu sanki. Kahretsin, Royall daha çok çalışmadığına pişmanlık duyuyordu. Öyle popüler bir atletti ki: Beyzbolda, futbolda, basketbolda. Okuldan sonra çalışmak zorunda kalmasa, bütün takımlara girebilirdi. Aslında zor maçlarda, işten izin alabildiği zamanlarda, takımda oynamasına izin verilmişti. Öyle sevilen biriydi ki, başka türlü bir yaşam biçiminin var olduğunu hayal bile etmemişti; tıpkı rüya gören birinin bunu ancak uyandığında fark etmesi gibi. Öğretmenleri onu cesaretlendirmişti. Üniversiteye gitse, on dokuz yaşında evlenmeyecekti... Royall'ın sınıf arkadaşlarının çoğu evlenmişti bile. Özellikle de kızlar. Düğünlerinden önce (gizlice) hamile kalmışlardı ve Dow Kimyevi Maddeler Şirketi, Parish Plastik Fabrikası, Nabisco, Niagara Hydro gibi yerlerde çalışan erkeklerle evlendiklerine çok memnundular. Royall'ın erkek arkadaşlarından çoğu bunlarda ya da benzeri fabrikalarda çalışıyorlardı. Niagara Falls'taki en dolgun maaşlı işçiler onlardı, çünkü sendikaları vardı. Royall fabrika işçiliğini hiç cazip bulmamıştı. "Gerçek" işçiliği, haftada beş gün sekiz saat çalışmayı, sendika aidatlarını, sözleşmeleri. Tam vaktinde işbaşı yapma zorunluluğu hiç hoş değildi. Bir atlet ve gitarist-şarkıcı olarak onca alkış alan, övülen Royall Burnaby, işe beş dakika geç gitse azar işitecekti ha! Gururu buna asla razı olmazdı. Mantığı da.

Üniversiteye gitseydi. Ama Ariah küçük oğlunun üniversiteye gitmesini istememişti. *Hırslı olmak. Gözünü yukarılara dikmek. Bunlar bir erkeğe ne kazandırır ki? Ölmesine yol açar o kadar.* Ariah kederli konuşmuştu, her zamankinin tersine acı espriler yapmadan.

Royall, kendisini asıl inciten şeyin okulda Chandler'dan daha başarısız olmak olduğunu kimseye söylememişti. Chandler bütün derslerde, özellikle de matematikle bilimde en yüksek notları almıştı. Chandler bütün derslere ciddiyetle çalışmıştı. Çok az arkadaşı ve katıldığı çok az faaliyet olduğundan, dikkati dağılmamıştı. Royall'ın öğretmenleri Royall'ı elbette ki sevmişlerdi, ama onu sürekli Chandler'la karşılaştırıp başarısızlığını yüzüne vurmaktan geri duramamışlardı. Kahretsin, neden boşuna uğraşsındı ki? Royall'ın akademik açıdan başarabileceği herhangi bir şeyin daha iyisini Chandler çoktan yapmıştı bile. Hatta bazılarında çok daha iyisini. Siktir et! Royall ödevlerini yapmamayı, sınavlara girmemeyi alışkanlık haline getirmişti. Sınıfın en yakışıklı çocuğu seçilmenin, Chandler gibi sınıf birincisi olmaktan daha önemli olduğunu söylemişti kendine. İnanmıyorsanız kızlara sorabilirdiniz.

"Royall, *tuhaf* görünüyorsun."

Çok hafif bir yergiydi bu. Azar değildi. Candace koşarak Royall'ın boynuna sarılmak ve rahatsız edecek kadar sıcak ve tıraşsız yanağını öpmek zorunda kalmıştı.

Ne uzun bir gün olmuştu! Royall bir saat gecikmişti ve nefesi bira kokuyordu. Ama Candace onu açıkça azarlamayacaktı, çünkü kafası düğün planlarıyla meşguldü. Candace'ın kız kardeşi Annie ve iki arkadaşı yanlarındaydı, telefon çalıyordu ve Candace'ın içi içine sığmıyordu. Royall onun, bir astronotun kalkıştan hemen önceki haline benzediğini düşündü.

Candace, Royall'ı tekrar öptü. Ağzına ıslak bir öpücük kon-

durdu. Tutkulu ve muzaffer bir öpüşme tarzı vardı. Royall kızardı. Diğerleri onları izlemekteydiler. Candace'la yalnız olsa ona sımsıkı sarılır, yüzünü onun dalgalı, kıvırcık saçlarına gömerdi. Tek kelime etmedi. Kelimeler kafasını karıştırmıştı. Siyahlı kadın bütün kelimelerini çalmıştı. Zaten ağzı iyi laf yapan biri olamamıştı asla. Kaptan Stu elini kırarcasına sıkarak veda ettiğinde ve iyi şanslar dilediğinde, Royall ancak yüzünü buruşturabilmişti.

"Fazla kalamazsın tatlım. *Yiyeceklerle* ilgilenmemiz gerekiyor."

Royall bunun anlamını öğrenmek istemedi. *Yiyeceklerin,* Candace'la evlenmesiyle ne ilgisi vardı? Dahası, Candace'la evlenmelerinin birbirlerini sevmeleriyle ya da sevdiklerini sanmalarıyla ne ilgisi vardı? Candace'ın geçen ilkbahardaki o gecede Royall'ın kollarının arasında ağlayarak Royall kendisini sevmiyorsa öleceğini söylemesinden beri, Royall'ın kafası karışıktı.

Bazen, nişanlısıyla kendi annesinin düğünden ("Düğün" demek daha doğruydu, Tatil ya da Şelale gibi, büyük harfle yazılacak önemli bir kelimeydi) hararetle bahsetmelerini dinlerken, kendini davetsiz bir misafir gibi hissediyordu. Kilisede mi evleneceklerdi? (Oysa Royall kesinlikle dinibütün değildi. İsa ve Havarileri Kilisesi'nde -11. Sokak'taki, serçe rengi, yan duvarı padavra kaplı bir kiliseydi- birkaç ibadete katılmıştı o kadar, Candace'ın gönlü hoş olsun diye. Candace'la bir hafta sonu, gözlerden uzakta, sessiz sakin evlenmeyecekler miydi? Hayır mı?) Kilisede evleneceklerdi. Royall bunu öğrendi. Fazla davetli olmayacaktı. Ama bir nedime olacaktı, yoksa iki mi? Davetliler olacaktı. Düğünden sonra Baltic'teki 1703 numaralı evde bir parti mi düzenlenecekti? Müzik öğrencileri dışında evine kimseyi çağırmamaya özen gösteren Ariah'ın birden evini "konuklara" açacak olması çok tuhaftı. Burjuva geleneklerini horgören, evliliğin "modası geçmiş bir kurum" olduğunu çocuklarına defalarca söyleyen Ariah'ın, oğlunun düğününde org çalacak ol-

ması ve şehir merkezindeki Second Time Round Fashions mağazasına giderek yıllardır ilk kez kendine giysi satın alması tuhaftı. "Royall, annen sana son haberleri vermedi mi?" diye sordu Candace, titrek bir sesle. "*Annem* de geliyor. Hem de, ah Tanrım, daha kimsenin görmediği şu yeni 'erkek arkadaşını' da getirecekmiş."

Royall huzursuzca omuzlarını oynattı. Candace'ın öfkesini ya da kaygısını paylaşması gerektiğini biliyordu, ama içinden gelmiyordu. "Yorgun gibisin tatlım. İşin çok yorucu!" Candace iç geçirerek, Royall'ın Şeytan Çukuru'nda çalışmasına kendisi gibi şüphesiz karşı olan kız kardeşiyle arkadaşlarına döndü. "Etrafına bir sürü salak turist toplanıyor. Kadınların yarısı üstüne atlıyor, seninle fotoğraf çektirmek istiyorlar! Hem o teknenin güvenli olmadığını biliyorum. Niagara Kanyonu'na gitmek güvenli olamaz. Aldığın para da riski karşılayacak kadar fazla değil." Candace sesini tartışan bir kuş gibi yükseltti. O bebek gibi güzel kız hararetle elini kolunu sallarken, sol elindeki minik elmas parladı. Candace yirmi yaşında, çok hoş bir kızdı, ama on beş yaşında gibi davranırdı. Heyecanlı soprano sesi ve her hareketi sevimliydi. Başkalarının bu sevimliliğe, bir dansçının bildiği bir şarkıda dans etmesi gibi karşılık vermelerini beklerdi.

"Tanışmanı istediğim çok tatlı bir kız var," demişti Ariah, Candace McCann'den bahsederken. "Kiliseden. Çok hoş bir kız. Öyle *tatlı* ki." Sanki Ariah beynini zorlasa da Candace hakkında söyleyecek başka bir şey bulamamıştı.

Royall, Candace'ın tatlılığının yanı sıra sinirli bir yönü de olduğunu keşfetmişti. Ariah bundan şimdilik habersizdi. Günün birinde şaşırabilirdi.

Candace'ın en dikkat çekici tarafı, çilek tonunda sarı saçlarıydı. Kıvırcık, dalgalı saçları omuzlarına kadar dökülür, kelebek tokalarla tutturulurdu. Yüzü ufak ve kalp şeklindeydi. Tiz, hafif kahkahalar atardı. Çocuksu bir hevesle ellerini kenetlemek gibi bir huyu vardı. Ojesiyle ruju hep birbirine uyar, mercan pembe-

si olurdu. Güvensiz, ama tatlı bir sesi vardı. Sık sık yüksek sesle kilise ilahileri ve popüler şarkılar söylerdi. Candace McCann, Niagara Falls'un en büyük sütçüsü ve dondurmacısı olan King's Dairy'deki en popüler ve en çok bahşiş alan garsondu. Beyaz yakalı ve yenli, nergis sarısı üniforması ve kafasındaki beyaz, kolalı kepiyle; yaşlı erkek müşterilere... kimi anımsatırdı? Betty Grable'ı, Doris Day'i mi? Bir başka dönemi, kadınların erkeklere başkaldırmaya başladığı ve çirkinliğin kendini ifade tarzına dönüştüğü 1960'lardan öncesini. Candace McCann böyle şeyler yapmazdı!

Candace'la Royall birlikte dışarı çıktıklarında, yabancıların hayran hayran baktığı alımlı bir çifte dönüşürlerdi. Candace bundan hoşlanır, Royall ise rahatsız olurdu. "Hep ne düşünüyorum biliyor musun? Belki de günün birinde ikimiz keşfediliriz," derdi Candace, hafifçe ürpererek. "Ne yaparken keşfedileceğiz tatlım? Ve kimin tarafından?" diye şakalaşırdı Royall. Candace onun bileğine hafifçe vururdu, Royall müstehcen bir laf etmiş gibi.

Telefon çaldı, Annie açtı, Candace sinirle kıkırdayarak ahizeyi elinden aldı. "Ah, şey. Bayan Burnaby." Candace'ın sesi ciddileşti. Arayan Ariah'tı.

Royall, Candace'la Annie'nin bakıştıklarını gördü. ***Müstakbel kaynanam! Aman Tanrım!***

Royall kızların dikkatinin dağılmasını fırsat bilerek küçük mutfağa sıvıştı. Candace bir musluğun su sızdırdığından yakınıp duruyordu. Royall yanında tamirat aletleri getirmişti. Böyle ev işleri yapmak rahatlatıcı geliyordu, özellikle de huzursuz olduğu zamanlarda. Babası avukattı, yani bir söz ustasıydı. Muhtemelen ellerini fazla kullanmamış biriydi. Royall, hiç tanımadığı ama hakkında kötü şeyler söylenen babasına benzemediğini düşünmekten hoşlanıyordu.

Royall musluğu onardıktan sonra, Candace'ın tuhaf sesler çıkardığını ve "pis koktuğunu" söylediği buzdolabını inceledi.

Mutfaktaki pek çok şey gibi, bu buzdolabı da ev kiralandığında zaten içinde bulunan, emaye kaplı bir Westinghouse'tu. Royall buzdolabında bir bozukluk saptayamadı. Eskiydi o kadar. Motoru oflayıp puflayan, canlı bir yaratık gibi uğulduyor, titriyordu. Buzdolabında kendisi için konmuş altılık bir bira paketi vardı, ama Royall çeyrek galonluk bir King's Dairy süt kutusunu alarak kendine bir bardak süt koymayı yeğledi. Bu sade, beyaz sütü ömrü boyunca içmişti. Büyüme çağındayken Ariah ona günde üç bardak içirmişti. Kahvaltılarda bütün çocuklarının portakal sularına çay kaşıkları dolusu balık ciğeri yağı katmıştı. Balık ciğeri yağının tadı yüzünden öğürerek şikâyet ettiklerinde, Ariah sert bir sesle, "Dişlerinizi, kemiklerinizi güçlendirir. Bunlar olduktan sonra gerisi gelir," demişti.

Royall diğer odadan gelen sesleri dinlememeye çalıştı. Candace'ın onu Ariah'la konuşturmayacağını umuyordu. Yoksa sesi titrer, kendisini ele verirdi. *Onunla evlenemem. Onu sevmiyorum ki. Tanrım, yardım et bana.*

Royall tabii ki Candace'la evlenecekti. Onu seviyordu, işte bu kadar.

Candace'a bir nişan yüzüğü vermişti, ertesi sabahın on birinde evleneceklerdi, balayı planları yapmışlardı. Ariah evlenmelerini onaylamıştı. Candace, Royall'a tapıyordu. *İşte bu kadardı.*

Candace, ekim başında 5. Sokak'taki kahverengi, kumtaşından yapılma bir apartmanda bulunan bu tek yatak odalı daireye taşınmıştı. Yeni evliler burada yaşayacaktı. Yüklü bir depozitle üç aylık kirayı ödemişlerdi. Daireyi Candace'le kız arkadaşları bulmuştu. Royall'ın hoşuna gitmişti. Küçük ve biraz eskiydi, ama kirasına göre iyiydi. Trafiğin yoğun olduğu, otobüslerin geçtiği bir sokaktaydı. Candace'ın çalıştığı King's Dairy'ye yürüyerek beş dakikalık, Royall'ın çalıştığı Niagara Kanyonu'na da arabayla beş dakikalık mesafedeydi. Royall sezon sonlarında muhtemelen Empire Tahsilat Acentası'nda, komisyonla çalışacaktı. Bu işi ona Stu Fletcher'ın bir arkadaşı, Royall'ı tanıyıp se-

ven biri bulmuştu. Ama Royall, yeni işine başlama vakti yaklaştıkça huzursuzlanıyordu. Yabancılara telefon ederek ya da kapılarına dayanarak, onları muhtemelen ödeyemeyecekleri borçları ödemeye zorlayabilecek biri miydi? Royall, taksitleri geciktirmiş talihsiz insanların ellerinden arabaları, tekneleri, televizyonları veya kürk mantoları "geri alabilecek" türden bir kabadayı, bir korsan tipi miydi? Bundan giderek şüpheye düşüyordu. Geçen sene Armory Bovling Salonu'nda çalışmış, arada sırada barmenlik yapmıştı. Şeytan Çukuru'nun heyecanına alıştıktan sonra, kapalı yerde çalışmaktan bunalmıştı. Niagara Genel Hastanesi'nde işçi olarak çalışmayı düşünüyordu. Maaşı dolgun olmasa da, acil servis ve ambulans kullanarak insanlara yardım etme fikri hoş geliyordu. Aklında bir de Polis Akademisi vardı. Polis olmayı isterdi. Ama o zaman silah taşıması ve belki de kullanması gerekecekti, ki bu hoş değildi. Ağustos'ta Prospect Parkı'nda yapılan bir yaz sanat festivalinde gitar çalıp şarkı söyleyişini dinledikten sonra kartvizitini vermiş Buffalo'lu bir plak prodüktörünü arayabilirdi, ama bundan bir sonuç çıkmayacağını tahmin ediyordu; hem prodüktörün kartvizini kaybetmişti herhalde. Daha zengin bir bölge olan Buffalo'da lüks bir otelde ya da restoranda iş bulmaya çalışabilirdi. Candace onun yakışıklı bir şef garson olacağını düşünüyordu. Ama en çok da, Şeytan Çukuru'ndaki işinden bir an önce ayrılıp; Doğu Niagara Falls, Kuzey Tonawanda ve Buffalo'daki fabrikalarda çalışan evli erkek arkadaşları gibi gerçek bir iş bulmasında ısrar ediyordu. "Artık aile kuruyoruz Royall. Çocuğumuz olunca Dairy'den ayrılacağım."

Royall sütünden büyük bir yudum aldı. Soğuğu çenesini sızlattı.

Gözlerini kapatınca, mezarlıktaki gibi parlak, beyaz bir ışık huzmesi gördü yine. Gözlerine, kasıklarına saplanan bir bıçak gibiydi. Siyahlı kadın çimenlerin üstüne uzanmış, ona kollarını açmıştı. *Tanışıyoruz değil mi? Birbirimizi tanıyoruz.*

Royall keşke Candace'la hemencecik evlenebilseydi. Bunun geri dönüşü olmazdı.

(Ama evlenmiş olsalar, Royall o sabah mezarlıkta tanımadığı bir kadınla sevişmezdi, değil mi?)

Royall bu daireye hemen yerleşebileceğini düşündü. Ama Candace onu istememişti. Oysa daha ay başında buraya taşınabilirdi. Şimdiye kadar çoktan yerleşmiş olurlardı. Ama henüz evli değillerdi tabii. Candace milletin diline düşmelerini istemiyordu. Candace'ın dünyasında herkes herkesi tanırdı ve birbirlerine "haber" taşımaya meraklıydılar. Hem iki tarafın da akrabaları böyle bir duruma kızardı. Gelenekleri horgören Ariah bile, kocası olmayan bir adamla "açıkça birlikte yaşadığı" söylenen kötü şöhretli Bayan McCann bile onaylamazdı. Candace da Royall'ı "uygun" bir saatte daireden çıkarmak konusunda katıydı. Candace şunu bilmek istiyordu: Zaten birlikte yaşanacaksa, birlikte uyunacaksa ve kahvaltı yapılacaksa, evlenmenin anlamı neydi ki?

Royall gülümsedi. Cidden, anlamı neydi ki?

Candace mutfağa geldi, saçındaki kelebekli tokalarla oynayarak. Titriyordu, kaşları çatıktı. Royall o güzel, bebeksi yüzde asık bir buldog suratının belirdiğini gördü; kızın altçenesinde ve büzülmüş dudaklarında. Candace, Ariah'ın bir konuda fikir değiştirdiğinden ve kaç davetlinin kesin geleceğinden bahsedip duruyordu durmadan. Royall anlayışlı davranmaya çalıştı, ama Candace daha önce hiç duymadığı yabancı bir dilde konuşuyordu sanki, öfkeyle tıslayarak. Elleri kolları ürkmüş kuşlar gibi oynuyor, yüzük parmağındaki minik elmas parlıyordu. Royall, Candace'la birlikte dairede yalnız kalmalarını, diğer herkesin gitmesini, telefon bile edilmemesini istedi. (Diğer odada yine telefon çalmaya başlamıştı.) Ah, ne uzun bir gündü!

Ama Candace dokunulacak halde değildi. Ariah'la yaptığı konuşmada sinirlenmişti.

Royall tatlı, seksi gülümsemesini takınarak, Candace'ın ba-

yıldığı Johnny Cash-vari sesiyle, "Tatlım, bu gece kaçsak ne olur? Bu düğün saçmalığına boş verip birlikte kaçsak?" dedi.

Candace'ın gözleri faltaşı gibi açıldı, Royall tarafından çimdiklenmiş gibi. "'Düğün saçmalığı' mı? Royall Burnaby, *ne* dedin sen?"

Royall omuz silkti. Kendisine çok parlak bir fikir gibi gelmişti oysa.

Kaçamasalar bile dairede yalnız kalabilirlerdi. Burası müstakbel evleriydi. Baş tahtası American Heritage çamından yapılma çift kişilik yatak onlarındı, Ariah'ın düğün hediyesiydi. Herkes defolup gitsindi! Telefon fişten çekilsindi! Royall, Candace'a sarılmayı, bazen yaptıkları gibi birlikte uzanmayı, sevişmeyi değil sadece öpüşmeyi, sarılmayı, sokulmayı, birbirlerini rahatlatmalarını fena halde istiyordu. Aralarında ne gibi saçmalıkların yaşandığı önemli değildi. Böyle şeyler insanın aklına takılan bir şarkının sözleri gibiydiler.

Ama: Royall saçma, giysilerine mezarlığın o yoğun kara toprak kokusunun sinmiş olmasından kaygılanıyordu. Candace'ın dudaklarından o diğer kadının tadını almasından kaygılanıyordu.

Candace sesini yükseltti. "Ne oluyor Royall? Sende bir terslik var. Kapıdan girer girmez yüzünü görünce ***anladım***."

Royall hemen, "'Anladın' mı? Neyi anladın?" dedi.

"Şey, bilmem. Siz Burnaby'lerin tuhaf bir ruh haliniz vardır ya. Bir şeyler mırıldanır, kimsenin gözlerine bakmazsınız."

Burnaby'lerin mi? Royall bunu ilk kez duyuyordu. Hem daha şimdi Candace'in gözlerine bakmamış mıydı?

Candace surat asarak, "Sen var ya sen!" dedi. "Bazen evlenmek istemediğini düşünüyorum. Hatta bazen beni sevmediğini düşünüyorum."

Royall'ın başı ağrıyordu. Soğuk süt, alın kemiklerinin sızlamasına yol açmıştı. Kendini tutmasa elleriyle yüzünü örtecekti.

"Eee, seviyor musun? Sevdiğine inanmıyorum."

Candace'ın gözlerinde yaşlar parlıyordu. Büzülmüş dudakları hoştu. Diğer odadan insan sesleri yükseldi. Kahkahalar. Telefon çaldı.

Candace gitmek üzere döndü, ama Royall kızın kolunu kavradı.

Sesi çatladı. "Tatlım."

"Ne? *Ne?*"

Royall yutkundu. Bu sefer de dili buz kesmiş, uyuşmuştu. Sözcüklerini çok uzaktan getirmesi gerekiyordu, bir kanaldan mavna çeker gibi. "Tatlım, sanırım hayır. Tam olarak değil."

"'Hayır' mı? Neye hayır?"

Royall başını hayır anlamında salladı, sefilce.

Candace'ın gözleri çeliğe, buz kıracaklarının rengine dönüştü. Küstah, minik burnu sivrildi sanki. Gerçeği anlamıştı.

Candace çeyrek galonluk süt kutusunu alıp, içinde kalanları Royall'ın kafasından aşağı boca etti, çığlığı bastı, haykırdı ve onu tokatlamaya, tekmelemeye başladı, ta ki Royall tarafından zaptedilene dek. "Bunu yapamazsın! Yapamazsın! Senden nefret ediyorum Royall Burnaby, ***bunu yapamazsın***!"

Ne uzun bir gündü. En azından, nihayet sona eriyordu.

3

Onu sorarlarsa, ben doğmadan önce olmuş dersin.

Royall bunun doğru olmadığını biliyordu. Ama babası olan adama dair net anıları yoktu.

Luna Parkı'na dair anıları yoktu. Ailelerinin çok eskiden, parka bakan "büyük bir taş evde" yaşadıklarını Chandler'dan öğrenmişti o kadar. O evin de, o zamanla ilgili herhangi bir şey gibi, fotoğrafları yoktu. İsimsiz babalarının fotoğrafları yoktu.

Royall anımsamaya çalışınca, zihni buhar olup çözülüyordu sanki. Şelale'den saçılan, rüzgârda yiten su serpintileri gibi.

Baltic Sokağı'nda yaşayan bir çocukken, birkaç kilometre ötedeki Luna Parkı'na gizlice bisikletle giderdi, evi görürse anımsayıp anımsamayacağını anlamak için. Ama parka her yaklaştığında tuhaf bir şekilde başı döner, dizlerinin bağı çözülür, bisikletinin ön tekerleği keskin bir şekilde yan döner, devrilecek gibi olurdu. Bu yüzden vazgeçip geri dönerdi. *Bunu yapmamalısın. Seni seven kişi annen.*

Royall'ın anıları dört yaşından itibaren başlıyordu. Ariah tarafından kucaklanmış, uykulu ve şaşkın bir halde sürüklenerek "yeni" eve sokuluyordu. Dar, gıcırdayan merdivenden çıkarılıp "yeni" yatak odasına sokuluyordu. Bu odayı sonraki on yıl boyunca ağabeyiyle paylaşacaktı. Hiçbir şeyi sorgulamayacak, Ariah'ın mutlu, sağlıklı oğlu olacaktı. Üstünde *Buffalo & Chautauqua, Baltimore & Ohio, New York Central, Susquehannah* yazan yük trenlerinin gürlemelerinin kafalarının içinde çınladığı; gizemli ve biraz hoş eski ahşap dumanı, makine yağı ve küf kokuları yayan; Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı o alçı kaplı tuğla evde.

Royall, Baltic Sokağı İlkokulu'ndan eve Şelale'ye dair öykülerle dönmüştü.

Royall, Ariah'a, Kanyon'da geceleri hayaletlerin çıktığını anlatmıştı heyecanla. Bazıları Kızılderili, bazılarıysa beyaz insan hayaletleriydi. Kızılderililer tarafından yakalanan bir beyaz adam nehre atılmış, Şelale'den düşmüştü. "Kırmızı saçlı genç bir gelin", adamı "yedi gün yedi gece" boyunca aramış, akıntı tarafından parçalanmış cesedini bulunca da kendini Kanyon'a "atmıştı".

Juliet'in buğday rengi, ama yer yer koyu kırmızı tellere sahip saçlarıyla oynayan ve yüzü kızaran Ariah, soğuk bir sesle, "Bütün bunlar ne zaman olmuş tatlım?" demişti.

O sırada üçüncü sınıfa giden Royall, "Yüüz yüüz yıl önce anneciğim," demişti."Galiba."

"'Yüüz' değil Royall. *Yüz.*"

"'*Yüz*', anneciğim. Ve de bin."

Çocuk, Zarjo gibiydi. Tapılacak ve çok uysal bir çocuktu. Royall'ın o köpek gibi kısa bir kuyruğu olsa, sürekli sallardı herhalde.

Ariah gülmüş ve eğilerek oğlunu öpmüştü. Çocuklar nelere inanıyordu. "O kadar eskiden olduysa, kız da ölmüştür Royall. Hayaletler sonsuza dek yaşamaz."

Royall dördüncü sınıftayken bir gün eve Kanyon'la ilgili farklı bir öyküyle dönmüştü. Bu kez Juliet'in yanı sıra Chandler da şahitti.

"Anne*ciğim*! Sana anlattığım hayalet vardı ya?"

"Ne hayaleti tatlım? Biz hayaletlere filan inanmayız."

Gözleri faltaşı gibi açık olan Royall, "O kız bu sokakta yaşıyormuş!" demişti. "Onu görenler varmış, *gerçekmiş.*"

Ariah nefes nefese kalmış oğluna bakakalmıştı. Ona bu saatte hep yaptığı gibi, uzun bir bardak dolusu "tam yağlı, homojenize" King's Dairy sütü uzatmaktaydı. İstifini bozmadan, "Bunu kimden duydun?" demişti.

Royall kaşlarını çatarak anımsamaya çalışmıştı. Hafızası iyi bir çocuk değildi. İsimler, yüzler, olaylar kafasında karman çorman oluverirdi, karton bir fincan içinde sallanmış zarlar gibi. Okulda sırasında otururken sıkılır, gözlerinin önünde "zıplayıp duran" basılı harflerden sıkılırdı. Baltic Sokağı'nda yaşayan hayaleti ona kendisinden büyük sınıf arkadaşları anlatmış olabilirdi. Veya öğretmeni anlatmış olabilirdi. En iyi arkadaşlarından birinin annesi anlatmış olabilirdi; Royall'ı okul sonrası sık sık evine davet eden, ona ve oğluna sütle kurabiyeler veren, çocuk-

ların, sokağın diğer ucunda yaşayan Ariah Burnaby'nin yasakladığı çizgi filmleri izlemesine izin veren bir kadın.

Çok saf bir çocuk olan ve artık birinci sınıfta okuyan Juliet, ağabeyini pür dikkat dinliyordu. Annesinin deyimiyle "hıyar gibi upuzun", asık bir surata ve "bezelye tanesi gibi, kara kara", düşünceli gözlere sahip bir kızdı. Sorun şuydu ki, Juliet, Baltic Sokağı'nda hayaletler görüldüğünü duyarsa hemen o gece hayalet görecekti. Odalara sinsice girip çıkabilme ve Ariah'ın değişken ruh hallerini sezebilme yeteneğine sahip, hortlak gibi bir çocuk olan Chandler, şimdi sorun çıkacağını sezmiş, mutfaktan sıvışmaya hazırlanıyordu. Komşuların çöp tenekelerini karıştırdığı için cezalandırılmış yaramaz bir köpek gibi köşesine yollanmış olan Zarjo, uykulu ama dikkatliydi. Bu soğuk ve rüzgârlı kasım ikindisinin Burnaby Ailesi'nin Baltic Sokağı'ndaki tarihçesindeki tek önemi; Royall'ın hayaletten, "gerçek" olan ("kadın hayaletmiş", "Şelale civarında gezinip insanları korkutarak *aşağı* atlamalarına yol açıyormuş") hayaletten bahsedişi sırasında Ariah'ın onun sözünü keserek, çocuklara böyle saçmasapan masalları kimin anlattığını sorması ve Royall'ın dokuz yaşında bir çocuğun içtenliğiyle, "Ama anne, bu *doğru*. O bir kadın hayalet ve Şelale civarında geziniyor," demesiydi.

Ariah gülmüştü. Kahkahası kırbaç sesi gibi kısa ve tizdi. Bu kahkahayı ancak Chandler gibi, Ariah'ın ruh hallerini sezme konusunda uzman bir çocuk doğru yorumlayabilirdi, tıpkı Ariah'ın sıkılı yumruklarını fark ettiği gibi.

Ama Chandler sıvışmakta yeterince hızlı değildi. O saçmasapan masalı anlatan kişi Royall olsa da, Ariah'ın gazabı Chandler'a yönelmişti. Ariah dönüp iki eliyle onu saçlarından tuttuğu gibi mutfağa gerisingeri çekmişti. "Sen! Şu ufacık, çarpılmış surattaki ifadeye bakın hele! Seni *casus*."

Zarjo ayağa fırlayıp heyecanla havlamaya başlamıştı. Ariah'la Chandler arasındaki itiş kakış sırasında Royall bardağındaki sütün çoğunu kendi üstüne dökmüştü.

Bunlar dışında, Burnaby Ailesi'nin Baltic Sokağı'ndaki tarihçesinde sıradan bir yere sahip bir kasım ikindisiydi.

4

On yıl sonra Royall o dökülen sütü anımsarken yüzünü ekşitti. Yaşadığı şoku, ayaklarının dibinde tuzla buz olan bardağı hatırlarken.

King's Dairy. Royall Burnaby'nin üstüne saçılan soğuk süt. Bunun belki de her on yılda bir başına geleceğini düşününce gülümsedi. Tuhaf olurdu.

Candace bir keresinde Royall'la Juliet'e her zamanki heyecanlı edasıyla, "Ah, ne şanslısınız!" demişti. "Dünyanın en harika annesine sahipsiniz."

İki kardeş şaşkın şaşkın bakışmışlardı.

Juliet iç geçirerek, "Şey, evet, biliyoruz," demişti.

Mutfaktaki olaydan on yıl sonra Royall, Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı evin ön kapısının önünde kararsızca duruyordu. İçeriden piyano sesleri geldiğini duyuyordu. Biri şevkle piyano çalmaktaydı, bir Mozart rondosu olabilirdi, hıçkırığa benzer bir duraksama oldu, sonra Ariah'ın cesaretlendirici sesi yükseldi. Ariah'ın çocukları, piyano dersleri sırasında eve sessizce girip çıkmaya eğitilmişlerdi, ama Royall ön kapının önünde hülyalı ve dalgın bir edayla kalakaldı. Üstünde haki renkli buruşuk bir pantolon, atlet, flanel bir gömlek ve alnına kadar indirilmiş bir Şeytan Çukuru Turları şapkası vardı. Üç günlük sakalı çelik talaşı gibi pis pis parlıyordu. Gözleri sertçe ovuşturulmuş gibi kanlıydı. Cuma sabahından beri giysilerini değiştirmiyordu; dirseklerine kadar kollarını ve koltukaltlarını yıkamak dışında yıkanmamıştı da. Şimdiyse pazartesi akşamıydı neredeyse.

Ne utanç verici! Royall Burnaby'ye hiç yakışmıyordu.

Oysa Royall ne utanç, ne de pişmanlık duyuyordu. Öyle rahatlamıştı ki, helyumla dolu bir balon gibi hafifti sanki. Özgür-

dü! Öyle özgürdü ki, balon gibi uçup gidebilirdi. On dokuzunda evlenmiş bir adam değildi.

Candace için üzülüyordu tabii. Aklına geldikçe yüzü kızarıyordu. Onu incitmişti, oysa onu incitmek dünyada en son yapmak isteyeceği şeydi. Neredeyse Ariah'a da acıyacaktı. Ama neden?

Candace benim karım olacak anne, senin değil.

Ariah, yirmi beş yaşında olan Chandler'ın, kocasından ayrılmış hamile bir kadın arkadaşıyla "görüşmesini" istememişti. Ariah böyle "ilişkileri" afallatıcı ve iğrenç bulduğunu göstermiş, Chandler'a o genç kadının tuzağına düşüp evlenmeyeceğine söz verdirmişti. Ariah o kadınla görüşmeyi bile reddetmişti. Oysa Candace McCann'in Royall için "mükemmel" bir eş olacağına hemen karar vermişti.

Bu tuhaftı. Ama Ariah'ı tanıyan biri için o kadar da tuhaf değildi belki de.

Ariah artık ellilerinin ortalarındaydı. Eskisi kadar sinirli, heyecanlı, çabuk parlayan biri değildi. (Böyle ruh hallerine "füg-ler" derdi, soğukkanlı bir tıpçı edasıyla. Sanki bu öfke nöbetleri kimsenin suçu olmayan zihinsel bir durumdu, şimşek tarafından çarpılmak ve şokun etkisiyle elini kolunu sallarken etraftaki masum insanlara zarar vermek gibiydi). Yine de Ariah'ın sağı solu belli olmazdı. Bazen Royall'ın hiç anlam veremediği bir şekilde (Royall erkek çocuk olduğundan, büyürken çok daha serbest bırakılmıştı), Juliet'e aralarındaki ana-kız mahremiyetinin önemsiz bir ihlalinden dolayı günlerce küstüğü olurdu. Ariah, Royall'ın dikkatsizlik ya da sakarlıktan dolayı yaptığı ev kazalarına güler geçerdi; oysa aynı şeyleri Juliet ya da zavallı Chandler yapsa sinir krizi geçirirdi.

(Chandler artık evde yaşamadığı için şanslıydı. Ama sık sık uğruyor, bazen eski yatağında yatıyordu; sanki nasıl Ariah'ın ona tuhaf bir şekilde ihtiyacı varsa, kendisinin de Ariah'ın azarlarına ihtiyacı varmış gibi.)

"Hey Royall! Naber?"

Royall'ın eskiden çok düşük bir ücrete çatı oluklarını temizlediği bir komşu, sokağın diğer tarafından sesleniyordu. Royall'ın ona el sallayıp seslenmekten başka seçeneği yoktu. Mahalledeki herkes düğünün birdenbire iptal edildiğini duymuştu herhalde, Baltic Sokağı'ndan hiç kimse davet edilmemiş olsa da.

"Bu hafta balayına çıkmayacak mıydın sen?"

"Şey, hayır. Çıkmayacağım."

Yaşlıca, topal bir adam olan komşu, gizemli bir edayla gülümsedikten sonra tekrar evine girdi. Royall'ın yüzü kızardı.

Belki de bu parlak bir fikir değildi? Evine bu kadar kısa sürede dönmesi? Royall, Ariah'ı görmekten korktuğunu inkâr edemezdi.

Cuma akşamı Ariah'ı aramıştı elbette. Ona düğünün "iptal edildiğini" söylemişti hemen. Saat dokuzu geçtiğinden, Ariah telefonu geç açmıştı, ancak onuncu çalışta. Bu habere öyle şaşırmıştı ki, Royall'dan lütfen tekrarlamasını istemişti. Royall, Candace'la evlenemeyeceğini bir çırpıda söylediğindeyse, Ariah öyle uzun süre suskun kalmıştı ki Royall kadının kalp krizi geçirdiğinden korkmuştu. Sonra Ariah'ın zorlukla, kesik kesik soluduğunu işitmişti. Ariah ağlamamaya çalışıyor gibiydi. Ağlamayı horgörürdü oysa! Royall hemen, "Anne?" demişti. "Candace seni görmeye geliyor. Bunu niye yaptığımı anlıyor. Allak bullak oldu ve bana çok kızgın, ama beni anlıyor, sanırım. Anne, beni affet. Üzgünüm. Piçin tekiyim galiba. Anne..." Ama hattan gelen ses Juliet'inkiydi. "Royall, annem koşarak üst kata çıktı. Sorun ne söylemedi. Royall, iyisin değil mi? *Ölmüyorsun değil mi?*"

Ertesi gün, cumartesi günü Royall, Ariah'a ilk telgrafını göndermişti.

ANNECİĞİM ÜZGÜNÜM SEÇENEĞİM YOKTU
BİR GÜN AÇIKLARIM SEVGİLER ROYALL

Royall, Candace'tan ayrıldıktan hemen sonra saklanmıştı. Üç gündür kaçaktı. Kimseyle görüşmemişti. Başka kimseyi aramamıştı, haberin çabuk yayılacağını bildiğinden. Candace'ın bütün arkadaşlarıyla akrabaları haberi bir saat içinde öğrenmiş olacaktı. Ariah'ın yayılan dedikodulardan bahsederken kullandığı tabirle, haber taşan bir lağım gibi yayılacaktı. Niagara Falls'ta lağımlar hep taşar, dedikodular ve "kötü haberler" de hep yayılırdı. Royall insanların kendisi hakkında neler dediklerini düşünmek istemiyordu. Afallamış, sinirlenmiş, hiddetlenmiş olmalıydılar. Candace'ın annesi bile Royall'ı boğmak istiyordu herhalde. *İnanabiliyor musun! Royall Burnaby'nin böyle bir şey yapmasına! Hem de düğün arifesinde!* Royall, Candace'ın düğün hediyelerini geri vermek istemeyeceğini biliyordu. Bunu yaparken iyice üzülecekti.

Candace'ın kendisini asla affetmeyeceğini biliyordu. Yaptığı şey başkasıyla yatıp onu aldatmasından bile kötüydü. Ona siyahlı kadından bahsetse, Candace kırılır, üzülür, tiksinir, ağlar ve ona vururdu, ondan nefret ettiğini ve evlenmek istemediğini söylerdi, ama sonunda, kısa süre sonra onu bağışlar ve evlenirdi. Oysa şimdi yaptığı vicdansızca şey yüzünden, ikisi için de en doğrusu olduğunu bildiği şey yüzünden, Candace onu asla affetmeyecekti.

Piyano dersi bitmiş miydi? Saat neredeyse altıydı. Ama Ariah bazen dersleri uzatırdı. Kılı kırk yaran, çalışkan bir hocaydı. Otuz yıldan fazladır piyano dersi veriyor olmasına karşın, hâlâ hatalara şaşırabiliyordu. Ariah öğrencilerinin piyano derslerine, öğrencilerinin verdiğinden daha fazla önem vermekle, uzun bir süre çocuklarını, özellikle de böyle haksızlıklara karşı çok duyarlı olan Juliet'i utandırmıştı. Vasat yetenekli ergenlerin ders almayı kesmelerine ya da ailelerinin dersleri kesme kararı almalarına gücenir, afallar, yıkılırdı hep. Bunun parayla ilgisi yoktu: Ariah'ın bazen bir öğrenciye aylarca bedava ders verdiği olurdu. Müziği seviyor, başkalarının kendisi kadar ciddiye almamalarına

anlam veremiyordu. Ariah'ın öğrencilerinden birinin babası, dersleri kesmeye karar verdikten sonra, *Paramızı çöpe atıyoruz*, demişti (kaba, ama muhtemelen doğru bir laftı). Ariah bu lafa her zamanki gibi kara mizahla karşılık vermişti. *Hepimiz paramızı çöpe atıyoruz. Hayat bu!*

Baltic Sokağı'ndaki, işçi sınıfından ve bir kısmı çocuklarla dolu harabe evlerde yaşayan "fakir" sınıfından komşular, 1703 numaralı evde yaşayan, kırmızı saçları grileşmeye başlamış kadının; üç tane babasız çocuğunu tek başına büyütmüş, gururlu, kibar, komşularına biraz tepeden bakan ve soğuk davranan, oldukça münzevi, "egzantrik" bir dul olduğunu biliyorlardı. Ariah Burnaby'nin özel biri, "okumuş, yetenekli" bir kadın olduğu kabul ediliyordu. Yabancılardan korkması, kapısını çalan bir dosttan bile ürkebilmesi anlayışla karşılanıyordu. *Hayalet gibi. İnsanın içini okuyor sanki. Kocasını sorarsanız size sanki kalbinden bıçaklamışsınız gibi bakıyor.*

Royall yan komşunun çocuklarıyla oynayabilecek yaşa geldiğinden beri, sokakta popüler biri, neşeli bir yetim olmuştu. Her yerden arkadaşlar edinmiş, arkadaşlarının evlerinde hep iyi ağırlanmıştı. Bazen anneleri onu çaktırmadan sorguya çekerdi ("Royall, annen pek dışarı çıkmıyor, değil mi?", "Royall, babanı hiç hatırlamıyorsun, değil mi?"). Ariah Burnaby'ye hem burnubüyüklüğü yüzünden hınç duyuluyor, hem de talihsizliği yüzünden ona sempati besleniyordu. Sevilmeyecek biri miydi, acınacak biri mi? Çok güzel piyano çalıyordu, ama kocası yoktu, değil mi? Eskiden Dirk Burnaby ile evliydi, ama şimdi Baltic Sokağı'nda yaşıyordu, değil mi? Hem ailesi, akrabaları neredeydi? Neden o ve çocukları böyle yapayalnızdılar?

Royall çocukken, Ariah'ın bazen aylarca evden çıkmadığı olurdu, yiyecek almak için bile. "Çok halsizim, nefes alamıyorum, o otobüse binersem düşüp bayılırım." Böyle zamanlarda komşuları ona usulca yardım teklif ederlerdi. Ellerinde Ariah'ın özenle yazdığı alışveriş listesiyle, Chandler'la Royall'ı da alarak

çarşıya giderlerdi; çocukları arabayla doktora, dişçiye ya da giysi veya ayakkabı almaya götürürlerdi. Ariah bu iyiliklere minnet duymak zorunda olsa da, sinirlenirdi de. "Sakın aile sırlarımızı söylemeyin!" diye uyarırdı çocukları. (Çocuklar merak ederlerdi; aile sırları neydi acaba?) "Millet dedikodu peşinde. Zayıflık hissettikleri anda insanın üstüne çullanırlar." Ariah'ın ellinci doğum gününden kısa süre sonra safra taşları yüzünden acilen ameliyat edilmesi gerektiğinde, komşular çocukları yemeğe çağırdılar. Ariah hastaneden çıkıp evinde dinlenmeye başladığında da; güveçler, hindi artıkları (Şükran Günü'nde), kekler ve turtalar gönderdiler. Ariah, Chandler'a onlara kibarca teşekkür etmesini tembihlese de, için için öfkeden kuduruyordu. "Çakal sürüsü! 'Kötü durumda' olduğumu gördüler ya. Artık onlardan biriyim sanıyorlar." Ariah'ın soluk teni soğuk soğuk parlıyordu. Yeşil camsı gözleri ıstırap ve zaferle ışıldıyordu. "Ama yanılıyorlar, anlıyor musunuz? Onlara göstereceğiz."

O sırada on yaşında olan ve kendi fikirlerini edinmeye başlamış Chandler itiraz etmişti. "Bize iyi davranmaya çalışıyorlar o kadar anne. Halimize üzülüyorlar."

"'Halimize üzülüyorlar' ha!" diye paylamıştı Ariah. "Ne cüretle! Onlara söyle, kendi hallerine üzülsünler." Hasta yatağındayken, ceset gibi solgunken ve sesi çatlakken bile büyük oğlunu incitmeyi başarmıştı.

Royall'ı genellikle üzmezdi. Royall sebebini merak ederdi.

"Sen. En azından yaşıyorsun."

Royall huzursuzca güldü. Ariah tuhaf laflar ederdi. En azından piyano öğrencisi gitmişti. Kızı ön kapıya kadar geçiren Ariah, oğlunun suçlu gözlerini gizlemek için şapkasının önünü indirmiş ve sundurma direğine dayanmış halde durduğunu görünce pek bir tepki göstermemişti.

Liseli kız, Royall'ı görünce kızarmıştı, onu tanırmış gibi.

Ona sürtünerek yanından geçip giderken, *Selam Royall* gibi bir şeyler mırıldanmıştı.

Ariah, Royall'a incinmiş, öfkeli gözlerle bakıyordu. Belki de Royall'ı evden kovup kovmamayı düşünmekteydi. Onu içeri sokmamayı. Yıllar önce, sokağın karşı tarafında oturan bir kadının, komşuların şaşkın bakışları altında, "Serseri! Serse-*ri*!" diye bağırarak kocasının eşyalarını öfkeyle sokağa, kaldırıma fırlatması gibi; Ariah da oğlunun eşyalarını dışarı atmayı düşünüyor olabilirdi.

Zarjo evden koşaradım çıktı ve inildeyerek, heyecanla havlayarak sundurmada yürüdü. Royall'ı günlerdir görmüyordu. Evdeki gergin havadan, bir felaket yaşandığını sezmiş olabilirdi. Artık yaşlı bir köpekti. Gövdesi kalınlaşmış, karamela rengi kıvırcık tüyleri solmuş ve seyrelmiş, gözleri bozulmuştu. Ama Burnaby'lere, özellikle de Royall'a bir yavru köpek gibi bağlıydı hâlâ. Royall hayatı boyunca oyun arkadaşı olmuş, Ariah'sa çocuklar okuldayken onu beslemiş ve yanında tutmuştu. Zarjo burnunu hevesle Royall'ın ellerine sürttü, arka ayakları üstünde titrek bir şekilde kalkarak Royall'ın yüzünü öpmeye çalıştı. "Zarjo, hey. Otur." Royall, köpeğin delice sadakatinin yersiz olduğunu hissetti elinde olmadan.

Ariah birden sırtını dönüp gitti. Ama kapıyı Royall'ın suratına kapamadı.

"Zarjo, öff, *otur* dedim."

İnsan bazen incitmek ister. Kendisini çok fazla sevenleri.

Royall, Ariah'ın peşinden mutfağa girdi, kirpi dikenleriyle kaplanmış gibi gelen tıraşsız çenesini okşayarak. Giysileri buruş buruştu, koltukaltları cidden pis kokuyordu. Ariah ocağa çaydanlık koydu, piyano dersleriyle geçen yorucu ikindilerden sonra genellikle yaptığı gibi. Bilinçli bir şekilde, ağır ağır hareket ediyordu, eklemleri ağrıyormuşçasına. Tepeden gelen ışıkta Ariah'ın uzun, soluk, gülümsemeyen yüzü; artık genç olmayan ama yaşlanmamaya kararlı bir kadının yüzüne benziyordu. Ha-

şin ve kararlı bir edası vardı. Hep en dikkat çekici tarafı olan saçları, parlak broşlarla gevşek bir topuz yapılmıştı. Kısmen pas rengi, kısmense mika gibi gümüş rengiydiler. Gerginliği ve mutsuzluğu belli olsa da, Ariah piyano öğrencileri için uzun bir tüvit etek, siyah bir kaşmir kazak, işlemeli bir yelek ve parlak kırmızı, cüretkârca bir ipek eşarp seçmişti. Bunları Veterans Sokağı'ndaki Second Time Round Fashions eskicisinden almıştı. Ariah Burnaby vakur bir kadındı; ev kadınlarının sundurmalarına genellikle gecelik ve bornozlarla, saç baş dağınık halde çıktığı bir mahallede sırtını dik, başını yukarıda tutardı. Ama Royall onun dişlerini gıcırdattığını hayal etti. *Evet, çok sinirliyim. Evet, bu kez fazla ileri gittin.*

Ariah bu evde düğünden sonra bir parti düzenlemeyi planlamıştı. Royall'ın bildiği kadarıyla, kadının hayatı boyunca planladığı tek partiydi bu. Royall annesinin elinden bunu almıştı.

Ondan aldığı diğer şeyler yetmezmiş gibi.

Royall'ın içinden suçunu kabullenip af dilemek geliyordu. Ama dikkafalı bir yönü bunu engelliyordu. Pişman değildi ki! Candace McCann'le ya da başka herhangi biriyle evlenmediğine çok memnundu.

Royall mutfak tezgâhının üstünde, Western Union telgrafını gördü. Annesinin elinde buruşturulmuş gibiydi. Sahte, ikiyüzlü, şımarıkça gelmeyecek sözler bulmaya çalıştı. Ariah onun aklını okurcasına, soğuk bir sesle "Bir telgraf," dedi. "Hayatımda aldığım ilk telgraf. *Tebrikler Bayan Burnaby, oğlunuz sizi rezil etti*, diyor."

Royall iç geçirdi. Zarjo'nun hevesli kafasını okşuyordu, eskisinden daha kemikli gelen kafasını; heyecanla soluyan köpek ellerini yalarken.

Royall yaşadığı çok sayıda tecrübeden biliyordu ki, hızlı ve kararlı bir şekilde konuşmazsa, Ariah saldırısının dozunu arttıracaktı. Royall'ın asla unutamayacağı bir anısı vardı. Lisedeki ilk senesinin yazında, belediyenin Park ve Eğlence Müdürlüğü'nde

çalışırken ve belediyenin sponsorluğundaki beyzbol takımının gözde bir oyuncusuyken, saçlarını omuzlarına kadar uzatmışken ve örgü bir bandana takarken, Ariah onu "kuduz hippi" diye azarlardı. Bir akşam bu mutfakta üstüne makasla saldırmış, Royall'ın engellemesine fırsat vermeden onun gür saçlarına makası daldırarak avuç avuç kesmişti. Sonrasında da onunla acımasızca dalga geçmişti. *Kuduz hippi* oğluyla. "Aslında şaşırmamalıydım herhalde," dedi Ariah. "Siz çocukların dünya umurunuzda değil ki. Her şeyi yaparsınız."

Siz çocuklar. Bu inciticiydi.

"'Siz çocuklar' ha?" dedi Royall. "Bu da nereden çıktı?"

"Annenin kalbini kırmakta üstüne yok."

"İyi de Chandler'la Juliet'in bu işle ne ilgisi var anne? Kalbini kıran benim."

"'Kalbini kıran benim' ha? Kendinle gurur duyuyorsundur herhalde. Bencil, kibirli, cahil ve şaşkın bir *erkeksin*."

Royall yüzünü ekşitti. İnsan *erkek* olduğu suçlaması karşısında kendini nasıl savunurdu ki?

Ariah titrek bir sesle, "Onun gibisin," dedi. "İçinde onun dölü var. İncitmek, yok etmek. Her şeyi mahvetmek. Seni seven, sana güvenmiş insanlara sırt çevirmek. Ah, senden nefret ediyorum!" Duraksadı, donakaldı. Gereğinden fazla konuştuğunu fark etmişti sanki. Körlemesine sırtını dönüp, ocaktaki buhar salan çaydanlığı kaldırmaya çabaladı.

"Kim gibiyim anne? Babam gibi mi?"

Royall kaygıyla bekledi. Ariah'ın üstüne gitmemesi gerektiğini biliyordu.

Ariah demliğe su koyarken rafa su döktü. Eli öyle zangır zangır titriyordu ki, Royall kadının eline su döküp yakmasından korktu. "Sana bir daha asla güvenemem," dedi Ariah. "Oysa seni öyle sevmiştim ki."

"Yapma anne. Tanrım..."

"Seni Juliet'ten bile çok sevdim. Oysa en çok onu sevecek-

tim. Juliet küçük kızımdı benim, uğruna canımı vereceğim kızım. Ama onunla aram bir türlü iyi olmadı. Seninle olduğu gibi olmadı. Ah, en başından beri Royall'ımdın sen! Oysa şimdi senden nefret ediyorum."

"Yapma anne. Ciddi olamazsın."

"Benimle saygılı konuş! Sokak ağzıyla konuşma."

Royall yutkundu. "Babama nerem benziyormuş anne? Söylesene."

Ariah kafa salladı. Yüzü kapanmıştı sanki, panjuru indirilmişti.

Aileye ihanet. Aileden uzaklaşmak. Benzerlik buydu.

Royall cüretkârca, "Anne, bana neden hiç babamdan bahsetmiyorsun?" dedi. "O öldü, biliyorum. Artık bizi incitemez, değil mi?" Ama Royall'ın kafası karıştı. Bazen Şeytan Çukuru'nda tekneyle giderken, bazı yolcular teknenin çalkantılı sularda cidden tehlikede olduğunu sanarak aşırı tepki gösterir, tiz çığlıklar atarlardı. Panik bir anda tüm tekneyi sarardı. Royall'ın kalbi de tuhaf bir şekilde küt küt atıyordu. Ariah'ın yüzünde dehşet vardı.

Royall sustu. Ariah'ın titreyen elinden çaydanlığı alıp ocağın üstüne geri koydu. En azından artık Ariah kendisini ya da onu haşlayamazdı. Bu mutfakta bir sürü çeşitli ve yarı-komik "kaza" yaşanmıştı; bazıları Ariah, bazılarıysa dalgın çocukları yüzünden.

Royall en etkileyici gülümsemesini takınmaya çalıştı. Bu kadın üstünde on dokuz yıl boyunca etkili olmuş bir gülümsemeydi. Şimdi işe yaramayacağına inanamazdı. Özür diler bir ses tonuyla, "Biliyorum anne, yaptığım boktan bir şeydi," dedi. "Ben..."

"'Boktan' mı? Ne biçim konuşuyorsun sen? Zalimdin, düşüncesizdin..." Ariah birden sustu. Royall onun neredeyse *erkektin* diyeceğini tahmin etti.

"Umutsuzdum galiba. Geçen gün başıma bir şey geldi. O

zaman yaptığım şeyin doğru olmadığını anladım. Candace da üzülecekti ben de. Çocuklarımız olsaydı..."

Ariah öfkeyle, "Torunlarım olsun isterdim. Ama *bu* senin verebileceğin bir şey değilmiş galiba," dedi.

"Ne? Ne diyorsun anne?"

"En azından Candace hamile değil. Durumun tek iyi yanı bu. Onu hamileyken terk etseydin..."

Royall itiraz etti: "Hamile olsa onu 'terk etmezdim' ki anne. Bunu asla yapmazdım."

"Yapmaz mıydın! Bilemiyorum." Ariah bir fincana çay koydu, seramik demliği iki eliyle tutarak. "Candace'ın kendini asla toplayamayacağını sanma Royall Burnaby. Kendinle fazla övünme. Cuma akşamı sinirliydi, kırgındı, ama isterik değildi. Hem dini ona teselli olacaktır. 'Royall, Hıristiyan değil,' dedi. 'Belki de en iyisi oldu,' dedi. O güzel giysiyi başkası için giyecek tahminimce, hem de yakın bir zamanda. Bir-iki yıl içinde." Ariah ağırbaşlı nutuklarından birini çekmeye hazırlanıyordu. "O kadar güzel bir kızı elinden kaçırdın. O kadar saf, temiz kalpli bir kızı. O kadar *tatlı*..."

Royall tiksintiyle, "Yapma anne!" dedi. "'Tatlı' bir eş istesem çikolatadan bir tavşanla evlenirdim. Kahrolası Fannie Farmer'la* düzüşürdüm."

"Royall. Laflarına dikkat et."

"Ne söyleyeceğime ben karar veririm, sen değil! Konuşabileceğim bir eş istiyorum ben, Tanrı aşkına! Konuşabileceğim, birlikte gülebileceğim birini. Benden daha zeki bir eş istiyorum, daha aptal değil. Kahrolası bir kimyevi maddeler fabrikasında 'gerçek' bir iş bulup çalışarak zaten çok az olan beyin hücrelerimi de mahvetmemi isteyen bir kadın değil. Ben..." Royall derin bir nefes aldı. Birden ilham gelmişti. "...yetenekli bir eş istiyorum. Sahip olmadığım bir yeteneğe sahip birini."

---

* Yemek kitabı çok sayıda baskı yapmış usta bir aşçı (1857-1915) (ç.n.)

Ariah, Royall'a bakakalmıştı. Yüzünde yine o dehşet ifadesi vardı. Dudakları kımıldıyor, ama ağzından ses çıkmıyordu. Bayılacak gibiydi. Royall onun için kaygılandı. "Anne, böylesinin daha iyi olduğunu biliyorum," dedi hemen pişmanlıkla. "Candace da biliyordu bence, ama evlilik planları bir kez başlayınca geri dönmesi güç oldu. Sanki düğün bizden bağımsız bir hayat kazanmış ve aramızdaki şeyin hedefine dönüşmüştü. Seni hayal kırıklığına uğratmak istemedim sanırım. Seni mutlu eden o kadar az şey var ki..."

Bu sözler havada asılı kaldı. Bir suçlama değil, açıklanan gerçekler. Şoktan sıyrılan Ariah, öfkeyle gülmeyi başardı. "Şimdi de beni suçluyor, aman ne güzel! Suçsuz evladım annesini suçluyor."

Royall, annesiyle babasının eskiden herhalde birbirlerine âşık olduklarını düşündü ilk kez. Çok eskiden, evlendikleri zaman. Sonrasında kaç sene boyunca sürmüştü? Sonra bir şeyler olmuştu. Ne olduğunu bilmek istiyordu! Bilmeliydi. Ama Ariah'ın yüz ifadesini görünce, bu akşam öğrenemeyeceğini anladı.

"Anne, seni herhangi bir şey için suçladığım yok. Benim suçumdu. Zayıf karakterliyim herhalde. Kızlara kendilerini özel hissettirmekten, onları mutlu etmekten hoşlanıyorum. Gerçek olmasa bile, maskeli balo gibi olsa bile."

"Ailenin dışındaki hayat bir maskeli balodur," dedi Ariah soğuk bir sesle. "Siz çocuklar bunu zamanla öğreneceksiniz."

Ailenin içindeki değil midir ki? Royall huzursuzca omuzlarını oynattı.

Zarjo'nun etik, ahlaki, metafizik sorunları yoktu. Genç efendisi tarafından terk edilebileceğinden korkan kaygılı bir köpekti o kadar. Evdeki gerilimleri bazen diğer ev sakinlerinden bile önce hissetmekte uzman olan Zarjo, Royall'ın ellerine burnunu sürtüyor, arka ayakları üstünde yükselerek yüzünü onun sıcak yüzüne bastırmaya çalışıyordu. "Kahretsin, *aşağı insene* Zarjo." Köpek gerileyip ön ayaklarını yere koyarken tırnakları zeminin

muşambasında tıkırdadı. Royall ona vurmuşçasına incinmişti. Bu yüzden Royall ona sevip okşamak, onu sevdiğini belli etmek zorunda kaldı.

Dünyanın yarısı sevilmeyi arzuluyordu. Diğer yarısıysa sevilmekten kurtulmayı.

"Bana olan neydi biliyor musun anne?"

"Sahi, sana ne oldu cidden? Günlerdir kafayı çekip arabanda uyuyormuş gibisin."

Bu zalimce ve doğru olmayan bir sözdü. Royall o gün sadece iki-üç bira içmişti. Arabasında da sadece o ilk gece, cuma gecesi yatmıştı o kadar.

"Candace'la evlenemeyeceğimi anladım çünkü... çünkü onu bir kadını sevebileceğim kadar, tüm kalbimle sevmiyorum." İşte, sonunda söylemişti. Royall dudaklarını yaladı. Nihayet bu ağır yükten kurtulmuştu. Kendini, yapabileceklerini sorgulayan bir çocuk olmamıştı hiç. Çocukluğundan beri geleceği de, tıpkı geçmişi gibi, iyimserce baktığı bir belirsizlik gibi görünmüştü gözüne. "Candace'a haksızlık olacaktı..."

Ariah soğuk bir sesle, "Sahi mi? Neden?" dedi. "Yoksa o zavallı kızı aldattın mı?"

Royall yüzünün kızardığını hissetti. Böyle şeyleri annesiyle konuşmak ne tuhaftı! "Şey, böyle şeyler olabilir, değil mi? İnsan çok genç yaşta evlenirse. Biriyle tanışırsın, seversin, evlendiğin kadını sevemediğin bir şekilde. Sonra da..."

Ariah dikeldi. Şimdi tam boyunda görünüyordu: 1.70 civarı. Nesline göre uzun boylu sayılırdı, ama Royall'dan çok daha kısa olduğundan, otorite kurmak için o meşhur benzin yeşili gözlerini onunkilere dikmek zorunda kaldı. Ah, insan o gözlerin alev almasından korkardı! Chandler, Royall, Juliet, hatta kesinlikle Zarjo da, onları tutuşturmaktan çekinirlerdi. "Bana baksana Royall Burnaby, *başka* biriyle tanıştığını mı söylüyorsun sen?"

Royall duraksadı. Hayır, bu bir hataydı.

Ariah'a siyahlı kadından asla bahsedemezdi. Hiç kimseye bahsedemezdi.

Ariah horgörüyle konuştu: "Ah, kendimizle gurur duyuyoruz ha! Seni *erkek* seni. İlginç bir tür olabilirdiniz, kasıklarınızda zehir taşımasanız."

Royall bunu duyunca ürperdi. Kasıklarında zehir taşıyordu ha!

Sevmek istiyorum. Seveceğim. Vücudumla seveceğim. Yalan söylemeden. Bir daha asla.

Royall konuyu değiştirmek istedi. Giysilerinin altında terliyordu. "Belki tekrar okula giderim," dedi tereddütle. "Gece okuluna. Onu bitirince de..."

Ariah mutfak masasına oturmuş çayını yudumluyordu. Kriz anı geçmiş gibiydi. Artık otoritesini daha rahat uygulayabilirdi. Sevecen bir kahkaha attı. "Yapma Royall. Mahalle lisesinden zar zor mezun oldun."

"...üniversiteye gidebilirim. Belki Buffalo'ya. Chandler gibi."

"Chandler ha! O senden çok daha zeki güzelim. Bunu biliyorsun."

"Acaba?" dedi Royall soğuk bir sesle. "Evet, bunu söyleyenler oldu."

"Sen başından beri okulda zorlandın. Yaramazdın, çabuk sıkılıyordun. Kıpır kıpırsın, zavallı Chandler gibi değilsin. Chandler'ın gözleri bile bozuk."

"Chandler'ın gözleri nereden çıktı anne? Yapma şimdi."

"Juliet bile senden daha iyi bir öğrenci Royall. Aklı bir karış havada, asi bir kız; ama zeki. Oysa sen..."

Royall güldü. Zarjo'nun kemikli kafasını daha sert okşamaya başladı. "Sağ ol anne, çok cesaret veriyorsun. Bana bu kadar güvenmene teşekkürler."

"Royall, bir zamanlar müzisyen olabileceğine inanmıştım. O kahrolası gitarını kast etmiyorum... iyi bir piyanist olabileceğini

düşünmüştüm. Piyano gibi enstrüman yoktur! Sekiz yaşındayken öyle güzel çalıyordun ki. Sonra bıraktın, neden? Üstelik güzel, eğitilebilir bir bariton sesin vardı. Ama uğraşamadın. Hep başka şeylerle meşguldün. Ne sabrın vardı, ne disiplinin. Lisede söylediğin o 'folk şarkıları' gurur duyulacak şeyler miydi sanıyorsun? Artık sesin hamlaştı, o gülünç Tom Dylan'ınki gibi oldu."

"Bob Dylan."

Ariah yüzünü ekşitti. "İğrenç! Elvis Presley'nin en azından sesi güzeldi."

"Anne, sen Presley'den de nefret ederdin."

"Müziğinden nefret ederdim. 'Rock and roll'muş. Cahil barbarların müziği, Amerika'nın ölümü. Amerika'nın kendi çocukları tarafından içten içe kemirilişi." Ariah'ın çay fincanını kaldıran eli titriyordu. Saç topuzu çözülmeye başlamıştı. "Ve sen!" dedi hınçla. "Birdenbire üniversiteye gitmeye karar vermişsin. Tıpkı o tatlı, masum kızla önce evlenmek isteyip sonra vazgeçivermen gibi. Neden? Kanyon'da çalışmayı seviyorsun."

Royall konuşmanın nereye gittiğini görebiliyordu, ama Ariah'ı yolundan saptırması imkânsızdı. Yıllar önce, Ariah'ın Pennsylvania Üniversitesi'nde burs kazanan Chandler'ı evlerine daha yakın olan Buffalo Üniversitesi'ne gitmeye ikna edişine tanık olmuştu. *Stresi kaldıramazsın biliyorsun. Ya başına kötü bir şey gelirse? Evinden çok uzakta olacaksın.*

Chandler gerçekten de stresi kaldıramazdı. Üniversitede dört yıl boyunca stres yaşayacaktı, Philadelphia'da değil Buffalo'da. Haftada beş gün derslere girmek, Baltic Sokağı'nda ailesiyle yaşamak, ev ve okul masraflarını karşılamak için yarım günlük işlerde çalışmak zorundaydı. *Üniversite* sözcüğü *bencillik, gereksizlik* sözcükleriyle eşanlamlı olmuştu sanki. Ariah şimdi bu konuyu açmış, ince bir horgörüyle konuşuyordu. "Üniversite parasını nereden bulacaksın peki? Sadece okul masraflarından bahsetmiyorum. Tüm masraflardan. Gizli masraflardan. Borç al-

man gerekecek. Yıllarca borçlu kalacaksın. Peki ya mezun olamazsan? O zaman ne olacak? Bütün o paralar boşa gidecek. Çöpe atılmış olacak."

Çöpe atılmış olacak! Royall elinde olmadan gülümsedi. Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı yerde her gün o korkunç *çöpten* bahsedilirdi.

"Ne o? Bunu komik mi buldun? Gizli bir aristokrat filan mısın yoksa? Kayıp bir mirasın varisi misin? Sana gerçekleri anlatıyorum evlat."

Royall sinirlendi. "Çalışabilirim. On üç yaşımdan beri çalışıyorum. Yapma anne!"

"Artık on üç yaşında değilsin. Hayatın boyunca yoluna halılar serilmeyecek beyefendi. Bu eve 'bağışladığın' paralar gerçek dünyada yiyeceğe, barınağa, yirmi dört saatlik hizmetçi servisine yeter mi sanıyorsun? O parayla ancak bu evde geçinebilirsin, inan bana. Kız kardeşin çizmelerini temizliyor, neden? Annesi ne istese itiraz eden kız kardeşin, senin o komik motosikletçi çizmelerini, kovboy çizmelerini parlatmak için saatler harcıyor, neden? Nedenini bana sorma. Sana taptığı için elbette. Nasıl kıt kanaat yaşıyoruz görüyorsun. Annenin en büyük lüksü, senede iki kez piyanosunu akort ettirmek. Zaten piyano da olmasa hepimiz sokakta kalırız, işsizlik maaşı almak için yalvarırız. Ama siz çocuklar hep aynısınız: Bir yerlerde saklı para varmış gibi davranırsınız. İşte böylesiniz!" Ariah duraksadı. Nefes nefeseydi. Bu da sevdiği konulardan biriydi, *saklı* hazine. Royall kendini bildi bileli Ariah böyle hazinelerden bahsederdi; çirkin ama heyecan verici, heyecan verici ama çirkin şeylermiş gibi. Ama Royall bu konuyu konuşmanın anlamsızlığını biliyordu, çünkü Ariah sadece söylemek istediklerini söyleyecekti. Kendi kayışını ağzında sımsıkı tutmuş bir köpekti o. Dönüp duran, yanıltıcı hamleler yapan, hoplayıp zıplayan.

"Kanyon... Şeytan Çukuru... turizm sektörü... senin için ideal," diyordu Ariah sert bir sesle. "Bütün turistler eğlendirilmek

isteyen çocuklardır. Sende bu yetenek var Royall. Şu 'Kaptan Stu' denen adamın da seni sevdiği belli. Hem madem evlenmeyeceksin, burada, evinde, kız kardeşinle, benimle ve sana tapan Zarjo'yla birlikte yaşaman daha mantıklı olur Royall." Ariah ısınıyor, anaç bir paylamaya hazırlanıyordu. "Burada mutlu olduk, değil mi Royall? Sen, Chandler, Juliet, Zarjo ve ben? Beni 'mutlu eden çok az şey' olduğunu söylememeliydin. Beni her şey mutlu eder Royall. Ailem güvendeyse." Ariah gözlerini sildi, iyice etkileyici olmak için.

Tepedeki tavan gıcırdadı. Kararsız ayak sesleri. Juliet? Odası mutfağın tam üstündeydi. Royall, Ariah'ın Juliet'i karışmasın diye odasına yolladığım tahmin etti.

Juliet kendisine tapıyor muydu? Royall yutkundu.

Kız kardeşi, Royall'ın yaptıklarını öğrenince altüst olmuştu. Nedense Royall'ın evlenmesine çok hevesliydi. İlk başta tipik bir tavırla, düğüne gelmeyeceğini söylemişti: "Sahte, gürültülü" törenlerden nefret ederdi. Hem zaten kimse *onu* istemiyordu. "Giyinip kuşanmaktan", "saçını yapmaktan" nefret ediyordu. "Zaten çirkin"di. Ama Ariah sonunda Juliet'i ikna etmeyi başarmıştı. Juliet son günlerde düğünü neredeyse aşırı hevesle bekler olmuştu. Ağabeyinin evlenecek olması artık "büyük bir sıkıntı" değil, derin bir mutluluk kaynağıydı. "Yeni bir kız kardeş" istediğini söylemişti. Juliet'in "hep bir kız kardeş" istediği ortaya çıkmıştı birdenbire. "Belki yakında hala da olurum. Eminim olurum!" diye takılmıştı Royall'a, yüzünün kıpkırmızı kesilmesine yol açarak.

Ama Juliet şimdi yıkılmış haldeydi. Geçen gece Royall onunla konuştuğunda, sonunda Royall'a bağırmaya başlamış ve telefonu yüzüne kapamıştı.

Bunu nasıl yaparsın! Ah Royall! Tanrı belanı versin sensin.

Birbirlerine amma düşkünlermiş, diye düşündü Royall. Taviz vermemekte kararlılar.

Ariah, Royall'ı dikkatle izlemekteydi. Eğilmiş, Zarjo'nun sır-

tını okşuyordu, Royall köpeğin başını okşamayı sürdürürken. En sevdiği iki insan tarafından okşanan Zarjo yatışmaya başlamıştı. "Akşam yemeğinde soğanlı biberli rulo köfte var," dedi Ariah. "Senin sevdiğin gibi bol salçalı. Yanında da patates püresi tabii."

Royall'ın en sevdiği yemek. Bunun rastlantı olup olmadığını merak etti.

"Tamam anne. Harika."

"Başka planın yoksa tabii."

Royall bir şey demedi. Üst katın döşeme tahtalarının yine gıcırdadığını işitti. Juliet de onu affedecekti. Zamanla. Evine dönen Royall'ı. Evini asla terk etmemiş olan Royall'ı.

"Chandler'ın okuluna haber gönderdim. Yanımıza çağırdım. Son günlerde esrarengiz bir şekilde meşgul. Günlerdir ortalarda yok. Hâlâ o 'kadın arkadaşıyla' mı görüşüyor Royall? Hani şu..."

O genç kadının ismi Melinda'ydı. Evliydi, ama ona âşık olan Chandler'la değil. Royall hep başkalarına (kendisi de dahil olmak üzere) yardım edip duran ağabeyi için üzüldü. *Neden annemin saçmalıklarına katlanıyoruz ki?* diye sormuştu bir keresinde Chandler'a. Chandler ona hayretle bakakalmıştı. *Saçmalık mı? Ne? Ne diyorsun Royall?* Chandler, Royall'ın neden bahsettiğini hiç anlamamıştı.

"Söylesene Royall: Chandler, Candace'la aranda geçenleri biliyor muydu?"

"Neyi biliyor muydu?"

"Düğünü iptal edeceğini."

"Hayır. Bilmiyordu."

"Ama ona güvenirsin, değil mi?"

"Bazen içimi açtığım olur. Bu konuda konuşmadım."

Ariah'ın çenesi titredi. "Chandler'ın bildiğini duysaydım! Sana bunu yapmanı Chandler'ın söylediğini duysaydım..."

"Chandler söylemedi." *Neden Chandler'a aşk, evlilik, seks*

hakkında bir şey sorayım ki? diye eklemek istedi Royall. Chandler hiç bir kadınla sevişmemişti herhalde. Zavallı, Royall'dan çok daha fazla ana kuzusuydu o.

Ariah çayını bitirmişti. Soluk yanakları kızarmıştı. Genç kızsı bir şevkle, "Dördümüz baş başa akşam yemeği yiyeceğiz, ne güzel," dedi. "Geri döneceğin içime doğmuştu. Rulo köfteyi bu sabah yaptım, ilk öğrencim gelmeden önce... Ama bizimle sofraya oturacaksan lütfen yıkan Royall! Sokakta yatmış gibi görünüyorsun. Domuzlarla vakit geçirmiş gibi kokuyorsun."

Royall güldü. Böyle takılmalara bozulmazdı. Ariah'ın değişken ruh hallerine alışkındı.

Ama Ariah ondan siyahlı kadının kokusunu alamazdı. Aradan günler geçmişti.

Aslında Royall şehirden kaçmış, şimdi Lackawana'da yaşayan bir lise arkadaşının yanında kalmıştı. Bu arkadaşı dışında kendisini kimsenin tanımadığı, Buffalo'nun güneyindeki o dumanlı endüstri şehrine gitmişti. Cumartesi gecesi birlikte içmeye çıkmışlardı. Pazar ikindisinde Fort Erie hipodromuna gitmişlerdi, Royall'ın kafası dağılsın da suçluluk duymasın diye. Royall ilk bahsinde (hayatında oynadığı ilk bahisti) beklenmedik bir şekilde 62 dolar kazanmıştı. İkincisinde 78 dolar kaybetmiş, üçüncüsünde 230 dolar kazanmıştı. Sonra arkadaşının tavsiyesine kulak asmayarak, kazandığı paranın neredeyse tamamını Black Beauty II adlı, şans tanınmayan ve 1'e 8 veren bir ata oynamış, 1312 dolar kazanmıştı. Bin üç yüz on iki dolar! Acemi şansı, demişti Royall'ın arkadaşı hayretle. Royall'ın bir hipodromdaki ilk macerası.

"Domuzlarla değil anne, atlarla," dedi Royall. Ariah'ın şaşkın bakışları karşısında, banknot dolu şişkin cüzdanını çıkararak, paraları masanın üstüne koyup saymaya başladı. Kasıntılı, cakalı bir edaya bürünüvermişti. Buzlanmış bir yolda kayan bir arabaydı sanki. Altı yüz, yedi yüz, sekiz yüz dolar...

Ariah şoktaydı. "Royall! Bu kadar parayı nereden buldun?"

"Dedim ya anne. Atlardan."

"Atlar mı? At yarışından mı?"

Ariah, Royall'a sanki onu ilk kez görüyormuş gibi bakmaya başlamıştı.

"Bütün olanlardan sonra nasıl böyle bir şey yapabildin Royall? 'At yarışı'. Böyle bir zamanda..."

Royall tekrar düşündükten sonra, yüz dolarlık banknotlardan birini geri aldı. Şimdi cüzdanında Candace'a verebileceği altı yüz dolar vardı. Dairenin üç aylık kirası da ödendiğinden, Candace orada kalmayı sürdürebilirdi. King's Dairy'de çalışmayı sürdürebilirdi. Oradaki en sevilen garson kızdı. Ariah'ın tahmin ettiği gibi, Candace bir-iki yıl içinde tekrar nişanlanacak ve bu kez evlenecekti.

"Royall, beni dinlemiyor musun sen?" diyordu Ariah telaşla. "Sana ne oldu böyle? Yoksa içki de mi içtin?"

"Hayır hanfendi." Royal kaşlarını çattı, banknotları Ariah'a doğru itti. Birden kendini sarhoş gibi hissetmeye başlamıştı. Uygun sözcükleri seçmekte zorlanıyordu. Çocukken basılı sözcükler genellikle kafasını karıştırırdı; diğer çocukların kolaylıkla kabullenir gibi göründüğü, sayfa üstünde konumlandırılma mantıkları. (Yoksa onların gözleri Royall'ınkilerden farklı mıydı?) Bazen bir kitabı ters ya da yan çevirerek okumaya çalışırdı. Diğer çocuklarla öğretmeni, Royall'ın komik olmaya, onları güldürmeye çalıştığını sanırlardı. Sevimli, ışıl ışıl bir çocuk; açık sarı saçlı, parlak mavi gözlü, mutlu mutlu gülümseyen bir çocuk. Royall Burnaby'nin herkesin gözdesi olmasına şaşmamalıydı.

"Ariah. Sana bir şey sorabilir miyim?"

Royall'ın annesine, "Ariah" demesi nadirdi. Ariah bunu duyunca irkildi.

"Ne diyeceğinden korkuyorum," dedi. "İçki içtiğin belli."

"Bana neden 'Royall' ismini verdin?"

Ariah'ın beklemediği bir soruydu bu. Şaşırdığı belliydi.

"'Royall'." Ariah elini gözlerinin üstünde gezdirdi, anımsamaya çalışırcasına. Derin bir soluk aldı, bu soruyu çok uzun za-

mandır beklermiş ve yanıtını hazırlamış gibi. "Sanırım... şey... bilirsin... 'Royal' soylu, sadık demektir... Bana 'sadık' olacağını düşündüm. İlk oğlumun 'sadık' olmasını istedim."

"Anne, ilk oğlun Chandler'dı."

"Elbette. Öyle demek istemedim. Ama sen, sen bana 'sadık' oğlum gibi göründün şekerim. Baban..." Ariah duraksadı. Donakalmıştı. Ama indirdiği eli titremiyordu. Royall'ın yüzüne odaklanmış donuk yeşil gözleri de hiç titremiyordu.

"Fort Erie'de birinden duyduğuma göre, eskiden 'Royall Mansion' diye ünlü bir at varmış," dedi Royall rahat bir edayla. "1940'larda."

Ariah kaygıyla güldü. "Şey. Bilmiyorum. Atlarla, yarışlarla ilgili bilgim yok."

"Bir at ismine sahip olmaktan gocunmam," dedi Royall. "Özel bir atsa. Hayatta bundan kötü şeyler var."

Royall gitmek üzereymiş gibi davranmaya başlamıştı. Bu tuhaftı, çünkü daha yeni gelmişti.

"Bu para senin anne," dedi Royall. "Düğün masrafları için. Cebinden bir sürü para harcadın."

Ariah hemen, "Hayır," dedi. "Senden para alamam. Hele at yarışından kazandığın parayı."

"Öyleyse maaşımdan veririm. Sana borcum olsun, tamam mı?"

"Hayır Royall."

Ariah ayağa kalkmıştı. Otoritesine meydan okunmuştu, bu mutfaktaki egemenliği tehlikedeydi. Hasmına, kendisine uykudayken saldırmış, hazırlıksız yakalamış gibi aç gözlerle bakıyordu. Yüz dolarlık banknotları itti. Royall geriledi. Banknotlardan biri salınarak yere düştü. Royall masanın aralarında kalmasına özen gösteriyordu. İkisini de izlemekte olan Zarjo'nun kalçaları titriyordu.

"Kirli para bu. Dokunamam."

"Para işte anne. Hem sana cidden borcum var."

Ariah yıllar boyu piyano derslerinden kazandığı parayı kuruş kuruş biriktirmişti. Gizli bir fon varsa, Ariah'ın bin bir zahmetle oluşturduğu, düşük faizle bankaya yatırdığı veya (Royall'ın tahmininee) üst kattaki yatak odasındaki bir gardıroba gizlediği bir fondu bu. Birden bir şeyden emin oldu, nezle kadar bitkin düşürücü bir kanıya vardı: Bu kadını, annesini seviyordu ve artık onunla yaşayamazdı.

Royall giderken tekrar Zarjo'nun kafasını okşadı. Köpek hüzünlü gözlerini kaldırıp ona baktı.

"Juliet'e kalamadığımı söylersin anne. Seni ararım."

Ariah sakin bir sesle, "Royall Burnaby," dedi. "Bu evden gidersen bir daha asla dönemezsin. Asla."

"Peki anne."

Royall'ın midesi kazınırken evden akşam yemeği yemeden gitmesi tuhaftı. Tuhaf bir şekilde, böyle ansızın gitmeyi planlamamış, yeni karar vermişti. Oysa bir yönü, hülyalı Royall, çocuk Royall, kalmayı öyle istiyordu ki. Annesinin buyruğuna uymadan, çok ihtiyacı olduğu halde yıkanmadan gidecekti. Yukarı çıkıp odasından bir şeyler almadan gidecekti; ve ertesi sabah döndüğünde, eşyalarının ön sundurmaya atılmış, kaldırıma saçılmış olduğunu görecekti... giysilerinin, ayakkabılarının, çizmelerinin, kopuk telli gitarının, Niagara Falls Lisesi '76 Yıllığı'nın, el radyosunun, pikabının ve aşınmış kaplı düzinelerce plağının. Eski kovboy çizmelerinden birinin içinde, düzgünce bir araya konmuş ve lastikle sarılmış toplam yedi yüz dolarlık banknotlar bulunca canı sıkılacaktı.

Bu kez Zarjo bile çıkıp onu karşılamayacaktı. Ön kapı kilitli, jaluziler inikti.

5

Bana onu anlatsana?Babamızı?
Royall, yapamam.

Yapabilirsin. Hadi Chandler!

Annemize söz verdim. Ona yemin ettim.

Ne zaman? Çocukken mi? Artık çocuk değiliz.

Royall, ben...

O benim de babam. Sadece senin değil ki. Onu sen hatırlayabiliyorsun, ben hatırlamıyorum. Juliet de hatırlayamıyor.

Royall, annemize söz verdim. Babamız ölünce. Polisler geldi, gazetelerde yazdı. On bir yaşındaydım. Sen dört yaşındaydın, Juliet de bebekti. Annem bana söz verdirdi...

Nasıl öldü? Araba kazasıydı, değil mi? Nehirde?Hava yağışlıymış, arabası kaymış... cesedi asla bulunamamış... hepsi bu mu? Anlatsana!

Yapamam dedim ya! Annem ondan asla söz etmeyeceğime yemin ettirdi. Ne sana, ne Juliet'e. Başkalarına da biz doğmadan önce olduğunu söyleyecektik.

Ama bu yalan! Biz o zaman çocuktuk! Sen onu tanıyordun! Babamız nasıldı anlatsana.

Anlatırsam annem beni asla affetmez...

Asıl ben asla affetmem Chandler! Kahretsin.

Ariah'a söz verdim. Yeminimi bozamam.

O zaman çok küçüktün. Bunu fırsat bilmiş. İşte bu yüzden bu kadar yalnızız. Büyürken millet bize ucube gözüyle baktı. Dans edebilen ve mutlu görünen sakatlarmışız gibi. İnsanlar öyle olmamızı seviyor, böylece halimize üzülmek zorunda kalmıyorlar. Piç kuruları! Hayatım boyunca hep böyle oldu.

Royall, annem bizim için en iyisini istiyordu o kadar. Tarzı buydu. Nasıldır bilirsin. Bizi seviyor, bizi korumak istiyor...

Korunmak filan istemiyorum ben! Bilmek istiyorum.

Seni kimse keşfedebileceklerini öğrenmekten alıkoyamaz. Ama anlatan kişi ben olamam.

Neden babamızdan bu kadar nefret ediyordu? Neden ondan bu kadar korkuyordu? Babamız nasıl bir insandı ki? Bilmek istiyorum.

Royall, bunu yüz yüze konuşabiliriz. Telefonda zor oluyor.

Hayır! Bana babamızı anlatmayacaksan, seni görmek istemiyorum. Bilmediğim şeyler bildiğini bilmek beni iyice çileden çıkarır.

Royall? Nereden arıyorsun?

Ne önemi var ki? Bir telefondan.

Annem taşındığını söyledi. Düğünü iptal etmiş ve taşınmışsın, doğru mu? Kalacak yere ihtiyacın varsa...

Cehenneme git.

Royall hiddetle telefonu kapadı.

6

"Burası... yeraltı!"

"Teknik açıdan evet."

Bu nedense şaşırtıcıydı. Royall, şehir merkezindeki halk kütüphanesini Doris tarzı sütun ve rotondlarıyla ve danışma masasının etrafındaki açık alanla özdeşleştirmişti. Ancak Royall'ın aradığı "eski gazeteler", C seviyesindeki "periyodik yayınlar ek binasında" bulunuyordu.

Kütüphaneci Royall'ı şüpheyle, ama kibarca süzdü. Karşısındakinin şimdiye kadar kütüphanelerden olabildiğince uzak durmuş bir genç adam olduğunu anlamış olabilirdi. "Aradığınız tam olarak nedir?" Royall bir şeyler mırıldanıp geriledi.

Eski kütüphanenin birinci katından ayrılır ayrılmaz yalnız kaldı. Yürüyüş botları, spiral metal merdivende toynak gibi gürültü çıkarıyordu. Burnuna, tıkanmış lavaboyla testere talaşı karışımı, boğucu bir koku geliyordu. İlk panik anını yaşadı. Aradığı tam olarak neydi?

Şafaktan beri durmadan yağmur yağıyordu. Düşsü ekimin ılık ve güneşli havası, yerini sonbahar soğuğuna ve ıslak gazeteleri çağrıştıran bir kokuya bırakmıştı. Uzaklarda, Ontario Gölü'nün tepesinde gök iç karartıcı bir şekilde gürlüyordu, giderek

hızlanan büyük bir yük treni gibi. Royall kütüphanedeki işi bitene kadar fırtına çıkmayacağını umdu.

Sanki işini yarım saatte ya da daha çabuk halledebilirmiş gibi.

Ağabeyine hiddetlenmek Royall için yeni bir deneyimdi. Aslında herhangi birine "kızmak". Ve evden kovulmak. Evden kovulmak! Belki de orduya yazılır, bahriyeli olurdu. Onun gibi çocukları askere alıyorlardı. Belki de ismini değiştirirdi: On dokuz yaşında ve kimsesizseniz, "Royall" yerine "Roy" ismi daha uygun düşerdi. "Roy" iseniz, çabucak ve içten bir şekilde gülümsemezdiniz. Sürekli ıslık çalıp şarkılar mırıldanmaz, başparmaklarınızı kemerinize geçirmezdiniz, James Dean'ın tatlı bir versiyonu gibi. Yetişkinlerin (diğer yetişkinlerin) gözlerinin içine çekinmeden bakar, ne istediğinizi söylerdiniz.

Belki.

Royall C seviyesine inince kendini bir denizaltıda gibi hissetti. Periyodik yayınlar ek binası, mağaraya benzer zifiri karanlık bir yerdi. Ziyaretçiler okuma yapacakları yerin ışıklarını bizzat açmak zorundaydı. Royall birilerinin, bir kütüphanecinin ya da kapıcının gelip merdiven ışıklarını söndürmesinden korktu. O zaman yeraltında hapis kalırdı. Tanrım! Hayatı boyunca kütüphanelerden uzak durmasına şaşmamalıydı.

Royall el yordamıyla bir ışık düğmesi aradı. Donuk, titrek bir floresan ışık bütün yüzeylerden eşit derecede yayılıyordu sanki. Buradaki lavabo kokusu daha yoğundu. Royall'ın çocukluğundan, gazete dağıtıcılığı yaptığı zamanlardan anımsadığı o ıslak, melankoli uyandırıcı gazete kâğıdı kokusu da. Royall o kokudan ne kadar nefret ettiğini, ona nasıl da bir çocuğun acizliğini çağrıştırdığını ve ruhunun ne kadar derinine işlediğini unutmuştu.

"Senden işte bu yüzden nefret ediyorum. Sebeplerden biri bu. Gittin ve beni bu kokuya terk ettin."

Kitaplarla ve periyodik yayınlarla dolu karton kutu yığınlarının arasından geçti. Bazıları omuz hizasına, bazılarıysa tavana kadar yükseliyordu. Buraya atılmış olmalıydılar. Sızan sulardan

ıslanmışlardı ve onlarca yıldır okunmuyorlardı. C seviyesinin zemini donuk, kirli betondu. Sağa sola kitaplar ve gazeteler saçılmıştı, tekmelenmişlercesine. Royall, Portage Sokağı'ndaki mezarlığı hatırladı. Periyodik yayınların çoğu, yerden tavana kadar sıra sıra yükselen, boyasız metal raflara konmuştu. Rafların arasında dar geçitler vardı. Raflar alfabetik olarak işaretlenmiş olsa da, pek düzenli değil gibiydiler. 1950'lere kadar uzanan ıslak, buruşuk *Life* dergilerinin arasına; *Buffalo Financial News*'in daha yeni sayıları karışmıştı. Royall'ın ana hedefi olan *Niagara Falls Gazetesi* çeşitli raflara; Cheektowaga, Lackawana, Lockport, Newfane gazetelerinin arasına konmuştu. Birileri *Lockport Union Sun Dergisi*'nin sayfalarını yere saçmıştı. Her taraftaki tarihler karmakarışıktı. Buradan bir kasırga geçmişti sanki. Royall 1962'lerin başlarını araştırması gerektiğini düşünüyordu, ama nereden başlamalıydı?

Onu buraya getiren siyahlı kadındı. Birden ondan tiksindi. Kendisine o şekilde dokunmuş olmasından.

Royall'ın *Gazete*'nin bir sayısını bulması neredeyse yarım saat sürecekti. Bu sayının aralıka ait olduğunu görünce hayal kırıklığına uğradı. Pazar edisyonuydu. Ön sayfada ne babasıyla, ne de Love Kanalı'yla ilgili bir başlık vardı. Royall gazeteyi gerisingeri yere bırakarak çömeldi.

"Kahretsin. Susadım."

O gün tek bira bile içmemişti. İkindinin erken saatleriydi. Daha sonra içecekti. Başarılı olduğunda.

Royall'ın anladığı kadarıyla babası ("Dirk Burnaby") ilk Love Kanalı davasına karışmıştı. Ama Royall ayrıntıları bilmiyordu. O ilk dava yenilgiyle sonuçlanmış, böylece "Love Kanalı" yerel bir şaka haline gelmişti. Ama sonradan, 1970'lerde, Royall'ın liseye başladığı sıralarda, tekrar dava açılmıştı. Belki de farklı kişiler tarafından. Yeni avukatlar. Yeni davacılar. Davalar birbirini takip etmişti. Bazılarının hedefi Swann dışındaki kimyevi madde şirketleriydi. Royall bu konuda pek bilgili

değildi. Mahalle ve sınıf arkadaşları bazen bahsederlerdi, aileleriyle ilgili bir konu olduğu için. Ama bilgileri fazla rastgele ve dağınıktı. Pek gazete okumayan ve sosyal bilgiler derslerini uyuklayıp hayal kurmakla geçiren Royall, bu konuyu yakından takip etmemişti. Chandler yaşadıkları yerin, Baltic Sokağı'nın "temiz" olduğunu, en azından öyle umduğunu söylemişti. Ariah böyle konulardan hiç bahsetmezdi. Rüzgâr doğudan eserse Ariah pencereleri kapardı. Pencere camları ve denizlikleri isten kararmışsa, kâğıt havlularla silinirdi. Ariah gazeteleri bir kol uzunluğu ötede tutarak okur, başlıkları dehşet ve horgörüyle tarardı. İnsanlardan hep en kötü şeyleri beklerdi. Bu yüzden de en kötü şeyler olmayınca çoğu zaman şaşırır ve sevinirdi.

Sen. En azından sen hâlâ yaşıyorsun.

Bunda bir bilgelik vardı belki de. Royall öğreniyordu.

Düzensiz *Gazete* yığınlarını karıştırdı. *Buffalo Evening News* ile *Buffalo Kurye Ekspresi* yığınlarını da. Bunlarda Love Kanalı davasına dair haberler çıkmış olmalıydı mutlaka. Karşısına fare pislikleri çıkıyordu, frenkkimyonu tohumu boyutunda, minik ve siyah topaklar. Ayrıca kurumuş böcek kalıntıları. Arada sırada da, hızla kaçan canlı kitap böcekleri. *Ölülerin kaderi. Ama ben ölü değilim.*

Eski gazete nüshaları, 1973, 1971, 1968... Bu kütüphaneye gelip babası hakkında kolayca ilginç bilgiler bulabileceğini sanmakla saflık etmişti. İşi o kadar kolay değildi. Her nasılsa, geçmiş orada *değildi.*

Yakınlarda bir yerde sürekli su damlıyordu. Dört saniyede bir. Ama Royall kulak kabartınca, aradaki süre uzuyor, beş saniye veya daha fazlasına çıkıyordu. Sonra şıpırtılar hızlandı. Royall parmaklarını kulaklarına bastırdı. "Kahretsin. Orospu çocuğu." Royall şimdiden Şeytan Çukuru'nu özlemeye başlamıştı. Oraya gitmeyeli daha bir hafta bile olmamıştı oysa. Su geçirmez üniformasını, siperlikli şapkasını, Kaptan Yardımcısı Royall'a güve-

nen yolcuları özlemişti. Bu bir Disney çizgi filmi değildi. Şelale'nin altında gürleyen sular gerçekti.

Ama bazen Royall kendini orada gerçekdışı hissederdi. Su serpintilerinin, cıyaklayan yolcuların, sarsılan teknenin ortasında. Düşüncelere, tuhaf düşlere dalar, su altında kollarını bacaklarını oynatıyormuş hissine kapılırdı. Horseshoe Çağlayanı'nın yeşil ve camsı, güzel sularında. Royall'ın uzun saçları deniz yosunları gibi dalgalanırdı. Çıplak ve gözleri açık olurdu, bir cesedin gözlerinin açık olması gibi.

Evet, Royall, Niagara Nehri'nden çıkarılan cesetler görmüştü. Bir "yüzücü"yü ilk gördüğünde on iki yaşındaydı. Annesi bunu asla öğrenmemişti. Aslında ailesinden kimseye, Baltic Sokağı'ndaki komşularına bile bahsetmemişti. Yüzücü diye, suya batıp şişerek etten bir balona dönüştükten sonra yüzeye çıkan cesetlere denirdi.

Hayır, Royall bu konuya pek kafa yormamıştı. Kendi babasının da o nehirde ölmüş olmasına... Böyle tuhaf şeyler düşünecek bir çocuk değildi.

Royall acıyan gözlerini ovuşturdu. Artık gazete yazıları bulanık görünmeye başlamıştı. Gözlerini kaldırdı. O şıp-şıp-şıp sesleri kanına işlemişti. Bir çelik raf sırasının ardından usulca süzülen biri vardı. Bir kadın! Royall kokusunu alıyordu. Kasıklarında sıcaklık belirdi, bir umut. Kolu kaldıramayacağı kadar ağır olsa da, elinin o kadına özlemle uzandığını gördü.

"Uyansana. Hadi!"

Royall transtan çıkmak için kafasını salladı.

Kendini daha çok zorladı. Başarısız olmaktan korkuyordu. Pes etmekten, Baltic Sokağı'na geri taşınmaktan. Soluk soluğaydı, kararlıydı. Raflara geri döndü. Çömelerek, bin bir zahmetle, en alt raftaki bütün gazetelerin tarihlerine tek tek baktı. Bacaklarının üst kısımları ağrıyordu. Ama şans eseri, *Gazete*'nin 1961-1962 tarihli nüshalarını bulmayı başardı. Bazı sayfalar eksikti, ama çoğu yerinde gibiydi. Royall gazeteleri kucağına alıp, oda-

nın ortasındaki ahşap masaya taşıdı. Hepsine teker teker bakmaya başladı.

İşte! Nihayet içinde Love Kanalı geçen bir manşet bulmuştu. Eylül 1961.

"Hâlâ yaşıyormuşsun. O zaman."

Royall iki saat kırk dakika boyunca okudu, tekrar tekrar okudu. Artık bitkinliğin de ötesindeydi. Sevinmiş miydi, korkmuş muydu bilmiyordu. Öyle çok şey öğrenmişti ki, hayal edebileceğinden çok daha fazlasını. Sanki gökyüzünde, var olduğunu bilmediği bir kapı açılmıştı. O dev açıklıktan ışık geliyordu. Büyük Göller'in üstündeki gökyüzünde genellikle ışık olurdu; sadece boş umutlarla dolu birkaç dakikalığına da olsa, fırtına bulutlarının arasından geçerdi. Köreltici, acıtıcı, aydınlatmayan bir ışık. Ama ışıktı yine de.

7

Bir gün arabayla Portage Sokağı'na gitti. Metruk taş kilise oradaydı. Mezarlık da oradaydı. Terk edilmiş gibi görünüyordu, ama tamamen öyle değildi. Arabasını park edip kiliseye girdi, o ay daha önce, sıcak bir ekim sabahında yaptığı gibi. Şimdi ay sonuydu ve sonbahara tamamen girilmişti. Hava nemli ve soğuk, gökyüzü bulutluydu. Ağaçlardaki yapraklar azalmıştı. Rüzgâr onları alıp götürmüştü. Rüzgâr ağaç dallarını kırmış, çiçek saksılarını devirmiş, şehit mezarlarının yanındaki küçük Amerikan bayraklarını eğmişti. Artık bayrağa pek benzemiyorlardı. Royall kütüphaneden, Dirk Burnaby'nin gazi olduğunu öğrenmişti. 2. Dünya Savaşı gazisi. Dirk Burnaby'nin mezarı yoktu, ama olsaydı yerini gösteren bir bayrak olabilirdi.

Bu mezarlık! Dikkat çekici, büyüleyiciydi, ama ayrıntıların yakından bakınca belirsizleşip solduğu bir rüya gibiydi. Royall

mezarlığın öncekinden daha harap durumda olduğu izlenimine kapıldı. Sanki aradan üç haftadan az değil de aylar, hatta yıllar geçmişti.

Siyahlı kadının çimlerini biçtiği mezarlığı aradı, ama bulamadı. Her tarafta kırık dallar vardı. Kırık kil saksılar, ölü sardunyalar, plastik çiçekler. Kadının onu çektiği ve birlikte uzandıkları kuytuyu da bulamadı. Mezar taşlarındaki isimlerden hiçbiri tanıdık değildi. Hiçbiri ona bir şey ifade etmiyordu. Kirk, Reilly, Sanderson, Olds. Onlarca yıl önce yaşamış yabancıların isimleriydi bunlar. En yenisi 1943'te gömülmüştü.

Royall yine de pes etmek istemiyordu. Gitmeye hazır değildi. Cumartesi sabahıydı. Birileri bir mezarı ziyaret etmek, bakımını yapmak için gelebilirdi. Belki de siyahlı kadın geri dönerdi. Royall'ın ona anlatacak öyle çok şeyi vardı ki.

HACILAR

"Rüzgârın çılgınlığı heyecanlandırıyor bizi. Ama rüzgârda dalgalanan çamaşırları hemen içeri almamız gerektiğini biliyoruz."

Bazen rüyalarımızda diğer evi görürdük. Ön kapıya vuruluşunu, annemizin sesini yükseltişini, polislerin babamızın sesiyle karıştırdığımız belli belirsiz seslerini. Annemin boğuluyormuş gibi attığı tiz çığlığı.

Hayır. Gidin. Defolun!

İkimiz uyanmış, merdiven sahanlığına çömelmiştik. Geceyi mutfaktaki yastıklı hasır sepetinde geçirmiş olan yavru Zarjo kaygıyla havlayıp inlemeye başladı.

Çocuk odasında Bridget uyandı, bebek ağlamaya başladı.

İki erkek kardeş vardı. On bir yaşındaki Chandler'la, dört yaşındaki Royall.

Babalarının ölmüş olduğunu bilemezlerdi. O sabah, polisler Luna Parkı'ndaki 22 numaralı eve geldiklerinde, Dirk Burnaby'nin ölümü henüz kesinlik kazanmamıştı. Onun adına kayıtlı olan arabanın 11 Haziran 1962'de, sabahın erken saatlerinde Buffalo-Niagara Falls Otobanı'nda kayıp koruyucu korkuluğa çarparak düştüğü Niagara Nehri'nden çıkarıldığı biliniyordu o kadar. Bir de henüz ceset bulunmadığı.

Sözde kazanın tanığı yoktu. Sonradan da çıkmayacaktı.

Bir "kaza" olduğuna karar verilecekti. Aksini kim ispatlayabilirdi ki?

Dirk Burnaby'nin cesedi asla bulunamasa da, belediye ileride bir "ölüm sertifikası" çıkartacaktı.

Bazen rüyalarımızda diğer evi görürdük. Annemin polisler gider gitmez ön kapıyı kapatıp tırmalayışını hatırlardık. Polisler daha arabalarına binip uzaklaşmadan annem kapıyı kilitlemişti. Soluk soluğaydı. Dehşetle ona koştuk. Gözleri fıldır fıldırdı. Dudakları beyazdı ve oltayla yırtılmış balık ağzı gibi harap haldeydi. Henüz ağlamama eğitimi almamıştık, bu sonradan gelecekti, o yüzden annem ağlamamıza izin verdi. İkimize birden sarılmaya çalıştı. Tuhaf bir şekilde kamburu çıkmıştı, belkemiği kırılmış gibi. Sesini isyankârca yükseltti. *Kapı kapalı mı? Kapı kilitli mi? O kapıyı bir daha asla açmayın.*

Öyle de oldu: Hiçbirimiz o kapıyı bir daha açmadık.

Dirk Burnaby'nin cesedi asla bulunamadı.

Yine de: 11 Haziran 1962 sabahı 8 civarında, Niagara Falls'un beş kilometre kadar kuzeyindeki büyük bir Roma Ka-

tolik kilisesi olan Şelale'deki Leydimiz'i ziyaret eden bir grup hacı, "nehirde akıntıyla birlikte yüzen bir adam" gördüklerini bildirdiler. Washington, D.C.'deki bir Roma Katolik semtinden gelen hacılar, kiliseye kiralık bir otobüsle gidiyorlardı. Kırk kişiydiler. Yaşları otuz dokuz ila seksen altı arasında değişiyordu. Çoğu yatalak ya da az çok hastaydı. O sabahın daha erken saatlerinde Buffalo-Niagara Falls Otobanı'nda gerçekleşen "araba kazasını" da, Sahil Koruma'yla diğer kurtarma çalışanlarının nehirde bir erkek cesedi aradıklarını da kesinlikle bilmediklerini iddia ediyorlardı.

Gördükleri ya da gördüklerine yemin ettikleri şey, nehrin ortasındaki akıntıyla birlikte, kıyıya paralel olarak hızla yüzen bir adamdı. Yüzücü kıyıya yaklaşmaya çalışmıyordu. Diğerlerine nazaran biraz daha sağlıklı olan birkaç hacı ona seslenmiş, kollarını sallamış, nehir kıyısı boyunca koşmuşlardı, ta ki yollarına çalılar çıkana dek. Yüzücü onlara hiç dikkat etmemişti. Bazı hacılara adam "canını kurtarmak için yüzüyor" gibi gelmişti. Hacılar ona kaygıyla bakarken, "bir anda" ortaya çıkan adam "bir anda" ortadan kayboluvermişti.

Adamın kimliği asla tespit edilemedi tabii. Yüzünü gören olmamıştı, kıyıya fazla uzaktı. Üstünün çıplak mı, giysili mi olduğu net değildi (ki bu önemli bir noktaydı). "Genç olmayan, ama yaşlı da olmayan" biri olarak tanımlanmıştı, muğlak bir şekilde. "Koyu sarı saçlı", "soluk sarı saçlı", "açık, kırçıl saçlı" olduğunu söyleyenler vardı. Adamın "çok iyi bir yüzücü" olduğunda hepsi hemfikirdiler.

Sahil Koruma'nın kurtarma çalışanlarına telsizle haber verildi, ama "yüzen adam" asla bulunamadı.

Büyüdüm ve Baltic Sokağı'ndaki evden taşındım. Yirmi üç yaşında, Niagara Eyaleti Kriz Müdahale Merkezi'nde gönüllü çalışan oldum. Kızıl Haç acil durum kurtarma çalışanı ve inti-

harları engellemeyi hedefleyen Samaritanlar adlı bir organizasyonun üyesi oldum. O hacılarınki gibi ifadelere çok rastlandığını öğrendim.

Bazı tanıklar, Niagara Nehri gibi hızlı ve anaforlu akıntısı olan nehirlerde gördükleri cesetlerin yüzen, canlı insanlar olduklarına yemin ederler (içtenlikle, ısrarla, hatta bazen inatla!). Boğulmuş bir köpek ya da koyun leşini görüp de (görülenin bu olduğu bazen sonradan kanıtlanır) yüzen, canlı bir insan sanan da çok olur. Bunun sebebi dalgaların cesedin uzuvlarını oynatması ve ona yüzen, canlı bir insan görüntüsü vermesidir.

Bu "yüzücüler" ("mükemmel yüzücüler") akıntıyla birlikte, kıyıya paralel yüzerler hep. Asla dönmez, yüzüş yönlerini değiştirmez veya kıyıya yönelmezler. Kıyıdan onlara seslenen izleyicilere asla karşılık vermezler. Bitmek tükenmek bilmez bir enerji ve kararlılıkla "yüzerek" gözden kaybolurlar.

Neden? Bir Sahil Koruma kurtarma çalışanı şu açıklamayı yapmıştır:

"İnsanlar bir 'yüzücü' görmek isterler. Kesinlikle bir ceset görmek istemezler. Nehirde kendileri gibi birini gördüklerinde, sağ olduğunu ve yüzdüğünü görmek isterler. Beyinleri ne derse desin, gözleri *görmez*."

Dirk Burnaby'nin cesedi asla bulunamadı. Yıllar geçti.

REHİNELER

1

Neden? Çünkü başkalarına yardım etmeliyim.

Çünkü yardım etmeye ihtiyacım var. Ve başkaları var. Çünkü ihtiyacım var. İhtiyacım var.

Neden?

2

EROZYON ZAMANI EROZYON ZAMANI

Yirmi yedi yaşındaydı, 1978 Mart'ıydı. Bu sözcükleri La Salle Ortaokulu'nun, dokuzuncu sınıfın ön kısmındaki karatahtaya yazmıştı. Chandler, Niagara Falls'un merkezindeki bu devlet

okulundaki bu odada kendini genellikle zamansızlık içinde ve yaşsız hissediyordu.

Chandler, tam bu terimlerin öğrencilerinin ev ödevi olduğunu bildirecekken, çağrıldı: "Bay Burnaby, pardon? Eyalet Kriz Engelleme Merkezi'ni arayın lütfen. Acil bir durum galiba."

Müdürün ofisinde çalışan genç kadın soluk soluğaydı, kaygılıydı, acil haber taşıdığının farkındaydı.

Chandler, La Salle'dayken Kriz Merkezi'nden ilk kez çağrı almıyordu, ama bu acil durumlar genellikle gece geç saatlerde ya da sabahın erken saatlerinde olurdu. İnsanların iradesinin zayıfladığı, hafta sonlarında ve tatil günlerinde. "Sağ ol Janet!" diye mırıldandı Chandler. Odadaki yirmi sekiz öğrenciye, Bay Burnaby'nin bir "acil durumu" nasıl soğukkanlılıkla ele aldığını sergileyerek, tebeşir parçalarını karatahtanın önüne bıraktı ve her zamanki usul, hafif esprili sesiyle onlara çok üzüleceklerini, çünkü bir mesele çıktığı için dersi erken bitirmek zorunda kalacağını bildirdi. "Umarım size güvenebilirim? Sekiz dakika kaldı. Lütfen zil çalana kadar sıralarınızdan ayrılmayın. Bu vakti ev ödevinize başlayarak değerlendirebilirsiniz. Tanrı'nın izniyle yarın görüşürüz, tamam mı?" Öğrenciler ciddi ifadelerle gülümseyip kafa salladılar. Bu acil bir durumdu, Chandler onlara güvenebilirdi. En azından sekiz dakikalığına.

Tanrı'nın izniyle. Chandler neden böyle bir laf etmişti? Tehlikeyi ya da kendini dramatize edecek biri değildi. Hem ne Tanrı inancı vardı, ne de normalde on dört yaşındaki öğrencilerine Tanrı'ya inandığını herhangi bir şekilde düşündürecek laflar ederdi.

Ariah'ın Tanrı'sına bile inanmazdı, zalimce bir espri anlayışı olan o Tanrı'ya.

"Bay Burn'by? Şelale'ye atlamak isteyen biri mi varmış?"

"Sanmıyorum Peter. Bu sefer hayır."

Chandler alt kattaki müdürün ofisinden Kriz Merkezi'ni aradı. Doğu yakasındaki "silahlı adam/rehine" vakasının gerçekleştiği yerin adresini aldı. Birkaç dakika sonra arabasına atlamış doğuya doğru sürüyordu. 10. Sokak'tan, Memorial Caddesi'nden, Acheson Caddesi'nden geçti. Bütün duyuları canlıydı, buzlu suya atılmışçasına. Kendini hedefe fırlatılmış bir ok gibi hissediyordu (hızla, tam hedefe fırlatılmış bir ok... Chandler ok atmaktan hiç anlamazdı).

Tanrı'nın izniyle. Bu çarpık kadercilik, Ariah'ın da kaderciliğiydi. Çünkü Kriz Merkezi tarafından çağrıldığınızda, enerjik bir gönüllü olarak gittiğiniz yerden sağ salim dönüp dönemeyeceğinizi asla bilemezdiniz.

Kefaret mi? Yaşadığın bu hayat. Ama beni sevsen neden kefaret ödeyesin ki?

Melinda'yı gerçekten seviyordu. Melinda'nın kız bebeğini seviyordu. Günün birinde ona babalık yapmayı umuyordu. Ama bu sorusuna yanıt veremezdi.

Ariah sormayı kesmişti. Chandler'ın Kriz Merkezi'nde ilk kez aktif görev aldığı, Niagara Falls devlet okulu sisteminde ilk kez öğretmenlik yaptığı sene; Ariah oğlunun gönüllü çalışan olmasını "ihtiyatsızca, tehlikeli" bularak şiddetle eleştirmişti, ama başaramayacağını anlayınca direten bir insan değildi.

Chandler son zamanlarda bu sorunla, Melinda'ya olabildiğince az bilgi vererek başa çıkmaya çalışmaktaydı. Ariah'a zaten bir şey anlatmıyordu.

"Silahlı adam/rehine". Chandler daha önce sadece bir kez böyle bir duruma müdahale etmişti. Çıldırmış bir adam, evinde iki çocuğunu rehin almıştı. Mesele iyi sonuçlanmamıştı. Ayrıca geceye kadar sürmüştü.

***

Chandler'ın gönüllü çalışanlığa başlaması, 1970'lerin başında, henüz üniversite öğrencisiyken olmuştu. Vietnam Savaşı'yla Kamboçya'nın bombalanmasına karşı gösterilere katılmıştı. Başka idealist militan gençlerle birlikte Buffalo'nun fakir semtlerinde kapı kapı gezerek parti propagandası yapmıştı. Buffalo'da, Niagara Falls'ta ve civarlarındaki zengin semtlerde, Kızıl Haç kan bağışı kulübelerinin kurulmasına yardım etmişti. Okul sorunlarıyla ilgili dilekçeler toplanmasına yardım etmişti, "temiz su" ve "temiz hava" için. (Hemşire olan Melinda Aitkins'le Kızıl Haç'ta çalışırken tanışmıştı.) Sonra kendini acil durum çalışmalarında bulmuştu. Kızıl Haç, Kriz Müdahale Merkezi, Samaritanlar. Kararlı insanlardan oluşma o küçük toplulukta, herkes kısa sürede birbirini tanırdı. Çoğu bekâr, çocuksuzdu. Veya çocukları büyüyüp gitmişti. Veya çocukları onları bir şekilde hayal kırıklığına uğratmıştı. Bazılarının çocukları ölmüştü.

Chandler'ın tanıdığı gönüllülerden çoğu Hıristiyan'dı. Bir Hıristiyan, başkalarına "iyilik yapan" kişidir. İsa, insanlığı kurtarmaya gönüllü olmuştu, değil mi? İsa, insanlığın ruhsal krizlerine müdahale etmekten korkmamıştı. Çarmıha gerilmesi, insanoğlunun dairesel kaderciliğine karşılık ödemesi gereken dünyevi bedeldi; ama diriliş ödülüydü ve herkese örnek olmuştu... değil mi? Chandler, Samaritanların yerel şubesini yöneten eski Cizvit'in ifade ettiği bu fikirleri pür dikkat, ama sessizce dinlerdi.

"Keşke inanabilsem," demişti Melinda'ya. "Her şey öyle kolaylaşırdı ki."

"Sen kolaylık istemiyorsun ki Chandler," demişti Melinda. "Her şeyin aynen şimdiki gibi zor olmasını istiyorsun."

Chandler'ın hayatı boyunca Niagara Falls, giderek büyüyen, kalkınan, "zenginleşen" bir endüstri şehrine dönüşmüştü. Şehir nüfusunun 1940'lardan beri ikiye katlandığı söylenirdi gururla. Artık bölgede elli binden fazla endüstriyel iş vardı (bundan sık

sık bahsedilirdi, sanki özel bir nitelikmiş gibi). Birleşik Devletlerdeki en çok kimyevi fabrikalar olan bölgeydi. Chandler'ın tanıdığı, ya da bir ölçüde tanıdığı Niagara Falls, neredeyse tanınmayacak kadar değişmişti. Luna Parkı, geride kalan tek "tarihi" ikâmet semtiydi, ama orası da bozulmaya başlamıştı. Zenginler L'Isle Grand'de ya da ötesindeki zengin Buffalo banliyölerinde, Amherst ve Williamsville'de yaşıyorlardı. Niagara Kanyonu'yla, nehrin Şelale'ye yakın kısmının çevresindeki topraklara ticari amaçlı yatırım yapılması devlet tarafından yasaklanmıştı, çünkü orası yılda milyonlarca dolar getirmesi garanti olan kutsal turist bölgesiydi.

Rüzgârın bir yön değiştirmesiyle havanın renginin kahverengiye döndüğü, gözleri yaşarttığı ve nefes almayı zorlaştırdığı bu yeni Niagara Falls'ta, "krizler" de suçlar gibi sıradan hale gelmişti. Bu krizler, görkemli bir şekilde intihar etmek için Şelale'ye gelmiş kişiler tarafından çıkarılmıyordu pek. Genellikle erkek olan şehir yerlileri tarafından çıkarılıyordu. Alkol ve uyuşturucu etkisi altındayken; ani öfke, umutsuzluk, delilik krizleri geçirerek düşüncesizce şiddet eylemlerinde bulunuyorlardı (genellikle ailelerine karşı). Silahları tabancalar, bıçaklar, çekiçler, yumruklardı. Öfkeleri geçtikten sonra genellikle intihar ediyor ya da etmeye çalışıyorlardı.

"Silahlı adam/rehine". Kriz Merkezi'nde görev dağıtımcısı, Chandler'a olayın hırsızlık ya da soygunculuk gibi görünmediğini söylemişti. Tamamen duygusal bir sebepten gibi görünüyordu, ki en tehlikeli sebep buydu.

Chandler ergenliğinde cılızken, şimdi sürekli tetikte görünen sırık gibi, kaslı bir genç adam olmuştu. Kendisinden daha iyi bir oyuncuyla karşılaşmış, ama pes etmeye niyetli olmayan bir tenisçi gibi hızlı hareket ederdi. Yüzü hâlâ çocuksu, biraz şekilsizdi. Çabuk unutulacak biriydi (bunu biliyordu!). Yirmili yaşlarının başlarında alnı açılmaya başlamış, şakaklarındaki gümüşi kahverengi saç telleri buhar olup uçmuştu sanki. Gözleri hassas,

nemliydi. Üniversitede tanıdığı bir kız, onda "hayalet gözleri, bilgelere özgü büyümüş de küçülmüş gözler" olduğunu söylemişti. (İltifat mı etmişti?) Chandler'ın gözlükleri ona rahat, seksi, kültürlü bir hava verirdi; ama karşıt-kültür kahramanları Cizvit Berrigan biraderler olmuştu ve asla dikkat çekici tuhaf giysiler giymemişti. Saçı uzamışsa, gömlek yakasının üstünden kıvır kıvır dökülmüşse, sebebi ihmalkârlıktı, moda düşkünlüğü değil. Royall'ın aksine Chandler asla saçlarını omuzlarına kadar uzatmaz ve alnına örgü bir bandana bağlamazdı. Chandler, kardeşinin fiziksel rahatlığına ve başkalarına hoş geleceğine inanmasına (buna inandığı için başkalarına hoş gelirdi doğal olarak) şaşardı. Royall kibirli filan değildi. Ama kızların, kadınların ona âşık olup durması onun suçu muydu? ***Ben yapmıyorum. Benim yüzümden değil, onların yüzünden.*** Chandler'sa tam tersine, bir kadın kendisinden hoşlanmış gibi görünüyorsa şaşardı. Kadının samimiyetinden ya da zevkinden şüpheye düşerdi ister istemez. Kendisini sulu gözlü, lekeli derili, sürekli burnunu çeken, bezdirdiği annesi tarafından sürekli dik durmaya, yüzüne düşen saçlarını geriye taramaya, gömlek düğmelerini düzgün iliklemeye ve burnunu silmeye (***lütfen!***) alıştırılmaya çalışılan, sırık gibi ve zayıf, on üç yaşında bir çocuk olarak görürdü.

"Chandler neredeyse yakışıklı denecek hale geldi," demişti Ariah kısa süre önce, ona hayretle bakarak. Sanki büyük oğlunu ilk kez görüyor, gördüğünden de pek hoşlanmıyordu. "Sakın şımarma Chandler!" Kendine özgü şakacı ve paylayıcı edasıyla gülmüştü, sevgi ifadesi olmasına karşın insanı irkilten edasıyla.

Neden mi? Çünkü ihtiyacım var.

İşe yaramaya. Bir şekilde.

Bu ona bir ayrıcalık gibi gelmişti hep. Varlığı kabul edilen, esrarengiz bir arzu.

Bugün doğu yakasındaki, Swann Yolu'ndaki bir fabrikaya

yollanmıştı. Chandler şehrin o kısmını pek iyi bilmese de, Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası binasını görünce tanırdı herhalde. Chandler Burnaby, yetişkinlik hayatı boyunca Niagara Falls'un iç karartıcı, ızgara desenli sokaklarında araba kullanmıştı. Bazen ona burada daha önceki bir hayatında da yaşamış gibi geliyordu.

Ariah bir keresinde, safra kesesi ameliyatı için hastaneye yatırıldığı ve korktuğu bir sırada, Chandler'a gizemli bir edayla "Seni seviyorum tatlım!" demişti. "Bazen en çok seni sevdiğimi düşünüyorum. Affet beni."

Chandler huzursuzca gülmüştü. Affedilecek ne vardı ki?

Bugün dondurucu bir kış sonu günüydü; soğuk, dağılan kâğıt mendilleri andıran. Doğudan esen rüzgâr, insanın damağını kaplayan o metalik-kimyasal kokuyu taşıyordu. Asbest bir gökyüzü, karlı avlular, pis kaldırımlar ve kenar taşları. İs kaplı karlar, sokaklara yığınlar halinde taşmış karlar. Sulu karlar, buzlu karlar. Neler olacağını merak ettikçe Chandler'ın nabzı hızlanıyordu.

Melinda'yı arayıp o akşam gecikebileceğini söylemeyi unutmuştu.

Hayır. Unutmamıştı. Vakti olmamıştı.

Hayır. Vakti olmamış değildi. Okuldaki meslektaşlarından, arkadaşlarından birinden onu aramasını rica edebilirdi. Ama etmemişti.

Chandler bazen, bir acil durum mekânına varmak üzereyken, görüş alanının kenarlarının kararmaya başladığını hissederdi. Nöroptik fenomenlerin en tuhafını, tünel görüşünü yaşardı. Sanki dünyanın görünen kısmının çevresi kaybolur, karanlık tarafından yutulurdu. İtfaiyecilerin sık yaşadığı bir fenomendi bu. Chandler'ın kriz çalışmaları nadiren fiziksel, genellikle sözel olurdu oysa; samimi tavsiyeler verip rahatlatıcı sözler söylerdi. Çoğunlukla sadece anlayışlı bir edayla dinlerdi. Umutsuz bir erkek ya da kadını intihardan vazgeçirmeye çalışırken, onun kur-

tanılmak istediğini, ölmek istemediğini, ruhunun sizin tarafınızda olduğunu hemen hissederdiniz. Yaşamayı sürdürmeye ikna etmeniz gereken kişi, umutsuzluk yüzünden körelmiş birey olurdu.

Bazen hepimiz yaşam mücadelesinden yorulup ölmek isteriz, ama bu geçicidir. Hava gibi. Bizler hava gibiyiz. Göğü görüyor musun? Şu bulutları? Geçip gidiyorlar. Burada göller arasındayız. Her şey eninde sonunda geçip gider, değil mi?

En banalından iyimserlikti bu. Mısır gevreği kutularına yazılacak türden. Ariah duysa acıyarak gülerdi. Ama Chandler bu sözlere inanıyordu. Hayatını bunlar üstüne kurmuştu.

Burnaby ha? Niagara Falls'lu musunuz? Belki hatırlayan yetişkinler vardı. Ama dokuzuncu sınıftakiler hatırlamıyordu. 1963 ya da sonrasında doğmuş çocuklar, 1962'de yaşanmış ve giderek unutulan bir skandalı nereden bileceklerdi ki?

Chandler'ın da aklına pek gelmezdi.

Seçme şansı olsa Niagara Falls'tan ayrılabilirdi. *Burnaby* isminin kimseye tanıdık gelmeyeceği bir yerde yaşayabilirdi. Philadelphia'daki üniversiteye gidebilirdi. Başka yerlerden de burs teklifleri almıştı. Ama zor bir dönemden geçen Ariah'ı üzmek istememişti. (Ariah'ın o sırada yaşadığı sorun neydi, hatırlamıyordu.) Royall'la Juliet'i sinirli annelerinin insafına terk etmek de istememişti. Onların da Chandler'a ihtiyaçları vardı, her ne kadar muhtemelen bunu hiç akıllarına getirmemiş olsalar da.

Cehenneme git, diyerek telefonu Chandler'ın suratına kapatmıştı Royall.

Neredeyse altı ay boyunca konuşmamışlardı. Chandler, Royall'la temas kurmaya çalışmış, başaramamıştı. Tartışmaları saçmaydı, birbirlerinden başka kimseleri yoktu. Royall ilk kez Chandler'la o şekilde konuşmuştu. Yaptıkları konuşma Chandler'ı sersemletmişti.

Haksızlıktı bu. Chandler, Ariah'a, babalarının ölümünden sonra, Royall'la Juliet'i "koruyacağına" söz vermişti. Korumuş-

tu da. Yıllarca çabalamıştı. Onca yıl çabalamıştı. Ama sonra Royall onu anlamayı reddederek düşman kesilmişti. Royall evi terk etmiş, şehirli bir işadamının yanında çalışıyordu. Yalnız yaşıyor, geceleri Niagara Üniversitesi'nde okuyordu. Okula geri dönmüştü! En şaşırtıcı haber buydu. Chandler, kız kardeşleri Juliet'ten zaman zaman Royall'la ilgili haberler almıştı. Gizli gizli elbette, çünkü Ariah "şımarık, kendini yok etmeye meyilli" oğlundan bahsetmek istemiyordu.

Chandler annesine, Royall'ın eninde sonunda babası hakkında meraka kapılacağını bekleyip beklemediğini sormak istemişti. Juliet'in de. Bunun an meselesi olduğunu her sağduyulu anne bilebilirdi.

"Sağduyulu." Chandler kahkahayı bastı.

Böyle şeyler düşününce daha hızlı araba kullanmaya başlamıştı. Hız limiti saatte 55 kilometreydi, o ise saatte 80'e varmıştı. Kaza yapmanın sırası değildi. Swann Sokağı'nda ona ihtiyaçları vardı.

Korunmak istemiyorum. Bilmek istiyorum.

Chandler, Royall'ın neler öğrendiğini merak etti. Babaları hakkında ne kadar şey öğrenmişti acaba, daha fazlasını öğrenmek istemeden önce.

Burnaby, Burnaby! Ne utanç verici.

Chandler'ın arkasından bu tekerlemeyi söyleyen çocuklar olmuştu. Çok eskiden, ortaokuldayken. Duymazdan gelirdi. Sinirlendirilmeye ya da ağlatılmaya meyilli bir çocuk olmamıştı.

Kolayca duygulanacak bir yetişkin de değildi.

Melinda ona bir gece babasını sormuştu. Bir şeyler biliyordu mutlaka. O da doğma büyüme bu şehirliydi. *Burnaby* ismi ona tanıdık geliyordu. Chandler ona müteveffa babasını pek düşünmediğini, annesine duyduğu saygıdan dolayı da babasından hiç bahsetmediğini söylemişti samimiyetle. Ama Melinda'ya içini açabilirdi, çünkü onu seviyor ve güvenebileceğine inanıyordu.

"Sahi mi! Yani cidden beni seviyor musun?"

"Evet. Seni seviyorum." Ama Chandler tereddütlü konuşmuştu, merak ya da kaygıyla.

Chandler ona bildiklerini anlatmıştı: Dirk Burnaby o gece Niagara Nehri'nde ölmüştü. Gerçi cesedi asla bulunamamış, sonraki yıllarda da bir şekilde kıyıya yüzerek kendini kurtarmayı başardığı söylentileri yayılmıştı. "Ama Niagara Nehri'nin o kısmını bilen herkes, bunun imkânsız olduğunu bilir," demişti Chandler. "Böyle bir şey iddia etmek, zalimce bir şaka yapmaktan farksız."

Melinda dinlemişti. Chandler'ın kaza yerine bakmaya gidip gitmediğini sormak istemişse bile sormamıştı.

Hemşirelik eğitimi almıştı. Acıyı, hatta sadece psikolojik olup da fiziksel gibi gelen acıları bile anlardı. Acının sağaltıcı, katartik, ferahlatıcı olmadığını anlardı. Gerçek hayatta böyle olmadığını.

Dirk Burnaby'nin cesedi asla bulunamamıştı, ama adamın öldüğü kesindi. Sonunda resmi bir ölüm sertifikası çıkarılmıştı. Medyanın oldukça ilgisini çeken bir polis soruşturmasından sonra, olayın bir "kaza" olduğuna hükmedilmişti. Chandler bunun bir örtmece olduğunu tahmin ediyordu. İlçenin adli tıp departmanı, "intihar" yargısından olabildiğince kaçınırdı. Şelale'deki ölümler genellikle "kazaya", "dikkatsizliğe" yorulurdu... hem geride kalanlar daha fazla üzülmesin, hem de en ünlü turistik yerin adı kötüye çıkmasın diye. İntihar notları bulunduğunda bile, bazen resmi polis kayıtlarında yer almazlardı.

En büyük günah. Umutsuzluğa kapılıp intihar etmek.

Chandler, Melinda'ya, Dirk Burnaby'yi tanıyan insanların çoğunun onun intihar ettiğine inandıklarını tahmin ettiğini söylemişti. Şiddetli bir fırtınada, arabasını çok hızlı kullanmıştı (hız göstergesi saatte 143 kilometrede donmuştu). Önemli bir adli davayı yeni kaybetmişti ve iflasın eşiğindeydi. "Başka şeyler de vardı. Gazetelerden öğrendim. Ariah o sıralar eve gazete sokmazdı, ama ben kendim alıyordum. Bulabildiğim her şeyi oku-

muştum, ama artık çoğunu unuttum. Veya belki de onlar hakkında konuşmak istemiyorum Melinda. Tamam mı?"

Melinda onu sessizce öpmüştü.

Burnaby, Burnaby! Ne utanç verici.

Chandler, *Burnaby* soyadını taşıdığı için Melinda'nın onunla evlenmekten vazgeçip vazgeçmeyeceğini merak ediyordu. Bu riski göze almak zorundaydı, seçme şansı yoktu.

Kriz Merkezi görev dağıtımcısı, Chandler'a adresi vermişti: Swann Sokağı No. 3884. Veterans Sokağı'nı, Portage Sokağı'nı geçmişti. Swann Sokağı'nın polis tarafından trafiğe kapatıldığını gördü. Sadece sokak sakinlerinin geçmesine izin veriliyordu. Chandler'ın kimlik kartını gösterdiği bir polis, eliyle geçmesini işaret etti. Bir otoparkın içinde duran eski, alçak, düz çatılı bir bina olan Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası, yarım kilometre kadar ilerideydi. Binanın girişinde en az bir düzine şehir ve ilçe polisi arabasıyla ambulans vardı. Chandler arabasını Swann Sokağı'na park ederek, genç bir polisin peşine düşüp, olabildiğince dikkat çekmemeye çalışarak olay yerine gitti. Polis arabalarıyla fabrika kamyonlarının arkasına polisler çömelmişti, bir gerilim filmindeki gibi.

Ama burada film müziği yoktu. Baş oyuncular, senaryo yoktu. Chandler Burnaby polis tarafından çağrılmıştı, ama kullanılmayabilirdi. Bu kararı yetkili memur verecekti, ama ne zaman vereceği meçhuldu. Chandler hazırdı. Gelmiş, karşılanmıştı. Eli sıkılmış ve bırakılmıştı.

Silahlı adam fabrikaya gireli kırk dakika kadar oluyordu. Girer girmez ateş etmeye başlamıştı. Binadan çıkmasına izin verdiği kişiler birkaç dakika sonra 911'i aramışlardı. Chandler binanın aralık ön kapısını ve bir metre kadar yanındaki kırık bir pencereyi görebiliyordu. Pencerenin şekli tuhaftı; bir buçuk metre boyunda ve sadece otuz santim enindeydi. Chandler'a silahlı adamın o pencereden ateş ettiği, ama şimdilik durmuş gibi göründüğü söylenmişti. "Ama başınızı eğik tutun tamam mı ba-

yım? Riske girmeyin." Chandler, "Tamam memur bey, biliyorum," demişti.

Sanki daha baştan dışlanmıştı. Olay mahallinde bir sivil.

Megafonla konuşan bir ses havayı titretiyordu. Öyle yüksekti ki, Chandler söylenenleri güçbela seçiyordu. *Bay Mayweather, beni duyuyor musunuz? Bayan Carpenter'ı hemen serbest bırakın. Tekrar ediyorum, Bayan Carpenter'ı hemen serbest bırakın. Silahlarınızı bırakın, ellerinizi havaya kaldırarak kapıya çıkın. Size zarar gelmeyecek Bay Mayweather. Bizler Niagara Falls şehri polisleriyiz. Binanın etrafını sardık. Ellerinizi kaldırarak dışarı çıkın ve yanınızda silah taşımayın Bay Mayweather. Tekrar ediyorum, yanınızda...* Megafonla konuşan komiser, otoriter ve sakin görünmeye çalışıyordu.

Pek çok NFPD polisi onu tanıdı. Onu kriz merkezinden "Bay Burnaby" olarak biliyorlardı. Rodwell adlı bir sivil polis, yanına çömelerek onu durum hakkında kısaca bilgilendirdi. Adamın kızı iki yıl önce La Salle'da Chandler'ın öğrencisiydi. Silahlı adamın en az bir tabancasıyla bir tüfeği olduğu biliniyordu. "Çok asabi, muhtemelen sarhoş ve/veya uyuşturucu kullanmış" olduğu sanılıyordu. İlk başta, ülke dışına "sağ salim" çıkarılmak gibi çılgınca bir talepte bulunduktan sonra, polislerle konuşmayı reddetmişti. Bağırarak anlaşılmaz birkaç söz söylemişti o kadar. Yanına bir rehineyi, genç bir sekreter kadını alarak kendini kilitlediğine inanılan CEO ofisindeki telefonu açmıyordu. *Bay Mayweather? Beni duyuyor musunuz? Bay Mayweather, silahlarınızı bırakıp kapıya çıkmanızı istiyoruz. Bayan Carpenter'ı hemen serbest bırakarak, gitmesine izin vermenizi istiyoruz. Beni duyuyor musunuz Bay Mayweather?*

Otuz yaşlarında, orta boylu, doksan kilo civarında beyaz bir erkek olan silahlı adamın, yakın zamanda Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası'nda çalıştığı işinden çıkarılan biri olduğu öğrenilmişti. Mayweather mı? Chandler'ın Baltic Sokağı civarından ve liseden tanıdığı

Mayweather'lar olmuştu. Bu Mayweather bir ustabaşını silahla ağır yaralamıştı; kaçan işçilere körlemesine ateş açmıştı; onlara bağırmış ama peşlerine düşmemişti; önce iki kadını rehin almış, sonra bir tanesini, hamile bir genç kadını bırakmıştı, polislere jet uçağıyla Küba'ya "sağ salim" gitmek istediğini söylemesini tembihleyerek.

Küba ha! Hayra alamet değildi.

Sanki Fidel Castro, işçi kardeşlerini vuran bir adama siyasi sığınma hakkı tanırmış gibi.

Chandler, Rodwell'e olanlar hakkındaki fikrini sordu. Rodwell, rehine kızın hâlâ sağ olduğunu umduğunu söyledi.

Polisler kızın öldüğüne emin olsalar, hemen Mayweather'a saldırırlardı. İçeri gözyaşartıcı bombalar atar, binayı boşaltırlardı. Mayweather direnirse öldürülürdü. Basit bir senaryoydu, bir Yunan trajedisinin özeti gibi. Chandler, kendini bir odaya kilitlemiş silahlı bir adamın çok az seçeneği bulunduğunu, bunların hiçbirinin de lehine olmadığını yaşadığı tecrübelerden biliyordu.

Amacı intihar değilse tabii.

Parçalar birleştirilince ortaya şöyle bir öykü çıkmıştı: Geçen hafta fabrikadaki işinden kovulan Mayweather, bugün öğleden sonra elinde bir tüfekle CEO'nun ofisine giderek görüşme talep etmişti. CEO şans eseri öğle yemeğinden henüz dönmemişti. Bunun üzerine adam geçmişte tartışmalar yaşadığı ustabaşıyla hesaplaşmaya karar vermişti. Ama adamı kanlar içinde görünce pişman olmuş, taşınarak binadan çıkarılıp ambulansla hastaneye götürülmesine izin vermişti. Mayweather artık ne istediğini bilmez gibiydi. Bu koşullar altında Chandler'a normal gelen bir durumdu bu.

Chandler, Mayweather'ın neden işten çıkarıldığını sorunca, polisin kesin sebebi henüz bilmediği yanıtını aldı. Çalışırken içki içtiği söyleniyordu. İtaatsizlik? Mayweather'ın iş arkadaşları onu "sessiz sakin, asık suratlı, alıngan" biri olarak tanımlamış-

lardı. Kaçmasına izin verilen hamile genç kadın, polise pek bir şey anlatamayacak kadar sarsılmış haldeydi ve bir hastanede şok tedavisine alınmıştı.

Megafondaki ses ısrarla konuşmayı sürdürüyordu. *Bay Mayweather? Tekrar ediyorum Bay Mayweather, binanın etrafı sarıldı...*

Chandler, müdahale etmesinin ne zaman isteneceğini merak etti. Ve istenip istenmeyeceğini.

Etrafta, iki çatışma arası siperlerde yaşanan gerilim hâkimdi. Görünmeyen silahlı adam yirmi dakikadan fazladır ateş etmemişti.

Hava burada öyle kirliydi ki, Chandler solumakta zorlanıyordu. Hassas gözleri yanıyordu. En kesif koku civardaki, eskiden napalm üreten Dow Kimyevi Maddeler Fabrikası'ndan geliyordu. Chandler yıllar önce, A.B.D. ile Kanada arasındaki Barış Köprüsü'nde Dow Kimyevi Maddeler Şirketi'ni protesto eden çok sayıda göstericiden biri olmuştu. Polis birkaç saldırgan protestocuyu tutuklamıştı, ama asla öylelerinden olmayan Chandler Burnaby'ye ilişmemişti. İnsan bireysel eylemlerin önemli olduğunu, etik kararların gerçek hayatta sonuçları olduğunu düşünmek isterdi, ki bu belki doğruydu da. Korkunç savaş sona ermişti. Amerikan askerleri vatanlarına dönmüştü. Napalmın sonu da sinir gazınınki gibi olmuştu. Ancak Dow Şirketi o halkla ilişkiler felaketinden sonra toparlanmış, tekrar büyümekteydi, Niagara Falls endüstrisinin çoğu gibi.

Dow, 1960'ların sonlarında Swann Kimyevi Maddeler Şirketi'ni satın almıştı. Bu milyon dolarlık satış, artık "ilk çevreci" davalardan biri olarak anılan bir davanın hedefi olan Niagara Falls temelli şirket için epey kârlı olmuştu. Swann, Love Kanalı davasını kazanmıştı, ama zaman değişmekteydi.

Megafondaki ses giderek daha çok ısrar ediyordu. *Bay Mayweather? Binanın etrafını sardık. Bayan Carpenter'ın iyi olup olmadığını bilmek istiyoruz. Silahlarınızı bırakın, kapıya çıkın...*

Tanrı aşkına, diye düşündü Chandler. Bir şeyler olsun.

Hayır, sabırsız değildi. Neden sabırsızlansındı ki? Buraya sabırlı olduğu için çağrılmıştı. Bir "kriz" adamıydı o; "krizlerle" başa çıkmaya eğitilmişti; profesyonel değildi, demek ki bu iş onun misyonuydu. İsimsiz olmayı sevdiğini itiraf etmek zorundaydı. Bay Burnaby olabilirdi, ama bu isim *kendisi* değildi. Burada, şimdi değildi. Tanrı'ya inanamayan biri için bir lütuf sayılırdı bu. Ariah oğlunun nerede olduğunu bilmediğinden, onun için kaygılanmaya ve ona sinirlenmeye henüz başlamış olamazdı. Royall onun başına bir şey gelip gelmediğini bilmediğinden, kendini suçlu hissetmeye ya da savunmaya geçmeye hazırlanıyor olamazdı. Juliet de onun nerede olduğundan habersizdi; gerçi haber televizyonda veriliyordu ve akşam haberlerini izlemeyi seven Juliet, ağabeyinin orada olduğunu tahmin edebilirdi.

Bir de Melinda vardı.

Chandler onu düşününce yüzünü ekşitti. Bir arkadaşına Melinda'yı aramasını rica etmesi gerekirdi.

Melinda onu altı buçukla yedi arasında, batı yakasındaki dairesinde bekleyecekti. Gecikmeye başlayınca Melinda onu arayacak, telefonu kimse açmayacaktı. Sık sık yaptıkları gibi, birlikte yemek hazırlamayı planlamışlardı (bu gece Şili). Chandler bebekle oynayacak, resimli bir kitabı karıştıracak, hatta bebeğin yıkanmasına yardım edecekti. Melinda teklif ederse, geceyi orada geçirecekti; Melinda, Chandler'ın kalmak istediğini sezerse kalmasını teklif edecekti. Şefkatli, çekingen sevişirlerdi. İlişkilerini yavaş yavaş geliştirmekteydiler; buzun sağlamlığından emin olmadıkları kısımlarına azar azar, heyecanla, kaygıyla yaklaşan patinajcılar gibi.

Teslim olun! Silahlarınızı bırakın.

Bay Mayweather, binanın etrafı sarıldı.

Chandler kamyonun kenarından eğilip bakma riskine girdi, kimsenin kendisini fark etmeyeceğini umarak. Silahlı adamın o tarafa bakıyor olması ve tam o anda ateş etmesi küçük bir olası-

lıktı. Yine de ense tüyleri diken diken oldu.

Royall, Şeytan Çukuru'ndaki işinin yüzde yüz güvenli olduğunda ısrar ederdi hep. Nehirde tekne kullanmak sadece görünüşte tehlikelidir.

Chandler gözlerini kısarak gözlüğünü düzeltti. Nabzı hızlanmıştı, tehlikede olmadığını bilse de (bilse de!). Tehlikede değildi. Kasvetli binanın ön cephesi aynıydı. Kapı önceki gibi aralık, eşik boştu. Ne orada hareket vardı, ne de kırık pencerenin ardında. Geriden bir polis helikopterinin uğultusu geliyordu. Zaman donmuş gibiydi, oysa donmamıştı elbette. Polis, paramedikler, acil durum görevlileri, medyadan insanlar bir şeyler olmasını bekliyorlardı; peki silahlı adam neredeydi? Bütün bunları başlatan oydu. Rehinesini alarak geri çekilmiş, kendini bir odaya kilitlemişti. O sağır edici megafona karşılık vermiyor, telefonu açmıyordu. Chandler, Mayweather'ın da, o genç kadın rehinenin de ölmüş olabileceklerini düşünmek istemedi.

Belki de Mayweather'ın bıçağı vardı ve kadını sessiz sedasız öldürmüştü. Polis silah sesi duymamıştı. Belki de adam kendi bileklerini kesmişti. *Mayweather? Binanın etrafı sarıldı. Beni duyuyorsan...*

Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası'nda çalışmayı bu kadar önemseyen bir adama acımak gerekirdi. Küçük bir fabrikaydı, işçi sayısı üç yüzden azdı.

Chandler bazı polislerin bahse girdiklerini işitti: Adamın sağ salim yürüyerek mi, yoksa taşınarak mı çıkacağı üstüne. Kendini mi öldüreceği, yoksa onlar tarafından mı öldürüleceği üstüne.

Chandler insanların polis ateşiyle öldüğü ya da yaralandığı yerlerde bulunmuştu. Hoş bir deneyim değildi. Saniyelerce süren korkunç silah sesleri insanın beynine kazınırdı. Sesten öte bir şeydi, metafizik bir saldırıydı. Kemikleri parçalayan bir palanın sesi gibi. *Keşke bu işi yapmasan, ama daha da önemlisi bu işi*

yapma ihtiyacı duymasan. Melinda onu öpmüştü, Melinda ona titreyen kollarıyla sarılmıştı. Chandler'a sarılsa da, kendisine ait olmadığını hissetmişti sanki. Ama Chandler ona ait olmayı istiyordu. Melissa bunu da hissetmişti. Melissa'ya ancak bilmesi gereken kadarını söylemişti. Gerçi o bir hemşireydi, acil odalarında çalışmıştı.

Chandler son üç yıl içinde, iki intihara tanık olmuştu. Bu kişilerden biri yılbaşında, şehir merkezindeki büyük ve harap bir apartmanda polisle çatıştıktan sonra bir altıpatlar kullanmıştı; diğeriyse şaşkın izleyicilerin önünde kendini Goat Adası'nın ucundan American Çağlayanı'na atmıştı. (Niagara Üniversitesi matematik bölümünde okuyan ve duygusal sorunlar "geçmişi" olmayan bu ikincisi, parmaklıkları bırakmadan önce neredeyse bir saat asık suratla tutunmuştu. Chandler onu sağduyuya davet etmeye, konuşturmaya, tekrar düşündürmeye çalışmıştı; ama Chandler başarısız olmuş ve süklüm püklüm uzaklaşmıştı. Şelale'de ölmek. En korkunç ölüm bu gibi gelmişti.)

Aslında Chandler'ın karıştığı acil durumların çoğunda dramatik sonuçlara ulaşılmaz, yenişememekle ve bitkinlikle kendiliğinden son bulurlardı. En küçük çocuğuyla dairesine kapanmış sarhoş bir adam, küfürler savurduktan, ağladıktan, pencereleri ve eşyaları parçaladıktan sonra, polis kapıyı kırıp içeri girerek kendisini gözaltına alırken hiç direnmezdi. LSD kullanmış orta yaşlı, çiçek çocuğu bir kadın kamusal bir mekânda kendini yakma tehdidinde bulunur, üstüne gaz döker, düzinelerce seyirci toplar, sonra da polis tarafından, kıkırdayarak götürülürdü. Atletli, tıraşsız adamlar polislere küfrederek ölümüne saldırır, ama hemen zaptedilerek yere yapıştırılır, kolları bacakları açılır, bilekleri arkadan kelepçelenirdi.

Genellikle böyle olurdu. Chandler çoğu kez geç gelmişti. Dram bitmiş, herkes evlerine doğru dağılırken.

Midesindeki o kötü his. *Hiçbir işe yaramadın. Ne salaksın. Kibirli şey.*

Ama geçen temmuzda bir gece, doğurmak üzere olan Melinda'yı arabayla hastaneye götürmüştü. O sırada sevgili değil, sadece arkadaştılar. Melinda yalnız kalmaktan korktuğunu söyleyerek, Chandler'ın yanında kalmasını istemişti. Chandler da korkuyordu, ama bu isteği kabul etmişti. Melinda sancılanınca ona yardım etmiş, onunla hastaneye gitmiş ve yedi saatlik çile boyunca yanında kalmıştı. Hayatının en önemli deneyimiydi bu. O sırada varlığının işe yaradığını, bir fark yarattığını asla unutmayacaktı.

Bay Mayweather? Telefonu açın. Sizinle konuşmamız gerek Bay Mayweather. Bayan Carpenter'ın iyi olduğuna emin olmamız...

Silahlı adamdan ses yoktu.

Chandler polislerin fısıldaştıklarını duyuyordu. Gergin ve sinirliydiler. Ateş edildiği sırada Mayweather'ın yaralanmadığı sanılıyordu, ama Chandler yaralanmış olabileceğini düşünüyordu. Belki de silahlı adam da, rehinesi de binanın içinde kan kaybetmekte, can çekişmekteydiler? "İyi olmak"... megafonun sağır edici gürültüsünde kulağa ne tuhaf, ne beklenmedik geliyordu.

Bay Mayweather, lütfen hemen telefonu açın. Ne istediğinizi bilmemiz gerekiyor. Beklentilerinizin neler olduğunu. Bay Mayweather? Beni duyuyor musunuz? Bu binanın etrafı sarıldı. Bayan Carpenter'ı hemen serbest bırakırsanız size zarar verilmeyecek.

Bu kez, herkes kulak kabartmış dinlerken, binanın içinden bir küfür savruldu. Cılız ve gergin bir sesle.

Sessizlik oldu. (Civardan yük trenlerinin gürültüsü geliyordu.) Ateş edilebileceği beklentisi yaşandı, ama hiçbir şey olmadı.

Chandler silahlı adamın adını o zaman öğrendi: "Albert." Albert Mayweather tanıdığı biri değil miydi? Okuldan? Chandler'ın yıllardır duymadığı bir isimdi.

Aslında Chandler bir başka Mayweather'la aynı okulda okumuştu, Albert'ın küçük bir kardeşi ya da kuzeniyle. Ama Albert

Mayweather'ı hatırlıyordu, küçük bir çocuğun kendisinden büyük bir çocuğu korkuyla, hoşnutsuzlukla ama hayranlıkla hatırlaması gibi, ergenliğin o açıklanamaz ruh haliyle.

Mayweather'lar Baltic Sokağı civarında yaşarlardı, hiçbiri Burnaby'lere yakın oturmasa da. Kalabalıktılar, aşiret gibiydiler. Ama Chandler, Al'ı çok iyi hatırlıyordu. Güreşçi gibi, güçlü kuvvetli, iriyarı bir çocuktu. Kirli sarı saçı halı püsküllerı gibi sertti. NF Lisesi'ndeki pek çok çocuk gibi o da mesleki eğitim görmüştü. Ruh halleri tehditkâr bir suskunlukla şaklabanca bir taşkınlık arasında değişirdi. Espri anlayışı parmak çıtlatmak ve yüksek sesle osurmak olan çocuklardan biriydi. Al atletik yapılı olmadığından takıma alınmamıştı, ama okulun arkasında arkadaşlarıyla basketbol oynardı, kalın dudaklarının arasından sarkan sigarasıyla. "Alley-oop" derdi arkadaşları ona. "Alley-oop" derlerdi, bu bir sevgi sözcüğüymüş gibi. Chandler kızların, hatta "iyi" kızların bile bazen Al Mayweather gibi çocukları çekici bulduğunu kabullenmişti ister istemez. En azından en başta beğenebiliyorlardı.

Tuhaf ve itiraf edilmesi güç bir durum: Böyle çocukların sizi sevmesini isterdiniz. Yüksek notlar almanızı, miyop gözlerinizi ve sarsak adımlarınızı, korktuğunuzda kekelemenizi bağışlamalarını. Al Mayweather gibi bir çocuğun adınızı, bir skandal yüzünden kirlenmiş, sizi bir suçluya dönüştürmüş adınızı bilmesini isterdiniz. *Burnaby mi? O sen misin?*

Chandler, Al Mayweather'ın ya da Chandler'ın sınıfındaki bir Mayweather'ın ailesinden birinin genç bir yaşta, otuzlu ya da kırklı yaşlarda sakatlanan OxyChemical işçilerinden biri olduğunu hayal meyal hatırlıyordu. 1970'lerin ortalarında fabrikaya karşı toplu dava açılmıştı. Yöre sakinleri çok kızgındılar. Chandler manşetlerde "ihanet", "yalan söylediler", "işçi hakları", "çalışma koşulları yüzünden çıkan hastalıklar" gibi sözcükler gördüğünü hatırlıyordu. Açılan milyon dolarlık dava işçilerin aleyhine sonuçlanmıştı, ayrıntılara bakıldığında. Jüri, can çekişen

adamlara ya da ailelerine büyük tazminatlar ödenmesine karar vermişti, ancak bu kararların çoğu sonradan temyizde reddedilmiş, bu arada medya ilgisini yitirmişti.

Bay Mayweather? Ellerinizi kaldırıp kapıya çıkın.

Kapıya gelirken silahlarınızı yanınızda getirmeyin Bay Mayweather.

Bay Mayweather, telefon çalıyor. Telefonu açın.

Polis, Mayweather'ın ondan ayrı yaşayan karısıyla temas kurmaya çalışmıştı; ama kadını ne evinde bulabilmişlerdi, ne de işyerinde. Adamın çocukları Kuzey Tonawanda'daki dedelerinin yanında kalıyorlardı. İyi miydiler acaba? Chandler silahlı adamların böyle durumlarda önce kendi ailelerini vurmaya başlayabildiklerini biliyordu.

Chandler, Mayweather'ın babasının sağ olup olmadığını merak etti: Muhtemelen değildi. O davaya karışmış insanlardan hiçbiri artık sağ değildi herhalde. Akciğer kanseri, pankreas kanseri, beyin kanseri, karaciğer kanseri, deri kanserleri. Hızla yayılan kanserler. Tüm vücuda yayılan kanserler. Davanın sebebi buydu; kısaltılmış hayatlar, vakitsiz ölümler için tazminat istenmesiydi.

"Love Kanalı" ismi sık sık geçmişti.

Ama kötüye çıkmış *Burnaby* ismi hayır.

Chandler, lütfen. Sen baban değilsin, demişti Melinda.

Chandler'ın sayabildiği kadarıyla acil durum mahallinde yirmiden fazla polis vardı. Bazıları koruyucu giysiler giymişti ve hepsi silahlıydı. Fabrika binasının diğer tarafında da bunlar gibi silahlı adamlar bulunmaktaydı. Mayweather'ın hiç şansı yoktu. Ateş açarak kaçmaya çalışırsa kurşunlarla bir anda delik deşik edilirdi. Chandler daha önce benzer durumlarda olduğu gibi, yine bir insanın kendini nasıl günün birinde böyle bir durumda bulabildiğini merak etti. Köşeye sıkışmış bir fare. Çıkış yolu olmayan.

Chandler liseden beri Mayweather'ları aklına getirmemişti.

Hâlâ Baltic Sokağı civarında yaşıyorlardı herhalde. Genç nesil, Al gibi büyüyüp fabrikalarda çalışmaya başlamıştı. Evlenmiş, çoluk çocuk sahibi olmuş, hayatlarını kurmuşlardı. Al liseyi bitirdikten sonra bu fabrikada çalışmaya başlamıştı herhalde. Vasıfsız değil vasıflı bir işçi olmuştu. Teknik ressamlar, araç tasarımcıları ve boyacılar en yüksek ücretleri alanlardı; ama sendikasız fabrikalarda (ki Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası muhtemelen bunlardan biriydi) ücretler pek dolgun olmasa gerekti. Emeklilik, sağlık gibi sigortaları düşük olmalıydı. Sendikasız işçilerin kovulmaları da kolaydı.

Mayweather'ın binaya girip ateş açmaya başlamasından beri iki saat kırk beş dakika geçmişti. Yaralı adamın hastaneye götürülüşünden beri pek bir şey olmamıştı. Chandler, Mayweather'la aynı okulda okuduğunu açıklayarak megafonu alıp onunla konuşmak istemişti defalarca; ama komiser bunun iyi bir fikir olduğuna henüz emin değildi. Polis hâlâ Mayweather'ın ayrı yaşayan karısıyla kardeşlerini bulmaya çalışıyordu. Mayweather'ın yakınlarını. "Kendimi Al Mayweather'a yakın hissediyorum," dedi Chandler. "Telefonu açmasını sağlayabilirim sanırım."

(Sahi mi? Chandler emin değildi. Kendi sesindeki özgüven ve telaş, bunun muhtemelen doğru olduğuna inanmasını sağladı.)

Chandler da diğerleri gibi huzursuzlanmaya, kaygılanmaya başlamıştı. Adrenalin akışı azalıyordu. Sanki dalgalar geri çekiliyordu da, geride kumlara saçılı döküntüler kalmıştı. Chandler başının ağrımaya başlayacağından kaygılanıyordu. Zayıflığı ya da zayıflıklarından biriydi bu... gözlerinin arkasının zonklaması ve içindeki bir sıkıntının, umutsuzluğun giderek artması. *Neden öldü? Babam. Kapana kısılmış bir fare gibi! Onu seviyordum! Onu özlüyorum.*

Royall'ı hayal kırıklığına uğratmıştı. Kendisini arayan ve ilk kez o şekilde yardım isteyen Royall'ı.

Royall ve Juliet. Onların hamisiydi. Ariah'ı ona yalvarmıştı, on beş yıl önce. Chandler söz vermişti elbette. Ölülere ihanet etmek, canlılara ihanet etmekten iyiydi.

Melinda'yı düşündü. Ariah onu hiç onaylamamıştı. Melinda'nın bebeğini de düşündü. Ariah'ı o çocuk hakkında çok az şey biliyordu. Chandler'ın annesinin, tanımadığı bir kadına düşmanlık beslemesi şaşırtıcıydı. Yoksa kadının bebeği Ariah'ın torunu olacağı için mi? Belki de sebep buydu. Chandler'ın sevebileceği, onunla ve Ariah'la kan bağı bulunmayan bir bebek.

Aile her şeydir. Bu dünyadaki her şey.

Chandler'ın gelişinden sonra televizyon haber arabaları gelmeye başlamış, Swann Sokağı'na dizilmişlerdi. Medyacılar polisin çektiği güvenlik hattının gerisinde dolanıyorlardı. Eylemsizlik ve uzak durma zorunluluğu canlarını sıkmaktaydı. Bu profesyoneller, oraya daha önce gelenlerden çok farklıydılar: Bu acil durumu bir fırsat, faydalanılacak "haber" olarak gören medyacılardılar. Onlar da huzursuz, ama beklentili ve umutluydular. *İşte geldik! Artık heyecanlı bir şeyler olabilir.* En ısrarcılar, üstünde NFWW-TV "AKSİYON HABERLERİNİZ" KANAL 4 yazılı minibüsle gelenlerdi. NBC'nin yerel şubesinde çalışıyorlardı. Bu ekipten olan bir kameraman ortalıkta gezinerek, omzundaki bazukaya benzer aleti değişken hedeflere yöneltiyordu. Alacakaranlık çöktükçe acil durum mahali hızla aydınlatılıyordu. Bu köreltici ışıklar mavinin tuhaf bir tonundaydı. Sanki her an bir rock grubu çalmaya başlayacaktı. Artık o ışığın aydınlattığı nesnelere, yüzeylere, renklere sinematik bir keskinlik hâkimdi. Sıradan bir mart ikindisinin kapalı havasında donuk ve önemsiz görünen şeyler değişmişti.

NFWW-TV ekibinden genç ve gözalıcı bir kadın muhabir (trençkotunun kuşağını sımsıkı bağlamıştı, kızıl dudaklara ve Kleopatra gözlerine sahipti), polislerle sağlık görevlilerini röportaja ikna etmeye çalışıyor, ama pek başarılı olamıyordu. Chandler, medyanın hedefinin olabildiğince çok çekim yapmak

olduğunu biliyordu. Bunlar sonradan stüdyoda kurnazca edite edilecek, birleştirilecek, çarpıtılacaktı; dramatik etki uğruna. "Bay Chandler? 'Kriz adamı' siz misiniz? Sizinle konuşabilir miyim?" Genç kadın seslenince Chandler kibar bir gülümsemeyle geriledi: "Kusura bakmayın, ben 'Bay Chandler' değilim. Ayrıca hayır, sizinle şimdi konuşmak da istemiyorum. Uygun gelmiyor."

"Ama neden?"

"Gelmiyor işte."

"Çünkü silahlı adam hâlâ içeride, rehine de ve..."

Chandler kadına sırtını döndü, onu vazgeçirmeyi umarak. Kadın uzaklaştı.

Profesyoneller gibi Chandler da hevesli medyacıları sevmez onları davetsiz misafirler, akbabalar olarak görür olmuştu. Haklarında söylenen tüm klişeler doğruydu. Onlara biraz sempati duymak mümkündü, ama güvenmezdiniz, güvenemezdiniz. Chandler ilk gönüllü olduğu sıralarda, böyle cinnet olaylarının haber yapılmasının iyi, hatta eğitici olacağını düşünmüştü safça. Ama sonradan fikir değiştirmişti. Geçen sene NFWW-TV'nin gece haberleri için Chandler'la röportaj yapılmıştı. Gördükleri hiç hoşuna gitmemişti. "La Salle Lisesi'nde bilim öğretmeni olan, misyon sahibi gönüllü bir kriz çalışanı Chandler Burnaby" olarak tanınmaktan hoşlanmamıştı. Kendi reklamını yapıyormuş gibi olmuştu. Kendi sesinden, gülümsemesinden, kaygılı tavırlarından, o sırada başarılı olmaktan dolayı duyduğu kibrin barizliğinden nefret etmişti. Daha da kötüsü, Melinda'yı aramaya fırsat bulamadan kadın onu TV'de görmüş ve altüst olmuştu, Chandler'ın beklediğinden çok daha fazla.

Yine de Chandler kendini gerçekten alçakgönüllü hissediyordu. Medya tarafından göklere çıkarılıp sonra birden tepetaklak edilmekten, rezil olmaktan ödü kopuyordu. Başkalarını "kurtarırken" vurulup öldürülmenin ne kadar ironik olabileceğini ve banal bir acıma hissi uyandırabileceğini biliyordu.

Yirmi yedi yaşındaydı. Özellikle Samaritanların etrafında kendini alçakgönüllü hissediyordu. Hıristiyan yönü ağır basan bir dernek olan bu intiharları önleme organizasyonu, onlarca yıl önce İngiltere'de kurulmuştu ve Birleşik Devletlerde şubeleri vardı. Samaritanlar hem profesyonel hem amatördüler, ama hepsi de gönüllüydü. Zorlu bir eğitimden geçirilirlerdi. Sadece Niagara Kriz Yardım Hattı için bile beş haftalık bir kurs bitirilmeliydi. O insanlar vakit geçirecek bir şeyler arayan sıkılmış ev kadınlarıyla emekliler değillerdi.

"Bay Burnaby?" Televizyoncu kadın bu kez Chandler'ın soyadını söylemişti, daha güçlü bir sesle. Chandler'ın karşısında bitivermiş, mikrofonunu asa gibi uzatmış; kısık bir sesle, heyecanla, saygıyla konuşuyordu. "'Albert Mayweather'ı, yani eskiden burada, Niagara Hassas Nemlendiriciler & Elektronik Eşya Temizleyiciler Fabrikası'nda çalışan, Cynthia Carpenter'ı rehin alan, bir ustabaşını vurup ağır yaralayan silahlı adamı tanıdığınız doğru mu?.." Sinirlenen ve kızaran Chandler yan dönerek eliyle kadını kovdu.

"Cynthia Carpenter." Chandler kadının tam adını ilk kez duyuyordu.

Düşünmeye çalıştı: Tanıdığı bir Carpenter var mıydı?

Carpenter ailesinin pek çok mensubu civarda, biraz uzakta güvendeydiler. Chandler aralarındaki yaşlı bir çifti fark etmişti. Elli-altmış yaşlarındaydılar. Afallamış, yıkılmışlardı. (Peki etrafta Mayweather'lardan hiç kimse yok muydu?) Chandler silahlı adamla yüz yüze konuşursa onu ikna edebileceğini düşünüyordu. Al Mayweather'ı tanıyordu (öyle sayılırdı). Mümkünse uzak durulacak, büyük çocuklardan biriydi. Gerçi Al Mayweather, kendisinden çok küçük olan Chandler Burnaby'ye eziyet etmekle uğraşacak biri değildi. Mayweather'la arkadaşları koridorlarda, merdivenlerde, okul kafeteryasında gürültü patırtı çıkarırlardı. Mayweather ve ona çok benzeyen çocuklar beden eğitimi derslerinden sonra duş almak için soyunma odasında soyunur-

ken anırırcasına kahkahalar atar, bağırıp çağırır, birbirlerinin pazularına vururlardı. Penisleri kanlı sosisler gibi sallanırdı.

Mayweather şimdi teslim olursa, Cynthia Carpenter'ı incitmeden serbest bırakırsa, alacağı cezanın azalacağı kesindi. Hamile kadını serbest bırakmıştı. Ustabaşı ölmez ya da sakat kalmazsa... Chandler artık otuz yaşında olan Al Mayweather'ın binanın içinde neler düşündüğünü merak etti. Kapana kısıldığını mı düşünüyordu? İplerin kendisinin elinde olduğunu mu? Kapana kısıldığını ama (şimdilik) iplerin kendisinin elinde olduğunu mu? Chandler böyle zor bir duruma düşmüş bir adamın neler düşünebileceğini hayal edemiyordu. Veya neler yapabileceğini. Dakikalar, sonra saatler geçtikçe. Eninde sonu çişi gelecekti. Eninde sonunda açlıktan ve bitkinlikten başı dönecekti. Eninde sonunda böyle bir hata yaptığı için, kendini bu hale düşürdüğü için pişmanlık duyacaktı.

Chandler'a lisedeyken Mayweather'ı ne kadar tanıdığı soruluyordu. Bir an duraksadıktan sonra "Pek tanımazdım," dedi. "Ama beni hatırlarsa güvenir sanıyorum. Belki onu telefonda pazarlık yapmaya ikna edebilirim."

Ne büyük bir özgüven. Chandler bunun kaynağını merak etti.

Megafon Chandler'a verildiğinde saat akşamın neredeyse altısıydı. Ellerini açtı, titremeleri kesilsin diye. Bir polis ona yavaş ve düzgün konuşmasını, atış menzilinin dışında kalmasını söylüyordu. Mayweather telefonu açıp seninle konuşursa sakın kanma, yüzünü gösterme. Telefonu açmaya ikna etmeye çalış. Telefon çalıp duruyor ama açmıyor. Rehineyi telefonda konuşturmasını sağla. O kızın durumunu öğrenmemiz gerek.

"Evet. Biliyorum. Tamam. Sağ olun polis bey."

Chandler yutkundu. Daha önce de megafonla bir kez konuşmuştu, ama çıkan yüksek ve titreşimli sese yine de şaşırdı. Bir

rüyada müthiş, inanılmaz bir güce kavuşmuştu sanki. Ağzını megafona yaklaştırınca çıkan sesinin yüksekliği ve bu yüksekliğin otoritesi şaşırtıcıydı.

Al? Al Mayweather? Ben Chandler Burnaby. Lisede beraber okumuştuk. Buralıyım, Baltic Sokağı'ndanım. Polis değilim Al. Gönüllü bir vatandaşım. Seni tanıdığım için yardıma çağrıldım Al. Beni hatırladın mı? Lütfen telefonu aç da konuşalım Al. Sesini duymalıyım. Chandler duraksadı. Kalbi heyecanla küt küt atıyordu. Al Mayweather'ın bu yeni, beklenmedik sesten etkilendiğini düşünmek istiyordu. Eski bir arkadaşın sesi. Kendisine adıyla hitap eden ve *lütfen* diyen bir ses.

On yıl. Belki de on bir. Chandler'ın Mayweather'ı son görüşünden beri geçen zaman. Mayweather onu kesinlikle hatırlamazdı, ama aynı zamanlarda aynı okul binasında bulunmuşlardı. Aynı mahallede büyümüş, yataklarında aynı vagon gürlemelerini ve lokomotif ıslıklarını duyarak uyanmışlardı.

Chandler, Mayweather'ın, onunla aynı şehirde yıllarca hiç temas kurmadan yaşadıktan sonra, neden şimdi durup dururken, bu ikindi vakti, konuşmaya bu kadar hevesli olduğunu merak etmeyeceğini umuyordu.

Al, telefonu açacak mısın? Numarayı çeviriyorum.

Aslında numarayı çeviren başkasıydı. Minibüste, yanında onunla birlikte çalışan bir sürü polis vardı. Chandler hattın diğer ucundaki telefonun çaldığını işitti. Cynthia Carpenter'ın hâlâ sağ olduğunu umdu. Al Mayweather'la güçlü, kardeşçe bir bağ kurmayı çok istiyordu, ama Mayweather rehinesine zarar vermediyse.

Al? Konuşmalıyız. Tamam mı?

Numara çevrildi, tekrar çevrildi. Chandler içten ricasını tekrarladı. Al'ı liseden hatırlıyordu (Al onu hatırlıyor muydu acaba?) ve Al'a şimdi yardım etmek istiyordu, bu meselenin herkes için en iyi şekilde kapanması ve kimsenin zarar görmemesi için, Al'ın polisle iletişim kurmasına yardım etmek istiyordu. Al din-

liyor muydu? Al telefonu açar mıydı lütfen? Numara tekrar çevriliyordu...

Bir düzine çalıştan sonra birden, beklenmedik bir şekilde, ahize kaldırıldı.

Chandler'ın kulağına şüpheci bir erkek sesi geldi, yakından: "Evet?"

Chandler başarmıştı. Polislerin yapamadığını yapmıştı.

"Al? Selam."

Bu konuşma polisler tarafından dinlenip kaydedilecekti. Ama Chandler, Mayweather'la baş başa, özel konuşuyorlarmış gibi davranacaktı.

Kriz Merkezi'nde çalışan bir gönüllü olduğunu söyledi. Buraya polisin arzusuyla, "iletişim hatlarını" açmaya gelmişti. Al'ın başına açtığı bu beladan nasıl kurtarılabileceğini görmeye, yardım etmeye gelmişti. Ama karşılık olarak Chandler'ın kafasının yan tarafına gelen ses, birbirine sürtünen çakıl taşlarını andırıyordu: "Bana kimse yardım edemez. Bittim ben." Chandler itiraz etti, hayır dedi. Al kimseyi öldürmemişti ki. Durup bunu iyice düşünmesini bekledi. (Doğru muydu ki? Chandler'ın bildiği kadarıyla ustabaşı hâlâ yaşıyordu.) "Bir kadını bıraktın," dedi Chandler. "Hamile kadının gitmesine izin verdin Al. Bu iyi oldu. Lehine olacağım söylüyorlar. Peki şu yanındaki genç bayan, Cynthia Carpenter... o iyi, değil mi?"

Sessizlik oldu. Sonra anlaşılmaz bir mırıltı. "Al?" dedi Chandler. "Duyamadım..."

Bir-iki saniye bekledikten sonra, her şey yolundaymış gibi konuşmaya devam etti. Vermesi gereken önemli bilgiler vardı ve hattın diğer ucundaki Mayweather'ın onu dinlediğini, söylenenleri anlayabilecek halde olduğunu farz edecekti. Mayweather'a, genç bayanın annesiyle babasının burada olduğunu, perişan halde olduklarını söyledi. Al lütfen Cynthia Carpenter'a telefonu verir miydi? Chandler sakin ve içten bir sesle, güvenilir bir dost sesiyle konuştu: "Al, şimdi işbirliği yapman ileride çok

işine yarayacak, emin ol. İnsanlar o diğer bayanı bırakmakla çok iyi, çok hayırlı bir iş yaptığını söylüyorlar. Hamile bir bayanı incitmeyecek kadar düşünceliydin. Bir bayanı..." Mayweather öfke ve ıstırapla sözünü kesti: "Kadınları asla incitmem! Karım orada mı?"

Karısı. Bu dram, (uzaklaşmış, ayrılmış) karısıyla ilgiliydi şüphesiz. Sonuçta bütün dramlar ailevidir.

"Karın henüz gelmedi Al," dedi Chandler. "Ona ulaşmaya çalışıyorlar. Karın nerede biliyor musun?" Mayweather, "Gloria hangi cehennemde ne bileyim?" diye tersledi. "Ailesine sorun. Erkek arkadaşına sorun." Mayweather bir süre bu şekilde konuşmayı sürdürdü, öfkeyle ve kendine acıyarak. Chandler bunun hayra alamet olduğunu düşündü. Mayweather'ın buraya gelip ateş açmadan önce karısını öldürmediği belliydi. "Bu arada Al," dedi Chandler. "Cynthia Carpenter çok korkmuş olmalı. Tıbbi bakıma ihtiyacı olabilir. Onu telefonda konuşturman iyi bir fikir olmaz mı sence de? Ailesi, kızlarının iyi olup olmadığını öğrenmeyi kaygıyla bekliyorlar..." Chandler bekledi. Sonra ricasını yineledi. Heyecanlı ya da kaçık birini sağduyuya davet etmeye çalışmanın, doğru dürüst kürek kullanmayan ya da kullanamayan biriyle kano sürmeye çalışmak gibi olduğunu tecrübelerinden biliyordu. Kano sağa sola gidip dururdu. İrade gücünüzle, sonucun "iyi" olacağına inancınızla, kanoyu göreceli olarak düz bir rotada tutmak zorundaydınız; kesinlikle tereddüte düşmeden, şüphe ya da panik anları yaşamadan. Chandler bunun hayati olduğunun bilincindeydi. Cynthia Carpenter'a bir şey olursa, Mayweather pazarlık gücünü yitirirdi. Bu durumda rehine hâlâ sağ olmalıydı. "Al? Dinle. Dediğim gibi, insanlar Cynthia Carpenter'ın durumunu merak ediyorlar. Bunu tahmin etmişsindir, değil mi? Kendisine bir dakikalığına telefonu verebilirsen..." Chandler'ın başı dönüyordu, ama aynı zamanda içi içine sığmıyordu. Çok yüksek bir ipin üstünde yürüyordu sanki. Şelale'nin üstünde. Hayretle izleyen bir yabancılar toplulu-

ğunun tepesinde. Başarmasını istiyorlardı, ama düşmesini de istiyorlardı. O yüksek ipin üstünde gösteri yapıyordu; tökezleme, düşme riskini yaşayarak. Tek bir ters harekette kayıp düşerdi. Mayweather da onunla birlikte düşerdi. "Al? Dinliyor musun? Eğer..." Mayweather'ın biriyle konuştuğunu işitti, ama söylediklerini seçemedi.

Minibüs soğuktu, ama Chandler terlemeye başlamıştı.

Bekleyecek, tekrar deneyecekti. Tekrar tekrar. Polis izin verdiği sürece. Görevi buydu.

Nihayet, gergin dakikalardan sonra, Mayweather haykırarak "İşte, al!" gibisinden bir şeyler söyledi. Hattan ince, korkmuş bir ses geldi. "A-alo?" Cynthia Carpenter'ın sesiydi. Nefes nefeseydi, neredeyse duyulamayacak kadar kısıktı. Chandler'a "iyi" olduğunu, "biraz yorgun, korkmuş" olduğunu, "polisin binaya ateş açmayacağını umduğunu" söylüyordu. Chandler onu polisin binaya ateş açmayacağı konusunda temin etti. Onun güvenliği birincil öncelikteydi. Cynthia Carpenter umutsuz bir sesle "Bu adam bana zarar vermedi, yemin ederim," dedi. "Tu-tuvalete gitmeme izin verdi. Bana zarar vermedi, *yemin* ederim. Ama diyor ki..." Ağlamaya başladı. Chandler, Mayweather'ın kadının kafasına bir tabanca dayamış olabileceğini düşünmek istemedi.

Durumun korkunçluğunu yeni kavrıyordu. Mesele çocukken lisede tanıdığı Al Mayweather değildi; mesele tanımadığı biri olan rehineydi, Cynthia Carpenter'dı. Şimdi sesini duyunca, o kadına derin bir sempati beslemeye başlamıştı. Kadının ödü patlamıştı. Mayweather onu sağa sola sürüklemiş, dövmüştü herhalde. Korkuttuğu kesindi. Ölümle tehdit ettiği. Ayrıca kadın şu anda, yaşamasına izin verilip verilmeyeceğini bilemezdi. Kardeşi Juliet'i düşününce, Chandler'ın içinde Mayweather'a karşı hiddet ve nefret kabardı.

O piç kurusu, polisin kendisine yapabileceği her şeyi hak ediyor.

Ama hayır. Mayweather da bir kurbandı. Chandler, Mayweather'a da sempati duymalıydı.

Cynthia Carpenter'ı telefonda biraz daha tutmaya çalıştı. Kadın hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Chandler o koşullar altında kadını elinden geldiğince avutmaya çabalıyordu. Ailesi buradaydı, "iyi olduğunu" öğrenince çok sevinmişlerdi; hayır, binaya ateş açmayacaklardı, çünkü onu sağ salim kurtarmak başlıca hedefleriydi; serbest bırakılması için ellerinden geleni yapacaklardı. Ama onu rehin alan kişinin, serbest bırakmak için ne istediğini öğrenmeleri gerekiyordu. "Bay Mayweather bizimle yeterince iletişim kurmuyor Bayan Carpenter. Belki siz..."

Telefon Cynthia Carpenter'ın elinden alındı. Mayweather heyecanla konuşmaya başladı. Chandler'a kızı kesinlikle bırakacağını söyledi... karısı gelip onun yerine geçmeyi kabul ederse. Gloria'yla "sadece konuşmak" istiyordu. Chandler, Gloria'nın henüz gelmediğini yineledi; polis onunla temas kurmaya çalışıyordu. Onu bulduklarında Al onunla telefonda konuşabilirdi. Mayweather telefonda konuşmanın yetmeyeceğini, karısının telefonu suratına kapayacağını, onun yanında olmasını istediğini, bütün bu olanların onun hatası olduğunu açıklamak istediğini, karısını sevdiğini ama onun kendisini sevmediğini, her şeyin onun suçu olduğunu ve onun bunu bildiğini söyledi. Chandler adamı sempatiyle dinledi. Sonra Mayweather birden fikir değiştirdi. Dışarıdaki bütün ışıklar kapatılırsa, polis geri çekilirse, arabasına binmesine izin verilirse ve şehirden "sağ salim" çıkması garanti edilirse, kızı bırakacağını söyledi. Ateş edilmeyecek, yollar kapatılmayacak, peşine helikopterler takılmayacaktı. "Kız da benimle gelecek, anladın mı? Ama ilk fırsatta onu bırakırım. Belki Kanada'da."

"Kanada ha! Şey." Chandler terli yüzünü kâğıt mendille sildi. "Bunu ayarlamak biraz güç olabilir. Köprü, sınır..."

Mayweather dinlemiyordu. Fikrini tekrar değiştirmişti bile. Çocuksu bir hararetle konuşurken saçmalıyordu. Yoksa Mayweather akıl hastası mıydı? Sarhoş gibi değildi, ama belki de uyuşturucu almıştı. Chandler başını kaldırarak, kendisini izleyen po-

lislere baktı. Ne demeliydi? Ne yapmalıydı? Mayweather saçmalayıp duruyordu. Yine Gloria'dan ve çocuklardan bahsetmeye başlamıştı. Yine Gloria'nın suçun kendisinde olduğunu bildiğini söylüyordu. Bu fabrikaya neden geldiğini, neden bir adamı vurduğunu ve bir başkasını öldürmeyi planladığını unutmuş gibiydi. Akıl hastalığı belirtisi olabilirdi bu. Chandler onun konuşmasına izin verdi. Bir boksörün rakibine yumruk atarken yorulması gibi, Mayweather da "kriz" adamına içini dökerek rahatlayabilirdi. Giderek daha sık duraklamaya ve sözlerini tekrarlamaya başlayınca, Chandler devreye girdi. Konuşmaları giderek özel, mahrem bir sohbete dönüştü.

Chandler, polisin Bayan Mayweather'la temas kurmaya çalıştığını yineledi. Ancak bu arada Mayweather kendisinin de bir baba olduğunu hatırlamalıydı. Belki de bu, yani babalığı, her şeyden önce gelmeliydi. Çocuklarının hayatlarını düşünmek zorundaydı. Ailesini düşünmek zorundaydı. Onu seven insanlar vardı. Bu olanlara üzülen, başına bir şey geleceğinden korkan insanlar. Onu seven, başına bir şey gelmesinden korkan insanlar. İşler geri dönülmez bir noktaya varmış değildi. Al'ın haklarını koruyacak bir avukat olacaktı. Avukat tutacak parası yoksa, devlet ona bir avukat tahsis ederdi. Chandler bu meseleyle bizzat ilgilenecekti. Chandler hızlı hızlı konuşuyordu. Havaya girmişti. Ne dediğini pek bilmese de, kulağa makul ve inanılır gelen şeyler söylüyordu. Mayweather onu dinliyordu. Ahizeyi sımsıkı kavramış, onu dinlediği hissediliyordu. "Çocukların adına, babanın anısı adına hayatta kalmalısın Al. Bunu yapmalısın. Babanın anısı adına. *Ben* babanı hatırlıyorum."

Chandler o anda cidden Al Mayweather'ın babasını hatırlar gibi oldu. Belki de onunla konuşmuştu. Mahallede. OxyChemical davası zamanında. Gazetelere işçilerin fotoğraflarının çıktığı zamanlarda. Ölümü kanserden olmamıştı. Neydi? Amfizem. Gerçi kansere de yakalanmış olabilirdi. Lösemi? Chandler hatırladı: Mayweather kendisine öyle yaşlı görünmüştü ki. Keldi, yü-

zü korkunç bir haldeydi. Ama en fazla ellisindeydi herhalde. Zehirlenerek genç yaşta ölmüş bir adam.

"Baban ne düşünürdü Al? Doğru olanı yapmanı isterdi. Kızı bırakmanı isterdi, değil mi Al? Baban bunu isterdi."

Chandler konuşurken gözlerini kapamıştı. Ağlıyordu. Etkileyici konuşmuş olacaktı ki, Mayweather kısa süre sonra, "Tamam," gibisinden bir şeyler mırıldandı. Yenişememe durumu nihayet ortadan kalkmıştı. Artık her zamanki gibi her şey hızla gelişecekti, bir buz parçasının erimesi gibi.

Işıl ışıl aydınlatılmış fabrika kapısının eşiğinde, ürkek hareket eden ufak tefek biri belirdi. İzleyicilerden yükselen bir uğultu hemen kesildi. Oldukça genç görünen kadın, gözlerini ışıktan korumak için ellerini kaldırarak siper etti. Ağır ve sarsak adımlar atıyordu, altındaki zemin sallanıyormuşçasına. (Ayakkabısızdı, ayaklarında sadece çorap vardı. Chandler bu ufak ayrıntıyı uzun süre hatırlayacak ve bir rüyanın parçasıymışçasına karıştırarak, kendisine mal edecekti. Her nasılsa ayakkabılarını mı kaybetmişti? Polis minibüsünde?) Polisler tüfeklerini kaldırmış, dehşet içindeki kızın iki yanından ateş etmeye hazırdılar. Herkesin beklediği an gelmişti, ancak güvenilir bir an değildi. Bir TV ya da sinema filmi anıydı, ama senaryosuz. Cynthia Carpenter, çoraplı ayaklarıyla adımlar atarak çimsiz bahçeden geçerken, izleyenler silahlı adamın her an ateş açabileceği beklentisiyle, zevkli bir dehşete kapılmışlardı. Adam kızın etrafındaki düşmanlarına ateş edebilir ya da kızı sırtından vurabilirdi. Ancak kız yürümeyi sürdürdü; sağına soluna bakınmadan, durak saya durak saya, aydınlık bölgenin kenarındaki loş kısma ulaştı. Oradaki koruyucu giysiler giymiş, çömelmiş polisler tarafından kapılarak güvenli bir yere götürüldü ve ağlayan annesiyle babası tarafından kucaklandı.

Rehine dramı böylece sona erdi.

Böylece mutlu son yaşandı, çok farklı bir son yaşanabilecekken.

Bir zar atışıyla, diye düşündü Chandler. Sonuçta olanların kendisiyle pek az ilgisi vardı.

Cynthia Carpenter'ın güzelliği Chandler'ın aklından uzun süre çıkmayacaktı! Her an silahların patlayabileceği bir ölüm tarlasından zangır zangır titreyerek geçen yirmi yaşlarında bir kız. Soluk, yumuşak yüzü kısmen erimiş gibiydi. Gözlerinin makyajı akmış, ruju yenmiş, saçı başı dağılmıştı. Ama başaracaktı, muzafferdi, çünkü canını kurtarmış gidiyordu ve bundan sonra ömrünün sonuna dek canı onun için kıymetli olacaktı. Sadece ona bağışlanmış bir mucizeydi. Üstelik bu mucizenin görüntüleri, kaydedilmiş halde sonsuza dek kalacaktı. Sözcüklerin kifayetsiz kaldığı yerde, Cynthia Carpenter'ın görüntüsü yeterli olacaktı. Bir kaçığın elinde çektiklerinin karşılığı olamazdı elbet, ama yine de yerel bir efsaneye dönüşecek, "Cynthia Carpenter" adıyla sonsuza dek tanınacaktı.

Şimdi binanın içindeki silahlı adamın teslim olması bekleniyordu.

"Teslim ol." Adam ya isyanından vazgeçecekti, ya da canından.

Ya teslim olacak, ya da kendini öldürecekti.

Rehinenin serbest bırakılmasıyla heyecanlanan Chandler, Mayweather'la konuşmayı kesmişti. Hat kesilmişti. Telefon tekrar çevrildiğinde kimse açmadı. Mayweather için kaygılanarak paniğe kapılan Chandler, megafonu kaptı.

Birden kan ter içinde kalmıştı. O sabah okula giderken giydiği beyaz gömleğinin koltukaltları ve göğüs kısmı ıslanmıştı. Kravatını çıkaralı epey oluyordu. Cebine koyduğunu hatırlıyordu, ama şimdi orada yoktu, kaybolmuştu. Bir ter dereciği Chandler'ın yanağından yağlı bir gözyaşı gibi süzüldü. *Al? Yine ben, Chandler. Al, sağ ol. O kızı bıraktığın için sağ ol...* Saçma bir şeydi söylediği, ama yine de söylemek zorundaydı. Genç bir kadını silah zoruyla saatlerce alıkoymuş o kaçığa teşekkür ediyordu, onu serbest bıraktığı için. Samimiydi de. *Al? Şimdi sı-*

ra sende. Telefonu açar mısın? Çalıyor... Telefon açılmıyordu. Numara tekrar çevrildi. Yine kimse açmadı. *Al, konuş benimle! Her şey yoluna girecek. Kızı bıraktın. İnsanlar iyi niyetli olduğunu artık biliyor. Ama şimdi de silahını teslim etmen gerek, tamam mı Al? Başına bir şey gelmesin diye Al. Çıkabilirsin. Gözaltına alınacaksın ama kimse seni incitmeyecek. Aileni düşün Al. Çocuklarını, ana babanı. Babanı düşün. Cesur adamdı. Babanı hatırlıyorum. O kadar genç yaşta ölmemeliydi. O senin yaşamanı isterdi Al. Ben de yaşamanı istiyorum. Daha fazla direnmene gerek yok Al. Akıllı adamsın, bunu biliyorsun. Polis silahlarını bırakmanı istiyor. Yere bırak yeter. Sonra yavaşça kapıya doğru gel. Seni görelim Al. Buradayım, izliyorum. Ellerini uzat ki görebilelim. Her şey yolunda gidecek Al. Kızı bıraktın. Bu her şeyi değiştirdi. Ne ölen var, ne de ciddi bir şekilde yaralanan. Kız ona iyi davrandığını söylüyor...* Chandler içten konuşuyordu, giderek artan bir umutsuzlukla; ama karşılık gelmiyordu.

Numara tekrar çevrildi. Bu kez hat meşguldü.

Al? Lütfen. Telefonu kapat, sonra benimle konuş... Seninle konuşmayı çok istiyorum.

Krizde olaylar hızla gelişiyordu, buz erimesi kadar hızlı. Ama artık kontrol Chandler'da değildi sanki. Chandler, bir süreliğine sahip olduğu tuhaf gücü yitirmekte olduğunu hissedebiliyordu. Birkaç dakika boyunca hissettiği o güç baş döndürücüydü. Yükselen, ufak bir alev gibi. Ama şimdi alev dalgalanıyor, titreşiyordu. Chandler yalvarmaya başladı. *Al? Bana güvenebilirsin Al. Kılına dokunmayacaklarına söz verdiler... söz verdiler... eğer...* Chandler, polisin kendisine birkaç dakika daha tanıdıktan sonra müdahale ederek bu uzlaşma çabasını keseceklerini tahmin etti. Binadaki adamın elinde değerli bir pazarlık kozu kalmamıştı, canı dışında; ki gerginlik, profesyonelce bastırılmış hiddet ve tiksinti dolu yorucu onca saatten sonra, Al Mayweather'ın yaşamı da pek değerli sayılmazdı belki. Polis kuşatmaya başlayacak, içeri gözyaşı bombaları atacak, felakete mahkûm o

adama saldıracaktı. Mayweather, düzinelerce silahlı adama karşı tek başınaydı. Chandler umutsuzluğa kapılmıştı. Başarısız olmamalıydı.

Bir zar atışı. Neden olmasındı? Kendisiyle pek ilgisi yoktu.

Polis minibüsünün içinde, köreltici aydınlıkta ve kurşun geçirmez camların ardında; Chandler başını ileri uzattı, binanın boş ön cephesini incelemek için. Yağmurla ıslanmış, çirkin bir betonarme yapı. Parlak, mavimsi ışıkta, iki boyutlu bir sahne dekoru gibi görünüyordu, Yakında parçalanıp bir kenara atılacak bir şey gibi ucuz bir havası vardı. Chandler tez ve kararlı hareket etmeliydi, yoksa sahip olduğu tüm gücü elinden alınacaktı ve kendi küçük dünyasına geri dönecekti.

Mayweather'ın nerede olduğunu merak etti: Kendini saatlerce sağ salim kilitli tuttuğu odadan usulca çıkmış mıydı, Cynthia Carpenter'ı takip ederek ön kapıya doğru mu gitmişti? Şimdi o kırık pencere camının ardında durmuş, tüfeğiyle nişan mı alıyordu? Chandler o tuhaf şekilli pencereyi inceledi. Kenarlarındaki kırık cam parçaları dişleri andırıyordu. Normalde önemsiz olan bu sahne, yaşanan dramın yoğunluğuyla ne büyük bir önem kazanmıştı. *Küçük dünya. Kaçınılmaz hayat. Bekleyen hayat.* Chandler bakarken, görüş alanının daraldığını fark etti. Görüş alanının merkezindeki görüntü netleşirken, kenarları kararıyordu. Ancak... çok yoğun bir enerjiyle dolu bir huniye dönüşmüştü. Al Mayweather'la yüz yüze konuşması gerektiğini, bunun kendi rolü olduğunu biliyordu (biliyordu!)

Al Mayweather'ı kurtarması gerektiğini, tıpkı rehineyi kurtardığı gibi...

Megafonun eline tutuşturulmasından beri geçen bu uzun ve yıpratıcı dakikalar boyunca Chandler, bir polis minibüsünde, aydınlıkta, etrafı gölgelerle çevrili halde oturmaktaydı. Birden minibüsten dışarı fırladı, kimsenin durdurmasına fırsat vermeden.

Zayıf, çatlak, insani sesiyle seslendi: "Al? Benim, Chandler."

Binanın önündeki aydınlık bölgeye cesurca adım attı. Kimse onu tutacak kadar hızlı davranamamıştı. Her taraftan gelen bağrışmalar, itirazlar duyuyordu. Ama Chandler ilerlemeyi sürdürdü, kollarını yalvarırcasına kaldırarak. Silah taşımıyordu... elbette. Kendini Al Mayweather'a gösterecekti, savunmasız bir halde. Doğru şeyi yaptığını biliyordu. *Yüreği öyle saftı ki, doğru şeyi yapmaktan başka seçeneği yoktu.* Polisler ona bağırırken, saklanmasını söylerken, küfrederken bile. TV kameraları üstüne çevrilmişken bile. Seslendi: "Al? İçeri gelip seninle konuşabilir miyim? Seninle konuşmaya çok ihtiyacım var..." Aralık kapıyla arasında sadece üç metre kalmıştı. Chandler içeride bir kıpırtı görür gibi oldu, ama emin değildi. Görüş alanı öyle daralmıştı ki, bir teleskobun ince ucundan bakıyordu sanki. Gördüğü şey, çok yoğun ve küçük bir daireydi. Ama ne gördüğünü bilmez gibiydi, isimlendiremezdi. Kulaklarındaki gürleme yükseliyordu. Yasak Bölge Sınırı'nı geçmiş, Şelale'ye yaklaşmaktaydı hızla. Bu rahatlatıcıydı. Yüreği hevesle küt küt atıyordu. Bilincinin kenarlarından, *Saklansana!* diye bağıran sesler geliyordu, ama bunlar yabancıların uzaktan gelen haykırışlarıydı. Al Mayweather'a kendisinin o yabancılarla hiçbir ilgisi olmadığını göstermeliydi. Ortak geçmişlerinin onları kardeş gibi birbirine bağladığını göstermeliydi.

Sonra keskin, yüksek bir patlama sesi duyuldu. Bir tabanca sesi.

O gece televizyonda. *Mucize yaptı, kızımızın hayatını kurtardı. Dua edip duruyorduk ve o adam kızımızı kurtardı.* Carpenter'lar, Chandler Burnaby hakkında bunları diyeceklerdi. Ama Chandler bu röportajı göremeyecekti, diğerlerini de. Üç TV kanalında yayınlanan görüntüleri de.

***

Adrenalin dalgası artık geri çekilmiş, küçük bir dünyanın rutubetli, banal kalıntıları açığa çıkmıştı.

Arabanın ön camına sulusepken yağıyordu. Chandler her halükârda arabayı yavaş sürmek zorundaydı. Gözlerinin arkaları acıyla zonkluyordu. Bir buçuk saat gecikmiş ve telefon etmemişti. Sevdiğiniz, ya da neredeyse sevdiğiniz, ya da sevmek istediğiniz bir kadına telefon edecekseniz, ona ne söyleyeceğinizi kurgulamalıydınız. Oysa Chandler'ın söyleyecek sözü kalmamıştı. Megafon onu tüketmişti. Devasa, komik bir penis gibi. Öyle bir aleti elinize merakla alır, elinizden perişan bir halde bırakırdınız.

11. Sokağın kuzeybatısındaki Alcott Sokağı'na, Melinda'nın eskiden tek bir ev olan bir apartmanın üçüncü katında kiraladığı dairesine gidiyordu. Orası Melinda'nın çalıştığı Grace Memorial Hastanesi'ne arabayla beş dakikalık mesafedeydi. Saat akşamın sekizini geçiyordu. Chandler güne erken başlamıştı, sabah 6'yı biraz geçe. Yaşamının diğer kısmında; La Salle Ortaokulu'nda dokuzuncu sınıflara bilim öğreten sıcakkanlı, güvenilir Bay Burnaby olduğu o dünyada. Okuldaki kapıcıbaşından daha az maaş alsa da, bunun kişisel bir şey olmadığını anlıyordu. *Bay Burnaby, siz busunuz. Dağıtılan kâğıtlarla oynayın ve çenenizi kapayın.*

Chandler Burnaby'nin kahramanca davrandığını, genç bir kadının hayatım kurtardığını söyleyeceklerdi. Ama Chandler gerçeği biliyordu.

Arabanın radyosunu açmamıştı, açmayacaktı da. Yerel haberleri dinlemek istemiyordu. Sabahleyin *Gazete*'nin ilk sayfasını okumak zorunda kalacaktı. Bu kaçınılmazdı.

Tiksinti duyuyordu. Gözleri acıyordu. Yükseğe gerilmiş ipe çıkmasının cezası buydu, bu başarısızlıktı.

Bu yüzden bebeği düşünmeye çalıştı.

Melinda'nın bebeğiydi o, Chandler'ın değil. Babası başka biriydi ve gitmişti. Bebek doğmadan önce, gebeliğin ilk aylarında

çekip gitmişti. Chandler böyle davranışların sebebini anlayamasa da, yaygın olduklarını biliyordu. Melinda'nın daha geçenlerde boşandığı kocası, eskiden Buffalo Üniversitesi'nde tıp öğrencisiydi. Şimdiyse o bölgede staj yapıyordu. Bebek üstünde hak sahibi değildi ve istemiyordu da. Melinda'nın bu konuda söylediği tek şey evliliğinin yürümediği, bir hata olduğuydu.

Sen? Sen hata yaptın ha?

Benim kararımdı. Yanlış bir karar.

Çelik gibi bir iradeye sahip olan Melinda'nın yaptığı ima, bir daha hataya düşmeyeceğiydi.

Bebeğin adı Danya'ydı. Ariah kıskandığı için (komik ama gerçekti), Chandler artık ona bebekten de, annesi Melinda'dan bahsetmeye cesaret edemiyordu.

"Hey. Seni seviyorum. Ben kimim, biliyor musun?"

Danya tabii ki bilmiyordu. Chandler Burnaby, Danya'nın yaşamında tam olarak neydi ki?

Danya'yı düşünmek iyi gelmişti. Chandler'ın umutsuzluğu biraz azalmıştı. O sıcak, canlı beden. Bazen sımsıcak olurdu. Ağır. Sanki koca bir yaşam şimdiden sıkıştırılıp o bedenin içine konmuştu.

Gözleri; o açık, bilinçli, fıldır fıldır, meraklı ve dikkatli, doymak bilmez gözler.

Danya'yı kucağında tutarken, tüm dünyayı özümsemeye has o bebeğin veriler alışını hissedebiliyordu sanki.

O benim olabilirdi. Beni babası olarak görüp sevebilirdi. Kendim için yaşamam gerekmez.

Ama Chandler, Melinda'nın dairesine geldiğinde işler değişti. Evet, kendisi için yaşamalıydı.

Böyle bir şeyler olacağını tahmin etmişti herhalde. Bu yüzden telefon etmemişti.

Kapıyı açan Melinda hiddetliydi, yüzü gergindi. Chandler'dan iki yaş büyük, güçlü ve iri bir kadındı. Açık tenli ve içten görünüşlü, çekici bir yüze sahipti. Kahverengimsi ama belir-

li bir rengi olmayan saçları, hemşire kepinin altından çıkmayacak kısalıkta kesilmişti. Orta boylu (yaklaşık 1.65) olmasına karşın otoriter edası sayesinde daha uzun boylu görünüyordu. Sıcakkanlı, duygusal bir genç kadın olmasına karşın, başkalarının duygusallığa kapıldığı durumlardan kendini kaygılandırıcı bir tezlikle soyutlayabilirmiş gibi görünüyordu. Chandler onunla çok romantik bir ortamda tanışmıştı: Yıllık Kızıl Haç kan bağışı kampanyasına katılmak için Armory'ye gitmiş, oradaki çekici genç hemşireye başını kaldırıp bakarak kendisinden beklenmeyecek hülyalı bir edayla gülümsemiş, üstüne yatırıldığı tekerlekli sedyeden espriler yapmaya çalışmıştı. *Bütün kanımı almayacağınıza söz verirsiniz, değil mi? Kendimi size teslim ediyorum.*

Melinda onu televizyonda gördüğünü söylüyordu. Yaptıklarını görmüş ve onun adına çok korkmuştu. Ama sonra düşününce sinirlenmişti. Tiksinmişti. "Canını ne için tehlikeye attın? Kimin için? O yabancı için mi? 'Liseden tanıdığın biriymiş'... saçma! Beş para etmez zavallının tekiydi. Bundan başka bir şey değildi. Kendini öldürdü, seni de öldürebilirdi. Ne uğruna peki? Ne uğruna Chandler? Söylesene, ne uğruna?"

Chandler böyle bir karşılama beklememişti. Ah, temelde bir romantikti, hayalci bir budalaydı. Çok farklı şeyler ummuştu, hak etmediğini bilse de (Chandler bunu hep bilirdi: Temelde acımasız bir bilim adamıydı).

Aileyi terk etmek. İhanet etmek.

Saçma.

Chandler açıklama yapmaya çalıştı, ama özür dilemeyecekti. Melinda sözünü kesti. Melinda onun içini okurdu. "Baban yüzünden, değil mi?" dedi öfkeyle. "Ama baban umurumda değil. Bir yabancıya benden ve bebeğimden, birlikteliğimizden daha çok önem veren biriyle birlikte olamam! Kendi canını hiçe sayan biriyle birlikte olamam! Canını değersizmiş gibi tehlikeye atan biriyle. İyi geceler Chandler. Elveda."

Chandler'ı dışarı itti ve kapıyı afallamış suratına kapadı.

3

Zorunlu hamle. O zaman, yirmi sekizinci yılının ilkbaharında, hayatının iplerini ele almaya karar verdi.

Şimdiye kadar öylece sürüklenmiş, pasif olmuştu. Şelale tarafından hipnotize edilmiş biri gibi. Melinda onu gerçeği görmeye zorlamıştı. Chandler'ın yüzüne bir ayna tutmuştu. Chandler bu aynadan gözlerini kaçıramamıştı. Karşısında Medusa'nın korkunç çehresini gören biri gibi, bariz ama kaçamak gerçeği görünce afallamıştı. *Canını değersizmiş gibi tehlikeye atan biri.* Tuhaftı. Melinda onu seviyor olmalıydı. Chandler'ın ruhunun derinliklerine inmişti.

Sadakatle, kefaretle karıştırdığı bu transa benzer tuhaf pasiflik ne zaman başlamıştı acaba? Belki de babasının hayatından kaybolmasından beri. (Chandler babasının cesedini hiç görmemişti. Cesedi bulunamamıştı. Öyleyse babasının öldüğüne nasıl "inanabilirdi" ki?) Oysa mantıklı olmakla övünürdü. Ailesindeki en mantıklı kişiydi. Kontrol ve sorumluluk sahibi, olgun, üstün biri olduğuna inanmıştı. Büyümüş de küçülmüş bir halde olduğu on bir yaşından beri annesine (huysuz bir dul olan annesine) sadık bir evlat olmuştu. Kardeşlerine karşı sevgi dolu, sabırlı ve koruyucu bir ağabey olmuştu.

Söz ver! diye fısıldamıştı Ariah, Chandler'ın ellerini kavrayarak.

Bana yüreğini ver! Bana yaşamını ver!

Chandler ortaokuldan beri sebatsız, ama gelecek vaat eden bir satranç oyuncusu olmuştu. Juliet'e satranç öğretmişti. Haşarı Royall'ın bile Baltic Sokağı'ndaki evde kısılı kalmak zorunda olduğu berbat kış gecelerinde, Royall'a da öğretmişti. (Ariah çocuklarıyla satranç gibi oyunlar oynamazdı pek. Kaybetmekten korkuyor olabilirdi.) Juliet de, Royall da satrançla kurnazca ve sabırla oynayacak kadar ilgilenmeseler de, yetenekli ve zaman zaman şanslıydılar. Chandler şansa güvenen biri değildi. Bazen

hasmının ölümcül bir hamlesini engellemek için değerli bir taşını feda ederdi. *Zorunlu bir hamleydi* bu: Uzun vadede kazanmak için kısa vadede fedâkarlık.

Artık hayatının dizginlerini tutacaktı. Geçmişinden, ailesinden utanmaktan bıkmıştı.

1978 ilkbaharı boyunca Dirk Burnaby'nin yaşamı ve ölümüne dair araştırmalar yaptı. Birini anlamak için diğerini anlamak şarttı. Babasının eski okul arkadaşlarına ve dostlarına kısa ve kibar mektuplar yazdı. İsimlerini gazetelerden öğrenmişti. *Sizinle görüşebilir miyim? Lütfen. Sizinle konuşabilir miyim? Dirk Burnaby'nin oğlu olarak beni ne kadar mutlu edeceğinizi anlatamam.* Dirk Burnaby'nin yaşamının son senesinin merkezinde yer alan o çifti, Nina ve Sam Olshaker'ı bulmaya çalıştı. 1963'te, o stresli davadan sonra boşandıklarını öğrenince üzüldü. Anlaşılan Nina Olshaker çocuklarıyla birlikte eyaletin kuzey kısmına, Plattsburgh civarına yerleşmişti. Telefon rehberinde numarası yoktu. Chandler, Love Kanalı davası için Dirk Burnaby'ye yazılı yeminli ifadeler vermiş uzman tanıkların çoğuyla konuşmaya çalıştı. Dava sırasında baskı altında bulunan ve Dirk Burnaby'nin ölümünden sonra, onunla olan ilişkileri hakkında sık sık sorgulanan bu kişilerin, artık o konu hakkında konuşmak istemediklerini öğrendi. 1961'de İlçe Sağlık Kurulu'na başkanlık eden doktorla konuşmayı denedi, ama bu zengin beyefendinin "emekli olup Palm Beach'e yerleştiğini ve kendisinden haber alınamadığını" öğrendi. O sırada Kurul'da yer almış ve Swann Şirketi'ni desteklemiş diğer doktorlar da ya Chandler'la görüşmeyi reddettiler, ya çok yaşlıydılar, ya da ölmüşlerdi. Davalı tarafın, çoğu hâlâ Niagara Falls'ta oldukça başarılı bir şekilde mesleklerini icra etmekte olan avukatları da. Şimdi eyalette Cumhuriyetçi Parti'nin yöneticilerinden biri olan eski belediye başkanı "Spooky" Wenn ile şimdi Albany'de, New York Eyaleti Temyiz Mahkemesi'nde yargıçlık yapmakta olan eski Niagara İlçesi yargıcı Stroughton Howell da. Chandler, Buffalo'daki New York

State Üniversitesi'nden emekli olmuş bir biyokimya profesöründen; Dirk Burnaby'nin eski sekreteri Madelyn Seidman'den ve Dirk Burnaby'nin Yargıç Howell'ın idaresindeki duruşma sırasında saldırdığını itiraf ettiği mübaşirden randevu aldı. Eskiden Dirk Burnaby'in arkadaşı olan polis şefi Fitch'le, ilçe şerifiyle ve Dirk Burnaby'nın başına gelen "kazayı" araştıran dedektiflerle de görüşmeye çalıştı; ama bu kişiler reddettiler.

Elbette, başka ne bekliyordu ki? Bir yetişkindi, dünyayı tanımıştı. Gücün, kumpasların, tehditlerin hâkim olduğu erkekler dünyasını.

Yine de: Polis Şefi Fitch haftalar boyu Chandler'ın telefonlarına çıkmadıktan sonra, onu arayarak "NFPD'nin 1962'de yaptığı soruşturmada bilmek istemeyeceğiniz pek çok ayrıntı bulundu. Üzülmeyesiniz diye ailenize söylemedik, anlıyor musunuz? 'Kaza' olduğunu söylediğimiz için sigorta şirketi para ödemek zorunda kaldı," dedi. Sonra Chandler'ın karşılık vermesine fırsat tanımadan telefonu kapadı.

Kaza. Yani Chandler ölüm sebebinin intihar olduğuna hükmedilmedi diye sevinmeliydi, öyle mi?

"Belki de onu siz öldürdünüz. Hepiniz. Piçler."

Çocukken bunu düşünmüştü. Bir ara. Bu düşünce aklından çıkana dek, ergenlik fantezilerinin giderek akıldan çıkması gibi, öyle gerektiği için.

On altı yıl. Hafıza kaybı.

Şimdi geri dönen anılar, acıyla irkilmesine yol açıyordu. Vücudun donmuş kısımlarının tekrar hissetmeye başlaması gibi.

Asla ağlama. Sakın ağlama. Kimse gözyaşlarına layık değildir.

Seni seven kişi annendir.

Chandler bilimsel düşünen biriydi, bu yüzden biliyordu: Annesiyle babasının genlerini eşit ölçüde taşımaktaydı. Sadece bi-

rine değil, ikisine birden sadıktı. Ruhunda sadece biri yoktu, ikisi çatışıyordu.

Ama hep Ariah galip gelmişti. Diğeri, yani babasıysa ölmüş, yenilmişti. Annesi sağ kalmış ve kazanmıştı. Fikirleri Chandler için tuhaf bir şekilde öylesine önemliydi ki, şimdi bir yetişkinken bile. Kendini sık sık onun etkisi altında hissediyordu, sanki aralarında dile getirilmemiş ve çözülmemiş bir mesele varmış gibi.

Çok eskiden annesi ona şarkılar söyler, kucağında sallar, ona tapardı.

İlk oğlum! Ariah hep abartılı konuşurdu, bir Wagner operasındaki felakete mahkûm bir karakter gibi. *Sadece ilk doğanlar önemlidir, ikinci ya da üçüncü doğanlardan kimse bahsetmez.* Ama Chandler, Ariah'ın Royall'ı kendisine yeğlediğini görebilecek kadar dikkatliydi. Ariah kızı Juliet'i oğullarından daha fazla sevmeyi denemişti, çok denemişti. İlk oğlu Chandler'ın pabucu hızla dama atılmıştı. Chandler bunu biliyordu. Görmezden gelmemişti. Yine de Ariah'ı hâlâ eskisi kadar seviyordu ve hep sevecekti. Sadece kendisini doğurduğu için bile, bu rastlantı için bile ona minnettardı.

Ariah soğuk bir sesle, "Einstein evren konusunda zar atan bir tanrıya inanamayacağını söylüyor," demişti. "Bence Tanrı'nın tek yaptığı zar atmak. Hoşunuza ister gitsin, ister gitmesin çocuklar."

Rehine meselesi konusunda Chandler'a çok kızmıştı. Neyse ki yerel televizyon kanalındaki canlı yayını görmemişti, ama komşular hemen koşup ona haber vermişlerdi. Sonra ertesi gün gazeteyi okumuştu. Ortaokul öğretmeni Chandler Burnaby bir "kahraman" olmuştu. Ariah ise Chandler'ın Mayweather gibi bir hiç uğruna canını tehlikeye attığı kanısındaydı. Ama onu bağışlamıştı, Melinda'nın tersine. Ariah omuz silkmiş, kendine özgü bir edayla (hem zayıf bir anne olduğunu, hem de bu zayıflığı horgördüğünü ima eden bir edayla) gözlerinin kenarlarını silmiş ve gülmüştü.

"Şey. En azından hâlâ yaşıyorsun. Bu gece bizimle yemek yiyebileceksin. Bu da bir şeydir."

Ölülerin kendileri adına konuşacak kimseleri yoktur, sağlar dışında.

Ben Dirk Burnaby'nin oğluyum ve sağım.

Chandler bir gün durup dururken l'Isle Grand'e, babasının ablalarını görmeye gitti. Onları görmeyeli on altı yıldan fazla olmuştu. Clarice ve Sylvia halalarından Ariah nefret ederdi. İkisi de duldular. Zengin dullar. Chandler onlarla ayrı ayrı görüştü, ama yaşlı kadınlar şüphelenip telefonlaşmış olacaklar ki, söyledikleri hemen hemen aynıydı. Clarice soğuk bir tavırla, "Kardeşimiz Dirk düşüncesiz biriydi. Yaşarken de, ölürken de kendinden başka kimseyi düşünmedi," dedi. Sylvia soğuk bir tavırla, "Kardeşimiz Dirk düşüncesiz, şımarık bir çocuktu ve düşüncesiz, şımarık bir adam olarak öldü," dedi. Clarice, "Kardeşimiz bebekken onu çok severdik. Herkesin gözdesi olmasına aldırmamaya çalışırdık. Orduya katıldı, vatanına hizmet etti. Bunlar asil şeylerdi. Harika bir avukattı. Ama sonra..." dedi. Sylvia, "Kardeşimiz bebekken onu çok severdik, ama sonra hayatı trajik bir şekilde ters gitti. Lanetlendi," dedi.

Chandler, Love Kanalı davasından bahsettiklerini sandı. Ama sorunca Sylvia ihtiyatlı bir edayla, burnuna kokulu bir mendil tutarak, "Söylemek istediğimi sanmıyorum," dedi.

Clarice de gizemli bir şekilde bir "lanetten" bahsetti. Chandler bu lanetin ne olduğunu sorunca, halası bi anlık tereddütten sonra, "Dirk o kırmızı saçlı kadına âşık oln uştu," dedi. "Yoksa başkasıyla evlenip ailesiyle birlikte Ada'da aşayacaktı. Bize bakacak, hisselerimizle, yatırımlarımızla, Burnaby Şirketi'yle ilgilenecekti. Ama annesinin kalbini kırdı, ruhunun bir

parçasını çaldı. O zamandan beri ailemizde her şey değişti. Çocuklarımız, yani kuzenlerin büyüyüp gittiler, dört bir yana dağıldılar. Teki bile Ada'da bizimle birlikte kalmayı seçmedi. Neden mi? Çünkü o kırmızı saçlı kadın, kardeşimize büyü yaptı. Kadının ilk kocası kendini Şelale'ye atmıştı. Bu yüzden ikinci kocasının da kaderi Şelale'de ölmek oldu. Bu mutlaka olacaktı. Annem bunun olacağını söylemişti. Oldu da."

İlk kocası mı? Kendini Şelale'ye mi atmış?

Chandler, l'Isle Grand'den ayrılırken sarsılmış haldeydi. Oraya bir daha asla dönmeyeceğine yemin etti.

Şunu biliyordu: Babaannesi Claudine Burnaby yıllar önce ölmüştü, yaşlı ve hasta bir kadın olarak. Chandler bunu Ariah'tan değil (o hiç Burnaby'lerden bahsetmezdi), gazetedeki bir ölüm ilanından öğrenmişti. Claudine Burnaby aile konağı Shalott'u okul ya da yaşlılar evi olarak kullanılmak üzere Episcopal Kilisesi'ne bırakmıştı. Parasının çoğunu da çocuklarına ya da torunlarına değil o kiliseye bağışlamıştı. Chandler, kadının çocuklarıyla torunlarının şoka girdiğini ve bunu bir hakaret saydıklarını tahmin ediyordu.

Elinde olmadan gülümsedi. Babaannesi Burnaby: *Babanne Burnaby* olmayı reddeden kadın.

Babaanne Burnaby'nin gelini Ariah'ı altüst edebildiği günler çok eskide kalmıştı. Chandler o kibirli yaşlı kadının Luna Parkı'ndaki ilk evde üstüne çullandığını, yoğun bir şekilde parfüm koktuğunu anımsıyordu. Siyah güneşgözlüğü parlak ve donuk böcek gözleri gibiydi. Saçları doğal olmayan bir gümüşi sarıydı ve kesif bir kimyevi koku yayıyorlardı. Chandler oyuncak köyünden başını kaldırıp gözlerini kırpıştırarak bakınca tepesinde maskeye benzer, vahşi ve parlak gözlü, etkileyici bir yüz görmüştü. Babaannesinin başının tepesinde yassı, kadifemsi, kara bir şey vardı. Chandler o şeyi örümcek sanmış, üstüne atlayaca-

ğından korkmuştu. O kırmızı rujlu ağızdan tane tane çıkan sözleri Chandler hayatı boyunca, anlamadan anımsayacaktı. *Yirmi birinci yüzyılı görecek. Hem bu kadar genç, hem de insan olabilmek ne tuhaf.*

Babaannesinin neden Chandler'ın kendi torunu olmadığını söylediğini de anlayamamıştı. (Bunu söylediğini duymuştu ya da öyle sanıyordu. Yoksa hayal mi etmişti?) Babaanne Burnaby'nin bıraktığı hediyeleri açmak istememişti. Kadın gittikten sonra annesi parlak ve gösterişli ambalaj kâğıtlarını yırtarak açmıştı. İçlerinden çıkan giysileri de yırtmıştı; minik gömleklerin yenlerini, pijamaların uçlarını yırtıp koparak bir kenara atarken kendi kendine bir şeyler mırıldanarak gülmüşü. Chandler'a öyle sıkı sarılmıştı ki nefesini kesmişti, ama sonra Chandler'ın babasının dolabından bir şişe almış ve koşarak üst kata çıkıp kapıyı kilitlemişti. Bu yüzden Chandler alt kata, güvenli oyuncak köyüne geri dönmüş ve hayatının en karmâşık köyünü inşa etmişti. O köy ancak Chandler "Deprem!" diye bağırarak babasını güldürdüğünde yıkılacaktı.

4

Kanıt. Bilimsel eğitim almıştı. Oysa hukuk eğitimi de almalıydı. Çünkü (anlamaya başlıyordu ki) hayat süregelen bir davaydı ve hasımlar (kaçamak, davetkâr) adaletin peşinde koşarak tartışıp dururlardı.

"Tanrım. Acılı bir deneyimdi. Yargıcın taraflı olduğu belliydi. Baban da kendini o davaya fazla kaptırmıştı. Hiçbir avukatın yapmaması gereken bir şeyi yaptı: Duruşma salonunda kendini kaybetti. Bu da sonu oldu."

"Evet, şüphelenmiştik tabii. Ama o sıralar kimse gerçeği bilemezdi. Howell davayı düşürünce 'Love Kanalı' meselesi yıllar-

ca gündemden düştü. Avukatlar için alay konusu haline geldi. İsmindeki Love, yani *aşk* kelimesi yüzünden bazı çevrelerde pis şakalara konu oldu. Ama o zamandan beri bazı şeyler ortaya çıktı... gayri resmi olarak. Skinner'la adamları babanın tanıklarına ifade vermesinler diye baskı yapmışlar. Herhalde tehdit etmişlerdir. (İşin içinde mafya var mıydı dersen, Niagara Falls-Buffalo'dan bahsediyoruz, derim. Balıklar yüzer mi? diye sormak gibi olur bu. Kuşlar uçar mı? diye sormak gibi olur. Burası 1950'lerden beri mafyanın elindedir evlat.) Yani evet, tanıklar mutlaka tehdit edilmiştir. Sağlık Kurulu'yla Eğitim Kurulu işbirliği yapmadılar. Davalı taraf 'uzman tanıklar' tuttu. Howell'ın rüşvet alacağını herkes biliyordu, herhalde Dirk Burnaby dışında. Zavallı baban. Tanrım, çok yazık oldu. Dirk'ü ta hukuk fakültesinden tanırdım. Onun mahvoluşunu izlemek korkunçtu. Howell'ın davayı düşürüşünden bir gün önce bana dediği bir şey var ki unutamam: 'Bu olanların adiliği içimi acıtıyor Hal,' demişti. Açıkçası çok içiyordu. Nefesi kokuyordu. Sonunda mahkemede onu çileden çıkardılar. Bu da Dirk Burnaby'nin sonu oldu."

"Korkunç bir şeydi. Howell cebini doldurdu. Bak şimdi nerede: Eyalet temyiz mahkemesinde. Babansa öleli kaç yıl oldu... on beş yıl."

"Baban! Öldüğüne hâlâ inanamıyorum... Dünyanın en iyi, en düşünceli patronuydu o. Hayatımda o kadar beyefendi, o kadar iyi kalpli bir başkasının yanında çalışmadım. O korkunç davaya kendi cebinden ne kadar para harcadığını başkalarının bilmesini istemiyordu. O davaya ruhunu da adamıştı. Olacaklar belliydi. Bir tren kazasını ağır çekimde izlemek gibiydi, ama kimse onu vazgeçiremedi. 'Bak Madelyn,' derdi kaygılı göründüğüm zamanlarda, 'Dirk Burnaby kaybetmek nedir bilmez.' Trajedisi buydu zaten: Bilmiyordu. Hayatı boyunca başarılı ol-

muş, bu da gözlerini köreltmiş, bazı gerçekleri görmesini engellemişti; mesela etrafındaki insanların, aynı okulda okuduğu ve tanıdığını sandığı insanların içyüzlerini. Avukat arkadaşlarını bile dinlemiyordu, beni neden dinlesindi ki? Babana böyle konularda tek kelime etmedim tabii. Haddim değildi. O Olshaker denen kadını kovmaya çalıştım, ama bir şekilde babanı bulup pençelerini geçirdi. Baban tam bir beyefendiydi. Diğerleriyse... diğerleriyse politikacıydılar. Mesela Wenn denen o belediye başkanı! Birkaç yıl önce rüşvet almakla suçlanıp beraat etti, ama onun da, diğerlerinin de ne mal olduğunu herkes biliyor. Avukatların ve babanın dost sandığı o ikiyüzlü yargıcın. Babanın intihar ettiğini hiç düşünmedim, bir an bile. Onu yakından tanıyan başkaları da benimle aynı fikirdeydiler. Bay Burnaby kendini öldürecek biri değildi... umutsuzluğa kapılıp işleri daha da kötüleştirecek biri değildi. Bay Burnaby yardım etmek, işleri düzeltmek isteyen biriydi. Biliyor musun Chandler, bunları kardeşine de söyledim. Birkaç ay önce geldi. Adı 'Roy'muş galiba? Kardeşin, değil mi? Yakışıklı genç. Niagara Üniversitesi'nde okuyormuş."

"Evet, hayatımın en büyük sürpriziydi. Babanın yumruk atması! Suratımın tam ortasına geçirdi. Az kalsın kafamı parçalıyordu. Walcott'un sağ yumruğunu Marciano'nun burnuna çakması gibiydi. Burnum kırıldı, her tarafa kan fışkırdı. Gerçi duruşma salonunda benim yerime dövüşecek adamlarım vardı, ama bir mübaşir genellikle önceden uyarılır, bense ne olacağından habersizdim. Yani... o bir avukattı! Normalde, asabi ya da saldırgan davalılara kelepçe takılır. Hazırlıklı olursun. Ama bir avukatın dönüp suratıma yumruğu geçirmesini hiç beklemiyordum! Bay Burnaby sonradan arayıp özür diledi. Telefon etti, çok üzgün olduğunu söyledi. Öldüğü gün de iki bin dolarlık bir çek gönderdi. Aslında nakte çevirmeyecektim ama, sonra düşü-

nünce... parayı aldım. Dirk Burnaby ortadan kaybolalı altı ay olmuştu. Nedense öldüğüne hiç inanmadım. Ama Şelale'ye düşen kimse kurtulamaz, bu yüzden... ölmüştür herhalde. Neye üzülüyorum biliyor musun? Onu affettiğimi söyleyemedim. İşimi yaptığım için bana vurmasına çok kızmıştım. Aslında Howell'ın suratını dağıtmak istemişti. Sonradan buna üzüldüm, yani babana onu anladığımı söylemediğime."

"Ne diyeyim evlat? Baban şehirdeki en eski dostumdu. Hatta... dünyadaki diyebilirim. Akademiye birlikte gittik, orduya birlikte yazıldık, farklı yıllarda olsa da aynı ayda birkaç gün farkla doğduk. Evet, her sene bu vakitler onu çok özlerim, içim acır... Ama ona yardım edemezdim. Geceleri çıkan iri ve güzel kelebekler gibiydi. Bir örümcek ağına doğru uçuyordu, ne kadar sağlam ve pis bir ağ olduğunu bilmeden, hatta ağı görmeden. Baban o son birkaç hafta körlemesine uçuyordu sanki. Ayrıca çok içiyordu. Sonunda öyle bir noktaya geldi ki... hani içersin, içersin, vücudun içkiyi sünger gibi emer, doyar, sonra biraz daha içince karaciğerin artık içkiyi süzemediği için kanın zehirlenir. Onu uyaranlar olmuştu, ama dinlemedi. Şimdi insanlar geçmişe bakınca, onun hukuğun o dalında bir tür öncü olduğunu görüyorlar. O sıralarsa yaptığı delilik gibi geliyordu. Herkes aynı şeyi söylüyordu. İnsanların oturdukları ya da çalıştıkları yerlerden dolayı, veya sırf sigara içtikleri için hasta oldukları nasıl kanıtlanabilir ki? diyorlardı. (Herkes sigara içerdi.) Veya içkiden, ya da kalıtımsal özelliklerden ya da sırf kötü şans yüzünden hasta oldukları nasıl kanıtlanır? diyorlardı. Anlıyor musun? O zamanlar insanlar böyle şeyler söylerdi. Böyle düşünürlerdi. Başpiskopos televizyonda bunları söylerdi, doktorlar bunları söylerdi, bütün politikacılara bunları söylesinler diye büyük paralar verilirdi, hangi partiden olurlarsa olsunlar. Yargıçlara da rüşvet verilirdi tabii. Yani Dirk'ün kaybedeceği belliydi. Ama işi-

ni çabucak bitirdiler. Arkadaşlarının, arkadaşlarımızın çoğunu kendinden soğutmuştu. Ortak arkadaşlarımızın. Açıkçası benden de uzaklaşmıştı. Bütün o 'kirli hava, kirli su ve toprak' gibi laflar işleri çok kötü etkiliyordu. Turizm sektörünü çok kötü etkiliyordu... Şehirdeki değişimden tabii ki nefret ediyordum; bazı günler havanın lağım çukuru gibi kokmasından. Her taraftan balayı için otelime gelen çiftler, ne bileyim, bir tür cennet bekliyorlardı. Almanya'dan, Japonya'dan Şelale'yi görmeye gelen turistler de. Şehri bilmeden gelen. Şikâyetler alıyorduk tabii. 1970'lerde durum iyice kötüleşti. Benim gibi insanlar, ailem, uzun süredir, eski tabirle 'turizm işindeyiz'. Tanrı'ya şükür ki Rainbow Grand'den tam zamanında kurtuldum, yoksa *Titanic* gibi olacaktı. 1960'larda, tüm ülke cehennem gibi olmuşken elden çıkardım. (Ülke hâlâ cehennem gibi, ama en azından suikast yapılacak ve üstlerine napalm bombası atılacak insanlar tükendi.) Şimdi aile şirketimiz Colborne çeşitli kollara ayrılmış durumda, tıpkı yüce vatanımız gibi. Buffalo ve Prospect Caddelerindeki Journeez End ve U-R-Here motelleri bizim. Üç tane Tastee-Freezes şubemiz var. Bir de The Leaning Tower of Pizza. Bowling salonlarımız var. Göldeki Top Hat Diskosu'yla Shore Kafesi de bizim. Alcott da birkaç plajı işletme iznimiz var. Bingo Tent Madeni de bizim. Banana Royalle'in bayiliğini almaya çalışıyoruz. Minyatür golf işine giriyoruz! Tamam, boktan bir 'spor' olduğunu kabul ediyorum, ama turistler bayılıyor, özellikle de Japonlar (sebebi ortada, değil mi?) Bu yüzden birkaç minyatür golf sahası yaptıracağız. Bu civarda iki Peking Village restoranı açacağız. Polisin baskın yaptığı şu Hollywood Haven Diskosu'nu da devralmayı düşünüyoruz. Niagara Balmumu Müzesi'ni geçen sene satın aldık. 'Şelale kahramanları ve kurbanları' kısmını yeniliyoruz. Bir de Kanyonu Geç diye bir projemiz var. Azgın bir çağlayanın üstüne gerilmiş bir ipte elinde sırıkla yürüyorsun. Işıklar filan oluyor. Seyirciler bağırarak dikkatini dağıtmaya çalışıyor. Harika fikirlerimiz var. Bu iş para

basacak... Hey, pardon. Genel bir fikir edinmişsindir. Dün gece Mario's'taydım. Babanın orayı ne kadar sevdiğini düşündüm. O da benim gibi sosisli İtalyan risottosuna ve Mario's'un ince hamurlu pizzasına bayılırdı. Oranın pek değişmediğini bilse çok sevinirdi. Hepimiz yaşlandık o kadar. Bazılarımız öldü. Ama Mario's değişmedi."

"Baban bir avukatın yapmaması gereken bir hata yaptı: Hasmının ahlaksızlığını küçümsedi. O sınıftan olmasına karşın, ne kadar ahlaksız olduklarını anlamamıştı, çünkü onlara bakınca kendisi gibi insanlar görüyordu. Aslında bir bakıma haklıydı da. Ama o insanlar... kötüydüler. Hâlâ öyleler. Pis işlerini yaptırmak için avukatlar, doktorlar, 'araştırmacı bilim adamları', sağlık müfettişleri tuttular. Bir kadına, Love Kanalı'ndaki evinin arka bahçesinde benzen fokurdadığı halde, çocuğunun lösemisinin 'doğuştan' geldiğini, benzen yüzünden olmadığını söylediler. Otuzlu yaşlardaki erkeklere ve kadınlara 'patojenik karaciğerleri', 'patojenik böbrekleri' olduğunu, bunların doğuştan hastalıklı olduğunu söylediler; oysa kendi bahçelerinde yetiştirdikleri ve Love Kanalı'nın zehirlediği şeyleri yemekten hastalanmışlardı. Tetrakloroetilenin yol açtığı neredeyse kesin olan beyin tümörlerini 'üçüncü derecede televizyon tübü radyasyonuna' atfettiler. Astımlı, akciğerleri hasta, mesaneleri iltihaplı çocukların bu sorunlarına 'doğuştan' dediler. (*Doğuştan* kelimesinin sözcük anlamı şudur: 'Doğumdan itibaren' demektir.) Düşükleri, bebeklerdeki kalp hastalıklarını, kolon eksikliklerini de 'doğuştan gelen bozukluklara' yordular. Devlet nihayet 1971'de Love Kanalı sakinlerine kan testleri yapılmasını emrettiğinde, millet Armory'ye sabanın 8'inde çağrıldı ve bütün gün bekletildi. Akşam 5 olduğunda yarısı hâlâ bekliyor olurdu. 'Şıringalar yetersizmiş'. 'Hemşireler yetersizmiş'. Üç yüz tane kan örneğine 'mikrop bulaşmışmış'. Laboratuvar sonuçları 'yetersizmiş'...

'yanlış dosyalanmışmış'. Bu doktorların insanlar üstünde deneyler yapan Nazi doktorlarından pek farklı olmadığını söylüyoruz diye bazılarımız eleştiriliyoruz, ama ben bu suçlamanın arkasındayım. Koalisyonun açtığı davanın temeli babanınki, ama çok daha geniş kapsamlı tabii. Yaptıklarımızı okuyorsundur herhalde. Ben dahil olmak üzere tam gün çalışan tam beş avukatımız var. Araştırmacılarımız ve bir asistan ekibimiz var. Hasımlarımız kadar çok para almasak da para alıyoruz. Eyalet Sağlık Kurulu (nihayet!) lehimize bulgular sunmaya başladı. Bu davada tam yüz yirmi kişi temsil ediliyor. Artık kendilerine Love Kanalı Ev Sahipleri Derneği diyorlar. 'Love Kanalı' ismi... sallanan kırmızı bir bayrak gibi. Anlaşmak için en az 200 milyon dolar talep ediyoruz. Sene 1978. Artık bu tip davalardan, çok daha olumlu sonuçlar alınıyor. Carter'a Love Kanalı'nı 'felaket bölgesi' ilan etmesi için baskı yapılıyor... o zaman federal hükümet davacıların evlerini satın alarak, tazminata katkıda bulunacak. Bu olacak, eninde sonunda. Dirk Burnaby bizim kahramanımız, yaptığı... şey, hatalara karşın. Bu iş bittiğinde, kazandığımızda, onun için bir anma töreni düzenleme işini organize etmek istiyorum. Öyle bir adam unutulmamalı. Teorim şu: Baban bu işin ne kadar pis olduğunu fark edince kendini dağıttı. O sıralar daha çocuktum, doğu yakasında büyüyordum. Babamla amcalarım kimya fabrikalarında çalışıyorlardı, mesela Swann'de ve Dow'da. 'Kimya Hayatınızı Güzelleştirecek.' Sloganları buydu. Ama o piçlerin ne mal olduklarını anlamıştım. Reklamları beni kandırmıyor. Birileri para verse hâlâ napalm üretirler. Bu ofisin birkaç kilometre ötesinde, 'araştırmacı bilim adamları' biyolojik savaş silahları üstünde çalışıyorlar. Sen La Salle'da öğretmenlik yapıyorsun, değil mi Chandler? Şey, bu iyi bir şey olsa gerek, uzmanlık alanın bilimse... Dirk Burnaby'nin intihar ettiğine inanıyor muyum? Hayır. 'Kazada öldüğüne'? Hayır. Onu o piçler öldürdü. Ama bunu kanıtlamak olanaksız."

5

La Salle Ortaokulu'na, Chandler Burnaby'ye gönderilmiş hoş kokulu bir mektup geldi. Eflatun bir kâğıda, pembe mürekkeple yazılmıştı.

Sevgili Chandler Burnaby,

Yaşamımı size borçluyum. Sizinle görüşüp bizzat teşekkür etmeyi öyle istiyorum ki. Okulunuza gelip çıkışta sizi bekledim, ama çok utandığımdan konuşamadım. Umarım beni yanlış anlamazsınız! Tek istediğim yüzünüzü görmek, yüzünüzdeki iyiliği görmek. Fotoğraflarda değil, gerçek hayatta görmek. Görebilir miyim?

Kimseyle nişanlı değilim. Nişanlıydım, ama artık değilim.

Sonsuza dek dostunuz,
Cynthia Carpenter

Chandler olacakları gördü: Beceriksizce, duygusal bir görüşme. Kolay etkilenir bir genç kadın, ona âşık olmaya hazırdı. Çok çekici bir genç kadın onu bir kahraman olarak görüp tapmaya hazırdı.

Chandler'ın içini bilen Melinda'nın tersine. Kapıyı suratına kapamış olan Melinda'nın.

Chandler, Cynthia Carpenter'dan gelen kokulu mektubu hatıra olarak sakladı.

Hayatının bu tuhaf döneminin; eşit derecede hem kurtarıcı hem aptal olduğu, hem saygı gördüğü hem küçümsendiği, hem tapıldığı hem de horgörüldüğü bu dönemin hatırası olarak.

6

O mevsimin bir gününde, bir saatinde Chandler'ın yalnızlığı öyle dayanılmaz bir hal aldı ki, Royall'la konuşmak istedi. An-

sızın, Chandler'ın dünyada Royall'dan başka kimsesi kalmamıştı sanki. Yüreği özlemle dolup taşıyordu.

Ama Royall onu görmek istemiyordu, değil mi? Royall ondan nefret ediyordu.

Hem şehir merkezinde kalan Royall'ın telefonu yoktu. Juliet gidip onu görmesini önerdi. Git kapısını çal, seni içeri alır. Royall'ı bilirsin.

Chandler bundan artık pek emin değildi. Royall'ı biliyor muydu?

Juliet güldü. "Royall yeni tanıştığı insanlara kendini 'Roy' diye tanıtıyormuş. Ya bize de öyle söyleyin derse? Hayatta yapamam! O benim için hep Royall olarak kalacak."

Chandler, Juliet'in tavsiyesine uyarak Royall'ın 4. Sokak'taki dairesine giderek kapıyı sertçe çaldı. Royall kapıyı açınca iki kardeş birbirlerine bir an şaşkınlıkla, konuşmadan baktılar. Sonra Royall gülümsemeye çalışarak "Vay be. Sen ha?" dedi. Chandler, "Royall mı desem 'Roy' mu? Girebilir miyim?" dedi. Royall'ın yüzü kızardı. "Elbette. Buyur! Kimseyi beklemiyordum."

Royall mutfak masasında kitap okumuş, spiralli bir deftere notlar almıştı. El yazısı çocukçaydı, iri ve özenli. Okuduğu kitap Shakespeare'in Hamlet'inin cep kitabı baskısıydı. Bunları kenara itip Chandler'a bir sandalye çekti.

Royall *Hamlet*'i okuyordu ha! Chandler gülümsedi.

Mutfak küçücüktü. Neredeyse bir masa kadardı. Birkaç durulanmış bardak, tabak ve paslanmaz çelikten çatal bıçak, bir tezgâhın üstüne düzgünce dizilmişti, Royall'ın bir sonraki yemeğine hazırlık olarak. İçerisi yemek kokuyordu, biraz yanmış bir yemeğin kokusu... yulaf ezmesi? Chandler aralık bir dolabın içinde konserve çorbalar, bir şişe domates suyu, bir kutu Quaker marka yulaf gördü. Evden kaçmış kardeşinin hâlâ bir çocuk olduğunu, yiğitçe yetişkin rolü yaptığını düşününce içi sızladı. Royall ise öğretmen ağabeyinin tuhaf bir şekilde kararsız, dü-

şünceli ve kırmızı gözlü olduğunu görünce şaşırdı. Chandler alelacele tıraş olmuş ve ceket düğmelerini yanlış iliklemişti. İki kat merdiveni koşarak çıktığından ağzından soluyordu. Royall bir ikili ocağın yanındaki minicik bir buzdolabından iki bira çıkardı hiç konuşmadan. İki kardeş, Royall'ın Goodwill'den beş dolara aldığını böbürlenerek söylediği eski bir formika masaya diz dize oturdular.

Bu masada saatlerce oturup içtenlikle konuşacaklardı. Gece olduğunda Royall'ın altılık bira pakedi bitmişti.

Chandler babaları hakkında öğrendiği her şeyi Royall'a alçak, titrek bir sesle anlattı. Şu son birkaç haftada öğrendiklerini. Daha sonra Royall, Chandler'a babaları hakkında öğrendiği her şeyi anlattı. Şu son birkaç ayda öğrendiklerini.

"Tanrım!" dedi Chandler. "Bazen sanki daha geçen gün ortadan kaybolmuş gibi geliyor. Hâlâ öyle canlı ki ve..." (Chandler'ın aradığı sözcük neydi? Şaşkınca kafa salladı.)

"Hayır," dedi Royall. "Epey oldu. Annemin bizi inandırmaya çalıştığı gibi, biz doğmadan önce olmuştu sanki."

"Bu senin suçun değil Royall. Sadece dört yaşındaydın."

"İnsanlar dört yaşlarından bir şeyler hatırlar. Ama ben hatırlayamıyorum. Çalışıyorum, olmuyor."

"Belki böylesi daha iyi..."

"Böyle deme! Kahretsin."

Royall ellerini saçlarına daldırdı. Chandler onun bu konuda kafa patlattığını, kendine işkence çektirdiğini görebiliyordu. Royall, kendisinden çok Chandler'a yakışan acılı bir edayla ağır ağır konuştu: "Bütün kış babam hakkında tuhaf tuhaf rüyalar gördüm. Ama ne gördüğümü uyanınca hatırlamıyorum. Nasıl olduklarını hissedebiliyorum, karnıma sancı saplanıyor sanki, ama hatırlamıyorum."

Chandler evet diye düşünüyordu. O da rüya bombardımanına tutulmuştu. O da hatırlamıyor, sadece hissediyordu. Öfke ve umutsuzluk.

"Babam ölmemeliydi," dedi Royall. "Öyle ölmeyi hak etmemişti. Belki de öldürüldüğünü söyleyenler var." Royall'ın sesi titriyordu.

Chandler kaskatı bir halde ayağa kalktı. Yüreği bir an teklemişti.

Konuşma bu noktaya gelince diyeceklerini önceden hazırlamıştı. Bu noktaya geleceğini anlamış olmalıydı.

Royall başını kaldırıp Chandler'a baktı, parlak bir ışığa bakarcasına gözlerini kısarak. Ilık birasını bitirmişti. Ağzını yenine sildi. "Ama uyanmaya çalışıyorum. Rüyadan. Bütün hayatım bir rüya. Veya başka bir şey, her neyse. Eskiden 'Royall'dım. Annemin gözbebeği. Bir sürü insan severdi. Yeterince güçlü değilim sanıyordum, ama güçlüyüm." Royall mutfaktan çıktı. Chandler'ın incelemesi için bir şey getirdi. "Bunu asla kullanmam," dedi. Chandler hayretle bakakaldı. Bir tabanca? Royall'ın tabancası mı vardı? Namlusu kısaydı. İç karartıcı, yağlı, mavimsi bir parıltısı ve aşınmış bir ceviz kabzası vardı. Uzunluğu 25 santim kadardı. "Patronumun," diyordu Royall. "Yani birden fazla 'ateşli silahı' olduğundan bunu bana ödünç verdi. Taşıma iznim var, merak etme. Beni karakola bizzat götürdü. Ama Chandler... bunu asla kullanmam."

Chandler bayılacak gibiydi. "Royall, Tanrım! Dolu mu?"

"Elbette. Ama emniyet kilidi hep kapalı. Gördün mü?"

Royall kilidi açıp kapadı. Açıp kapadı. Onun da tıraşa ihtiyacı vardı. Çenesindeki soluk pis sakalı mika gibi parlıyordu.

Kardeşim elinde ölüm taşıyor, diye düşündü Chandler, ürpererek.

"Edebiyat hocam olan profesörün dediğine göre, bir piyeste bir tabanca gösterilirse biri tarafından bir ara mutlaka kullanılmalıymış," diyordu Royall. "Seyircide yersiz beklentiler uyandırmamak gerekirmiş. Ama gerçek hayatta böyle bir şey olduğuna inanmıyorum."

"Haklısın. Gerçek hayatta durum farklı."

"Elinde tabanca tutabilirsin. Pratik bir şey bu... çekiç gibi, pense gibi. Mesleki bir alet. Ama kullanman gerekmez."

Chandler, Royall'ın elini hafifçe itti. "Royall, kaldır şunu lütfen. Emniyet kilidini kontrol et, sonra da kaldır."

"Sana göstermek istedim o kadar Chandler. Çaresiz kalırsam neler yapabileceğimi göstermek istedim. Babam hakkında öğrendiklerim beni umutsuzluğa sürüklerse. Eğer, şey... *sen* umutsuzluğa kapılmam gerektiğini düşünürsen." Chandler susunca Royall devam etti: "Ama umutsuzluğa kapılmış filan değilim, değil mi? Bu sadece bir teori."

Chandler hâlâ susuyordu. Derin bir soluk aldı.

Onu dikkatle izleyen Royall, "Hem zaten hedefi doğru dürüst seçemem," dedi. "Kime ateş edeceğimi."

"Kime mi? Howell'a."

"*Ha?*"

Chandler gülümsedi. "İki baykuş gibiyiz. Haaa. Hooow. Sarhoş oldum galiba."

Royall güldü. "Üç kutu birayla. Kimse üç kutu birayla sarhoş olmaz."

"Aç karnına mümkün."

"Bu tabancayı neden aldığımı açıkladım, değil mi? İşim için ihtiyacım var, güvenliğim için."

"Ne işi?"

"Empire Tahsilat Şirketi'nde yarım gün çalışıyorum. Bir tahsilat acentası. Arabayla gezip duruyor, milletin kapısına habersizce dayanıyorum. Bazen arabalara, motosikletlere el koyuyorum. Televizyonlara, çamaşır makinelerine. İki kişilik bir ekibiz. Patronum ilginç biri. Eski bir bahriyeli ve orta sıklet boksör. Joey Maxim'le ringe çıkmış. Babamı 'eski günlerden' tanırmış. Yakından değil, uzaktan. 'Domuzlar arasında bir beyefendiydi,' diyor."

Royall'ın elindeki tabanca Chandler'ın dikkatini dağıtmıştı. Chandler baktıkça tabanca daha çirkinleşiyordu sanki. Yine de

gülümsedi. "Küçük kardeşim. Küçük kardeşim tabancalı olmuş."

"Otuz sekizlik bir Smith & Wesson altıpatlar. Çocuk oyuncağı değil. Patronum diyor ki, kendi iyiliğin için *silahlanmalısın*." Royall tabancayı avcunda tutuyordu, ağırlığını ölçercesine. "Yanında çalışan adamların dayak yediği, bıçaklandığı, sokaklarda kovalandığı, arabalarından yaka paça çıkarıldığı; kafadan, dizden, kıçtan vurulduğu oldu. Ama bana böyle şeyler olmayacak, çünkü kavgacı değilim. Hiç değilim."

"Ama Royall... tabancayla ne işin var? Sen üniversite öğrencisisin."

"Evet! Henüz tam gün değil ama gelecek sene o da olabilir. Empire'daki işim geçici. Anneme olabildiğince çok para göndermek istiyorum. Onu ve Juliet'i durup dururken terk ettim." Chandler'ın tabancaya tiksintiyle, şaşkınca bakmayı sürdürdüğünü gören Royall silahı götürdü. Döndüğünde gülümseyerek bir tarakla saçını tarıyordu. "Hadi dışarı çıkalım."

Royall'ın kaldığı, kahverengi kumtaşından yapılma döküntü binadan çıkarak hızlı adımlarla 4. Sokak'ta yürüdüler. Saatlerce bir denizaltıda hapis kaldıktan sonra kurtulmuşlardı sanki. Chandler hazla derin bir nefes aldı. Royall'la tekrar dosttular, barışmışlardı! Royall'ı seviyordu. O tabancayı ve ne anlama gelebileceğini unutmaya çalışacaktı. Yarım kilometre ötedeki Niagara Kanyonu'ndan ara ara esen, Ontario'dan gelme rüzgâr sis getiriyor, yüzlerini ıslatıyordu.

Duke'un Barı ve Lokantası'nda, floresan ışıkları altında ve Chandler'ın kulak zarlarını zonklatan 1960'ların rock müziği eşliğinde yemek yediler. Royall müziği dinlemez gibi görünse de farkında olmadan oturduğu yerde dans ediyordu. Artık daha gayri ciddi meselelerden konuşmaya başlamışlardı. Sık sık gülümsüyor, eski dostlar gibi gülüyorlardı. Sonradan düşününce, o durum yeni, ender gelecekti.. Baltic Sokağı'ndaki evin dışında birlikte olmak. Annelerinin hükümdarlığının dışında olmak.

Chandler, Royall'a Niagara Üniversitesi'ndeki derslerini ve evde yalnızlık çekip çekmediğini sordu. Royall utanmış görünerek evet dedi... ve hayır, evet, bazen yalnızlık çekiyordu, ama hayır, açıkçası yalnız yaşamayı seviyordu, nihayet kendini yetişkin gibi hissediyordu, asıl hayatı yeni başlıyordu. "Babam hakkında bilgi topluyorum. Biliyor musun? Hayatım başlıyor."

Chandler başıyla evetledi. Buna inanmak istiyordu.

"Bazen Candace'ı özlüyorum," dedi Chandler. "Annemle Juliet'i de... Ama evliliği özlemediğim kesin."

"Sen hiç evlenmedin ki Royall. Evliliği zaten özleyemezsin."

"Evlilik fikrini. Birini günde yirmi dört saat sevmek ve onun tanrısı olmak zorunda kalmayı. O baskıyı."

Chandler tam tersini düşünüyordu. Öyle bir baskıyı isterdi. Nasıl bir şey olabileceğini hayal etmeye çalışıyordu.

"Juliet, Melinda'yla ayrıldığınızı söyledi," dedi Royall kibarca. "Onu özlüyorsundur hehalde?"

Chandler yüzünü ekşitti. "Hem de nasıl. Bebeği de."

Royall hayretle kafa salladı, *bebek* kısmına anlam verememişçesine.

"Şey. Melinda iyi kız. Hem anacığımın dediği gibi, ailede bir hemşire olması her zaman iyidir."

"*Anacığın* mı?"

Bu çok komikti. Chandler çenesini okşadı. Eline pis sakalı gelince irkildi. Günlerden neydi? O sabah okula giderken tıraş olmamış mıydı?

İyi geceler demeye gönülsüz arkadaşlar gibi çeşitli konulardan bahsettiler. Çarşamba gecesinde olmalarına ve Chandler'ın ertesi günkü derslere hazırlık yapması gerekmesine karşın. (Bir ortaokul bilim öğretmeni olmak yetmiyordu artık! Dirk Burnaby, oğlundan çok daha fazlasını beklerdi.) Hem Kriz Merkezi ya da Samaritanlardan yeni bir acil durum telefonu gelebilirdi, çünkü Chandler haftasonu için gönüllü olmuştu. Düşünceleriyle baş başa kalmaya dayanamazdı! Melinda'yı aramaktan ve

Melinda'nın hiç konuşmadan telefonu kapamasından korkuyordu.

Kendi canını hiçe sayan biriyle birlikte olamam!

Bu doğru değildi. Doğru olmayacaktı.

Vaktin geçliğine, saatin 11'i geçmiş olmasına karşın restoran neredeyse tamamen doluydu. Gürültülü ve dumanlıydı. Bir çarpma kapı, restoranı Duke'un Barı'na bağlıyordu. Orası Niagara Falls polisleriyle hastane çalışanlarının uğrak yeriydi. Tezgâhın arkasındaki yağ lekeli ızgaranın başında kafası tıraşlı, donuk ifadeli, tanıdık yüzlü genç bir adam iki büklüm durmaktaydı. (Bir Mayweather mı? Her halükârda mahalleden biri.) Adam bölmelerinde oturmuş yemek yiyen Burnaby kardeşlere sık sık bakıyordu. Ama Chandler göz göze gelmeye çalışınca adam kaşlarını çatıp başını yana çevirdi. Yaklaşık bir doksan boyundaydı ve ağırlığı doksan kilo kadar olmalıydı. Ama tezgâhın ardındaki hareketleri hünerli ve düzenliydi. Chandler o kişinin kimliğini merak etmişti. Royall söyledi: Bud Stonecrop.

"Babası NFPD'de komiser muaviniydi. Birkaç yıl önce çok kötü bir dayak yedikten sonra emekli olmak zorunda kaldı. Garrison'da yaşıyorlar. Budd okulda benden iki sınıf üstteydi. Mezun olmadan okulu bıraktı. Buranın aşçısı sayılır."

"Aşçı *o* mu?"

"Şiliyi beğendin mi? Şilileri Budd yapar."

Chandler koca bir tabak sıcak ve baharatlı şiliyi mideye indirmiş, yanında da midye tava yemişti. Öyle açtı ki, başta elleri titremişti. Şiliye pek dikkat etmemiş, ama çok leziz olduğunu düşünmüştü. Royall onu dürtükledi. "Yemeği beğendiysen Budd'a söyle. Buranın sahibi olan amcasından çok azar işitiyor." Chandler şiliyi beğendiğini iki büklüm duran, lekeli beyaz aşçı kıyafetli genç adama el kol hareketleriyle anlattı. Ama Stonecrop kızardı ve hiç gülümsemeden, ansızın ızgaranın başından ayrılarak arkadaki mutfağa dalıp gözden kayboldu. Royall güldü.

"Stonecrop utangaçtır. Yumruğuyla kafanı kırabilir, ama konuşmakta çok zorlanır."

Kardeşler sokağa çıktıklarında, ayrılmadan önce tereddüt ettiler. Chandler'ın arabası bir tarafta, Royall'ın dairesiyse diğer taraftaydı. Nehirden gelen sis yoğunlaşmıştı. Gökyüzü görünmez olmuştu. Can alıcı meseleyi açmamaya şimdiye kadar özen göstermişlerdi. Royall kısık ve titrek bir sesle konuşunca, Chandler onun ne isteyeceğini anladı. "Chandler, baksana. Sence bazı insanların dediği şey doğru olabilir mi? Babam öldürülmüş olabilir mi?"

Chandler derin bir nefes aldı. "Hayır."

"Hayır mı? Olamaz mı yani?" Royall şaşırmış gibiydi.

"Hayır, Royall. Fikrimi sordun, söylüyorum. Hayır."

Chandler bu konuda başka bir şey söylemeyecekti. Sadece bunları söylemeyi planlamıştı.

Royall onu düşünceli bir edayla süzdü.

Ayrılırken el sıkıştılar. Daha önce nadiren yaptıkları bir şeydi bu. (Aslında daha önce el sıkıştıkları olmuş muydu ki? Chandler sanmıyordu.) Birden içinden Royall'a sarılmak geldi ve bunu yaptı. "Royall, beni hep ara, istediğin zaman ara. Haftada en az bir gün birlikte yemek yiyelim. Budd Stonecrop'un şilisini, tamam mı? Beni aramanı istiyorum, tamam mı?"

Royall gülümseyerek geriledi. Yaşarmış gözlerini kaçırıyordu. "Olur, Chandler. Tamam."

7

Chandler, Melinda'ya hiç göndermediği mektuplar yazardı. O gece Royall'a yazdı.

Sevgili Royall,

Hayır, yapmayacağım.

Bizi, iki kardeş olarak ortak bir saplantıya takılıp kalmaya teşvik etmeyeceğim.
Bizi o hastalığı kapmaya teşvik etmeyeceğim.
Babamızın katilini ya da katillerini bulmaya.
(Öyle birileri varsa tabii. Hâlâ yaşıyorlarsa.)
Senden böyle bir şey istemeyeceğim, kendimden de.
Seni seviyorum Royall.
Ağabeyin,
Chandler.

Asla gönderilmeyecek bir mektup, bir yadigâr. O genç kadın rehinenin gönderdiği ve asla yanıtlanmayan o kokulu mektup gibi.

8

Kararını verdi: Ariah'ın karşısına çıkacak ve ondan, babasının ölümüne dair bildiği her şeyi anlatmasını talep edecekti. Annesine o yasak ismi, *Dirk Burnaby*'yi telaffuz etmeyi on altı senedir arzulamaktaydı. Annesinin, babasından şefkatle, sevgiyle bahsedişini duymak istiyordu. Ona diyeceklerini hazırlamıştı:

"Ariah, onu bir zamanlar sevmiştin. Ondan nefret edemezsin. O senin kocandı. Babamızdı!"

Ama Chandler arabayla Baltic Sokağı'ndaki eve gidip de kapının önünde Ariah'ın piyano dersinin bitmesini beklerken, pişmanlık duymaya başladı. Yoksa korkuyor muydu? Nisan sonunda bir cumartesi akşamıydı. Hava o akşam Niagara Falls iklimine göre fazla ılıktı. Chandler basamaklarda oturup Zarjo'yu okşadı, yaşlı köpeğin kulaklarının arkasını sevdi. Zarjo onu görünce çok heyecanlanmıştı. İçeride, evin arka tarafındaki Ariah'ın müzik odasında, birisi Grieg'in *Peer Gynt* operasından

"Morning"i* çalıyordu. Chandler hayranlıkla dinledi. Çalan Ariah değil bir öğrenciydi. Pervasızca, enerjik bir şekilde çalıyordu. Yetenekli ama disiplinsiz, genç bir piyanist. Ariah'ın öğrencilerinden çoğu ergendi. Chandler bazen Ariah'ın öğrencileriyle konuşup gülüşmesine kulak misafiri olur ve biraz kıskanırdı. Ariah *kendisiyle* bu kadar neşeli ve rahat konuşmuş muydu hiç? Chandler'ı görünce irkilip geri çekilecek gibi olurdu hep. El alışkanlığıyla onun yakasını düzeltir, gömlek düğmelerini açıp tekrar iliklerdi. Chandler'ın manda yalamış gibi duran saçlarını düzeltip tarardı, Zarjo'nun kıvırcık tüylerini düzeltip taradığı gibi. İç geçirerek, "Chandler, seninle ne yapacağım ben?" derdi.

Chandler, Ariah'ın onu sevmediğine inanmıştı hep. Son zamanlardaysa şüpheye düşer olmuştu: Ariah'ın Zarjo'yu sevdiği kesindi.

Zarjo... Dirk Burnaby'nin ölümünün arifesinde ailesine getirdiği yavru köpek.

Chandler dalgın dalgın kulaklarının arkasını okşarken hızlı hızlı soluyan ve zevkten kıvranan Zarjo. Köpeğin spanyel gözleri, o özlemli, parlak kahverengi gözler duygu yüklüydü. "Sen hepimizi seviyorsun, değil mi Zarjo? Sebebini hiç sormadan." Chandler titreyen köpeğe sarılarak yüzünü hayvanın postuna gömdü. Zarjo'nun kalp atışları hızlanmış, solukları telaşlıydı. Chandler duygusal açıdan sarsılmış hissediyordu kendini. Mayweather'ın intiharından beri bu haldeydi: O tek el silah atışından ve ardından çöken sessizlikten beri.

Chandler, *Vuruldum mu?* diye düşünmüştü (neredeyse).

O anın karmaşasında başını eğip kendine baktığı kesindi. Başına, saçlarına dokunmuştu. Polislerin ve acil durum çalışanlarının refleksle, düşünmeden yaptığı bir hareketti bu. *Hayır. Vurulan ben değilim. Bu defa hayır.*

---

* Sabah. (ç.n.)

Al Mayweather'ın o kırık pencereden ateş ederek kendisini vurmasını mı beklemişti? Bir tamamlama, bitiş yolu olurdu bu. Sebebini hiç sormadan.

Hızlı çalman o Grieg parçası birden yarıda kesildi. Kısa bir sessizlik oldu. Sonra başka bir piyanist parçayı başından çalmaya başladı. Bu seferki eğitmendi, öğrencisine parçanın nasıl çalınabileceğini gösteriyordu. Notalara güçlü ve net basılıyordu. Akıcı ve duygulandırıcı bir şekilde çalınıyorlardı. Ama Chandler bu müziği rahatsız edici buldu.

Dirk Burnaby için gizli gizli ağladın, değil mi? Yine de çocuklarının onun için ağlamalarını yasakladın. Yasımızı elimizden aldın, bizi kandırdın.

Sundurma parmaklığının üstündeki sardunya saksılarını Juliet yerleştirmiş olmalıydı. Sundurmadaki pek konforlu olmayan eski, ahşap sandalyeleri çelik grisine boyamış olan Juliet. Pek az kişinin oturduğu bu sandalyelerin üstünde yağmur lekeli yastıklar vardı. Baltic Sokağı sakinleri sıcak havalarda bazen gece geç vakitlere dek sundurmalarında oturur, yiyip içerlerdi. Ama Ariah Burnaby bunu yapmazdı elbette. O böyle davranışları "sıradan", "banal" bulurdu.

Ariah'ı en çok kaygılandıran şey, "işlerini yabancıların bilmesiydi".

Onu en çok tiksindiren şey "incilerini domuzların önüne saçmaktı".

Mahremiyetini korumaya o kadar düşkünken, komşuları arasında münzevi hayatı sürerken, Baltic Sokağı'nın en dikkat çekici sakinlerinden biri haline gelmesi Ariah'ın yaşamının bir ironisiydi. Chandler, belirli bir yaşın üstündeki herkesin onun kimin dulu olduğunu bildiğini tahmin ediyordu. Herkes Dirk Burnaby hakkında bir fikre sahipti. Ama annesinin gururunda dokunaklı bir yön vardı (Chandler'ın tahmininee). Alçakgönüllü, "sıradan" olmayı reddedişinde. On altı yıl boyunca komşularını çok ender ziyaret etmişti. Hastanede yatarken çocuklarına

baktıkları için teşekküre bile gitmemiş, krem rengi pahalı mektup kâğıtlarına resmi teşekkür notları yazarak Juliet aracılığıyla göndermeyi yeğlemişti. En yetenekli piyano öğrencilerinin ebeveyninin gönderdiği armağanları genellikle geri çevirmişti. Çocuklarının, değil arkadaşlarında kalmalarına, onlarda yemek yemelerine bile şiddetle karşı çıkmıştı. Titrek bir sesle şöyle derdi: "Yoksul sayılabiliriz, ama muhtaç değiliz." Sonra da çocuklarının her birinin kusursuzca taklit edebileceği öfkeli bir sesle eklerdi: "Evlenmeden çok önce kendime bakabiliyordum, evlendikten çok sonra da bakarım."

Yasımızı elimizden aldı, bizi kandırdı. Neden?

Chandler, Ariah yeni dul kalmışken ve yıkılmış haldeyken, anneannesi Littrell ile diğer pek çok akrabalarının Niagara Falls'a onunla kalmaya geldiklerini anımsadı. O insanları daha önce hiç görmemişti ve daha sonra da görmeyecekti. Hepsi de kadın olan o iyi kalpli insanlar, Ariah'ı Troy'a dönmeye ikna edebilmeyi ummuşlardı. Oraya "ait olduğuna" inanıyorlardı. Ariah neden Niagara Falls'ta kalsındı ki? Kocasının zengin akrabalarından, Burnaby'lerden hoşlanmıyordu. Onların da Ariah'tan hoşlanmadıkları belliydi. Ariah'ın burada arkadaşı yoktu. Tanınmış bir müzik öğretmeni de değildi. Çocukları Şelale'nin yakınında büyürlerse mutlu olmazlardı... Ariah'ın yeri Troy'daki ailesinin yanıydı.

Ama Ariah usulca, "Hayır. Evim ve çocuklarımın evi burası," demişti.

Ariah piyanoyu hayatını yaşadığı gibi çalardı... zorlama, parlak, kırılgan, cilalı bir akıcılıkla. *Allegretto, molto vivace*... parmakları emirlerine uyarak neşeli melodiler çalarlardı. *Maestoso*yu da, *tranquillo*yu da eşit beceriyle çalabilirdi. Yanlış bir notaya basarsa parmakları öyle hızla çalmayı sürdürürdü ki, ne duyduğunuzdan şüpheye düşerdiniz.

Zarjo birden Chandler'ın kollarından sıyrılıp kaldırıma doğru tırıs giderek; vakur ve çökmüş yüzündeki gözleri çiğ yumur-

taları andıran, dizlerini kırmadan yürüyen bir adamın gezdirdiği bir köpeği selamladı. "Zarjo! İyi akşamlar," dedi adam aksanlı bir İngilizce'yle. Köpeklerin tanıştıkları belliydi. Heyecanla koklaşıyor ve sürtünüyorlardı. Hatta Zarjo havladı, ki nadiren yaptığı bir şeydi bu. Zarjo genç olmasa da bir köpeğe nazaran oldukça iyimserdi. Diğer köpeklere iyiniyetle yaklaşırdı. Tazı kuyruğu sarkaç gibi sallanıyordu. Spanyel gözleri duyguyla yüklenmişti. Ariah, Zarjo'nun kendisinin gölge benliği olduğunu... tüm iyi taraflarının, duygusallığının ve yufka yürekliliğinin Zarjo'da bulunduğunu söylerdi.

Ziyaretçi köpek koyu kırmızı ayakkabı boyası rengi sert tüylere, sulu gözlere ve görünüşe bakılırsa işe yaramaz bir arka ayağa sahip bir kırma seterdi. O da umutla kuyruk sallıyordu. "Zarjo'yu tanıyor musunuz?" diye sordu Chandler, trajik gözlü adama. Adam resmi, biraz utangaç bir edayla kafa sallayıp evetledi. "Evet. Yakından tanırım. İkimiz de tanırız, Hugo'yla ben. Zarjo'nun sahibesi anneniz oluyor sanırım?"

Chandler birden pür dikkat kesildi. Sahibe? Anne?

Chandler, Ariah'ın mahalleden biriyle arkadaşlık kurduğunu ilk kez duyuyordu.

Evin içinden gelen piyano sesleri kendinden geçmiş kuşların cıvıltıları gibiydi.

Adam ağır aksanlı, tereddütlü bir sesle, "Ben Joseph Pankowski," dedi. "Siz Chandler'sınız, değil mi? Evet. Bilim öğretmenisiniz. Ariah söylemişti. Bazen burada durup çalışını dinlerim, sıcak akşamlarda camları açtığında. Anneniz iyi bir piyanist. Kendisini dinlemek bana mutluluk veriyor. Öyle canlı ki..."

Pankowski'nin üstünde şık, koyu giysiler vardı: Eğik omuzlarında biraz bol duran bir şayak ceket, bol ama ütülenmiş bir siyah pantolon, çok kaliteli ve cilalı siyah deri ayakkabılar. Ellilerin sonlarındaydı. Orta boylu ve kiloluydu. Eskiden daha iriymiş gibi bir hali vardı. Chandler adamın yüzünün dikilmiş gibi durduğunu görünce huzursuzluğa kapıldı. Kafatası çıkıntılarla,

yumrularla doluydu. Adam hırıltılı, kesik kesik soluyordu. Hareketli ıslak gözlerinde bir tür ıstırap vardı, ki o sırada Chandler'ı şaşırtsa da sonradan şunu fark edecekti: *Beni etkilemeyi çok istemişti. Ariah'ın oğlunu.*

Ariah'ın arkadaşı Varşova'daki Vilna gettosunda doğmuş ve 1946'da Birleşik Devletler'e göç etmiş Polonyalı bir Yahudi'ydi. O da eskiden müzisyendi, kemancıydı. Ama yıllardır çalmıyordu. Parmakları ve sinirleri eskisi gibi değildi artık. Pankowski parmaklarına bakarak oynatmaya çalıştı. Seter Hugo kayışını çekiştirdi. Az kalsın kaçıp gidiyordu.

Chandler adama neler olduğunu sormak istedi: 1946? Ama kendini tuttu. Bu adamın neler yaşayıp da kurtulduğu tahmin edilebilirdi.

"Annenizin müziğini ilk defa geçen haziranda, bu kaldırımda duydum. Bir Chopin mazurkasıydı. Hugo'yla ben yoldan geçerken durduk. Kalakaldık. Sonra, o akşam değil başka bir zaman, kız kardeşinizin Schumann'in *Myrten*'inden iki kısa parça söylediğini işittik. Böylesine yetenekli bu iki kişinin kim olduklarını bilmiyorduk tabii. 'Juliet'... Shakespeare'in piyeslerindeki bir isim gibi! Utangaç bir kız, ama harika bir alto sesi var. Ama zaten biliyorsunuzdur. Ne de olsa ağabeyisiniz."

Chandler kaşlarını çattı. Aslında bu konuda pek bir şey bilmiyordu.

Yıllar önce, Juliet henüz çocukken, Ariah onun sesini "eğitmeye" çalışmıştı, Royall'ı "eğitmeye" çalıştığı gibi. Ama Ariah fazla talepkâr davranınca, dersler gözyaşlarıyla ve gücenmelerle son bulmuştu. Chandler, Juliet'in lisedeki kızlar korosuna katıldığını ve sık sık sololar söylediğini biliyordu, ama Juliet'in Ariah için şarkı söylediğine hiç tanık olmamıştı.

Chandler kibarlık etmek için Pankowski'ye civarda oturup oturmadığını sordu. Yaşlı adam utanarak, "Çok yakında değil! Ama çok uzakta da değil," dedi. Dikilmiş yüzü kızardı. Ariah'ın piyano çalışı birden kesildi. Pankowski artık gitmek ister gibiy-

di. "Lütfen annenize en içten selamlarımı iletin, lütfen Bay Chandler, yani.. Chandler," dedi. "Teşekkürler. İyi geceler!"

Pankowski yoluna devam etti, dizlerini kırmadan, Hugo'nun kayışını çekiştirerek. Yaşlı seter onu gönülsüzce takip etti, heyecanla peş peşe havlayan Zarjo'ya dönüp bakarak.

Anneme âşık, diye düşündü Chandler. *Tanrı yardımcısı olsun.*

Chandler, Ariah'a Joseph Pankowski'yi sorunca, Ariah da utanmış göründü. "Ha, şu kunduracı adam." Ariah hafif horgörülü bir edaya bürünmeye çalıştı, Chandler'la göz teması kurmadan. "Arada sırada birlikte parktaki yaz konserlerine gideriz. O da dul. Çocukları büyüyüp gitmişler." Ariah duraksadı, *benimkiler gibi* dercesine. "Şey, çok iyi birine benziyor," dedi Chandler. "Kültürlü biri. Eskiden keman çalarmış. Senin piyano çalışına hayran." Ariah ilgisizce güldü. "Sana hayat hikâyesini anlattı ha? Çok yalnız insanlar çok konuşur." Odanın bir köşesine bakarak kaşlarını çattı, sonsuzluğa bakarcasına. Horgörüyle ürperdi. "Birkenau'daymış. Artık hep orada kalacak. Sol bileğinde bir numara dövmesi var. Uzun kollu gömlekler giyse de görülüyor." Ariah duraksayarak kendi incecik bileğini ovuşturdu. "İnsan uğraşırsa öyle çirkin bir dövmeyi kazıtabilir sanıyorum."

"Dövmeleri çıkarmak acı vericidir Ariah," diye itiraz etti Chandler. "Belki her zaman mümkün olmuyordur da."

"Ben olsam yapardım," dedi Ariah hararetle.

Ana oğul hızlı hızlı solumaya başlamışlardı, tartışırcasına. Ama hangi konuda? Neden? Chandler bir an yıllar önce bu mutfakta Ariah'ın birden parlayıp üstüne saldırdığını hatırladı, usulca sıvışmaya çalıştı diye. Ona casus demişti.

Casus?

Ariah, Chandler'ın Joseph Pankowski hakkında sorduğu so-

rulara, onun "evli kadın arkadaşına" dair sorularla karşılık verdi. Chandler yirmi iki gündür Melinda'yı ne gördüğünü, ne de ondan haber aldığını söyledi.

Ariah etkilenmişti. "Yirmi iki gün ha! Günleri sayıyorsun demek."

"İsteyerek değil anne."

Ariah ne diyebileceğini düşündü. Normalde Melinda'dan çok az bahsederdi; ekonominin kötü gidişatı ya da Asya gribinin yayılma ihtimali gibi, biraz huzursuzluk verici bir konudan bahsedercesine. "Eminim çok iyi bir kadındır," dedi. "Bir hemşire. Ailede bir hemşire bulunması her zaman iyidir! Ama senden yaşlı, değil mi? Üstelik boşanmış. Üstelik kocası onu daha bebekleri doğmadan terk etmiş! Bunlar hoş şeyler değil."

Chandler, annesine Melinda'yı savunmaması gerektiğini biliyordu. Kimbilir kaç kez *Evet ama çok genç yaşta evlenmişler. Evet bir hataymış,* demişti. *Evet, onu seviyorum. Bu seni niye kaygılandırıyor ki?* demek istemişti.

Ariah kaşlarını çatarak devam etti: "Arkadaşlığınızı bitirmek istiyorsa, kararına saygı duyarım. Senden daha olgun. Senin 'kriz' işlerini kıskanmasını anlayabiliyorum. Hem bir çiftte kadının erkekten yaşlı olması tuhaftır. Erkekler zaten çocuk gibidir. Mesela Royall'la Candace... birbirlerine hiç uymuyorlardı."

Chandler güldü. "Uymuyorlar mıydı? Onları tanıştıran sensin Ariah. Neredeyse onlara birbirleri adına evlenme teklif edecektin."

Ariah gülümsedi. Yüzü kızardı. Oğullarının kendisine takılmasına bayılırdı. Royall gittiğine göre bu iş Chandler'a kalmıştı.

"Şey. Annen de hatalar yapabilir. O da nihayetinde bir insan."

O da insan! Bu Chandler için yeni bir haberdi.

Daha sonra, görüşmenin bitmesine yakın, Ariah keyifli bir ruh halindeyken, Chandler geçenlerde arabayla l'Isle Grand'e

gittiğini söylemeye cesaret etti. "Halalarımla konuştum. Clarice ve Sylvia'yla."

" 'Halalarınla'. Ne dokunaklı. O kibirli, korkunç yaratıklar ne zaman 'halaların' oldu bakayım?" Ariah sakin konuşuyordu. Şaşırmış gibiydi.

"Clarice halam çok tuhaf bir şey anlattı..."

"Eminim anlatmıştır."

"Bana dedi ki..."

Ariah ellerini kulaklarına bastırdı. "Lütfen sabrımı zorlama Chandler. Tamam, bana gıcık olan o kinci, yaşlı cadının sana *çok tuhaf* şeyler anlattığına inanmaya hazırım."

Ariah gülüyor ya da gülmeye çalışıyordu. Chandler tereddüt etti. Annesine iki kere evlenip evlenmediğini nasıl sorabilirdi? İlk kocasının kendini Şelale'ye "atıp atmadığını"? Bütün bunlar olanaksız geliyordu. Olanaksızdan da öte, fantastik. Eskiden, bir başka yüzyılda Şelale'ye dair anlatılan bütün o maceralı, romantik, trajik masallar gibi.

Chandler düşünmeden "Anne?" dedi. "Ben... ben... babamla senin evladınız mıyım? Yani... beni evlat filan edinmediniz, değil mi?"

"Evlat edinmek mi! Ne diyorsun sen?"

Chandler'ın söylemek istediği şey *evlat edinmek* değildi aslında. Şaşkınlıktan ne diyeceğini bilememişti.

Ariah, Chandler'ın bileğine dokunarak onu rahatlatmaya çalıştı. Daha bir an önce ateş saçan yeşil gözleri bir anda yumuşamıştı. Kısık, içten bir sesle konuştu:

"Seni tabii ki evlat edinmedik tatlım. Burada doğdun, Niagara Falls'ta, hastanede. Doğum sertifikanı görmüş olmalısın. Eminim bir şeyler için kullanman gerekmiştir. Neler diyorsun böyle Chandler? Hem de böyle bir zamanda! Koca adamsın, yirmi yedi yaşındasın. Hayatım, seni doğurmak kolay olmadı. Tam on bir saat on iki dakika sürdü ve her anını hatırlıyorum. Bir annenin böyle şeyleri anımsayamadığı doğru değil... hele ilk

kez doğururken. Sen... benim ilk evladımdın... ilk evladımsın." Ariah vurgulu bir şekilde konuşurken bir yandan Chandler'ın kolunu çekiştiriyordu, sanki Chandler itiraz etmek üzereymiş gibi. "Bu asla değişmez."

"Peki ya babam..."

"Ondan bahsetmeyelim. O *gitti*."

"Babam Dirk Burnaby'ydi."

Ariah kaskatı kesilip gözlerini kapadı. Ağzı büzülmüş, minicik olmuştu. Salyangoz gibi. Saçının bir örgüsü ensesine düşmüştü. Chandler derin bir soluk aldı, zafer kazanmışçasına. Bu evde, annesinin huzurunda nihayet *Dirk Burnaby* ismini telaffuz edebilmişti.

"Babamın ölümü kazaydı, değil mi? Kaza olduğuna karar verilmişti?"

Ariah yanıt vermeyince, Chandler sorularına devam etme cesaretini buldu: "Kaza idiyse, babamın hayat sigortasına ne oldu peki? Vasiyetine? Para gelmiş olmalı."

Ariah parmakuçlarını gözlerine bastırdı. Konuşmaya başlamadan önce, Chandler onun huzursuzluğunu sezdi.

"Kabul edemezdim. Kanlı paraydı. Kirli paraydı. Alamazdım."

Chandler durup bunu düşündü. Ariah ona ne söylüyordu?

Ariah defalarca provasını yaptığı sözleri tekrarlarcasına çabuk çabuk konuşurken, Chandler görüş alanının kenarlarının kararmakta olduğunu, daraldığını hissetti. "Bana zorla vermeye çalıştılar. Avukatları. Hatta ailesi bile. Ama reddettim. Reddetmek zorundaydım. Gururum yüzünden değil. Gururlu biri değilim. Baban bizi terk edince, yüreğimin kapılarını hem ona, hem de bütün Burnaby'lere kapamıştım."

Chandler, Ariah'ın söylediklerine inanamıyordu. Zihninin bir kısmı sakince *Tabii ya. Biliyordum. Böyle bir şey olduğu belliydi*, diye düşünürken bile. "Anne, ne diyorsun sen? Ne kadar parayı 'reddettin'?"

"Evi sattım. Kibirli insanlara göre olan o komik evi. Sonra da buraya taşındık. Burada mutlu yaşadık, değil mi? Dördümüz. Bir de Zarjo. Küçük ailemiz."

"Ah, anne."

"Eee, mutlu olmadık mı? Düzgün hayatlar yaşadık. Amerikalılara yaraşır şekilde..." Ariah uygun sözcüğü aradı. Şimdi Chandler'a yakarır gibiydi. "...izzetinefsimizle yaşadık. O kanlı paranın bir kısmını 'kullandım'. Evin satışından gelen parayı. Bankada hep biraz paramız oldu. Sadece biraz; korkunç bir şey olursa diye, acil durumlar için. İnsan üç çocuğuyla birlikte dünyada yapayalnızsa başına bir sürü şey gelebilir. Sizleri o diğer hayattan, Burnaby'lerin hayatından korumak istedim. Ne yaşadıysak, sadece kendi hayatlarımızı yaşadık." Ariah yalvarırcasına devam etti: "Mutlu da olduk, değil mi Chandler? Değil mi?"

"Reddettiğin para ne kadardı?"

"Hiçbir fikrim yok. Öğrenmeyi reddettim. Baştan çıkarılmayı reddettim Chandler. Yerimde olsan umarın sen de aynı şeyi yapardın."

Baltic Sokağı'nda geçen yıllar. *Yoksulluk sınırında* yaşayan Burnaby'ler. Chandler güldü. Buna inanamıyordu. O da aynı şeyi yapar mıydı acaba?

"Hayır."

"Ah, Chandler. Tabii ki yapardın. O Love Kanalı skandalından önce bile, Burnaby'lerin parasının kirli olduğunu biliyordum."

"'Kirli' mi! Ariah, opera karakteri gibisin. Burası Niagara Falls, bu gerçek hayat. Tanrı aşkına, bütün paralar kirlidir."

"Bu doğru değil. Sen bir devlet okulu öğretmenisin. Daha ahlaklı olman gerekir."

"Gerçek şu ki, babamı cezalandırmak istedin. Dirk Burnaby'yi. Parasını reddederek. Bizi cezalandırarak. Sanki mezarında bunu görüp pişman olacakmış gibi."

"Hayır. Prensip meselesiydi. Yerimde olsan sen de aynısını yapardın Chandler. Evet de Chandler."

Artık Chandler'ın kafası zonklamaya başlamıştı. Görüş açısının fark edilir şekilde daraldığını bir tür kayıtsızlıkla fark ediyordu. Bir acil durum mekânındaydı sanki. Tünel görüşü. Panik belirtisi, ama kontrollü panik.

"Anne, ben gidiyorum."

Tam o anda Juliet eve döndü. Bir komşunun bebeğine bakıcılık yapmaya gitmişti. Chandler'ın kız kardeşi sadece selam diye mırıldanarak, merdiveni vahşi bir kedi gibi hızla ve usulca çıktı; Ariah'ın onu eliyle kovacağını, mutfakta oğluyla yaptığı önemli konuşmayı bozmasını istemeyeceğini sezmişçesine.

Chandler ayağa kalktı. *Gerçek şu ki, ben Dirk Burnaby'nin oğluyum,* diye düşünmeye çalışıyordu. *Gerisi hiç önemli değil.* Ariah'ı kucakladı. Ne kadar zayıf ve gergin olduğunu hissetti. İyi geceler dileyerek öperken, Ariah'ın teni yanağını yaktı. Telefon edeceğini, ertesi gün okuldan sonra uğrayacağını söylemeye çalıştı, ama konuşamadı. Dizleri titriyordu. Ariah onu ön kapıya kadar geçirdi ve sundurmada arkasından seslendi, genç bir kızınki gibi alçak ve heyecanlı bir sesle: "'Evet' de hayatım. Aynı şeyi yapardın."

Chandler arabasına binerken başını kayıtsızca geri çevirdi. Sanki yüz binlerce dolardan değil, önemsiz bir meseleden bahsediyorlardı. "Tabii ki anne. Beni bilirsin."

Annesini asla anlamayacaktı. Bu yüzden onu anlamadan sevmek zorunda kalacaktı.

Annesi, babasının bileğini bir tel fırçayla ovuyordu, sertçe. Luna Parkı'ndaki eski evin, ilk evin üst katında birlikteydiler. Chandler oradaki tek çocuktu. Annesi heyecanlı, kaygılıydı. Babasının yüzü bulanıktı, ama dikildiği, onarıldığı belliydi. Küçük bir çocuk olan ve eşikte çömelmiş duran Chandler sürünerek

yaklaştı. Yatağın ucu, yetişkinlerin onu görmesini engelliyordu. O büyük, oymalı, maun yatağın. Oda ışıl ışıldı, gözkamaştırıcıydı, ama her nasılsa loştu da. Görmek zordu. Adamın yüzünü göremiyordu, ama babası olduğunu biliyordu. Annesi fırçayı incinmiş, kanayan bileğe sürtüyordu, çünkü o tende kendisini rahatsız eden bir şeyler vardı. Sıçrayan kan damlalarından bazıları Chandler'ın üstüne düşüyordu. Chandler hıçkırıyor, tel fırçayı annesinin güçlü parmaklarının arasından almaya çalışıyordu ki uyandı, şaşkın ve bitkin halde.

9

"Bugünkü konumuz Şelale ve erozyon."

Bay Burnaby'nin dokuzuncu sınıftaki bilim dersinde, karatahtada Niagara Nehri'nin küçük ama aslına sadık bir haritası duruyor. Bay Burnaby tarafından tebeşirle, çabucak çizilmiş (bu haritayı ezberlemiş olmalıydı). Karatahtada hâlâ geçen haftadan kalma yazı durmakta:

EROZYON ZAMANI EROZYON ZAMANI

Bay Burnaby elindeki tebeşirle işaret ederek konuşuyor: "Şelale şimdi şurada, Niagara Falls'ta bulunuyor. Şehrimizde. Bu sınıftan üç kilometre kadar uzakta. Ama Şelale hep burada değildi, hep burada olmayacak da. Şelale hareketli."

Şelale yirmi bin yıl kadar önce nehrin aşağı kısmında, Lewiston şehrinin kuzeyinde ortaya çıkmıştı. Jeolojik açıdan pek uzun bir zaman sayılmaz, ama toprak erozyonu hızlı hareket eder.

"Yüzyılda iki buçuk santim? Evet, bu cidden 'hızlıdır'."

Zeki öğrencilerinden bazılarını etkileyen kadim bilgilerin ustası olan, Niagara Falls devlet okulunda dokuzuncu sınıf bilim öğretmenliği yapan Bay Burnaby, jeolojik zaman uçurumlarını yiğitçe aşıyor, elindeki tebeşir parçasını bir tılsım gibi tutarak.

Sınıftaki bazı kızlar Bay Burnaby'ye âşık (kimlikleri sır değil).

Bay Burnaby, Bay Burnaby maskesini takınmış. Burnaby sesiyle konuşuyor.

Bu genç ergenlere (ki bazıları çocuk gibi görünüyor) zamana, ölümlülüğe, insanoğlunun tanrısız bir evrendeki yalnızlığına dair derin ve korkunç, yürek paralayıcı gerçekler anlatıyor. Kayıplara, yok oluşa dair gerçekler. Duvardaki saatin küçük kırmızı ibresi sakince hareket ederken... sonsuzca dönüp duran bir teker.

Bay Burnaby iki buçuk santimlik bir çizgi çiziyor. Karatahtada ne kadar küçük görünüyor, neredeyse görülmez. "Evet. Yüzyılda sadece iki buçuk santim. Ama altmış kilometrelik nehir yatağını yavaş yavaş, durmadan aşındırıyor. Erozyonu engellemek için yaptığımız araçlar işe yaramaz olunca, Şelale yer değiştirmeyi sürdürecek. Günün birinde nehrin yukarı kısmında iyice ilerlemiş; l'Isle Grand'i, Buffalo'yu geçmiş olacak. Günün birinde, şimdiden çok sonrasında Şelale, boğazın ucunda, Erie Gölü'nde olacak (Niagara Nehri aslında bir nehir değil, iki gölü birleştiren bir boğazdır).

Chandler, öğrencilerinden çoğunun bunları öğrendiğine inanmak istiyor. Hissettiklerine. Varlığını sorgusuz sualsiz kabullenmeyi, hatta horgörmeyi öğrendikleri Şelale ***kalıcı*** değil miymiş?

Zeki bir çocuk el sallıyor. Şelale giderse şehrin adının değişip değişmeyeceğini soruyor. "Falls, Şelale demek olduğuna göre; o zaman sadece 'Niagara' mı diyecekler? 'Falls' demeyecekler mi?"

"Muhtemelen," diyor Chandler, "hiçbir şey demeyecekler. Burada bir şey diyecek kimse kalmayacak. Tıpkı Buzul Çağı'ndaki dev buzdağları gibi, şehrimiz ve diğer şehirler büyük ihtimalle harabeye dönüşecek, bitki örtüsüyle kaplanacak, sakinleri çoktan ölmüş olacak. Bu senaryoyu bilecek kadar çok bilim-

kurgu okumuşsunuzdur. Her şey zamanla aşınır, tükenir. Medeniyetler yok olur, türler ortadan kalkar. Kimbilir nereye giderler."

Öğrencileri ona bakıyorlar. Huzursuz bir sessizlik var. *Kimbilir nereye giderler,* lafi havada asılı kalıyor sanki. Bay Burnaby, zilin çalmasına ve hepsini hür kılmasına birkaç dakika kala bu genç insanları korkuttu ve galiba kendini de korkuttu. Tebeşirini karatahtanın önüne bırakmaya çalışıyor. Ama tebeşir elinden kayıp ayaklarının dibine düşerek tuzla buz oluyor.

10

Melinda'yı aramamıştı.

En azından kendine hâkim olmakla gurur duyabilirdi.

Ama Melinda'ya yazıp duruyordu. Yazdığı, ama göndermeden bir çekmeceye koyduğu bu mektuplar sayesinde onu ve kendini yakından tanıyordu.

Melinda'ya birkaç satır göndermeye, ancak Joseph Pankowski'yle tanıştıktan sonra karar verdi. Yazdıkları şiir gibi zorlamaydı:

Üzgünüm.
Sürekli aklımdasın.
Evet, hayatıma değer vermemekle hata ettim.
Umarım beni bağışlayabilirsin.

Altına, *Seni seven Chandler* diye imza atmaktan başka ne yapabilirdi ki? Başka seçenek yok gibiydi.

Yazdığı şeyde sürekli kendinden bahsetmekten hiç hoşlanmamıştı. Egosundan, şişeye tıkılmış sinek gibi olan benliğinden bıkmıştı.

Yine de bu mesajı göndermek zorundaydı. Her satırı defalarca baştan yazmıştı. Daha iyisini yazamayacaktı anlaşılan.

Melinda karşılık vermedi, aramadı. Yine de Chandler bir şekilde umutlandı.

Onu taciz etmeyecekti. Alcott Sokağı'ndaki evinin önünden arabasıyla geçmeyecekti. Telefon edip, telefonun çalışını dinleyip, ahize kaldırılırsa usulca kapamayacaktı.

Hastaneye gitmeyecekti, ona bakmaya... onu görmeye.

Üstünde sadece *Sevgiyle, C.* yazan bir kart eşliğinde çiçekler göndermeyecekti. Bir erkeğin bir kadına çiçek göndermesinin cinsel açıdan saldırganlık olarak görülebileceğine inanıyordu.

Bunun yerine ona özenle seçilmiş kartpostallar gönderdi; Şelale ile Kanyon manzaraları. Bunlar doğaüstü bir güzelliği sergiliyorlardı güya... ve bu güzelliğin tehlikesini.

Sanırım değişebilirim.
Seni seviyorum. Danya'yı da seviyorum.
Bana bir şans daha verir misin?

Mayıs başında, üstünde hemşirelerle hastalara dair karikatürler bulunan kartpostallar aradı, ama müstehcen olmayan bir şeyler bulamadı. Kendisi bir resim çizdi: Tekerlekli bir sedyede sırtüstü uzanmış bir adamla, adamın kolundan kan alan bir hemşire.

***

Melinda! Kendimi tamamen ellerine teslim ettim.
Acı bana.

Bekledi.

ŞELALE'DEKİ LEYDİMİZ

"Neden doğru olamaz ki? Neden inanmayacakmışız? İnanmadığımız şey doğru olamaz diye bir şey yok ki..."

1981 ilkbaharında Niagara Falls'ta on beş yaşında bir hizmetçi kız yaşıyordu. İrlanda'daki Cork İlçesi'nden oraya, akrabalarının yanında kalmaya gelmişti. Kızın dine karşı "nötr" bir yaklaşım sergilediği söylenmekteydi: Kutsal Roma Katolik Kilisesi ile ayinlerine inanıyordu, ama pazar dışındaki günlerde de kiliseye giden sofulardan değildi.

Niagara Falls'a gelişinden bir yıl sonra kız çok kaygılı, solgun, şaşkın ve uykusuzdu. Gürültücü akrabalarından birdenbire uzaklaşıvermişti. Çalıştığı mandıranın oğluyla işlediği tensel

günahın kefaretini ödemek için Şelale'ye gitme ihtiyacı duyuyordu. O genç adam, ilişkilerinin başlarında kızı sevdiğine yeminler etmişti. Sonraysa, onu elleriyle boğacağına yemin etmişti; sağılmak için böğüren ineklerin kaygan meme uçlarını sağmaktan sertleşmiş elleriyle. O genç adam, mandıradaki hizmetçi kızın da tıpkı o inekler gibi, sevgilisi tarafından "sağılmak" istediğine inanmıştı hödükçe. Kremaya benzer menisini kızın içine akıtırken kız acıyla inlemiş ve hıçkırmış, kalçalarını iki yana sallamış, altdudağını ısırarak kanatmıştı.

Baştan çıkarılıp gebe bırakılana kadar bakire olan bu kız, o günahın sebebi değildi; yine de sonucunu karnında taşıyordu, içine çıkarılamayacak kadar büyük bir ceviz girmişçesine sertleşmiş karnında. (Kız o gün rahmindeki istenmeyen bebekten kurtulmaya çalışmış olmaktan da utanıyordu. Ah, denemişti, denemişti! Tepinmiş, karnını yumruklamış, yaralı bir geyik gibi soluk soluğa yere yığılana kadar koşmuştu. Bu yaptığının da ayrıca bir günah olduğunu, Tanrı'nın gözünde tabii ki iyice alçaldığını biliyordu.) Hamileliğinin üçüncü ayında, tanıdığı hiç kimse yanına yaklaşmaz olunca, mandıra sahibi onu mülkünden kovunca; kederden, açlıktan, kendinden tiksinmekten dolayı aklını kaçıran rezil olmuş kız, Niagara Nehri'ne ve Şelale'ye yalınayak gitti. Oranın günahkârların dünyayı kendilerinden kurtarmak yoluyla kendilerini arındırabildikleri bir yer olduğunu işitmişti. Bir tövbekâr gibi ayakkabılarını çıkarmış; çamura, sivri taşlara, uzun çimenlere basa basa, kendisini büyülemiş gibi çeken azgın nehrin kenarına gelmişti. Şelale gibi bir yer hiç görmemişti. Kanyon'dan buhar gibi dalga dalga yayılan sis, o şaşkın halinde onda "sular kaynıyormuş, cehennemin dibiymiş" gibi bir izlenim uyandırmıştı.

Mandıra hizmetçisi kararını vermişti ve sakindi. Kendini nehre atarak çabucak Şelale'den aşağı düşecekti. Bunu bir sürü kişinin yaptığını duymuştu. Böylece ailesini utançtan ve (muhtemelen kendisinin dışında) kimsenin sevemeyeceği o istenme-

yen piç çocuktan kurtaracaktı. Ama o sis bulutlarına bakarken, kapalı gökten gelen ince ve titrek ışık huzmelerinin küçük küçük gökkuşakları oluşturduğunu görür gibi olunca gülümsedi. Masumca gülümserken "kalbinin teklediğini" hissetti ve kendisine bir görüntü bağışlandı: On beş metre kadar ileride, ışık saçan bir kadın büyük kanyonun üstünden havaya yükseliyordu. Bu kişinin ayakları Horseshoe Çağlayanı'ndan yayılan sisin içinde gözden kaybolurken, haleli başı göğe erdi. Mandıra hizmetçisi çok etkilenmişti. *Tanrı'nın Anası Yüce Meryem* diye haykırarak diz çöktü, çünkü Kutsal Bakire'yi o güzel, sakin çehresinden ve ince bedenini zarif kıvrımlarla saran mavi cüppesinden tanımıştı hemen. Mandıra hizmetçisi, vaftiz edildiği büyük kilisede çocukken kendisine öğretileni yaparak, bu görüntüyü bir an bile tereddüt etmeden ve şüpheye düşmeden kabullenerek vecd dolu, yüksek bir sesle haykırdı: *Tanrı'nın Anası Yüce Meryem! Biz günahkârlar için dua et, şimdi ve öleceğimiz zaman, amin.*

Mandıra hizmetçisi daha sonra Bakire Meryem'e kendisini bağışlaması için dua etti ve Bakire Meryem ona şefkatle gülümseyerek öyle usulca konuştu ki, Şelale'nin gürlemesi sesini boğdu, ama sözlerinin anlamları mandıra hizmetçisine çok net ulaştı, sanki Kutsal Bakire onun kulağına fısıldayarak, *Bağışlanacak bir durum yok çocuğum. Seversen Tanrı'nın arzusunu yerine getirmiş olursun,* demiş gibi.

Mandıra hizmetçisi bu sözleri duyunca bayıldı ve saatler sonra nehir kenarında bulundu. Günlerce yüksek ateşle sayıkladı. Civardaki, Prospect Caddesi'ndeki bir eve götürüldü, bir doktor tarafından tedavi edildi ve uyandığında sevinçten ağladı. Kendisini kurtaran kişilere, Şelale'nin Bakiresi'ni gördüğünü anlattı. Kendisini dinlemek isteyen herkese öyküsünü anlattı, hemen çağrılan Roma Katolik Kilisesi papazlarına da. İrlandalı mandıra hizmetçisi okuma yazma bilmeyen, cahil biriydi; ama tanıkların söylediğine göre öyle kendinden emin konuşuyor, yü-

zü öyle ışık saçıyordu ki, ona inanmamak imkânsızdı. O mandıra hizmetçisinin gözlerine bakınca Kutsal Bakire'yi görmek neredeyse mümkündü; kendisine bahşedilen mucizevi görüntüyü ve imanlılara verilmiş özel mesajı öyle güzel anlatıyordu ki. *Bağışlanacak bir durum yok. Seversen Tanrı'nın arzusunu yerine getirmiş olursun.*

Mandıra hizmetçisinin gördüklerinin anısına, Şelale'nin beş kilometre kadar kuzeyindeki tepelik bir yere bir türbe inşa edildi: Şelale'deki Leydimizin Kilisesi. Kilise zamanla, orada pek çok kişinin mucizevi bir şekilde "şifa bulduğunun" ve "kutsal görüntüler gördüğünün" söylenmesiyle birlikte giderek büyüdü ve 1949'da, Vermont mermerinden yapılma ve yirmi tondan daha ağır olduğu söylenen yeni, dokuz metrelik bir Bakire Meryem heykeli, Niagara Falls şehriyle nehre dönük bir şekilde, kilometrelerce uzaktan görülebilecek ve bir kutsal hayale çok benzeyeceği bir yere dikildi. *Gördün ve inanmak istedin. Gördün ve gözlerini kaçırdın ve güldün ve damağına sıcak asit döküldü, miden bulandı ve utandın ama yine de: İnanmak istedin. İyileştir beni.*

SESLER

1

Adımız lanetli.
Hayır. Adımız bir lanet.

Sesler! Şelale'deki sesler... Kışın Şelale buzla kaplanır ve Kanyon boyunca buzdan gökkuşakları ışıldar ve ağaçları örten sis, kavisli cam gibi donar ve Luna Adası'yla Bridal Veil Çağlayanı arasındaki nehirde incecik bir buzdan köprü oluşur ve o köprüden geçebileceğine inanmak istersin ve sesler kısılır, neredeyse duyulmaz hale gelirler, duymak için nefesini tutman gerekir. Ama mart sonunda, nisan başında buzlar çözülünce sesler geri gelir, daha yüksek, daha sert, daha baştan çıkarıcı; haziranda, onun ölümünün yıldönümündeyse sesler gürültüye dönüşür ve

sabırsızlanır ve çağlayan nehirden çok uzakta uyurken onları duyarsın. *Juliet! Juliet! Burn-a-by! Ne utanç verici. Adını biliyorsun. Şelale'deki babana gel.*

"Zarjo, hayır. Burada kal."

Juliet, yatağının ucundaki sıcak uykusundan uyanan Zarjo'ya fısıldayarak veda ediyor. Yüzünü hayvanın tanıdık, sert kıllı postuna gömüyor ve onun sessizce soluyarak yüzünü, ellerini yalamasına izin veriyor; bir köpeğin şevkiyle onunla birlikte götürülmek istemesine... ama nereye?

Şafak öncesi dinginliğinde. Alacakaranlıkta başlayan yağmur giderek dinip sise dönüştüğünde.

Ariah'a fark ettirmeden hemen gitmeli. Ariah'ın engellemesine fırsat vermeden. Çünkü o gece yatağında yatarken, uyumaya çalışırken, sesler iyice yaklaştı; alaycıydılar, horgörülüydüler. *Burn-a-by! Burn-a-by!* Aralarında onun sesi de vardı, buna emin, diğerlerinin arasında sakin, şefkatli bir ses... *Juliet! Vakit geldi.*

(Bu onun sesi mi? Juliet öyle olduğuna inanıyor.)

(Gerçi çok geç doğmuştu. Ona dair anıları, dökülen sular kadar saydam.)

Ama Juliet şarkı söylediğinde, onun için söylüyor. Gizlice, onun için.

Resitallerde, onun izleyiciler arasında olduğunu hayal ediyor. İlk birkaç sırada, ebeveynlerin, akrabaların, sınıf arkadaşlarının arasında değil ama karanlıkta bir yerlerde. Tek başına oturmuş dikkatle dinliyor olmalı. Juliet güzel söylediğinde, sebebi onun kendisini öylesine dikkatle dinlemesi.

"Mesih"teki solosu. Müzik Salonu'nda. Övgü toplamıştı. Öyle alkışlanmıştı ki. Onun için söylemişti!

Utangaç bir kızdı, gözleri duygu yüklüydü. Onun gözlerinde bir babanın gururuyla gülümsediğini görünce gözyaşlarını silmişti.

Başka zamanlar bazen ansızın sesi titriyor ve zayıflıyor, paniğe kapılıyor, boğazı kasılacak gibi oluyor: On altı yıl önce ölmüş, hatırlayamadığı bir adama şarkı söylemenin beyhudeliğinin farkında.

Mutluyuz, ama müzik devam ettiği sürece.

Ariah bunu itiraf etmişti. Demek ki doğruydu.

(Juliet'in "Mesih"teki solosundan sonra Madam Ebrenreich ona kendisinin öğretmenlik yaptığı Buffalo Akademisi'nde öğrenim görmesini teklif etmişti. Sesini geliştirmesi için bir burs. Sadece on altısında olan Juliet Burnaby'ye bir burs. Juliet'in başka bir liseye geçmesine gerek yoktu. Haftada iki gün okuldan sonra otobüsle kısa bir yolculuk yaparak şehre gidebilirdi. Masraflarını Akademi karşılayacaktı. *Bu fırsat kaçmaz!* demişti öğretmenleri. Juliet Burnaby'ye gülümsemişlerdi, o ürkmüş kızın da gülümsemesini beklercesine.)

Bu evin babası var mıydı, diye soracaktı annesine. Annesi *Hayır,* diyecekti.

Bu evin babası var mıydı, diye soracaktı ağabeylerine, bunu bilmek ihtiyacı duyacak kadar büyür büyümez. Chandler, *Evet ama gitti,* dedi. *Neden?* diye sordu Juliet. *Bizden nefret mi ediyordu?* Chandler kaçamak bir şekilde, *Bir şey oldu herhalde,* dedi. *Hani hava birden değişir ya, onun gibi. Annem bu konuda konuşmamızı istemiyor, tamam mı Juliet?* Royall'ınsa suratı kıpkırmızıydı, minik yumruklarını sıkmıştı, Juliet'den fazlasını bilmese de bir oğlan olarak hükme varmıştı: *ONDAN nefret ediyorum! ONU* özlemiyorum! *İyi ki gitmiş.*

Zarjo merdivenin dibine dek peşinden geliyor, tırnakları me-

lankolik bir ritimle tıkırdıyor, yaşlıca bir köpek, kesik kesik soluyor, yaşlıca bir köpek gibi dikkatli hareket ediyor, arka ayaklarının böylesine dik bir açıda onu taşıyamayabileceğini sezmiş gibi, Juliet'se kararlı adımlarla ondan uzaklaşıyor, onu yanına almamakta kararlı, o ise evin içinde havlamaz, havlayamaz: Çok uslu bir köpek, olur olmaz her şeye havlamaması öğretilmiş.

"Zarjo, hayır dedim. *Burada kal.*"

Juliet ön kapıdan çıkıyor. Ariah'ın üst kattaki, evin arka tarafındaki odasına en uzak kapıdan.

Ariah'ın çocuklarından sonuncusu da gidiyor. Kaçıyor.

Ariah'ın onu seven çocuklarının sonuncusu. Öyle çok seviyor ki dayanılmaz. *Ben sen değilim anne. Bırak gideyim!*

Yalınayak koşuyor. Hissizleşmiş ayakları kaldırımı pek hissetmiyor. Soğuk, çiğli çimleri ve sert toprağı da. Sanki artık korku değil vecd hissediyor. Karar verildi ve onun tarafından değil. Çabucak verildi: Kötü rüyaların kokusunu taşıyan beyaz, delikli koton geceliğinin üstüne eski trençkotunu geçirip bağladı.

Utan, utan. Adını bil.

Yap da kurtul.

Şafak öncesi dinginliğinde. Şafak öncesinde dalgalanan sis duvarları. Dünya rüya gibi olduğunda, içinde koşarken hem rüya gören kişi, hem de rüya olursunuz. Çok eskiden buralarda Ongiaralarla Tuscaroraların savaşçı tanrıları gezinirdi. Uzun boylu, zalim tanrılardılar. Tüm insanlardan güçlüydüler. Ama artık o tanrılar yoklar. Geride sadece hayaletleri kaldı, gözucunda dalgalanıp solan sissi şekiller. Chandler arazinin hep değiştiğini söylemişti. Şelale sürekli değişiyor. Zaman, erozyon. Kızılderili tanrıları gittiler, ama yerlerini başka tanrılar aldı.

Ama: Niagara Falls Şehri'nin transit otobüsleri su altından gidercesine, zatürreli biri gibi kesik kesik soluyarak süzülüyorlar. İçleri aydınlık, canlı organizmalar gibi. Üstlerinde *Ferry S., Prospect Cd., 10. S., Bulvar* ve *Hyde* yazan otobüsler. Juliet gizleniyor, görülmek istemiyor, Baltic Sokağı'nı geçerek, bu saat-

te ıssız ve sis kaplı olan parka doğru gidiyor. Koşuyor, koşuyor! O güçlü bir kız, şarkı söylemek ciğerlerini güçlendirdi. Zayıf bir kız, hep yaşından küçük görünen. Baltic Parkı'nda yalnız dolaşmaması söylendi, ağabeyi Royall onu azarladı, ama bu saatte kimseler yok, ıslak çimenlerle kaplı bir arazide koşuyor, şimdi sisli ışığın altında küçücük, bir çocuğun oyun tahtası kadar küçük görünen bir beyzbol sahasının kenarında. *Cesedi bulunmazsa. Gerçeği kimse bilmeyecek. Tıpkı babası gibi ortadan kaybolacak. Ariah gitti ve dönmeyecek, bu yüzden artık onu düşünmeyeceğiz, onu unutacağız, diyecek. Bir sokak öteden bir yük treni geçiyor. Vagonların tanıdık tangırtısı. O tanıdık ses rahatlatıcı. Utan, adını bil, olayın ne?* Juliet Burnaby bir rüyada, kapalı bir yük vagonunda Şelale'ye götürülüyor. Bay Pankowski'nin dediği bir şey yüzünden. Bu şehirdeki tren seslerinin, yük vagonu seslerinin ona kâbus gibi geldiğini, Amerikalıların bunu anlamalarını beklemediğini söylemişti, ama Juliet anladığını söylemişti; mezbahaya götürülen sığırlar gibi götürülecek olursanız, sizi yük vagonlarına koyarlar. Tren öyle hızlı gider ki, atlayamazsınız da.

Bir buçuk kilometre ötedeki Niagara Nehri'nin üstündeki gökyüzü ansızın aydınlanan derin bir uçurum. Ufukta beliren güneşten yayılan alevler, ışık iplikleri. *Hayır. Korkmuyorum!*

2

Sesler! Şelale'deki sesleri küçük bir kızken işitirdim, annem beni Şelale'nin yanında pusetle gezdirirken. Yüzümüze, kirpiklerimize, dudaklarımıza soğuk sular sıçrardı. Dudaklarımızı yalayıp heyecanla gülerdik.

Ah, nefis!

Gördün mü Juliet, hayatım? Mutluluk bu işte.

Annem en çok beni sevdiğini söylerdi. Onun kızıydım, kız bebeğiydim. Ağabeylerimse erkektiler. Ben annem gibi bir kız-

dım, ağabeylerimse asla kız olamazlardı. *Bu sefer düzgün yapacağım. Bu seferki günah tohumu olmayacak.*

Annem bana şarkı söylerdi. Annem bana piyano çalıp şarkı söylerdi. Annem piyanonun başındayken beni kucağına oturtur, kollarının arasında sımsıkı tutar, tombul bebek parmaklarımı tuşlara bastırırdı. Birlikte piyano çalardık. Annem şarkı söylememi isterdi. Bebeksi kız sesimle nefes nefese şarkı söylediğimde, annem beni öpücüklerle ödüllendirirdi.

Bunlar büyülü zamanlardı. Annemden başka kimseler yoktu.

Kızlarla oğlanlar oyun oynamaya çıkar. Ay, gün ışığı gibi parlar, diye şarkı söylerdik. *Mavi lavanta, ne güzel! Yeşil lavanta. Kraliçe olacaksın, ne güzel! Kral olduğumda,* diye söylerdik. Bir de annemin en sevdiği şarkı vardı, ki bunu sadece piyanonun başında değil, ben yatakta uykuya dalarken de söylerdi: *Ağaç tepesinde uyu bebeğim! Rüzgâr esince sallansın beşiğin. Dal kırılınca beşik düşer. Bebek beşikle birlikte yere iner!* Ama annem güler, kollarını uzatır, düşersem beni tutacağını gösterirdi.

Ama sonra. Büyüdüğümde. Sesler odaya girdiğinde. Annem *Bir şey yok. Kes artık!* dediğinde. Annem elleriyle kulaklarımı tıkardı, kulaklarını tıkardı. Ertesi sabah, seslerin odaya girdiğini söylersem, annem beni azarlardı; veya birden kalkıp giderdi. O zaman benimle ağabeylerimden biri ilgilenirdi.

Çünkü bebeklikten çıktığımda annem beni sevmeyi kesti. Artık kollarında bez bebek gibi taşıyamayacağı kadar büyüktüm, piyanonun başındayken kucağına oturamayacak kadar büyüktüm. Galiba beni o zaman sevmeyi kesti. Geceleri *Anne!* diye seslenirdim. Annem duymak istemezdi. Sonunda yüzümü yastığa gömmeyi, seslenmemeyi öğrendim. Ama yastığın ıslanması annemin hoşuna gitmezdi, onu tiksindirirdi, istemeden yaptığım diğer lekeler gibi. Sürünerek gizlenirdim. Bana seslendiklerinde cevap vermezdim. Sesler bazen fısıldardı, duymak için kulaklarımı duvara yaslardım, veya cama ya da yere. Royall

duymaya çalışır ama duyamazdı. Royall hiçbir şey olmadığını, korkmaya gerek olmadığını söylerdi. Bir keresinde annemin yasakladığı yere, bodruma indim. Karanlıkta dik ahşap merdivenden düşüp dudağımı kanattım ve rüzgârla yük trenlerinin sesine karışmış diğer seslerden kurtulmak için sürünerek saklandım. Beni Zarjo buldu. Ama Zarjo bulunmak istemediğimi bilmiyordu, Zarjo her şeyi oyun sanıyordu. Bu yüzden ıslak burnuyla beni dürttü, öptü ve kaygan diliyle yaladı. Zarjo havladı. Evin içinde pek yapmadığı bir şeydi bu. Böylece beni sindiğim yerde, eski tavşan kafeslerinin arkasında buldular. Ağabeylerim *Jully-ett!* diye sesleniyordu. Annem koşarak aşağı inip yüzüme el feneri tuttu. Gözlerim kamaştı. Annem kanayan ağzımı görünce çığlığı bastı. *Juliet, kendine ne yaptın böyle, ah yaramaz kız, bilerek yaptın değil mi!* dedi. Faltaşı gibi açılmış yeşil gözlerini görünce, annemin beni tutup sarsmak istediğini anladım. Annem canımı yakmak istiyordu çünkü artık kız bebeği değildim, onu bir kez değil birçok kez hayal kırıklığına uğratmıştım; ama o Ariah'tı, mahalledeki diğer kadınlar gibi çocuklarına bağırmaz, tokatlamaz, dövmezdi, piyano öğretmeni Ariah Burnaby'ydi o, hiçbir çocuğa vurmazdı, bu yüzden beni tutan elleri hafifti, sesi kısık ve kontrollüydü, bana onun sözünden bir daha asla çıkmamam gerektiğini, bu pis yere bir daha asla inmemem gerektiğini söyledi, yoksa annem beni başkasına verecekti.

Gülmem annemi rahatsız etti. Veya gülmeye benzer bir ses çıkarmam. Kirliydim ve altıma yapmıştım. Üstdudağımda yıldız patlamasına benzer bir iz kalacak ve hiç geçmeyecekti. Bu yüzden insanların gözü ona takılacaktı. Onu silip çıkarmak istediklerini görecektim, toz siler gibi, üstdudağında soluk ve parlak bir şey olan tuhaf bir kız değil de tatlı bir kız olayım diye. Daha sonra, Baltic İlkokulu'na giderken, bir seferinde salıncağa bindiğimde Ronnie Herron beni fazla hızlı sallamaya başladı, yalvardım ama durmadı, düştüm ve sallanan salıncağın kenarı al-

nımın sol tarafına çarpıp beni bayılttı. Öyle hızlı çarpmıştı ki üstüm başım kan içinde kalmıştı. Ambulansla Niagara Falls Genel Hastanesi'ne götürdüler. Yara dikildi. Sonrasında alnımda minik bir hilal kaldı. O da soluk ve parlaktı. Annem benden korkmaya, kaçık olduğumu sanmaya başladı. Annesini incitmek için kendini bilerek inciten bir çocuk; annesinin dayanamadığı, kokusundan, yağmur yağınca çamura dönüşen toprağından, çamur sızdıran gevşek duvarlarından ve içindeki tavşan kakası kokan kırık, paslı tavşan kafesi yığınlarından nefret ettiği bodruma kaçan bir çocuk.

O benim değil, bazen benim olmadığını düşünüyorum, derdi annem. Ağabeylerim ona bunun doğru olmadığını, Juliet'in kardeşleri olduğunu, onun da tıpkı kendileri gibi annelerine ait olduğunu söylerlerdi.

Ariah epeydir uykusuzluk çekiyor. Şimdiyse, 1978'ın yağmurlu ilkbaharında, onun ölümünün yıldönümü yaklaşırken ve oğulları artık evinde yokken, uykusuzluğu habis bir alev gibi harlıyor. Gerçi böyle bir sorunu olduğunu asla kabullenmez, bir doktorun karşısında bile. Ariah her türlü zayıflıktan tiksinir, kendisininkilerden de. Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı evde büyüyen çocukları, onun sabahın köründe, şafaktan önce merdivenden usulca inişini, mutfakta gaz ocağına çaydanlık koyuşunu işitmelerini anımsayacaklar. Evin arka tarafındaki soğuk, karanlık odada suyun kaynamasını beklerken piyanonun başına oturup tuşlara dokunuşunu, sofu bir Roma Katoliği gibi tuşlara basışını da. Ariah'ı mutlu eden sadece müzik değildir; müzik olasılığı, müzik vaadi bile yeter. *Müzik senin kurtuluşundur Juliet. En kötü yönlerinden onun sayesinde kurtulacaksın. İnan!* Ama akşamın dokuzunda, Ariah genellikle öyle bitkin olur ki salon kanapesinde uyuyakalır. Zarjo dizlerinde uyuklar, Ariah radyoda hevesle beklediği New York Filarmoni Orkestrası'nı din-

lerken. Çocukları birbirlerine kaygıyla bakışıp merak ederler: Annemizi uyandırsak mı, uyandırmasak mı? Her halükârda bize kızacak ve utanacak.

Bu evin babası var mıydı, diye sorardım, bizimki gibi evlerde babalar bulunduğunu bilecek yaşa gelince. Annem *Hayır,* derdi. Israr etmemem gerektiğini annemin gözlerinden anlardım, ama yine de, *Babam nereye gitti?* diye sorardım. Annem işaretparmağını dudaklarıma bastırarak *Şşt!* derdi. Israrı sürdürürsem annem kaşlarını çatar, *Baban sen doğmadan önce bizi terk etti, gitti ve dönmeyecek,* derdi.

İçime soğuk, ağır bir bulantı dolardı, bodrum duvarlarından içeri sızan pis sular gibi. *Artık biliyorsun,* diye düşünürdüm. *Sordun ve artık biliyorsun.*

3

Utan, utan. Adından!

Daha birinci sınıftayken bile diğerleri biliyordu sanki. (Ama neyi biliyorlardı?) Sanki içgüdüsel olarak biliyorlardı. Gözleri Juliet'i izliyordu, ilk başta merakla. Daha sonra şüpheyle. Daha da sonra horgörüyle. Sonra Royall ortaokulu başka yerde okudu. Juliet aynı okulda kaldı. Yalnız kaldı. Minik, soluk yüzünde bir değil iki yara izi bulunan tuhaf, hülyalı, kekeleyen bir çocuk. İki yara izi! Öğretmenleri onunla ne yapacaklarını bilemediler. *Burnaby mi? Şeyin akrabası mı?..* Çünkü o bazen sınıfta kekeleyen çocuklardandı; bazen gayet normal ve zekice konuşuyordu; bazense durup dururken, onlara göre surat asarak bir şeyler mırıldanıyordu. *Fesat bir küçük kız. Sevimli değil.* Ama şarkı söylerken hiç kekelemiyordu. Şarkı söylerken sesi gayet berraktı, harika bir sesti, titrek ve kararsız olsa da.

Burn-a-by. Burn-a-by. Hey!

Oyun bahçesinde, mahallede "tuhaf" çocuklara dair bir protokol yoktu. Onlara sempati duyulmaz, acınmazdı.

İşte şu. Burn-a-by! Utan!

Onunla konuşursanız duymazdı. Yanında dursanız görmezdi. Size bakardı, ama görmezdi, çok uzaktan gelen sesleri dinlercesine. Dikkatini çekmek için onu tokatlamak, çimdiklemek, dürtüklemek, saçını çekmek zorundaydınız, ağlatana dek. *Burn-a-by. Baban arabasını nehre sürmüş, baban hapse düşecekmiş. Burn-a-by, utan utan!* Onlara ağabeyleriyle ablaları söylemiş olmalıydı. Ağabeyleriyle ablalarına da yetişkinler. (Ama neyi?)

Yani çocukluğu katlanması gereken bir şey olmuştu. Sonradan o yılları düşününce, bir başkası yaşamış gibi gelecekti; tanımadığı, cesur, inatçı bir küçük kız.

4

Bir gölge çocuk, diyor Ariah ona. *Bir gölge benliğin izini süren.*

Ergen kızından eleştirel bir havayla, ama bir yandan da tuhaf bir sempatiyle bahsediyor, sanki genç bir kızın böyle olmasını anlarmış ve onun tamamen suçlayamazmış gibi. Piyanosunun başına oturmuş, en sevdiği bestelerden birini, Debussy'nin acı, gizemli *La Cathédrale engloutie*'sini çalıyor. Ah, *La Cathédrale engloutie* öyle güzel ki! Soluk kesen, dingin bir güzelliği var; Şelale'nin kış mevsimindeki hali gibi, akan su sesi kesildiğinde ve sis her şeyi kapladığında. Ariah'ın ince, becerikli parmaklarından akan hayat, o notalara doluyor sanki. *Profondément calme.* Juliet bir gün merak edecek, bir ananın okuldan eve yeni gelmiş on dört yaşındaki kızına "Juliet! Duyuyor musun? Bu senin müziğin. Senin ruhun. Batık katedral sensin, kimse sana ulaşamaz. Bu şarkıyı söylemek için yaratıldın sen," demesinin tuhaf olup olmadığını. *Seninle uğraşmaktan vazgeçtim. Defol!* dercesine, acı ve metanet yüklü bir ses tonuyla.

Juliet usulca gidiyor, ama üst kata o kadar. O ve Zarjo birbirlerine sokulup fısıldaşıyorlar.

Ariah alt katta Debussy çalmayı sürdürürken.

(Ariah neden aslında sevdiği Juliet'e böyle incitici laflar ediyor? Çekici bir ergen kızın annesi olarak, kızının gizli bir cinsel hayatı olduğunu mu hayal ediyor? Çok eskiden yitirdiği, içinden çirkin bir yabani ot gibi koparılıp atılmış o gizli cinsel hayatı mı özlüyor? Kızını cidden kıskanıyor mu? "Eğitmeye" can attığı o iç ısıtan, güçlü alto sesini?)

Royall gördü. Juliet'in *gölge benliğini*.

Eğik ışıkta gayet net. Tam arkasında duruyor, titreşen suda bir yansıma gibi; kızın bilinçsiz, hafif sakarca zarafetiyle birlikte hareket eden bir hayalet.

Juliet dışarıda genellikle bir uyurgezer gibi görünür. Gür kirpikleriyle, taranmamış bir yele gibi omuzlarına düşen kıvırcık saçlarıyla. Saçından ıslak sonbahar yaprakları gibi romantik ve melankolik bir koku yayılır, ya da yağmurda ezilen menekşeler gibi; büyük oğlanları ve erkekleri ona çeken bir koku. Royall gördü ve gördüğünden hoşlanmadı: Juliet'in yanındaki erkeklerin çarpılmış ifadelerini; sanki onlar için hayati önem taşıyan ve yitirdikleri bir şeyi anımsamışlar gibi.

Royall ergenliğinin sonlarında ve artık bir cinsel hayatı var, ama kız kardeşine çok kızıyor. Bazen!

Royall'ın Juliet'i şans eseri sokakta gördüğü oluyor; Juliet'in yanında bazen okuldan kızlar var, ama genellikle yalnız. O hülyalı, düşünceli ifadeyle eve gidiyor. Ona bakınca, aklının nerede olduğunu merak edersiniz. Royall onun aklından şarkılar geçirdiğini, genizden notalar mırıldandığını tahmin ediyor. Ama: Juliet, Baltic Parkı'nda tek başına ve erkekler tarafından gizlice gözetleniyor. Veya anlaşılmaz bir şekilde Garrison Sokağı'nda dolanıyor (Mayweather'ların, Stonecrop'ların ve Herron'ların yaşa-

dığı sokakta) ya da Buffalo & Chautauqua sahasının yanındaki, uzun otlar ve dikenli çalılarla kaplı sahipsiz araziden geçiyor. Bir keresinde Royall, Juliet'i takip ederken, onun zincirli demiryolu çitinin yanındaki pis kokulu bir hendekten geçtiğini gördü. Juliet tek başınaydı, çekiciydi, bir kedi nasıl kendinin pek farkında olmazsa o da kendinin pek farkında değildi, ama kararlı ve dikkatli adımlarla ilerliyordu, durup bir şeyi inceledi... neyi? (Mavi hindiba çiçeklerini mi? Tuzlu suyun üstünde kayan, inanılmayacak kadar canlı bir şeyi mi? Yoksa Juliet farkında olmadan kendi yansımasına mı bakıyordu?) Royall, kız kardeşinin hemen arkasında *gölge Juliet*'in durduğunu gördüğüne yemin edecekti.

Royall hayal görmüyor. Ariah'ın dediği gibi: Juliet'in içinin derinliklerinde gizli bir şey var. Vahşi ve güvenilmez bir şey. Royall kız kardeşini böyle mahrem bir anında gördüğüne utanıyor. Ama onu yalnız bırakamaz, onun ağabeyi ve onu seviyor; sert insanlarla dolu bu mahallede onun ne kadar korunmasız olduğunun, ağabeyinden başka onu koruyacak kimsesi bulunmadığının farkında.

Babasız Burnaby çocukları.

Utan, utan. Adını biliyoruz!

(Tuhaf: Kimse Royall Burnaby'yle adı yüzünden dalga geçmeye ya da hakaret etmeye cesaret edemedi. Ama Chandler'ın bir kez taciz edildiğini biliyor, Juliet'in de artık arada sırada.)

(Royall bunu düşününce sinirleniyor. *Adında* ne var ki?)

Juliet'i yakından takip ederken onun etrafına bakıp kendisini fark etmemesine şaşıyor. Juliet'e herhangi biri yaklaşabilir: Herhangi bir saldırgan! Juliet bir tarladan geçiyor, demiryolu raylarından geçiyor ve çakıllı bir toprak setten kayarak inip 48. Sokağa varıyor. Burası kısmen onlarınki gibi kahverengi kumtaşından ve tuğladan yapılma evlerden, kısmense küçük dükkanlardan, tavernalardan ve bir benzin istasyonundan oluşma bir mahalle. *Gölge Juliet*'in kızın hemen arkasından gittiğini görüyor ya da gördüğünü sanıyor. Erkeklerin Juliet'e baktığını gö-

rüyor. Onun yaşında oğlanlar ve erkekler. Bu erkeklerden bazıları Royall'ın babası olacak yaştalar. Piçler! Juliet ağır ağır yürüyor, kafasının içindeki müziği hülyalı bir edayla, dalgın dalgın dinleyerek. Dudakları ıslak ve hafifçe aralık. Üstdudağında küçük bir yara izi var; sol şakağında da çok hafif bir başka iz. Üstündeki daracık mor koton kazak, göğüslerini olduğu gibi belli ediyor. Siyah pazen eteği de dar. Bir yıldan beri ya da daha fazladır ona küçük gelen giysiler. Royall sinirleniyor: Anneleri Juliet'in evden çıkarken nasıl göründüğüne bakmıyor mu? Böyle şeyleri fark eden sadece ***kendisi*** mi?

Juliet benzin istasyonunun yanından geçiyor. Orası yirmili yaşların başındaki erkeklerin takıldığı bir yer, Royall'ın tanıdığı erkeklerin. Juliet gözlerini dikmiş ona bakarak sırıttıklarından ve birbirlerini dürtüklediklerinden habersiz. *Jully-ett. Burn-a-by. Hey bebek!* Royall daha fazla dayanamıyor. Kardeşine yetişiyor, omzuyla onunkini dürtüklüyor. "Ah, Royall! Nereden geliyorsun?" Juliet gülümsüyor. Biraz şaşırmış. Tanımadığı bir yerde tanıdık bir elin dokunuşunu hisseden bir kedi gibi gözlerini kırpıştırıyor.

Royall, Juliet'in kokusunu alıyor; ıslak yaprak ya da ezik çiçek kokusunu. Bu da çıldırtıcı! Juliet rüzgârda dalgalanan gür saçlarını birkaç gündür yıkamıyor ve duş almıyor olmalı. Royall'ın beyninden bir alev geçiyor; bir itiraz ve hiddet alevi. Seksi kız kardeşinin 48. Sokak'ta safça yürümesini görmeye dayanamıyor. Kardeşi erkeklerin nasıl olduğunu bilmiyor mu hiç? *Seksin* ne olduğundan haberi yok mu?

"Juliet. Nereye gittiğini sanıyorsun ha?"

"Eve gidiyorum."

"Neden yolu uzatıyorsun?"

Juliet kararsızca gülümsüyor. "Uzatıyor muyum?"

Royall bağırmamaya çalışıyor. Kardeşini seviyor. Belki de onun içinde bulunduğu tehlikeyi biraz abartıyor; onu gücendirmek ya da telaşlandırmak istemiyor. Yine de, "Hey, ciddiyim,"

diyor. "Uyan da etrafına bak. Erkekler sana yiyecek gibi bakıyor. Nerede olduğunu bilmiyor musun?" Juliet güceniyor: "Bağırma Royall. Nerede olduğumu biliyorum. 48. Sokak'tayım. Asıl *sen* neredesin?"

Juliet Burnaby'yi izleyen erkeklerden biri tıraşlı kafalı çocuk. Demiryolunun yanındaki sahipsiz arazide, otların arasından öyle sessizce yürüyerek Juliet'i takip etti ki, kızın kıskanç ve keskin gözlü ağabeyi Royall bile onu fark etmedi.

5

Utan, utan!

1977 kışının sonunda buzlar çözülmeye başladı. Maymun sesleri anlaşılmaz laflar söylemeye ve alay etmeye başladılar. Juliet derslerinden memnun değildi. Robert Schumann'in bir şarkısını ("An oen Sonnenschein"ı) öğrenmeye çalışıyordu. Durup dururken iki öğle sonrası dersini ve hayatındaki en önemli şey olan kızlar korosunu (bundan bahsetmeye cesaret edebiliyordu) asıp, otostop çekerek nehre gitti (uyuşturucu alışkanlığının kol gezdiği 1970'lerin sonlarında New York eyaletindeki Niagara Falls'ta on beş yaşında bir kızın tek başına otostop çekmesi, direksiyonun başında kendisine süte batan kedi gibi yan yan bakıp gülümseyen bir yabancının oturduğu bir arabaya binmesi tehlikeli miydi?) ve nehrin sarp kıyısında, koruyucu parmaklıklar boyunca (yükseklikleri tam kırk beş santimdi) rüzgârda soluk soluğa koştu. On beş yıl önce sağanak yağmurlu bir fırtına sırasında Dirk Burnaby'nin arabası kontrolden çıkıp parmaklıkları kırarak nehre düşmüştü (tam olarak nereden?).

"Buradayım. İşte burası."

Buraya ilk kez geliyordu. Yasak bir yer. Kalbi sevinçle küt küt atıyordu. Ariah yanındaydı, ona çok kızgındı.

"Seni seviyorum diye ondan nefret mi etmeliyim? Etmeyeceğim işte."

İşte, sonunda söylemişti.

Niagara Falls'la Buffalo arasındaki otobanda, trafik l'Isle Grand yönüne doğru düzenli bir şekilde akıyordu. İkindi vaktiydi ve hava yağışsızdı. En sağ şeritteki arabalar çağlayan Niagara Nehri'nin yanından geçiyorlardı. Arada bir çakıllı banket, koruyucu parmaklık ve birkaç metre eninde sarp toprak vardı.

Juliet babasının arabasının nereden kayıp otobandan çıktığını bilmiyordu. Bu civarda bir yerlerden olsa gerekti. Koruyucu parmaklığın her tarafı eşit derecede aşınmış ve paslı gibiydi. Sanki yeni kısmı yoktu. Ama kaza çok eskiden olmuştu elbette.

Araba nehre akıntının hızlandığı ve suların beyaz beyaz köpüklendiği Yasak Bölge Sınırı'nın biraz gerisinden düşmüştü. Şimdi ilkbaharda buzlar çözülmekte olduğundan, nehir epey yükselmişti. Juliet büyülenmişçesine nehre bakakaldığını fark etti. Sanki nehir her an coşkuyla ya da fesatlıktan taşıp otobanı kaplayabilirdi.

Kızılderililerin bir zamanlar inandıklarına, Niagara Nehri'nin canlı bir varlık, bir ruh olduğuna inanmak işten bile değildi. Onlar nehrin de, Şelale'nin de birer tanrısı olduğuna inanırlardı. Her tarafta görünmez tanrılar vardı. Chandler eski tanrıların insani arzulardan ve tutkulardan doğduğunu ve bunların asla yok olmadığını, sadece isim değiştirdiklerini söylemişti. Ama nehrin isme ihtiyacı yoktu. "İsimlendirmek" salakçaydı, gülünçtü. Beyhudeydi. Nehir canlanırsa bilebileceğiniz tek şey nehrin insanlıkla ilgisi bulunmadığı ve içinde hiçbir insanın birkaç dakikadan ya da saniyeden fazla sağ kalamayacağıydı.

Böyle bir yerde ölmek korkunçtu. Üstelik tek başına.

Juliet birden kendini halsiz hissetti. Başkaldırı ve kibirden doğan, Niagara Falls Lisesi'nden çıkıp kimin gördüğünü umursamadan otostop çekerek buraya gelmesini sağlayan gücü yok

olmuştu. O olayın korkunçluğunu ilk kez kavrıyordu. *Gerçekten oldu. Burada. Bir adam öldü. Babam.*

Bunları düşünmek ne rahatlatıcıydı! Onu halsizleştiren, şaşkına çeviren o sözlerin acısı bile rahatlatıcıydı.

Juliet daha sonraki birkaç dakika boyunca zaman ve mekân kavramlarını yitirdi. Müziğine sık sık eşlik eden translardan birine girdi. Belirli bir şekilde şarkı söylediğinde, soluduğunda girdiği translardan birine. Gözleri açık olsa da düşteydi. Farkında olmadan bir o yana bir bu yana yürüyordu, düzenli bir tempoyla. *Annemi seviyorsam, babamı da sevebilirim. Hem babamın bana ihtiyacı var.*

Akan suyun sesi, transına girdi. Juliet bu sesteki gizli bir ritmi fark etti. Teselli, avuntu. *Juliet! Burn-a-by! Nehirdeki babana gel hadi.* Bu sesi ilk kez böylesine net işitiyordu. Öyle acil, ama sakin bir havası vardı ki. Güneş gökyüzünde hareket ediyordu. Donuk, iç karartıcı bir güneşe dönüşmüştü. Gidiyordu. Otobanda kamyoncular, nehir kenarında tek başına kımıldamadan duran ve saçları rüzgârda dalgalanan kıza bakmak için yavaşladılar; ama kız onların farkında değildi. Bir şeyleri pür dikkat dinlemeye dalmış, çevresiyle ilgilenmiyordu.

Sert bir erkek sesi duyuldu: "Hanımefendi? Burada ne yapıyorsunuz?"

Üstünde Niagara Falls Polis Departmanı yazılı bir polis arabası ani bir frenle otobanın banketinde durmuş, polislerden biri Juliet'e seslenmişti. Ama Juliet duymamış gibiydi. Ne de olsa rüzgâr durmadan esiyor, Juliet'in saçlarını dalgalandırıyordu. "Hanımefendi? Olduğunuz yerde kalın."

Yüksek bir erkek sesi. Emir vermeye ve sorgusuz sualsiz itaate alışkın bir ses.

Juliet işitmeye başladıysa bile önce tepki vermedi. Asık suratlı bir genç kızdı. Birkaç metre öteden kendisine seslenen bir polisi ısrarla duymamış gibi yapıyor, dönüp ona bakmıyordu; oysa şimdi o hareket eden üniformalı kişiyi gözucuyla görmekteydi.

Adam avına ihtiyatla yaklaşıyordu, eğitildiği şekilde. Kızı korkutup nehre atlamasına yol açmak istemiyordu.

"Hanımefendi? Size diyorum. Bana bakın."

Büyü bozulmuştu. Sesler kesilmişti bile. Juliet dönüp yukarı tırmandı, sanki o sert, otoriter sesi yeni duymuşçasına. Ama gözleri aşağı çevriliydi. Yukarı bakmayı reddediyordu. Ağzı sessizce kımıldıyordu. Çelik grisi üniformalı iriyarı polis, karşısında duruyordu. Juliet adamın çizmeli ayaklarına horgörüyle baktı. Cilalı kemerini, tabanca kılıfını gördü. Kılıftaki tabancayı. Adamın komik rozetini gördü; Hollywood filmlerindeki şerif rozetleri gibi parlatılmıştı. Ama adamın yüzüne, kendisine çevrili gözlerine bakmayacaktı. Henüz değil.

Adam ona sertçe soruyordu: Neden okulda değildi? Bu tehlikeli yerde ne işi vardı? Uyarı tabelalarını görmemiş miydi? Adı neydi?

Juliet sessizce durmuş yere bakıyordu. Tuzağa düşmüştü, kaçamazdı. Polislerden kaçılmaz. Adam onu gözaltına alacaktı. Devlet ona yetki vermişti.

Juliet çocuksu bir hareketle gözlerini sildi. O anda bir çocuğa dönüştü. Dudakları titremeye başladı. Nehre yalnız kalmak için geldiğini mırıldandı... "Bazı şeyleri düşünmek için."

"Şu tabelaları görmediniz mi hanımefendi? 'Uyarı: Yayalar Giremez' yazıyor. 'Tehlikeli Bölge' diyor. Nehre bu kadar yaklaşmamalısınız hanımefendi. Bunu bilmeniz gerekir."

Juliet başıyla evetledi. Ağlamak istemiyordu. Ah, ağlamayacaktı! Ayrıca, bu saldırgan yabancılara ismini söylemeyi hiç istemiyordu.

Polis arabasının arkasında otururken (polislerle arasında kaba bir tel ağ vardı) *Tutuklu muyum?* diye sormak istedi. Ama polisler asık suratlıydı. Şakası yanlış anlaşılabilirdi.

Polisler Juliet'e tuhaf bir şekilde iyi davranmaya başladılar.

Onlara itaat edince, otoritelerine boyun eğince. Nehir kıyısında onunla konuşan adam şimdi onun yaşında, St. Mary's'te okuyan bir kızı olduğunu söylüyordu. Daha genç olan sürücüyse dikiz aynasından ona bakarak, onun yaşında ve güzel bir kızın gündüz vakti bile öyle yerlerde tek başına dolaşmasının "yüzde yüz güvenli" olmadığını söyledi. "Ne demek istediğimi anlıyor musunuz hanımefendi?"

Tam Royall gibi konuşuyordu! "Evet efendim," diye mırıldandı Juliet.

Onu Baltic Sokağı'ndaki evine bıraktılar. Onlara adresini ve ismini söylemek zorunda kalmıştı. *Burnaby* ismini duyunca gözleri parlamıştı, bu ismi hatırlamışlar gibi.

6

1977'nin rutubetli, sivrisinekli yazında hayatlarına birdenbire Joseph Pankowski girdi. Ariah ona "kunduracı" ve "müzik seven Yahudi" diyecekti, sevecen bir horgörüyle. Bazen de "İrlanda seterli Polonyalı Yahudi."

Ariah'ın Bay Pankowski hakkındaki hislerini anlamak güçtü. Juliet'in Chandler'la Royall'a ondan bahsetmesini "kesinlikle" yasaklamıştı. Chandler iki "ihtiyarın" masum, sıradan arkadaşlığını duyarsa kızar, abartırdı; Royall ise dalga geçerdi. Ariah bu konuda ***dalga geçilmeyi*** hiç istemediği konusunda uyarıda bulundu.

Yetişkinlerle yaşıtlarından daha iyi anlaşan Juliet, Joseph Pankowski gibi biriyle daha önce hiç tanışmamıştı. Adam ona uzaylı gibi geliyordu. Böyle bir varlığa kendinizden bahsetmek istemezdiniz, çünkü "siz" önemsiz olabilirdiniz. Önemli olan tek şey o gizemli ve anlaşılması güç varlıktı. Ama kabalık etmekten korktuğunuzdan soru soramazdınız. Ayrıca adamın yüzü yaralı, dikişliydi. Yabancıları irkiltiyor, çocukların aval aval bakmalarına yol açıyordu.

Bir de sol bileğindeki dövme vardı. Juliet o dövme hakkında hiç soru sormayacaktı.

Ama Joseph Pankowski ketum değildi. Bazı konularda rahatça, bol bol konuşurdu. Kaygılı, coşkulu, şevklenince kekeleyen biriydi. 1930'larla 1940'ların Hollywood filmlerine bayılır, gece geç vakitlerde televizyonda izlerdi. Kendisini bir beyzbol "tutkunu" olarak görürdü. Eisenhower'ın Birleşik Devletlerin "son, büyük" başkanı olduğunun görüleceğine emindi. (Senatörün ölümünden yıllar sonra, Joseph McCarthy'nin "Amerikan Gestaposu'nun çirkin yüzü" olduğunu söyleyecekti acı acı.) Ağır aksanlı İngilizce'siyle Juliet'e söylediği şarkıların, özellikle de Almanca olanların içini mutlulukla doldurduğunu söyleyerek onu utandıracaktı. Ariah'ın "yiğitçe" piyano çalışının onu çok mutlu ettiğini söyleyecekti. Tanışmalarının ona "yaşama umudu" verdiğini.

Bay Pankowski yıllardır duldu. Güney Quay'deki (şehir merkezinin doğusundaki bir "göçmen" semtiydi) kunduracı dükkânının üstünde kalıyordu. Çocukları, iki oğlu çoktan büyüyüp kuzey New York'tan ayrılmışlardı. İkisi de evliydiler, ama Bay Pankowski'nin torunu yoktu. "Gençler 'Bu berbat dünyaya neden çocuk getirelim ki?' diye sızlanıp duruyorlar. Duyan da bizim gibi Avrupa'da yaşamışlar sanır. Kalbimizi kırıyorlar." Böyle kişisel ifşalardan rahatsız olan Ariah, "Çocukların işi bu değil midir? Anne babalarının kalplerini kırmak?" demişti.

Ama Bay Pankowski ciddi konuşmak istiyordu. Ariah'a göre adamın kusuru buydu: Şaka yapılması gereken yerlerde şaka yapamıyor ya da yapmıyordu.

Prospect Parkı'ndaki yazlık açık hava konserlerinden birine gitmişlerdi. Ariah üç kişilik oturacak yer bulmak için sabırsızlanarak hızlı hızlı önden yürüyordu. Juliet ise düşünceli bir edayla, dizlerini kırmadan yürüyen Bay Pankowski'nin yanında kalmıştı. Bay Pankowsi, "'Kötülük', 'iyilik'... bunlar ne demek ki?" dedi. "Tanrı'nın kötülüğe göz yummasının tek sebebi, kötülük-

le iyilik arasında ayrım yapmayışıdır. Tıpkı avcıyla av arasında ayrım yapmadığı gibi. O ilk, genç ailem kötülüğe değil, insanların yaptıklarına kurban gitti. Düşünsene, ölüm kampında bitlerin onları diri diri yemesi ne korkunç, ama bir yandan da mucizevi! Yani Tanrı'yı kabullenmelisin, yitirdiklerini düşünmemeye çalışmalısın, yoksa kafayı yersin."

Juliet bunlardan bir kısmını duymamış gibi yaptı.

Hayır, duymamıştı. Adamın sağı solu belli olmuyordu, özellikle de heyecanlandığında.

Prospect Parkı'ndaki o akşam değil, başka bir akşam, Ariah duyamayacak kadar uzaktayken, Juliet gözünü karartarak Bay Pankowski'ye, adamın bileğindeki soluk, mürekkep lekesi gibi duran dövmeyi görmek istediğini söyledi. O leke asla çıkmayacaktı, çünkü adamın tenine işlemişti.

B6115

Öyleyse neden yaşıyoruz ki? diye sormak istedi. *Deli olan Tanrı.*

7

Yine de Juliet içten içe inanmak istiyor. Tüm varlığıyla inanmak istiyor.

Bir kutsal görüntü! Çok "sofu" Hıristiyanların bazen böyle şeyler gördüğü olurdu.

Juliet on ikisine geldiğinde, Ariah onu Niagara Falls'taki bir düzine kiliseye götürmüştü. Juliet o kiliselerin her birinde, yüzünü kısmen gizlemek için kaldırdığı kenetli ellerinin arasından diğerlerine, "imanlılara" bakarak, *Ciddiler mi acaba? Bu gerçek mi? Neden onların hissettiklerini hissetmiyorum?* diye düşün-

müştü. Juliet özellikle vecdle ağlayan, çarpılmış yüzlerinden yaşlar süzülen imanlılardan etkilenmişti. Hem Ariah da inanmaya çalışıyordu. Sık sık kiliselerde gönüllü olarak org çalar ve koro yönetmenliği yapardı. Ama birkaç hafta ya da ay sonra sıkılmaya başlar, huzursuzlanırdı. *Öyle aptal insanlar ki. Onlara saygı duyamıyorum.*

Niagara Falls'ta büyümüş olan Juliet, yerel Şelale'deki Leydimiz efsanesini yıllardır biliyor. İrlandalı küçük mandıra hizmetçisiyle ona Horseshoe Çağlayanı'nın sisleri arasından görünen Bakire Meryem'in öyküsünü. Dokuzuncu sınıftayken, şehrin beş kilometre kuzeyindeki türbeye (gizli) bir yolculuk yaptı. Mandıra hizmetçisine olanları düşündü; zengin Katoliklerin himayesine alınışını, hamileliği sırasında onlar tarafından bakılışını ve bebeğinin evlat edinilişini, sahip oldukları bir konserve fabrikasında ona iş verişlerini. Juliet bu öyküye bir yandan şüpheci yaklaşırken, bir yandan da herkes, hatta akrabaları tarafından bile horgörülen on beş yaşındaki o kızla kendini özdeşleştiriyor; dünyayı kendisinden kurtarmak için nehirde boğulmak isteyen ama bunun yerine mucizevi bir kutsal görüntü bahşedilen kızla.

Ariah, Tanrı'nın var olmadığını ve bir sürü peygamberi olduğunu söyledi.

Ariah'ın kızı olarak Juliet, batıl Roma Katolik inançlarına inanmakta zorlanıyor, ama yine de: Ölmeyi gerçekten isterse, buna gerçekten ihtiyaç duyar ve niyet ederse, kutsal bir görüntü görebileceği fantezisini gizli gizli kurduğu oldu.

Böyle bir şey görsem kurtarılmama gerek kalmaz. Göreyim yeter.

Babası Dirk Burnaby'nin, arabası koruyucu parmaklıkları kırarak nehre düşerken, ölüm anında kutsal bir görüntü görüp görmediğini merak ettiği oldu.

Ve ne gördüğünü.

Ölümün kendisi kutsal bir görüntü mü acaba? diye merak etti.

***

Neyse ki Ariah, Juliet'in Şelale'deki Leydimizin Türbesi'ne gizlice gittiğini asla öğrenmedi. Chandler veya bilse Juliet'le dalga geçecek olan Royall da.

Türbe afallatıcı bir şekilde hayal kırıklığına uğratıcıydı. Juliet çok farklı, daha içe dönük, ruhani bir şeyler beklemişti safça. Oysa Şelale'deki Leydimiz turist kaynıyordu. Kiralık otobüsler, dev otoparklar, "Hacı Merkezi Restoranı" ve hediyelik eşya dükkânı, kameralı turistler, çeşitli hastalıklardan mustarip ve tekerlekli sandalyelerde itilen her yaştan insanlar, büyük kilisenin kubbesinden yükselen dokuz metrelik dev Bakire Meryem heykelinin önünde herkesin ortasında huşu ve hayranlıkla diz çöküp başlarını eğerek dua ederken tespih çeken imanlılar vardı. Kilometrelerce öteden görülebilen heykel beyaz mermerdendi. O tepelik kırsal bölgede vitrin mankeni gibi tuhaf duruyordu. Türbe broşürlerinde, yirmi tondan ağır olduğu yazılıydı övgüyle. Juliet, Bakire'nin televizyon reklamlarında kadınlar gibi gülümseyen o kör gözlü, donuk kadın yüzüne bakarak, "Sen! Sen o değilsin," demişti.

Mandıra hizmetçisinin 1891'de gördüğü kutsal görüntüye ne büyük bir ihanetti bu! Juliet kendisine çok benzeyen o arzulu ve aciz kız adına sinirlenmişti. İrlandalı kızın gördüğü kutsal görüntü ondan çalınmış, yüceltilirken bayağılaştırılmıştı; tıpkı bebeğinin ondan alınması gibi.

Bağışlanacak bir durum yok. Seversen Tanrı'nın arzusunu yerine getirmiş olursun.

Juliet, sisin bir kefen gibi örttüğü bu haziran sabahında, bir tövbekâr gibi yalınayak nehre giderken türbeyi, turistleri ve o dev, çirkin heykeli değil; mandıra hizmetçisini, yitik kız kardeşini düşünüyor... ve vaat edilen kutsal görüntüyü. *Gel! Şelale'deki babana gel.*

8

"Kim?.."

Ariah irkilerek uyanıyor. Odada biri var sanıyor. Veya yatağında.

Buruşuk çarşafın üstünde. (Hangi kocası? Hangi sene?)

Gülünç yüreği küt küt atıyor. Kronik uykusuzluktan mustarip çoğu insan gibi Ariah da genellikle bitmek bilmez saatler boyu uyanık yatar ve bitkin düşerek bir-iki saatliğine uykuya daldıktan sonra dermansız bir halde, kalbi küt küt atarak ve susuzluk çekerek uyanır; sanki çorak ve taşlı bir ovada kâbus atları tarafından sürüklenmiş gibi.

Haziran'da bugün. Bugünler. Rezalet. Ah, bir ay boyunca deliksiz uyuyabilse keşke!

Onu uyandıran bir yük treniydi. *Baltimore & Ohio* treninin yük vagonları, kafatasında gürlüyor. Ayrıca bir şey yatak odasının kapısını çekingen bir ısrarla tırmalıyor. Zarjo?

Ariah, "Yaramaz köpek!" diye bağırabilir. Ama kendisiyle tam on altı sene yaşamış ve bizzat eğittiği bu zeki, duyarlı hayvanın onu boş yere uyandırmaya cesaret edemeyeceğini biliyor.

Saat kaç? 6'yı biraz geçiyor. Bulutlu bir sabah. Çalılarla kaplı arka bahçede birkaç kuş çekingence birbirlerine sesleniyor. Ariah iç karartıcı bir sersemlik anı boyunca, bu mevsimde havanın sıcak mı soğuk mu olması gerektiğini anımsayamıyor... kendisini sadece Chandler'ın mı, yoksa iki oğlunun birden mi terk ettiğini.

Hayır. Royall da gitti.

Ama Juliet var: Kızı.

Zarjo da var, en yakın dostu. Uyanık olduğunu sezince kapıyı daha bir şevkle tırmalıyor ve inlemeye başlıyor.

9

Bir sırrımız var.

Onu yıllardır gözlüyor. Sürekli değil, her gün değil. Ama sık sık. Juliet onu hiç aramadı, bunu yapmaması gerektiğini sezdiğinden. Ariah, Juliet'i yabancılarla ya da "genç bir kıza zarar verebilecek kişilerle" "bakışmaması" konusunda uyarmıştı. Bu yüzden Juliet utangaçça gözlerini kaçırdı, kararlılıkla gözlerini kaçırdı; bilmemeyi, fark etmemeyi öğrendi. Kendini giderek daha fazla müziğe veriyor. Kafasının içinde durmadan müzik çalıyor, gizemli bir kaynaktan gelen; tıpkı ışığın gizemli bir kaynaktan, "güneş" denen bir kaynaktan gelmesi gibi.

Evet, o orada. Kafası tıraşlı çocuk. Bekliyor.

Juliet onda tuhaf, özel bir şeyler olduğunu ilk kez beşinci ya da altıncı sınıftayken fark etti. Onu hep aynı mesafeden ve biraz fazla sık, kendisini sessizce izler halde gördüğünü fark etti, mevsim değişimi gibi yavaşça: Baltic Sokağı'nda, 48. Sokak'ta, Ferry'de. Garrison'da (çocuk orada, Veterans Sokağı Kavşağı'ndaki ahır kadar büyük, ahşap kaplama bir evde oturuyor). Juliet bazen onu şehir merkezine gitmek üzere durakta otobüs beklerken görüyor. Bazen de şehir merkezindeki halk kütüphanesinin önünde. Belki de onu en çok okuldan eve dönüşte, Baltic Parkı'ndan hülyalı hülyalı geçerken görüyor.

Juliet başka insanlarla birlikteyken, kafası tıraşlı çocuğun kendisini izlediğini nadiren fark etti, hatta asla fark etmedi. Onu sadece yalnızken gördü.

İriyarı bir çocuk, duygularını açığa vurmayan, çirkin. Gülümsemeyen. Juliet gözlerini kaldırıp bakınca, dokuz-on metre ötedeki çocuğun gözlerinde sabit, fanatikçe bir şey görüyor.

Bir sırrımız var.

Bir gün öğreneceksin.

***

Juliet neden kafası tıraşlı çocuktan kimseye; Ariah'a, Chandler'a, ağabeyi Royall'a bahsetmedi? Okuldaki bir öğretmenine söyleyebilirdi. Bir sınıf arkadaşına, bir kız arkadaşına söyleyebilirdi.

Juliet sebebini düşünmek istemiyor.

Kafası tıraşlı çocuktan herhangi birine bahsetmenin beyhude olacağını çocukluğundan beri biliyor sanki.

Çocuk ona hiç yaklaşmadı. Adını asla küçümseyerek ağzına almadı, diğer oğlanların aksine. Onu asla tehdit etmedi, taciz etmedi.

Bir gün öğreneceksin.

Juliet geçen sene, artık irikıyım bir delikanlıya dönüşmüş olan çocuğu lisedeki koro konserlerinde ve başka yerlerde gördü. Hatta lisenin konser salonundaki provalar sırasında bile gördü (ki bu daha kaygılandırıcı elbette). Stonecrop hep en arka sırada oturuyor, gölgelerin içinde tek başına. İriyarı olmasına karşın hâlâ lise öğrencisi sanılabiliyor. Juliet onun kendisinden nefret etmediğini, taciz ya da alay etmek niyetinde olmadığını düşünmek istiyor. Başka oğlanlar *Jully-ett! Burn-a-by!* diye mırıldanarak, ağızlarıyla çirkin emme sesleri çıkarırlarken, kafası tıraşlı çocuk sessiz. Bekliyor.

Bu da bir sır: Yıllar önce, Juliet on iki yaşındayken, yedinci sınıftayken, Stonecrop'un okuldan eve giden Juliet'e sataşan bir grup delikanlıya müdahale etmesi.

O çocuklar dokuzuncu sınıftaydılar; Mayweather, Herron, D'Amato, Sheehan gibi isimleri vardı. Sadece Juliet'e değil başka kızlara da takılır ve taciz ederlerdi, ama Juliet en gözde hedefleri olmuştu. *Niye benden nefret ediyorlar, yüzüm yüzünden mi? Soyadım yüzünden mi?* Çocuklar şamatacıydılar, sürü gibiydiler, Juliet Burnaby'nin onlar yokmuş gibi davranmasına bozulmuşlardı. Hülyalı, dalgın edası onları kışkırtıyordu. Yere ya da uzaklara bakması. (Kafasının içindeki müziği mi dinliyordu?) Ağzındaki ve alnındaki yara izleri ilgilerini çekiyor gibiydi. On-

ların da yara izleri vardı. Yanından geçerken ona sürtünüyor, itiyorlardı. Etrafına doluşan köpekler gibi. *Jully-ett. Hey: Suratına kim vurdu?* Çirkin bir ucube mi, yoksa çekici ve seksi bir kız mı olduğuna emin değildiler. Onu öpüp öpemeyecekleri konusunda birbirleriyle bahse giriyorlardı. *Yaralı surat! Burn-a-by!* Etrafta yetişkin yoksa iyice kabalaşıyorlardı. Yüzleri kızarıyor, gözleri haris bir açlıkla parlıyordu. Juliet o ikindi vakti onlardan kurtulmayı başaramamıştı. Onu evinin sadece iki sokak ötesindeki bir çıkmaz sokağa sokmuşlardı zorla. Mayweather'ların oğlu Juliet'in saçını, Herron'ların oğluysa yeni süveterinin yakasını çekmişti. Juliet kafasının içinde müzik dinliyor, şarkı söylediğini hayal ediyor idiyse bile kabaca uyandırılmış ve etrafının bu sırıtan çocuklarla çevrili olduğunu görmüştü. Neden çığlık atamıyordu, neden boğazı panikle kasılmıştı? Kaçmak istiyordu, ama tek yapabildiği zayıf elleriyle onları itmek ve vücunda gezinen ellerine şaplak vurmaktı. Kaçmaya çalışınca yolunu kesip etrafını sarıyorlardı. Kahkahalar atıyor, dalga geçiyor, birbirlerini cesaretlendiriyorlardı. *"Jully-ett! Jully-ett! Burn-a-by! Suratına kim vurdu?"* Juliet'in süveteri yırtıldı. Okul kitapları yere saçıldı ve tekmelendi. İlk kez bu kadar ileri gidiyorlardı. Juliet paniklemeye başlamıştı. Oğlanların kızlara neler yapabileceğini biliyordu: Kızlar yalnız ve acizse. Tam olarak bilmese de biliyordu.

Yine de ağlamamaya çalışıyordu. Düşmanlarına asla bu zevki tattırma, diye uyarmıştı Ariah. Onlara asla gözyaşlarını gösterme.

"Hey. Piç kuruları!"

Çıkmaz sokağa polis Bud Stonecrop'un oğlu koşarak daldı. Yumruklarını savurarak, çocukların üstüne bir pitbul gibi saldırdı. Ansızın, habersizce çıkagelmişti. Kocaman eliyle Clyde Mayweather'ın kafasını basket topu gibi kavrayarak Ron Herron'un kafasıyla tokuşturdu. D'Amato'ların oğlunu yumruklayınca çocuğun burnu kırılıp kanadı. Sheenan'ların çelimsiz oğlunun ka-

sığına diziyle vurdu, sonra karnını tekmeledi. Bu vahşi saldırı karşısında afallayan çocuklar geriliediler. Koşabilenler bağıra bağıra ağlayarak kaçtılar. Stonecrop o dokuzuncu sınıftan çocukların en irisinden on beş kilodan fazla ağırdı. Diz çökmüş ve elleriyle hâlâ kafasını saldırılara karşı korumakta olan Juliet'in başında soluk soluğa, konuşmadan durdu. Juliet'in bebek bakıcılığından kazandığı parayla aldığı pembe, nakışlı süveterinin boyun kısmı yırtılmış, düğmeleri kopmuştu. Stonecroft "Bok suratlı piçler. Hepsini öldürmeliydim," gibisinden bir şeyler mırıldandı. Eğilip yerden Juliet'in düğmelerinden birini aldı. Sonra bir başkasını. Bu minik sedef düğmeler, Stonecrop'un devasa elinde minicik duruyorlardı. Stonecrop, Juliet'in yırtık süveterini beceriksizce birleştirmeye çalıştığını görünce hemen tişörtünü çıkarıp "İşte," gibisinden bir şeyler mırıldanarak ona uzattı.

Juliet, kafası tıraşlı çocuğun gömleğini alıp afallamış bir halde giydi. Gri bir koton tişörttü, temiz değildi, koltuk altları ıslaktı, Juliet'in üstünde çadır gibi duracak kadar büyüktü. Kolları dirseklerine geliyordu. Utanan Juliet, "Teşekkürler," diye mırıldandı. Kafası tıraşlı çocuk Royall'dan biraz büyüktü, en fazla on sekizindeydi, ama gövdesi yetişkin bir erkeğinki gibi kaslıydı. Juliet onun ayı gibi postlu olduğu izlenimine kapıldı bir an (ona değil başka tarafa bakıyordu). Üstündeki tişört tuzlu ter ve pişmiş soğan kokuyordu. Juliet onunla Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı eve girdiğinde, normalde dikkatli olan annesi tarafından fark edilmeyecek (Ariah arka odada bir öğrenciye piyano dersi veriyordu) ve daha sonra o akşam tişörtü özenle yıkayıp odasına asarak kurutacak ve ertesi üstünde BUD STONECROP yazılı sade bir kâğıt torbaya koyarak, Garrison Sokağı'ndaki 522 numaralı viran evin sundurmasının parmaklığının üstüne bırakacaktı.

Kafası tıraşlı çocukla Juliet Burnaby daha sonra dört yıldan fazla bir süre boyunca yakın temas kurmayacak, konuşmayacaklardı.

10

Stonecrop! 1960'ların sonlarında, New York'taki Niagara Falls'un Baltic Sokağı civarında daha ortaokuldayken bile tanınmaya başlamıştı. *Polis Stonecrop'un oğlu* idi o. NFPD'de komiser muavini olan babasını ve ailesini tanıyanlar içinse *Küçük Bud*'dı.

Ama Stonecrop'a asla bu şekilde hitap etmezdiniz. Stonecrop'a herhangi bir şekilde hitap etmezdiniz. Stonecrop'un size bakmasını, gözlerindeki zayıf ama dikkatli gibi görünen bilinciyle sizi fark etmesini istemezdiniz; herhangi bir tür avcı hayvanın, mesela bir köpekbalığının varlığınızı fark etmesini istemeyeceğiniz gibi. Çocuklarda görünmez olarak sağ kalma içgüdüsü bulunur.

Stonecrop on iki yaşındayken 1.80 boyunda ve doksan kilo ağırlığındaydı. Ergenlik çağında büyümeyi sürdürecekti. İri kemikli çocuklar arasında bile dikkat çekiciydi. Dimdik duran ve kılıfını patlatmak üzere olan şişkin bir sosis gibiydi. Sert suratı da sosis gibi kırmızıydı. Gülümsemez, sırıtırdı. Kafası beton bir blok kadar ağır ve sağlam görünürdü. Taş rengi saçları enseden ve yanlardan kabaca tıraş edilmiş ve tepeden kısa kesilmişti (berber amcası tarafından). Kafa derisi kış mevsimindeki bir mısır tarlasını andırırdı. Gözleri pitbul gözleri gibi ufak, çelik rengi, dikkatli ve tuhaftı. Sarı dişleri kürek şeklindeydi. Doğuştan basık burnu hiçbir darbeyle kırılamaz ve kanatılamazdı. Stonecrop'un kaslı bedeninin daha ilkokuldayken iğrenç bir şekilde sert kıllarla kaplandığı söylenirdi. Penisi her hafta büyüyordu. Oğlanların soyunma odasında, penisinin hep yarı kalkık durumda olduğu gözlenmişti. Diğer oğlanlar ona bakmaktan sakınmayı kısa sürede öğrendiler, palalı bir hasmın karşısında yedi santimlik bir çakıyla duran birinin içgüdüsel dehşetiyle. Ancak Stonecrop kızların yanında içine kapanık, dalgın ya da kayıtsız oluyordu. Kızlarsa ondan ürküyorlardı.

Stonecrop, genç yaşta emekliye ayrılmış şaibeli bir polis olan NFPD komiser muavini Bud Stonecrop'un en küçük oğluydu. Stonecrop'lar büyük bir Niagara Falls aşiretiydiler. Mayweather'larla ve O'Ryan'larla evlenmişlerdi, ama aileler arasındaki ittifaklar (özellikle de erkek kuzenler arasındakiler) kesintiliydi. Garrison Sokağı'ndaki Stonecrop'ların, 53. Sokak'taki Stonecrop'larla ya da komşuları Mayweather'larla araları her zaman iyi olmuyordu. Küçük Bud sadece canı isterse güvenilir bir dosttu. Ama sebatlı ve hain bir düşman olacağına her zaman güvenilebilirdi. Okuldayken cüsse, geçmiş ve kişilik itibarıyla ona benzeyen seçme çocuklarla takıldığı olsa da, genellikle tek başına duran asık suratlı bir çocuktu. Okulu sık sık asardı, ama C-'den düşük not aldığı görülmemişti. Hiçbir öğretmen onu sınıfta bırakıp bir yıl daha "ders vermek" istemezdi. Oysa sınıfta genellikle samimi, hatta ağırbaşlıydı. Ders kitaplarına bakarken kaşlarını çatardı, sanki önünde arada sırada tanıdık sözcüklere rastladığı yabancı dilde metinler varmış gibi. On altıncı doğum gününden sonra, mezuniyetine iki yıl kala okulu birden bıraktı; ama ayrılmadan önce, oldukça horgörülen bir kız dersi olan "ev ekonomisi" dersini almakta ısrar etti. Stonecrop bu derste mükemmel bir aşçıya dönüşerek öğretmenini ve sınıf arkadaşı kızları şaşırttı ve sevindirdi.

Bir aşçı! Ama kimse gülmedi. Stonecrop'un nefes borusunun bir sokak kavgasında incindiği, bu yüzden sadece mırıldanıp homurdanabildiği söylenirdi. Aslında Stonecrop'un kalın, boğuk bir sesi vardı; ama utangaçlıktan kekelediği olurdu. Boğazından ve vücudunun başka yerlerinden ağır yaralar alan kişi o değil, Babası Bud idi. Komiser muavini, Mario's'un otoparkında "kokainle kafayı bulmuş zenciler" olduğu söylenen, kendisine garezli kişiler tarafından levyeyle öldüresiyle dövülmüştü. (Resmi polis raporunda böyle deniyordu. Stonecrop'un kariyerinin çoğunda görev yaptığı birinci bölgede ve akrabaları arasında, yediği dayağa ve sonrasındaki fiziksel ve zihinsel durumuna dair baş-

ka şeyler de biliniyordu.) Sakatlığından dolayı NFPD'den kırk iki yaşında, üstün hizmet belgesiyle emekli edilmişti.

Küçük Bud'ın da babası gibi polis olması bekleniyordu. Akrabaları arasında polisler, şartlı tahliye gözlemcileri, gardiyanlar vardı. Ama Stonecrop on bir yaşından itibaren, amcası Duke'un 4. Sokak'taki bar ve lokantasının müdavimi olmuştu; okuldan ayrılınca orada tam gün çalışmaya başladı. Duke'un Barı & Lokantası, birinci bölgeyle Şehir-İlçe Belediye Binası'na yakın olmasının yanı sıra, NFPD polis ve personeliyle savcılıktaki yorgun kıdemli çalışanların uğrak yeri haline gelmişti epeydir. Duke'un mekânına farklı farklı kadınlar gelirdi hep, çoğu da yalnız dullardı. Daha akşamın başlarından itibaren hem barın, hem de yandaki restoranın havası şamatalı, dumanlı ve keyifli olurdu. Her iki yerdeki müzik kutularında en çok country ve western şarkılarıyla 1950'lerin belli başlı rock parçaları, bangır bangır çalınırdı. Barın üstündeki, hep açık duran televizyondan spor haberleri verilirdi, kimse duyamasa da. Stonecrop'la iş arkadaşları restoranın mutfağında portatif bir radyoyla 1970'lerin sağır edici rock şarkılarını dinlerlerdi. Yaşlı mutfak işçileri, patronun yeğeni Stonecrop'u sever gibiydiler; onların boktan işler dedikleri tabak kazımak, çöpleri dışarı atmak, yağları ovalamak ve bulaşık yıkamak gibi görevleri yapmaktan kaçmazdı. Aşçı onu ödüllendirmek için, kendi gözetimi altında yemek yapmasına izin verirdi bazen.

Stonecrop ailesinden hiç kimse küçük Bud'ın mutfak işçiliği yapmasını onaylamıyordu elbette. Bu bir şaka mıydı? O cüssede, hem de aptal olmayan bir çocuk? (En azından çok aptal değildi. En azından, Polis Akademisi'nden mezun olup "bağlantılara sahip" bir polis olarak parlak bir kariyer sahibi olmuş babası kadar zekiydi.) Stonecrop'a "gerçek" bir iş, "ciddi" bir iş, "bir erkeğe yakışan" bir iş bulması için baskı yapılıp duruyordu sürekli. Akrabaları sayesinde bir eğlence parkında iş buldu, ama bir elektrikli testereyle sağ bacağını koparıyordu az kalsın. Cehen-

nemi bir kış sezonu boyunca, Niagara İlçesi için kurtarma işçiliği yaparak, kar temizleyici araçlarla on saatlik görevlere çıktı. Yerel taşocağındaki maaşı fena değildi, ama zombi gibi çalışmaktan nefret etti ve sonunda yaşı tutmamasına karşın kendisinden büyük adamlarla içmeye, eve sarhoş dönmeye ya da hiç dönmemeye başladı. Stonecrop on yedi yaşına geldiğinde boyu 1.90'a, kilosuysa yüz ona ulaştığından, akrabaları onu boksör yapmaktan bahsetmeye başladılar. Stonecrop'un yatalak sayılabilecek babası Bud, küçük Bud'ın bir sonraki dünya ağırsiklet boks şampiyonu olmasının ve tacı ait olduğu yere, Kafkas ırkına geri getirmesinin hayallerini kurmaya başladı. (1956'da namağlup olarak boksu bırakan Rocky Marciano'dan beri beyaz bir Amerikan şampiyon çıkmamıştı.) Ama Stonecrop gönülsüz bir boksördü. Bir sokak dövüşçüsünün içgüdülerine sahip olarak, omuzdan ve güçlü sağ yumruklar çıkarma eğilimi taşıdığından; hızlı vuruşlar, yanıltıcı darbeler, ayak dansları gibi ince stratejileri uygulayacak sabır ve beceriden yoksundu. Stonecrop ancak kendisi kadar ya da kendisinden iri olmayan boksörlerin gözünü korkutabilirdi. Front Sokağı'ndaki spor salonunda, ilk Altın Eldiven turnuvasına gönülsüzce hazırlanırken (Buffalo'da yapılacaktı), asık suratlı ve huysuz bir havaya büründü. Minik, tuhaf gözleri kanlandı, dudakları şişip çatladı. Kıkırdak dolu olan ve artık iyice yassılaşmış burnundan nefes almakta zorlanıyor, birkaç raunt sonra öküz gibi solumaya başlıyordu. Seksen yaşındaki eğitmeni onu bir öküzü paylarcasına paylıyordu: "Boks dayak yemek değildir evlat. Karşındaki adamı dövmektir. Anladın mı?" Stonecrop itiraz etmek için söyleyecek söz bulamıyordu. Ringin ortasında düztaban ve dilsiz bir halde durup, korumasız kafasına, yüzüne, gövdesine yumruklar yağmasına göz yumuyordu. Islak postuyla kaplı iri beyaz bedeninden metince, incinmiş bir vakar havası yayılıyordu, tuhaf kaderine kafa yorarcasına. *İnsanlara vurmak istemiyorum. Onları beslemek istiyorum.*

Stonecrop, Buffalo boks salonundaki ilk Altın Eldiven ma-

çında ilk raundun ellinci saniyesinde on altı yaşındaki zenci bir ağırsiklet tarafından nakavt edildi, şaşkın hakemin gözleri önünde.

Böylece spor salonunu sonsuza dek terk ederek Duke'un Barı & Lokantası'na dönüp eskisinden fazla çalışmasına izin verildi. (Yine de amcası hâlâ asgari ücretten pek fazlasını vermiyordu.) Giderek daha ağır hastalıklara tutulan ve çoğunlukla yarı felçli olan babası onu affetmedi ve lokantadaki işinin nasıl gittiğini hiç sormadı. Aşçı istifa edince yerine Stonecrop geçti. Hızla ve giderek artan bir özgüvenle emir vermeyi öğrendi. Ancak ızgara mönüsünden: yağlı hamburgerler ve çizburgerler, domuz sosisi, sahanda yumurta, beykın, börek ve tost hazırlamaktan, her şeyi yağda kızartmaktan birkaç ayda sıkıldı. On yaşında beri, evde annesi yokken yemekleri o yapardı. Yemeğe dair, Duke Amcası'nınkilere aykırı fikirleri vardı. Yağlı önlüğü ve aşçı kepiyle, kesme tahtasının başında düşük omuzlarla, eğik başıyla ve çatık kaşlarıyla, tamamen odaklanmış bir halde duran Stonecrop; sığır kıymasına doğranmış Bermuda soğanı, yeşil biber ve kırmızı biber katma riskine girdi. Kanada beykını, Birds Eye balık konservesi, tavuk kanadı ve kızartması, kızarmış patates üstünde bile deneyler yaptı. Yeni turşularla, cipslerle, lahana salatalarıyla deneyler yaparak amcasını sinirlendirdi. Restoran mönüsünün vazgeçilmezlerinden olan Campbell domates çorbasının baharatlı ve kıyılmış domatesli yeni bir versiyonunu icat etti. İtalyan yemekleri, özellikle de spagetti ve köfte yapmaya başladı. Mısırlı kuşbaşı eti ve özel şilisi müşterilerin ilgisini çekiyordu. Stonecrop zamanla göbek marul dışındaki "yeşilliklere" ilgi duyar ve dondurulmuş ya da konserve yerine taze sebze kullanır oldu. Burgerlere ince dilimlenmiş Amerikan peyniri yerine kalın çedar peyniri koyması, Duke's'un kâr marjını azalttı. Stonecrop, dana pirzolasını, "tavuk pirzolasını", Londra usulü domuz pirzolasını kendi tarzıyla yapmak istiyordu. Fasulyeli domuz etini, pane edilmiş pisi balığıyla morina kekini, hatta pata-

tes püreyi bile. Müşterilerin kimi Stonecrop'un burgerlerinin yeni, egzotik tadını övmeye, kimiyse şikâyet etmeye başlayınca, Duke Amcası onu öfkeyle azarladı. "Ulan ibne, bu ne? Bu boktan şey de neyin nesi?" Stonecrop'tan epey kısa ve on beş kilo kadar hafif olan amcası, bir hamburgeri öfkeyle açıp, etin üstündeki suçlayıcı kanıtlara, soğan parçalarına, biberlere baktı. Bir lokma ısırdı, şüpheyle çiğnedi, bir lokma daha aldı, etin kalanına ketçap döküp tekrar tattı. "Şey, fena değil," diye itiraf etti. "Farklı. İtalyan yemeklerine benziyor biraz. Ama bunu mönüye spesiyal olarak koyacağız... Budburger diye. Bir daha da mutfağımda deney yapmaya kalkarsan önce bana haber ver, yoksa canına okurum evlat." Kırmızı ve asık suratlı Stonecrop, yüzündeki teri önlüğüyle silerken, ses çıkarmadan dudaklarını oynatarak *Hassiktir,* deyince mutfaktakiler kahkahayı bastı.

Aylar geçtikçe Stonecrop'un yiyeceklerini beğenen müşteriler arttı. Özellikle yorgun savcılık çalışanlarıyla yalnız dullar.

Baba Bud'ın sağlığı kötüleştikçe, küçük Bud, Garrison'daki evden giderek daha fazla uzak kalır oldu. Restoranda çalışmadığı zamanlarda şehri geziyor, nehir boyunca Buffalo'ya gidip diğer taraftan geri dönerek tur atıyordu. Elden düşme bir Thunderbird satın almıştı. Tamir etmeye niyetlenmiş, ama uğraşmamıştı. Bazen mahallede yayan geziyordu. Kızlara çıkma teklif etmiyordu. Onlarla ilgilenmez gibiydi. (Bilindiği kadarıyla. Stonecrop'un gizli bir hayatı olabileceği dedikoduları yapılıyordu.) Çatık kaşlara, basık ve sivilceli bir surata, bulanık gözlere, ürkütücü bir şekilde tıraşlı bir kafaya sahip irikıyım bir çocuk olan Stonecrop, Duke's'un bazı bayan müşterilerini tuhaf bir şekilde etkiliyordu. Bunlardan bazılarının, Stonecrop'u evlerine götürmek için mutfağın kapanış saati olan gece 11'e kadar bekledikleri görülüyordu. Kafası tıraşlı çocuğun annesi kaybolalı on yılı geçmiş olsa da, bu kadınlar ondan sık sık "anasız çocuk"... "zavallı, öksüz Stonecrop" diye bahsediyorlardı.

***

Stonecrop'un yatalak babasına, evde genellikle evlenmemiş bir ablası bakıyordu. Baba Bud, daha sağlıklı bir zamanında ailedeki herkese onu asla bir bakımevine yatırmayacaklarına dair bir belge imzalatmıştı. Baltic Sokağı'ndaki pek çok aile gibi Stonecrop'larda da böyle bir çareye başvurulduğu nadirdi. *Evde akrabalarının yanında ölmek daha iyidir.*

Kimin için daha iyi olduğuysa sorulmazdı. Yapamayacağınız şeyler vardı, sorumluluk ve suçluluk hisleri yüzünden.

Babasının sağlığının bozulmasının Stonecrop'u giderek gergin ve sinirli yaptığı gözlenmişti. Babasıyla yıllarca tartışmış olsa da belki de onu seviyordu? Gizemli bir çocuk olan Stonecrop, daha da gizemli bir genç adama dönüşmeye başlamıştı. Artık eski arkadaşlarıyla görüşmeyi kesmişti. Bazı haftasonları restorandan izin alıp ortadan kayboluyordu. Duke's'taki aşçılığı giderek takdir topladıkça ve eski müşterilerin arasına yenileri katıldıkça, Stonecrop amcasına gücendiğinde mutfaktan hışımla çıkıp gitme alışkanlığını edindi. Duke onu kovdu, sonra tekrar işe aldı; sonra tekrar kovdu. Ama civarda onu dolgun maaşla işe almak isteyen başka restoranlar vardı. Bu yüzden Duke onu hemen tekrar işe alıp istemeye istemeye maaşını arttırdı. Stonecrop ailesine bağlı biri olacak ki, Duke'un Barı ve Lokantası'na geri dönüp duruyordu, kendisini tekmelemiş olan ve şimdi pişman gibi görünen sahibine dönen iri bir cins köpek gibi. "O küçük piç kurusu yetenekli olabilir," diyordu Duke, onu gönülsüzce överek. "Ama burası benim mekânım." Stonecrop'lar özellikle iş konularında sözlerini sakınmazlardı. Duke irikıyım yeğenine "göt", "bok herif", "ibne" dediğinde... Stonecrop tepki vermiyor, bunların aslında sevgi sözleri olduğunu biliyordu. Ama amcası ona başkalarının önünde "sersem", "gerizekâlı", "sağır dilsiz" dediğinde tepkisini şiddet yoluyla gösteriyordu. Önlüğünü çıkarıp yere çalarak restorandan çıktığı oluyordu. Tabak kırabiliyor, buharı tüten sıcak yemeklerle dolu servis tabaklarını ya da

çöp kutularını devirebiliyordu. Bir keresinde bir ocağın üstündeki ağır ve sıcak bir demir tavayı kaparak, yaşlı adamın üstüne onu öldürmek niyetiyle yürüdüğü görülmüştü. Restoranda yemek yiyen birkaç NFPD polisi, kafası tıraşlı çocuğu güçbela zaptetmişlerdi. "O deli çocuğu durdurmasak Duke'un kafasını kıracaktı." Bu macera çabucak Stonecrop ailesinin efsaneleri arasına girdi ve neşeyle anlatılır oldu.

Royall Burnaby ile kız kardeşi Juliet bir akşam Duke'un lokantasına yemeğe gittiler. Sokağa bakan duvarın dibindeki bir kabine oturdular. Stonecrop düşünceli bir edayla ve kımıldamadan mutfak kapısının önünde durdu. 1977 Kasımı'ydı. Royall evden ayrılalı aylar oluyordu. Juliet onun 4. Sokak'taki evine ziyarete gelmişti. İki kardeş usulca konuşuyorlardı. "Annem seni özlüyor," dedi Juliet. "İç geçirip duruyor, kalbi kırılmış gibi." Royall omuz silkti. Müzik kutusunda çalan, Bill Haley'nin klasik "Shake, Rattle and Roll" şarkısına bıçak ve çatalını formika masaya vurarak tempo tutuyordu dalgın dalgın. Royall, Baltic Sokağı'ndaki evden taşındığından beri büyümüş gibiydi. Kendine bile daha becerikli ve ketum geliyordu. Beklediği kadar yalnızlık çekmemişti. "Ben de seni özlüyorum galiba," dedi Juliet, utanmışçasına başını eğerek.

Şarkı birden bitince Royall'ın oyalanacak işi kalmadı. "Kimsenin kimseyi daha az sevdiği anlamına gelmiyor," dedi şaşkınca. "Tek anlamı..." Royall sustu, kararsızca.

Royall büyük bir tabak şili sipariş etmiş ve üstüne bir avuç dolusu midyeli kraker ezip serpmişti. Juliet ise bir İspanyol omleti siparişi vermişti. Royall'ın kâsesi de, Juliet'in tabağı da ısıtılmıştı. Juliet'in tabağında omletin yanı sıra havuç ve maydonoz ile etraflarına taç yaprakları gibi dizilmiş ince kavun dilimlerinden oluşma bir garnitür vardı. Omlet öyle egzotik bir şekilde baharatlandırılmış ve kızarmış domatesle, soğanla, doğranmış yeşil ve kırmızı biberlerle öyle tepeleme doldurulmuştu ki, Juliet bitirmekte zorlanıyordu. Ne koca bir tabaktı! Tanıdık bir

çekmeceyi açmak ve içinden bilinmeyen, büyülü bir nesnenin balon gibi uçarak çıkması gibiydi. Aşçı ayrıca koca bir sepet dolusu fırından yeni çıkmış sıcak bisküvi tozu göndermişti. Garson kız, "Size ikramıymış. Müesseseden," demişti. Royall, Juliet'in tabağına kuşkuyla baktı. "Fazla sulu gibi," diye fısıldadı. "Güzel mi?" Juliet, "Bence omletin içi yumuşak olmalı," dedi. "Altı sert, içi yumuşak." Aceleci bir aşçı olan Ariah, ailesine omlet yaparken sadece çırpılmış yumurtayı ocaktaki tavaya döküp, o kütlenin şişip beyazlaşarak pankek gibi kabarmasını beklemekle yetinirdi. Ariah'ın omletlerinde genellikle yanık tadı olurdu. Royall sade, basit zevklere sahip biri olarak yetişmişti. Ancak sert, hatta lastiksi yumurtalara güvenirdi. "Hayatımda yediğim en nefis omlet bu," dedi Juliet. "Biraz ister misin?"

"Hayır, sağ ol! Sana inanıyorum."

Royall'dan sadece bir iki yaş büyük olan, kafası tıraşlı aşçı Stonecrop'un mutfaktan çıkıp tezgâhın arkasına gitmiş, ızgarayı temizlemeye hazırlanmakta olduğunu gördüler. Biraz önce Royall'la Juliet'i gizlice izliyordu, oysa şimdi onlarla ilgilenmez gibiydi. Kibarlık etmek isteyen Royall ona seslendi: "Hey, Bud. İkimizin de yemekleri harika olmuş. *Sen* mi yaptın?" Royall iyiniyetliydi, oysa Stonecrop'un sıcak, kızarmış yüzü hakaret edilmişçesine kararadı. Birden mutfağa geri döndü. Kapı arkasından kapandı. Royall arkasından bakakaldı. Stonecrop'un dönüp gitmeden önceki bir anlık sert, acılı ifadesi aklına takılmıştı. Juliet peçetesini sessizce katlıyordu. Omletin üçte ikisiyle bisküvi tozlarının çoğunu ve hoş bir şekilde düzenlenmiş garnitürün tamamını yemişti.

"Tüh," diye mırıldandı Royall. "Yanlış bir şey söyledim galiba."

Juliet'i arabasıyla Baltic Sokağı'na götürürken "Şu Bud Stonecrop denen adam," dedi. "Bazen bana tuhaf tuhaf bakıyor. Sana da öyle bakıyor mu Juliet?" Juliet emin olmadığını mırıldandı. "Sanki aramızda bir şeyler varmış gibi," dedi Royall.

"Ama... ne?" At gibi kuvvetli olduğu söylenen o kafası tıraşlı Stonecrop'un, Royall'ın şimdi on beş yaşında olan kırk beş kiloluk kız kardeşinden hoşlandığını düşünmek rahatsız ediciydi.

11

Utan, utan. Adını biliyorsun.
Şelale'deki babana gel.

Onun ölümünün yıldönümü. Sesler şimdi daha net. Eskisi kadar şaşkın ve sitemkâr değil. Sanki Juliet yapacağı şeyi çoktan yapmış gibi. On beş yaşındaki o İrlandalı kız gibi. Tövbekâr, nefes nefese... ıslak çimenlere basan çıplak ayakları uyuşmuş.

Juliet! Burn-a-by! Gelsene gelsene bize.

Şimdi Şelale'nin tepesindeki korkulukta. Elleri ıslak parmaklığı kavrıyor. Siste esen rüzgâr yüzünü ıslatmış. Beyaz köpüklü akıntı, bir canavarın derisinin altında kıpırdayan kaslar gibi. Juliet, Niagara Nehri'ni kimbilir kaç kez yakından gördü; yine de sabah öncesi bu loşlukta farklı görünüyor. Doğu göğü kirli beton parçalarını andıran bulutlarla kaplı olsa da, hafif bir bronz rengi ışık yayıyor. Ya burası farklı, ya da Juliet. Başı dönüyor, ama bir yandan da ciddi, bir yandan da gülümsüyor. Ailesine bir not bırakmadığına pişmanlık duyuyor o kadar; artık çok geç.

Şelale'den geri dönüş yok.

Burn-a-by! Burn-a-by! Gelsene.

Sesler yakından daha sempatik geliyor. Juliet artık çok korkmuyor. Mutsuz değil. Onu buraya çeken mutsuzluk olmadığı gibi, üzüntü ya da keder de değildi. Buranın doğru yer ve doğru zaman olduğu hissiydi. Şelale'deki sesler tehditkâr ya da öğüt verici değil. Şimdi müzik gibiler. Baltic Sokağı İlkokulu'nda diğer çocuklarla birlikte söylediği *My country 'tis-of-thee** şarkısını andırıyorlar. Müzik öğretmeni onu övmüştü, Juliet *'tis-of-*

* Vatanım, seni... (ç.n.)

thee'nin ne demek olduğunu bilmese de. ***Silent night holy night round you virgin mother-and-child**** şarkısı gibi, ki Juliet'in söylediği en güzel Noel şarkısıydı, ama ***round you virgin***'in anlamı konusunda hiçbir fikri yoktu, ***mother-and-child*** konusunda da, oysa daha önce duymuştu, ***mother-and-child,*** bir de ona yine tuhaf gelen ***heavenly hosts*** ve ***hallelujah*** sözcükleri vardı, ki tamamen gizemliydiler, şifreliydiler, tıpkı engin dünyanın tamamı gibi, yetişkinlerin diline aittiler. O engin dünyaya inan, içini rahatlatacağına ve seni koruyacağına güven. Juliet bunu denemişti, inanmayı denemiş ama başaramamıştı. Ama şimdi Şelale'de kendini affettirecekti, başkalarının affettirdiği gibi.

Saat daha sabahın altı buçuğu bile değil. Gökyüzü bulutlu olmasa, şafak sökerdi. Nehrin Goat Adası'na bakan kıyısı (birkaç saat içinde turistlerle dolacak) ıssız. Ağır, sarımtırak sis yavaşça dağılsa da, rüzgâr batıdan bulutlar getiriyor ve Juliet bakarken ansızın doğu göğünün bulutları arasında bir yarık oluşuyor ve nehir fosfora benzer bir ışıkla parlıyor ve transta olan, başı dönen Juliet bunun bir alamet olduğuna, tıpkı çok eskiden yaşamış o İrlandalı mandıra hizmetçisi gibi kendisine de sadece ona ait bir kutsal görüntü bağışlandığına inanmak istiyor. Şimşeğe benzer bir gün ışığı huzmesinin belirmesiyle birlikte Kanyon'dan dev, şekilsiz bir figür yükseliyor. Büyük Kanyon'un üstünde neredeyse şeffaf sis sütunları oluşuyor, dalga geçercesine dağılıp tekrar birleşiyorlar. Şelale'nin sağır edici gürlemesine, neredeyse duyulamayacak kadar hafif ama belirgin mırıltılar karışıyor: *Juliet! Juliet! Gel bana. Vakit geldi.*

Juliet gülümsüyor. Vakit geldi!

Korkuluk boyunca yan yan, körlemesine yürümekte, elleriyle sımsıkı tutarak. En kolay kaçış yolunu arayan, tuzağa düşmüş bir hayvan gibi içgüdüsel olarak. Sanki masallardaki gibi küçük bir kapı bulacak, açıp içinden geçecek. Ama korkuluk beline ka-

---

* Sessiz gece kutsal gece sarmış etrafını bakire anayla çocuğu gibi. (ç.n.)

dar geliyor ve küçük bir kapı yok, bu yüzden üstünden geçmesi gerekecek. Bunu yaparken genç, coşkulu kasları geriliyor. Vücudu heyecanlı ve hazır. Şarkı söylemek için nefes alıyor ve yüreğiyle söylüyor ve söylerken affediliyor, bütün utançları siliniyor, hatta lanetli olan soyadı bile unutuluyor. Vakit geldi!

Sonra biri ona hızla yaklaşıyor. Öyle hızlı ki, Juliet onu yeni fark ediyor. Juliet'in anlayamadığı laflar söylüyor. Onun elini kavrayıp, korkuluktaki parmaklarını çözüyor. Kim olabilir... Royall mı? Ona böyle tanıdık bir şekilde sarılan kişi ağabeyi mi? Buna ne hakkı var? Juliet kapana kısılmış bir kedi gibi çırpınıyor. Gelen kişi Royall değil, kendisinin iki misli boyunda olan Stonecrop. Tepesinde durmuş "Hayır! Yapma," gibisinden bir şeyler homurdanıyor. Birkaç saniyede Juliet'i parmaklıktan uzaklaştırıyor. Nehir kıyısından uzaklaştırıp çimenlere yatırıyor. Stonecrop öyle güçlü ve kararlı ki, Juliet bir doğa gücü, rüzgâr ya da deprem tarafından götürüldü sanki, bireysel iradesi silindi, vurulmuş bir serçeninki kadar önemsiz kılındı. "Beni rahat bırak!" diye itiraz ediyor Juliet. "Ağabeyim değilsin sen!" Çok sinirli. Bu genç adamın değil müdahale etmeye, ona dokunmaya bile hakkı yok. Adam yorgun bir hayvan gibi ağzından soluyor. Bir süredir tıraş olmamış. Yüzünün alt kısmında çelik mavisi kıllar parlıyor. Yüzünde utanmış, sıkılmış, metin ve kararlı bir ifade var. Juliet hâlâ mücadele etse de, onu tokatlasa ve tekmelese de, parmak eklemlerini tırmalamaya çalışsa da, Juliet'i bırakmayacak. "Bıraksana! Beni rahat bırak! Hakkın yok! Senden nefret ediyorum!"

Ama vakit çok erken. Prospect Parkı ıssız. Stonecrop'un Juliet'i küçük, direnen, tekmeler ve dirsekler savuran bir çocuğu kaldırırcasına ayağa kaldırıp onunla birlikte yürümesini, onu dev kollarıyla çekingen ama kararlı bir şekilde sarmasını, parkın yanından geçirmesini ve park edilmiş Thunderbird'üne götürmesini kimse görmeyecek ve engellemeyecek.

12

"Anne! Zarjo nerede?"

"Arka bahçede."

"Hayır. Orada yok."

"Tabii ki orada tatlım. Salak salak konuşma."

"Orada yok anne! Gitmiş."

O korkunç zaman. Acı, ıstırap dolu o günler. Burnaby'ler asla unutmayacak. *Zarjo, Zarjo!* diye seslenişlerini, köpeğin her an ortaya çıkacağını, hızlı hızlı soluyarak ve pişmanlık duyarak bir an önce kucaklanmak isteyeceğini umarak. Onu mahallede, parkta, demiryolunda ve pis kokulu lağım çukurunda, sokaklarda ve kaldırımlarda ve ara sokaklarda arayışlarını, komşuların bahçelerine umutsuzca bakışlarını, *Kayıp köpeğimizi gördünüz mü, adı Zarjo, İngiliz kokerle tazı kırmasıdır, küçük bir köpek, dört yaşında, dost canlısıdır ama yabancılardan ürker, hayır ısırmaz, kaygılıysa bazen havlar, kayışını koparıp kaçmış, kayboldu galiba,* deyişlerini, yalvarışlarını, Zarjo'nun fotoğraflarını gösterişlerini unutmayacaklar. Bize çok güzel bir köpek gibi gelirdi, ama yabancılara göre özelliksiz, kahverengi-sarı, küçük, dikkat çekici olmayan bir köpekti o kadar. *Adı Zarjo, onu seviyoruz, geri istiyoruz, telefon numaramız, onu görürseniz lütfen arayın.* Boğazlarımız ağrımış, ağlamaktan gözlerimiz kızarmıştı.

Ariah bile Zarjo'yu yitirme korkusuyla ağlamıştı. Ariah bu kez, bu korkunç durumda, kendine ağlama izni vermişti anlaşılan.

Ariah paniğe kapılmış, bembeyaz kesilmişti! Annemin yüzünde kederli, çılgınca bir şok ifadesi vardı ve donuk kırmızı saçı açılmış, dağılmıştı. Telefonda konuşurken sesini yükseltiyor, yalvarıyordu. Annemizi ilk kez o halde görüyorduk. Ondan ve onun için korkmuştuk. Ayrıca Zarjo'nun gitmiş olmasından, onu bir daha görememekten korkuyorduk. O minik, afacan kö-

peği ne kadar sevdiğimizi yeni anlamıştık. Şimdiyse ona duyduğumuz sevgi, bedenlerimizi asit gibi yakıyordu.

Ariah'ın piyano öğrencileri ön kapının zilini çaldılar. Birimiz açmaya giderek, annemizin kendini iyi hissetmediğini, başının ağrıdığını, yatmakta olduğunu, geçen haftaki egzersizleri tekrarlamalarını ve onları gelecek hafta göreceğini, özür dilediğini söylediğini söyledi.

O korkunç zaman. Zarjo başlangıçta sadece birkaç saatliğine kayıptı, sonra koca bir günlüğüne ve ardından bir gün bir geceliğine (hiçbirimiz uyuyamadık, Zarjo'nun gece vakti kurt gibi aç halde dönebileceği umuduyla sundurmada nöbet tuttuk), en sonunda da kırk sekiz saatliğine, ki o zaman gözyaşlarımız neredeyse tükenmişti. Onu ararken evden iyice uzaklara gittik; Veterans Sokağı'nın, lisenin, hastanenin ötesine giderek çemberler çizdik, 60. Sokağı geçerek havası yanık turunçgiller gibi kokan ve gözlerimizi tuzlu yaşlardan daha çok acıtan bir bölgeye girdik. *Zarjo! Zarjo! Neredesin, sana ne oldu, n'olur eve dön.*

Zarjo'nun kimin köpeği olduğunu hiçbirimiz düşünmüyorduk. Zarjo'yu hayatlarımıza kimin getirdiğini. Hiçbirimiz bu gerçeği dillendirmiyorduk.

Kapı zillerini utanmazca çalıyorduk. Buruşuk fotoğrafları tekrar tekrar gösteriyorduk. Elektrikli süpürgeyle temizlik yapan, bebek bakan, televizyon izleyen kadınları rahatsız ediyorduk. Yabancıların köpekleri hevesle koşarak yanımıza geliyor, uzattığımız ellerimizi kokluyorlardı. *Zarjo! Bizi Zarjo'ya götür.*

Çocuklardan en çok ağlayanı Juliet'ti. Acizce, umutsuzca. Minik kız yüreği kırılmıştı.

"Ağlama tatlım. Ağlamanın faydası yok ki. Bizi üzüyorsun o kadar. Ağlamak işe yarasa Zarjo çoktan dönerdi."

Ariah sakin görünmeye çabalıyordu yiğitçe. Annemiz Ariah. Baltic Sokağı'ndaki harap bir evde yaşayan bu sahipsiz, terk edilmiş, yoksulluk sınırındaki ailenin sorumluluk sahibi lideri.

Ah, Ariah güçlü ve metin olmak istiyordu, çocuklarına bu zor zamanda örnek olmak istiyordu.

Birimiz onu yatağında yarı soyunuk bir şekilde yatar halde bulduk. İncecik beyaz kollarıyla yüzünü örtmüştü. Ağır ağır, kesik kesik konuşarak kendisindeki tersliğin ne olduğunu bilmediğini, çok yorgun olduğunu, başını bile güçbela kaldırabildiğini söylüyordu. *Zarjo dönmezse yaşamak istemiyorum.*

Ariah bunu söylediğini sonradan inkâr edecekti.

Ariah o saatlerde kapıldığı isteriyi sonradan inkâr edecekti.

Çocukları komşulardan bazılarının çok dostane olduğunu keşfediyorlardı. Aslında komşularından çoğunun. Yabancıların da.

Gelin, oturun, bizi kesinlikle rahatsız etmiyorsunuz, sevdiğiniz bir hayvanı kaybetmenin ne demek olduğunu biliriz. Köpeğiniz bu mu? Ne güzel şeymiş. Minicik. Zar-jo? Ne tuhaf bir isim. Yabancı mı? Onu görmedik sanırım, ama gözümüzü dört açarız. Telefon numaranızı buraya yazıyorum. Başka bir yardımımız dokunabilir mi? Hayır mı?

Ferry Sokağı'ndaki yaşlı bir kadın bizi çimenli arka bahçesine götürdü. Orada, iç içe geçmiş çalıların arasında, kayıp bebekleri için yapılmış bir mezarlık vardı. Bobo, Speckles, Snowball, Laddie. Her birine huş tahtasından birer mezartaşı yapılmış ve üstlerine oğlunun ahşap yakma aletiyle isimleri kazınmıştı. On yedi yıl yaşamış ve hayatının sonunda yarı yarıya ufalmış güzel, uzun tüylü bir tortie olan Laddie öldüğünde, kadın yeni bir hayvan sahibi olmaya dayanamayacağına karar vermişti, çünkü ölümleri fazla üzücü oluyordu. *Ama burası benim sessiz yerim. Burada hepimiz huzurluyuz.*

Koşarak eve gitmiştik. Zarjo hâlâ ortalarda yoktu.

Ariah hâlâ yatağında yatıyordu. Gözleri açık ve dalgındı.

Chandler korkmaya başlamıştı. Acil durum hattını aramak

zorunda kalan kişi o olacaktı. *A-alo? A-annem iyi değil galiba. A-annemin yardıma ihtiyacı var galiba?*

Juliet ağzı açık bir halde, sesli sesli soluyan Ariah'ın yanına sokuldu. Dört yaşında olan Juliet, annesine yaslanmak isteyen bir bebekti hâlâ. Annesinin gevşek kolunu kendi omzuna attı. Gözlerini kapatıp başparmağını emerek, annesiyle birlikte şekerleme yaptıklarını hayal etti, çok eskiden yaptıkları gibi.

Bir de Royall vardı. Royall neden koşarak alt kata inip bir kapıyı kapamış, sol elinin serçe parmağını kapıya sıkıştırarak acıyla inlemiş ve sızlanmıştı, Royall neden Zarjo'nun kayboluşundan kendini sorumlu tutuyordu, Royall onu arka bahçedeki çamaşır ipiyle bağlarken dikkatsizlik mi etmişti? Ariah, Royall'a, *Bu senin suçun, onu en son gören sendin, seni asla affetmeyeceğim, seni kovacağım ve bir daha hiç görmeyeceğim* mi demişti?

Ertesi sabah Zarjo geri döndü.

Neredeyse üç gündür ortada yoktu, ama nereye gittiğini asla öğrenemedik. Sevinçten halsiz düştük! Zarjo'nun yeni bir tarzda, kaygı ve heyecanla kesik kesik ve kuvvetli bir şekilde havladığını duyunca. Birimiz kulaklarının arkasını okşayınca dönüp ısırmaya kalktı. Zarjo daha önce hiç böyle yapmazdı. Bu yüzden *Bu Zarjo değil. Tuhaf bir köpek,* diye düşündük. Ama Zarjo bir an sonra yine kendisi oldu. Sevgiyle inlemeye ve elimizi yüzümüzü coşkuyla yalamaya başladı. O kıpır kıpır köpeği sırayla kucağımıza alıp minik, sıcak burnunu öptük. Şaşkın ve ağır ağır hareket eden Ariah bile canlanarak bir kutu köpek maması açmaya çalıştı, ama elleri zangır zangır titrediğinden bu işi yapmak Chandler'a düştü. Zarjo'nun kırmızı, plastik su kabını doldurmak da. Köpeğin tüyleri birbirine dolanmış ve çamurlanmıştı. Hevesle salladığı kuyruğu dulavratotlarıyla kaplanmıştı. Pislikte debelenmişçesine leş gibi lağım kokuyordu. Ariah onu hemen yıkamamız gerektiğini söyledi. O ölüm kokusunu çıkar-

mak için hemen yıkamamız gerektiğinde diretti. Tavanarasından mutfağa bir küvet indirerek onu yıkadık. Zarjo'nun tüylerini şampuanlarken, patilerinin altlarındaki şişkin kısımların, kıkırdak gibi sert olmalarına karşın yanık gibi durduklarını keşfettik. Zarjo kimyasal atıkları eşelemişti sanki. Zarjo dokunulunca ilk başta inleyerek geriledi. Bizi ısırmasından korktuk. Ama bir süre sonra yatıştı. Patilerini sabunlu ılık suya soktuk. Onu yıkadık ve yavaşça kaldırıp küvetten çıkararak, yere serdiğimiz gazete sayfalarının üstüne bıraktık. Üstünden sular damlıyordu. Yanında çömelerek onu büyük bir plaj havlusuyla sarmaladık. Zarjo minnetle tekrar ellerimizi yaladı, özellikle de Ariah'ın ellerini. Birkaç saniye sonra da mışıl mışıl uyumaya başladı, bitkince, tükenmişçe; yana yığılıverdi. Islak ve kaygan tüyleriyle, iskelet gibi görünüyordu. Komada gibi uyurken titriyor ve inliyordu.

Böylece Zarjo bize geri döndü. Ariah asla cidden kaygılanmadığını iddia edecekti. Bize güldü, dalga geçti. "Sizi bebekler! O kahrolası köpeğin döneceğini söylemiştim. Gitti ve geldi. Gelmeseydi de çok önemli değildi. O sadece bir kırma. Sonsuza dek yaşamayacak. Bir hayvanı önemsemek parayı çöpe atmaktır. Artık akıllansanız iyi olur, yoksa kalbiniz çok kırılır. Bir daha gittiğinde dönmeyecek. Ya araba çarpacak, ya zehirlenecek, ya da bir bataklıkta boğulacak. Siz komik çocukların burnunuzu çeke çeke zırlayarak annenizin eteğine yapışmanızı istemiyorum. Sakın böyle bir şey yapmayın, *sizi uyarıyorum.*"

13

O uyumsuz çift!

1978 yazında ansızın birlikte görülmeye başladılar: 1.90'lık, kafası tıraşlı, liseden terk, Duke'un Barı ve Lokantası'nda aşçılık yapan Bud Stonecrop ile müteveffa Dirk Burnaby'nin on altı yaşındaki kızı Juliet Burnaby. O asık suratlı, sessiz genç adamla;

güzel bir alto sese sahip hülyalı liseli kız. Stonecrop'un eski siyah Thunderbird'üyle gezdikleri, Niagara Nehri'ne bakan rüzgârlı uçurumla Ontario Gölü'nden kırk beş kilometre uzaktaki, Olcott'taki kumsalda birlikte yürüdükleri (el ele tutuşmadan ve pek konuşmadan) görüldü. Tuhaf saatlerde, genellikle öğlenleri sinemaya gittikleri görüldü. Civardaki mağazalarda tuhaf bir şekilde birlikte alışveriş yaptıkları görüldü. (Stonecrop'a yeni giysiler mi alıyorlardı? Stonecrop birdenbire, sadece tişört yerine spor gömlekler giymeye başlamıştı. Yazın acımasız sıcağında her zamanki gibi uzun pantolonlarla spor botlar yerine, haki şortlarla sandaletler giymeye razı olmuştu.)

Ariah Burnaby'nin bazı bayan komşuları onun kapısını çalarak kızının "Garrison'daki Stonecrop ailesinin oğluyla" görüştüğünü bildirmeye cesaret ettiler. Dudakları bembeyaz kesilen Ariah onları kibarca dinledikten sonra, "Teşekkürler," diye mırıldandı, içeri davet etmeden.

(Ariah, Juliet'le konuşmuş muydu? Konuşmamıştı, cesaret edememişti. Kızının bir oğlanla, herhangi bir oğlanla, hele o tehlikeli çam yarması Stonecrop'la görüştüğünü düşünmek dehşete kapılmasına yol açsa da, kendi ergenliğindeki isyankârlığını anımsayacak kadar kurnazdı; iyi niyetli bir ebeveynin yanlış zamanda yanlış laflar ederek böyle hisleri istemeden alevlendirebileceğini biliyordu. Hem Ariah'ın teselli bulmasını sağlayan şöyle bir olasılık vardı: *Aralarında her ne varsa, fazla uzun sürmez. Böyle şeyler asla uzun sürmez.*)

Grace Memorial Hastanesi'nde hemşirelik yapan Melinda Atkins (Chandler onunla barışmıştı ve sırılsıklam âşıktı), Chandler'a kız kardeşi Juliet'e çok benzeyen bir kızı "iki misli boyunda, serseri tipli bir herifle" gördüğünü söyledi tereddütle. Bu uyumsuz çiftin Niagara Alışveriş Merkezi'nde, bir hayvan dükkanının camekânında oynaşan yavru kedilere baktıklarını görmüştü. Konuşmadan öylece duruyorlardı. Yan yana değildiler ama birlikteydiler. Chandler hemen o kızın kardeşi Juliet ola-

mayacağını söyledi. Juliet oğlanlarla çıkamayacak kadar küçük ve utangaçtı.

Royall'ın arkadaşları ona o uyumsuz çifti gördüklerini bildirmeye başladılar. Royall bu haberleri kaygı ve hoşnutsuzlukla karşıladı. Stonecrop ha! Dirk Burnaby'ye ölümünde ve sonrasında eşlik eden türden kirli belirsizliklerle emekli olmuş NFPD polisinin oğlu. Royall, Juliet'e Bud Stonecrop'u sorunca Juliet suçlulukla kızararak gözlerini kaçırıp hafif, dikkafalı bir sesle "Bud arkadaşım," dedi. Royall çok sinirlendi. "Ona 'Bud' diyorsun ha? 'Bud'? 'Bud arkadaşın' ha? Ne zamandan beri? Tanrı aşkına Juliet. Bud Stonecrop..." Royall uygun bir tanım aradı, ama bulamadı. Stonecrop karşısında duruyordu sanki, çıkık çenesi ve ateş saçan gözleriyle. "...bir Stonecrop. O aileyi bilirsin."

Juliet hâlâ Royall'la göz teması kurmadan "Bud'ın ailesi arkadaşım değil," dedi. "Sadece Bud arkadaşım."

Sadece Bud. Royall sinirli ve dehşete kapılmış haliyle bile, burada bir şefkat tonu algıladı.

"Bud insanların düşündüğü gibi değil," dedi Juliet. "Utangaç biri. Sessiz sakin. Aşçılığını takdir edebilecek kadar zeki insanlara yemek yapmak en büyük zevki. Hem bana ve ailemize saygı duyuyor. Bizi horgören başkalarının aksine."

"Ailemize mi? Stonecrop ailemiz hakkında ne biliyor ki?"

"Ona sor."

Juliet'ten beklenmeyecek, ilginç bir karşılıktı bu. Royall kız kardeşinin ötekinin, Stonecrop'un tarafında olduğunu sezdi. "O senin için fazla yaşlı," dedi öfkeyle. "Sen onun için fazla gençsin. Amcasının barından kaldırdığı, kendisinden yaşlı kadınlarla yatar o." Royall hızlı hızlı solumaya başlamıştı. Göğsü sıkışıyordu. Ariah'ın çocukları birbirlerine rahatça seksten bahsedemezlerdi, Amerikan tarihindeki cinsel açıdan en serbest dönemde yaşamalarına karşın (en azından öyle sanılıyordu). Juliet'in yüzü kıpkırmızı kesildi. "Bud benden hiçbir şey istemi-

yor," dedi kekeleyerek. "Diğer erkekler gibi değil o. Herhalde *senin* gibi de değil."

Alınan Royall "Ne demek bu?" dedi.

Bir kızla yattın, yüzük verdin, nişanı bozdun ve kalbini kırdın.

"Senden bahsediyoruz Juliet. Benden değil. Yapma!"

"Bud'ı tanımak istiyorsun, ama Bud'ı tanıyamazsın. Göründüğü gibi biri değil. Onu tanımanı istemiyorsa tanıyamazsın."

"Saçma."

Ama Royall bundan emin değildi. Kararsızlığı kaygılandırıcıydı. Ne kadar duygusallaşmıştı: Tıpkı Ariah'ın yıllar önce gizemli bir şekilde "füg" ruh haline geçerek çocuklarına patladığı zamanki hali gibi.

Juliet hâlâ inatçı bir sesle "Bud hayatım boyunca tanıdığım biri gibi," dedi. "Güvenebileceğim biri. O... benim tek dostum."

Royall hem gücenmiş, hem şaşırmıştı. "Bud senin tek dostun ha! Ben de senin dostunum Juliet," diye itiraz etti. "Üstelik *ağabeyinim*."

14

Bir sırrımız var.

Ortak bir yönümüz var. Bu asla değişmeyecek.

Stonecrop asla böyle doğrudan konuşmazdı. Yine de Juliet anlıyordu.

Kafası tıraşlı genç adam konuştuğu kadar susarak da bir şeyler anlatırdı. Mırıltılarla, yüz ekşitmelerle, omuz silkmelerle, homurtularla. İç geçirir, pis sakallı kafasını kaşırdı. Tişörtünün yıpranmış boğazını çekiştirip dururdu, bol giysileri fazla darmışçasına. Yan yan bakarak gülümserdi, gülümsemesinin hoş karşılandığına emin değilcesine. Stonecrop aslında ince biriydi, anlayana. Ruhunda beceriksizce de olsa bir incelik vardı; başkalarına dilsiz ve tehditkâr görünse de.

Birlikte oldukları o ilk sabah, Juliet'i taşıyarak Şelale'den uzaklaştırırken ona bir şeyler anlatmıştı. *Seninle benim ortak bir yönümüz var. Hep vardı. Hep olacak. Bu asla değişmeyecek.*

Stonecrop yazın ortasında Juliet'i Garrison Sokağı'ndaki büyük, gri, ahşap kaplama binaya götürmeye başladı. Birbirinin aynısı soluk, tuğla ve alçı kaplı binalarla dolu bir mahallede, Stonecrop'ların evi karaya vurmuş bir gemi gibi duruyordu. Geniş ön bahçesinin çoğu çimensiz ve çöp doluydu. Stonecrop bahçeyi temiz tutmaya (temizletmeye) çalışmışsa da kısa sürede vazgeçmişti, çalılarla kaplı arka bahçeyle uğraşmaktan vazgeçtiği gibi. Sundurma evden atılma eşyaların ve başka şeylerin yanı sıra çocuk bisikletleriyle, kızaklarla doluydu. Ön camların çoğu çatlamış, koli bandıyla göze batan bir şekilde yamanmıştı. Rutubetli ve çürük görünüşlü çatı en hafif yağmurda su akıtacak gibiydi, ki Şelale'nin o kadar yakınında en hafif yağmur bile sağanak olabilirdi. Juliet o evin önünden geçerken içinde kimin oturduğunu merak etmişti hep. Bu ailenin, köşenin ardındaki Baltic Sokağı'ndaki evde sıkış tıkış oturan aileden çok farklı olduğunu önceden sezmişti sanki.

Stonecrop'un annesi (ondan bahsederken anacığım diye mırıldanıyordu utana sıkıla) çok eskiden "güneyde bir yerlere" gitmişti... "belki Florida'ya". Juliet herhalde onu özlediğini söyleyince Stonecrop omuz silkip gerilemişti.

Düşüncesizce bir laf olmuştu herhalde... ve aptalca.

Daha sonra, dakikalar ya da saatler değil günler sonra, Stonecrop annesi konusunu tekrar açtı, sanki bütün bu süre boyunca onu düşünmüş ve zihninde Juliet'le yaptığı bir konuşmayı sürdürürmüş gibi. Burnunu sertçe silerek, "...ölmesinden iyidir," dedi. "Gitmesi. Başına..." Stonecrop cümlenin sonunu getirmeye çalıştı, ama aklına bir şey gelmedi. *Başına bir şey gelmeden önce,* demek isteyip istemediğini merak etti Juliet.

Büyük, gri, ahşap kaplama ev, Stonecrop'un babasına aitti. Evde ona Muavin deniyordu. Ona sadece ablasıyla annesi Bud derlerdi. Stonecrop babasından "baba" ya da "benim moruk"... "moruk" diye bahsediyordu. Stonecrop babasından bahsederken ya yüzünü ekşitir, ya kaşlarını çatar, ya sırıtır, ya da bir tarafları seğirirdi. Tişörtünün lekeli boğazını çekiştirir, yaralı aşçı ellerindeki kabuklarla ve yanıklarla oynardı. Juliet'in, Stonecrop'un babasını sevdiğini mi, yoksa ona çok acıdığını mı kestirmesi olanaksızdı. Babasının durumuna üzüldüğünü mü yoksa sinirlendiğini mi. Stonecrop genellikle utanmış ve öfkeli görünürdü. Belki de utandığı için öfkeliydi ya da öfkeli olduğu için utanıyordu. Juliet, Muavin'le ne zaman tanışacağını düşündükçe huzursuzlanıyordu. Ama bunu sormaması gerektiğini biliyordu.

Büyük ahşap kaplama evde yaşayan Stonecrop'ların sayısı değişkendi. Aralarında yarım düzine kadar enerjik çocuk vardı, ki muhtemelen Stonecrop'un yeğenleriydiler. Stonecrop'un yaşlarında asık suratlı, tıraşsız delikanlılar da vardı. Bunlar alt katta görülür, esner, koltuk altlarını kaşır, şişe şişe bira içer, sonra üst kata çıkarak ortadan kaybolurlardı. Stonecrop, Juliet'i bu değişken nüfusla tanıştırma zahmetine girmiyordu. Juliet bir liseli ponpon kızın içten görünüşlü canayakınlığıyla gülümseyerek "Ah, selam. Ben Juliet. Bud'ın arkadaşıyım," demeyi kısa sürede öğrendi. Stonecrop onu ilk eve getirişinde halasıyla, babasının ablası Ava'yla tanıştırdı. Diplomalı bir hemşire olan Ava, Muavin'e bakıyordu. Stonecrop, Juliet'i ikinci getirişinde ninesiyle, babasının seksen dört yaşındaki annesiyle tanıştırdı. Nihayet üçüncü ziyarette, epey tereddüt ettikten, iç geçirdikten, kaş çattıktan ve burun sildikten sonra, onu babasının yanına götürdü. Juliet artık biraz kaygılanmaya başlamıştı.

Kararmakta olan ılık bir temmuz ikindisiydi. Juliet'in üstünde beyaz bir şortla çiçek desenli yumuşak bir pembe gömlek

vardı. Uzun, dağınık saçını düzgünce toplayıp atkuyruğu yapmıştı. Yüzündeki yaraların sıcak ve rutubeli havalarda bazen olduğu gibi parlamadığını umuyordu.

Muavin çalılık arka bahçede oturmuş, ilkel pop müzik parçalarının bangır bangır çaldığı portatif bir plastik radyonun yanında, batan güneşe karşı uyuklamaktaydı. Bez şezlongunun yanında bir çizgi roman yığını vardı. En tepede Kaptan Marvel ile Örümcek Adam durmaktaydı. Ayrıca etrafa parlak otomobil ve yat reklamı sayfaları saçılıydı. Juliet'in hassas burnu aldığı kokudan hoşlanmadı... beykın, sigara dumanı, ter ve kurumuş sidik. Ah, o bangır bangır çalan salakça müziğin dikkatini dağıtmasını engellemeye çalışıyordu. (Rock bile değildi. Beatles'tan aşırma, sürekli tekrarlanan akılda kalıcı melodi ve ritimlere sahip, 1970'lerin sabun köpüğü gençlik şarkılarından biriydi.) Muavin lekeli bir bez şezlongta yarı uzanmış halde yatıyordu. Kel kafası öne düşmüştü. Afallatıcı bir görüntüydü. Şişmiş bir bebek gibiydi. Yüzü gevşek ve yağlıydı. Alnı hafifçe yanmıştı sanki. Gözleri donuk, ifadesizdi. Çıplak bacaklarıyla önkollarının damarları tuhaf bir şekilde kabuklu ve boğum boğumdu. Kollarıyla bacakları uzun ve inceydi, ama karnı şişkindi, iri bir şey yutmuş da hazmedememişçesine. Üstünde kirli bir şortla pis bir atlet vardı. Kımıldamadan yatıyor, sadece kesik kesik soluyordu; ta ki Storecrop ona yaklaşana dek. Stonecrop'un dev gölgesi Muavin'in üstüne düşünce yaşlı adam huzursuzca kımıldanıp gözlerini kısarak ona baktı. İfadesiz görünen gözlerinde şimdi bir korku parıltısı belirivermişti.

Stonecrop bir selam mırıldandı. "Baba. Hey. Burada iyi misin?"

Muavin ona gözlerini kırpıştırarak kararsızca gülümsedi. Dudakları gerilince iri, sarı, tükürüklü dişleri sergilendi. Stonecrop babasının üstüne eğilip soruyu bağırarak defalarca yineleyince, yaşlı adam nihayet işitir gibi oldu.

"Hey, baba? Uyuyordun herhalde."

Juliet, Stonecrop'un buldog boynunun yavaş yavaş donuk bir şekilde kızardığını gördü. Bazen restoranda da böyle olurdu, huysuz amcası tarafından azarlandığında. Juliet dostu için üzüldü. Öyle çok çabalıyordu ki. Stonecrop hep çok çabalar gibiydi.

Şimdi eğilmiş, babasının kırmızı damarlı kulağına, "Hey, görüyor musun?" diyordu. "Bir misafirimiz var baba." Stonecrop boğazını gürültüyle temizledi.

Juliet titiz bir izleyici topluluğunun karşısına başarısızlık korkusuyla ama kararlılıkla çıkan ürkmüş bir şarkıcı gibi salakça gülümseyerek onlara yaklaşırken, kuru ve çatlamış gibi gelen dudaklarını yaladı. Stonecrop'un kendisini neden buraya getirdiği konusunda hiçbir fikri yoktu, ama buradaydı işte. Arkadaşını hayal kırıklığına uğratmamaya çalışacaktı. Radyonun gürültüsü sesini bastırmasın diye bağırarak "Mer-merhaba Bay Stonecrop," dedi. "Ben... Juliet."

Ne iyimser, züppece bir isim! İyimserlik ve züppelik Ariah'a aitti.

(Yine de: Düşüncesiz bir genç olan Juliet intihara kalkışmamış mıydı?)

Muavin bu kez Juliet'i fark etti. Atkuyruklu o ufak tefek kızı, harap evinde kalan akrabalarından biri sanmış olabilirdi. Ona gözlerini kırpıştırarak, kaşlarını çatarak, anlamadan baktı; kız yabancı bir dilde konuşmuş gibi. Juliet o zavallı adamın kendisini nasıl gördüğünü merak etti: Gözleri öyle harap olmuş gibiydiler ki, doğru dürüst göremiyordu herhalde. Hem mışıl mışıl uyurken kabaca uyandırılmıştı. Düşünceleri rüzgârda savrulan kâğıt parçaları gibi dağınık olmalıydılar. Juliet, Stonecrop'un babasının o parçaların peşinden çılgınca koştuğunu, onları birleştirerek anlamlı bir bütün oluşturmaya çalıştığını görebiliyordu sanki.

Ayrıca radyodan gelen pop müzik dikkat dağıtıcıydı. Sentetik bir erotik ritimle tuhaf bir şekilde ön plana çıkarılmış, ninni gibi basit ve yinelenen melodiler. Stonecrop tiksintiyle, "Babam

bu boktan şarkılara bayılır," dedi. "Ancak bunları duyabiliyor herhalde."

Muavin sessizce bakmayı sürdürünce, Juliet'in tekrar gülümsemekten (o neşeli Amerikalı kız edasıyla gülümsemek bu kez daha zor olmuştu, yüzünü acıtıyordu) ve elini çekingence uzatıp, "Bay Stonecrop? M-muavin bey? Memnun oldum," demekten başka çaresi kalmadı.

Muavin karşılık vermedi. Juliet sıkıntıyla Stonecrop'a yan yan baktı.

Stonecrop homurdanarak radyonun sesini kıstı. Düğmesini çevirerek tamamen kapadı. Muavin incinmiş, hakarete uğramış bir çocuk gibi Stonecrop'a zayıf bir yumruk savurdu. Stonecrop buna hiç tepki vermeyince, Juliet gördüğü sahneden bir an sonra şüpheye düştü. Stonecrop yine boğazını temizleyip babasının üstüne eğilerek inatla, "Bu Juliet, baba," dedi. "Arkadaşım Jully-ett."

Muavin önce şüpheci, sonra meraklı göründü. Nemli dudakları gizemli bir ses çıkarırcasına kımıldadı. *Jully-ett?*

Stonecrop'un pes etmeye niyeti yoktu. Cüssesinin iki misli bir kayayı omzuyla iterek bir tepeye çıkarmaya çalışır gibiydi. Yukarı, yukarı, kesik kesik soluyarak, inleyerek, pes etmeden. "Arkadaşım Juliet. Baltic Sokağı'nda oturuyor."

"'Jully-ett?'" Yaşlı adam şüpheyle konuşmuştu, sarsılan kuru çalıları çağrıştıran bir sesle. Juliet, Komiser Muavini Bud Stonecrop'un levyelerle dövüldüğünü, nefes borusunun ezildiğini duyduğunu anımsadı. "'Baltic'?"

"Orada kalıyor baba," dedi Stonecrop sabırla. "Baltic Sokağı'nın yerini bilirsin." Oysa Muavin bunu bilmez gibiydi. "Adı Jully-ett Burn-a-by, baba."

Yine sıkıntılı bir sessizlik. Muavin bu kez gözlerini Juliet'te odaklamış gibiydi, bunun için kaslarıyla çaba harcarcasına.

Stonecrop öfkeli bir şekilde şarkı söylercesine "Jully-ett Burn-a-by" diye tekrarladı, Juliet'in sinirlerini beceriksizce çe-

kilmiş piyano telleri gibi oynatarak. Sonra, "Dirk Burnaby'nin kızı, baba," diye ekleyerek onu kaygılandırdı.

Muavin birden pür dikkat kesildi. Uykudan uyanmış bir kör gibi. Oğlunun arkadaşına ağzı açık bir şekilde ve gözlerini kırpıştırarak baktı. Konuşmayı çok istiyor da beceremiyor gibiydi. Boğazına ıslak bir şey takılmıştı sanki. Stonecrop beklenmeyecek kadar kararlı ve net bir sesle, "Dirk Burnaby... Dirk Burn-a-by'nin kızı," diye tekrarladı... Juliet olanları anlamaya çalışarak ve yüzü kızarmış bir halde ayakta dururken.

Stonecrop normalde Juliet'i rahatsız edici durumlara sokmazdı. Burada Juliet'in anlamadığı ve hoşlanmadığı bir şeyler oluyordu.

"Belki de gitsek daha iyi olur Bud? Baban... uygun... bir ruh halinde değil..."

Ama Muavin şimdi Juliet'e karşılık vermeye çalışıyor, ona harap olmuş sulu gözlerini kırpıştırarak bakıyordu. Titrek bir elini kaldırınca, Juliet kendini ona dokunmaya zorladı, ürpermesini gizlemeyi çalışarak. Adam yine dudaklarını gererek gülümsedi. Her heceyi, kum tanelerini cımbızla toplayan bir adam gibi özenle telaffuz ederek, büyük bir çabayla, "Burn-a-by," demeyi başardı.

Juliet çocuksu bir hevesle, "Babamı... tanır mıydınız?" diye sordu. "Onu... tanıyan bir sürü kişi vardı herhalde?"

Ama Muavin bitkin bir halde şezlonga geri yaslandı. Yokuş yukarı çıkmışçasına hırıltılı soluyordu. Dudaklarında biraz köpük belirmişti. Kel bebek kafası, kemikli omuzlarının üstünde sallanıyordu. Stonecrop başını geriye çevirerek bir sözcük ya da isim haykırdı. Juliet bunun ne olduğunu seçemese de, sonradan "Ava" ya da "Ava Hala" gibi bir şey olduğuna karar verdi, çünkü Stonecrop'un orta yaşlı halası elinde sigarayla çıkagelip o genç çifte artık gitmelerinin daha iyi olacağını söyledi. Muavin arka bahçede yeterince kalmıştı. İçeri götürülmesine yardım

edilmesi gerekiyordu. Akşam yemeği vakti gelmişti. Ayrıca "değiştirilme vaktinin" geldiği belliydi.

Stonecrop, Juliet'i evin etrafından geçirerek arabasına götürürken, Juliet, "Değiştirilmekten kastı neydi?" diye sordu.

"Altını değiştirmekten bahsetti," diye mırıldandı Stonecrop.

Muavin'e yaptıkları ve Juliet'in tahmininee en az bir saat sürmüş olan o ilk ziyaret aslında on dakikadan az sürmüştü. *Juliet* tükenmişti!

Arabaya binip uzaklaştılar. Juliet arkadaşının çok huzursuz olduğunu gördü. İri, kaba suratından terler akıyordu. Rutubetli, ıslak bir şey gibi koku yayıyordu. Juliet'in farkında değil gibiydi. Thunderbird'ü hızlı sürüyor, kavşaklarda frene bastığından araba gıcırdıyor ve sarsılıyordu. Juliet önce kendi ıslak yüzünü sildikten sonra Stonecrop'a kâğıt mendil verdi. Stonecrop hiç konuşmadan aldı.

Juliet bir süre sonra kendini tutamayarak, "Bud, zavallı babacığın!" dedi. "Bu kadar... şey, hasta olduğunu bilmiyordum."

Araba kullanmakta olan Stonecrop karşılık vermedi.

"Ama yaşlı değil, değil mi? Yani..." Juliet o kaygı ve huzursuzlukla az kalsın, *Ninen gibi değil,* diyecekti. Tuhaf bir şeydi bu: O iki Stonecrop, Muavin ile seksenlik annesi, yaşıt gibi görünüyorlardı.

15

Sesler! Şelale'deki sesler artık neredeyse tamamen kesilmişti. Çok uzaktaki radyo istasyonlarının sesleri gibi kısıktılar. Bir gün o radyo istasyonlarını artık dinlemediğinizi, radyoda aramayı kestiğinizi fark edersiniz.

16

İstemiyorsan mecbur değilsin.

Evet ama Juliet istiyordu. Stonecrop için bu kadar önemliyse.

Stonecrop ona yan yan, umutla baktı. Alnı kaygı ve özlemle kırıştı. Bu yüzden Juliet itiraz edip, *Bunu niye yapıyorsun, ne anlamı var?* diyemedi.

Yolun yarısındayken Stonecrop'un onu tek ebeveyniyle tanıştırmak yoluyla kendini biraz daha tanıtmak istediğini düşündü. Durum böyleyse, belki kendisi de karşılığında onu Ariah'la tanıştırmalıydı.

Juliet bunu düşününce gülümsedi. Ürperdi!

Stonecrop o yaz boyunca Juliet'i Garrison Sokağı'ndaki harap, ahşap kaplama eve, Muavin'i ziyarete toplam sadece üç kez götürecekti. Juliet sonunda Stonecrop'un kendisini neden getirdiğini anlayacaktı. Bir daha da Muavin'i asla görmeyecekti.

İlk ziyaretten on gün sonraki ikincisinde Muavin önceki gibi arka bahçedeydi. Şezlonga kafasında ıslak bir bezle uzanmış, radyo dinliyordu. Radyonun sesi yine yüksekti. Ama en azından bu kez başka bir kanal açıktı. Gençlere yönelik disko şarkıları değil, country ve western çalıyordu. Muavin, yaklaşan genç çifti fark etmedi. Gözleri kapalıydı ve radyodaki şarkıyı yüksek, titrek bir sesle söylüyordu. Stonecrop yine Juliet'i babasıyla tanıştırdı. Babası onu hatırlamamış gibiydi. Stonecrop babasına bu kez Juliet'in şarkıcı olduğunu ve en az radyodakiler kadar güzel şarkı söylediğini söyledi. Nasıl olduysa Juliet, Muavin'e şarkı söyledi. Stonecrop önermiş olmalıydı. Juliet, ağzı çocuksu bir hayretle açık duran ve sulu gözlerini kendisine hevesle dikmiş o yatalağın karşısında durup ellerini bir koro kızı gibi kilitleyerek,

ilk kez beşinci sınıftaki okul aile birliği toplantısında söylediği bir şarkıyı söyleyişini hep hatırlayacaktı.

Stonecrop'un dediğine göre, babasının en sevdiği şarkıydı bu:

"Vatanım, seni anlatırım
Güzel, hür vatanım!
Seni anlatırım şarkılarda."

Sonrası nasıldı? Neydi? Yaşlı adamın pür dikkat gözleriyle Stonecrop'un yüzündeki hayranlık ifadesi Juliet'i huzursuzlandırmıştı. Juliet sözleri bilmediğini söylemedi. Profesyonel bir müzisyen gibi, bilmediği mısrayı öyle çaktırmadan ve kendinden emin bir şekilde geçti ki, bırakın hatayı sesinde kararsızlık bile sezilmiyordu.

"Hacıların gururu topraklar!
Atalarımızın can verdiği topraklar!
Her dağ yamacından çınlasın
Özgürlük."

Daha sonra o akşam Juliet, Stonecrop'un babası meselesini açtı, çünkü ondan bahsetmemek tuhaf olacaktı sanki. Stonecrop'a babasının sorununun tam olarak ne olduğunu sordu. Yediği dayak yüzünden beyni mi hasar görmüştü? Ama Stonecrop babasından bahsedecek ruh halinde değildi henüz. Kederle omuzlarını oynatınca, burnunu çekip silince, Juliet hemen konuyu değiştirdi. Ama birkaç gün sonra Stonecrop ona asık suratla, yan yan bakarak, "Dementia, yani 'erken bunama'," dedi. "Babamın sorunu. Öyle diyorlar."

"'Erken bunama' mı? Ya?" Juliet bu hastalığı duymuştu. Ama hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Bunaklık gibi miydi yoksa daha mı kötüydü? Düşününce ürperdi: *Dementia.* İngilizce'deki *demon,* yani "iblis" sözcüğüyle aynı kökenden gelme olmalıydı.

Juliet, Stonecrop için üzüldü. Onun kaslı önkoluna şefkatle dokundu. Ama bir şey demedi, çünkü böyle acılı bir durumda söylenecek yeterli söz yok gibiydi.

Juliet'in Stonecrop'un evine üçüncü ve son kez gidişi ertesi hafta pazar günü oldu. Bu sefer hava yağmurluydu ve Muavin evin içindeydi. Orada kokuları daha yoğundu ve yıpranmış ama iri bedeni daha çok yer kaplıyordu sanki. Üstü tedbirlice muşambayla örtülmüş eski bir ekose kanapede gözleri açık uyuklar gibiydi. Haşlanmış gibi duran gevşek yüzü Stonecrop'un halası Ava tarafından yeni yıkanmış ve sakalı az çok tıraş edilmişti. Odanın bir köşesinde duran, sesi iyice açılmış ufak bir siyah beyaz televizyonda bir beyzbol maçı vardı. Stonecrop içeri girince hiç konuşmadan gidip televizyonu kapadı. Uyanan Muavin itiraz etmedi. Oğlunu odasında görmekten şaşırmamış gibiydi. Yanındaki sarı basma etekli ve atkuyruklu kıza bakarak onu anımsamaya çalıştı. Stonecrop yüzünü ekşiterek, "Hey baba. N'aber," diye homurdandı. Muavin gözlerini Juliet'den ayırmadan anlaşılmaz bir şeyler homurdanınca Stonecrop, "Arkadaşım Juliet'i hatırladın mı?" dedi. Juliet gülümsedi ama bir şey demedi. Tuhaf bir şekilde çenesi açılmış olan Stonecrop, babasına Juliet'in şarkıcı olduğunu, radyo ve televizyondaki herhangi biri kadar güzel şarkı söylediğini, köşenin hemen arkasında, Baltic Sokağı'nda oturduğunu ve adının *Jully-ett Burn-a-by* olduğunu tekrarladı. Stonecrop duraksadı. Ağzından soluyordu. Muavin, Juliet'e bakmayı sürdürüyordu, ömründe onun gibi birini görmemişçesine. Ağzı yutamadığı sert ve kıkırdaklı bir şeyi çiğnercesine oynuyordu.

Yüzü kızaran Juliet mırıldanarak selam verdi ve sanki sıradan bir yatalağa sıradan bir ziyaret yapmış gibi gülümsemeye çalıştı. Nekahet döneminde olan ve iyileşecek birine. Bu ziyarete Stonecrop uğruna katlanmakta kararlıydı. Onun için çok önemliye benziyordu çünkü. Babasını çok seviyor olmalıydı. Juliet kendi babasını anımsadı, tanımadığı ama neredeyse sürekli düşündü-

ğü babasını. *Şimdi sağ olabilirdi. O kazadan sonra. Bunun gibi yaşayan bir ölü olabilirdi.*

Bu düşünce başını döndürdü. Odanın sıcaklığı, havasızlığı ve pis kokusu yüzünden bayılacak gibi oldu.

Stonecrop yanında soğuk içecekler getirmişti. Juliet için bir kutu kirazlı maden suyu, kendisiyle babası içinse bira. Ama Stonecrop'un babası artık şişeden içemiyor, bardaktan içmekte bile zorlanıyordu; bu yüzden Stonecrop babasına bardakla içirdi ve çenesine akan birayı sildi. Juliet kirazlı maden suyunun kimyevi tadından nefret etti. Başdönmesi arttı. Ah, Bud ondan şarkı söylemesini istemesindi!

"'Burn-a-by,'" dedi Muavin hayret ve dehşetle. Kanlı gözleri ışıldadı. Oğlunun elindeki bardağı vurup düşürerek Juliet'e bağırmaya başladı. Kanapenin üstünde dev bir bebek gibi çırpınıyor, titriyor, tepiniyordu. Benekli derisi kıpkırmızı kesildi, dişleri turnabalığı dişleri gibi parladı. Juliet içgüdüsel olarak geriye sıçrayıp Muavin'in savrulan ellerinden uzaklaştı. Bir insanın yüzünde ilk kez böylesine saf bir dehşet ve tiksinti görüyordu.

Stonecrop hiç tereddüt etmeden tepki verdi: Avcuyla babasını aşağı iterek, kanapenin arkalığına yasladı, bir sineği ezercesine. "Piç kurusu moruk," gibisinden bir şeyler mırıldandı. Birkaç saniye sonra o ve Juliet dışarı çıkmış, Stonecrop'un arabasına gidiyorlardı.

"...frengiden oldu. Sorunu bu. 'Erken bunama.' İnsanlar yediği dayak yüzünden oldu sanıyor. Aslında onu dövenler zenciler değil, düşman kesilmiş birkaç polis arkadaşıydı. Ama sorun frenginin son safhasına gelmiş olmasıydı. Bunun aşısı yok. İnsanın beynini çürütüyor, anlıyor musun? Yeni şeyleri hatırlayamıyor. Bugün olanları hatırlamayacak. Onu bir daha görmeyeceksin, ama görsen de hatırlamaz. Belki çok eski anıları hatırlıyordur. Bir süreliğine. Ama yeni şeyleri hayır. Bir saat düşün. İbre-

leri hareket ediyor ama saatin üstünde rakamlar yok. Yani sonuç yok... anlıyor musun?

"Doktorun dediğine göre geçenlerde tuvalete gitmeyi unutmuş. Unutmuş işte. Yakında yemek yemeyi de unutacakmış. Ağzındaki, dilindeki yiyeceğin ne olduğunu bilmeyecekmiş. Tükürecekmiş. Doktor şaşırmayın diyor.

"Siktir et onu. Benim için hava hoş. İyi bir insan değildi. Namuslu biri değildi. Gördüğün onun gerçek ruhuydu. Görmeni istedim. Onu tanımanı istedim. Sebebini bilmen gerek. Çocukluğumuzda bizi döverdi. Bizim ailede ve bu mahallede normaldir, herhalde sen de bilirsin. Ama o tam bir piç kurusuydu. Annemi döverdi. Annem eskiden güzeldi. Annemin yüzünü ağabeyimin beyzbol sopasıyla dağıttı. Bir başka sefer de onu durdurmasak annemi boğacaktı. Polis olduğu için paçayı kurtardı. Daha neler var.

"Kurnaz olduğu, suya sabuna dokunmadığı için NFPD'de yükseldi. Üst düzey çoğu polis için geçerlidir bu. Artık daha temiz bir departman olduğu söyleniyor. Ama polis şefi hâlâ aynı piç kurusu. Mafyadan para alıyor, Buffalo'daki Pallidino ailesinden. Bu sır filan değil. Herkes biliyor.

"O ve arkadaşları zencileri sırf iş olsun diye tabancalarıyla döverlerdi. On dört yaşında bir çocuk az kalsın ölüyordu. Çete üyesi olduğunu söylediler. Az daha isyan çıkacaktı. O sıralar Martin Luther King vurulmuştu, ama burada mesele sessiz sedasız kapandı. Çocuğun ailesi ortadan kayboldu. Polislerle uğraşmamak gerektiğini biliyorlardı. Babam bununla övünürdü. Polis olmak böyle bir şeydi.

"Beni sürekli döverdi, dövemeyecek kadar büyüyene dek. Kimseye söylemiyorum ama attığı yumruklar yüzünden sol gözüm neredeyse tamamen kör oldu. Retinası yerinden oynamış. Şimdi sorun değil. Fark etmiyorum bile. Kör olmadığıma şükrediyorum, anlıyor musun? Kör olsam aşçılık yapamazdım. Şimdi bile kendimi kesip duruyorum. Yakıyorum. Siktir et, sorun değil.

"Bir keresinde mahallede havlayan bir köpeği vurdu. Köpeğin üstüne saldırdığını söyledi. Bu yüzden vurmak zorunda kalmış. Babanı da o sıralar öldürdü.

"Bir kamyoncuyla birlikte. Babam bir polis arabası kullanıyordu. Onu otobandan çıkarıp nehre düşürdüler. Baban böyle öldü. Nehirde. Herhalde bunu biliyorsundur. Birileri babanın ölmesini istiyordu, anlarsın ya? Bu işi babama verdiler.

"İnsanlar 'Şu Stonecrop'lar' diyorlar. Yüzlerindeki ifadeyi biliyorum. Haksız değiller. Bir de her şeyi bilseler.

"Ben hep biliyordum. Yani, bir şeyler biliyordum. Onunla aynı evde yaşayınca ister istemez öğreniyorsun. Telefon konuşmalarını duyardım. Yakalanmaktan hiç korkmazdı. Onu kim yakalayacaktı ki? Kanıt neredeydi? Bunun gibi başka işler de yapmıştı herhalde. Sonra tuhaflaşmaya başladı. Departmanda göz yumulamayacak kadar tuhaflaştı. Sorunun frengi olduğunu kimse bilmiyordu. Asla doktora gitmezdi. Doktorlardan, hastanelerden ödü kopardı. Hâlâ öyle. Onu doktora götürürken elini kolunu bağlamak zorunda kalıyoruz.

"İyice tuhaflaştı. Departmandakileri sinir etmeye başladı. Bu yüzden onu dövdüler. Aslında öldürmeleri gerekirdi ama öldürmediler. Benim moruğun emekliye ayrılışı gazetede haber olarak çıkmıştı. Belediye başkanı, polis şefi filan ona övgüler düzüyorlardı. Ne komik! İnsanın gülesi geliyor. Onu senin için öldüreceğim Juliet.

"Bu epeydir aklımda. Ava halamla konuştuk. Yani konuştuk sayılır. Bir 'kazada' ölecek. Veya uyurken kalbi duracak. Kimsenin umurunda olmaz. Birkaç kez onu boğmayı denedim. Bugünkü gibi bağırmaya, eline geçeni fırlatmaya başlıyor. Ama boğmadım, çünkü ellerimin izi kalırdı. Yastık kullanmam daha iyi olur. Oldukça güçlü biri, ama ben çok daha güçlüyüm. Suratına yastığı birkaç dakika bastırdım mı işi biter. Kimsenin ruhu duymaz.

"Bana babandan bahsetmişti. Ava halam gelip babamın ba-

ğırıp çağırdığını, kötü bir şey yaptığını söylediğini söyledi. Babama nedir diye sordum, hatırlayamıyormuş gibi kafa salladı. Babanla mı ilgili olduğunu sorunca ağzından baklayı çıkardı. Evet, dedi. Delirmiş gibi bağırıp çağırıyordu. Halam rahip çağırmamızı önerdi. Babamın bir rahibe itiraf edebileceğini söyledi, ama hayatta olmaz dedim, bu eve rahip giremez dedim. Bunu halam da istemiyordu zaten. Bu yüzden babam bana anlattı. 'Bir şey yaptım,' dedi.

"Şu diğer adam, kamyonu kullanan adam ölmüş. Babamın dediklerinden pek bir şey anlamadım. Belki onu babam öldürdü, susturmak için. Veya başka biri öldürülmesini emretmiş olabilir. Onun kim olduğunu bilmiyorum. Sadece babamı biliyorum. Onu senin için öldürmek istiyorum."

Stonecrop sustu. Altlarında uzanan göl kobalt mavisiydi. Beyaz köpüklü dalgalar çakıllı kumsala vuruyordu. Juliet arkadaşını hayretle dinlemişti. Stonecrop'un bu kadar uzun konuştuğuna ilk kez tanık oluyordu. Normalde birkaç sözcük mırıldanmakla yetinen biriydi o. İçten ve kaygılı konuşmuştu. Juliet, Stonecrop'un babasını öldürerek ona bir armağan vereceğini ya da böyle bir armağan vermek istediğini anladı. Kendisine hayatı boyunca teklif edilecek en tuhaf armağan olacaktı bu. Bud Stonecrop'un onu sevdiğini ve bu yolla ilan-ı aşk ettiğini anladı. Stonecrop ona sadece âşık değildi (herhangi biri âşık olabilirdi), onu seviyordu da. Uzun süre tanımaktan, yakın olmaktan doğan kardeşçe bir sevgiyle. Sanki aynı evde büyümüşler gibi. Aynı ailede.

"Bud, hayır," dedi Juliet.

"Hayır mı? Emin misin?"

Juliet, Stonecrop'un ellerini tuttu. Elleri kendisininkilerin iki misliydi. İri eklemli, solgun tırnaklı; yeni kabuklarla, eski çiziklerle, mutfakta geçirdiği yıllar boyunca oluşmuş yara izleriyle kaplı eller. Juliet gülümsedi. Ömründe bu kadar güzel eller görmemişti.

"Eminim."

EPİLOG

DIRK BURNABY'NİN ANISINA
21 EYLÜL 1978

1

"Katılamam. Beni zorlama."

Ariah normalde yalvarmaz. Oğlu Chandler ona hayretle bakakalıyor. Sonradan suçluluk duyacak. (Suçluluk, Ariah Burnaby'nin sadık bir oğlu için ne kadar doğal bir his.) Ariah'a Dirk Burnaby'nin anısına düzenlenecek anma törenini ilk haber veren kişi olduğu için. Ne de olsa ona birinin haber vermesi gerekecek, kısa zamanda.

Zavallı Ariah. Chandler'a anlaşılmaz ama korkunç sözler sarf etmiş gibi bakıyor. Beti benzi atmış, bir eliyle sandalye aranıyor. Gözleri vahşi, cam yeşili, donuk.

"Yapamam Chandler. Katılamam."

Ardından: "Beni seviyorsanız. Zorlamayın!"

Ariah sonraki haftalarda, Eylül yaklaşırken ve Dirk Burnaby'yi anma töreni planları büyütülürken ve *Niagara Gazetesi*'nde haber olurken de bu konudan bahsetmeyecek. Gelecekten, gelmek üzere olan sonbahardan bahsetmekten kaçınıyor.

Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı evin telefonu daha mı sık çalar oldu? Ariah açmayı reddediyor. En derin, yoğun ve kalıcı ilgisini sadece piyano öğrencilerine yöneltiyor. Bir de piyanosuna: Başında saatlerce oturarak, parmaklarının çok eskiden ezberlediği, bazısı hüzünlü, bazısıysa canlı ve tutkulu parçaları çalıyor.

Sen gittin. Beni terk etti. Karın değilim. Dul eşin değilim. Beni kimse zorlayamaz. Asla!

2

Royall hep anımsayacak: 21 Eylül'de, o ılık günde arabasını Baltic Sokağı'ndaki 1703 numaralı evin önündeki kırık kaldırım taşlarının yanına park edişini, sundurmada Ariah'ın Juliet'le birlikte beklediğini görüşünü. Royall artık lisedeki hali gibi olmadığına inanmasına, bilmesine karşın onun gibi, "Vay canına," diyor.

Sonradan Juliet'e kendisini neden uyarmadığını soracak. Neden telefon edip haber vermediğini. Juliet ama ben de bilmiyordum ki, cidden, diyecek. Ben de annemin geleceğini son anda öğrendim. Bilmiyordum.

Ariah Burnaby'nin üstünde zarif ve siyah, hatta koyu mavi ya da gri bir elbise değil; 1950'lerde moda olan, üstüne pembe gül goncaları işlenmiş, pembe ipek kuşaklı beyaz bir koton şömizye bluzla geniş kenarlı bir hasır şapka, beyaz dantel eldivenler, bağsız ve hafif beyaz ayakkabılar var. Takvime göre sonbaharda ol-

salar da, Niagara Falls'da hava bugün ılık ve güneşli, yaz havası gibi, bu yüzden Ariah'ın kıyafeti tuhaf durmuyor. (Elbisesini ikinci el mağazasından mı almış yoksa tıkış tıkış dolu gardırobunun arka tarafından mı çıkarmış?) Ariah'ın makyajı, hafif çilli orta yaşlı kız yüzünü neredeyse gürbüz ve haşmetli gösteriyor. Ayrıca utanç verici bir şekilde dağınık olan soluk kızıl saçı, çocuklarını hayrete düşürecek şekilde profesyonelce topuz yapılmış.

Kelimelerini dikkatli seçemeyecek ve komşuların duymasına aldırmayacak kadar şaşırmış olan Royall, "Anne? Bizimle mi geliyorsun?" diye sesleniyor.

Ariah arabada yanına oturarak soğuk bir sesle, vakarla, "Tabii ki sizinle geliyorum," diyor. "Gelmesem çok tuhaf kaçmaz mıydı?"

3

Ariah elli yedi yaşında. Onu kaybedeli o kadar uzun zaman oldu ki. Elli yedi! O öldüğünde, ortadan kaybolduğunda kırk altı yaşındaydı. Felakete mahkûm olmasa bile lanetli olduğunu kabullenmiş bir kadın olarak Ariah inatla, kimseye muhtaç olmadan yaşadı; içinde gazabı, kederi, utancı yaşadığı şehirde üç çocuk büyüttü; ve asla dönüp arkasına bakmadı, en azından kimseye belli etmedi.

"Joseph'e söyledim," diyor Chandler'a. "Bilirsin, Pankowski, köpekli adam. Onun iki karısı da ölmüş. Ne güzel. Ama ben dul değilim. Bu konumu reddediyorum. Bence kendilerine 'dul' diyen kadınlar kocalarının cesetleriyle birlikte yanıp bizi rahat bırakmalılar." Nefes alıyor, muzipçe gülümsüyor. "Ah, duyunca yüzünün ifadesini görmeliydin."

(Chandler merak ediyor: Ariah'la Joseph Pankowski'nin arasında nasıl bir ilişki var? Juliet'e sordu, mutlaka bildiğini düşünerek, ama Juliet bilmediğinde ısrarlı. Ariah'ın da bildiğinden şüpheli.)

Chandler annesinin anma töreni konusunda kendisini suçlayacağından kaygılıydı; ne de olsa sadece organizatörü tanımakla kalmadı, törenin bu kadar duyulmasını, reklamının yapılmasını da sağladı. Yine de beklenmedik bir şekilde, Ariah onu suçlamıyor, güvenini boşa çıkarmakla suçlamıyor. Ariah habere fazla tepki vermemekle hepimizi şaşırttı. Önce rahatladık, sonra kaygılandık.

"Annemizin bu tavrı normal değil."

"Annemizin bu tavrı doğal değil."

"Şey. Belki de anlamı şudur..."

Belki de ne? Hiçbir fikrimiz yoktu.

Hiçbir fikrimiz yoktu.

Love Kanalı Ev Sahipleri Derneği davası konusunda bilgili olduğunu sanan Chandler'ın bile.

1978 Temmuz'unda, *Buffalo Evening News*'ün ön sayfasında, geçenlerde bir Niagara İlçesi jürisinin yeniden açılmış Love Kanalı davasında müşterilerini haklı bulmasıyla ülkede manşetlere çıkmış olan agresif genç avukat Neil Lattimore'la yapılmış bir röportajı okuyunca ve Lattimore'un fotoğrafının yanında Dirk Burnaby'nin 1969'da çekilmiş bir fotoğrafını görünce şaşırmıştı.

"Baba."

Bu sözcük Chandler'ın ağzından istemeden çıkmıştı. Gözleri yaşarmıştı.

Love Kanalı davasının "yeniden açıldığı" ısrarla söylense de, aslında 1978'de açılan dava, Dirk Burnaby'nin 1962'de açtığı dava üstünde temellense de, çok daha karmaşıktı. Love Kanalı Ev Sahipleri Derneği'nin açtığı davada, Colvin Heights Ev Sahipleri Derneği'nin açtığı davadakinden çok daha fazla davacı temsil etmişti. Ayrıca çok daha iyi organize edilmişlerdi. Yerel Demokrat partiyle ve medyayla ilişkileri çok daha güçlüydü. Da-

valıların da sayısı artmıştı, ki aralarında uzun süredir Niagara Falls'u kirletmekte olan Parish Plastik Fabrikası da bulunuyordu. Her iki taraf da çok daha fazla avukata ve asistana sahipti. On dört hafta süren ve medyanın yakından takip ettiği davanın sonucunda kazanılan 200 milyon dolarlık ödül Dirk Burnaby'yi hayrete düşürecek kadar büyüktü.

Yine de ön sayfada Dirk Burnaby'nin fotoğrafi vardı. Chandler bakarken gözyaşları görüşünü bulandırıyordu.

Fotoğrafta kırk üç yaşında, genç görünüşlü, yakışıklı, iri ve geniş yüzlü, kendinden emin gülümseyişli ve sevecen, hafif karanlık gözlere sahip bir adam vardı. Saygı görmeye alışık biri olduğu, kendini beğendiği ve başkaları tarafından beğenildiği belliydi. Yine de kıyafetine özen göstermemişti: Beyaz gömleğinin kollarını dirseklerine kadar sıyırmıştı. Kravatsızdı ve saçı rüzgârda dağılmış gibiydi. Bu adamın savaşçı bir avukat olarak nam salmış olması Chandler'a tuhaf geldi; ölmesini isteyen düşmanları olması da. Neil Lattimore ondan abartılı bir şekilde; "kahraman", "döneminin trajik bir şekilde ötesinde", "haçlı seferine çıkmış bir idealist", entelektüel ve ahlaki seviyesi yüzünden, kimyevi ürünler şirketleriyle siyaset ve hukuk alanlarındaki rüşvetçiler ile o eski dönemin "ekolojik körlüğünün" şeytani ortaklığı yüzünden "zulüm görmüş, alay edilmiş, arabasında ölmesine yol açılmış" bir avukat olarak bahsediyordu.

Chandler röportajın geri kalanına kaygıyla göz attı. Ama Dirk Burnaby'den daha fazla bahsedilmiyordu. Lattimore'un Dirk Burnaby'nin kendi sınıfının "ahlaki kokuşmuşluğunu" görmeyişinden ve duruşma sırasında "kendini kaybetmesinden" bahsetmemesi rahatlatıcı geldi. Lattimore, Dirk Burnaby'nin öldürülmüş olması ihtimaline (ki büyük bir ihtimal olabilirdi) hiç değinmemişti.

4

Royall. Yapmadın, değil mi.

Neyi yapmadım?

Tabii ki yapmadın, biliyorum. Yapamazdın.

Neyi yapamazdım Chandler?

Soru sormuyorum. Bu bir soru değil. Böyle bir şey sormaya hakkım yok. Sebep de yok.

Soru mu soruyorsun?

Hayır, sormuyorum.

Peki sorsaydın ne sorardın?

Chandler, Royall'la bu gizemli konuşmayı hiç yapmadı. Yapmayacak da. Danıştay Başkanı Stroughton Howell'ın yaz ortasında gizemli bir şekilde ortadan kayboluşunu gazetede okuduktan sonra. Eskiden Niagara Falls'ta oturan, son yıllardaysa Albany'de ikâmet eden Howell'ın, belediye meclisi binasının otoparkındaki danıştay başkanına ayrılmış yer ile Averill Parkı'ndaki evi arasında bir yerlerde "ortadan kaybolduğu" karısı tarafından bildirilmişti. Anahtarları hâlâ üstünde duran arabası New York Eyaleti Otobanı civarındaki bir tali yolda terk edilmiş halde bulunmuştu. 21 Eylül, Yargıç Howell'ın ortadan kayboluşunun yedinci haftasıydı.

Chandler şunu Royall'a sormaya gerek duymadan biliyor: Royall artık Empire Tahsilat Acentası'nda çalışmıyor. Niagara Üniversitesi'nde tam gün liberal sanatlar okuyor ve jeoloji bölümünde yarım gün asistan olarak çalışıyor. Royall geçen yaz boyunca Şeytan Çukuru'nda kaptanlık yapmadı, üniversitede çalıştı. Jeoloji bölümünden mezun olmayı planlıyor. Artık tabanca taşımıyor. Artık tabanca taşımaya ihtiyacı yok. 4. Sokak'taki dairesinde iki kardeşin samimiyetle konuştukları o akşamdan beri Royall tabancalardan hiç bahsetmedi ve Chandler ona tabancalar hakkında hiç soru sormadı. Chandler'ın, *Bir tabanca var mıydı ki? Gerçek miydi?* diye düşünesi geliyor. O gece içki içmişti ve kafası bulanıktı.

5

Stonecrop'un dediği gibi. *Sonsuza dek yaşamazlar.*

Stonecrop bunu söylerken iyimser olmak istemişti: Muavin denen o hasta, yaşlı piç kurusu sonsuza dek yaşamayacak. Ama Juliet bu sözü kendisine yapılan bir uyarı olarak algılıyor; Ariah da sonsuza dek yaşamayacak. Ariah hâlâ sağken onu sevmeye çalışmalı.

"Ah, anne. Çok güzel görünüyorsun."

Ariah karşılık vermiyor. Duymamış gibi davranıyor. Royall'ın yanına otururken söylediği o cesurca sözden beri, şehir merkezindeki Prospect Point'e giderlerken suskun. Sarsılan arabanın arka koltuğunda oturan Juliet, annesinin kafasının arka tarafını huzursuzca inceliyor. Ariah'a hem öfke, hem sevgi duyuyor. Sonbaharda Niagara Falls Lisesi'nde yeni öğretim yılının başlamasından ve Buffalo Müzik Akademisi'nde ses dersleri alır oluşundan beri Juliet kendini hem annesinden uzaklaşmış, hem de ona karşı daha sevgi dolu hissediyor; ona karşı daha az sinirli ve daha bağışlayıcı. *Ben sen değilim. Bir daha asla sen olmayacağım.*

"Burnaby tipine sahip olduğum için herhalde. Nüfus cüzdanına gerek yok."

Royall'ın otoparkın girişinde "Burnaby" demesi yetiyor... onları hemen el kol hareketleriyle içeri sokarak, özel konuklara ayrılmış bir bölüme yöneltiyorlar.

Royall'la Juliet, Prospect Parkı'na girip anma töreninin yapılacağı Victoria tarzı kameriyeye doğru giderlerken, Ariah'ın ne kadar kaygılı ve kaskatı olduğunu ilk kez fark ediyorlar. Çimenliğe yarım daire şeklinde dizilmiş katlanır sandalyelerde oturan insanların çoğu yabancı. Çimenler yeni biçilmiş, hazırlık yapılmışçasına. Ariah ansızın iki çocuğunu da kavrayarak yalvarıyor. "Fotoğrafçılar olmayacak, değil mi? Lütfen, buna bir daha katlanamam."

Royall onu yatıştırıyor: Chandler fotoğraf çekilmeyeceğine söz verdi. Organizatörlerden söz aldı. Ariah'ın izni olmadan fotoğraf çekilmeyecek.

Ancak Royall merak ediyor: Böyle bir söz nasıl verilebilir ki? Dirk Burnaby'nin ailesinin kamusal bir olayda mahremiyet beklemesi ne kadar mantıklı? Hem bu anma töreninin ses getireceği kesin, çünkü Love Kanalı meselesinde ve genelde çevresel davalarla adli konularda her iki taraf da tepkili. Anma töreninde Niagara Falls'un yeni belediye başkanı (tecrübeli Cumhuriyetçi ve Demokrat adaylarını reformlar yapacağı vaadiyle geçerek seçimi kazandı), Eyalet Şehir Yenileştirme Birimi, New York Eyaleti Sağlık Kurulu başkanı, Love Kanalı Ev Sahipleri Derneği'nin bir yetkilisi konuşacaklar. Dirk Burnaby'nin avukat arkadaşları konuşacaklar, ki bir tanesi 2. Dünya Savaşı gazisi. Dirk Burnaby'nin Mount St. Joseph's Akademisi'ndeki Latince öğretmeni olan seksen dokuz yaşındaki bir Cizvit, Dirk'ten övgüyle bahsederek, onun "Barıştırıcı" lakabıyla tanındığını söyleyecek. Dirk'ün eski bir arkadaşı, şimdi oldukça başarılı bir yerel müteşebbisle sivil haklar savunucusu olan Clyde Colborne, eski günleri yad edecek ve Niagara Üniversitesi'nde Dirk Burnaby adına bir ekolojik araştırmalar bölümü açacağını bildirecek. Organizatörler Nina Olshaker'ı bulamadılar, ama ilk Love Kanalı davasında yer almış başka bir iki kişi konuşacak. Törene ateşli radikal Neil Lattimore başkanlık edecek. Hatta meşhur tüketici hakları savunucusu Ralph Nader'in vakit bulabilirse gelip Dirk Burnaby'nin "mirasından" bahsedeceği söyleniyor, ki bu olasılık yerel medyayı heyecanlandırıyor.

Nader ha! Dirk Burnaby'yi hiç tanımamış olan Nader. Royall üzülüyor. Bu, babası için bir anma töreninden çok politik bir gösteriye dönüşecek.

Yine de babasına değer verildiği anlamına geliyor, ki önemli olan bu, değil mi?

"Anne, şapkanın kenarını aşağı çek," diyor Royall. "O salakça şapkayı bu yüzden takmıştın, değil mi?"

"Annemin şapkası salakça değil!" diye itiraz ediyor Juliet. "Gayet klas ve güzel. Renoir tablolarındaki şapkalar gibi."

"'Renoir talboları' mı? Aman ne klas. Peki o tablolarda hepimiz var mıyız, yoksa sadece annemin şapkası mı var?"

Ariah hafifçe gülüyor. Royall'ın takılmaları genellikle keyfini yerine getirir, ama nedense bu ikindi vakti öyle olmuyor.

Dirk Burnaby'nin dul eşiyle üç çocuğu anma töreninde konuşma yapmaya davet edilmişti elbette. Ariah hemen reddetse de, çocukların her biri ne söyleyebileceklerini, ne yapabileceklerini düşünmüşlerdi. Hatta Juliet şarkı söylediğini bile hayal etmişti. (Ama Juliet ne söyleyecekti? Bach, Schubert, Schumann? Veya daha çağdaş ve Amerikan bir şey mi? Babasının müzik zevki konusunda hiçbir fikri yoktu: Fark eder miydi? Hem böyle bir jest ne kadar uygun olurdu? Ayrıca açık havada Juliet'e kim eşlik edecekti? İzleyiciler böyle duygusal bir çabayı alkışlama zorunluluğu duyacaklardı, ama bir anma töreninde alkışlar uygun düşer miydi?) Sonunda kibarca reddettiler.

"İşte!" diye işaret ediyor Ariah, soğuk bir sesle. "Akbabalar bekliyor."

Kameriye civarında birkaç fotoğrafçı var, en fazla beş-altı tane. İki tane de yerel televizyon kanalı ekibi. Juliet onların akbabalara benzemediğini, sıradan insanlar gibi göründüklerini düşünüyor.

6

Chandler ailesine katılmak için Prospect Parkı'na arabasıyla gidiyor. Anma töreninin suçlusu o değil, ama yine de kendini sorumlu hissediyor.

Ariah haftalardır ona incinmiş, gücenmiş bir ifadeyle bakıyor.

Bunun parçası olamam. Beni zorlama. Beni seviyorsan.

Acısı öyle derin ki. Chandler bunu şimdi anlıyor. Melinda'ya âşık olunca, Danya'yı kendi evladıymış gibi sevince, annesinin on altı yıl önce çektiklerini anlamaya başladı. Ariah hiçbir zaman Dirk Burnaby'den nefret etmedi, onu yitirmekten nefret etti o kadar.

Bu kayıptan bahsedemezsiniz, itiraf edemezsiniz, felç olmuşsunuzdur, yine de yaşamak zorundasınızdır.

Rezerve edilmiş park yeri! Chandler ilk ve şüphesiz son kez bir Burnaby olarak onurlandırılmasına gülümsüyor. Melinda'yı arabadan indirdi. O arkadaşlarıyla birlikte izleyiciler arasında oturacak. Kendisi ise bir Burnaby olarak VIP muamelesi görecek. Diğer VIP arabalarının arasına park edip, getirdiği kravatı çıkarıyor: Melinda'nın hediyesi. Üstünde karmaşık geometrik şekiller bulunan gümüşi, şık bir ipek İtalyan kravatı. Alınca öyle sevinmişti ki neredeyse ağlayacaktı.

"Nereden bildin sevgilim: Trilobitleri?"

"'Trilo...' ne?"

"En sevdiğim fosil türü. Şu şekiller." Chandler durumu anlayan Melinda'nın yüz ifadesine güldü. Şaka yapıyordu. "Sevgilim, bu kravata bayıldığımı söylemeye çalışıyorum. Sağ ol."

Alelacele kravatı takıyor. Üstünde yeni yıkanmış soluk mavi bir gömlek var. Kravatı çok güzel. Ona bayılıyor. Dikiz aynasında buruşmuş alnını görünce şaşırıyor. Lekeli gözlük camlarının ardındaki, balık pullarını andıran gözlerini. Yine de Melinda onu seviyor: Onu bağışladı.

Belki de sevgi hep bağışlamaktır, bir bakıma.

Melinda onun hakkında, gizemi hakkında düşünecek vakti buldu. Burnaby ruhu hakkında. Ayrıca aldığı kartpostallar ikna etmiş olmalı. Uzanmış bir adamın kolundan kan alan o kabaca çizilmiş hemşire karikatürüne güldü. *Acı bana!*

Chandler değişeceğine yemin etti. Bu sene Melinda'yla evlenip Danya'yı evlat edinmeyi ve öğretmenlikten istifa edip hukuk fakültesine gitmeyi planlıyor. Evet, bunları yapacağını ve hayatının değişeceğini, Dirk Burnaby'ye layık bir evlat olacağını hissediyor. Bugün, anma töreninden sonra ailesiyle yalnız kaldığında onlara söyleyecek.

Parka girerken, müzik sesi duymaya başlarken hem korku hem sevinç hissediyor. Böyle bir günün geleceğini asla tahmin edemezdi: Burnaby isminin horgörüyle telaffuz edildiğini duyduğunda içerleyerek içine kapandığı çocukluk yıllarında. Neyse, artık kimse *Burnaby, Burnaby, ne utanç verici* demeyecek.

Evet, bu güzel. Ariah altüst olacak, ama bu anma töreni iyi bir şey ve önemli. Dirk Burnaby'nin adı memleketinde nihayet temize çıkacak.

Piçler. Katiller. Onurunu bile elinden aldılar.

Stroughton Howell meselesini merak ediyor. O saygın danıştay başkanının başına gelenleri. Ama asla öğrenemeyeceğini biliyor gibi.

Bu müzik! Anma töreninin yapılacağı yerde beşli bir pirinç çalgılar bandosu Purcell'in canlı ve ağırbaşlı bir şarkısını çalıyor. Mekân Prospect Parkı'nın bildik bir yeri, yazlık açık hava konserleri gibi kamusal faaliyetlerin yapıldığı bir alan. Chandler rahatlıyor. Müzik hoş. Görkemli ama züppece değil. Melankolik bir güzellik. Chandler o Victoria tarzı kameriyeyi hep sevdi. Sivri çatısı, süslü fretleri, çeşitli eflatun ve mor tonlarıyla masalsı bir havası var. Dirk Burnaby yıllar önce genç ailesini buraya, bir yaz konserine getirmişti. Çimenlere bir örtü serip üstüne oturmuşlardı. Sivrisinekler sadece Ariah'ı ısırmıştı... o aile onların, Burnaby'lerin değil miydi?

Daha da eskiden, Chandler'ın hatırlamakta zorlandığı kadar eski bir zamanda (bir teleskobun ters ucundan bakmak gibi),

annesi Chandler'ı Royall'ı pusetle gezdirsin diye dışarı gönderirdi. O zaman da Prospect Parkı'na giderlerdi. Şelale'ye daha yakın kısmına. Chandler sıçrayan, tükürüğe benzer soğuk su damlalarını, minik Royall'ın bebeksi yumuşakbaşlılığını anımsıyor. Annesinin parktaki bir banka uzanıp iri bir kedi gibi miskince, keyifle uyuduğunu da. Öyle güzeldi ki. Kızıl saçı güneşin altında parlıyordu. *Annenin sözünü dinle! Git.*

Chandler donakalıyor. Düşünmeye çalışıyor. Neyi?

Kameriyenin sekiz köşeli çatısına dikilmiş, esintiyle titreşen, parlak bir sentetik kumaştan yapılma Amerikan bayraklarını görünce yüreği biraz burkuluyor. Buradaki, açık havadaki, Prospect Parkı'ndaki milliyetçi hava. Kanyon'da Dört Temmuz'da atılan havai fişekleri hatırlatıyor.

"Chandler? Hey."

Royall. Chandler'ın kolunu gülümseyerek tutuyor.

Royall'ın temiz, yakışıklı yüzünde kaygılı bir ifade var. Gülümsemesinde, iyi kalpli gülümsemesinin ardında. Sanki iki kardeş tuhaf bir kamusal alanda, bir buz kütlesinin üstündeler. Aşağı bakıp da buzun çatlamaya başlayıp başlamadığını görmeye cesaret edemiyorlar.

"Bil bakalım kim geldi."

Chandler'ın zihni bomboş. Anma törenine gelebileceği söylenen o meşhur tüketici hakları savunucusunun adını bile anımsayamıyor.

Sonra Chandler görüyor: Ariah.

Annelerini orada görünce öyle şaşırıyor ki ne diyeceğini bilemiyor. Kekeliyor. "Anne! Seni çok..." (İyi gördüm mü diyecek? Ama Ariah aslında nasıl görünüyor? Heyecanlı, dalgın. Normalde soluk olan küçük ağzında kızıl ruj var. Saç stili de yeni. Üstündeki o cicili bicili, kadınsı giysi ne peki, bir nedime kostümü mü?) Chandler annesine sarılırken, Ariah'ın şapkasının keskin kenarı gözünün hemen üstüne çarpınca ve annesinin hafifçe kasıldığını hissedince yüzünü buruşturuyor. (Evet, annesi onu

suçluyor. Chandler bunu biliyor.) "Anne, her şey yolunda gidecek," diyor hemen. "Sana göz kulak olacağız."

Ariah onu itiyor, bu uyuşmuş halinde bile onu azarlamak ihtiyacı duyarcasına. "Peki ya sana kim göz kulak olacak bay ukala?"

Juliet de orada: Güzel Juliet.

Chandler kız kardeşinin o çekici halini görünce rahatlıyor. Bodrum merdiveninden yuvarlanarak paslı bir tavşan kafesinin üstüne kapaklanan ve ağzını kesen, kanatan ve ağlamayan o utangaç, ürkek kız kardeşinin. Komşu çocukların tuhaf tuhaf bakmasına yol açan yaralı yüzlü o utangaç, ürkek kızın. Juliet on altı yaşında. Chandler onu ilk kez bu kadar uzun boylu görüyor, çünkü şık topuklu ayakkabılar giymiş. Normalde dağınık olan saçı tokalarla tutturulmuş. Ruj da sürmüş ve çok yakışmış. Hülyalı gözleri onunkilere yalvarırcasına bakıyor. Ama rahat görünüyor, huzursuz değil. Elbisesi kılıf gibi. Yanardöner bir kumaştan yapılma. Yeşil ama öyle koyu ki neredeyse siyah gibi. Ariah'ın çiçekli şömizye bluzunun aksine şık ve seksi. Juliet'in boynunda, Chandler'ın ilk kez gördüğü, buğulu camdan boncuklardan oluşma esrarengiz bir kolye var. Ama kolyenin bir erkek arkadaşın armağanı olduğunu tahmin ediyor. (Chandler, Stonecrop'u hiç yakından görmedi. Ama Stonecrop'un kim olduğunu biliyor. Aslında onu az önce burada, parkta gördüğünü düşünüyor. Kalabalığın kenarında ileri geri yürüyüp duran, oturamayacak kadar huzursuz, çatık, kafası tıraşlı delikanlı. Stonecrop'un amcasının restoranından son kez istifa ettiğini ve şimdi Mario's'ta aşçılık yaptığını Royall'dan öğrendi.)

Chandler, Juliet'in elini sıkıyor, onu rahatlatmak için. Bunun korkunç bir hata olmadığını anlatmak için. Baltic Sokağı'nın Burnaby'leri kamusal bir alana girdiler ve kendilerini çıplak, ifşa edilmiş hissediyorlar.

Juliet, Chandler'a utangaçça gülümseyerek alt dudağını ısırıyor. "Artık çok geç."

"Çok geç?.."
"Buraya gelmemek için."

Program 4'te başlayacak. Bu vakte çok az kalmasına rağmen insanlar hâlâ gelmeyi sürdürüyor. Çoğu yabancı; aralarında tanıdık, irkiltici yüzlere rastlanıyor. Yağmur yağarsa tören yakındaki bir salonda yapılacak, ama hava oldukça açık. Sadece kuzeyde, Ontario Gölü kıyılarının üstünde kara bulutlar var. Chandler tırnaklarını avuçlarına batırmakta olduğunu fark ediyor, Dirk Burnaby'yi anma törenine kimsenin gelmeyeceğinden korktuğundan, ama Tanrı'ya şükür bir sürü insan gelmiş. Hızlı çalışan bilim adamı beyniyle, katlanan sandalyelerden on altı sıra bulunduğunu ve her sırada yirmi beş sandalye olduğunu sayıyor, yani toplam dört yüz.

Dört yüz! Paniğe kapılıyor. Bu kadar çok sandalye hayatta dolmaz.

Mükemmel aktivist avukat Neil Lattimore, adrenalin ve enerji yüklü bir halde gelip Chandler'ın elini sıkarken neredeyse parmaklarını kırıyor. Burnaby'lerle tanıştırılmak istiyor. Ama Ariah dalgın, kaşları çatık. Pirinç çalgılar beşlisini huysuz bir dikkatle dinliyor: Şimdi Ives'ten mi çalıyorlar? Copland'dan mı? Ağır bir marş; ince zevkli Ariah için biraz fazla Amerikan ve iyimser. Tören programı broşürleri dağıtılıyor: DIRK BURNABY 1917-1962. Niagara Sınır Koalisyonu adlı bir organizasyonun genç gönüllüleri bir kampanya için imza topluyorlar. Dinleyicilerin taktığı, parlak sarı OY KULLANIN, YASA DEĞİŞİKLİĞİNE EVET DEYİN, "TEMİZ SU" rozetleri birden göze çarpmaya başlıyor. Lattimore, Chandler'ın kulağına bir rica fısıldıyor. Pekâlâ, Chandler'ın Ariah'tan fotoğraf çektirmeyi kabul etmesini istemekten başka seçeneği yok, madem kaçınılmaz bir şey, paşa paşa razı olmak en iyisi. Ariah kabul ederek Chandler'ı şaşırtıyor. Ama civarda bekleyen yarım düzine mu-

habirle konuşmayacak ve tek başına poz vermeyecek. "Royall! Juliet! Chand*ler*! Gelsenize." Anneliğin birkaç ayrıcalığından biri bu, çocuklarına herkesin içinde yavrularını çağıran bir tavuk gibi seslenebilmek ve itaat etmek zorunda olmaları.

Ariah çelenklerle süslenmiş kameriyenin yanında, uzun boylu ve yakışıklı oğullarının arasında, kollarına incecik kollarıyla girmiş duruyor; ailenin en genci Juliet, en uzunu Royall'ın biraz önüne geçmiş. Flaşlar, TV kameraları. Baltic Sokağı'nın Burnaby'leri akıl almaz bir şekilde meydandalar. Ariah medyada çıkan bu görüntüleri görmekten kaçınacak, bir istisna dışında: Ertesi günkü gazetenin ön sayfasında, kendisinin ve çocuklarının ağırbaşlı bir edayla gülümseyen fotoğrafları; ki üstünde şu başlık olacak...

Dirk Burnaby'nin Ailesi Prospect Park'taki
Anma Töreni'ne Katıldı.

Bu basit ifade cümlesi her Burnaby tarafından deafalarca okunacak, gizli bir anlam taşıyan çok güzel bir şiirmişçesine.

7

Şampanya bende tuhaf bir etki yaptı.
Nasıl?
Muzır bir etki.

Bunun sonucunda Ariah, Dirk Burnaby'yi (1917-1962) anma töreninde, en ön sırada üç çocuğuyla birlikte oturuyor. Gülümseyebilir mi? Kahkaha atabilir mi? Çığlık atarcasına kahkayı basabilir ya da kahkahayı basarcasına çığlık atabilir mi? Yoksa çıkardığı ağır hasır şapkası kucağında, Chandler'la Juliet'in arasında, ellerini sımsıkı tutarak sessizce oturmalı mı?

Beşli son bölümü çalıyor. Ağır marş bitişte canlı ve kesinlikle Amerikan bir havaya bürünüyor, tam Ariah'ın tahmin ettiği gibi.

Mikrofon ayarlanıyor. Saat 16:12. Kilometrelerce ötedeki gölden davul gümbürtüsünü andırır bir gök gürlemesi geliyor. Veya belki de evin yakınından geçen bir yük treninin sesi. Burnaby çocukları babalarının efsanevi mizah anlayışını anımsıyorlar. Belki de uzaktan gelen bir kahkaha sesi bu? Ortada gülünç bir durum var. Temize çıkarılış, övülüş, kurtarılış vs. On altı yıl sonra, çok geç.

Chandler, Juliet'in Ariah'a fısıldadığını duyuyor: "Her şey yolunda gidecek anne. Sana göz kulak olacağız." Chandler, Ariah'ın terslemesini bekliyor ve bu olmayınca inciniyor. *O ikisini hep benden çok sevdi.*

Royall, Juliet'in yanına oturmadan önce kalabalığa dönüp birini arıyor: Siyahlı kadını. Portage Sokağı'ndaki mezarlıkta tanıştığı, sevиştiği kadını. Royall o sabahtan beri onu görmedi, ona benzeyen kadınları anlık olarak görse de. O görüşmenin, ateşli sevişmenin rüya olduğuna inanacak neredeyse. O mezarlığa, o zamana dair bir rüya. Ama öyle gerçek ki, anımsayınca bile tahrik oluyor, acı çekecek kadar. Böyle kalabalık yerlerde genellikle onu arar; gerçi aradan geçen bir yıldan sonra onu asla bulamayacağını tahmin ediyor artık. Oturup uzun bacaklarını uzatıyor, ellerini pantolon ceplerine sokuyor. Yüreği ağırlaşıyor, sertleşiyor, ama neden? Burada olmaktan mutluluk duyması gerektiğini biliyor. İnançsız ama inanmayı arzulayan uçuk mavi gözleri yukarı çevriliyor. Kameriyenin platformundaki o yabancılar bu ikindi vakti Dirk Burnaby'nin "mirasından" bahsedecekler. Onlara minnet duyması gerektiğini biliyor. Lattimore orada (Royall'ın elini kırarcasına sıkmaya kalkınca, Royall daha da sert sıkarak karşılık vermişti), Niagara Falls'un "reformcu" belediye başkanı da mikrofonu düzeltiyor, açık olup olmadığını soruyor. Evet, evet! Kahrolası mikrofon açık.

Nemli havada bayraklar dalgalanıyor. Rüzgârda Kanyon kokusu var.

Toprak, su, kaya. Bunlarda yüzeysel bakan gözlere cansız ge-

len gizemli bir *canlılık* var. Royall bir sabah heyecanla uyanarak, bu fenomenleri araştıracağını fark etti; onları insanların dünyasına yeğlediğini. Hukuğa, siyasete. İnsanları anlamsızca yenmeye çalışan insanlara. Royall Burnaby'nin bunları düşünmesi ne tuhaf. Babasının oğlu o, ama aslında pek benzemiyor.

Hem kısa bir halüsinasyon döneminde Royall bile değildi, Roy'du. Empire Tahsilat Acentası'da çalışan Roy. Silah taşıma ruhsatı çıkarmak zorunda kalmıştı, ama tabancasını hiç kullanmamıştı... değil mi? Tabanca artık patronuna geri verildi ve Roy yok oldu.

Royall bunları anımsarken hafifçe gülümsüyor. Evet, artık bir üniversite öğrencisi o, çok daha iyi durumda. Sadece geçmişi değil, geleceği de var. Umutsuz bir delikanlı değil. Ama bazen, böyle sessiz, düşünceli ve biraz huzursuz anlarda, o tabancanın elindeki ağırlığını özlüyor. Roy'u da özlüyor.

Bu bir gerçek: 21 Eylül 1978'de Niagara Falls'un başka her yerinde hava boğucu, solunması güç; hardal rengi, çürütücü bir güneşin filtresinden geçmiş çürük kumaş dokusunda. Oysa burada, Niagara Kanyonu'nun yakınındaki Prospect Parkı'nda, hava taze ve elektrikle yüklü gibi canlı. İnsan yaşamak istiyor: Sonsuza dek yaşamak. Sahneden çekilirken enstrümanlarını sallayarak birikmiş tükürükleri etrafa saçan pirinç çalgılar beşlisi, bir harikuladeliğin görevlileri. Kameriyenin platformunda, ilk yabancı konuşurken, buzlu su dolu bir vazo ışık yansıtarak parlıyor. Rüzgârın Şelale'den savurduğu su damlacıkları ışıkla titreşiyor. Dirk Burnaby (1917-1962) adına düzenlenen doksan dakikalık anma töreni sırasında güneş parçalı bulutların arasında bir belirip bir kayboluyor, Kanyon'un hemen üstünde ebemkuşakları görünüyor. Öyle belirsiz, öyle narinler ki, optik illüzyondan başka bir şey değil gibiler. Tekrar bakınca göremiyorsunuz.

Hayat, planlarınıza uymaz bazen. Bir adamla evlenirsiniz, geleceğe ilişkin planlar yaparsınız, kaç çocuk istediğinizi düşünürsünüz... Ama düğünün ertesi günü, damat şelalenin soğuk suyuna bırakabilir bedenini...

Şelale, böyle çarpıcı bir sahneyle başlıyor. Ariah, henüz evlenmişken dul kalıyor.

Sonrasında gelişen olaylar, bir hayatın tesadüflerin kılavuzluğunda nasıl dokunduğunu ve bir anın ardından gelen koca bir ömrü nasıl değiştirebileceğini, hayatın kendisi gibi su misali akarak gözler önüne seriyor. Ariah'ın hayatı da, her birimizin olduğu gibi, mutluluk, hüzün, şüphe, güven, reddediş ve kabulleniş üzerinde yükseliyor.

Ele aldığı konuların çarpıcılığı kadar, anlatımda yakaladığı ustalıkla da büyük beğeni toplayan Joyce Carol Oates'un pek çok dile çevrilen çarpıcı romanı **Şelale** şimdi Türkçe'de...

Joyce Carol Oates

"Dün gece. Hayatı gözlerinin önünden geçmişti, nehirde boğulurcasına. Şelaleye düşüp kınlan ucuz bir plastik bebek gibi. Yanındaki kadın kendinden geçmiş horluyordu. Sarhoş kadın. Gerdek gecesinde sarhoş bir kadın. Kaç, kaç! Kendini şelalelerin en korkuncundan, Horseshoe'dan atmalıydı. Daha azı kesmezdi. Sağ kurtulma olasılığından korkuyordu. Şelale'nin dibindeki girdaplı sudan çekilip çıkarılmaktan korkuyordu, kemikleri kırılmış ve sakat bir halde."

§ EVEREST

ISBN 975-289-338-4

9 789752 893382

www.everestyayinlari.com